శ్రీ.

పరబ్రహ్మణేనమః

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

ఇది

పేర్వార జమీందారు

యర్రా రామస్వామి నాయనిచే

రచియింపబడినది.

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

ఈగ్రంథమునందు 1వ పేజీమొదలు 126వ పేజీవరకు
గ్రాండ్ యిండస్ట్రియల్ ప్రెస్ ముద్రాక్షరశాల
యందుముద్రించి-
127 మొదలు 381వ పుటలవరకున్నగ్రంథభాగము
గ్రంథప్రకాశకున్న-
తెనాలిపుర మ॥ డి. వి. రమణారావుపంతులుగారి
శ్రీసౌదామినీ ముద్రాక్షరశాలయందు
ముద్రింపబడినది.

1913.

పీ ఠి క.

శ్రీ మదఖిలాండ కోటి బ్రహ్మాండనాయకా, పరమేశ్వరా, పరమదయామూర్తికగు శంకరా, బ్రహ్మవై భూమ్యాకాశములను, సృజించి, నాలుగు యుగముల నేర్పర్చి, అందుకు తగిన, సకల చరా-చరభూతములను సృజించి వాటి వానికి కావలసిన పదార్థములను కలుగజేసిన వాడా, "నద్వైతం కేశవాత్పరః" మ్మనియుండుటవలన నీవొక్కడవే ప్రధానమైన దైవము, మొట్టమొదట, బ్రహ్మవై ప్రపంచము నంతయు సృజించను, కడపట రుద్రుడవై సర్వమును హరించను, త్రిమూర్త్యాత్మకములో పైన ఉదాహరించిన భూతములను అనంతుడవై పోషించను, రుద్రుడవై ధ్వంసము కర్తవై నటువంటివాడా, అష్టమూర్తుండైనట్టివాడా, నిన్ను స్మరించనే నంతవాడను, ఇట్టి మహా-దేవ-దేవా- దీనుండయిన నన్ను కటాక్షించి, (మ. రా. తోలూరు గామస్తులైన ఇమసాలత్తుల సుబ్బరాయదాసుగారి ప్రియశిష్యుడగు, మ. రా. పెన్షన్ సుబేదారు నందిగాం శ్యామస్వామినాయుడుగారు, ప్రియపత్నియు, ప్రస్తుతం రాజమహేంద్రవరం కాపురస్థురాలు) నిజభక్తురాలునగు తులశమ్మగారివలన ఉపదేశమును, బ్రహ్మజ్ఞానబోధను నాకనుగ్రహించి నటువలెనే నీపూర్ణ కరుణా కటాక్షమువలన సరస్వతి దేవిని నావా

ష్కయందును నిలిపి రచియింపంబూనిన బ్రహ్మజ్ఞానానందము ను సంపూర్తి గావించి ప్రచురింప జేయుటకై ఓ-మహా-దేవ దేవ-నిత్యంత నిశ్చల భక్తితో నీకునమస్కరించుచున్నాడను.

2. పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం దైవ అనుగ్రహము వలన ఉపదేశ మిచ్చిన గురువు కుంకమశోభితురాలైన నంది గాం తులశమ్మగారికి నేను సదా కృతజ్ఞుడనై యున్నాను.

3. గ్రంథ రచన కిదియే నా-ప్రథమ ప్రయత్నము గనుక ఇందలితప్పులు మన్నింప పండితులుప్రార్థితులు.

విధేయుడు

యర్రారామస్వామి

పెన్షను జమాదార్

రాజమండ్రి

భూతదయాపరుడైనట్టి

ఈశ్వరునకు

నమో-నా-నమస్కారము

ఓమ్

జగద్గురువేనమ

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

గ్రంథ ప్రభావము

భగవంతుని కృపవలన ప్రకాశించుచున్న ఈ ప్రపంచము చరా—చర—భూతములచే శోభించుచున్నది. వాటి—వాటి—చర్యల స్వభావము ఈ గ్రంథమువలన విశదమగును.

1 శ్లో॥ (1) చంద్ర—చందనయో ర్మధ్యే శీతలం సాధు సంగతం.

1 శ్లో॥ (2) సూర్య—అగ్న్యోర్మధ్యే —ఉష్ణం—దుర్జన సంగతం.

3 ఈ గ్రంథమును చదివినవారు చంద్రుని చందన మధ్యమున్న శీతలమనే సాధు సాంగత్యము నభ్యసించి సూర్య అగ్నిమధ్యమున్న ఉష్ణమువంటి దుర్జన సాంగత్యమును వదలి పావనులగుదురు. పాపము లేనివారగుదురు.

1వ పీఠిక.

4 (1వ పీఠిక.) గ్రంథఆరంభమును గురించి ప్రశ్న ప్రోత్రము లుపదించినవారికి మోక్షము లచేత నుండును. గ్రంథసారాంశము ప్రం దున కనుగొనవచ్చును. 1వ పీఠిక చూడుము,

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

అవతారిక.

5 అవతారిక 6 వ్రతములు 22 సంఖ్యలుగల పద్ధతులు గ్రంథముగాలము తెలియపర్చును. 1టవ పత్రమునుంచి 6వ పత్రమువరకు చూడుము.

2 వ పీఠిక.

6 (2వ పీఠిక) ప్రపంచసృష్టిక్రమమును గురించి వున్న స్తోత్రమును పఠించినవారికి భగవంతుని స్తోత్రించేవిధము తెలియును. 2వపీఠిక చూడుము. పత్రముసంఖ్య. 7—

ప్రపంచసృష్టిక్రమము.

7 ప్రపంచసృష్టిక్రమము ఆరంభమునుంచి 6వ్రతములు.32సంఖ్యలుగల పద్ధతులు 1టవ ప్రకరణము చూడుము.

8 శ్రుతి॥ (3) సృష్టేఃపురా—నామరూప—వివర్జితం,జగత్॥ తా॥ సృష్టికిపూర్వము ఈప్రపంచము నామరూపములేనిదిగానుండెను. శ్రుతి॥ (4) సదేవ, సౌమ్య. ఇదమగ్రే, ఆసీత్॥ ఛాందోగ్యోపనిషత్తు॥ తా॥ సృష్టికిమునుపు ఈప్రపంచము నామరూపములేనిదై కేవలనిర్విశేష, నిర్వికార, అచలము, విరాటుపరిపూర్ణ బ్రహ్మముండెను. మఱిన్నీ—ఆ—బ్రహ్మమే రెండవవాడు లేక యొక్కటియై యుండెను.—

9 శ్రుతి॥ (5) చైతన్యము బ్రహ్మ॥ నిరాలంబోపనిషత్తు తా॥ నిర్విశేషశుద్ధజ్ఞానమే అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మము. శ్రుతి॥ (6)తత్పవిత్రం, పరమేశ్వరాఖ్యం॥ అద్వైతరూపం విమలాంబరాధరం॥ స్తైంగలోపనిషత్తు॥ తా॥ అక్షరబ్రహ్మము పరమపావనమైనది సర్వోత్కృష్టమైనది. తనకురెండవ పదార్థములేనిది.ఒక్కటియై వెలుగుచున్నది. ఆకాశమువలె స్వరూపము లేనిది. నిర్వికారమైనది.

10 శ్రుతి॥ (7) స్వయంభూః చతురాననః॥ టీ॥ "చతురాననః" అనగా అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మము "స్వయంభూ" తనకు తానే ఉద్భవించినవాడు. ఒకరివల్లసృష్టించ బడనివాడు. పుట్టుగిట్టుటలు లేనివాడు. శరీరఅవయవాంగములు లేనివాడు, కులగోత్రములు లేనివాడు, పొడుగు, పొట్టి, లావు, సన్నము, గొప్ప, కొంచెము, అణువు ఘనము పోల్చులు, మొదలగునామ రూపములు లేనివాడు, ఇట్టిశుద్ధ నిర్గుణ నిరాకార, నిర్వికార, పరబ్రహ్మమునందు మాయప్రకృతి యనెడు, లేని, మాయ ఒకటి కలిగెను. ఆపరబ్రహ్మము ఆమాయను స్వాధీనము చేసికొని, సూక్ష్మమైన (1) పృథివి, భూతము, (2) జలభూతము, (3) అగ్నిభూతము, (3) వాయుభూతము. (5) ఆకాశభూతము, వీటిలో (1) పృథివికంటె, జలము శ్రేష్ఠమగును. (2) జలముకంటె, అగ్ని అధికమగును. (3) అగ్నికంటె వాయువు అధికమగును. (4) వాయువుకంటె ఆకాశము అధికమగును. ఇట్లుపంచభూతములుగా ఉద్భవింపచేసెను. ఈపంచభూతముల వలన ప్రపంచమాయెను. ప్రపంచమునందు, శ్రుతి॥ 8 శరీః పంచభూతాని॥ అన్నశ్రుతి చెప్పిన పంచభూతములతో సకల చరా, చర, భూతములను ఉద్భవింపచేసి. బ్రహ్మ. విష్ణు, రుద్రరూపములతోడ ప్రపంచమునందు సృష్టి, స్థితి, సంహారములు, చేయుచున్నాడు. ఆఉద్భవించిన పంచభూతములలో శ్రేష్ఠమైన జలభూతము వృద్ధిపొంది భూమ్యాకాశములమధ్య జలప్రళయమువలెనిండి యుండెను. చీకటిగాయుండెను. మాయవలన భూమినుంచి ఉప్పొంగిన జలము నందంతటా ఆ అచలపరిపూర్ణపర బ్రహ్మమే వ్యాపకాశిగానుండెను.

11 పైనిఉదాహరించిన శ్రుతులలో చెప్పినప్రకారం ప్రపంచ సృష్టిక్రమము తెలియుటకయి 9వ పత్రమునుంచి 14వ పత్రమువరకు చూడుము. చూచినమొదల ప్రపంచసృష్టి బ్రహ్మలక్షణము గుర్తు

లిగినవారగుదురు. మాయావిషయమై 18వ ప్రశ్నము 505 వ సంఖ్యవద్ద తెల్పాము.

12 అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమునకు నామము లేదని చెప్పెదము అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమని చెప్పుటయే ఒకనామముగా నున్నదని శంక రాగా:—

13 అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమను నామము సృష్టిలోబడినట్టి వస్తువులకు గలిగిన నామముల వంటిదికాదు. అయితే లోకుల కంటికి కనబడినట్టివస్తువుకు గలిగిననామ మగును.

14 మఱిన్ని — లోకులకంటికి కనబడినట్టి దేవునికిబదులుగా, ఒకవిగ్రహమును చూపి, దేవుడొక్కడున్నాడను జ్ఞప్తి పుట్టించునట్టి (ఎరుక.)

15 సృష్టికిపూర్వము రూపనామములు లేని నాశరహితమగు వస్తువొకటి తనకుతానే స్వతస్సిద్ధముగా నుండెను. పైనిఉదాహరించిన 8వ సంఖ్యవద్దనినిచూడుము.

16 ఆవస్తువుకు, పరమపదము, బట్టబయలు విరాటుఅచలము పరిపూర్ణము అనే బ్రహ్మమను నామములుఉపచారవార్తగా ఈగ్రంథమునందున్న మొదటిప్రకరణము ప్రపంచసృష్టిక్రమములో 12 వ పత్రము 27వ సంఖ్యవద్దతిలో చెప్పిన ప్రకారము ఆర్యులవలన చెప్పబడ్డనామములగును. ఉపచారవార్త అనగా గొప్పమర్యాదగల నామములకు చెప్పబడును. అట్టినామములు అద్భుతముగా ఉద్భవించిన నామరూపములేని వస్తువునకు మనవా యుగములలో నెవ్వరికిన్ని కలుగజాలదు. అదిఅనగా—తనకుతానే ఉద్భవించినదే పరమపదము. జనన మరణములు లేనిదే, పరమపదము. ద్వంద్వములు కానిదే పరమ పదము స్థూల, సూక్ష్మ, శరీరాత్మలు లేనిదే పరమపదము. ఇట్టిదట్టిదని నిర్దేశింపరానిదే పరమపదము. సర్వకాలముల యందును, సర్వదేశముల

యందును, సమస్త వస్తువుల యందును, చలించక, నిండి—నిర్వికల్పముగా నున్నదే పరమపదము. మాయకు చిక్కనిదే పరమపదము. సత్తు, చిత్తుల, సంగతినేమియు తెలియునదే పరమపదము. భూతభవిష్యద్వర్తమానములు తెలిసినదే పరమపదము. పరమపదమట్టిబయలైన శాశ్వతపరిపూర్ణబ్రహ్మము, అట్టిబయలయిన శాశ్వతపరిపూర్ణబ్రహ్మమే పరమపదము. అట్టిబయలయిన శాశ్వతపరిపూర్ణ బ్రహ్మమే త్రిలోకములను పరిపాలించుచున్నది. ఇదియును దాహరించిన శ్రుతులను చూడుము.

అధిష్ఠానము.

17 శ్రుతి॥ (9) నేహానాస్తి—కించన । పురుషాన్న పరం కించిత్, కఠోపనిషత్॥

18 తా॥ ఈజగత్తు బ్రహ్మముకంటెను వేరుగా లేదు. బ్రహ్మమునకంటెను అన్యముగా కించిత్ వస్తువైనను లేదు.

19 శ్రుతి॥ (10) ఏకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ। సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ। ఇదంసర్వం యదయమాత్మా। ఆత్మైవేదం సర్వం॥ ఛాందోగ్యోపనిషత్.

20 తా॥ తనకు రెండవపదార్థము లేక సర్వము తాను గానుండునదే బ్రహ్మము ఈప్రపంచము సర్వముబ్రహ్మమే! ఆ బ్రహ్మమే ఆత్మగాను ఆదియే సర్వప్రపంచముగానున్నది.

21 శ్రుతి॥ (11) సర్వం చిన్మాత్రమేవహి, బ్రహ్మైవ సర్వం చిన్మాత్రం। బ్రహ్మమాత్రం జగత్త్రయం॥ తేజోబిందూపనిషత్.

22 తా॥ సర్వచిన్మాత్రమే, సర్వముబ్రహ్మమే, త్రిలోకంబులున్ను బ్రహ్మమే॥

23 శ్రుతి॥ (12) ఏకఏవ, నారాయణః॥ నద్వితీయోస్తి, కశ్చిత్। నారాయణ ఏవేదం, సర్వం॥ నారాయణోపనిషత్.

24 తా॥ నారాయణ పరబ్రహ్మము ఒక్కడే, అతనికి రెండవ వస్తువులేదు. జగత్తుసర్వము అపర బ్రహ్మమే.

25 శ్రుతి॥ (13) చైతన్యంవిసా, కించిన్నాస్తితి॥ నిరాలంబోపనిషత్తు.

26 తా॥ చైతన్యమే పరబ్రహ్మము దానికి రెండవపదార్థము ఏదిన్ని లేదు. ఈవిషయమై 260వ పత్రిం 208వ సంఖ్యనుంచి యున్న శ్రుతులను శ్లోకములను చూడుము, ఈబ్రహ్మమహత్తు యావత్తుయుం దున్న ప్రపంచసృష్టి—సాంఖ్య—తారక— అమనస్క—పరిపూర్ణ యోగములయందు కనుగొనుము. మోక్షపదవి చెందుము.

ప్రపంచ లయము.

మా త్మ గ్రా హి త.

27 శ్రుతి—(14) నదీనాం సాగరోగతిః అనునట్లు సకలనదుల జలము సముద్రములోబడి కలిసిపోవునట్లు సకలచరా—చర—జగత్తు ఆదినిన అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమునందుండి కలిగనో, మరల అపరిపూర్ణ బ్రహ్మమహిమచే ఏజలప్రళయమువలన అకలిగినసకల చరా—చర, జగత్తునామరూపములు లేక లయమైనవి. పైనిదిదాహరించినట్లు ఆదినిఏఅచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమునందు కలిగినట్లు ఆ అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మమునందే యిమిడియుండును. అయిమిడియుండిన సకలచరా చర జగత్తు నామరూపములులేనివి మరల ఆ అచలపరిపూర్ణ బ్రహ్మమునందేపుట్టించునామరూపములతోతోచుచు మరల జలప్రళయమువలన నామరూపములు లేక లయించినవి ఆఅచల పరిపూర్ణ బ్రహ్మమునందు యిమిడియుండి ఏకచక్రముగా తిరుగుచున్నను ఆ అచలపరిపూర్ణబ్రహ్మముమాత్రము ఏవికారము లేక ఏకరీతిగానే సత్యముగా నుండును. ఈవిషయమై 11వ పత్రము 12—18 సంఖ్యలవద్దనున్న 216 పద

త్రము. 710వ సంఖ్యపద్ధతిన్ని చూచుము. చూచినమొదల గ్రహింపులోకి రాగలదు.

(1) సాంఖ్యయోగమనగా శరీరలక్షణ పరిభాషమును గురించి..

3వ పీఠిక .

28 (3వ పీఠిక.) సాంఖ్యయోగమునుగురించి యున్న పాత్రమును పఠించినవారికి జ్ఞానము తెలివి గలుగును. 3వ పీఠికనుచూడుము— పత్రముసంఖ్య 15—

(2) సాంఖ్యయోగమనగా శరీరఉత్పత్తి

24 ఇంద్రియములుగలది.

29 సాంఖ్యయోగమనే శరీరఉత్పత్తి మొదలైన లక్షణములు ఆరంభమునుంచి 16వ పత్రములు 73 సంఖ్యలు గలపద్ధతులు 3వ ప్రకరణముచూడుము.

30 శృతి॥ (15) సాంఖ్యయాత్మరూపవిచారకంబు॥ శృతి॥(16) సాంఖ్యదేహ విచారణంచ॥ తా॥ శరీరలక్షణఅవయవాంగములు తేటగా తెలియపర్చు బ్రహ్మఇత్తిశక్తిగల వాడని తెలియపర్చును. తెలివిగలుగును. ఇంద్రియజ్ఞానులుగా చేయును. ఇంద్రియములను బలపర్చిదమే భువిసారము అఇంద్రియములు బలమును తగ్గించదమే బ్రహ్మజ్ఞానము 16వ పత్రమునుంచి 40వ పత్రమువరకుచూడుము.

(2) తారకయోగమనగా తత్వజ్ఞాన పరిభాషము.

4 వ పీఠిక .

31 (4వ పీఠిక) తారకయోగమును గురించియున్న స్తోత్రమును పఠించినవారు పుణ్యాత్ములగుదురు. 4వ పీఠికను చూడుము.పత్రము సంఖ్య—41

తారకయోగమనగా తత్వజ్ఞానఉత్పత్తి.

32 తారకయోగమనే తత్వజ్ఞానము ఆరంభమునుండి 177వ పత్రములవ 461 సంఖ్యలుగల పద్ధతులు 4వప్రకరణము చూడుము.

33 లౌకిక, కర్మ, భక్తి, క్రియలుం బొరయక అందువలనే, అంటక మిత్రవత్ప్రవసగా సంచరించు విధమున్ను, గృహస్థాశ్రమమార్గమును జరిపించే విధమున్ను, జనన మరణములు, పునర్జన్మములు, ప్రారబ్ధకర్మములు, పునర్వివాహము, పూర్వజన్మమందు చేసిన (1) పాపము (2) పుణ్యము (3) భక్తి అనుమూడి ఫలములు ఈజన్మమందనుభవించుచు ఈజన్మమందే అంత్యకాలమువరకు చేయునట్టి (1) పాపము, (2) పుణ్యము, (3) భక్తి, అనుమూడును ఆగామిసంచితములుగానుండిఅనగా మూటగానుండి మరుజన్మమందు లభించేవిధము మొదలయినటువంటివి తెలియవచ్చును. శ్లో॥ (17) "తారకంబు మనస్సే కారకంబు" అను శ్లోకమునబట్టి బ్రహ్మజ్ఞానము సాధించుటకై మనస్సునుశుద్ధిచేసే విధమున్ను, ఉల్లమును భక్తిమార్గమువలన రంజింపం జేసును. తత్వజ్ఞానులనుగా చేసును. విమలుడగును. అనగా నిర్మలుడగును. సద్గతిజెందుటకు అర్హుడగును.:—

34 నరకలోకములు ఐదు. వాటి—వాటి—పేర్లతో కనుపర్చును.41వ పత్రమునుంచి 217వ పత్రమువరకు చూడుము.

3 అమనస్కయోగమనగా బ్రహ్మజ్ఞాన ప్రభావము.

5 వ పీ ఠి క .

35 (5 వ పీ ఠి క.) అమనస్కమును గురించిన స్తోత్రించిన స్తోత్రమును పఠించినవారు బ్రహ్మజ్ఞానము పొందుదురు. మోక్షమార్గము తెలుసుకొని యెదరు. (5 వ పీ ఠి క ను) చూడుము.—పత్రము సంఖ్య—218.

అమనస్కయోగమనగా బ్రహ్మజ్ఞానఉత్పత్తి.

36 అమనస్కయోగమనే బ్రహ్మజ్ఞానము ఆరంభము నుంచి 102వ పత్రములు 420 సంఖ్యలుగల పద్ధతులు, 4 వ ప్రకరణము చూడుము.

37 శ్రుతి॥ (18) "అనుభవజ్ఞాన మనునది మిక్కిలి గొప్ప" అన్నారు కనుక బ్రహ్మజ్ఞానమును, వేదములను, మూర్తి—మంత్రార్థ—మంత్రములు—మంత్రసారములతో బీజాక్షరసూత్రములను—పూజ, పుణ్యస్థానములు, పుణ్యక్షేత్రములు, పుణ్యనదులు, శ్రీరాములవారి జననము, రావణుని యుద్ధము. వైరాగ్యములు తెలుపును. విద్యాభ్యాసములు, వారి—వారి—వృత్తులు తెలుపును. పరిమాణమును, లక్షణములను. 219వ పుటనుంచి 320వ పత్రములవరకు చూడుము.

4 పరిపూర్ణయోగమనగా సకలత్యాగము చేసుకున్న పరిపూర్ణజ్ఞాని పరిభావము.

6వ పీఠిక.

38 (6వ పీఠిక) పరిపూర్ణమును గూర్చి ప్రారంభించి పరిపూర్ణమును పొంది పరిపూర్ణమును గుర్తించిన వానికి పునర్జన్మము లేదు. 21వ పత్రిము చూడుము.

39 పరిపూర్ణమనగా సకలము త్యాగముచేసుకున్న వారికి ఐక్యసంధానము—పారమార్థికము కలుగును—పరిపూర్ణము ఆరంభమునుంచి 51 పత్రములు 164 సంఖ్యలుగల పద్ధతులు

5వ ప్రకరణము

40 అనంతరంగా వేద అనుసృతులను ననుసరించి చూడగా వాటికి గానున్నవి శ్రు (9) ఋగ్వేదోథ యజుర్వేద సామవేదో హ్యథర్వణః తా॥ వేదములు నాలుగు ఆ వేదముల సారాంశములున్ను ఆ వేదములు ఏర్పర్చిన ఋషుల పేర్లున్ను, సప్త మహాఋషుల పేర్లున్ను మ: దశమహారాజుల పేర్లున్ను, షట్చక్రవర్తుల పేర్లున్ను, అర్యులు ఏర్పర్చిన బ్రహ్మ విష్ణు ముఖ్య కల్పిత నామములున్ను। శ్రుతి॥ (10) గురుబ్రహ్మ గురుర్విష్ణుర్ గురుర్దేవో మహేశ్వరః గురుస్సాక్షాత్ పరంబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవే నమః వ్యాఖ్యానిన్ని శిష్యుల ధనిన్ని శ్రు(21) త్రైమా

స్థాపించు అనునట్లు భక్తిని చేకొనినవారు వైకుంఠపదవి పొందుదురని న్ని భగవద్గీతయందున్న తెలియవచ్చును. జీవన్ముక్తులుగా జేయును. ముక్తికి అర్హులగుదురు. పరమార్థము నొందుదురు అనగా ఎక్కువైన నిజస్థితిగలుగును 321వ పద్యమునుండి 371 పద్యముల వరకు చూడుము.

5 భగవంతుని ప్రభావము.

7 పీఠిక.

41—(7 పీఠిక) గ్రంథపూర్తి విగురించి స్తోత్రించిన స్తోత్రమును పఠించినవారికి జనన—మరణములు నశించి పరమార్థమును పొందుదురు. 7వ పీఠిక చూడుము.

6 గ్రంథపూర్తి ప్రభావము.

42 గ్రంథపూర్తి ఆరంభమునుంచి 8వ పద్యములు 12 సంఖ్యలుగల పద్ధతులు 6వ ప్రకరణము.

43॥ శ్లో॥ (22) గురుమూర్తిం సదా ధ్యాయేత్ అనునట్లు గురువును ధ్యానించు విధమున్ను ॥శ్లో॥ (23) అవని సమస్త జంతునివహంబుల పోషక సత్యతుండవై అనునట్లు ఈ జగమునందున్న సకలచరాచరములను అమృతుండై పోషించుచున్నట్టి ఆ భగవంతుని ప్రఖ్యాతిని తెలియపర్చు 376 పద్యమునుంచి 381 పద్యములవరకు చూడుము.

ముఖ్యతాత్పర్యము

ఈ గ్రంథమునందున్న:—

44 (1) ప్రపంచసృష్టి గ్రహించినవారు మాయను గుర్తెరిగినవారగుదురు.

45 (1) సాంఖ్యయోగమును గ్రహించినవారు ఇంద్రియజ్ఞానులగుదురు.

46 (2) తారకయోగమును గ్రహించినవారు తత్త్వజ్ఞానులగుదురు. మోక్షమార్గమును సమయోగముల సద్గతి నొందుటకు అర్హులగుదురు.

47 (3) అమనస్కయోగమును గ్రహించినవారు బ్రహ్మజ్ఞానులగుదురు. పరమపదమార్గమును నెరుగగలరు. సిద్ధికొనిపోగలరు.

48 (4) పరిపూర్ణయోగమును గ్రహించినవారు ముముక్షుల గుదురు అనగా సకలం విడువనిచ్ఛగలవారగుదురు. ముక్తికి అర్హులగుదురు. అనగా శివాత్మను పరమాత్మలో చేర్చుకొనువారగుదురు. విముక్తులగుదురు అనగా సకలంత్యాగము చేసుకున్నవారు బ్రహ్మైక్యమును బొందేవారగుదురు.

49 (5) భగవంతుని సర్వవ్యాప్తిని పొగడి స్తుతించినవారు పరమార్థము బొందుదురు. వైకుంఠవాసులగుదురు. జనన—మరణము లు నశించినవారగుదురు.

50 బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే ఈక్రియాధ్యానములో పైనిదాహరించిన యోగములకు ముఖ్యమైనవి (1)సాంఖ్యయోగము (2)తారకయోగము(3)అమనస్కయోగము (4)పరిపూర్ణయోగము (5)భగవతు సర్వవ్యాపియోగముచే పంచరంగులుగా శోభించుచుండును. వీటిలో ఆప్రపంచము నందున—సకల—చరా—చర—భూతముల రీటిచర్యల స్థితియై యున్నవి. గ్రహించినవారు వైకుంఠవాసులగుదురు. వీటినిగ్రహించనివారు సిద్ధాంతులైనను పండితులైనను వైకుంఠపదవి బొందజాలరు. వీటినిగ్రహించనివారు భక్తులుగానున్నను మూఢభక్తులనబడుదురు. ఒకరికిబోధించేశక్తి కలుగజాలదు.

తాత్పర్యము.

51 ॥క॥(24) కోరినవారల కెల్లను। జేరును కైవల్యపదముచిరపదమిదియౌ। గోరని వారలకెల్లను। దూరము మోక్షప్రాప్తి యెన్ని త్రోవలనైనన్॥

జనములకు నమము.

52 వేదాంతసారంబు వేదాంతులెరుగుదురు. విద్యలోసారంబు విద్యార్థులెరుగుదురు, విరాగులకు ప్రేమ కవిశార్చుటకును, గురుపుత్రు

కు ప్రేమశిష్యులకు బోధించుటకును, సుజనులకు ప్రేమదివ్యశుద్ధిశాంతాదిగుణములు రాజయోగప్రేమ దైవమంత్రరసంబును, భగవంతునిపై ప్రేమభక్తులకును భక్తులపై ప్రేమ భగవంతునకు కలుగుటువలె ఇష్టవారికి కైవల్యపదవి చేయువగానుండును. పామరులకు మోక్షాప్తి దూరముగా నుండునని యీగ్రంధము తెలుపును—

63. ఈగ్రంథములోనున్న బ్రహ్మ క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రాదులలో, బాల్యయౌవన, కౌమార, వార్ధక్యములోనున్న వారిందరిలో కలిమి గలవారు ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథమును కొనదమునసహాజ సేయటను—లేమివారుగానున్న వారునుకొని చదివి ముక్తి పొందుటకు ప్రేమనిలుపుడు. ధైర్యలక్ష్మితో సమానమైనదేదియు లేదుగాని సుజ్ఞానధైర్యలక్ష్మి యనియు అజ్ఞానధైర్యలక్ష్మియనియు రెండుగలవు. వీటిలో సుజ్ఞానధైర్యలక్ష్మివలన మోక్షము ప్రాప్తించును. అజ్ఞానధైర్యలక్ష్మి వలన నరకము ప్రాప్తించును.

64 సుజ్ఞానధైర్యలక్ష్మిని పొంది సుజ్ఞానకార్యములను జరుపువారే సాంప్రదాయకులు. ఎప్పుడున్ను ధైర్యలక్ష్మిని విడువకూడదు. అధైర్యలక్ష్మిని పొందకూడదు. సామెత॥ జాగ్రతః భయంనాస్తి అనునట్లు జాగ్రత్తగానున్న వారికి భయము లేదు.

కలిమి లేములు కావటికుండలు.

65॥ పద్యం ॥(25) సిరిదా వచ్చినవచ్చును। సలలితముగ నారికేళజలముల భంగిన్। సిరిగాపోయినపోవును। కరిమ్రింగిన వెలగపండుగ దరా సుమతీ॥

అమనట్లు భాగ్యలక్ష్మి వచ్చునపుడు టెంకాయయందలిజలము వచ్చినట్లువచ్చును. పోవునపుడు ఏనుగభక్షించిన వెలగపండునందు గుజ్జు హరించినటువలె హరించిపోవును. ఈ రెండున్ను అశాశ్వతములు. శరీరముతో నశించిపోవును. తనతో కూడ రావు.

56॥ పద్యా (26) వ్యాపించెందరవగవర। పాలించిన లోకమ్ముల। పదివేలను మరా। తృప్తించెందని మనుజులు। సప్తద్వీపంబులందుచక్కంబడునే॥

అనవట్టు గృహస్థధర్మములోనున్న వారుగాని ఇతరులుగాని తమ తమకుగలిగే చింతలన్నియు మనస్సునందుంచక తమకులభించేవస్తువులు లేశమైనను వాటినే గొప్పగాయెంచుకొని తృప్తిజెందినవారే యోగ్యులు. సిరి—సంపదలు దైవయోగము వలన గలుగును—అనగా—వారి వారి—అదృష్టము వలన గలుగును—వీరి ప్రయత్నమున లాభము లేదు.

ముక్తిమార్గము

57 తత్వము (27) మూఢమతి మ్మలము చ్చటగని—యుప్పొంగకే మనసా॥ ఈ—పాంచశరీరము—బాసినపుడు—నీ—పాలిదేమి మనసా॥మూ॥

58 (2) మనుజజన్మము—ఎంతో దుర్లభ—మిది యెరుగవె ఓమనసా। ఇంక। హీనజన్మములు—నొందక—మోక్షం—బెట్లు జూడు మనసా॥మూఢ.

59 (3) హింస్య—అసత్యము—అసూయ—క్రౌర్యము—వ్యభిచారము మనసా। ఇవి—పరిత్యజించి—బ్రతుకునధోగతి పాలు సేయు మనసా॥ మూ॥

60 (4) కామక్రోధ—వికారమార్గమును—కడతేర్పుము మనసా। ఈ—భూమి విద్యాదసీ—భోగము స్థిరమని బోర్లబడకె మనసా॥మూ॥

61 (5) వారి—వీరిగని—వాదులు బెట్టగ—వలదే ఓ మనసా। నీ—దాడిలోన—నీచర్యలోను గలతప్పులు నుమనసా॥మూ॥

62 (6) దారాపుత్రాదుల మాతృ సోదరులపై (అతి) ప్రేమపడకె ఓమనసా। యమదూతలు పిలువగ—తోడుపడరు—బంధువులెవ్వరు మనసా॥మూ॥ అనుతత్వమును బట్టి ఈగ్రంథమునను సరించి చిత్తశుద్ధి

పొందిమోక్షమార్గమును కనుగొనినవారు ధన్యులగుదురు. ఈవిష యములో సద్గోష్ఠిని వినియోగించవలెను. అనగా మంచిసంభాషణ.

జాగ్రిత: భయంనాస్తి ఇందులో రెండు విధములు గలవుఅవి అనగా:— దైవజాగ్రిత। లౌకికజాగ్రిత॥ వీటిరెంటిని మనసావహించు కొని మెలగుచున్నయెడల యేయొక్క కొరత లేక ముప్పుదప్పి పరము వేదమోక్ష మార్గమునను రుదురు. మఱీన్ని—ఎవరికివారే—యమునా తీరే॥ అన్న జనశృతిని కూడా మదిలోనుంచి ఈగ్రంథమునను సరించి బ హ్మజ్ఞానము పొంది మోక్షమార్గముకనుగొని పరమపదముజెందినవా రేవై కుంఠవాసులు.

64 ఈగ్రంథమునందున్న 207—259 పత్రములలోనున్నష ట్కర్మలవివరము.

(1) యజన(2) యాజన(3) అధ్యయన (4) అధ్యాపన (5)దాన (6)ప్రతిగ్రహ ఈఆరున్ను షట్కర్మలనబడును.

(1) యజనఅనగా—యజ్ఞముచేయు హవిస్సులను ఋత్విజులు.

(2)యాజన—అనగా—యజ్ఞము చేయించువారు యజ్ఞమం దుగల అగ్ని హోత్రిమందు హవిస్సులను ఋత్విజులు వ్రేల్చిహో మము చేయుదురు. ఆఫలముయజ్ఞము చేయించేకర్తకు వచ్చునుగాని ఆఋత్విక్కులకు రానేరదు.ఆకర్తకు మోక్షము లేదుగాని పుణ్యలోక మునందు భోగభాగ్యము లనుభవించిన పిదప ఇహలోకమందు పున ర్జన్మములో పురుషుడుగానో స్త్రీగానో జనిమించి మంచిఐశ్వర్య వంతు లగుదురు.

(3) అధ్యయన—అనగా—వేదము లు చదవడము.

(4) అధ్యాపన—అనగా—వేదములు నేర్పించడము.వీరిరువురు వై కుంఠ వాసులగుదురు.

(5)దానమనగా దానమివ్వడము.

(8) ప్రతిగ్రహా అనగా దానముపుచ్చుకొనటము. వీరు చేసిన సుకృతములవలన పుణ్యలోకము నందు భోగ భాగ్యము లనుభవించిన పిదప ఇహలోకమునందు పునర్జన్మములో పురుషుడుగానో—స్త్రీ—గానో జన్మించి మంచి ఐశ్వర్యవంతులగుదురు—.

65 దివ్యమైనట్టి వంటి వేదాంతమార్గమును పెడమార్గమున పెట్టివిపరీత మార్గముగా తెల్పుచున్న బోధించు వారు కుష్ఠు వేదాంతులనబడుదురు. కార్య గురువు లనబడుదురు. కృష్ణలీలలనే కామకీర్తనలు వ్రాసి కవిరాయులు వెల్లడి చేయుచున్నారు. ఇది దైవనింద యగును. వ్యభిచార, జారత్వమునకు పూర్వాదియగును. అట్టి గ్రంథము పాపమునకు కుదురగును. అట్టి గ్రంథములను చూడకూడదు. తాను చెడ్డకోతి వనమంతా చెరిపినట్లగును. అభోధ॥ శ్రుతి॥(28)= జ్ఞానహీనానాం॥ తా॥ జ్ఞానహీనులకు నమ్మశించును గాని॥ శ్రుతి॥(29) జ్ఞానచక్షుషాం॥ తా॥ జ్ఞానదృష్టిగలవారికి సంమతించదు. జ్ఞాన—అజ్ఞాన—బోధ మధ్యనున్న మేలు కీడు గ్రంథము ననుసరించి గ్రహించుము

66 శ్రుతి॥ (30)“ఆత్మబుద్ధి స్సుఖం చైవ”అనునట్లు తనఆత్మను జ్ఞాన వెలుతురు వలన కార్యములను జరిగించు కొనువారు కడతేర గలరు.

67 శ్రుతి (31)“అజ్ఞానతిమిరాంధస్య”అనునట్లు తన అజ్ఞానమనే చీకటి వలన కార్యములను జరిగించు కొనువారు కడతేరలేరు.

68 శ్రుతి॥(32)“యద్భావం తద్భవతి॥”అనునంస్కృత భాషలోదీనికి అనేక అర్థములు గలవు ఎదటి వాని మనోవికారమువలెనే—తన మనోవికారము అటు వలెనే పుట్టును—ఎట్లా తలంచితే—అట్లాగే అవును.

69 జగములో నున్న కొందరు జనులు నిట్టవేదాంతము నెరుగని గురువులను భక్తులను గ్రంథములను తిరస్కరించుచు క్రియములకు వచ్చిన గ్రంథమును తనకు తట్టించిన పరయమునకు గ్రంథము.లను

కానివారిని కానివిద్యల అందుకు తగిన మిట్టవేదాంతము చెప్పుచు తిరిగె దటువ మ్మెవారు—నమ్ముదురు. నమ్మనివారు నమ్మరు—ఇట్టి దుర్బోధలు చేసేకార్యగురువులు అనగా ఉదర పోషణ జరిగించు కొనువారు నరకపాలగుదురు సుమా. ఇట్టికుమ్మ లగాంటికుల మిట్ట వేదాంతకులనే, కార్యగురువుల, బోధను వినిని నష్టము. తుదిపోతులుకోరికలు కోరుదురు.

70 శ్రుతి॥(33)కం. దుర్జన సాంగత్యంబున। కష్టంబులు గలిగి వారుకడతేరరుగా। సజ్జనసాంగత్యంబున। సౌఖ్యంబులు కలిగి వారు కడతేరుదురె మన సా॥తా॥ దుర్జనసాంగత్యంబున కష్టములు కలిగి కడతేరరు. సజ్జనసాంగత్యంబున సౌఖ్యములు గలిగి కడతేరుదురనిట—

71 గీ—(34) చెడ్డవారితో స్నేహంబుచేసి రేని। కీడుతప్పక వరునకు మూడుచుండు అనువాక్యములను వినవిని చెట్టి॥గీ॥(35)మంచివారితో మైత్రిఘటించి రేని—మేలు జనులకు కలుగును చాలగాను. అనువాక్యములను మదిని దలచి నడిచినవారే యోగ్యులు.

72 సామెత॥ (36) సహవాస దోషగుణాఢ్యవంతి॥ అనునట్లు ఎట్టి సాంగత్యము చేయుదురో అట్టిగుణములు పొందుదురుగావున—

73 హిందూమతస్థులలో ఏకులస్థులవారైనను జ్ఞానశీలులైనగురువుల వారివల్ల ఏకులస్థులుగానున్న వారును నిస్సందేహముగా జ్ఞానోపదేశముపొందిన యెడల చాలాదుర్గుణములుమానును. ఈ గ్రంథము పఠనచేసినందు వలననున్న దుర్గుణములు నశించి సద్గుణములుకలుగును.

74 గురువుల ప్రఖ్యాతి—

జగద్గురు—వనగా—త్రిలోకములు పరిపాలించేవాడు—సృష్టి—స్థితి—లయములకు—కర్త. నరుల—పాప—పుణ్యా—భక్తిని—బట్టి వారి—వారి—కర్మలకు తగినఫలముల నిచ్చేవాడు—

75 సద్గురువు —
76 కారణగురువు —
77 విహితగురువు —
| అనగా—పరిపూర్ణజ్ఞానులు అనగా బ్రహ్మ మహిమను కనుగొనినవారు. సకలం త్యాగముచేసికొని బ్రహ్మనే ధ్యానించు

వారు—వీరే పరిపూర్ణజ్ఞానులు.

78 గురువు—అనగా—జ్ఞానశీలుడు—భ్రమ—భ్రాంతి—ఆశాపాశములను ఖండించుకర్త—మోహమునగ్నమును జ్ఞానప్రభుత్వ. గురువును నరుడని భావించకూడదు.

జ్ఞానిలక్షణము

79—ఈగ్రంథముచదివిన మనుజుడు వినినమనుజుడు జ్ఞానశీలతగలగురుబోధ వినిన మనుజుడు ఇదియొప్పు అదితప్పు అని చెప్పక కపటిరి న్యాయమార్గమునసే ప్రవర్తించుచుండును. ఎల్లకార్యములయందు స్వభావవిహితమైనబుద్ధితో మెలగుచుండును. అతనికి దేనిపైనను రాగాను—రాగములుండవు. అట్లు మిక్కిలి విరక్తిచేత కార్యములు చేయకయునుండడు. అనగా అతడునొకదాని పైనను ఎక్కువఆశలేక కార్యములుజరిగించుకొనుచుండును. అతనికి వైరాగ్యముగాని వాంఛగాని అపరిమితముగానుండదు. అన్నియుసమముగానే యుండును. ఇతరునెవ్వరి నిదూషింపడు. భూషింపడు. తానేకార్యమునందును లోపపడడు. ఇతరులసమాచారములను తానుచెవియొగ్గిపూనికతో వినడు. గృహకృత్యములయందు క్రమముగాజరుపుకొనును. జ్ఞానేంద్రియకర్మేంద్రియములనగా—జ్ఞానేంద్రియములనగా (1) చెవులు (2) దేహము (3) నేత్రములు (4) నాలుక (5) ముక్కు—కర్మేంద్రియములనగా (1) నోరు (2) చేతులు (3) కాళ్లు (4) స్త్రీ—పురుషులమర్మస్థానము—వీటిని చెడుకార్యములకు పోనివ్వక వీటికి రాజైనమనస్సును వశపర్చుకొని ఇతరచింత లేకట

ద్ధిగలిగి నేర్పుతోనుండును. ఇతడే గృహస్థధర్మమార్గమునందుండు జ్ఞాని యనబడును.

జనులస్వభావము.

80 సజ్జనులు—ఎల్లప్పుడు భగవచ్చింతలోనేయుందురు.

81 దుర్జనులు—ఎల్లప్పుడు మన్మథుని కేళీవిలాసమే చాలాకోరుదురు.

82 సజ్జనులు—ఎల్లప్పుడు భగవంతుని నామకీర్తనలు పఠనచేయుచుందురు.

83 దుర్జనులు—ఏవేళను దాసులనుచూచి పరిహాసము చేయుదురు.

84 సజ్జనులు—సకలప్రాణికోట్లను తమవారిగా సమముగానే యెంచుదురు.

85 దుర్జనులు—సకలప్రాణికోట్లను తమవారిగా సమముగా నెంచక అన్యాయపడుదురు.

86 సజ్జనులు—శరణన్నవారిని ప్రాణమైననిచ్చి సంరక్షణచేయుదురు.

87 దుర్జనులు—సకలవాక్యలు— దుష్టకార్యములచే తమపొట్ట నింపుకొనచుందురు.

88 సజ్జనులు—సంకటములు పడేసంసారమునందు నీతిప్రవర్తనగా సంచరించుచు సంకటవిరతులని వినావేరొక యుంచరు.

89 దుర్జనులు—సంకటములు పడేసంసారమునందు చాలాకోరికగలవారై సంకటపరులని మరచియుందురు.

90 పైనిచెప్పినప్రకారము సజ్జన—దుర్జనములలో ఇట్టి యెుద్దలైనటువంటిచర్యలున్నవి. గ్రహించవలెను. గనుక ఈగ్రంథము ననుసరించినందువలన దుర్జన సాంగత్యమును నివర్తిచేసికొని సజ్జనసాంగత్యమును

హాంది॥ శుతి॥ (28) భక్తే మోక్షం విద్యను అనుసరించిన భక్తి నిపాధిం చువారే పరమపదము జెందగలరు. సత్యజ్ఞానానందుని చెందగలరని అర్థమగును. సజ్జనత్వమే శ్రీవైష్ణవత్వము, దుర్జనత్వమే చండాలత్వము.

91 వేదశ్రుతి (37) వేదవేదార్థ శబ్దార్థం। త్రైలోక్యం మాతృరూపిణీ —

92 ॥తా॥ ఓం ఈ వేదార్థ శబ్దార్థము త్రిలోకములకు తల్లిస్వరూపమయినటువంటిది.

93 వేదశ్రుతి (38) జ్ఞాతవ్యం వేదవాక్యంచ। బుద్ధిసర్వప్రయత్నత:॥

94 ॥తా॥ వేదవాక్యము ను ఎవరు భోధపడు చున్నారో వారు సర్వప్రయత్నములయందున్ను బుద్ధిగలవారని చెప్పబడుచున్నది—

95 వేదశ్రుతి॥(39) వేదశబ్దంనజానాతి।సర్వధాసర్వశాస్త్రవిత్॥ వేదశబ్దమురొక్క రహస్యము ఎవరెరుగరో వారు ఎన్ని శాస్త్రములు చదివినావృధా అని వేదశాస్త్రములు చెప్పుచుండగా భగవత్స్మరణ జేసితే పాపము లేలవచ్చునని ఆలోచించి ఈగ్రంథమునందు ముద్రించినవేదశ్రుతులనుపఠించి కడ తేరవచ్చును. ఎవరైనను వేదములను ధారాళముగా పఠించవచ్చునని వేదశ్రుతులు పలుకుచున్నవి.ఇదిగాక ఋగ్వేదసారమైన స్తోత్రప్రకరణములలో శూద్రులకు యజుర్వేదవుపదేశములు చేసినదని చెప్పియుండలేదా?అధర్వణ వేదమంత్రములు శూద్రులభ్యసించవలదా? ఈప్రకారముగా కృతయుగము త్రేతాయుగముద్వాపర, యుగములలో వేదములు నాలుగు వర్ణస్థులున్ను సమముగా అనుష్టించబడియుండగా ఈకలియుగములో మాత్రం వేదములు శూద్రులు పఠనచేయకూడదని చెప్పెమంత్రభేదములు ఏయుగములో ఏమున్నది?యజుర్వేద అధ్యాయము లోరెండో శ్రుతివాక్యము॥

96॥ శ్రుతి (40) తమేధేమాం వాచం కల్యాణీ—మావదాని జనేభ్యః। బ్రహ్మ రాజన్యాభ్యాగుం—శూద్రాయచార్యాయచ—స్వాయంచారణాయచ॥ అని నాలుగు జాతులు వేదములు పఠన చేయుమనియున్న దేయ విజ్ఞాన వేదపారసంగ్రహము" అన్న గ్రంథములో ప్రచురపరచియున్నారు ఇదిగాక ఎవ్వరైనను వేదాంతమార్గమును కనుగొనినవారే ద్విజులు అన బ్రాహ్మణులు అనగా॥ శ్రు॥(41) బ్రహ్మజ్ఞానాత్తు బ్రాహ్మణః॥ అనగా బ్రహ్మజ్ఞానము పొందినవారే బ్రాహ్మణులు అని ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానంద ము చేత తెల్లముగా తెలియువచ్చుచున్నది. (ఈ విషయమై 260 ఏ పత్రిం 208 వ సంఖ్య నుంచి చూడుము.) ఇట్లుండగా శ్రీమహా భారతము అనుశాసనిక పర్వములో శూద్రుల విషయమై ప్రచురపరచిన వాక్యములను నమ్ముటకు వీలు లేదు. మరిన్ని—శూద్రుల విషయమై వ్రాసినది కపటమాత్రముగా నున్నదనుటకు సందేహము లేదు.

—భగవత్స్మరణ—

97 ॥శ్లో॥ (42) శతవర్షాణిజీవతి। మరణం నిశ్చయం జగత్ ॥ తా॥ జగమునను న్న జీవకోట్లు యావత్తు నూరు సంవత్సరములు జీవించినను మరణము నిశ్చయము. అంతము లేని భగవత్స్మరణకు మించినవస్తువు యేమియు లేదు. గనుక అట్టి కైంకర్యమనే భగవత్స్మరణ ఎవరు చేయుచున్నారో అట్టి నిజభక్తునియందు భగవంతుడు ప్రసన్నముగును. అనగా భగవంతుడు సంతుష్టిని పొందును. పిదప ఆ భక్తి హెచ్చు ఐనకొలది ఆ భక్తునకు భగవంతుడు దర్శన మిచ్చును. కైంకర్యమనగా భగవంతు నకు చేయు సేవయని అర్థమగును.

98—ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథపత్రికలను లెక్కించి చూడగా 381—పత్రములగును. ఈ పత్రములలో నున్న సంఖ్యలు 803 రత్నములగును. ఆ రత్నములను చదివి జల్లించి వెదకి నికరమైన

రత్నమును కనుగొని (మేలిమిబంగారు వస్తువులలో, వజ్ర, వైడూర్య గోమేధిక, మరకత, మాణిక్య, పుష్యరాగ, నీలములు మొదలైనటు వంటివి స్థాపించినటువలె) ఆరత్నమును మనస్సునందు స్థాపించుకొన్న యెడల పరమపదమునొందగలరు. జననమరణములునశించునని ఈగ్రంథము తెలియపర్చుచున్నది.

99 ఈగ్రంథమునందున్న ఒక్కొక్కసంగతి రత్నములవంటి దని తలంచవచ్చును.

110—ఈగ్రంథము కొనినవారు ఇందున్న బీజాక్షరీ మంత్రములను ఈగ్రంథముపర్చిన జ్ఞానశీలతగల గురువు శ్రీ॥ శోభితురాలయినసందిగాంతుల శమ్మగారి వలన జ్ఞానోపదేశము పొందినటువలె నభావించుకొని త్రికరణశుద్ధిగా పఠించేవారి శ్రుతి—(4) పునరపిజననం—పునరపిమరణం—అనుశ్రుతినిబట్టి జనన మరణములునశించివరమపదమునొందుదురు. ఇటువలెనే ఈగ్రంథమునందున్న వేదశ్రుతులతోనున్ను అనేక గ్రంథములలోనున్ను పరిచురపరచి యున్నారు.

101—॥శ్లో॥ (44)గురుబ్రహ్మ గురుర్విష్ణు। ర్గురుర్దేవో మహేశ్వరః। గురుస్సాక్షాత్పరబ్రహ్మ। తస్మై శ్రీగురువేనమః॥

॥తా॥ గురుడేబ్రహ్మ గురుడేవిష్ణువు, గురుడేమహేశ్వర సదాశివులు. ఈపంచకర్తలే, సాక్షాత్పర బ్రహ్మస్వరూపుడని గురునిభావించుకొని తస్మైశ్రీ గురువేనమః అనునట్లు గురువులగువారలకు ఎవ్వరైతే నమస్కరించుచున్నారో వారే సత్యజ్ఞానులవబడుదురు—

102—గురువులగు వారలు వాఙ్మూలముగా ఉపదేశమిచ్చిన మంత్రములను గాని—వారు చేసిన గ్రంథములయందు చెప్పిన మంత్రములుగాని గురిగావరించినవారు నైకుంఠవాసులగుదురు.

108 పరమపదము. పరమార్థమనువది మహాసౌఖ్యవంతమైన నివసముగలిగినది. [ప్రకృతిద్వయము లేనిది, ఆరహస్యము కనుగొని చెప్పు

టుగు అలవికానిది. ఆదినిజామ రూపము లేనిది. తాను సృష్టించిన ఆద్యం వలన ఉపచార వర్తనగా విధాతఅనే అచల పరిపూర్ణ బ్రహ్మ యని కల్పితనామము వహించిన బ్రహ్మమే స్వయంభువుడు, అనగా తనకుతానే ఉద్భవించినవాడు, ఒకరివల్ల సృష్టించ బడనివాడు, నిరా మయుడు, అనగా రోగములు లేనివాడు, నిర్జరుడు అనగా ముదిమిలే నివాడు, అంతములేనివాడు పుట్టుగిట్టుటలు లేనివాడు, అనగా, చా వుపుట్టుకలు లేనివాడు, స్వప్రకాశి, నిర్భయుడు బట్టబయలుగనున్నాడు, యుగములను భూతములను సృష్టించేవాడు ఆభూతములను పోషించే వాడు, కడపట, ఆభూతముల కర్మానుసారమునుబట్టి వారి—వారి ఆ యుస్సుముగించిన తోడనే ప్రాణులను రప్పించుకొను చుండువాడు. మరల భూతములకు వారి వారి కర్మానుసారమును పట్టి పునర్జన్మము ఆయుస్సు కలుగచేయువాడు—కలుగచేయనివాడు.

104 పునర్జన్మము లేనివాడు ఒకడే పరమాత్మం ప్రథమదేవత శివుడనబడును. త్రిమూర్తులు వకరే యగుదురు.

105 యుగములు మారునపుడు వైకుంఠము జెందిన భూత ములు మరుయుగముకు రాక వైకుంఠ వాసులుగానే భగవత్స్వ రూపులుగా నుందురని ఆర్యులు చెప్పిన వాక్యము.

106 యేమోవ్రాసినావనే తలంపు తలచకుడి,యిందున్నగ్రంథ ఆరంభము 1 టపేజీకనుంచి చదువుడి, ఆనందించుడి. మోక్షము చెం దుడి. క్షమించుడి.

107 ఈగ్రంథము నెవరు ఎవరు చదివినను ఆవాక్యములు ఒ కరికి బోధింప నటువలె నున్ను భగవంతునితోను స్మరించి నటువలె నుండును.

108 ఈగ్రంథము చదివినవారికి వినినవారికి సకలైశ్వర్యపుత్ర పౌత్రసామ్రాజ్య వృద్ధికలుగును.

109 ఈ గ్రంధమును పఠించిన పురుషులకు బాలురకు— స్త్రీలకు బాలికలకు వారి—వారి వాక్కులును మనస్సులును పవిత్రమగును. అత్యంతానంద ప్రదము.

110 గ్రంధప్రతిష్ఠాపనము. ముగిసెను.

111 ఇహ—పరలోకములకు కర్తయైన

ఈ శ్వ రు న కు

న మః న మ స్కా ర ము.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

వినాయకుని స్తోత్రం.

తొండము నేకదంతమును తోరపు బొజ్జయు వామహస్త
మున్ మెండుగ మ్రోయు గజ్జెలును మెల్లని చూపుల మం
దహాసమున్ గొండొక గుజ్జురూపమున కోరిన విద్యలకెల్ల
నొజ్జయై యుండెడి పార్వతీ తనయ యోయి గణాధిపనీకు
మ్రొక్కెదన్

శ్లో॥ గురుర్బ్రహ్మా గురుర్విష్ణు గురుర్దేవో మహేశ్వరః।
గురుస్సాక్షాత్పరబ్రహ్మ తస్మైశ్రీగురవేనమః॥ 1

శ్లో॥ బ్రహ్మానందం పరమసుఖదం కేవలంజ్ఞానమూర్తిం అను
వేదశ్రుతిని బట్టిన్ని.— 2

శ్లో॥ ఆహారనిద్రాభయమైథునాని సమానమేతత్పశుభిర్నరాణాం
జ్ఞానంనరాణామధికం విశేషో జ్ఞానేనహీనః పశుభిస్సమానః॥
అను స్మృతిని బట్టిన్ని.— 3

4 ।తా। ఈ మానవజన్మమెత్తినందుకు జ్ఞానముపొంది మోక్షము సంపాదించుటయే ఫలము, ఆత్మజ్ఞానములేని మానవులు పశుప్రాయులని ఎన్నబడును

5 ఈ కలియుగమునందున, మానవజన్మమెత్తుట మహాదుర్లభము అట్లు ఎత్తి జ్ఞానముపొంది మోక్షము సంపాదించుటే ఫలము గనుక అజ్ఞానము తొలగించి సంతత్ జ్ఞానము కలుగుటకై అనేక గ్రంథములను పరిశీలించి ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథము వలన మానవులు కడతేరుటకు బ్రహ్మజ్ఞానము తేట తెల్లగా తెలియుటకై సాధారణమైన తెలుగుబాసకు మాటలచే ఆ బ్రహ్మజ్ఞానముయొక్క అన్వయం వచనకావ్యముగానున్ను అందున అచ్చటచ్చట (1) ఇతిహాసములు (2) పురాణములు (3) వృత్తాంతములు (4) సామెతలు (5) దృష్టాంతములు ఇట్టివియునకైనటువంటివి ప్రయోగించి గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గమున నుండి కష్టనష్టములు ద్రవ్యవ్యయము కలుగకనే సునాయాసముగా బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది మోక్షము చెందుటకై బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథముగా చెప్పబడి అన్వయించుటకేలగు సమానమైనటువంటి వాక్యములచే రచియింపబడినది

(6) బ్రహ్మజ్ఞానమే పరమపదమునకు ప్రధానమైనదని వేదములు ప్రతిపాదించుచున్నవి.

(7) ఈ బ్రహ్మజ్ఞానమనే బోధ శివమతస్థులకున్ను విష్ణుమతస్థులకున్ను అనుకూలముగా నుండును ఇందులకు సందియము లేదు.

(8) ఈ గ్రంథమునందున్న సంగతులు విన్నవారికి చెవుల కానందమై వెలంగుచుండును.

(9) ఈ గ్రంథమునందున్న శ్లోకములను భక్తితో విన్న మాత్రముచే సత్ఫలము గలుగును.

10 ఈ గ్రంథమును నిత్యము పూజించినను దురితజాలంబులు తొలగిపోవును.

11 హిందువులలో నాలుగు వర్ణముల వారిలో బాల్యయౌవన కౌమార వృద్ధులు మొదలైనవారగు పురుషులు స్త్రీలు ఈ గ్రంథమును పొంది ప్రతి నిత్యము పారాయణము చేసినను వినినను విదేహకైవల్యంబునం బొందుదురనుటకు సందియంబు లేదు.

12 గృహస్థాశ్రమధర్మములయందున్న పెద్దలైనవారు బాలులకు బాలికలకు కూడా ఈ గ్రంథమునందు అన్వయముతో నున్న (1) పతివ్రతాధర్మము, (2) రజోగుణము. (3) తమోగుణము (4) శాంతగుణము (5) జననమరణములు (6) ఆయుర్భోగము (7) పుణ్యపాపములు (8) సుఖదుఃఖములు (9) కలిమిలేములు (10) ప్రారబ్ధకర్మములు (11) పునర్జన్మములు (12) మతఆచారములు (13) హింస (14) అహింస (15) అరిషడ్వర్గములు ఆరు (16) రాగద్వేషములు రెండు (17) ఈషణాత్రయములు . మూడు, (18) ఆశాపాశములు నాలుగు (19) పంచభూతములు ఐదు (20) మంచి చెబ్బరలు (21) స్వర్గనరకములు ఇవి ఉండబడ్డటువంటి మేలు కీడు గల సంగతులను బోధించిన మొదల వారికి జ్ఞానము కలిగి యౌవనమునందు ఏ దుష్టకార్యములు చేయక బ్రహ్మజ్ఞానమును సాధించుచుందురు ఎవరైనను బ్రహ్మజ్ఞానమును సాధించినవారే బ్రాహ్మణులు బ్రహ్మజ్ఞానంతో బ్రాహ్మణా

13 ఈ కలియుగమునందలి జను లెల్లరును నల్పమతులు నల్పాయుష్కులు గనుక తపోయోగధ్యాన ధారణలచేత గడచే దుటమిక్కిలి దుర్లభమని యోచించి కలి సంతారక పరిపత్తులకై మొదలైన వేదములను పూర్వము నిర్మాణించబడ్డవి. ఆ వేదములను ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించబడెను. వేదములను చదివిన మొదల మోక్షము అలవేకోనుండును

14 సప్తకోటి మంత్రములలో ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించిన మంత్రములే కలి మానవులు పఠించి కడతేరుటకు సులభమైన వని వేదములు తెలియపర్చుచున్నవి గనుక ఈ కలియుగమునందు ఆ మంత్రములే పఠించి చాలా భక్తులు కడతేరి యున్నారు. ఆ మంత్రములు ఆ మంత్రములయొక్క మంత్రార్థ, మంత్రమూల, మంత్రసారములతో భోధించిన వేదములను సహా ఈ గ్రంథమునందు సంపూర్తిగా ముద్రించబడెను వాటిని పఠించి మోక్షము సంపాదించవలెను గాని ఇంతటికంన్నా ఎక్కువ ఉపాయము సమస్త వేదములయందు లేదు.

15 స్నానముల వివరణము అందుకు తగినమంత్రములు

16 మంత్రములు పఠించుట త్రైకాలములు.

17 అన్నము భుజియించే కాలమందు పఠించె మంత్రము.

18 మోక్షలోకములు 5 నరకలోకములు ౯ ఈ లోకములు వాటివాటిపేళ్లతో ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించడమైనవి ఇవిగాక.—

19 ఈ కలియుగమునందు ప్రథమమున చరా—చరములను రెంటిని సృష్టికర్త సృష్టించెను వాటి చర్యలన్నియు ఈ గ్రంథ

మునందు ముద్రించబడ్డవి ఈ రెంటివలననే ప్రపంచమున్ను ఈ గ్రంథమున్ను ప్రకాశింప బడుచున్నవి. దిగి చూచి లోతు కనుగొనవలయును. తిని చూచి రుచి తెలిసి కొనవలయును..

20 ఈ గ్రంథమును మొదటినుంచి తుదవరకు చదివి సారాంశమును గ్రహించిన వారికి సువర్ణము దొరుకును యేమో ప్రాప్తినాను అనే తలంపు తలువకుడి. ధ్యానించుడి.

21 ఈ గ్రంథమునందున్న ముఖ్య తాత్పర్యము

1 ప్రపంచసృష్టి క్రమము		1వ ప్రకరణము
2 బ్రహ్మలక్షణము		" " "
3 శరీరలక్షణము	సాంఖ్యము	2వ ప్రకరణము
4 తత్వజ్ఞానము	తారకము	3వ ప్రకరణము
5 బ్రహ్మజ్ఞానము	అమనస్కము.	4వ ప్రకరణము
6 బ్రహ్మములో ఐక్యమగుట పరిపూర్ణము		5వ ప్రకరణము

7 (19)వ సంఖ్యనందు చెప్పిన చరాచరముల రెంటి చర్యలు వీటియందున్నవి—వీటికి తగుమైనట్టి (1) ఇతిహాసములు (2) ఉపమానములు (3) వృత్తాంతములు (4) సామెతలు (5) దృష్టాంతములు ఇట్టి మొదలైనట్టివి చాలాగలవు.

22 ఇహలోక ఆనందము, పరలోక ఆనందములని రెండు గలవు చంకలు కొట్టుకుంటూ ఇహలోక ఆనందమహిమ గర్వము పొంది పరలోక కూపములోపడి దుఃఖించుటకంటె ఈ గ్రంథమును పొంది ఇహలోకములోనే పరలోక ఆనందము పొంది పరలోకములో సుఖించుట ఎంత మేలో గ్రహించుడి.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

బ్రహ్మ నిర్మించిన గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గమున నీతి ప్రవర్తకగా సంచరించుచు ఆత్మ జ్ఞానమువలన ప్రపంచమాయాశక్తిని మఱచి ఎల్లప్పుడును భగవంతుని కొనియాడి చిద్విలాసము బ్రహ్మజ్ఞానానంద మనబడును. (సాంఖ్య, తారక, అమనస్క, యోగముల క్షేమ సాధనాంగులుగా శోధించుచుండుట) ముక్తిపొందగలుగు

పరమపద మార్గము—వైకుంఠము

ఈ గ్రంథమునందున్న బ్రహ్మజ్ఞానమును సాధించుకొనవనే పరమపద మార్గము (Salvation) ముక్తి

మోక్షమార్గము—కైవల్యము

ఈ గ్రంథము నందున్న మంత్రములను త్రికరణశుద్ధిగా త్రికాలములయందు అనగా ప్రాతః కాలము, మధ్యాహ్న కాలము, సాయంకాలము, లేక ఎల్లప్పుడును, గీత, నిష్ఠ, దృష్టి, ధ్యాన, ఈ నాలుగింటిని మనస్సు యందు నిలిపి పఠించవలెనే మోక్షమార్గము.

విదేహ కైవల్యము—బ్రహ్మైక్యము

ఈ గ్రంథము నందున్న సాంఖ్య, తారక, అమనస్క-ముల సారమును భుజించి పరిపూర్ణము పొంది బ్రహ్మములో ఐక్యము పొందిన వైకుంఠమే విదేహ కైవల్యము.

ఈ గ్రంథమును ఎవరు చదివినను ఆ వాక్యములు ఒకటికి బోధించినటువలెనున్ను ఆ భగవంతుని తాను స్మరించినటువలె నుండును ..

అవతారిక ముగిసెను.

2 వ పీఠిక.

ప్రపంచ సృష్టిక్రమము ఆరంభము.

[illegible]

(1) [illegible]

(2) [illegible]

[illegible]

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

మొదటి ప్రకరణము.

ప్రపంచసృష్టిక్రమము.

10 శ్లో॥ శివశక్తుల ప్రాణుల సృజించునెపుడు, కమలాసనుండవై,
(2) యవని సమస్తజంతు నివహంబుల బ్రోవగ నచ్యుతుండవై
(3) ప్రవిమలజీవసంఘముల ప్రాణముజంప హరింప రుద్రుడై
యవల త్రిమూర్తులొక్కటగు నార్యుననంతుని మ్రొక్కి వేడెదన్

టీ॥ ఈ జగమునందు భూతములను సృష్టించను బ్రహ్మ యైనట్టియు
(2) ఆసృష్టించిన సకల చరాచర జంతువులను పోషించను
విష్ణు వైనట్టియు
(3) అట్లు పోషించుచున్న జీవులను చంపుటకు రుద్రుడైనట్టియు
యిట్టి త్రిమూర్త్యాత్మక స్వరూపుండైనట్టి భగవంతుని మ్రొక్కి
వేడుచున్నాను ఉదిగువనున్న 18 వ సంఖ్యనున్న 8 వ ప్ర
కరణ తారకములో 6 వ ఇతిహాసమునుచూడండి.

12 శ్లో॥ ఆహారనిద్రా భయమైథునాని। సమానమేతత్పశుభిర్న
రాణాం। జ్ఞానంనరాణా మధికం విశేషో, జ్ఞానేన హీనాః పశు
భిస్సమానః

ఈ మానవ జన్మమెత్తినందుకు జ్ఞానము పొంది మోక్షము
సంపాదించుటయే ఫలము అట్టి జ్ఞానములేని మానవులు పశుప్రా
ణులని యెంచబడుదురు.

1 కృతయుగం, త్రేతాయుగం, ద్వాపరయుగం, కలియుగం, ఇవి నాలుగు యుగములని ఎన్నబడును.

2 ఆదిని ఈయుగములు ఎటువలె ఎవనివల్ల ఉత్పత్తియైనదిన్నీ, ఉత్పత్తిచేసినవారు యేటువలె ఉద్భవించిరని గ్రహించుటకై గ్రంథములను చూడగా, ఆగ్రంథములలో అనేకవిధములుగా ప్రచురించబడియున్న వాటిలోనివి కొన్ని సంగతులున్ను ఈకలియుగమునందున్న ద్వీపాంతరములలో నివసించియున్న పండితజనులవలన వివిధములుగా గ్రంథములలో ప్రచురింపబడిన వాటిలోని కొన్ని సంగతులను, పరిశీలించిచూడగా ఒకటి కొకటి సంబంధించనందున ఈయుగముల ఉత్పత్తిన్ని, ఉత్పత్తిచేసినవారు ఇటువలె ఉద్భవించినారని వక్కాణించుటకు అలవికాదు.

3 తుదకు యోచించగా ఈదిగువ నుదహరించిన ప్రకారము జలప్రళయము నందంతట స్వప్రకాశుండై ఆదిని యుగములను సృష్టించినవిధము ఆసృష్టికర్తకే ఆయన మహిమ ఆయనకే తెలుసును.

4 ఆయనే స్వాయంభువుడు వకరివల్ల సృష్టించబడనివాడు.

5 ఆభగవంతుండొక్కడే సర్వభూతములయందు రహస్యముగానున్నాడు.

6 మాయాశక్తి ప్రపంచమందంతటా అలుముకొనియున్నది

7 ఆయన మహిమ కనుగొనుటకు ఎవరి శక్యముకాదు.

8 సర్వ ప్రపంచమునందు వ్యాపించియున్నాడు.

9 పుణ్యాపాపకర్మములచేతను, మాయచేతను, మొదలు, తుదయు, కనుబడని ప్రపంచముచేతను, అంటబడక, సృష్టికిరాని లయముకు పోని, కేవల జ్ఞాన రూపుచే పరిశుద్ధుడైయున్నాడు

10 సకలచరా—చర—భూతములుండే—ప్రపంచము నం

దు రూపులేని, కేవలజ్ఞానరూపముచే వ్యాపించియున్నాడు.

11 సర్వ ప్రపంచము, లోపల, వెలుపల, ముందు, వెనుక యిరుపార్శ్వముల, క్రింద, మీద, సర్వత్రా పరిపూర్ణముగా అర్హ నిండియున్నట్టియు, పరబ్రహ్మమైనట్టియు, ఆసనా బాల్య, యౌవ్వన, కౌమార, వార్థిక్యములు లేనివాడు, మరణము లేనివాడు నాశము లేనివాడు భయములేనివాడై యున్నాడు.

12 నామరూపములకు చోటుయిచ్చు ప్రపంచమును, మరల నామ రూపములు లేక లయముగ చేయు నిర్గుణబ్రహ్మము మూర్తిమయ వికారములు లేక ఏకరీతిగానే యుండును.

13 ప్రపంచమంతయ్యును ఆయన మహిమచే గలిగిన జలప్రళయము నందంతట స్వప్రకాశుండై లయముచేసిన ప్రపంచమును మరల కలుగచేయు నట్టియు. ఆదిని నిర్గుణముగా విస్తరణములేకనే మహిమ వలన భూతముల విస్తారాలను సృష్టించి తరువాత ఆ భూతముల విస్తరణములవలన భూతములను సృష్టించను. పోషించను, మ్రింగిబాధించను. కర్తయైనట్టి భగవంతుని గొలచెదను.

14 పక్షులకు, పంజరమువలెను, చిత్రములకు వస్త్రాధారమువలెను, పుష్పములకు సన్నపురికొసవలెను ప్రపంచమునకును పునాదిగా నుండునట్టి భక్తవత్సలుని ప్రార్థించెదను.

భూమ్యాకాశములను సృష్టించిన విధము.

1 సృష్టికి మునుపు ఈప్రపంచము నామరూపములేక జల్లప్రళయ మహిమగానుండెను ప్రపంచమునగా భూతములు నివసించు స్థలము

16 అంతట తనకు తానే స్వయంభువుడై సృష్టికి ఆది జలప్రళయము నందంతట స్వప్రకాశుండై భూమ్యాకాశములను

సృజించెను. వీటి అంతుకనుగొనినవారు లేరు

17 ఆభూమ్యాకాశముల మధ్యను జలముగానున్న చీకటిగా నుండెను.

18. ఆభగవంతుడు ఆజలమును వేరు పర్చదలచి భూమి యొండి యుండుటకున్ను ఆభూమిమీద ద్వీపాంతరములను కలిగించి ఆద్వీపాంతరముల క్రింది భాగమునను ఆద్వీపాంతరముల చుట్టున్ను సముద్రముగా నుండుటకు ఆజలమును ఆజ్ఞాపించెను. అటువలెనే ఆ జలమాయెను ఆజలమువల్లనే పృథ్వి పండుచున్నది.

19 ఆసముద్రముయొక్క అంతు కనుగొనినవారు లేరు.

20 ఆకాశమునందు సూర్య, చంద్ర, నక్షత్రములను, వాయువును అగ్నిని సృష్టించెను. అప్పట్లో రాత్రి, పగలు, ఆయెను.

21 సూర్యకిరణములవలన వేడిగల వెలుతురు గలిగెను.

22. చంద్ర కిరణముల వలన చల్లని వెలుతురు కలిగను.

23 ఆరాత్రి, పగలు, వకరోజుగానున్ను, అట్టి యేడురోజులు వకవారముగానున్ను ముప్పది రోజులు వక నెలగానున్ను అట్టి పండ్రెండు నెలలు సంవత్సరముగానున్ను ఆపరబ్రహ్మమే ప్రపంచము నందంతటా ప్రకాశింపచేసెను.

24 తరువాత భూమియందు సంచరించుటకై సకలచరా—చర—జంతువులను, సృజించుటకు ముందే వారి వారికి కావలసిన పదార్థములన్ను, కలుగచేసెను. ఆరుఋతువులను ఏర్పరిచెను.

25 తరువాత సకలచరా—చర—జంతువులను వారి—వారికి—తగిన భాషాంతరములతో సృష్టించెను.

26 ఈవిషయమై 2 వ ప్రకరణ శరీరలక్షణములను చూడుము.

27 ఇట్లు సృజించిన జగమునకాధారభూతుండై ఆయన కృపచే సృష్టించిన మానవులలో విద్యాభ్యాసముపొందిన ఆర్యులచే అనంతనామములు ఆసృష్టి కర్తకు కలిగెను.

28 ఆ అనంత నామములలో ఈగ్రంథమునందున ముద్రించిన

మంత్రములే ప్రధానమైనవని వేదములు ఘోషించుచున్నందున ఆమంత్రములు జపించుచుండు వారికి నమో-నా-నమస్కారము.

29 ఇటువలె స్మరించిన భక్తులకరులు ఈ రెండవ మూడు యుగముల సందర్భము ఈకలియుగము సందర్భము కలదని యున్నారు.

పరబ్రహ్మలక్షణము

12 శ్లో॥ అచింత్యా వ్యక్తరూపాయ। నిర్గుణాయ గుణాత్మనే।
సమస్తజగదాధార। మూర్తయే బ్రహ్మణేనమః

30 ఆపరబ్రహ్మము పరిపూర్ణమైనది 2 పరునిచే సృష్టించబడనది 3 నామరూపము లేనిది 4 గుణములు లేనిది 5 అభేదముగానున్నది 6 నిరాకారిగానున్నది 8 నిరంజనమైనది 8 సృష్టికి రానిది 9 లయముకుపోనిది 10 ప్రపంచసృష్టికి లయముకు కర్తగా నున్నది. 11 యేకరీతిగానున్నది 12 అఖండజ్ఞానము కలిగినది 13 సత్తుగానున్నది 14 ఆనందముగానున్నది 15 ద్వైతముగా నుండనది 16 అద్వైతముగా నుండునది 17 ప్రత్యగాత్మగానున్నది. 18 ప్రపంచమంతయు తనకు తానే స్వప్రకాశముగానున్నది. 19 సదాశివానముగానుండునది 20 అంతములేనిది 21 నాశనముకానిది 22 శాశ్వతముగా నుండునది 23 సజాతీయ 24 విజాతీయ 25 స్వగత భేదములు లేనిది, బట్టబయలు గానుండునది యిట్టి బట్టబైలైన శాశ్వత బ్రహ్మమును ఈ నిర్ణయమువలన తెలిసికొన్నవారే ధన్యాను వారే జ్ఞాని వారే మోక్షమునకు అర్హులగుదురు. పరబ్రహ్మమే భగవంతుండనియు ఈశ్వరుండనియు నారాయణుండనియు భక్తవత్సలుం డనియు చెప్పబడుచున్నారు. 32-33 పత్రములను చూడుము

31 పైని చెప్పు లక్షణాలతో వేదాంత శబ్దములకు అర్థము.

15 ద్వైతము అనే శబ్దము, భగవంతుడు వేరు, జీవులు. జగ త్తువేరగుటవల్ల జీవాత్మ పరమాత్మలకు భేదమున్నదను మతము.

16 అద్వైతము అనే శబ్దము, ("ఏకమేవా ద్వితీయం బ్రహ్మ" బ్రహ్మంవినహా అన్యవస్తువేదియు లేదు "సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ" సమస్తము బ్రహ్మ మను మతము) అభేదము. భేదము లేదనుట.

17 ప్రత్యగాత్మ అనే శబ్దము, పరమాత్మగాను పరమాత్మయే ప్రత్యగాత్మగాను సమరసైక్యమును బొందుచుండును అని అర్థము, అభేదము.

-ఏకమేవా-

23 సజాతీయ మనగా సకల మనుష్య జాతియందే బ్రహ్మ క్షత్రియ, వైశ్య శూద్రాది భేదములు బ్రహ్మకు లేదనుట

ద్వితీయం

24 విజాతీయ మనగా, మనుష్యులకును, మృగములకును, పక్షులకును పురుగులకును చెట్లకును కాళ్లకునుగల వేరు వేరు భేదములు బ్రహ్మకు లేదనుట

బ్రహ్మ

25 స్వగత మనగా ఒకదేహమందే అవయవాంగములు, తల, కన్నులు, చేతులు, మొదలగు నట్టి భేదములు బ్రహ్మకు లేదనుట

32 ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానంద మనే ఈ మొదటి ప్రకరణము యెవ్వరైనను భక్తియుక్తుడై త్రికరణశుద్ధిగా దీక్ష। నిష్ఠ। దృష్టి। ధ్యాస। ఈ నాలుగింటిని మనస్సుయందు నిలిపి సంపూర్తిగా చదివినను విని నను అట్టి వారలకు ఐశ్వర్య ఆయుస్సు వృద్ధి కీర్తియు కలుగును, మరియు 2వ ప్రకరణము శరీర లక్షణము చూచేటంతి శక్తి కలుగును.

ప్రపంచ సృష్టి క్రమము ముగిసెను.

శివపీఠిక

సాంఖ్యయోగము ఆరంభము

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకా సాంబశివా త్రిపురహరా స్మరహరా పాపవిదూరా పరమకళ్యాణగుణాకరా దయామయా ధర్మనిలయా పరమపావనా పాపహరణా చంద్రచూడావతంసా పరబ్రహ్మస్వరూపుడవైన సదాశివా సర్వలోకపూజితా నాయందు కృపగలవాడవై బ్రహ్మజ్ఞానానందములో చేరిన మొదటిది తమరుసృష్టించిన "సాంఖ్య" మనే శరీరలక్షణముయొక్క అవయాంగములు తరచి రచియించుటకై "శ్రీలక్ష్మి" దేవిని నామనస్సునందునిలిపి అమృత గుటికలతో సమానమైనటువంటి వాక్యములచే రచియింపం జేసి పామరులను ఇంద్రియజ్ఞానులుగా జేయుటకై నిన్ను ప్రార్థించుచున్నాడను.

2. నా కుపదేశమిచ్చిన గురువు కుంకుమతోళికూరావారైన నందిగాం తులశమ్మగారికి సేవకుడా కృతజ్ఞుడనై యున్నాడను.

3. ఇందలి తప్పులు మన్నింప పండితులు ప్రార్థితులు.

విధేయుడు,

యర్రా రామస్వామి,

హెడ్ మజూందార్.

పోషించే విష్ణువుకు నమః నమస్కారము.

అలకట్టుతోట,

రాజమండ్రి.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

2 వ ప్రకరణము.

1 సాంఖ్యము

అనగా

శరీరలక్షణము.

18 గీ॥ చేతులారంగ శివుని పూజింపఁడేని
నోరునొవ్వంగ హరికీర్తి నుడువఁడేని,
దయయుసత్యంబు, లోనుగా దలఁచఁడేని,
కలుగ నేటికి తల్లుల కడుపుచేటు.

ఈ మానవజన్మంబెత్తి నందుకు పరమాత్మని నామమును స్మరించి మోక్షము సంపాదించుటే ఫలము.

ఈ దిగువ నుదహరించిన "సాంఖ్యము" అనే శరీర లక్షణమును చదివి, తాత్పర్యమును గ్రహించినయడల, తేజః పుంజము అనే వెలుతురు, తిమిర సంఘమనే, చీకటిని హరించినటువలె, విద్య" అనే అమృత జ్ఞానము ఆత్మకు లభించి "అవిద్య" అనే లోభగుణము వలన పుట్టిన అజ్ఞానమును నసింపచేయును.

ఆత్మజ్ఞానమువలన మోక్షమార్గమును తెలిసికొనవచ్చును

ఆత్మజ్ఞానములేని యెడల సేర్చిన విద్యలన్నియు, సంపాదించిన ధన మంతయు నిష్ప్రయోజనమగును.

1 ఆకాశపంచభూతములు.

1 పృథివి అనగా భూమి

2 అప్పు అనగా నీళ్లు

3 తేజస్సు అనగా అగ్ని

4 వాయువు అనగా గాలి

5 ఆకాశమనగా ఆకాశము

2 జ్ఞానేంద్రియములు.

1 శ్రోత్రము-అనగా-చెవులు.

2 త్వక్కు-అనగా దేహమందు కప్పనచర్మము

3 చక్షువులనగా-నేత్రములు

4 జిహ్వాము-అనగా-నాలుక

5 ఘ్రాణము-అనగా-నాశికము

3 కర్మేంద్రియములు

1 వాక్కు-అనగా-నోరు

2 పాణి-అనగా-చేతులు

3 పాదములు-అనగా-కాళ్లు

4 గుహ్యముఅనగా-స్త్రీపురుషుల మర్మస్థానము

5 పాయు-అనగా-గుదము

4 పంచతన్మాత్రలు

1 శబ్దము-అనగా-ధ్వని

2 స్పర్శము-అనగా-దేహమునకు యేవస్తువైనా తాక

డము

3 రూపము-ఏ వస్తువు యొక్క రూపము

4 రసము అనగా-సారము

5 గంధము-సానమీద అరగదీసేటి గంధము.

5 అంతరింద్రియములు.

(1) మనస్సు, (2) బుద్ధి, (3) చిత్తము, (4) అహంకారము.

6—ఇవి అన్నియు లెక్కించినయెడల 24 యింద్రియములగును లేక తత్వములగును ఇవి జడపదార్థములగును దీనినే క్షరమనబడును అనాత్మయనబడును ఈ 24 తత్వములు కదలవు, పడలవు గనుక "సత్తు అనబడును"

7 ఈ 25వ తత్వము "జీవము" ఈ జీవము 24 తత్వములతో చేరినప్పుడు చలనము గలిగి, కాయాపురమనిగాని, క్షేత్రమనిగాని స్థూలశరీరమని గాని, దేహమనిగాని, శరీరమనిగాని, ప్రకృతిఅని గాని అనబడును. ఈ శరీరము నాశమయ్యేవస్తువు గనుక అసత్తు అనబడును.

8 ఈ "జీవి" చిత్తు అనబడును. చిత్తు అనగా జ్ఞానస్వరూపుడగుట ఇది నాశనముగాని-వస్తువుగనుక అక్షరుడనబడును సత్తు అనబడును.

9 ఈ శరీరమునకు, రజోగుణము, తమోగుణము, సత్వగుణము, ఈ మూడుగుణములు కలిగియుండును.

10 రజోగుణమువల్ల, కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద మాత్సర్యంబులనే అరిషడ్వర్గములున్ను, సుఖ దుఃఖాదిద్వంద్వములు కలుగుచుండును.

11 తమోగుణమువల్ల, పొరబాటు, భయము, నీచ స్వభా

వము, అలసట నిద్రించుట. మొదలగునవి కలుగుచుండును.

12 సత్వగుణము అనగా శాంతగుణమువల్ల, ధైర్య శక్తియు జ్ఞానమ్ము, శ్రద్ధయు, జాగ్రతయు, దయా సంతోషములను. ఈగుణములు కలుగుచుండును.

13 ఈ 25 వ తత్వమగు "జీవుడు" 26 వ తత్వమగు పరమాత్మ అనే అమృతమును తానుగా నెరిగి ఆపరమాత్మయే తానై యుండుటయే మోక్షమని చెప్పబడును.

14 లోకములో జనులు ఈ 26 వ తత్వమునే తనలో పరమాత్ముడున్నాడని చెప్పుదురు.

15 ఆ పరమాత్ముని యందు పైన ఉదహరించిన వికారపు గుణములులేవు నిరహంకారిగానున్నాడు సర్వప్రపంచమును వ్యాపించియున్నాడు.

జీవిలక్షణము.

16 ఈ 25 వ తత్వమనెడి "జీవి" లేక ఆత్మ తల్లి గర్భములోనున్న శిశువు గర్భమునందు యెటువలె జొచ్చినదియు అసృష్టి కర్తకే గోచరముగానుండును. ఈ విషయమై మహా--మహా--గొప్ప తపశ్శాలులు సప్త మహారుషులు సహా కనిపెట్టలేక పోయిరి.

17 అయితే ఈ "జీవి" శిశువయి జన్మించి రేచక పూరకంబులనెడు ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలు విడుచుచుండును.

18 పూరకం లేక ఉశ్వాస, వెలపలనున్న ప్రాణవాయువును ఊర్ధ్వరూపముగా అనగా గర్భములోపలకి లాగునపుడు "హ్వాం" అనే శబ్దమునిచ్చును.

19 రేచకము, లేక నిశ్వాస, అధోరూపముగా అనగా గర్భములోనుంచి బైటకి విడుచు నపుడు "సోహం" అనే శబ్దము

నిచ్చును ఈ విషయమై 63 వ సంఖ్యను ముఖ్యముగా చూడుము.

20 వెలపలివాయువు లోపలికి, లోపలివాయువు వెలపలికి బట్టి విడిచినపుడు, ప్రథమది, పూరకం, రెండవది రేచకమనబడును.

21 పైన ఉదహరించిన "హం" అనేశబ్దమునున్ను "సోహం" అనే శబ్దమునున్ను, రెంటిని కలిపిన యెడల "హంసోహం" అనే అజపగాయత్రిమహామంత్రమగు.

22 ఈ "హంస" యే "జీవి" ఈ జీవియే హంసోహం అనే అజపగాయత్రీ మహా మంత్రమును ఇడాపింగళయనెడి "సూర్య చంద్ర నాడుల మార్గమున అనగా నాశికా ద్వారముల గుండా రేచకపూరకంబున తనకు తానే (నేనే బ్రహ్మము నేనే బ్రహ్మము)అని జపించుకొనుచుండును. ఇట్లు జపించుచు వెడచెవిని బెట్టి మోహాంధకారములో జిక్కి ఈ దిగువ 28 వ సంఖ్యలో చెప్పిన ప్రకారం జననమరణములకు లోబడుచున్నది 61వ సంఖ్యను చూడుము.

23 ఈ "హంస" ప్రభావము ఈ గ్రంథమునందు పరమ రహస్యమంత్రముల పత్రమునందు చూడుము.

24 ఈ "హంస" అనే "జీవి" సకలజంతు దేహ మధ్యంబున సంచరించుచుండుట వల్లనే వారు జీవించి యుందురుగాని, లేకున్న (ప్రేతములనగా) పీనుగులుగా నుందురు.

25 పైన ఉదహరించిన 24 తత్వములయందు రేచక పూరకంబులనెడు, లేక ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలు ప్రాణ అపానవాయువులు చొరబడనందున జడపదార్థములుగా కదలక మెదలక నుండును.

26 ఈ 24 తత్వములతో "జీవి" అనే 25 వ తత్వము రేచక, పూరకంబులనెడు, లేక ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలు అనే అజప కుండలి ప్రాణ అపాన వాయువులతో నాశికారంధ్రములగుండా

చేరబడినయెడల చలనము గలుగును. ఈ విషయమై 68 వ సంఖ్య చూడుము.

27. ఈ జీవిని (1) ఆత్మ (2) అఖండజ్యోతి (3) జీవనజ్యోతి, (4) పరంజ్యోతి, (5) జ్యోతి (6) హంస (7) పరమహంస అనబడును లక్ష్యార్థము ఇది గర్భములో వుండెవస్తువు కనుబడని వస్తువు.

28 ఈ 25 వ తత్వమనే "జీవి"తో చేరిన 26 వ తత్వము పరమాత్మయని చెప్పబడును. గనుక 25 వ తత్వమనే "జీవి" పరమాత్మ ప్రతిబింబమగునుగాని ఈ "జీవి" అనే ఆత్మ, అంతఃకరణ అనే నాలుగు అంతరింద్రియములు అనగా—మనస్సు—బుద్ధి—చిత్తము—అహంకారము—వీటివలన అరిషడ్వర్గములనగా, కామ—క్రోధ—లోభ—మోహ--మద--మాత్సర్యములనున్ను, కర్తృత్వ, భోక్తృత్వమనగా, కర్తృత్వ, నేను కర్తను, నాదేహం నా భార్య, నాబిడ్డలు, నాయిల్లు, నాసంపాదన, అని అహంకారము గలిగి, భోక్తృత్వమనగా, ఆసంపాదన ఫలము అనుభవింపుచున్నాను. నిన్న, మరిన్ని నేను సంపాదనపరుడను' నాకుటుంబమును నేను పోషించువాడను, అని ఆనందమహిమ గర్వముచే, యిట్టి వికారములను కలిగించుకొనెను గావున జననమరణములకు లోబడి మరణించిన తరువాత, ఈ "జీవి" స్వప్నావస్థలో శరీరము యొక్క ప్రతిబింబమును కనుగొని నటువలె తనస్థూల శరీరము విడిచిన తోడనే దయివ మాయ వలన తాను సూక్ష్మ శరీరమును పొంది స్వర్గనరకాదులకు చేరును ఈ విషయములో 3 వ ప్రకరణ పిండోత్పత్తిని చూడుము.

29. ఈ 26 వ తత్వము పరమాత్మ అతీయ్యుడగును అవ్యక్తము విష్ణుశివుడు అనబడును. అమృతమనియు అనబడును సత్యే అనబడును నిత్యమైన వస్తువు నాశనములేని వస్తువు మూడులోకములకు

ఆధారమయిన పరమాత్మయగును. మూడులోకములనగా పరలోకము యిహలోకము, పాతాళలోకము, దేవస్వర్గలోకము, మర్త్యలోకము, నాగలోకము, లనబడును, మర్త్యలోకమనగా భూలోకము.

30 మనుష్యులు, పక్షులు, చతుష్పాదజంతువులు, పురుగులు క్షయమగును ఇది నాశనమయే వస్తువ అసత్తు అనబడును వ్యక్తము. జ్ఞాని అనబడును. మృత్యువు అయ్యే భూతములు.

31 జీవి, దేవ, ఆత్మ, భగవంతుని ప్రతిబింబము గనుక అక్షయుడగును సత్తు అనబడును. చిత్తు అనబడును దీనికి మరణము లేదు. నిలకడ అయినవస్తువు చిత్తు అనగా జ్ఞానస్వరూపడగుట ఈ పైన ఉదహరించిన 29-30-31-ఈ మూటియందున్న విషయములను తెలిసికొనిన వారికి మోక్షము లభించును ఈ గ్రంథము వలన తెలిసికొనవలయును.

32 “జీవి” పైన 28 దోసంఖ్యలో ఉదహరించిన వికారగుణములను కలిగించుకున్నందున అజ్ఞానమనే చీకటిలోపడి పూర్వము చేసిన సంచిత కర్మములను బట్టి, గూడు మార్చి జీవి చేసిన సంచిత కర్మములు నసించే వరకు మరివక గూటిలోకి ప్రవేశించుచుండును. దీనినే పునర్జన్మ మనబడును యీవిషయమై మూడవ ప్రకరణ తత్వజ్ఞానము చూడుము

33 ఈ ప్రపంచమునందున జన్మించే జంతువులన్నియు పూర్వసంచిత కర్మములున్న వారవుదురు.

34 పూర్వసంచిత కర్మములేని వారయినట్లయితే బ్రహ్మములో ఐక్యమయి యుందురు ఈ విషయములో 4 వ ప్రకరణ బ్రహ్మజ్ఞానమును చూడుము.

35 ఆకాశ పంచభూతముల చర్యలు.

1 భూమి కఠిన గుణము, మెత్తని గుణము, కలిగియుండును రూపము, రుచి, శబ్దము, వాసన, అనుదగుణములు ఈ భూమి వలననే లోకములు స్థావరమై యున్నవి, అధోముఖం లేక అధో కుండలి యనబడును. అనగా క్రిందిభాగమని అర్థము.

2 నీళ్లు భూమియందు పుట్టి సంచరించుచుండును. రూపము, రుచి శబ్దము, నాలుగు గుణములు గలవు.

3 అగ్నికి స్పర్శము శబ్దము రూపము, 3 గుణములు.

4 వాయువు, చలన రూపము గలియుండును, శబ్దము, స్పర్శము 3 గుణములు.

5 ఆకాశము, ప్రాయునపుకు ఆకాశ శబ్ద రూపమైయుండును గొప్పశబ్దము గలుగును ఊర్ధ్వముఖం లేక ఊర్ధ్వకుండలి యనబడును. అనగా పైభాగమని అర్థము

36 (2) జ్ఞానేంద్రియముల చర్యలు.

(1) చెవులు నానావిధ శబ్దములను వినుచుండును.

(2) దేహచర్మము, ఇది, శీత, ఉష్ణ, మృదువు కఠినం అను నాలుగు విధములగు స్పర్శములను ఎరుగుచుండును.

(3) నేత్రములు, రూపములను యెరుగుచుండును.

(4) నాలుక, ఇది, తియ్య, పులుసు, తీపు, చేదు, కారము వగరు అనెడి షడ్రుచులు ఎరుగు చుండును అంగిళ్లి యుండకుండా గంగను నోరుపట్లు చేయును.

(5) ముక్కు, సుగంధ దుర్గంధములను, ఎరుగుచుండును.

37 (3) కర్మేంద్రియముల చర్యలు.

(1) నోరు మాట్లాడుచు, పాడుచు, దుర్భాషలాడుచు అన్న పానాదులు, మొదలయినవి, భుజించుచుండును.

(2) చేతులు యిచ్చుట, పుచ్చుకొనుట, పుణ్యపాప కార్యములను, నంచి, చేయును.

(3) కాళ్లు నడుచుట, కూర్చుండుట, నిలుచుట, పనుగెత్తుట. తీర్థయాత్రలను, గ్రామాదులకు, పోవుట. ఈమొదలగు కార్యములను చేయుచుండును.

(4) గుహ్యము, స్త్రీ, పురుషులయొక్క మర్మస్థానము, ఇది, మూత్రము విడుచుట, సంభోగించుట శుక్ల, శోణితములు విడుచుట, మొదలగు కార్యములను చేయును. శోణితమనగా రక్తము.

(5) పాయువు అనగా గుదము ఇది అపాన వాయువును విడుచుట మల విసర్జనము చేసినమీదట, మరల మూసుకొనును.

38 (4) పంచతన్మాత్రలచర్యలు.

(1) శబ్దము-ఆకాశము పుట్టినను, ఆకాశ శబ్దమైయుండును చెవులు వినును.

(2) రూపము-పకవస్తువయొక్క రూపము నేత్రములు యెరుగును.

(3) స్పర్శము-ఇది వాయువుయొక్క, తన్మాత్ర. దేహమునకు, యేవస్తువో తాకిన, ఎరుగచుండును.

(4) రసము-అనగా-ఉప్పు, పులుసు, కారము, చేదు, వగరు, తీపు, వీటి సారము, నాలుక ఎరుగును.

(5) గంధము-సుగంధ సుగంధ మిశ్రదుర్గంధ దుర్గంధ దుర్గంధ మిశ్రసుగంధ, ఈనాలుగు విధముల వాసనలను, ముక్కు యెరుగును.

39 (5) అంతరింద్రియముల చర్యలు.

(1) మనస్సుశక్తి-ఇది వకటిని తలచుట, మరల మరచుట, మొదలయినవి-సంకల్ప వికల్పము లనబడును. కంఠస్థానము నం దుండును. మొదటిది సంకల్పము రెండవది వికల్పము.

(2) బుద్ధి-ఇది యేకార్యము లైనను చేయుటకు నిశ్చయిం చుచుండును. ముఖస్థానము నందుండును.

(3) చిత్తము-ఇది కర్మేంద్రియములకు చలనముకలిగించి, యింద్రియముల వల్ల కార్యములు చేయించును అనగా కాళ్లు చే తులు మొదలగునవాటితో, కార్యములు చేయించును. నాభిస్థాన మందుండును.

(4) అహంకారము-ఇది, నేను, నేను, అని అహంకరించి, యోచన లేక, పాపకర్మములను. చేయించును హృదయస్థాన మందుండును. ఈపైన ఉదహరించినమనస్సు బుద్ధి చిత్తము అహంకా, రము ఈ నాలుగింటిని,అంతఃకరణ యని అనబడును. ఈఅంతఃకరణ పీటిని ఆవరించుకుని యున్నది. కామాద్యులకులోనై యున్నది. ఈఅంతఃకరణ నేత్ర స్థానమందును హృదయ స్థానమందును యుం డును. ఈవిషయమై 12 వ పత్రము 28 వ సంఖ్యను చూడుము.

40 పంచభూతములు శరీరమునందు నిలిచియున్న వివరము,

(1) పృథివి-అనగా-భూమి — అరిపాదము

(2) అప్పు-అనగా-జలం — నాలుకయందున్నగంగ

(3) తేజస్సు-అనగా-అగ్ని — గర్భములోనున్న జ్యోతి లేక ఝుటరాగ్ని.

(4) వాయువు-అనగా — శ్వాస, పూపిరి.

(5) ఆకాశం అనగా — బ్రహ్మకపాలం-అనగా-నెత్తి.

ఈ పంచభూతములు అయిదున్ను మిశ్రితమయినందున ఈ ప్రపంచమయినది.

41 దశవాయువులు.

1 ప్రాణవాయువు ఎగువకు నడుచును. భుజించిన పదార్థములను, జీర్ణము చేయును.

2 అపానవాయువు-దిగువకు నడచును, మలమూత్రములను విడిపించును నరిలను దిగ్వ్యానమును నిగిడించుచుండును. దీనినే అన్నోన్మార్గ మనబడును.

3 వ్యానవాయువు-మానవుఁడు భుజించు అన్నములు పిప్పివేరు రసముచేసిగా జేయుచుండును, ఈ రసము రక్తమయి దేహమంతట (సర్వాంగములను) వ్యాపించియుండును మరిన్ని అన్నరసము వలన ఇంద్రియములుగలుగును. పుడకమువలన మూత్రముగలుగును.

4 సమానవాయువు-నాభిస్థానమందుండుకొని ఆకలి, దప్పులు, పుట్టించుచుండును.

5 ఉదానవాయువు-అన్నము మ్రింగునట్లు, కక్కునట్లు చేయును.

6 నాగవాయువు-గీతరాగాదులను, చేయించును, స్ఫురించును అనగా వల్లు ఇగువు

7 కూర్మవాయువు-ఎక్కిళ్లు, ఆవలింతలు, కన్నుల మూతలు ఉస్సురనంబును అనగా కునికిపాట్లు చేయించును.

8 కృకరవాయువు-తుమ్మించును.

9 దేవదత్తవాయువు-నవ్వించును.

10 ధనంజయవాయువు-కర్ణరంధ్రములలో ప్రవేశించి, సముద్రమువలె ఘోషించుచుండి, మరణకాలమున నిష్క్రమణమయి పోవును.

11 వైరంభ వాయువు-కీళ్లయందుండి, వాత, పైత్య, శ్లేష్మ, రోగములచే, శరీరమును, క్షీణింపజేయుట మొదలుగాగలవి చేయును.

12 ముఖ్యవాయువు మెముకలయందుండి, ముడుచుట. ఈ మొదలగు పనిచేయును

13 అంతర్యామివాయువు-అంతటనుండి, వాహనమువలె, నడిపించుట మొదలగుపని చేయును.

14 పుష్టివాయువు-ఆకలి, దాహము నిద్ర, స్త్రీకూటమి గలిగించును మల మూత్రములను, పిడిపించును.

42 పంచాగ్నులవివరం.

(1) జ్ఞానాగ్ని-ఆత్మయందుండును. జ్ఞానం
(2) కాలాగ్ని-పాదములయందుండును. తిరిగెడము.
(3) క్షుదాగ్ని-నాభియందుండును. ఆకలి.
(4) శీతాగ్ని-హృదయ మందుండును. శీతలం
(5) కోపాగ్ని-నేత్రములయందుండును. తామసం.

43 పంచకోశములు. అంతరింద్రియములు.

1 అన్నమయకోశము.

అహంకారము (మనస్సు, బుద్ధి చిత్తము) వ్యష్టి, సమిష్టి, భూతములతో గూడిన అన్నమయకోశమనబడును. ఇదే స్థూలాంగము 17 వ పత్రమునందు చూడుము.

వ్యష్టి-అనగా-నీవు-నేను అని అహంకరించుట భిన్నభావము, గలవాడు—సమిష్టి-అనగా-భిన్నభావము. లేనివాడు
భూతములు అనగా మనుష్యాదులు. మృగములుపక్షులు వగైరాలు.

2 ప్రాణమయకోశము.

బుద్ధి, పంచప్రాణములతో గూడిన అనగా ప్రాణవాయువు అపాన వాయువు ఉదానవాయువు వ్యానవాయువు సమానవాయువులతో గూడిన ప్రాణమయకోశము. ఇదే సూక్ష్మాంగము. 41 వ సంఖ్యను చూడుము.

3 మనోమయ కోశము.

మనస్సు కర్మేంద్రియములతో గూడినది అనగా వాక్కు-నోరు పాణిచేతులు పాదములు కాళ్లు ఉపస్థ మానము గుదము వీటితో గూడిన మనోమయకోశము ఇదియును సూక్ష్మాంగము. 16 వ పత్రమునందు చూడుము.

4 జ్ఞానమయకోశము.

బుద్ధి, జ్ఞానేంద్రియములతో గూడినది అనగా, శ్రోత్రము చెవులు, త్వక్కు చర్మము, చక్షువు నేత్రములు, జిహ్వ ముక్కు నాలుక వీటితో గూడిన విజ్ఞానమయకోశము ఇదియును సూక్ష్మాంగము.

5 ఆనంద మయ కోశము.

చిత్తము, జ్ఞాతయగు, సమిష్టిని గూడిన, ఆనందమయకోశమగును. అనగా మనస్సు, బుద్ధి, చిత్తము వీటి చెడువృత్తులు మాని జ్ఞానముతోచేరిన మొదల ఆనందమయకోశమగును ఇవి శాంతబుద్ధిగల వారియందు సమీపించియుండును.

44 ఈశరీరమునకు మూడు ప్రళయములు

1 వృత్తి ప్రళయము-వృత్తులు పుట్టుచు, గిట్టుచుండుట.

2 అవస్థా ప్రళయము-పన్ను అవస్థలు.

3 శరీర ప్రళయము-మృతినొందుట

45 ఈ శరీరమునకు షడ్రుచులున్ను వికారములున్ను గలవు.

(1) ఉప్పు (2) పులుసు (3) కారము (4) తీపు (5) చేదు

(6) వగరు ఇవి ఆరు షడ్రుచులు అనబడును.

46 1 ఆకలి, దాహము ఈ రెండున్ను ప్రాణవాయువు యొక్క వికారములు.

2 శోకము, మోహము ఈ రెండున్ను మనస్సు యొక్క వికారములు.

3 చావు, పుట్టుకలు ఈ రెండున్ను స్థూల శరీరము యొక్క వికారములు.

47 పురుష, స్త్రీ, దేవతారూపములు.

మొదటి ప్రకరణము 11-12-సూత్రములయందు చెప్పబడిన ప్రకారం సృష్టికర్త సృష్టించిన 1 ఆకాశమునను, ఆకాశరాణి అనిన్ని 2 భూమిని, భూమాం దేవి అనిన్ని 3 పగలు ప్రకాశము నిచ్చు సూర్యునకు, సూర్యమండలమనిన్ని 4 రాత్రి వెలుతురు నిచ్చు చంద్రునకు చంద్రమండలమనిన్ని 5 నక్షత్రములకు నక్షత్రమండలమనిన్ని 6 సప్తద్వీపాంతరములనిన్ని 7 సప్తసముద్రములనిన్ని 8 పదునాలుగు భువనములనిన్ని (లోనగా ఈ లోకములనిన్ని) 9 భూమ్యాకాశమధ్యను, ఉత్పత్తి చేసిన గాలికి నధిపతి, వాయు దేవుడనిన్ని 10 అగ్నికి, అధిపతి, అగ్ని దేవుడనిన్ని 11 వర్షము కురిపించను, అధిపతి, ఇంద్రుడనిన్ని 12 జలమున కధిపతి, వరుణ దేవుడనిన్ని 13 ఆహార మిచ్చుటకు, నధిపతి, కుబేరుడనిన్ని 14 చదువు శాస్త్రములు, నేర్పించుటకు, సరస్వతీదేవి అనిన్ని; 15 అష్టైశ్వర్యములకు నధిపతి, లక్ష్మీదేవి అనిన్ని, అష్టకష్టములు నిచ్చుట కధిపతి, శనేశ్వరుడనిన్ని, లేక, మూదేవి అనిన్ని, ప్రపంచసృష్టిక్రమములో 37 వ సంఖ్య యందు చెప్పబడిన ప్రకారం ఆర్యులనగా సకలం తెలిసినవారు ఈ పేరులిడిరి.

(1) వసంతఋతువు అనగా చిగురుకాలము.

(2) గ్రీష్మఋతువు అనగా ఎండాకాలము.

(3) వర్షఋతువు అనగా వర్షకాలము.

(4) శరదృతువు అనగా మంచుకాలము.

(5) హేమంతఋతువు అనగా చలికాలము.

(6) శిశిరఋతువు అనగా వర్ణాంగం శీతలం మిశ్రితమైన కాలం.

ఈ 6 కాలములు క్రమముగా వచ్చిందని యుండు ఇవే కామములనగా కదుపుకు కారణగురుప్రులు. ఇవి దైవమహిమయున్నవి.

48 సప్తద్వీపములు.	49 సప్తసముద్రములు.
జంబూద్వీపం.	1 లవణా ఉప్పుసముద్రం.
ప్లక్షద్వీప	2 ఇక్షు చెరుకుపాలసముద్రం
3 శాఖద్వీపం.	3 సురా కల్లుసముద్రం.
4 శాల్మలద్వీపం.	4 సర్పి నేతిసముద్రం.
5 పుష్కరద్వీపం.	5 దధి పెరుగుసముద్రం.
6 కుశద్వీపం.	6 క్షీరా పాల సముద్రం.
7 క్రౌంచద్వీపం.	7 శుద్ధోదక మంచినీళ్లసముద్రం.

50 ఈరేడు లోకములు.

ఊర్ధ్వలోకములు అనగా పైలోకములు	అధోలోకములు అనగా క్రిందిలోకములు.
1 భూలోకము.	1 అతల.
2 భువర్లోకము.	2 వితల.
3 సువర్లోకము.	3 సుతల.

4 మహర్లోకము.	4 తలాతల.
5 జనర్లోకము.	5 రసాతల.
6 తపోలోకము.	6. మహాతల.
7. సత్యలోకము.	7 పాతళ

51 అష్టైశ్వర్యములు.	52 అష్టకష్టములు.
1 దాసీజనము.	1 దాస్యము.
2 భార్య	2 సేవచేయువారు లేకుండుట
3 పుత్రులు.	3 భార్య లేక యుండుట.
4 మిత్రులు.	4 స్వయంకృషి.
5 బంధువులు.	5 చెయి జాచి యడుగుట.
6 వాహనములు.	6 అడిగిన లేదనుట.
7 ధనము.	7 అప్పుబడుట.
8 ధాన్యము.	8 త్రోవ నడుచుట.

పయిన ఉదహరించిన 17 వ సంఖ్యలో హంస ప్రభావము, కారత, ఊదిగువ నుదహరించడ మయినది.

53 నాడుల వివరము.

1 ఇడానాడి అనగా, చంద్రనాడి, ముక్కుకు ఎడమ భాగ ద్వారమనబడును. ఈద్వారము గుండా, శ్వాస, వెలపలివాయువు గర్భములోపలికి లాగును, గర్భములోనుంచి బైటికి విడుచును.

2 పింగళనాడి అనగా, సూర్యనాడి, ముక్కుకు కుడి, భాగ ద్వారమనబడును. ఈ ద్వారముగుండా శ్వాస, వెలపలివాయువు, గర్భము లోపలికి లాగును గర్భములోనుంచి బైటికి విడుచును.

3 ఈ శ్వాస, వక నాశికా రంధ్రముగుండా, పోట్లచూ, వచ్చుచుండును, గాని రెండు నాశికా రంధ్రములగుండా

వెళ్లుచు వచ్చుచుండదు. ఈ నాసికారంధ్రములగుండా (ఊర్ధ్వరూపముగా అనగా) పైభాగముగా ఉచ్ఛ్వాసగర్భములోనికి పోవును అటులనే ఆనాసికారంధ్రమునుంచి (అధోరూపముగా అనగా) క్రిందిభాగముగా నిశ్వాస గర్భమునుంచి బయటికి వచ్చును ఇట్లు దినం ఒక్కంటికి సుమారు 21600 సార్లు "హంసోహం" అని జపించుచు--కుడి—యడమ—నాసికారంధ్రములకు—మారి—మారి తిరుగుచుండును. ఈ జీవియొక్క అనిత్య శరీరమునకు వ్యాధులుకలిగియుండును. అందుకు తగిన వనమూలికలు వల్ల స్వస్థను గును. ఆత్మశ్వాసమునకు యేమూలికయు పనికి రాక పోవును.

54 పంచవన్నెలు.

1 తెలుపు, 2 ఎరుపు, 3 ఆకుపచ్చ, 4 నలుపు, 5 పసుపు వీటి మిశ్రితమువలన, అనేక రంగులు కలుగును అనేకరంగుల పక్షులు, పురుగులు, పుష్పములు, పండ్లు. వగైరాలు, వృక్షాది. మనుష్యులకు, మృగములకు, పుష్పతనువున చాయగలదు వీటి కన్నిటికి. రూపసౌంధర్యములుగలవు కురూపరూపములు కూడా గలవు. ఆకాశమునందు అనేక వన్నెలుగలవు ఇదిఅంతయు దైవమాయ ఐయున్నది. వీటి కన్నిటికంటె కపటముల కలిమాయ మించిన వన్నెయగును.

55 పంచాంగగణితము యొక్క మేషరాసులు

1 మేషము అనగా—మేక	7 తులా అనగా త్రాసు
2 వృషభము ,, ఎద్దు	8 వృశ్చికము ,, తేలు
3 మిధునము ,, జంట	9 ధనస్సు ,, విల్లు
4 కర్కాటకము ,, యండ్రకాయ	10 మకరము ,, మొసలి
5 సింహము ,, సింహము	11 కుంభము ,, కడవ
6 కన్య ,, పడుచు	12 మీనం ,, చేప

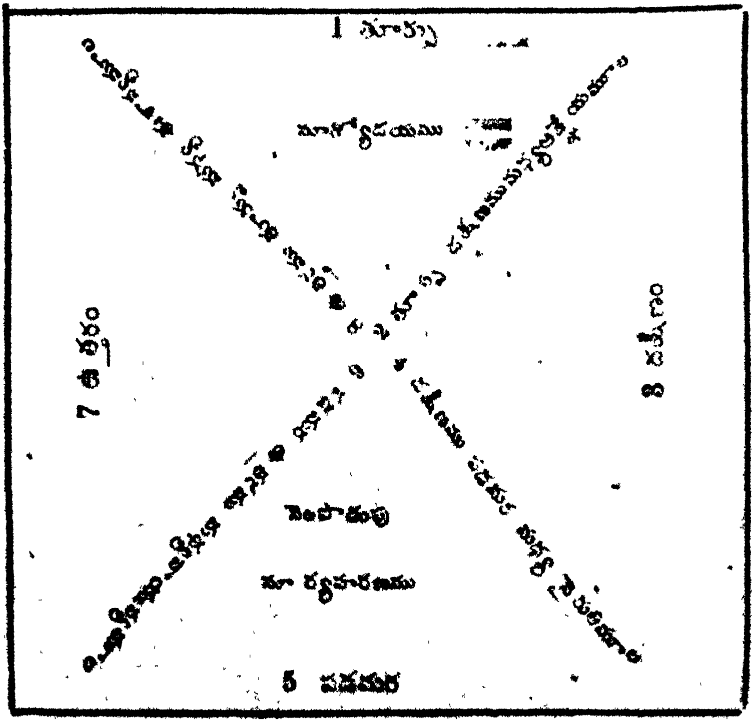
56 నవగ్రహములు	57 అష్టదిక్పాలకులు
1 సూర్యుడు	1

2 చంద్రుడు
3 అంగారకుడు
4 బుధుడు
5 బృహస్పతి
6 శుక్రుడు
7 శనైశ్వరుడు
8 రాహువు
9 కేతు

2 అగ్ని
3 భరద్వాజుడు
4 విశ్వామిత్రుడు
5 వసుగుడు
6 వాయువు
7 కుబేరుడు
8 ఈశానుడు

58 అయనములు. చతుర్దిక్కులు అష్టదిక్కులు.

1 ఉత్తరాయణము. | 2 దక్షిణాయనము

59 భూతముల పుట్టుక.

1 అండజములనగా—గుడ్లు—వీటివల్ల—పక్షులు, సర్పములు, కీటకములనగా పురుగులు, తొండలు, బల్లులు చీమలు, నల్లులు, మొదలయినవి, ఇవిగూ బలుగలవి, గుడ్లలో నుంచి ఉద్భవించినవియగును గుడ్లు సంభోగమువల్ల కలిగినవి.

2 పిండజములు లేక జరాయుజములు అనగా పిండములు దీనివలన, నర అనగా మనుష్యాదులు, మృగ అనగా నాలుగుకాళ్ల జంతువులు అనగా పశు అనగా పశువులు, మర్కటము అనగా కోతి, మార్జాలము అనగా పిల్లి, శునకము అనగా కుక్క, మూషక అనగా ఎలుకలు, పందికొక్కులు, ఇంకా ఉండబడ్డ మృగములు మొదలయినవి యోనివల్ల బుట్టినవి అగును పిండములు సంభోగమువల్ల కలిగినవి యగును ఇవి చెవులుగలవి.

3 బుద్బుదములు అనగా నీళ్లమీద బుడగలు దీనివల్ల మత్స్య అనగా చేపలు, కూర్మ అనగా తాబేలు, మండూకము అనగా కప్ప, కీటకములు అనగా పురుగులు కర్కాటకము అనగా యెండ్రకాయ, శంఖ అనగా శంఖు, మౌక్తికములు అనగా ముత్యములు మొదలయినవి నీళ్లయందుగలుగును. వీటికి నీళ్లే ఆధారము వీటిలో కొన్ని గుడ్లలోనుంచిన్ని కొన్ని నీటివల్ల ఉద్భవించినవి యగును. కొన్ని వర్షబింధువుల వల్ల, ముత్యములు వజ్రాలు ఉద్భవించినవి యగును,

4 స్వేదజములు అనగా చెమట నీటివలన, చీరకలు, పిడుదులు పేలు, మొదలయినవి పుట్టును ఇవిగాక మనము చూచే పురుగులలో, నవధాన్యములయందున్ను, అనేకవిధములయిన వస్తు,

ఫలయందును, అనువృక్షంబు అనగా ఆవాలువిత్తనముకంటె మిక్కిలి వటబీజమనగా మర్రి విత్తనముకంటెను, చిన్నపురుగుల. ఉత్పత్తి, అసృష్టించే, సృష్టికర్తకే, గోచరము గాని, ఇతరుల కెవ్వరికి గోచరము కాదు.

5 భూరుహములు లేక ఉద్భిజ్జములు అనగా తరులనగా చెట్లు, వృక్షములు, మానులు, లత అనగా పాకెతీగ, గుల్మమము అనగాపొద, చిన్నచెట్లుమొదలయినవి, మరిన్ని ధాన్యాదులు మొదలయినవి, విత్తనములు, వలన బుట్టినవి యగును.

6 శిల అనగా రాళ్లు మొదలయినవి, భూమియందు ఉత్పత్తి అయినవి అగును.

60 ఇట్లు సృష్టించిన, సృష్టికర్తను, స్తుతించినందువలన మోక్షము పొందుదురనిన్ని విగ్రహారాధనచేయుట వలన మోక్షము పొందరని స్మృతి చెప్పుచున్నది. ఇట్లుండగా.

61 పారంపార పరంపరముగా "ఆర్యులు" అనగా సకలం తెలిసిన వారు విగ్రహారాధనచేసి, "దక్షిణాం సమర్పయామి" అన్నవచనము చెప్పిన అందున వచ్చే కానుక ఫలితము అనుభవించడము చూడగా మహాఅద్భుతముగా నున్నది నితరుల విషయమున గురించి, విచారింప నేల ఇప్పుడైనను బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది విగ్రహారాధన నివర్తించుకుని, అందుకు బదులు నిర్గుణారాధనము నవలంభించి అనగా భగవంతుండొక్కడేయని తలంచి, అసృష్టించిన, సృష్టికర్తకు "నైవేద్యంసమర్పయామి" అన్నవచనము చెప్పిన వండిన పదార్థములను, ఫల, ఫలాదులను, ఆయనకు అర్పణచేసిఅనగా సమర్పించి భుజించడము వలన మోక్షముగలుగును ఈవిషయమై ఈగ్రంథమున 6 వ పత్రము, 18 వ సంఖ్యయున్ను 4 వ ప్రకరణములో పరిమార

వాశ్యమయిన మంత్రముల అర్థము 37 వ సంఖ్యనుచూడుము. వీటి న్నిటి విషయములో సగుణారాధన—నిర్గుణారాధన అని రెండువి ధములయిన ఆరాధనలు గలవు

62 సగుణారాధన అనగా పైనచెప్పిన ప్రకారం విగ్రహారా ధనయే యగును విగ్రహారాధనవలన హిందువులు మొదలగువారు కొం టివారు —“సేవ”—పూజచేసి అఫలము ను. అనుభవించుచున్నా రు పైన ఉదహరించిన కానుకల ఫలమున్నూ, ఈ సేవ పూజాఫలమున్నూ ఈ రెండును ఇహలోక సౌఖ్యము కేగాని పరలోక సౌఖ్యమునకుంగాదు

63 నిర్గుణారాధన అనగా విగ్రహారాధన విసర్జించుట, భగవం తుండొక్కడే యని, అర్థముగును అయనను స్తుతించినందున మోక్ష షమున్ను కలుగదు గనుక ఇహ, పర, లోకముల రెంటియందును సౌఖ్యముగలుగును ఈ విషయమై 4 వ ప్రకరణ బ్రహ్మజ్ఞానము ప్రథమ పత్రమునందు తెలియపర్చబడియున్నది దయచేసి చూచుము తుదకు, మేలు, కీడు, తెలిసికొని వారి, వారి, యిష్టానుసారముగా నడుచుకొనవచ్చును

64 భూతములయొక్క పుట్టుక భేదములు:

కదిలెడిజంతువులయందును, కదలకయుండెడి వృక్షాదుల యందును కదిలెడి జంతువులు శ్రేష్టమగును,

65 భూతములలో పుట్టుక (1) యోనివలనను (2) గుడ్లవలనను (3) భూమివలనను (4) చెమటవలనను (5) భ్రమరమనేతుమ్మెద, కీటకములు అనే పురుగులను దెచ్చి తాను చేసిన మట్టిగూటియం దునుంచి మూతులు కప్పి, ప్రతిదినము, ఆగూటి చుట్టు, ప్రణవనాద మనగా “ఓం” అనే ఝుంకారమును ప్రయోగించిన మీదట అ నగా) చేసిన మీదట పక్వదినములు కాగానే, పురుగులు, తుమ్మెద

స్వరూపములు పొందిన వలనను (6) ములమువలనను (7) నీటి వలనను (8) విత్తనములవల్లన కదలక యుండెడి వృక్షాదులు, 9 శిలారాళ్లు భూమియందును పుట్టినవియగును. ఇట్లు, పుట్టిన జంతువులలో, అనేకములగు కాళ్లు కలిగియు, (2) భూమియందు పాకుటయు (3) నాలుగు కాళ్లు కలిగియు (4) రెండుకాళ్లు కలిగినవియు (5) కొన్నిటికి రెండుకాళ్లు కలిగియు రెక్కలు కలిగినవిగానున్ను, రెక్కలు లేనవిగానున్ను, మూడును (6) కాళ్లు రెక్కలు లేని చెట్లు మొదలగునవన్ని శిలారాళ్లు స్థావరముగానుండును అందు నీమనుష్యులు శ్రేష్టమగుదురు గనుక పైన చెప్పిన మధుపమునే తుమ్మెద విషయములో "భగవంతుని" మహిమను యెంతని కొనియాడవచ్చును. గ్రహించండి.

66 అండాండం, పిండాండం, బ్రంహ్మాండం

అనుట వాంఖ్యాము.

అండం పిండం బ్రహ్మాండములు అనుట

లక్ష్యార్థము.

వాంఖ్యాము అనగా బట్టబయలుగా కను బడునది.

అండాండం అనగా:— చక్రం గుండ్రనివస్తువ పృథివి కల్లను అవును.

పిండాండం అనగా:—స్థావర జంగములనబడును. అనగా నిలకడగా వున్న వస్తువులు అనగా భూమిలో మొలచేవి అన్నియు కదలని వస్తువులు అచరా అని కూడా అనబడును వీటికి "జీవి" కలదు గాని "అజీవికి" వికారపు గుణములు లేవు.

బ్రహ్మాండ మనగా:—అనేకరంగులు గల ఆకాశము.

67 లక్ష్యార్థము అనగా:--బట్టబయలుగా కనుబడునది.

త్రికూటము.

ఖండము అనగా:—1 కనుగ్రుడ్డు తెల్లనది ఉదకం (1) జ్ఞాన శక్తి. ఆ తెలుపులో మెరుపు గీతలు పృథివి (2) క్రియాశక్తి

పిండము అనగా:—2 కనుగ్రుడ్డులో తెలుపు మధ్యను నల్లనిగ్రుడ్డుగా వుండే వస్తువ అగ్ని (3) ఇచ్ఛాశక్తి.

బ్రహ్మాండ మనగా:—3 నల్లని గ్రుడ్డులో మధ్యనున్న బిందువు అనే స్ఫటికపు శిలవంటి పాప వాయువు (4) ఆదిశక్తి, బిందువుమధ్యనున్న తళతళ యను వెలిగెడి అనే జ్యోతి ఆకాశము (5) పరాశక్తి. ఆజ్యోతి నిష్కళం తాను అనే పరబ్రహ్మం. అనిష్కళలోనే పంచవర్ణకిరణములు గలవు అనిష్కళయందే కాంతిచేతనే జగత్తు కానవచ్చును అనిష్కళయందే శిలవంటి పాపను

ముక్తి కాంత యనబడును పంచశక్తులే ఆకాశపంచ భూతములు.

68 శ్లోకం. భ్రమేణాహం భ్రమేణాత్వం భ్రమేణోపాసకం మనః భ్రమేణేశ్వర భావత్వం భ్రమమూల మిదంజగత్ ॥ అని యున్నది గనుక;

భ్రమే భ్రాంతి భ్రాంతే వాంఛ భ్రమే మాయ ఈమాయను వదలనదే పాశ బంధకమనే భ్రాంతి పశరీరులందరును అనగా నాశరీరమనేవారు భ్రాంతిలోనే యున్నారు అశరీరులకు భ్రాంతి లేదు అనగా బ్రహ్మజ్ఞాని అని అర్థం! సర్వము భ్రమ! జగత్తంతా భ్రమే మూలకముగానున్నది ఈము క్రీకాంత,మాచే వస్తుటియందు భ్రమగలిగించును అవి యున్నియు "మిథ్య" అనగా నాశనము యేవస్తువులు "దృశ్య" దృశ్యము,, కనుబడెది .యావత్తు కల్ల ఈజగత్తు యావత్తు కల్ల మాయకు అంత్యము లేదు ఇట్టిమాయను గుర్తెరుగుటకై ఈగ్రంథమును చూడుము ఈగ్రంథము నందున్న వేదాంతమే భ్రాంతి రహితము వేదాంతమనగా బ్రహ్మజ్ఞానము ఈబ్రహ్మజ్ఞానమే బరమపదమని గ్రహించినవారు విదేహకైవల్యంబునం జెందుదురనుటకు సందేహము లేదు. విదేహకైవల్యమనగా బ్రహ్మము నంచైక్య మగుట జననమరణములు లేవని అర్థము.

జీవాంగతనువులు	70 ఈశ్వరతనువులు.
1 జీవాత్మ	1 ఆనంద
2 పరమాత్మ	2 చిన్మయ
3 అంతరాత్మ	3 చిద్రూప
4 నిర్మలాత్మ	4 శుద్ధ

71 బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

అనగా

గృహస్థాశ్రమములోనుండి ప్రపంచమాయను మరచి యెల్లప్పుడు భగవంతుని కొరకు యాడే చిద్విలాసమే బ్రహ్మజ్ఞానానందమనబడును.

73 సాంఖ్యము అనే శరీరలక్షణమునకు కలిగిన ద్వంద్వములు.

1	జననము	మరణము
2	సుఖము	దుఃఖము
3	సగుణము	నిర్గుణము
4	పుణ్యము	పాపము
5	స్వర్గము	నరకము
6	సమిష్టి	వ్యష్టి
7	ధర్మము	అధర్మము
8	ఆకలి	దప్పి
9	జ్ఞానము	అజ్ఞానము
10	కర్తృత్వము	భోక్తృత్వము
11	సత్తుపరమాత్మ	చిత్తుజీవాత్మ
12	అవ్యక్తము	వ్యక్తము
13	అక్షయుడు	క్షయుడు
14	భ్రమ ఆశ	భ్రాంతి పొంద
15	కలిమి	లేమి
16	ఉన్నది	లేనిది
17	బంధము	నిర్బంధము
18	వివేకము	అవివేకము
19	శోకము	మోహము
20	ఎరుక	మరుపు
21	సంకల్పము	వికల్పము
22	చేయదగినది	చేయదగనిది
23	జీవి	నిర్జీవి
24	ఆత్మ అంతరాత్మ పరమాత్మ.	అనాత్మ
25	మేలు	కీడు
26	సశరీరము	అశరీరము
27	సత్యము	అసత్యము
28	రజోగుణము	తమోగుణము శాంతము శమము దమము
29	మంచి	చెడ్డ
30	దృక్కు	మిథ్య
31	దృశ్యము	అదృశ్యము
32	జన్మము	పునర్జన్మము
33	స్థూలశరీరము	సూక్ష్మశరీరము
34	తేజఃపుంజము	తిమిరఘనము
35	వెలుతురు	చీకటి
36	విద్య	అవిద్య
37	కామక్రోధములు	రాగద్వేషములు
38	మోక్షము	విదేహాద్వైత [illegible]

ఈ మొదలగు ద్వంద్వములను ఈ సాంఖ్యమనే శరీరలక్షణ మునందలి ఉన్న వాటిని గ్రహించి శాంతి శమదమాది గుణములు కలిగి ఈ దిగువ నుదహరించిన గురుబోధ ప్రకారము నడచుకున్న మొదల బ్రహ్మజ్ఞానము పొందేమార్గమును కనుగొనగలరు.

73 గురుబోధ

ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథమునందున్న 3 వ పత్రము లో, విషయాదుల ఫలసూచికయను మొదటి ప్రకరణము నందున్న ప్రపంచ సృష్టిక్రమము చక్కగా నెరింగి ఈ రెండవ ప్రకరణ "సాంఖ్యము "అనే శరీరలక్షణము" నందు—దృష్టి—నిలిపి—చదివి శరీరములో నుండు పది—పది—విధములయిన, శిల్యాలు క్లిష్ట-నరములు—22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, ఈ 7 పత్రములలో నున్న ఇంద్రియముల చర్యలు మొదలైన వాటి పని యేమిటో అని గ్రహించినవారినే ఇంద్రియజ్ఞానము తెలిసినవారనబడుదురు. మరిన్ని, 3 వ ప్రకరణమునందున్న "తారకము" అనే దేహజ్ఞానము లేక తత్వజ్ఞానము చూచేటంత శక్తిగలుగును వీరిని అభ్యాసికులనబడుదురు. అభ్యాసికులనగా జ్ఞానబోధ నేర్చుకునే వారవుదురు జ్ఞానబోధః ఆత్మస్వరూపానుభవమును కలుగ చేయు జ్ఞానము ఈ జ్ఞానమును పొందనివారు పామరులనబడుదురు పామరులనగా. భగవద్భక్తులు కారని అర్థముగును జ్ఞానమార్గమున అజ్ఞానులనబడుదురు.

1 "సాంఖ్యముయొక్క"

ప్రథానము ముగిసెను.

మధురమైనటువంటి

పలుకులచే స్తుతింపబడ్డ అన్నసృష్టి కర్తకు

నమో—నా—నమస్కా—రము.

॥ఓం శ్శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః॥

4వ పీఠిక

తారకయోగము ఆరంభము.

శ్రీ సకలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకా పరమేశ్వరా పరమపావనా భక్తజనరక్షకా కరుణాకరా దీనజనశరణ్యా దీనరక్షకా దీనపరాయణా దీనబంధో దీనదయాపరమూర్తి భూతదయా పరమూర్తి నరకాంతకా జనార్దనా పరమపురుషా పరంజ్యోతిస్వరూపా పరంధామా పరాత్పరా సకలకార్యార్థ సిద్ధిప్రదానాయందుదయగలవాడవై బ్రహ్మజ్ఞానానందము లోచేరిన "సాంఖ్య"మనే శరీరలక్షణమును సంపూర్తిగావించి నటువలె, 2 వది "తారక"మనే తత్వజ్ఞానము జననమరణాది విషయములను, పునర్జన్మ ప్రారబ్ధకర్మములు మొదలైనటు వంటివాటిని తరచి రచియించుటకై "సావిత్రి"దేవిని నామన స్సుయందునిలిపి అమృతగుటికలతో సమానమైనటువంటి వాక్యములచే రచియింపంజేసి ఇంద్రియ జ్ఞానులను తత్వ జ్ఞానులుగా చేయుటకై నిశ్చలభక్తితో నిన్ను ధ్యానించు చున్నాడను.

2. నాకుపదేశమిచ్చిన గురువు కుంకుమతోటవారాలైన నందిగాం తులశమ్మగారికి నేనుసదాకృతజ్ఞడనైయున్నాడను.

3. ఇందలి తప్పులుమన్నింప పండితులుప్రార్థితులు.

విధేయుడు,

యర్రా రామస్వామి,

పోష్టుమాస్టర్.

అలకట్టుతోట,

రాజమండ్రి.

భూతదయాపరుడైనట్టి
ఈశ్వరునకు
నమః నమస్కారము.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము

3 వ ప్రకరణము.

2 తారకము.

అనగా

దేహజ్ఞానము లేక తత్వజ్ఞానము

14 శ్లో॥ శ్రీవైకుంఠ పదంబు గోరి మదిలో, సేవింతు సల్లక్ష్మణున్
శ్రీవత్సాంకుని నిష్కళంకుని మహా, శేషాహిపర్యంకునిన్
దేవాగ్రామణి నాశ్రితామరమణిన్, సత్యాక్షరత్వామణిన్
భావాతీతుని భద్రశైలగలయున్, భద్రేశ్వరున్ రామునిన్

1 ప్రపంచ సృష్టి క్రమము.

12 వ పత్రములో 24-25 సంఖ్యలయందు సకల-చరా-చర- అని ఉదహరించిన వాక్యముల అన్వయం ఈ దిగువ ఉదహరించబడినది.

2 సకల-చరా-చర-అనగా-కదిలెడుగల వన్నియు సకలభూతములన్నియు (2) కదిలెడుగలగనవియన్నియు స్థావరజంగములన్నియు, అర్థమగును. వీటిసృష్టిక్రమమును 33, 35 పత్రములలో 59,64 సంఖ్యలను చూడండి

3 ఈ కలియుగమునందు ఈ రెంటిని సృష్టికర్త సృష్టించెను. ఈ రెంటివలన ఈ కలియుగము ప్రకాశించుచున్నది. ఈ రెండింటి గతుల విభజన ఈ దిగువ నుదహరించబడినది.

1 వ తరగతి.

3. టీ: సకల, అనగా, సకలం, భిన్న, అని అర్థమగును.

4 చరా అనగా కదిలెడి వస్తువులు అవి అనగా భూతముల నబడును భూతములు, అనగా, (1) మనుష్యాదులు, (2) జంతువులు లేక మృగములు, (3) పక్షులు (4) సరీసృపములు అనగా, క్రిమి, కీటకములు, పురుగులు మొదలైనవి నాలుగు విధములగును వీటిలో (1) మనుష్యాదులయందు కొందరికి యున్న, పరమాత్మ ప్రతిబింబమున్న ఉన్నందున ఆత్మజ్ఞానము కలిగి మాట్లాడగలశక్తి కలిగెను. ఆత్మజ్ఞానము కలిగియున్న కొందరికి లేనియెడల మాట్లాడ శక్తి కలుగదు (2 వ ది) జంతువులలోనున్న (3 వ ది) పక్షులలోనున్న, పరమాత్మ ప్రతిబింబము లేనందున మాట్లాడునంత శక్తి కలుగలేదుగాని వాటికి వలన కూత అనే శబ్దము కలిగెను. ఆకూత శబ్దమే వాటికి భాషాంతరము (4 వది) పురుగులు మొదలైనటువంటి వాటికి నేత్రదృష్టి మాత్రం కలదు ఈ భూతములు వారి వారికి తగిన ఆహారములను భుజించుచుందురు.

2 వ తరగతి.

5 (2) అచరా అనగా కదలనివస్తువులు లేక స్థావరజంగములు అనబడును. స్థావర జంగములనగా (1) తరు (2) లత (3) గుల్మము (4) పర్వతములు మొదలైనవి నాలుగు విధములగును ఉద్భిజ్జము నేలను ప్రక్కలించుకొని పుట్టిన వాటిలో తరు అనగా వృక్షములు (2 వది) లత అనగా తీగెలు (3 వది) గుల్మము అనగా పొద, చిన్న చెట్లు కసవు (4 వది) పర్వతములు అనగా కొండలు

చెట్లవివరము

మొదలైనవాటికి “జీవి” కలదు గాని ఆత్మజ్ఞానము లేదు. అనాత్మయనబడును

6 ఈ చెట్లకు నీరే ఆధారము అనేక భూమియందు చెట్లువేరులను కలిసి రసమగును. చెట్టు మొదటనుండి కొనవరకు చెట్టునంతటా వ్యాపించుచూ పోవును. ఆ చెట్టు ఆసనమును తన వేరులచేతను ఆకులచేతను ఆకర్షించును. రావిమొక్కను, వేపమొక్కను కలిపి, భూమిలో నాటవేసిన మొదల, ఈ రెండున్ను కలిసి ఎదుగును. ఒక వృక్షము మీది జంటలలో మరొక వృక్షపు విత్తనము పడిన మొదల మొక్క మొలుచును. గాని అంతగా పెద్ద చెట్టు కానేరదు. వీనిని “బదనిక” అనబడును. చెట్ల మీదికి తీగెలుగల చెట్టు పెనవేసుకొంటూ పాకును మామిడి మొక్కకును ముగ్గుమామిడి చిన్న కొమ్మను కలిపిన మొదల అంటుమామిడి అనబడును. చెట్ల కొమ్మలు గాలివలన ఒకటి కొకటి రాపాడిన మొదల అగ్ని ఉత్పత్తి యగును. ప్రపంచమునందుండు వృక్షములెన్ని రకములని చెప్పుటకు సాధ్యముగాదు ఈ చెట్లయందు ఒండనోకుటచేత. వానలు, వాయువులవలన. కదులుట, శక్తియు కలుగును ఈ చెట్లలో వివిధములైన చెట్లుగలవు ఈ చెట్లు, ఆకులు, పుష్పములు, వివిధములైనట్టి రంగులుగలవిగానుండును. ఈ చెట్లలో సువాసన, పుష్పములు గల చెట్లు గలవు మరియొక విచిత్రము కలదు. అది అనగా గుల్మము అనే మూలికలు గల చిన్న చెట్లు భూమియందు ఉత్పత్తి యైనవాటికి స్పర్శ తగిలినను ఆకులు ముడుచుకొనును మరల కొంతసేపటికి ఎప్పటివలెనే ఆ ఆకులు వికసించును. వీటిని సిద్రకన్నిక అనబడును. మరియొక చిన్న

చెట్టు గలదు దాని ఆకులు ప్రాణుల శరీరమునకు తగిలినయెడల దురదగలుగును. దీనివల్ల కొద్ది బాధకలుగును. దీని పేరు దూలగొండి చెట్టు, అనబడును. ఈ చెట్ల వేర్లు, దుంపలు, తీగెలు, బెరడు, ఆకులు పుష్పములు, కాయలు, పండ్లు, పాలు, రసము, జిగురు వీటిని వనమూలికలు అనబడును వీటిని బట్టి ఔషధములను ఏర్పరుచుదురు. "జీవిమొక్క- అనిత్య శరీరమునకు" వ్యాధులు కలుగును. ఈ వనమూలికల ఔషధముల వలన వ్యాధులు స్వస్థమగును. అంత్యశ్వాసమునకు యేవనమూలిక ఔషధము పనికిరాకపోవును. ఈ చెట్లకున్ను వ్యాధులు గలవు. చావున్ను కలదు ఈ ప్రపంచమునందున్న చెట్ల "సంఖ్య" సృష్టించిన సృష్టికర్త అంతరంగమున నుండును. గాని, సప్తమహాఋషులుసహా కనిపెట్టలేక పోయిరి. ఈ చెట్లవేరులు, దుంపలు, తీగెలు, ఆకులు, పుష్పములు కాయలు, పండ్లు, నీటిమీద తేలుచున్న చెట్ల కూరలు. కసవువగైరాళ్లు, మానవులకును. మృగములకును, పక్షులకును, పురుగులకును. వారి వారికి తగిన ఆహారములగును. వీటికిన్ని వ్యాధులు, చావుగలదు.

7 వీటికి ఈ ఆహారములేనా ! మరియేవైనా, ఆహారములు గలవా అని శంకరాగా యిందుకు ఉదాహరణములు.

12 వ పత్రము-24 వ సంఖ్యానందున్న 42 వ పత్రములో 4 వ సంఖ్యనందున్న.—

1 టవ తరగతిలో

1 మానవుల

ఆహార విషయమై వున్న వాటి వివరము

8 (1) మానవులలో (1) పంచపదార్థములు (2) పిండివంట్లు

లు (3) అన్నపానీయములు, మొదలైనటువంటివిన్ని (4) నవధాన్యములనగా పప్పువగైరాలున్ను (5) కాయకూరలు (6) కందమూల పదార్థములు (7) ఫలఫలాదులు, ఇవిగాక, వారివారికి ఇష్టమైన (8) మాంసము (9) చేపలు వగైరాలు (10) షడ్రుచులు అనగా కారము, ఉప్పు, పులుసు, తీపు, చేదు. వగరు వగైరాలు, భక్షించుచుందురు. సుగంధ వాసనలలో మునుగుచుందురు. (11) మధుపానము వగైరాలు త్రాగుదురు. మరికొన్ని అరణ్య ప్రదేశములలో నున్నవారిలో కొందరు నరమాంస భక్షణచేయుదురు.

2 వీటిలో మధుపానము, నీచపదార్థములను, నివర్తించి, మిగతపదార్థములను, భుజించుచున్నవారు, శ్రేష్ఠులగుదురు. మరిన్ని ఉత్తములగుదురు.

ఈమానవులలో వున్నతమైన చాయ రూప సౌందర్యములు గలవు కురూపములు కూడా కలవు వారికి వివిధములైన గుణములు కూడా కలవు.

2 మృగముల

ఆహారవిషయము

9 (1) చతుష్పాద జంతువులలో అనగా నాలుగు కాళ్లజంతువులు (1) చెట్ల కొమ్మలపట్టున్ను చిన్నకొమ్మలు, ఆకులు, కాయకూరలు, ఫలాదులు, నవధాన్యములు, తీపివస్తువులు, పిండివంటలు, తవుడు, కసవు వగైరాలను భుజించుచుండును. జలము, కముగు, త్రాగును.

(2) పులులు వగైరాలు, మాంసము మాత్రము భక్షించును, జలము త్రాగును.

(3) కుక్కలు వగైరాలు, అన్నపానీయములు పిండివంటలు

ఫలాదులు, కూరలు, మాంసము, మత్స్యములు, వగైరాలను, భక్షించును.

(4) ఎలుగుగొడ్డు, అన్నపానీయములు, కందమూల, పదార్థములు పండ్లు వగైరాలు, భక్షించును. పుట్టలలోనున్న చీమలను పీల్చును. తేనె త్రాగును. మధుపానము వగైరాలు, త్రాగును.

5 పందులు వగైరాలు, మలము, అన్నపానీయములు, కందమూల పదార్థములు, పండ్లు, తవుడు భక్షించును. గేదెలువలె బురదలో ద్రొల్లును వీటిని పంచమహాపాతకులనబడును.

10 (2) ఈ జంతువులలో, మధుపానము, నీచు పదార్థములను నివర్తించి మిగత పదార్థములను భక్షించునవి శ్రేష్ఠమగును. ఇవి మధ్యమం

ఈ జంతువులలో, వివిధములైన జంతువులు ఉన్నవి వీటికి వివిధములైన గుణములున్ను కలిగిఉన్నవి,

3 పక్షుల,

ఆహారవిషయమై

11 (1) పక్షులు, అన్నపానీయములు, ఫలాదులు, తీపు, మాంసము మత్స్యములను, పురుగులను, భక్షించును మధుపానమును త్రాగును ఈపక్షులు, పురుగులను భక్షించనియెడల మనుష్యులకు, మృగములకు పురుగులవల్ల చాలా హానికలుగును. ఇవి యేఅధమం.

12 (2) పక్షులలో, ఫలాదులు భక్షించినవి శ్రేష్ఠమగును.

ఈ పక్షులలో వివిధములైన పక్షులు ఉన్నవి. వీటికి వివిధములైన గుణములు కలవు.

4 పురుగుల,

ఆహారవిషయము

13 (1) ఫలాదులలోనున్ను, చెట్లయందున్ను, ఆకులయందున్ను, కసవులోనున్ను కాగపువస్తువులలోనున్ను, పుస్తకములలోనున్ను మట్టిలో పుట్టిన చెదలున్ను వస్త్రములయందున్ను తేనెటీగలు, సాధాన్యములలో ఉద్భవించిన పురుగులు శ్రేష్ఠమగును. ఇవి ఏటి యందు పుట్టినవైనా వాటినే భక్షించును ఇవి అందునే నశించును పురుగులలో ఉత్తమైనవి అగును.

14 (2) చెమటవలననున్ను జలములోనున్ను భూమిలోనున్ను నీచువస్తువులలోనున్ను, భూతములశరీరమునందున్ను పుట్టినవి, పురుగులను పురుగులు చేపలను చేపలు, తినును నీచువస్తువులలో పుట్టినవి ఆనీచువస్తువుననే తినును, నశించును ఈపురుగులుపశరీరమునందు పుట్టిన నులశరీరరక్తమును పీల్చును. నల్లులు నరశరీరరక్తమును పీల్చును దోమలు వగైరాలు భూతములశరీరరక్తమును పీల్చును. ఇవి మధ్యమమగును.

15 (3) మలములోనున్ను, బురదుగుంటలలోనున్ను భూతముల గర్భములలోనున్ను, పుట్టినవి, పంచమహాపాతకులనబడును. ఇవి అధమం ఈ 3 రకములు ఏవస్తువునందు పుట్టినవైనా ఆవస్తువుననే తినును ఆరక్తమునే పీల్చును అందునే నశించును.

16 ఈపైని ఉదహరించిన నాలుగు వర్ణములలో కాయకూర పదార్థములు, ఫలాదులు భక్షించినవి. శ్రేష్ఠమైన వర్ణములుగా కనుబడుచున్నవి. ఈపురుగులలో వివిధములైన పురుగులుగలవు. వివిధములైన గుణములున్ను కలవు.

భగవంతుడు,

(ఈ పైని ఉదహరించిన మానవులను, మృగములను, పక్షులను, పురుగులను, 42 వ పత్రము 1 టవ తరగతిలో వివరించిన ప్రకారము ఈ కలియుగమునందు ఈనాలుగు వర్ణములను సృష్టించిన సృష్టికర్త వారి వారి ప్రారబ్ధకర్మను సారమును బట్టి వారి వారికి తగిన పదార్థములను నిర్ణయించి యున్న వాటిలో మనకు తగిన పదార్థములను భుజించుచు మనము అష్టైశ్వర్యములను, అష్టకష్టములను పొందుచు ఆసృష్టించిన సృష్టికర్తైన మహాదేవుని మనము మరచి అనిత్యమైనటువంటి వ్యాపారములను జరిగించుట వలన వారి వారి కర్మములు వారు వారు అనుభవించగలరని (కోపం తాపం పాపమెరుంగను అన్న తత్వజ్ఞానము చెప్పిన) ఆమహాదేవుడు లేశమాత్రమైన మన యందు కోపముంచక ప్రపంచమును పరిపాలించుచున్నాడు. ఈ విషయమై ఈ దిగువ ఉదహరించిన 29 వ సంఖ్యనందున్న ఆమహాదేవుడు నిర్ణయించిన ఆరు ఋతువులయొక్క చర్యలను శ్రద్ధతో చదివిన యెడల గోచరమగును.

17 ఈ పైని చెప్పిన చెట్ల విషయములో తాటిచెట్టు, ఈతచెట్టు; కొబ్బరికాయచెట్టు, జీలుగచెట్టు, అన్ని కార్యములకు ఉపయోగించును,)

18 ఈ చెట్లలో టేకు వృక్షము మహాశ్రేష్ఠమైనది అగును ఈ చెట్లవలన గృహములు వగైరాలు కట్టుకొని యెదరు.

19 ఈ చెట్లలో మఱ్ఱి వృక్షము విస్తారమైన నీడనిచ్చును.

20 ఈ చెట్లకు నీరే ఆధారము. గాలి వలన చాలావృద్ధి పొందగలవు. ఈ చెట్లలో సంజీవి అనే వనమూలిక గలదు.

21 సుగంధ వాసనలలో గంధవృక్షమును మహాప్రసిద్ధమైనది యగును. చెట్లలో విషముగల చెట్లు వున్నవి. సవనార్థ ఔషధములకు మిక్కిలి శాఖలలో యున్నది. భూమియందున్నట్టి కొండలయందున్ను గొప్ప అరణ్యములు గలవు. అరణ్యమనగా ఈపై వివరించిన. చరా—చర—జంతువులు నివసించే స్థలముగును. దట్టంగముగా ఉండె భూమియున్ను. దిబ్బలమీద ఉండే చెట్లున్ను, చిట్టి అడవి అనబడును. ఈ మొదలిఅనే స్థలములో చెట్లున్ను, ఉదకమున్ను ఉండెను మహాగానుము ఎడారిఅనే స్థలము యిసుకభూమిగాఉండును. చాలా దూరము బట్టబైలుగా ఉండును.

22 చెట్లనున్ను, తుప్పలనున్ను, నరికి, వంటచెరుకులు క్రింద వాడుకొందురు. ఈ చెట్లను. తుప్పలను, నరికే వాడికి పాపము పొందునా! పొందదా అని శంకరాగా ఇందుకు ఒక ఋషివచనము చెప్పుటకు కారణమైనది అది అనగా మనుష్యులగువారు ఒకరిని చంపజాలరు. లోకమందుగల సకలకార్యములను ఈశ్వరుని ఆజ్ఞ చేత జరుగుచున్నవి. ఓధర్మరాజా! గొడ్డలిచేతబట్టుకొని చెట్లును నరికెడివాడు, ఆచెట్లును నరికిన పాపమును, పొందునా పొందడు—ఆగొడ్డలిచేత చెట్లును నరికెడి మనుష్యులు అందునవచ్చెడి పాపములను బొందరు. అటువలెనే, సమస్త కార్యములను చేయువాడు ఈశ్వరుడనెడి తలంపు మనస్సున దృఢముగా నుంచినను చాలును. అట్టి సంకల్పము మనస్సుయందున్న మనుష్యుడు కొంత దుష్కార్యములైనను కర్మానీనత వలన చేసిన మొదల అట్టి పాపము వానికి రాజాలదు. ఓధర్మరాజా! మనము చేయు కర్మ ఫలమంతయు ఈశ్వరునిదేయగుచున్నగాని మనది కానేరదు. కర్తృత్వము

యుద్ధము చేసి యుద్ధమందున చచ్చినందున నీకు పాపముకలుగదు అచచ్చిన వారియొక్క యే యేకర్మములు వారిని చంపినవో నీకు తెలియదు వారి వారి కర్మములను ఈశ్వరుడు యెఱుగును. దానిమాన్పుటకు యెవరికిని శక్యముకాదు. వారి వారి పూర్వజన్మములయందు చేయబడిన కర్మములను బట్టి ఈశ్వరుడు వారి వారిని చంపుటకు సిద్ధపడియుండగా నీవు చింతనొంది యుండడము ఒక పిచ్చితనముగానున్నదని వ్యాసుడు ధర్మరాజుతో చెప్పెను. యుద్ధమునందు, చచ్చినవారు స్వర్గలోక సౌఖ్యములను అనుభవింపుచుందురు.

28 చెట్లు కాయకూరలు తెంపరాదని శంకరాగా ఈ పైని ఉదహరించిన ఇతిహాసమును బట్టి చూడగా చెట్లు కాయకూరలు తెంపి భక్షించుటవలన పాపముపొందదు.

చెట్లప్రకరణము ముగిసెను.

కొండల వివరము.

24 (4 వది) కొండలనగా పెద్దపెద్ద పాషాణములు రాయి రప్ప గలది ఎత్తుగానుండునది కొండయనబడును. మిక్కిలి యెత్తు లేనిది దిబ్బయనబడును. వీటికి జీవిగలదు. గాని ఆత్మజ్ఞానము లేదు అనాత్మయనబడును.

25 ఈ రాళ్లకు అన్న పానీయములు లేనందున "చమ్మ" అనే వస్తువలేదు. గాని జలమును ఆకర్షించే గుణముగలదు. ఈ రాళ్లయందు అగ్నిగలదు. చిన్నరాయిని చెక్కి ఆరాతిమీద దూదినునిచి ఉక్కుబిళ్లతో కొట్టిన యెడల అగ్నికలుగును. ఈ రాతిని చెకుముకిరాయి అనబడును. ఈ భరతఖండమునందు ఆ

గ్నిపెట్టెలు లేకముందు జనులు యావన్మంది చెకుముకి రాయివలననే అగ్ని కలుగ జేయుచుండిరి. గంధకము పుల్లలతో దీపములు వెలిగించుచుండిరి. రాళ్లతో గోడలు కట్టుటకును విగ్రహములు చేయుటకును ఉపయోగమగుచున్నవి. రాళ్లలో పలక రాళ్లు భూమియందు బయలుదేరుచున్నవి. ఆపలక రాళ్లు ఇండ్ల మీద కప్పుకున్న చావళ్లలోను, అరుగులమీద పరుచుటకును స్లేటుపలకలకును, ముద్దరాళ్ళ రాతిచిప్పలకును ఉపయోగించుచున్నవి. రాళ్లలో వివిధములైన రాళ్లు గలవు. వివిధములైన రంగులు గల రాళ్లున్నవి. రాళ్లలో సువర్ణమయరాళ్లు కూడానున్నవి. ద్రావకములవలన కరిగించి బంగారము చేయుదురు. పారావార పరంపరముగా అద్భుతమైన వారు శాస్త్రములను బట్టి రాళ్లున్న స్థలములలో త్రవ్వించి (1) వజ్రములు (2) వైడూర్యములు (3) గోమేధికములు (4) పుష్యరాగములు (5) మరకతములు (6) మాణిక్యములు (7) నీలములు మొదలైనటువంటివి అత్రవ్వీన గనిలో కనిపట్టి తీసి సానపట్టించిన వాటిని విక్రయించుదురు. గొప్ప గొప్ప ధనాఢ్యులు వారివద్ద కొని ఆభరణములయందు పొదిగి పురుషులు స్త్రీలు ధరించుకొనుచున్నారు. మరిన్ని గొప్పగొప్ప పట్టణముల రాజాజులు, రాజులు. వారివారి సింహాసనములకు స్థాపించుకొనుచున్నారు. కొండలయందు బంగారము వెండి, రాగి, ఇత్తడి, సీసము ఇనుము ఉక్కు మొదలైనట్టివి అన్యోవస్తువులు దొరుకును. వీటి మిశ్రితమువలన అనేక వస్తువులగును ముద్దిబంగారము దొరుకును. దేవుని మహిమను గ్రహించుడి.

పాషాణాదుల ప్రకరణము ముగిసెను.

తీపు జలము విషయమై

26 ప్రపంచమునందు కొండలను భగవంతుడు సృష్టించెను సముద్రములోనున్ను మిట్టమీదనున్ను సృష్టించిన కొండల, రమారమి శిఖరమునుంచి గాని మధ్యనుంచి గాని ఉత్పత్తి యై మధురమై నటువంటి, తియ్యని, తేట, జలఊటలు ఎల్లప్పుడు నెల్లునగా పారుచు నదులలో కలుసును. ఆకొండల క్రింది భాగమునున్ను ద్వీపములలోనున్ను మిట్టమీదనున్ను పట్టణములలోనున్ను గ్రామాదులలోనున్ను అడవి ప్రదేశములలోనున్ను నివసించుచున్న సకల చరా—చరములు చెరువులలో నిండిన వర్షజలము వలననున్ను నదులలో పారేజలము వలననున్ను బావులలో ఊరేన ఊటజలము వలననున్ను జీవించుచుందురు.

27 వర్ష బిందువుల జలము వలన పంటలు వగైరాలు పుష్కలముగా పండును. ఉష్ణోదయమందు చేపలు, పురుగులు వగైరాలు నివసించును. వీటికిన్ని, వ్యాధులు, చావుగలదు.

28 పైని ఉదాహరించిన కొండలకు వ్యాధి, చావు, లేదు ప్రపంచము అంత్యమున జలప్రళయము వలన ఆపర్వతములు నశించును కాలోలును ఈవిషయమై వాటిని సృష్టించిన సృష్టికర్తకే గోచరముగా నుండును. పర్వతములలో హిమాలయ పర్వతము గొప్పదియగును.

ముఖ్యతాత్పర్యము:

(పైని వివరించిన, మనుష్యాదులకు, మృగములకు, పశువులకు, పెళ్లకు, తాళ్లకు, పిటకాదిజాతి, క్రిమ్యా, మానవ, కామా

ర, వృద్ధాప్యములు, చావులు కలవు. శాస్త్ర పరిశీలన విషయమై పృష్టించిన, సృష్టికర్తకే గోచరముగా తెలియును. వీటిలో జీవరాసులకు మాత్రం ఉచ్ఛ్వాస, నిశ్వాసలు కలవు. జీవరాసులలో మనుష్యులకు మాత్రం, ఆత్మజ్ఞానము కలిగినందున పాపపుణ్యములు కలవు అందుకు తగిన ఫలములు వెంటనే కలిగి యున్నవి. మృగములకు, పక్షులకు, పురుగులకు, పూర్వజన్మమందు చేసిన ప్రారబ్ధ కర్మ ఫలము అనుభవించడమే కాని, ఈ జన్మములయందు వీటికి ఆత్మజ్ఞానము లేనందున, పాప, పుణ్యములు, లేవు. వీటికి పూర్వ సంచిత కర్మములు నశించే పర్యంతము పుట్టు, గిట్టుటలు కలవు)

ఋతువులు.

29 కరిగలమానము 29 వ పత్రములో చెప్పబడిన ప్రకారము ఆరు ఋతువులు జీవరాసుల విషయమై భగవంతుడు ఏర్పరచెను. ఈ ఆరు ఋతువులు క్రమముగా వర్తించని మొదలు ఏకే తేమ మనగా కరువుకు కారణగురువులు క్రమముగా వర్తించక పోవడమునకు కారణమేమనగా మానవజన్మమెత్తిన వారి వలన భగవద్భక్తి తక్కువ వ కపటముల కలిగినాయి ఎక్కువైన మొదల ఈ ఆరు ఋతువులు క్రమముగా వర్తించవని స్పష్టముగా తెలియవచ్చును. మానవులు వలన కపటముల కలిగినాయి తగ్గిన భగవద్భక్తి హెచ్చైన మొదల ఈ ఆరు ఋతువులు క్రమముగా వర్తించును. ఇందుకు సందియము లేదు.

సముద్రము

యొక్క

ప్రభావము.

30 అర్ణవము అనగా సాగరము సముద్రము ఈ సముద్రము, లవణమనే ఉప్పు కడలి లేక ఉప్పు సముద్రముగా నుండును. సముద్రముయొక్క అంతు కనుగొనినవారు లేరు. సప్తమహా ఋషులు సహా కనిపెట్టలేక పోయిరి. సముద్రమునకు అనేక శాఖలు కలవు. శాఖలు అనగా ఉప్పుకాలీలు అనబడును. ఈ ఉప్పు కాలీలు అనగా ఉప్పుకాలువలు నీటిజలమువలన ఉప్పు పండును సముద్రమునకు పోటు పాటుగలదు. పోటు అనగా నీరు ఎచ్చు అగును. పాటు అనగా నీరుతగ్గును. ఈ కాలీలుకూడా అటువలెనే అగును. ఎడతెగక సముద్రమునకు పోటు పాటు ఉండును. కొండలయందున్ను, అడవి ప్రదేశములయందున్ను, గ్రామాదుల యందున్ను, వర్షించె జలము కాలువలుగా నదులలో చేరి సముద్రమునందు కలియును. ఈ నదులకు సముద్రము, తల్లిగర్భమగును. ఈ నదుల జల ప్రవాహము, సముద్రము ధరించనియెడల ఈ ప్రపంచము ఆ జలము వలన మునిగి పోవును.

31 సముద్రమునందు "రెండు అలలుగలవు." అలలు అనగా కెరటములు. ఈ అలలులో నొకటి చిన్నది. మరియొకటి పెద్దది. చిన్నఅల ఒడ్డుకు వచ్చినతోడనే దాని వెంటనే పెద్దఅల, దాని మీద పడును. ఈ రెండు అలలలో, చిన్నది, వెనకకుతగ్గి వళించును. పెద్ద అల దానివెంటనే వెనకకు తగ్గి వళించును. ఈ

లాగునసే యొడ నెగసి వస్తూ పోవూ వుండును. మనుష్యుల ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసలవలెన పైకి వచ్చును. లోపలికి పోవును. మనుష్యులకు అంత్యశ్వాసగలదు. ఈ కెరటములకు అంత్యశ్వాస లేదు. ఈ కెరటములు, సముద్రము ఒడ్డున మాత్రము గొప్ప ధ్వని నిచ్చును. గాలి వాన విసిరినప్పుడు, గాలి వలన గొప్ప గొప్ప అలలువచ్చి ఓడలు వగైరాలను ముంచును. గాలివాన అనగా తుపాను అనబడును. గాలి హెచ్చువిన కొలది కెరటముల ధ్వని హెచ్చుగాగును.

32 సముద్రమునందు ద్వీపములుగలవు. ధాన్యపు పంటలు కాయకూరలు, కందమూల పదార్థములు, వనములు గలవు. వనములలో భరతఖండములో వున్న మృగములు పక్షులకంటె మంచి ఉన్నతమైన ముచ్చటగల పక్షులు మృగములు అనగా సింహములు రాజహంసలు రామచిలుకలు గోరువంకలు గండభేరుండ పక్షులు, అగినిరిన పక్షులు, ఆద్వీపములయందు గలవు. మరియు వివిధములైన వర్ణములు గల జీవరాసులుగలవు. సముద్రజలములో వివిధములైన జీవరాసులు నివసించుచుండును ఇవి అణువు మాత్రముగా వుండినను కోట్లకొలది నిలుచుండును. వీటిని మ్రింగి చిన్నచేపలు బ్రతుకును. వాటిని మ్రింగి పెద్దచేపలు మొదలగు జలచరములు జీవించును. నీటియందు జంతువులలో కొన్ని గాలిని పీల్చుటకు నీటినుండి వెలుపలికి రావలసియుండును. ఇందు ఖల్లూకములు, నీటికుక్కలు, నీటిపిల్లులు, నీటిమనుష్యులు మొదలగునవి పిల్లలకు పాలిచ్చు జంతువులు. చేపలలో తిమింగలము అనేచేప మహాగొప్పది యగును. గాలి పీల్చుకొనుటకు నీటిపైకి వచ్చుచుండినను యితర జంతువులవలె నీటిని విడుచుట లేదు. గొప్ప గొప్ప ఓడలు వగైరాలను ముంచివేయును.

33 భూగోళము చూచుచు భూభాగము ఎంత ఉన్నదో గమనింపుడు జలభాగము, భూభాగముకంటె కనీసము రెండు రెట్లు ఎక్కువ అని కనుపడునుగదా! బీడుగా ఉండు ఉప్పునీరు ఇంత స్థలము ఆక్రమించుకొనుట యెందుకు? భూభాగమే ఎక్కువ స్థలమును ఆక్రమించుకొని ఉండినయెడల పైని వివరించిన ప్రకారము ఎంత పంటపండును, ఎన్ని వృక్షములు సృష్టి యగును. ఎన్ని జంతువులు జీవించును, ఎంతమంది జనులకు ఇవి ఉపయోగకరముగా ఉండును. ఇట్లుగాక సముద్రమునే గొప్పచేసి భూభాగమును ఇరుకుచేసిన సర్వేశ్వరుని అభిప్రాయము ఏమై ఉండవచ్చును.

స్వాతివర్షమునకు ముత్యపుచిప్పలు నోళ్లు తెరచుకొని ఉండు నన్న వచనము కొన్ని ద్వీపముల సముద్రతీరములయందు ముత్యపుచిప్పలలో వర్షబిందువులు పడగానే నోళ్ళుమూసికొనును ఆవర్షబిందువులు గట్టిపడి ముత్యములు అగును. పగడములున్ను ఆద్వీపముల యందే ఉత్పత్తిఅగును.

34 కలియుగ మంత్యమున అర్ణవము అనే సముద్రము సృష్టికర్తమహిమ వలన, ఉప్పొంగిన జలప్రళయము నందంతట అస్పృష్టికర్త స్వప్రకాశకుండై కలియుగమును లయింపుచేసి మరల యేయుగమును కలుగచేయునో అస్పృష్టికర్తకే గోచరముగా నుండును. ప్రస్తుతము అచ్చటచ్చట సముద్రము పొంగిన కెరటముల వలననున్ను నదుల జలప్రవాహము అనగా వరద వలననున్ను పట్టణములు పల్లెటి గ్రామములు నశించడము మనము వినడము చూడడము కూడా కలదు గనుక అస్పృష్టికర్తమహిమ యెవరున్ను కనుగొనలేరు.

సముద్ర ప్రభావము ముగిసెను.

35 ఇట్లు సృష్టించిన, సకల—చరా—చర—ములు జగము నందుండవలసిన, "నిర్మాయసాక్షి" అనుష్ఠించిన. సృష్టికర్త, అంతరంగమున ఉంచునుగాని, ఇతరులకు, గోచరము కాను, చెప్పుటకు అలవి కాదు.

సకలచరాచర అనే వాక్యముల అర్థము ముగిసెను.

---

36 పైన వివరింపబడిన, భూతములలో, ఎట్టివారైనను కాలము గడపించిన పోవలెనే, గ్రంథమునందున్న 3 వ ప్రకరణ 6-7 వ ఇతిహాసములలో, మృత్యుదేవతా ప్రభావములో చెప్పినట్లు మృత్యుదేవత వలన చిక్కి స్వర్గ నరకాదులకు చేరి వారు వారు చేసిన పూర్వసంచిత కర్మములనుబట్టి, మరల పునర్జన్మములో నరజన్మమై, జన్మించిన వారికి, లభించిన, సుఖ, దుఃఖాదులను, గురించి, (ప్రారబ్ధకర్మము అనుభవించక, సిద్ధాంత దేవుడైనను అన్న తత్త్వజ్ఞానము చెప్పెను) పూర్వప్రారబ్ధసంచిత కర్మఫలమని, గ్రహించుకొని, ఈ జన్మమందైనను, సరిదిద్దుకొని తాను, మరల పునర్జన్మము పొందకుండుటకై, చరా—చర—ప్రపంచమునకు, అధిపతియగు, పరబ్రహ్మమును, స్మరించుచు. మోక్షము, జ్ఞానమయముల నడి, యొండుకిట్టలయందు, విజ్ఞానమనెడి, అగ్నిని, ప్రభల పర్చిన యెడల, ముదిమి చావులు మొదలగు దుఃఖములు లేని, అమృతత్వ రూపమగు మోక్ష స్థానము లభించి పునర్జన్మమనే జనన మరణములు నశించును.

37 ఈ గ్రంథము నందున్న, విషయసూచికనున్న 2 వ ప్రకరణ "సాంఖ్యము అనే శరీరలక్షణము" లోనుండు పది-పది-విధములైన, శల్యములు, కీళ్లు, నరములు, 22, 23, 24, 25, 26, 27,

37, ఈ 7 పత్రములలోనున్న ఇంద్రియముల చర్యలు మొదలైనవాటి పనియేమిటో అని గ్రహించవలెను. గ్రహించినవారినే ఇంద్రియ జ్ఞానానుభవము, తెలిసిన వారనబడుదురు. మరియు, పరబ్రహ్మ స్వరూపము ఇట్టిదని తెలిసికొన్న వారనబడుదురు. పిమ్మట పైని దిగువ ఉదాహరించిన "తారకమనే" దేహజ్ఞానము, లేక తత్వజ్ఞానానుభవమునందు "దృష్టి" నిలిపి, చదివి, జనన, మరణముల, తాత్పర్యమును గ్రహించవలెను. మరియు, మనస్సును పరిశుద్ధము చేయునట్టిది యగును. పిమ్మట కపటముల కలిమాయను మరచి "అవ్యక్తమనే దివ్యజ్ఞానమునకు" "అవిద్యయనే అజ్ఞానమునుండి" నివర్తించు ఉపాయమును ఈ గ్రంథములవలన నేర్చి నివర్తించుకొని అనువస్తువనే పరబ్రహ్మముయొక్క జ్ఞానమునుపొంది, సచ్చిదానందము, పొందదిము కంటె, సర్వోత్తమమైన సుఖము మరి ఒకటి లేదు.

38 "అవ్యక్తము" శ్రేష్ఠమగు ధర్మస్వరూపమని వేదములు చెప్పుచున్నవి.

39 ఈ విషయమై "సాంఖ్యము అనే శరీరలక్షణము"

20 వ పత్రములో 29 39 సంఖ్యలందు చూడుడి.

40 "వ్యక్తము అవ్యక్తము" అని ఈ రెంటిని తెలియని వారికి మోక్షమార్గము లభింపనేరదు.

41 అవ్యక్తమనగా అమృతమనియు చెప్పబడును ఇట్టిట్టిదని చెప్పరానిదని కూడా అర్థమగును.

42 వ్యక్తమనగా మాయాకార్యములకు వికారములగును. ఈ విషయమై 20 వ పత్రము 30 వ సంఖ్యలో చూడుడి ఇటువలె ఈ గ్రంథమును తరచిచూడగాచూడగా ఈ గ్రంథములో సువర్ణము దొరుకును.

పిండోత్పత్తి

43 మొదటి ప్రకరణము, 11 వ ప్రశ్నములో 13 వ సంఖ్య యందు వివరింపబడిన ప్రకారము సృష్టికర్త ఆది బీజమనగా విత్తనము లేకనే అయితమైనందువలన 'మంటిలో' స్త్రీ, పురుషరూపము లుగా, జీవరాసులను, ఒక్కొక్క జతగా, సృష్టించెను, అటుతర్వాత, ఆ జీవరాసుల బీజములవలన మరల జీవరాసులను, సృష్టించిన వాటిలో మానవులు పుట్టిన విధము ఈ దిగువ నుదాహరించబడుచున్నది.

44 ప్రథమమున స్త్రీని నారి అనియు, పురుషుని నరుడనియు ననబడెను. శరీరము మంటిలో పుట్టినది గనుక మంటిలో కలిసి పోతున్నది

45 ధాన్యాదుల వలన అన్నము అయెను, అన్నము ఆహారము అయెను, పంచపదార్థములు అయెను అనగా భక్ష్యము, భోజ్యము, లేహ్యము, చోష్యము, అన్నపానీయంబులనగా, పరమాన్నము పులగము, పాయసము, హల్వా, అమృతము, మొదలైనటువంటి పదార్థములగును. భుజించే వస్తువులలో అమృతమును, స్తుతించే వస్తువులలో, సృష్టికర్త, నామామృతమును, ఈ రెంటికంటె, మధురమైనటువంటి పదార్థములు మరిలేవు. అన్నము అనగా ధాన్యపదార్థములు. పానీయములు అనగా త్రాగతగినవి అన్నియు అని అర్థమగును. మజ్జిగ, పిండివంటలు ఫలహారములు, నానా కాయకూరలు, (1) లవణము (2) కారము (3) పులుసు (4) వగరు (5) చేదు (6) తీపు మొదలగు, షడ్రసంబులను అనుభవించగా, ఉదరాగ్నియందుపడి (1) మాంసము (2) రక్తము (3) క్రొవ్వు, మదము, జిడ్డు, (4) మజ్జ అనుమూలుగ మెదడు (5) శల్యములు (6) నరములు (7) శుక్లము మొదలగు సప్తధాతువుల యుక్తంబై అందున, శుక్లము, తెల్లగను, చిమిడివలె జిగటగనుండును

చూచి యొకతోడ ఒకబొట్టు వీర్యమును యెత్తి మైక్రాస్కోపు అనగా, భూతదర్పణయంత్రము అనే అద్దముతో పరీక్షించి చూచి నవైతే, అందు సూక్ష్మమైన నూలుపోగులువంటి జీవ రేణువులు కానంబడును. వేడిమిచే ఆసన్నపోగులు కదులుచుండును. ఈ జీవరేణువులే జీవికి మూలాధారము. ఇవియే రక్తనరములు.

46 కాముని అనగా, పురుషుని, స్త్రీ సంభోగాంతమున, 2 వ ప్రకరణ 20, 21, వ పత్రములలో 28, 29, 31, సంఖ్యల యందు చెప్పబడిన, "సత్తు" "చిత్తులు" రెండున్ను, కలిసి, జ్ఞాన స్వరూపమగు ఆత్మ ప్రకాశము, శుక్లమునందు వ్యాపించుట వలన శుక్లము, స్త్రీ యొక్క స్థానమునుంచి, గర్భాశయమున, ఉదయించు అంకురూపమగు, గ్రుడ్డులో, శుక్లముచే, గర్భమును కలిగించును.

47 కామునివలన, సర్వభూతోత్పత్తి ఆయెను. సత్తు చిత్తుల సంధానమే, యానందము ఇదియే తత్పదము త్వంపదము అసిపదము ఈ మూడు పదములు. తత్వమసియగును. ఇదియే సచ్చిదానందము. సచ్చిదానందమే జన్మరహితము అని అర్థమగును. 5 వ ప్రకరణము నందున్న మహావాక్యములను చూడుడి.

48 జీవరేణువులు, అనే, శుక్లము. శోణితము, శుక్లము అనగా, ఇంద్రియము, లేక వీర్యము, శోణితము అనగా, రక్తము, ఈ రెండున్ను అగ్రుడ్డులోగూడి, ఒకరాత్రి నీటిబుగ్గచందంబున నుండి మూడుదినములకు గుజగుజలై ఏడుదినములకు, వనవనలై అర్ధమాసమునకు పిండంబగును.

49 జీవరేణువులు గ్రుడ్డుతో గూడినపుడే, స్త్రీ, పురుష, శిశు భేదమునకు మూలము ఏర్పడును.

50 రెండవ ప్రకరణ శరీరలక్షణమునందు 17 వ పత్రము 6-వ 7-వసంఖ్యలలో చెప్పిన ప్రకారం 24 తత్వములతో గూడా, 25 వ తత్వమనే "జీవి" చేర ఒక మానవునకు శిరము ఏర్పడును.

51 "జీవి తల్లి గర్భములోనున్న శిశువు గర్భమునందు ఎట్లు పొందునో సృష్టించే సృష్టికర్తకే గోచరముగానుండును, ఈ విషయమై మహామహా గొప్ప తపసులు. వేదమహాఋషులు. మునీశ్వరులు యోగులు మహాలు సిద్ధులు శుద్ధసాధులు మొదలైనటువంటి వారు సహా, కనిపెట్టలేక పోయిరి.

2 వ మాసమున బాహువులు ఏర్పడును.

3 వ మాసమున ఉదరము ఏర్పడును

4 వ మాసమున సర్వాంగములు ఏర్పడును.

5 వ మాసమున "జీవుడు" గర్భమందు కొద్ది కదలికగా నుండును. జీవుడు సంపూర్ణంబుగా నుండును.

6 వ మాసమున "జీవుడు" కదలుట తల్లికి తెలియును రోమంబులు ఏర్పడును.

7 వ మాసమున నఖంబులు ఏర్పడును.

మాసమున స్పష్టమైన తన జన్మ పరంపరలను తలచుచు, దుఃఖించుచు, పరాత్పరుని ధ్యానించుచుండును.

9 వ మాసము పూర్ణము కాగానే పసిశిశువై నేలంబడుటకు సిద్ధముగా నుండును."

52 స్థూలశరీరము.

శిశువుయొక్క స్థూల శరీరము సృష్టికర్త యొకడు మాత్రము దానిని చేయుగలడు. దానిలోని ప్రతిభాగమును ఆయన యొక్క జ్ఞానమును దయారసము బుద్ధిశక్తి గనుబడుచున్నది. దానికి పదునొకటి ద్వారములు గలవు ద్వారములనగా రంధ్రములనబడును,

ద్వారముల వివరణము

నేత్రములు రెండు నాసికా ద్వారములు రెండు చెవులు రెండు

నోరు ఒకటి గుదద్వారము ఒకటి మర్మస్థానమునకు ఒకటి నాభిస్థానము ఒకటి బ్రహ్మకపాలము ఒకటి ఇవి అన్నియు లెక్కించగా పదునొకటి ద్వారములగును. సాధారణముగా జనులు ఈ దేహమునందు నవద్వారములున్నవని చెప్పెదరు గాని కపాలమందు ఒక రంధ్రమున్నది. అదియునగా తల్లిగర్భమునుంచి శిశువు జన్మమయ్యే సమయమందు ఆశిశువుకపాలముమీదనున్న బ్రహ్మరంధ్రము చర్మముతో కప్పబడి మెత్తగా నుండును. ఆరంధ్రమును సాధారణముగా మాడుపట్టు అందురు. ఆమాడుపట్టుమీద ఆముదము వ్రాయుటము వాడుక గలదు. క్రమక్రమముగా ఆరంధ్రముగట్టి బడును.

53 ఒక భగవద్భక్తుడు తన హృదయకమల కర్ణికామధ్యమున బరాత్పరుని నిలుపుకొని యవిచ్ఛిన్నముగా కొంతసేపు ధ్యానముచేసి మడిముల సస్థానస్థానమునమాని, యుచితాసనమున గూర్చుండి, ప్రాణవాయువును మూలాధారముననుండి లేపి, క్రమక్రమముగా నాభియందును, హృదయమునందును, వక్షమునందును కంఠమునందును, భ్రూమధ్యమునందును తెచ్చి, కడపట, బ్రహ్మరంధ్రమును భేదించుకొని, దివ్యజ్యోతిరూపమున, నెగసిపోయి కైవల్యము జెందెనని ఒకగ్రంథమునందు ప్రచురింపబడెను. కాబట్టి కపాలమునందున్న రంధ్రము బ్రహ్మరంధ్రమని తెలిసికొనుము.

54 నాభిరంధ్రముకూడా శిశువు జననమయ్యే సమయమందు మూసికొని పోవును. అందులో నున్న పేగుకోసి వేయబడును.

55 స్త్రీ, పురుషులు, రమించుచుండగా జనులు పుట్టుచు అట్టి జనులకు చర్మము, మాంసము, రక్తము యిండి స్త్రీ గుణము

వలన కలుగును, ఎముకలు అందుచుండు మూలాగ్ర, ఉదర నాళములు అనగా రక్తనరములు పురుషుని గుణము వలన కలుగును.

(1) ఎముకల విషయము

ఎముకలలో ప్రధానమైనది మూలాధారము మొదలు కపాలము పర్యంతము, వీణాదండమువలె, బ్రహ్మదండి, మేరువు, వెన్నెముక, అనే వెన్ను పూసయున్నది. దీనిలో మెత్తని మూలగ ఉన్నది. దీనియంటి 24 ఎముకలు చేరియున్నవి. అవియన్నియు నొకటితో నొకటి కూర్పబడియున్నవి. ప్రతి రెండెముకల నడుమను రబ్బరు వంటి యొకపదార్థము కలదు. దీనిమూలమున నవి యొకదానితో నొకటి రాచుకొనలేకపోవుటయేగాక యెటువంచినను బహు ధారాళముగా వంగును, మరియు దానియంటి 24 ప్రక్కటి ఎముకలు కలవు. యొక్కొక్క ప్రక్కను పన్నెండుగలవు. మఱియెన్ని దాని వంటి చక్రములున్నవి.

(2) చక్రముల వివరణము.

(1) ఆధార కమలము అనగా గుదస్థానము.
(2) స్వాధిష్ఠకమలము. ... . లింగస్థానము.
(3) మణిపూరకము. .... నాభిస్థానము.
(4) అనాహతకమలము. ... ... హృదయస్థానము.
(5) విశుద్ధ కమలము. ... ... కంఠస్థానము.
(6) ఆజ్ఞేయ కమలము. ... ... భ్రూమధ్యము త్రికూటము
(7) సహస్రారచక్రము బ్రహ్మరంధ్రము.

(3) చతుర్వ్యూహములు.

(1) భ్రూమధ్యము (2) కంఠము (3) హృదయము (4) నాభి, ఈ నాలుగున్ను చతుర్వ్యూహములనబడును.

(4) స్థూలశరీరము నందంతట ఇంచుమించు 180 కీళ్లుగలవు.

(5) తలలో 63 ను, వెన్నెముకలో 53 ను, చేతులలో భుజములతో 64 ను, క్రింది అవయవములలో 60 యును, మొత్తము 240 యెముకలు శరీరములో నున్నవి.

(6) పసి శిశువుగా నున్న ప్పుడు షుమారు 20 పళ్లుండును, వానిని పాల పళ్లనబడును. అవి వూడి పోయిన వెనుక వానికంటెను పెద్దవైన 32 పళ్ళువచ్చును. అన్నిటి కంటెను వెనుకనుండి నాలుగు దంతములు యౌవనము వచ్చువరకు రావు. పైవరుస 6 దంతములును 10 పళ్లును క్రిందివరుస 6 దంతములును 10 పళ్ళును మొత్తము 32 వుండును.

(7) కపాలము కోడిగ్రుడ్డువలెనుండును. దాని యెముకలు నుదురునుండి కపాలము క్రిందువరకు కుట్టినట్లు యతికియుండును. వానిని జనులు (నుదుటన్ వ్రాసిన వ్రాలుకన్న గలదా అన్న వచనము చొప్పున) బ్రహ్మవ్రాత యని యందురు. మనుష్యుల నుదుటను బ్రహ్మవ్రాసినట్టు అనుభవించవలెననియు బ్రహ్మవ్రాత నెవరు తప్పించలేరనియు చెప్పుదురు. యీవిషయమై సృష్టించిన సృష్టికర్తకే గోచరముగా నుండును.

ఏర్పర్చబడినశిరము.

(8) మేరు శిఖరము, లోక శిఖరము, శిరస్సు తల, శిరస్సు స్థూల శరీరమునకు శిఖరము. దీనిలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన వస్తువులుంచబడినవి. దీనికి ద్వారములు గలవు. పైని వివరించిన 53 వ సంఖ్యను చూడుము. శిరసు మధ్యనున్న మెదడు మిక్కిలి మెత్తని [illegible] వర్ణము చేత మూయబడియున్నది. ప్రతివారి మెదడు ఒకవిధమైన [illegible] గానుండును. మనములో [illegible] యని పెద్దలు చెప్పుదురు.

పైని వివరించిన వెన్నుపూస పైభాగమంతటి మీదను తలయుంచబడినది.

(9) స్థూల శరీర మునందంతటను వెంట్రుకలు కలవు. అయితే అఱచేతులలోను, అఱికాళ్లలోను ఉండవు. తలమీద నెక్కువగా యున్నవి. వానికి కుదుళ్లుగలవు వాని చుట్టురక్త నాళము లుండుట వలన అవి పెరుగును. బట్ట తలమీద వెంట్రుకలు నుండవు. వృద్ధాప్యములో కొందరికి వెంట్రుకలువూడి బట్టతలయగును. వెంట్రుకలు తలకు దెబ్బతగలకుండ తలను కాపాడును. గనుకనే పురుషులు, స్త్రీలు, వెంట్రుకలను మిక్కిలి జాగ్రతగా కాపాడుకొన వలయును. తలకు అందము కలిగించును.

(10) స్థూల శరీరమునకు చేతులు ననేకవిధముల ఉపయోగకరముగా నున్నవి. ప్రతి భుజముయెముక మోచెయ్యి వరకు వకటిగానే యున్నది. మోచెయ్యినుంచి మణికట్టువరకు రెండెముకలు కలవు. మోచెయ్యియెముకను మూరచెయ్యి అనబడును. మణికట్టులో 8 యెముకలును హస్తములో 19 యెముకలు గలవు. ప్రతి అఱచేతికి (5) వ్రేళ్లు కలవు. (1) అంగుష్ఠము లేక బొటనవ్రేలు (2) మూపుడువ్రేలు లేక తర్జనవ్రేలు జుట్టువ్రేలు (3) నడివ్రేలు (4) అనామికవ్రేలు పవిత్రమువ్రేలు లేక ఉంగరమువ్రేలు పెండ్లి కుమార్తె తరఫున ఇచ్చిన ఉంగరము (5) చిటికెనవ్రేలు కనిష్ఠకవ్రేలు ప్రతి వ్రేలుకి నాలుగు కణుపులు గలవు. బొటన వ్రేలుకు మాత్రము మూడుకణుపులు గలవు. ప్రతి వ్రేలికి గోళ్లు కలవు. కణుపులవల్ల వ్రేళ్లు ముడుచుటకు వీలుగా నుండును. గోళ్లువున్నందున వస్తువులైన సులభముగా తీయగలము.

(11) శరీరము నడుమునుండి, (1) తొడయెముక (2) కాలియెముక (3) పాదపు యెముక అనబడును. కాలిమధ్యనున్న కణుపు మోకాలి చిప్ప అనబడును. దీనివల్ల కాలు ముడుచుటకు వీలుగానున్నది. అఱిపాదము వంపుగానున్నది. పాదము

ఒక్కొంటికి 5 వ్రేళ్లు గలవు. పాదములవలన కాళ్లవలన మనము నడువగలము. వ్రేళ్లకు అపాయము కలుగకుండా గోళ్లువున్నవి.

(12) ఎముకలు తేలికగా నుండుటకై బోలుగానుండును. బోలుయెముకలలో మజ్జ యనెడి మూలగ ఉండును.

(18) స్థూల శరీరముయొక్క కడుపులో 8 ప్రేవులున్నవి. మనము భుజించే పదార్థములు గొంతుయొక్క కుత్తిక ద్వారము గుండ గుటకతో ప్రవేశించి జీర్ణమయి మలమై రెండవ ద్వారము గుండా బైటికి పోవును. అన్నరసమువల్ల రక్తమున్ను ఇంద్రియమున్ను కలుగును. ఉదకము వలన మూత్రము కలిగి శిశ్నము గుండ బైటికి పోవును. ఇంద్రియము కూడా శిశ్నముగుండ బైటికి పోవును. ఈ విషయమై 25 వ పత్రము 41 వ సంఖ్య చతుర్దశ వాయువులను చూడుము. పేగులు వున్నవాటిలో పెద్దపేగు యించుమించు 18 మూరల పొడుగుయుండును. మొత్తము 30 మూరల పేగులుండును రక్తము, గుండె, కాలిజము, పైత్యపు తిత్తి, శ్లేష్మము, మెదడు, ఇవి యుండును. నరములు చాలా ఉండును. రక్తము రక్తనరములగుండ మాంసమునంతట వ్యాపించును. ("నీరే ప్రాణాధారము" అన్న వచనము చొప్పున) ఈ శరీరములో సుమారు తొమ్మిది భాగముల నీరు ఉండును. మిగత ఒక భాగము ఇతరపదార్థములున్నవి. నీరే పిపీలికములు మొదలు గాగల సమస్త జంతువులకును ఆధారముగా ఉండును ఈ విషయమై 56 వ పత్రము 88 వ సంఖ్యనందు జలభాగము భూభాగముకంటే రెండు రెట్లు ఎక్కువ అని చెప్పియున్నది. పిపీలికములు అనగా పురుగులు

56 శరీరముపై చర్మము

స్థూలశరీరమంతయు చర్మముతో కప్పబడియున్నది చర్మము మొత్తగా ఉన్నతమైన ఛాయగలదిగా యున్నది అనగా పంచరంగుల మిశ్రితమైన ఛాయ. చెప్పుటకు అలవి కాదు.

జంతోత్పత్తి ముగిసెను

శిశు జననము

యొక్క

వివరణము.

57 పైని 59 వ పత్రమునందు చెప్పబడ్డ, పిండము, పంచభూతములతో సహా శిశువై తల్లిగర్భమునుండి జన్మించే వివరము.

పంచభూతముల వివరము.

(1) పృథివి అనగా భూమి
(2) అప్పు, అపస్సు జలము
(3) తేజస్సు అగ్ని
(4) వాయువు గాలి
(5) ఆకాశము ఆకాశము

ఈపంచభూతములు శరీరములో చేరియున్న విషయము పైని 2 వ ప్రకరణ 24 వ పత్రం 40 వ సంఖ్యను చూచిన మొదల విశదమగును. స్త్రీ పురుషుల ఈపంచభూతముల వలనను, శుక్ల, శోణితము, వలనను, కోమలాంగిగర్భమందు పైని చెప్పబడిన ప్రకారము పిండమై, రెండవప్రకరణములో శరీరలక్షణమునందు చెప్పబడ్డ అవయవాంగములతో సీటివూవిలో మలమూత్ర కుక్షిలో స్థూలశరీరముగా నగుచు నవమాసములు విను లభుక్త కారములు బ్రహ్మరంధ్రము గుండా భక్షించుచు మరావిత, శిశువు, జగమును చేసిన పూర్వజన్మ ప్రారబ్ధకర్మములనగా, పుణ్యపాపములనుబట్టి అందున కష్ట దుఃఖ సుఖభోగము లనుభవించుచు ఈగ్రంథమునందున 4 వ ప్రకరణ బ్రహ్మజ్ఞానములో ప్రపంచవైరాగ్యమునందు వివరించినటువలె, తల్లి వినటువంటి కోమలాంగి చింతించుచు, ప్రసవవేదనను జయించుకొని, శిశువు, మృత్యువేదనను, తప్పించుకొని, కోమలాంగి, మర్మస్థానమునుండి, స్త్రీ రూపముగానో, లేక పురుష రూపముగానో, జన్మించిన తక్షణమే, శరీ

మాయలో జిక్కి జన్మమేసరకమని, ఘట్టిగా, అఱచి ఏడ్చుచు, శరీ
రలక్షణమునందు చెప్పబడ్డ, 36 వ తత్వమునున్ను, తానుతల్లి గర్భ
ములోనుండి 8 వ మాసములో తనజన్మపరంపరులను తలచి తలచి
దుఃఖించుచుండుటనున్ను, దివ్యజ్ఞానమునున్ను, మఱచి 'స్తనంధయ'

శిశువృద్ధి

చనుపాలుతో చిన్నపాపగా వృద్ధిపొందుచూ "స్వప్న" నిద్రయందు
నకప్పుడు, ముఖవర్చస్సు, దుఃఖం చెట్టటన్ను, నవ్వేట్టన్ను, ఇట్టి
చిన్నెలు కళగించుకొనను. ఎందువలన ఆ-చిన్నపాప దుఃఖించునో,
నవ్వునో, ఆకారణము అంతరంగమునసుండి ఆడించే, సృష్టికర్తకే,
గోచరముగాని ఇతరులు కనిపెట్టలేకపోయిరి. అటు పిమ్మట ఆ
చంటిబిడ్డ 44 వ పత్రములో మానవుల ఆహారవిషయమై చెప్పిన
ప్రకారము అన్నపానాదులతో బాల్యమై ప్రభలి యవ్వనమునం
దు ఆత్మ అంతఃకరణ రాగద్వేష, కామాదులకు లోనై "అవిద్య"
అనే అజ్ఞానమాయచే పామరంబులందు జిక్కి జిక్కక, నీమము తెలియ
నివారై నప్పటికీ, తెలిసినవారై నప్పటికీ, ధన, దారా, పుత్రా, పౌ
త్ర, మిత్ర బాహనాదులతో, మలదూగుచూ ఉండగా, గాని జీవితక
ముగా ఉండగా గాని వారి వారి పూర్వజన్మ ప్రారబ్ధసంచిత కర్మ
ము అనగా పుణ్యపాపములను బట్టి వ్యాధుల వలన, తీరని బాధ
లనుభవించుచు ఔషధములవలన వ్యాధులుకుదురుచు కుదఱకను
తుదకు మరణవ్యాధి వలన సునాయాసముగా గాని కష్టముగా
గాని, స్వగృహమునో, పట్టణనో, పయనమునో, ఉదకమందునో,
అగినియందునో, మాటిన్ని.

(మరణవ్యాధివలన)

(1) మాతృగర్భ, పిండః.	తల్లి గర్భమందు 1 మాసములోపుగా పిండముగా ఉండగానో, ఇది కడచి
(2) మాతృగర్భ, శిశుః.	తల్లి గర్భమునందు 9 మాసములు లోపుగా శిశువుగా ఉండగానో, ఇదికడచి
(3) స్తనంధయః, స్తనపాః.	తల్లిగర్భమునుంచి జన్మించి 3 సంవత్సరములు లోపుగా చన్నుగుడుచు చిన్నపాపగా, దంటిబిడ్డగా, ఉండగానో ఇదిగడచి
(4) బాలః.	అన్నపానాదులు భుజించుచు, 3 సంవత్సరములనుంచి 12 సంవత్సరములకు లోపుగా, పసితనముగా ఉండగానో, ఇది కడచి
(5) మాణవకః, బాలః	12 సంవత్సరములనుంచి 16 సంవత్సరముల కులోపునా, పూర్ణ బాల్యముగా ఉండగానో, ఇది గడచి
(6) వయస్థః.	16 సంవత్సరములనుంచి 50 సంవత్సరములకు లోపుగల (ఉత్తమ) యవ్వనమందునో, ఇది కడచి
(7) తరుణః.	50 సంవత్సరములనుంచి 70 సంవత్సరముల లోపుగల (మధ్యమ) ముదిమి కౌమారమందునో, ఇది కడచి
(8) ప్రవయాః, వార్ధక్యః	70 సంవత్సరములనుంచి 80 సంవత్సరముల లోపుగా (అధమ) వార్ధక్యము ముదిమిగా ఉండగానో, ఇది కడచి
(9) వృద్ధః, వర్షీయాన్, వార్ధక్యః	80 సంవత్సరములు పైగా మిక్కిలి వృద్ధు ముదిమిగా ఉండగానో,

ప్రతిరోజనవచ్చే 8 ఝాములలో ఏఝామునందో, ఏనిమిషమునందో స్థూలశరీరమునకు గల నవరంధ్రములలో నొకరంధ్రము ద్వారా నిర్ణయప్రకారం ప్రాణవాయువును సూక్ష్మదేహము లేక మాయాదేహమును పొందించి యమదూతలు యముని వద్దకు తీసుకొని వెళ్లి ఒప్పగింతురు (ఆయుష్యము పూర్తిగాని ప్రాణులను తక్షణమే వారి వారి దేహములయందు ప్రవేశపెట్టుదురు.) ఇట్లు రానిమొదల,

పిమ్మట (1) జలసమాధినో, (2) భూసమాధినో, (3) శ్మశానాగ్నిలో దహించిపోవునో, (4) అరణ్యసమాధినో, ఈస్థూలశరీరము నశించిపోవుట నిశ్చయమని, జగత్తుకంతా, తేటతెల్లనగా తెలియును గావున వారి వారి పూర్వసంచితకర్మములను బట్టి ప్రాణవాయువు స్వర్గనరకాదులకుంచేరి „జీవి” బ్రహ్మముసంధైక్యమవని మొదల పునర్జన్మము పొందవలసి వచ్చును. కొందరు చావడము తోనే పిశాచరూపమై మనుష్యులను బాధించుచుందురు. „జీవి” యిటువలెనే జననమరణములవలన బహువేతలు పొందుచు దరిగానక యుండుట నిజముగనుక జన్మమే నరకము, జన్మరహితమే మోక్షము అని ఈగ్రంథమువలన గురుతెరిగి „సంసార సాగరందుఃఖం” అనే అసత్యవాక్యమంటి అనగా నిలకడలేని గృహకృత్యములన్నిటి యందు మితప్రవర్తనముగా నెరవేర్చుకుంటూ భక్తి శ్రద్ధలతో ఈగ్రంథములోనున్న మంత్రములను, త్రికరణశుద్ధిగా అనగా ఇతర తలంపులు మాని, చెవులతో వినినను గాని వాక్కువల్ల ఉచ్చరించుటవల్లగాని మనధ్యానము వలన గాని „శివాయ విష్ణురూపాయ శివరూపాయ విష్ణవే” అన్న శ్లోకము చొప్పున శివ మతమున్ను, విష్ణుమతమున్ను, వీటి రెంటి భేదము ఎంతట మాత్రముగా స్ఫురించ

న మొదల గాని లేక వారి వారి ఇష్టప్రకారం (భేదముంచక) స్మరించి, సచ్చిదానందసుఖమును పొందుటకంటే, సర్వోత్తమమైన సుఖము మరియొకటిలేదు. అట్టివారికి జనన మరణములు లేవు.

58 స్థూలశరీరముల వివరం.

స్థూలశరీరము, సూక్ష్మశరీరము, కారణ మహాకారణమని నాలుగు శరీరములని చెప్పెదరు కొందరు మూడు అని చెప్పెదరు.

ఏటిలో స్థూలశరీరము కనబడుతూ ఉన్నది స్వప్నా అవస్థలో ఈశరీరము యొక్క ప్రతిబింబము కనబడుతూ ఉన్నది గనుక సూక్ష్మదేహమని చెప్పవచ్చును. తరింపుమా వాటిని గురించి వర్ణించుటకు ఏలులేదు. ఈవిషయమై 20 వ పత్రము 28 వ సంఖ్యను చూడుడి.

జనన మరణములు ముగిసెను.

59 పునర్జన్మము విషయమై

పునర్జన్మము లేదని కొందరు వాదించుదురు.

ఇందుకు దృష్టాంతములు

(1) లోకమునందు పూర్ణముగా పాపము చేసినవారు కొందరుందురు.

(2) పుణ్యపాపములు సమముగా చేసినవారు కొందరుందురు.

(3) పుణ్యమధికముగాను, పాపమల్పముగాను చేసినవారు కొందరుందురు.

(4) పాపము యెక్కువగాను, పుణ్యము తక్కువగాను చేసిన వారు కొందరుందురు.

60 ఏరికడటి వారి వారి (ప్రారబ్ధకర్మమనగా) పాప పుణ్యముల ననుసరించి పునర్జన్మములు గలవు. అందులో మానుషజన్మమునకు తగిన అవయవాంగములలో భిన్నము లేక, కలుగదగుట మహాదుర్లభము మఱియున్ను మానుష జన్మములో పురుష జన్మము కలుగుట మహా అరుదు.

61 ఇట్లు జన్మించినవారిలో "ప్రారబ్ధసంచిత కర్మము అనుభవించుట విడవాడ దెవ్వరికైనను" అన్న వచనము చొప్పున

ఉ. (1) "కర్మ" అనగా చేసినపుణ్యపాపములు.

(2) "సంచిత" అనగా పుణ్యపాపములు పోగు అయిన మూట.

(3) "ప్రారబ్ధ" అనగా, అదృష్టము, పుణ్య పాపముల మూటయొక్క ఫలము సుఖ దుఃఖములు అనుభవించుట

తా॥ "జీవుడు" పూర్వజన్మమందు యావజ్జీవ పర్యంతం ఆర్జించిన పాప పుణ్యముల యొక్క ఫలము సుఖ దుఃఖములను ప్రాపులనుభవించవలయును.

(4) "ఆగామి కర్మమనగా" పూర్వపు సుఖ దుఃఖములనుభవించు "జీవి" ఈజన్మమందు ఆర్జించే కర్మములు.

62 ఈకలియుగమునందునే మానవులలోనున్ను మృగములలోనున్ను, పక్షులలోనున్ను, పురుగులలోనున్ను, జనన, మరణములు బట్టిన్ని అందున ప్రాణులనుభవించే, కష్ట, దుఃఖ, సుఖములను బుద్ధిమంతులైనవారు పరిశీలించి చూచినయెడల వేరేదృష్టాంతములు యేమియు లేక అయినను ఇందుకు తగిన ఋషివాక్యములు ఇదిగు వటిదాహరించదగినది. నమ్మవలసినది.

1 వ ఇతిహాసము

63 మానవుల రోగుల వివరణము

మానవులలో కొందరికి పుట్టునుంచి గాని, లేకమధ్య కాలములోనుంచిగాని, కుష్టరోగములు, వాతరోగములు, చేతులుకాళ్లు లేకపోవుట, గ్రుడ్డివాళ్లుగా ఉండుట, పిచ్చి ఎత్తుట, మూగగా ఉండుట వివిధములైనకంటిరోగములుగా ఉండుట మూర్ఛకలిగియుండుట ఇట్టి మొదలైనట్టి వ్యాధులు కలిగి ఉదిగువ ఉదాహరించిన 76 సంఖ్య ప్రకారం అష్ట దరిద్ర దశవలన అన్నపానాదులు దొరకక, సేవచేయువారు లేక, నరక మలినములో దొర్లుచూ ఉండడమున్ను ఉత్కృష్టకష్టము పొంది మృతిపొందడము మనము చూచుచుంటిమి కదా ? మరిన్ని ఇంతకష్టములో ఉండిన్ని ఒకప్పుడు వీరికి సంతోషమున్ను కలదు ఇది అలుండనిమ్ము,

64 (2) మరికొందరికి పైని ఉదాహరించిన వ్యాధులు కలిగిన్ని ఉదిగువ ఉదాహరించిన 75 సంఖ్య ప్రకారం అష్టైశ్వర్యముల వలన, అన్నపానాదులున్ను, సేవచేయువారున్ను, నరక మలినములో పడి దొర్లక సుఖ, భోగము, లనుభవించి మృతిపొందడము మనము చూచుచుంటిమికదా ? మరిన్ని ఒకప్పుడు వీరికి దుఃఖమున్ను, కలదు అనగా ఇంత అష్టైశ్వర్యములు వుండిన్ని ఇట్టి వ్యాధిననుభవించవలసి అని దుఃఖించుచుందురు.

65 మొదటి వాళ్లు రోగులుగా వుండి అష్టదరిద్రము వలన ఉత్కృష్ట కష్టము పొంది చావడమేమి ?

66 రెండవవాళ్లు రోగులుగా వుండి అష్టైశ్వర్యములు కలిగి భోగభాగ్యములు అనుభవించి చావడమేమి ?

67 కొందరు పుట్టుకనుంచి దేహసౌఖ్య మనుభవించి మధ్య కాలమును వ్యాధిపీడితులైై మరణించడము.

68 కొందరు పుట్టుకనుంచి వ్యాధిపీడితులైై మధ్యకాలమును దేహసౌఖ్య మనుభవించడము.

69 కొందరు పుట్టుకనుంచి అష్టైశ్వర్యములోనుండి చావడము

70 కొందరు పుట్టుకనుంచి అష్టకష్టములోనుండి చావడము.

71 కొందరు పుట్టుకనుంచి అష్టదరిద్రములోనుండి మధ్యకాలములో అష్టఐశ్వర్యము పొందిచావడము.

72 కొందరు పుట్టుకనుంచి అష్టఐశ్వర్యములోనుండి మధ్యకాలములో అష్టదరిద్రము పొంది చావడము.

73 కొందరు సాధారణమైన కలిమి లేమినుండి చావడము.

74 ఇట్టి మొదలైనటువంటి ద్వంద్వములను యోచించి పుణ్యమైనది గ్రహించుకొనుడి

(75) అష్టైశ్వర్యములు	76 అష్ట కష్టములు
(1) దాసిజనము	(1) దాస్యము
(2) భార్య, దార, కళత్రము	(2) సేవచేయువారు లేకుండుట
(3) పుత్రులు	(3) భార్యలేక యుండుట స్త్రీకి పెనిమిటిలేక యుండుట
(4) మిత్రులు	(4) స్వయం కృషి
(5) బంధువులు	(5) చేయిజాచి అడుగుట
(6) వాహనములు	(6) అడిగిన లేదనుట
(7) ధనము	(7) అప్పుబడుట
(8) ధాన్యము	(8) త్రోవనడుచుట.

1 టవ ఇతిహాసము ముగిసెను.

2 వ ఇతిహాసము

77 పునర్జన్మ మనగా మరల పుట్టుక అని అర్థమగును. శుక్ల శోణితములతో పుట్టుట జన్మ మనబడును. పునర్జన్మము విషయమై, దేవతలు సహా పునర్జన్మము ఉన్నదో లేదోయని సంశయించుచుందురు, అట్టి సంశయము జనులకు కలుగుట తప్పగాదు. బ్రహ్మజ్ఞానము లేనివారికి పునర్జన్మము కలుగును గాని బ్రహ్మజ్ఞానము కలిగి బ్రహ్మములో ఐక్యమైన వారికి పునర్జన్మము కలుగనేరదు.

78 (1) స్త్రీ, పురుష సంభోగము, (2) పురుష బీజము, (3) స్త్రీయొక్క రక్తము, (4) పూర్వజన్మ కృతకర్మ సంస్కారము, ఇవి నాలుగును గర్భమందు ఆత్మ ప్రవేశించుటకు కారణమగును. అట్టి ఆత్మ అహంకార సంబంధముచేత, జన్మమనెడి నరక మందు పడినవారై అనేక విధములగు కష్టములను పొందుచున్నారు. మఱియును అహంకారమువలన కర్మము కలుగును. అజ్ఞానమువలన, అవివేకము, అవివేకము వలన, నేను, నాది, అనెడి, అభిమానము, అభిమానమువలన, కామక్రోధాదులు, కామక్రోధాదులవలన అనేక కర్మములు కలుగును, ఆకర్మములవలన, దేహసంబంధము విడువక ప్రవర్తింప వలసివచ్చును; ఈప్రకారముగా ఇక మీదను అనేక జన్మములు కలుగుచుండును. శుక్లశోణితములతో ఆత్మ చేరి పుట్టుట జన్మమనబడును. అట్లు శుక్లశోణితములతో జీవుడు కూడుకొని గర్భమందు గలమూత్ర పురీషములలో వృద్ధిబొందుచు తుదకు స్త్రీయొక్క మూత్రస్థానమునుంచి బయలు బడి సంసారదుఃఖ మందు మునిగి మనుష్యుడు దుఃఖించుచుండును. మఱిన్ని (1) మనుష్యులు (2) మృగములు (3) పక్షులు (4) పురుగులు పూర్వము చేసిన పాపమునశించే వరకు ఏదో ఒక జన్మమెత్తుచుండును.

3 వ ఇతిహాసము

79 లోకమునందు పాపాత్ములు నిర్భీతముగా జనులను హింసించి పాపములను గట్టుకొని ఎవరు లోకమాయలో చిక్కి పరుల సొమ్ము అపహరించితిమైనను, ప్రాణహింస చేసితిమైనను, పుత్రమిత్ర కళత్రాదులను, మిక్కిలి యక్కర గలిగి మక్కువతో నెంత పోషించినను, తుదకు సర్వమును వదిలి వెళ్లవలసినవారము కానొక్క గదా ? ఇంతమాత్రమునకు పాపములను గట్టుకొననేల గృహస్థాశ్రమధర్మము నందు మితప్రవర్తనగా సంచరించుచు ఇతరుల హింసించక నితరుల సొమ్ముఅపహరించక తన సంపాదన కొలది బంధువులతో ఆనందించుచు పెద్దల ననుసరించి బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది మోక్షమార్గమును నెఱింగి విముక్తుడై కాలము తటస్థించిన నోడ నే నటించి బ్రహ్మైక్యమైన మొదల జననమరణములు పొందజాలరు.

80 ఇది తెలియక మూఢు లనేకులు దుర్మార్గములలో ప్రవేశించి పరులను హింసించి దుర్గతికి పోవుదురు. ఆనగా పైని ఉదాహరించిన కష్టములను బట్టి ఇహలోక దండనయు, పరలోకమున యమదండనయు కలిగి మఱిన్ని గూడు మార్చి తివిచేసిన సంచితకర్మములు నశించువరకు మఱియొక గూటిలో ప్రవేశించుచుందురు. ఈ విషయమై చాలా ఇతిహాసములు కలవుగాని ఈమూడు ఇతిహాసములనుబట్టి ఆలోచించి చూచినట్లైతే ఈవిషయమైయున్న సంశయములు నశించిపోవును. ఇందుకు సందేహము లేదు.

పునర్జన్మముయొక్క ఇతిహాసములు ముగిసెను.

81 ప్రారబ్ధ సంచిత ఆగామి కర్మ ఫలము

(1) "కర్మ" అనగా — చేసిన పుణ్యపాప కర్మములు

(2) "సంచిత" అనగా - పుణ్యపాపములు పోగైనమూట

(3) "ప్రారబ్ధ" మనగా-అదృష్టము పాపపుణ్యముల మూటగట్టి- ఫలము సుఖ దుఃఖము లనుభవించుట

(4) "ఆగామి కర్మమనగా" పూర్వపు సుఖ దుఃఖములను భవింపుచు ఈజన్మమందు చేసే పాప పుణ్యములు

82 "ప్రారబ్ధ కర్మము లనుభవించక విడనాడదు వ్యక్తినైనను" అన్న వచనము వశిష్ఠాది మహానుభావులలో బ్రహ్మైక్యమును చేరినవారు కనుక ఇతరుల నెవ్వరిని విడనాడినది కాదు. పూర్వజన్మమందు చేసిన పాప కర్మములచేత పిడుగుమీద పిడుగు పడినటుల లేక, గున్న విరిగి మీద పడినటుల లేక, భయంకరమైన నష్ట తలంపులు కలుగును. మనుష్యుడు పూర్వ జన్మమందు చేసిన పుణ్యమువల్ల మంచి అదృష్టవంతుడై యుండెనేని తాను తలంచిన పన్ని కార్యములు సమకూడును అష్టైశ్వర్యములు పొందియుండును. పూర్వజన్మమందు చేసిన పాపమువల్ల దురదృష్టుడై యుండెనేని తాను తలంచిన అన్నియూ భగ్నమగును. అష్టదరిద్ర దశ కలిగియుండును.

83 ఇందులో రెండు విధములు గలవు. అవి అనగా కొంత కాలము అష్టైశ్వర్యములు పొంది మరి కొంత కాలము అష్ట దరిద్రము కలిగియుండును.

84 కొంత కాలము అష్టదరిద్రము కలిగి కొంత కాలము అష్టైశ్వర్యములు కలిగి యుండును.

85 పాపపుణ్యములు సమముగా చేసియుండి నేని సుఖదుఃఖములు రెండున్ను సమముగా కలిసి వచ్చును.

86 చేసే పాప పుణ్యములు రెండున్ను తాను నడుచునప్పుడు కూర్చున్నపుడు, పరుండినపుడు మరి కించినపుడు నీడవలె కూడానే యుండును

4 వ ఇతిహాసము

87 ప్రారబ్ధకర్మ ప్రభావమును జెప్పుటకు ఎవరి శక్యము కాదు

88 రంజన జెడి పాండవులు బంజనులై విరటుం గొల్వ పాలైరకటా సంజయ విధి నేమందును కుంజర యూధంబు దోమ కుత్తుక జొచ్చెన్

89 కర్మమెవ్వారికైన, కడకు ద్రోయగ రాదు ధర్మరాజును దెచ్చి తగనిచోట కంకుభట్టును జేసెకటకటా దైవంబు యేమి చేయవచ్చు ఈశ్వరాజ్ఞ, అన్నట్లు

(1) ధర్మరాజు కంకు బట్లు గానున్ను,

(2) అర్జునుడు రథసారథి గానున్ను,

(3) భీముడు వంటలకి గానున్ను,

(4) నకులుడు అశ్వశిక్షకుడు గానున్ను,

(5) సహదేవుడు పశువులు కాపరి గానున్ను,

(6) ద్రౌపది సైరంధ్రి గానున్ను వీరు ఒక సంవత్సర కాలము అజ్ఞాతవాసము గడుపలేదా ఈశ్వరాజ్ఞకు యేమి చేయగలము ద్వాపరయుగమునందు ఇట్టివారికే ప్రారబ్ధకర్మ తప్పలేదు గదా కలియుగమునందుండువారి విషయమై జెప్పనేల.

పైని ఉదాహరించినవారు త్రేతాయుగమునందు చేసిన కర్మ ద్వాపరయుగమునందు వారు చేసిన యుద్ధములో నశింపజేసికొని విదేహులై కల్యాణంబునం జెందినారు.

5వ ఇతిహాసము

90 ‘ధనము విధిబడిన దైవవశంబున ... నున్న
నైన, నడవిం.ది.కు లేని యుబలుండు వర్ధిల్లు రక్షితుండు మందిరమ్మున
జచ్చు. అన్న వచనము చొప్పున పురుషుడు పుణ్యాత్ముడైన మొదల
ఆర్జించిన ధనము విధిని బడకేసినను మూలమందదు. బాలుని
అడవిలో పోషణ జరిగ పోయినను అయుష్మంతుడైన మొదల వర్ధిల్లును

91 ఆబాలుడు ధనధాన్యమునందునుల దూగుచు పున్నప్పటికి
అల్పాయుష్మంతుడై యుండెనేని, మందిరములో నున్నను జచ్చును
అయినలెనే పురుషుడు గొప్ప ప్రయత్నము చేసి భాగ్యము కలుగు
ననియు అట్టి ప్రయత్నము చేయనందున దరిద్రము కలుగుననియు
తలచకూడదు. అట్లు తలంచుటయే పనికిమాలిన తనముగు చున్న
ది. ఆపురుషుని పూర్వజన్మ కర్మ సంస్కారము వలన సకలము
లభించును. మరికొన్ని నశించును, తాను కర్తనని చెప్పరాదు.

92 పురుషుడు సంపాదన కొరకై ప్రయత్నము చేయవలెను
ప్రయత్నించిన పిమ్మట లభించినను లభించకపోయినను పూర్వసంచి
తకర్మమని తలంచి సంతోషించనుకూడదు. నొచ్చుకొనను కూడదు.
ఇట్లు కలిగిన సంపాదన లన్నియు నిత్యములుగావని అనిత్యములని
తలంచవలెను. జనులకు కాలవశమున కీడు మేలుకలుగు చున్నవి
గాని ఒకనివల్ల కలిగినదని చెప్పరాదు.

93 ఆగామి కర్మమనగా పూర్వపుణ్య దుఃఖముల ననుభవింప
చు ఈజన్మమందు చేసిన పుణ్యపాపముల, ఫలితము ఈజన్మమం
దు లభించదు. మరుజన్మమునందు ప్రారబ్ధ సంచితకర్మముల బట్టి
లభించును.

94 పునర్జన్మములో అనేక జన్మములు కలవు. మానవులు [illegible]
ములు, పశువులు, పురుగులు, పరలోకములో నెందు ఫలద

లోకములో నరకఫలము పొందిన యెడల వారివారి ప్రారబ్ధ సంచిత కర్మములను బట్టియుదో ఒక జన్మము ఎత్తవలసివచ్చును ఆజన్మమందు కష్టదుఃఖ, సుఖములు ప్రాణు లనుభవించవలయును.

91. కర్మానుభవము తప్పించుటకు ఎవరికిన్ని శక్యముకాదు, ఈ కలియుగము సంభవించే జనన మరణముల బట్టిన్ని, అందున ఈ ప్రాణు లనుభవించే దుఃఖ సుఖముల బట్టి బుద్ధి మంతులైనవారు పరిశీలించిచూచిన యెడల వేరే దృష్టాంతములు వెదుకనేల ఈ రీటి వలనను పరలోకమునందు స్వర్గ నరకములు, పిమ్మట ఇహలోకమునందున్ను కష్ట దుఃఖ, సుఖకములు, అనుభవించవలయును

(1) కాగల పనులెల్ల కానియ్యమనిన్ని,
(2) రాగలనిండె లెల్ల రానియ్యమనిన్ని,
(3) పోగలకర్మములంతా పోనివ్వమనిన్ని,
(4) రానున్నది రాకమానదనిన్ని,
(5) పోనున్నది పోకమానదనిన్ని,
(6) కానున్నది కాకమానదనిన్ని,
(7) కానిది కానేరదనిన్ని,
(8) అవవలసిన పనులు అవకమానవనిన్ని

(9) రాకన్ మానవు పోనివృద్ధులు మహారణ్యంబులో దాగినన్ పోకన్ మానదు దేహ మేవిధమునన్ పోషించి రక్షించినన్ అనునట్లు అడవియందున్న నువచ్చెడుఆపదలు రాకమానవనిన్ని దేహమును నెవిధమును పోషించి రక్షించినను పోయేదేహముకాలము తటస్థించినతోడనె పోకమానదనిన్ని ఇవియున్ని యున్ను పూర్వజన్మమందు చేసినప్రారబ్ధసంచితకర్మమువల్లలభించినవిఅని నిశ్చయించుకొనినిర్వికారముగానుండి పెద్దలననుసరించి ఈ గ్రంథములోనున్న సత్కార్యములుచేయుచున్నయెడల భగవన్మరణ త్రికరణశుద్ధి గానున్ భేదము లేకస్మరించిన యెడల మోక్షమార్గములభించును.

96 "జాతస్యహి ధ్రువో మృత్యుః" అన్న వచనము చొప్పున, పుట్టినప్పుడే జీవులను మృత్యువు కనిపెట్టుకొని యుండును "ఋణానుబంధరూపేణా పశుపత్నిసుతాలయాః" ఋణానుబంధము తీరగానే ప్రేమానుబంధము తొలగిపోయి ఎవరెవరి త్రోవల వారు పోవుదురు. ఇందుకై మతిమంతులు చింతించరు కర్మానుసారముగా దేహమునకు జననమరణములు సహజమైయుండును ప్రపంచమునందు జన్మించు జీవరాసులలో ప్రారబ్ధకర్మము లేనివారు లెరు.

97 క॥ పుట్టినప్పుడె, మృత్యువు పొందియుండు,
చచ్చినప్పుడె జన్మంబు నంభవించు
దీనిమార్పంగ బ్రహ్మాదిదేవతలకు
వశముగాకుండు దీనికై వగువనేల.

98 ప్రాణులు పుట్టగానే పుట్టినరోజు మొదలుకొని, ఒక రోజున కాకరోజు ఆయుర్క్షీణము కలుగుటగుర్తెఱుంగక మానవులు శిశువు పుట్టగానే సంతోషింతురు.

99 కలియుగమునందున ప్రతివానికి—కష్ట—సుఖములు—రెండున్ను — కలిమి—లేములు— రెండున్ను —కలవు— ఇవి వారివారి ప్రారబ్ధ కర్మములనుబట్టి లభించుచున్నవి.

100 గనుక—సుఖము—కలిమి—కలిగినపుడు సంతోషమున్ను కష్టము—లేమి—కలిగినపుడు—వ్యసనమున్ను పడకూడదు— వీటిని సమానముగా నెంచి ప్రవర్తించినవాడే ధన్యుడు.

101 జనన—మరణములు —రెండును, అందునకలిగిన కష్ట దుఃఖములు—రెండున్ను ప్రాణులనుభవించ వలెను.

102 ఈ విషయమై చాలా ఇతిహాసములు కలవు గాని ఈ రెండు ఇతిహాసములను బట్టి ఆలోచించి చూచినట్లైతే ఈ విషయమై ఉన్న సంశయములు నశించి పోవును ఇందుకు సందియుంబు లేదు.

ప్రారబ్ధకర్మ ఇతిహాసములు ముగిసెను.

మృత్యు దేవత ప్రభావము

సృష్టికర్తయొక్క చర్యలు.

6 వ ఇతిహాసము

1 శివకరలీల ప్రాణుల సృజించునెడన్ కమలాసనుండనై
2 యవనిసమస్త జంతు, నిహాంబుల బ్రోవగ నచ్యుతుండనై
3 ప్రవిమలజీవ సంఘముల ప్రాణుల సంహరింప రుద్రుడనై
4 యనల త్రిమూర్తులొక్కరగు నాద్యు ననంతుని మ్రొక్కి
వేడెదన్,,

(1) ఈ జగమునందు సకల చరాచరములను సృష్టించు బ్రహ్మాదిన ష్టియు.

(2) ఆ సృష్టించిన సకల చరాచరములను పోషించను విష్ణు నైనట్టియు

(3) ఆ పోషించు మన్న జీవులను చంపుటకు రుద్రుడైన ట్టియు ముగ్గురు త్రిమూర్త్యాత్మక స్వరూపుండని ఆర్యులచే పేరువహించి నభగవంతుండొక్కడే యని గ్రంథమునందు మొదట ప్రపంచ సృష్టి క్రమము 12వ పత్రము 27వ సంఖ్యలో చెప్పిన ప్రకారము జగమునకు నాధారభూతుండైన ఆయన కృపచే సృష్టించిన మానవుల లో విద్యాభ్యాసము పొందిన ఆర్యులచే అనగా సకలము తెలిసిన పెద్దలచే అనంత నామములు ఆసృష్టి కర్తకు కలిగెను శివాయ విష్ణురూపాయ శివరూపాయ విష్ణవే శివస్య హృదయం విష్ణుః, విష్ణోశ్చ హృదయం శివః అను వచనము చొప్పున హరి" బ్రహ్మ" లొక్కరేయని పఠింపదగునది.

104 సకలచరా—చరములకు ఆధారమైన, (1) భూమి, (2) జలము (3) అగ్ని, (4) గాలి, (5) ఆకాశము, (6) సూర్యుడు, (7) చంద్రుడు, (8) ఆత్మయనెడిఅష్టమూర్తులైనట్టి—జనన మరణాది వికారములులేని—బ్రహ్మమే—(1) శివుడని, (2) సాంబశివుడని, (3). ఈశ్వరుడని, (4) మహేశ్వరుడని, (5)శివశంభుడని, (6) ఉమాపతియని, (7) రుద్రుడు (8) సదాశివుడని (9) పురహరుడని, (10). కమలాసనుండని, (1) విష్ణువని, (2) నారాయణుండని, (3) గోవిందుడని, (4) అచ్యుతుండని (5) శ్రీరామమూర్తి అని (6) కృష్ణుడని, దేవుండని, భగవంతుడని, భక్తవత్సలుండని ఇట్టి మొదలైనట్టి నామములుగల సృష్టికర్తకునమః నాసమస్కారము

105 ఆదిని ప్రపంచము, నామరూపములేక, జలప్రళయముగా నుండెను, స్వయంభువైన సృష్టికర్త, ఆజలప్రళయమును చూచెనట, స్వప్రకాశకుండై, భూమ్యాకాశములను సృజించెను. ఆసృష్టికర్త నిరాకారి గానున్న, నామరూపములేనివాడుగా నున్నాడు ఇట్లుండగా-ఆసృష్టికర్త “గుణరహితుడా-గుణరహితుడు కాడా”-అన్నశంకరాగా, “ఉట్టికి ఎగరనివారు-స్వర్గమునకు ఎగురుదురా, అన్నట్లు మానవులు ఇట్టి శంక చేయడము మహా అద్భుతముగానున్నది. ఈ విషయమై చక్రమువలె తిరుగుచూ గతించిన నాలుగు యుగములలోనున్న వారిలో, దేవతలు, ఋషులు, షట్చక్రవర్తులు, స్థిరకాల జీవులు, వైకుంఠవాసులు సహా కనిపెట్టలేకపోయిరి. ఈ కీలుకనిపెట్టని వార్లైతే, దైవమని తలంచేవారు యెవరు? గనుకనే ఆయన మహిమను చాలామట్టుకు కనుగొన నివ్వలేదు. మానవులగు వారము ఆ సృష్టికర్తను స్తుతించి “కడతేరే వారమేగాని ఆయన గుణరహితుడని, గుణము కలవాడ”

వర్ణించే అవసరము మనకు లేదు. అయన మహిమ ఆయనకే తెలుసును. ఈ గ్రంథము నందున్న మొదటి ప్రకరణ ప్రపంచ సృష్టిక్రమమును చూడుడి ఈ విషయమును గుఱించి తన అల్పజ్ఞానము వలన తోచినమొదల బోధపడును.

106 ఇట్లు సృజించిన భూతముల వలన భూభారమైనందున భూమాదేవి మొరలిడినందున ఆ మొరవిని బ్రహ్మ ఒకమృత్యుదేవతను సృజించి అమృత్యు దేవతతో ఇట్లనెను.

107 ,,ఓ మృత్యువా! బలాబలములను తోచించక ప్రజలను సంహరించెడి నిమిత్తమై నీవు పుట్టితివి గనుక, పక్షపాతము లేనిదానవై, సకల జంతువులను సంహరింపుచుండుము.

108 ఆ మాటలను మృత్యుదేవతవిని, దుఃఖపడి కళ్లనుండి నీరుకార్చి, అట్లు దుఃఖించుచు నీకు పుట్టిన నేను క్రూరకర్మమగు ప్రజాసంహారమును చేయుదునా? చేయను గనుక పుణ్యకార్యములు చేయుటకు పంపినమొదల, చేయుదునని చెప్పగా, అప్పుడు బ్రహ్మ పుదేను, ఆ మృత్యుదేవత యొక్క కంటియందు కారెడు నీళ్లను దోసిలచేత పట్టుకొని యిట్లనియె లోకహితము కొరకు ఆ మృత్యుదేవతను అనేకవిధములుగా ప్రార్థించి అప్పుడు ఆ మృత్యుదేవత, గాలిచేత చలించెడి తీగవలె, గడగడవణకుచు, రెండుచేతులను జోడించుకొని నమస్కరించుచు బ్రహ్మదేవునితో నిట్లనియె.

119 ఓ దేవ, దేవ, బ్రహ్మదేవా! నీవలన నేను పుట్టితిని నీవు నాకుతండ్రి వగుదువు నీయంత మహాత్మునకు నేను పుట్టినదానవై, క్రూరకర్మమయిన ప్రజాసంహారమును చేసినపుడు వారి వారి బంధుజనులు దుఃఖించి అనేక విధములుగా నన్ను తిట్టుచుందురు. ఆ తిట్లను నేను వినజాలను. గనుక అధర్మమముగా ప్రజాసంహారమును చేయుటకు నేను భయపడుదును.

110 ఓ మహాత్మా! బ్రహ్మదేవా! సుఖించియుండెడి ప్రాణులను వారలు విడిచిచంపుటకు నన్నునియమించకు ఈ పనిచేయుటకు నన్ను పంపకుము ప్రజాసంహారము చేయుట అధర్మమగును ఆ అధర్మభయముచేత నిన్ను అర్థించెదను. దుఃఖముచేత పీడింపబడుచున్నాను. నన్ను రక్షింపుము అని యిట్లు ప్రార్థించి నమస్కరించగా అప్పుడు బ్రహ్మదేవుడు యిట్లనెను.

111 ఓ మృత్యువా! ప్రజలను సంహరించుట అధర్మము గాదు. నా ఆజ్ఞప్రకారం నీవు ప్రజలను చంపినయెడల నీకు అధికపుణ్యము కలుగును. మరియు నీకు నిర్మలమయిన కీర్తియు గలుగగలదు. ఈ ప్రకారమునకు పుణ్యకీర్తులు గలుగునట్లుగా నేను, వరమిచ్చెదను. నేను, చేయదలచిన ప్రజాసంహారమునకు నీవు భయపడవలసిన పనిలేదు. భూమివలన పుట్టిన చెట్లు మొదలగునవి ఉద్భిజ్జము లనబడును, చెమట నీటివల్ల పుట్టిన పేలు మొదలగునవి, స్వేదజము లనబడును, గ్రుడ్డువలన బుట్టెడి పక్షులు సర్పములు మొదలగు జంతువులు అండజము లనబడును, మానివలన. పుట్టెడి మనుష్యులును, పశ్వాదులును, జరాయుజము లనబడును ఈ నాలుగు విధములయిన భూతకోటులను నీవు సంహరింపుచుండుము. అని యిట్లు బ్రహ్మదేవుడు చెప్పగా అపుడు మృత్యుదేవత యిట్లనియె.

112 ఓమహాత్మా! బ్రహ్మదేవా! నీ ఆజ్ఞను నాశిరస్సునయందుంచుకొని అవశ్యముగా ప్రజలను సంహరింపుచుండెదను ఒకవిన్నపము చేసికొనెదను చిత్తగింపుము లోభము, క్రోధము, ఈర్ష్యయు, అసూయయు, యీనాలుగు గుణములును జంతువుల శరీరములకు వికారమును కలిగించవలయును అని యిట్లు మృత్యుదేవత చెప్పుకొనగా అప్పుడు బ్రహ్మదేవుడు యిట్లనియె.

118 కంటియందుకారిన నీటిని నేను దోసిలతో పట్టియుంచితి నిగదా, ఆకన్నీరు యెన్ని బిందువులై యుండునో, అన్ని బిందువులును, రోగములై జంతువులను బాధింపుచు చంపుచుండును మరియు, కామక్రోధములును, ఆవ్యాధులకు, సహాయములై జనులను బాధింపుచుండును, అట్టి కామక్రోధములచేతను వ్యాధులచేతను, జనులుచచ్చెదరు నీవు నిమిత్తమాత్రము కలిగి యుందువు. మరియు నీకు వరమిచ్చెద తీసుకొమ్మని, మరియు బ్రహ్మదేవు డిట్లనియె.

114 ఓ. మృత్యువా! నీవు మొగవాడవుగాను ఆడుదానివి గాను, నపుంసకుడవుగాను వుండుము నీవు మొగవానిని చంపినను, ఆడుదానిని చంపినను, నపుంసకుని చంపినను, ఆ పాపములు నీకు గానేరదు నీవు సకలజీవులయందును పక్షపాతము లేనిదాన వై, ప్రాణములను తీయుచుండుము అట్లు ప్రాణములను నిష్పక్షపాతము గా తీయుచుంటివేని అధర్మస్వరూపమగును పాపాత్ములను వారి అధర్మమే, చంపుచుండును గనుక, నీవు భయపడక వెళ్ళి సకలభూతములను కాలపరిపక్వముచేత చంపుచు నిష్పక్షపాతముగా ప్రవర్తింపు చుండుము అని యిట్లు బ్రహ్మదేవుడు చెప్పగా ఆమాటలను మృత్యుదేవతవిని శాపముకలుగుననెడిభయముచేతను పాపము కలుగ దని బ్రహ్మదేవుడు చెప్పిన వాక్యము చేతను ప్రజాసంహారముచేయుట కు సమ్మతించి అప్పటినుంచి మృత్యుదేవత ప్రాణములను అపహరించుచుండె.

115 అంతట ఆ బ్రహ్మదేవుని వాక్యముల ప్రకారము లో భాదిగుణములను వ్యాధులను జంతువులయొక్క దేహములకు, వికార రూపములయిన, కీడును కలుగజేయుగా ఆ మృత్యుదేవత, జంతువుల ప్రాణములను తీసుకొనుచున్నది.

7 వ ఇతిహాసము.

116 శాంతముగల గౌతమి అనెడి ఒక బ్రాహ్మణస్త్రీగలదు ఆ స్త్రీయొక్క కొడుకు సర్పము కరచుటచేత కాలవశమువలన చచ్చె, అట్టి కొడుకును గురించి ఆగౌతమి దుఃఖించుచుండెను, అపుడు, ఒక కిరాతుడు కోపముచేత ఆకఱచినపామును త్రాడులచేత కట్టుకొని తెచ్చి ఆ గౌతమియనెడి స్త్రీయెదుట యీపామును కత్తిచేత రెండు తుండ్లుగా నఱికెదను అని చెప్పగా ఆ గౌతమి యిట్లనియె.

117 ఓ కిరాతుడా! యీపామును చంపవద్దు దైవవశము వల్ల వచ్చిన కీడుకు అవివేకులు దుఃఖింతురుగాని వివేకులగువారు శాంతగుణములు గలిగి సంసారమందు మితప్రవర్తనగా ప్రవర్తించుచు కృతార్థులగుదురు, నీవు యీపామును చంపినయెడల నాకొడుకు మఱల బ్రతుకునా! బ్రతుకడు గనుక విడువుమని చెప్పగా కిరాతుడు యిట్లనెను.

118 ఓ తల్లిగౌతమీ. జనులకు బాధను కలిగించెడి జంతువులను చంపుట వలన, పాపము కలుగనేరదు, గనుక, చంపెదనని పామును చూడగా చంపవద్దని గౌతమిచెప్పె అపుడు కిరాతుడిట్లనియె.

119 ఓ తల్లిగౌతమీ! యీ పామును చంపి జనుల బాధను పోగొట్టెదను అని చెప్పగా.—

120 దయాబుద్ధిగల ఆగౌతమి, పామును చంపుటకు సమ్మతించక పోయెను, అప్పుడా పాము కిరాతునితో నిట్లనియె.

121 ఓ కిరాతుడా! నేనేమి తప్పితము చేయలేదు. మృత్యుదేవత ఆజ్ఞవలన, పిల్లవానిని కఱచితిని, గాని, నాకు నన్నునందు కామ క్రోధాదులు లేవు, ఆపిల్లవాడు కాలవశము వలన చచ్చెనని నీవు తెలియకయున్నావు, అని చెప్పగా ఆ కిరాతు డిట్లనియె.

122 ఓ సర్పమా! నీవు మృత్యుదేవతవలన ప్రేరింపబడి జనులను కఱచి చంపెదవు. గనుక నీవు మృత్యువునకు సహాయముగానున్నావు. గనుక నిన్ను చంపవచ్చును. అని చెప్పి అపుడు పామిట్లనియె.

123 ఓ కిరాతుడా! నేను మృత్యువునకు సాధనముగానుందును, నేను కఱచినను ఆయుస్సుగలవాడు చావడు ఆయుస్సు లేనివాడు నేను కఱవక పోయినను మఱియొక జంతువుచే నయినను చావగలడు. గనుక ఒకరిని చంపుటకు నాకు సాధ్యము గాదని పాము చెప్పగా, కిరాతుడిట్లనియె.

124 ఓ సర్పమా! మృత్యుదేవత పంపగా వచ్చి కఱచితిగాని, బాలుని నేను చంపిన దానను గానని చెప్పెదవు. నీవు చెప్పినది సరికాదు, గనుక, క్రూరజంతువగు నిన్ను చంపినయెడల నాకు పాపము కలుగదు నీవు మృత్యువునకు బుద్ధిగల సాధనములయి వున్నావు. గనుక, నిన్ను సకల విధములచేతను, చంపుదునేగాని, చంపక విడువనని చెప్పగా, సర్పమిట్లనియె.

125 ఓ కిరాతుడా! మృత్యువునకు మేము బుద్ధిగల సాధనములే యగుదుము, యజ్ఞమందు గల అగ్నిహోత్రమందు, హవిస్సులను ఋత్విజులు వేల్చి హోమము చేయుదురు, ఆ ఫలము, యజ్ఞకర్తకు వచ్చునే గాని ఋత్విజులకు రానేరదు. అటువలె

నే, మాకును చంపినదోషము రానేరదు, అని యిట్లు సర్పము కిరాతకునితో చెప్పుచుండగా, మృత్యుదేవతవచ్చి, అట్లువచ్చిన మృత్యుదేవత, పాముతో నిట్లనియె.

126 ఓ సర్పమా! యీ బాలుని చావుకారకునిన్ను నేను పంపినట్లు, యీ బాలుని చావుకారకే నన్ను కాలుడు పంపించె, గనుక, యీ బాలుని చావునకు, నీవును నేనును హేతువులముగాము, మరియు, సూర్య, చంద్ర, అగ్ని భూమి, ఆకాశ, జల, వాయువు, మొదలగు వస్తువులన్నియు, కాలుని ఆజ్ఞచేతులోనున్నవి యగును గనుక, సకలము, కాలుని అధీనమైయుండునని తెలిసికొనుము ఇట్లు కాలుని అధీనమునందు సర్వలోకములుండగా, అవివేకులగు వారు నన్ను నిందింపుచున్నారు. ఇట్లు నన్నునిందించినవుడు నిన్ను నిందించుట యాశ్చర్యముగాదు, అని ఇట్లు మృత్యుదేవత చెప్పగా సర్ప మిట్లనియె.

127 ఓ మృత్యుదేవతా! నీవలన గుణదోషము, లున్నవియని నేను చెప్పను, కాలుడు నన్ను పంపించినాడని చెప్పితిని, నామీదగలిగిన దోషమును నేను పోగొట్టుకొనుట ధర్మమే యగుగదా, అని చెప్పగా, అవుడు మృత్యువు ఇట్లనియె.

128 ఓ సర్పమా! యిక్కడ కాలునియందు దోషము వున్నదనియు, లేదని చెప్పుటకు నాకు అవశ్యములేదు. దోషవిచారణచేయుటకు నేను తగను, అని యిట్లు మృత్యుదేవత చెప్పుగా, పాము కిరాతుని మొగముచూచి ఆ కిరాతునితో నిట్లనియె.

129 ఓ కిరాతుడా! కాలుని అధీనమునందుండి, మేము ఆ కాలుడు చెప్పినట్లు ప్రవర్తింపుచున్నాము, మాకు పాపములు క

గద్య. ఇట్లు చెప్పుచుండగా, అక్కడికి వారి సంశయమును పోగొట్టుటకు కాలుడువచ్చె, ఆవచ్చిన కాలుడు ఆకిరాతునితో నిట్లనియెను.

180 ఓ కిరాతుడా! మృత్యువును, నేను, యీ బాలుని మృతికి కారణులము గాము, యీ బాలుడు పూర్వమునందు యేయే కర్మములను చేసియుండెనో ఆకర్మములవలన, యీ బాలుడు చచ్చెను. మరియు, ప్రతిజంతువునకును, కర్మము, జనన మరణములను, సుఖ, దుఃఖములను, కలిగించుచున్నది. తాను చేసిన కర్మమును, తాను తప్పించుకొనుటకు, అపరమేశ్వరుడగు, శివునికైనను సాధ్యముగాదు, అనియిట్లు కాలుడు చెప్పి, మఱల యిట్లనియెను, మీరందరును. వాదమును విడువుడు, సకల లోకములకును కర్మమే కారణముగాని మఱియొకటి కారణము కాజాలదు, అని యిట్లు కాలుడు చెప్పగా ఆబ్రాహ్మణస్త్రీయగు గౌతమి, కిరాతకునితో యిట్లనియె.

181 ఓ కిరాతుడా ! నావంటి స్త్రీలు యిటువంటి పుత్ర దుఃఖములను కలిగించెడి కర్మములను చేసికొన్నందున, ఇటువంటి దుఃఖములు గలిగినవి. ఇట్లు మరణమును గలిగించెడి కర్మములను చేసినవారలు యిట్లు పుట్టి బాల్యమందే చచ్చుచుందురు, గనుక మీరు వాదించుట వలన, ప్రయోజనము లేదు, సకలజంతువులును కర్మమునకు సమానముగు ఫలములను బొందుచుందురు. ఇందుకు కోపదుఃఖములను విడువుము. శాంతమును ధరించుము అని యిట్లు గౌతమి చెప్పగా కిరాతుడు తెలివి దెచ్చుకొని పామును విడిపించె, అంతట మృత్యుదేవతయు, కాలుడును వెళ్లిరి.

132 స్త్రీ, పురుషుల చర్యలు.

స్త్రీలలోనున్ను, పురుషులలోనున్ను, నాలుగు తరగతుల వారుగా నున్నారు.

వారెవరనగా.

స్త్రీలలో	పురుషులలో
(1) పద్మిని	(1) ఉత్తముడు
(2) హస్తిని	(2) అబద్ధికుడు
(3) చిత్తిని	(3) జారుడు
(4) శంఖిని	(4) చోరుడు

133 పైన తెలుపబడిన స్త్రీ, పురుషులు, వారు వారు చేసే చర్యలు ఆగామి కర్మమనబడును. ఆగామి కర్మమనగా, పూర్వజన్మమందు చేసిన, పుణ్య-పాపముల-యొక్క, ఫలము-కష్ట-సుఖ-దుఃఖములు, ఈ జన్మమందు అనుభవించుచు, అంత్యకాలము వరకు, చేయునట్టి, పుణ్య-పాపములు-ఆగామి సంచితముగానుండి మరుజన్మమందు లభించును. అప్పుడో తన పుణ్యాతిశయముచేత, బ్రహ్మజ్ఞాని యయ్యెడి బ్రహ్మములో ఐక్యమైన యెడల, మరు జన్మము లభించదు. లేదా-పూర్వజన్మమందు గొప్పదానము చేయకాని పుట్టినవారు అన్నపానములేని బట్టలో మంచి గొప్ప అదృష్టమంతులై జన్మించును (తన పుణ్యాతిశయము బాగుగా యుండకేని మరో ఒక జన్మమందు జన్మించును)

184 తల్లిదండ్రులను ఇట్టియున్నంత మంచిఫల మనుభవించుచు-
న్నవారు ఆచారవంతులై మంచి సంచితము గాంచి అనునట్లు
పూర్వమందు చేసిన పుణ్య ఫలము ఇంత ఫలించినదని మనమున
తృప్తిపడుచుగాని ఆ ఎక్కువైన ఆచారము గలవారైన బ్రాహ్మ-
ణులు, తమ్ము గృహస్థులనసే, తత్త్వజ్ఞానము పొందనట్లు,
ఇహలోక భోగార్థ మిదం కేవలం అనునట్లు సత్కార్యములు చేయుచు
బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది సత్పురుషులైన మొదల బ్రహ్మముతో ఐక్యము
గలిగియుండుటయుండు లేదు. అట్లుగాని మొదల 5 మహాలోకములలో
ఒక మహాలోకములో గల భోగభాగ్యములు లభింతురు.

ప్రారబ్ధకర్మ వల్ల

మోక్షావాప్తి

సంభవించుట

185 ప్ర. ఒకడు చాలని కాలి బ్రహ్మజ్ఞానియైన, హీనంబు-
గ నేయు పని పెద్ద, ఐశ్వర్యము లేక ఒక పేద బ్రతుకుదా సహ-
కర్మ కేమి చేయవలెను ఐశ్వర్యార్థి.

ఉ. పూర్వజన్మ ఫలము, ప్రారబ్ధ కర్మ దైవమైన, తప్పరాదు.
కైవసమాయునేని, విశ్వ పరిపాలకులు తత్త్వ శిక్షకులైనను, ఏమి చేయ
వచ్చు ఐశ్వర్యార్థ- భోక్తలకు పూర్వ కర్మతప్పినది కాదు గదా!
మానవులకు తప్పవా తప్పదు. గనుక వారి వారి కర్మను పారము

కర్మవలన

సత్కార్య-దుష్కార్యములు

సంభవించుట

186 ఎట్టి జ్ఞానవంతులైనను, కామాతురులైనను, లోభులను
తొల్లిటి కర్మ మంచిలో పడవచ్చునట్లుగా కాలము తట్టునది

పరోపకారి యన్నాత్మకర్త అనే మాయనిచ్చి, ఎట్టి సత్కార్యమునైనను తన సత్కార్యమునైనట్లు, చేయుచున్నది. ఏమాట మేలుగాలు ను, మేలు గోరిన ఏమాట చింతించినందున ప్రయోజనము లేదు. జరిగిపోయిన దానికి చింత పడినందున ఫలమేమి?

మృత్యువు సంభవించుట

137 క. కాలము వచ్చిన యముని, కొల్లగొని కూలె భగము ఘోరముతోదర, కాలము జరిగిన కలం, గూలిపోవు నెట్టి గుణవంతులకుగా. అన్న శ్రుతి చొప్పున

ఎట్టి గుణవంతులైనను, కాలము తటస్థించిన తోడనే

(1) జీవహింస (2) అకస్మాత్తు (3) దేహరోగముల. వీటిలో ఎట్టి దాని వలన దాని వలన నిశ్చయమో అట్టి మృత్యువు సంభవింప చేయును.

---

138 జీవహింసచేసి

(1) మాంసాదులు భక్షణచేయుట.

(1) నరుడు-(జంతువు) నరుని చంపి భక్షించుచున్నాడు.

(2) మృగము-(జంతువు) మృగమును చంపి భక్షించుచున్నది.

(3) పక్షి-(జంతువు) పక్షిని చంపి భక్షించుచున్నది.

(4) పురుగు (జంతువు) పురుగును చంపి భక్షించుచున్నది.

వీటిలో గా ఒక్క ఒకజాతి జంతువులను ఒకజాతి జంతువు భక్షించి తృప్తి పొందుచున్నది

139 జీవహింస

(1) నరుడగువాడు-నరుని చంపుచున్నాడు.
(2) నరుడగువాడు-మృగమును చంపుచున్నాడు.
(3) నరుడగువాడు-పక్షిని చంపుచున్నాడు.
(4) నరుడగువాడు-పురుగును చంపుచున్నాడు.

(1) మృగము-నరుని-చంపుచున్నది.
(2) పక్షి-నరుని-చంపుచున్నది.
(3) పురుగు-నరుని-చంపుచున్నది.

వీటిలో కొన్ని ఒకజాతి జంతువు మరొక జాతి జంతువును చంపుచూనే వున్నది.

(1) నారియగు నది జీవరాసుల నన్నిటిని చంపుచున్నది.
(2) జీవరాసులన్నియు నారిని చంపుచున్నవి.

140 ఇట్లు చచ్చుచున్న వాటిలో, ‹‹జీవహింస కాక, దేహా వ్యాధులవల్ల మరణములు కూడా కలుగుచున్నవి

141 ప్రపంచమునందు సృజించిన-చరా-జీవరాసులలో రోజు 1 ట్రి- కోటాన కోట్లు చచ్చుచున్నవి. గణించుటకు అలవికాదు కోటానకోట్లు పుట్టుచున్నవి.

142 ప్రపంచమునందు సృజించిన-అచరా-స్థావర జంగములలో రోజు 1 ట్రి- కోటాన కోట్లు నరక బడుచున్నవి. గణించుటకు అలవికాదు. కోటాన కోట్లు మొలచుచున్నవి.

143 పైని ఉదాహరించిన మరణించే వాటి విషయమై వాటి వాటి ప్రారబ్ధ కర్మానుసారముగ భుక్తి కాలము తీరినంతన తోడనే మృత్యుదేవత వలన మరణించుచున్నవి.
మృత్యుదేవత వాటియందు నిమిత్త మాత్రముగా

144 పైని ఉదాహరించిన-చరా-చర-ముల వల్లనే ప్రపంచము ప్రకాశింపబడుచున్నది.

145 ఏటిని సృష్టికి అధారభూతుండైన
శ్రీమదఖిలాండ కోటి
బ్రహ్మాండ నాయకుండైన
పరమేశ్వరుడగు
నారాయణ మూర్తి కర్తగా నున్నాడు.

146 మానవ జన్మమెత్తి ఇట్టి పరాత్పరుని జ్ఞానహీనత చేత మరచి పామరుడుగా యుండుటకంటె ఈ గ్రంధము ననుసరించి బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది ఆ యనను స్మరించి స్వర్గలోకము చేరి ముక్తుడగుట ఉత్తమం వాటన్ని, భగవంతుడొక్కడె సృష్టికర్త యని తలంచిన మానవులకు కేవలము పరమార్థము సిద్ధించును.

---

147 అనేక సంవత్సరముల నుండి రాజాజ్ఞ ప్రకారం జీవహింస చేయుటకై నిర్ణయించిన కులస్థులలో తప్పక కుల చారము ప్రకారము జీవహింస చేయుచున్నారు యిప్పుడు జీవ హింసచేయ కూడదని చెప్పుటకు అలవికాదు కనుక సర్వభూతములు పూర్వ జన్మమున తాముచేసుకొన్న కర్మమువలన నశించును కాబట్టి జంపి వేవాడు నిమిత్త మాత్రుడని పెద్దలు చెప్పుదురు. అది ఎట్లనగా దీపములో పతంగములనే ఎగిరే పురుగులు దోమలతో సమాన మైనటువంటివి దీపము యొక్క కాంతిని చూచి భ్రమసి అందున

155 కొన్ని వ్యాధులకు మాంస భక్షణమే ఔషధమైనట్లు భగవంతుడు ఏర్పరచి అందరకు తెలిసి జంతువులను స్వీకరింప నిచ్చియున్నాడు. అటువంటి మానవులు కూడా తినవలసిన జంతువులను హింసచేసి ఆమాంసమును దేవతకు అర్పణచేయకనే భుజించుట పాపమగును.

156 మాంసమును భక్షించని వారు జీవహింస చేయుట పాపమగును అయితే ప్రాణజంతువును హింసించుట దోషము కాదందురు. ఇందుకు ఒక దృష్టాంతము గలదు. అది యెట్లనగా.-

9 వ ఇతిహాసము.

157 భీష్ముడు ధర్మరాజునకు చెప్పుట, ఓ ధర్మరాజా! మనుష్యులెవ్వరును ఒకరిని చంప జాలరు. లోకమందు గల సకలకార్యములును ఈశ్వరుని ఆజ్ఞచేత జరుగుచున్నవి.

158 ఓ ధర్మరాజా! గొడ్డలి చేతబట్టి కాని చెట్లను నరకుడు వాడు ఆచెట్టును నరికిన పాపము పొందునా! పొందడు. అగ్నిచేత చెట్లనరికెడు మనుష్యులు అందువలచ్చెడి పాపములను బొందరు అటువలెనే సమస్తకార్యములను చేయువాడు ఈశ్వరుడనెడి తలంపు మనమున దృఢముగా నుండిన చాలును.

159 అట్టి జ్ఞానము మనస్సు నందున్న మనుష్యుడు ఎంత దుష్కార్యములైనను కర్మాధీనత వలన చేసిన యెడల అట్టి పాపము వానికి రాజాలదు. గనుక వేదవేత్తలగు పెద్దలు వైదికములగు పలు కర్మములను ఈశ్వరార్పణ బుద్ధిచే చేయుచుందురు.

160 ఓ ధర్మరాజా! మనము చేయు కర్మఫలమంతయు ఈశ్వరునకే యగునుగాని మనది కాదు.

161 ఇట్లు ఈశ్వరార్పణ బుద్ధిచేత కర్మములను చేసిన యెడల నందుల కలిగెడు పుణ్యపాపఫలములు వానికి నంటజాలవు. మనుజునకు పుణ్యపాపములు అంటని యెడల ముక్తి కలుగుచున్నది.

162 ఈశ్వరార్పణచేయక తాను కర్తనని అభిమానించిన మనుష్యునకు ఆపుణ్యపాపములు లభించుచున్నవి.

అహింసావిషయము

163 తాను తనకు సాధ్యమయినంత వఱకు జీవహింస చేయక తొలగి నడచినది మాత్రము ముఖ్యకర్తవ్యము అట్లు తొలగుటయే అహింసయని చెప్పబడును.

164 ఈశ్వరార్పణ లేక తాను వహించి తానుకర్తనని అభిమానించి దుష్కార్య హింసచేయుట మనుష్యునకు అపాపపుణ్యములు లభించుచున్నవి.

165 తనకు తెలియకయే కర్మవచ్చి నాప్రారబ్ధకర్మ మని చెప్పవచ్చును.

166 క॥ కరణత్రయంబు చేతను ।
పరుడే కర్మంబు సేయు నైష్కర్మ్యేశా ।
వానికర్పణమని పలుకుట ।
పరువడి సుజ్ఞానమండ్రు పరము మునీంద్రుల్ ।

తా॥ మనోవాక్కాయములచే పరుడే కర్మంబు చేసిన ఈశ్వరార్పణ చేయుటే నిర్మలమైన జ్ఞానమని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

2 మత్స్యములను భక్షించుట

విషయము.

167 సాధారణ పరంపరగా మత్స్యములను వలల వలన పట్టుటకై గాలములు కొంకకై పట్టి వాడుకగా వర్తించుచున్నారు. వీరికుల వృత్తి మీనములు పట్టుటకున్ను, ఓడలు, పడవలు, వాని లు నడిపించి జీవనోపాయము జరిగించుకొనుటకై విధాయకముగా నున్నది. వీరిది జీవహింస చేయకూడదని చెప్పుటకు అలవికాదు అయితే గాలంబున నొక యెఱ్ఱను గ్రుచ్చి నీటిపై విడిచిన వానియొక్క మాం సంబునకై నొకమత్స్యము వచ్చి ఆగాలమును మ్రింగిన పిదప ఆగా లము వేసినవాడు ఆమీనము గాలమును మ్రింగిన సైగకని ఆమీనము ను గట్టుపై లాగివెయ్యగా ఆమీనము విలవిల తన్నుకొనుచు ప్రా ణమొందడము పాపము. అని పెద్దలు చెప్పుదురు. ఇది జీవహింస అని కూడా చెప్పుదురు. జీవహింస ఫలము గాలము వేసిన వాడు అనుభవించవలెను.

168 సముద్ర తీరమునున్న కొందరు మానవులు మత్స్య ములను భక్షించి జీవించుచున్నారు. గాని ఇతర భక్ష్య, భోజ్య, అన్నము కాయకూరలు కందమూల పదార్థములు మాంసాహారము వర్గ రాలు భక్షించుట. ఒకవేళ యీ పదార్థములను బలవంతముగా భక్షింపచేసిన వారలు రెండు మూడురోజులలోగా చచ్చుదురు వీరునగ్నకారు అనుభవించుచున్నారు. వీరు అడవి మనుష్యులు వీరు కటి అరులను వనము చుట్టు కట్టుకొని మానవముగా కాపాడు కొని ఎదరు, వీరు ద్రవ్యమును చేతులలో పట్టరు వీరికి ద్రవ్య అ వసరంలేదు. వీరు వలల వల్ల పట్టి చేపలు పెద్దవిగాయున్నను అనే కములు కాల్చుకొని తిని ఎదరు. మనుష్యులు అన్న ఆకలి పులుసు

కారము, తీపు, చేదు, వగరు, వగైరాలు వీని ఆస్వాదు అంటకూ మధుపానము ఎట్టిదో వీరికి గోచరము లేదు.

169 కలియుగమునందు యిటువంటి వారిని కూడా కైతవము సృజించి యున్నారు. అయిన మహిమను కనుగొనిన వారు ఎవ్వరు లేరు అట్టిమహాత్ముని ఎంతనిగాని యూహించగల్గుదురు.

3 బోధఅనగా కైపు

కైపువస్తువుల

విషయము.

170 సారాయి, కల్లు, నల్లమందు, గంజాయి, గుడాకు, చుట్టలు, బీడీలు సిగరెట్లు నశ్యం, భంగు, మునక్క, కొంబూరాలు మొదలైనటువంటివి నిషావస్తువులగును వీటియందు కామము కలిగియున్నది. వీటిని నివృత్తిచేసినవాడే ధన్యుడు వీటిని భుజించి భుజించినవాడే మూఢుడు. భుజించని వారికి ఈ దిగువను దాహరించిన ప్రకారం హానికలుగును.

171 ఇవి పానము చేసినందున మోక్షమార్గము కనుగొనలేదు. వీటివలన ద్రవ్య నష్టము, పరువు హీనత కలుగును.

172 వీటివల్ల అనేకులు ద్రవ్యము వ్యయపర్చుకొని విహీన దేహులై, అష్టదరిద్ర దశనుపొంది యున్నారు.

173 అనేకులు ప్రాణహానులై మరణము చెందియున్నారు.

174 అనేకులు శిక్షలు వహించియున్నారు.

175 వీటిని విడనాడిన వారు అష్టైశ్వర్యము పొంది మోక్షమార్గమును కనుగొనగలరు మోక్షమార్గమును కనుగొనినవారే ధన్యులు

176 సన్యాసులు, వైరాగులు, మొదలైనటువంటి వారుగూ డాయన వద్దనుండి ఉపయోగములోనే తిరుగుచున్నారు. గాని దాని వల్లముక్తి పొందనేరరు. వారు సూర్యసహిత భూప్రదక్షిణమేయు ట్టిపలన దేహ సౌఖ్యముకే గాని వేరొకందుకు కాదు.

177 స్త్రీ పురుషులు సంసారులు నేనున్నటువంటి, అం దరు మతములోనున్న వారు గృహయోగము ఉపయోగించి పత్రలో నున్న వారు భగవద్భక్తిని చేయగలరా? ఆలోచించుడి.

178 సంసార సముద్రము.

స్త్రీలోనన్న, పురుషులోనన్న, స్త్రీలకు పెద్దవారిని తల్లి తండ్రులుగనన్న, స్త్రీలకు చిన్నవారిని బిడ్డలుగనన్న, మతస్థులోనన్న, లోకములోనన్న, కుల మతములను వాని పద్ధతులను కట్టిపెట్టి నడిచిన స్త్రీ, పురుషులను, దేవుడు కాపాడుచున్నాడు. అట్టి వారు, ఇహలోకమునందు కీర్తియు, పరలోకమునందు భోగ భాగ్యములు, పొందగలరు.

మనుజుడు, లోకములోనున్న అన్ని వ్యాపారములను గ్రహింపవచ్చును. సముద్రమును ఈదవచ్చునుగాని, "నా" "సంసారము" ను తరాదు, అజ్ఞానులైనవారికి త్రోవ మాయదే" అన్న వచనము తెల్పుచు, మహా మహా గొప్ప ఋషులు సహా "సంసారబంధ మను ఈ వల" భగవంతుని వేడుచుండిరని పూర్వపు ఆర్యులు చెప్పియున్నారు.

అట్టి సంసారమునందు సుంత చిత్తుడై ఇంత ప్రమాణము గా సంచరించుచు తనను సృష్టించిన భగవంతుని కొనియాడుచున్న వాడే ధన్యుడు.

179 ఆయుస్సు, చచ్చి[illegible] విషయమై

ఉ॥ మద్భిక వీరికెల్ల; బహుమాత్రము చోద్యము కేవలృష్టుమగా, చచ్చునుండ జూచెదరు, చావక మానదు వారి భంగి, నీతచ్చినవారి కేడ్చెదరు, చావున గొల్లకదాగవచ్చునే, యువ్వల ముట్టినవ్వులోకి, నేగుట నైజము ప్రాణికోటికిగా, అన్న ప్రకారం ఆట్టి భర్త, భార్యలు, పుత్ర, మిత్ర, బాంధువర్గములలో చచ్చినవారి విషయమై, ఇకను చావబోయేవారు రోగములు గొట్టుకొనుచు తలవెంట్రుకలు విరబోసుకొని అతిదుఃఖమునొందుచు అనేక విధములుగా ప్రలాపించుచు ఏడ్చుదురు. కొందరు అంతరంగమునందే దుఃఖించుచుందురు. «జాతస్య మరణం ధ్రువం అనునట్లు" పుట్టినవారు చావుట మనము చూచుచున్నాము కదా? చావున గొల్లకదాగుటకు వీలు లేదు. ఎచ్చటనుండి వచ్చిరి వారు అచ్చటకు ఆయువు తీరిన ముగించిన తోడనే వెళ్లుటకు విధాయకము. ఇట్లుండగా ఏడ్చుట వల్లను దుఃఖించుట వల్లను ప్రయోజనము ఏమియు లేదు. ఒకవేళ సంరక్షణ చేసేవారును చనిపోయినారు అనిన్ని తిరిగి చనిపోయెదము అని ఏడ్చుదురేమో ఇందుకు ఇతిహాసములు కలవు.

10 వ ఇతిహాసము

180 క॥ [illegible]
గనుబిన్నలకై [illegible]
[illegible]

181 క॥ ఎవ్వని [illegible]
[illegible]

వెదుచు పేలాదితుడై, అన్న శ్రుతి చొప్పున, పైని చింతించే మా నవుల విషయమై వారిని సృష్టించిన సృష్టికర్త అనంతుండై వారి వారి ప్రారబ్ధకర్మము సారమును బట్టి గర్భములోనున్న శిశువును ఎటువలె పోషించెనో అటువలెనే వారిని సంరక్షణ చేయును. ధ్యాం చము, కలిగినవారై యుండగా వారు చింతించ నవసరము లేదు.

11 వ ఇతిహాసము.

182 గీ॥ ధనము పీడబడిన దైవ వశంబున నందు భోగ్యమూ లనష్టమైన, నదవి రక్షలేని యూడలుండు వర్ల్లు, రక్షితుండు వం శిరమునజచ్చు, అన్న శ్రుతిని బట్టి. పురుషుడు పుణ్యాత్ముండైన యెడల ఆర్జించిన ధనము పీడని బడవేసినను మూలమందును. అడ విలో బాలునకు పోవగ జరిగిన పోయినను ఆయుష్మంతుడైన తొడల వర్ల్లును, అబాలుడు ధన ధాన్యమునందు దులదూగుచు న్నప్పటికి అల్పా యుష్మంతుడై యుండెనేని మందిరములో నున్న ను జచ్చును, గనుక వ్యసనము పొందినందున లాభము లేదు.

183 నరుడు పుట్టినపుడు సంతోషించడమున్ను చనపోయి నపుడు దుఃఖించడము ప్రయోజనము లేదు. రెండున్ను సమము గానే ఎంచవలెను.

184 మానవులకు వారి వారి కర్మాను సారమును బట్టి కాని ఆయుర్దీర్ఘము కావాలె, అన్న వాక్యోక్తిని బట్టి పూర్ణాయుష 102 లోపు ఆయుర్దీర్ఘము కావడమున్ను సుఖమున్ను, కష్ట మున్ను, సంతోషమున్ను, దుఃఖమున్ను, కలిమి లేములున్ను, జన న మరణములున్ను, స్వర్గ నరకములు, ఇవి యన్నియు కలుగుచు న్నవి. గనుక ప్రారబ్ధానుభవించవలెను.

185 పశుల జంతువులును కర్మమునకు సమానముగు ఫలములను పొందుచుందురు. గనుకనే, మానవులు శాంతిగుణము గలవారైనను భగవద్భక్తి వలననైనను ముక్తి పొందవలెను ఈ రెండు వారికి లేకున్న మోదము ముక్తి పొందరు

స్త్రీ

తల్లి-దండ్రులకును భర్తకును

చేయవలసిన శుశ్రూషలు,

186 వది తల్లి గర్భమునందు 59-67 వ సూత్రములో వివరించిన ప్రకారము నరక కుక్షిలో ప్రవేశించి స్త్రీగా జన్మించి తల్లిపాలు త్రాగి, పెరిగి, బాల్య అవస్థనుంచి కడచి యౌవన దశ పొంది తన తలి దండ్రులకు శుశ్రూషలు చేయుచు; అన్నదమ్ములు అక్క చెల్లెళ్లు, ఇంకా ఉండబడ్డ బంధువులు మొదలైన వారితోనున్న (పాఠశాలకు వెళ్లుచు) పాఠశాలలోనున్న ఉపాధ్యాయునితోనున్న, బాలికలతోనున్న కలహించక వారికి. అనుకూలముగా ప్రవర్తించుచుండుట స్త్రీకి విధాయకమైయున్నది. ఇట్లు ప్రవర్తించిన మొదల మంచిసుగుణముగల బాలికయని పేరువహించును.

వివాహమైన పిమ్మట

187 తనభర్తకు ఈ దిగువ ఉదాహరించిన ప్రకారము వాలుగు శుశ్రూషలు చేయుచు భర్తయొక్క అనుమతి ప్రకారం నడుచుకొంటూ ఉండవలయును.

188 వ. భారము కాలు ఎండబడి, మాబలి వచ్చిన ప్రా
వ ధూ..., ద్వార పాటకమా ... ల దా ...

> శిష్యురాలా, యూ కారము కల్గి యున్నను, వరున్యాగచేసి వివాహ శయ్యపై యీశ్వరుని చిత్తమునకుం బాల రించుట ధర్మమింతియే.

అన్న వచనము పొల్పొంద, భర్తయూరము మొదలిగాని, యూతనికి కలసి వచ్చుచున్న ప్రాణనాను ద్వారకవాలము వరకు ఎను కొండిన శిష్యురాలు అనగా.—

(1) శిష్య శుశ్రూష — చెంబులో జలమునిచ్చి.

(2) స్నాన శుశ్రూష — స్నానము చేయునపుడు కావలసిన శుశ్రూషలు చేసి.

(3) ఆహార శుశ్రూష — అన్న పానీయంబులను వడ్డించి ఆయన భుజించు వరకు భక్తి శ్రద్ధలతో నిలవబడి యాహార శుశ్రూషలు చేయుచు ఆయన అన్నపానాదులు భుజించిన తరుణమే

(4) శయ్యా శుశ్రూష — శయ్యపై పరుండునపుడు ఆయనకు తగిన శుశ్రూషలు చేసి శయ్యపై భర్తతో నున్నప్పుడు పిమ్మట విషయము కొనసాగి, అందుకు తగిన శుశ్రూషలు చేయుచు యీశ్వరునకు పైని వివరించిన నాలుగు శుశ్రూషలు వలన వినయముతో చిత్తము [illegible] ధర్మోపదేశమై యున్నది. గనుక ఇట్లు చేయుట వలన అత్తిన్ని, భూలోకమందును కీర్తియు పరలోకమునందు, భోగభాగ్యములు కలుగుటకు సందేహము లేదు.

189 భర్తనే తనకు దైవముగా భావించుకోవలయును.

చున్నవి. భక్తిపూజ పురస్కారములు చేసినవారల ఆయాకాలము లయందు చేసే పూజలకు తగిన ఫలములు ప్రతిదినము వృద్ధిగా భక్తి శ్రద్ధలతో చేసిన పుణ్యముకు పరలోకమునందు ముక్తి పొందగలరు. కాని భక్తిలేని పూజా దెంతైనను వ్యర్థమేగాని అనుకొన్నగాక భక్తి శ్రద్ధలతో తామున్న పూజ పురస్కారములు చేయవచ్చును.-

మరియొక్క కాని «పాసియిల్లు పగిలుకుని అగా అనువారు అనుచున్న" స్త్రీలు ప్రాతఃకాలము నందు స్నానమునున్న వంట పాత్రలు మొదలైనటువంటి వాటిని ముట్టరాదని మిమ్ముల స్నానము చేసికొని మాడిన వస్త్రము కట్టుకొని మడియాచారము పట్టుకొనును కొందరు రాత్రైవంటపనులు పూర్వకాలమున స్త్రీకి విధాయకమైయున్నది. ఇట్టి ఆచారము అభ్యసించినవారిని మంచి మడిగల వారనబడుదురు. వీరియింట లక్ష్మీతాండవ మాడుచుండును: ఇట్టి ఆచారమును నభ్యసించని వారిని అనాచారులనబడుదురు, వీరియింట దుర్గతి తాండవ మాడుచుండును.

190 వని గలకు శాస్త్రప్రత్యక్ష ప్రధానమగును. తన పెనిమిటిని పూజించుట ముక్తిమార్గము ఇందుకు ఇతిహాసములు కలవు. అవి ఈ దిగువ నుదాహరించబడియున్నవి.

12 వ ఇతిహాసము.

191 స్త్రీకి తన భర్తయే ప్రభువగును, గతియగును, అతనే దైవముగా తలచును, అగని ఇట్టి ప్రకారము నడుచు కొనవలయును. అట్టి భర్తకంటె దైవము మరి యొకటి ఇల్లింది తెలిసెను కనుక

వలేదు. గనుక సౌభాగ్యము గలదానిని స్త్రీయగునది తనభర్తకు భక్తురాలై యుండవలెను. అట్టి స్త్రీకి సకల శుభములును కలుగ గలవు,

భర్తనడువడిక

192. చ. నడువడి కొరగాకున్నను, బధిరుడైన, కురూపి యైన,
పామరుడైనను ఘటుడైన, రోగియైనను, విడుచుట మర్యా
దగాదు విభుని సతికి అన్న వచనము చొప్పున

193 టీ॥ భర్తయొక్క నడువడి, కొరగాక పోయినను. బధిరుడైనను, కురూపిగానున్నను, పామరుడుగానున్నను, ఘటుడైనను, రోగియైనను, తనభర్తకు పైవివరించిన నాలుగు శుశ్రూషలు చేయక విడనాడిన మొదల పాతివ్రత్యమునకు భంగము కలిగి, ఇహలోకమునం దపకీర్తియును, పరలోకమున యమదండనయును కలుగుటకు సందేహమేమియు లేదు.

194 ఆ॥ ప్రాణనాథ తనదు పతిని గొల్వుటకంటె,
వేరు పనులుగలవె చారు మతికి,
గాన నీదు సేవ గావించుటే కాని,
యొండు కోర్కె లేదఖండమూర్తి.

195 తా॥ సర్వ పరిపూర్ణ పరబ్రహ్మ స్వరూపుండైన ఓ ప్రాణనా
థా జ్ఞానముగల స్త్రీకి తన మగనికి శుశ్రూషలు చేయు
చు నుండుట కంటె వేరైన పనులు లేవు గనుక నీకు
శుశ్రూషలు చేయవలయునను కోరిక తప్ప మరియొక
కోరిక లేదు అని పార్వతీదేవి పలికె నని తాత్పర్యము

196 ఓ ప్రాణనాథా! పరమేశ్వరా! స్వామి! స్త్రీలైన ది తన స్వగృహమును కనిపెట్టుకొని, సర్వదా గృహమందే యుండి, భర్తకు కావలసిన, మంచి రుచిగల పదార్థములను చేయుచు భర్తకు తృప్తి గలిగించుచు తనతో భర్త రమింపదలచి నపుడు తన హృదయమును భర్తకు నిచ్చుచుండవలయును. మఱియు భర్త చెప్పిన పనులయందు మాఱు మాటలను చెప్పక ధర్మార్థములను కలుగజేసెడి కార్యములను చేయుచు భర్తయొక్క మనస్సును నొప్పింపక అతని అనుమతి ప్రకారము ప్రవర్తింపు చుండవలయును, అట్లు ప్రవర్తించెడి స్త్రీ దైవ స్వరూపమగును. అట్టి స్త్రీకి సకల జనులును నమస్కరింపుచుందురు. మఱియు భర్త తన చేతికి దాచుటకై యిచ్చిన పదార్థములను దాచిపెట్టి మరల భర్త తెమ్మని చెప్పినప్పుడు సమ్మతము చేత ఆపదార్థములను తెచ్చి భర్తకు నిచ్చుచుండవలయును. మఱియు భర్త తనకు నేపదార్థ మిచ్చినను అది తీసికొని సంతోషించవలయును. లేని పదార్థములను తెచ్చి యిమ్మని భర్తను తొందర పెట్టరాదు. మఱియు యేకాంత స్థలమందు ఒక పీటయందు గాదుకతో నైనను కూర్చుండ కూడదు. అట్లు కూర్చుండిన మొదల తప్పకనిందను రాగలదు మఱియు తన భర్త ధనవంతుడనియు ధనహీనుడనియు, రూపవంతుడనియు, అరూపియనియు, వివేకియనియు, మూర్ఖుడనియు, రోగవంతుడనియు, అరోగియనియు యెంచక యెటువంటి దుర్గుణము గలవాడైనను, అట్టి భర్తను పూజింపుచు భర్తృపూర్వకముగా ప్రవర్తింపుచుండవలయును. సర్వదా తనభర్తకు మేలు కలిగింపగోర ప్రవర్తింపు చుండవలయును. అని పార్వతి చెప్పెను.

197 ఈ ఇతిహాసములకు వలె స్త్రీలు పతివ్రత ధర్మమార్గముగా ప్రవర్తించిన యెడల ఇహలోకమునందు కీర్తియు పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు పొందగలరు.

13 వ ఇతిహాసము

198 ఓ ధర్మరాజా? లోకమునందు అనేకులగు స్త్రీలు సౌభాగ్యవతులైయున్నారు. అట్టి పతివ్రతా స్త్రీలవలన, భూమియు అపాయము లేక సుఖవంతమైయుండును, మరియు పతివ్రతయగు స్త్రీకంటె, దైవము మరియొకటి లేదు. అనగా పతివ్రతయగు స్త్రీయందు దైవము నివసించియుండు నని తెలిసి కాముము మంచి గుణవంతురాలగు భార్యవలన, ధర్మార్థకామములనెడి పురుషార్థములు కలుగుచున్నవి. అని భీష్ముడు ధర్మరాజునకు చెప్పెను.

199 పద్యం॥ కలశాల ముక్కెరగతిగా పూసలలో దారంబు మా
ట్కి పతిమదిలోనం, వెలగెడు పురుషుడు కలుగుట,
లో విజన్మము నోము ఫలము, లోయజ నేత్రి. అ
న్న వచనము చెప్పెన..

200 గద్య॥ కలశాలయందు ముక్కెరగా, పూసలలో దారములుగుచ్చినట్టుగనె, పతిముక్కు మదిలో వెలగి తిరుగు పురుషుడు కలుగుట, పూర్వజన్మములో చేసిన నోము ఫలమని చెప్పుచున్న వలెను.

201 సమస్త భోగభాగ్యములు, భోగిగాయుండు, భర్త వారు కులు పూర్వజన్మ ఫలమని చెప్పుచున్నారు. ఇంతేకాదు. ఇక

పోవుట అధర్మమగును. అట్లు మంద్రైనను తెలిసి తెల్పుగాని
అట్టి భర్తకు శుశ్రూషలు చేయుచున్న యువతుల ముక్తిమార్గము కలి
గి మోక్షము లభించును.

202 పూర్వ ప్రారబ్ధ కర్మమును బట్టి మధ్యకాలమున సంభ
వించిన పైని ఉదహరించిన రోగముల పురుషునకు అట్టి కులస్త్రీ
భార్యగా సంభవించియుండెనేని ఇదియు తాను చేసిన పూర్వసంచిత
కర్మఫలమని యెంచుకొని సంతోషించుచు ఆ భగవంతుని స్మరణ
చేయుచు ముక్తిమార్గమును కనుగొన వలయును.

203 వీరిద్దరు కలిసియుండి గృహకృత్యములు నడిపి
కుంటూ ఆభగవంతుని యొల్లప్పుడు స్మరించిన యెడల మోక్షము
లభించుటకు సందేహమేమియు లేదు.

204 స్త్రీ, పురుషులు వివాహమయ్యే కాలమందు క్షేమము
గానే యుందురు. వీరి వివాహ కాలమందు అరుంధతి సాక్షిగా మాంగ
ల్యమును కట్టుచున్నారు. ఇట్టి కట్టిన పురుషునకు మధ్యకాలము
లో వ్యాధిసంభవించి స్త్రీ క్షేమముగా యుండినను, లేక స్త్రీకి వ్యా
ధి సంభవించి పురుషుడు క్షేమముగా యుండినను వీరిద్దరు వారిని
కరు విడనాడుట ధర్మము కాదు. విడనాడిన యెడల అఘోరమైన
పాపము సంభవించును. ఇట్లు అనేకులు విడనాడి యున్నారు.
అనేకులు విడనాడక యున్నారు. పురుషులకు కారు [illegible] వివాహ
ము చేసుకొని ప్రస్తుతము స్త్రీని విడనాడి పోషించుచున్నారు. [illegible]
పురుషులు ధర్మాత్ములగుదురు. [illegible]
ప్రస్తుతము స్త్రీని విడనాడుచున్నారు. ఇట్టి వారు పాపాత్ములగుదురు
[illegible]

పద్మిని స్త్రీ

పతిని పొగడుట.

205 (1) పద్మిని స్త్రీ-పతిసందర్శనము చేయని యీపాపపుక న్ను లెందుకనిన్ని, పతిని వినుతింపని యీపాపపు నోరెందుకనిన్ని, పతి వచనములు వినని యీ పాపపు చెవు లెందు కనిన్ని, పతిపదము లొ త్తని యీ పాపపు చేతు లెందుకనిన్ని, పతిని నమస్కరించని యీ పా పపు శిరమెందుకనిన్ని, పతిసేవకు ప్రయోగింపని యీ పాపపు దేహ మెందుకనిన్ని, తలంచుచు యీపనులు నెరవేర్చుటపద్మిని స్త్రీ లక్షణమగును.

206 (2) హస్తిని-స్త్రీ సంసారమును సాధారణముగా జరు పుకొనుచుండును. హస్తిని స్త్రీలక్షణమగును.

207 (3) చిత్తిని-స్త్రీ వ్యభిచారము చేయును చిత్తిని స్త్రీ లక్షణమగును (పాపాత్మురాలు).

208 (4) శంఖిని-స్త్రీ తలిదండ్రులను భర్తను నిర్లక్ష్యముగా చూచుచుండును. గృహ కృత్యములో వస్తువులను స్వల్పముగా అమ్మి సొమ్ము చేసుకొని దాచుకొనుచుండును. అత్త మామలు మొదలగు వారిని గద్దించుచు గృహ కృత్యములో యిష్టమైన పనులు చేయుచుండును. కోపముతప్పిపత్తుల యితర బంధువుల మీదాపె ట్టి తిట్టుచుండును. దెబ్బలను కొట్టుచుండును. యిట్టి విషయము లో భర్త కొంచము తిట్టినను కొట్టినను, పెద్దగోలపెట్టి ఎక్కె క్కి యేడ్చును. పతిమాట అత్తమామల మాటలు మీరి యిం టింటి తిరుగుచున్న తనయింటి సంసారము నంతయు వెల్లడిచేయు

ము. భర్తయింటనున్నప్పుడు ఆగ్రహముగా మాటలాడుచు అతను యిల్లు వెడలినతోడనే సంతోషముగా మాటలాడ నారంభించును ఎల్లప్పుడు ఇంటి వారితోను ఇతరులతోను కలహములను కలిగించుచుండును. యిట్టి స్త్రీవలన ప్రాణహాని కలుగునని అర్యులు చెప్పియున్నారు ॥సా॥ ‘‘స్త్రీయొకవాదులాడకు’ అన్న వచనము నొప్పున’ స్త్రీతో వాదాడి! సన్మార్గములో! తెచ్చినభర్తయే భర్త అట్లు భర్తమాట వినని పక్షమున అట్టి స్త్రీని విసర్జించుట ఉత్తమమగును. అట్టి స్త్రీని కూడా హత్యగాని, ప్రాణహత్యగాని, చేసిన యెడల యిహలోకమునందు శిక్షయు పరలోకమునందు యమదండనయు కలుగును. అట్టి స్త్రీని శిక్షించుటకు భగవంతుడున్నాడని తలంచవలెను. అట్టి స్త్రీని కంఠకి అనబడును. పాపాత్మురాలు. సాధారణముగా స్త్రీలు అల్పబుద్ధిగల వారగుదురు. పాప విశేషమువల్లనే స్త్రీలుగా బుట్టుదురు స్త్రీజన్మము కంటెను నీచమైనది మరిన్ని లేదు. కనుక ఈ జన్మమునందే తన పాతివ్రత్యమును నిలుపుకొని గృహస్థాశ్రమ ధర్మముల క్రమముగా నడుచుచు కేవల జ్ఞానసాధనము పొందుటే పాతివ్రత లక్షణములను. యిట్టి పతివ్రత శిరోమణిలు అనేకులున్నారు

209 మంచిగుణములు.

(1) ఉత్తములు. పురుషులు, స్త్రీలు, శాంతస్వభావము గల వారగుదురు.

210 చెడుగుణములు

(2) అబద్ధములు—పురుషులు గాని, స్త్రీలు గాని, మనఃపూర్వకముగా తెలిసి "తెలియదు" అన్న ప్ర

చెప్పిన ఆశయ నది భూతమునో చక్క నటిని విపనాకి అర్థమునే చెప్పుటయు,

(3) దానులు "కామాతురాణాం! నభయం! నలజ్జ" అన్న వాక్యముచెప్పి భయము లజ్జ మొదలగు విడిచి పరస్త్రీని పురుషుడు ఆపేక్షించుటయు, పరపురుషుని స్త్రీ ఆపేక్షించుటయు,

(4) చోరులు—పురుషుడు గాని స్త్రీ గాని ఆశ చెందినంత్య ము చేయుటయు మహాపురుషులచే నిషిద్ధము అపహరించుటయు "అహింసా పరమోధర్మః" అన్న శ్రుతిని చెవిని బెట్టక హత్య చేయుటయు జీవులు ఇహలోకమునందు శిక్షకున్న పరలోకమునందు యమదండనకు పాత్రులై యుందురు ఈవిషయము లలో ఉచ్చరాష్ట్ర ప్రకారం జరిగిన దని చెప్పబడెను,

211 శ్లో॥ ఒకపతికి జగము నవ్వుకురు, గుడ్డిగా మినాకు
కూడిన రంబుకానిచుకుగ, ముఖ్యముగా ముగ్గు
రు కూడిన మునుగా తిరి పట్టపగులు మక్కలు
ప్రాలుగ,

212 తాత్పర్యం-ఒకపతికి జగము నవ్వుకొనది అన్నారా గుడ్డగ స్త్రీలుకూడిన తొమల నముద్రము ఓంకునని అర్థమగును. ముఖ్యముగా ముగ్గురు కూడిన తొమల పట్టపగలే మక్కలు ప్రాలునని అర్థమగును.

213 కులాంతర పనులు చేసి కులమునకు తలవంపు తెచ్చు స్త్రీ చాండాలి అనబడును.

214 స్త్రీ, పురుషులతో గాని అన్యులతో గాని పరియాచక సంబంధమైన మాటలున్న, నవ్వకూడదు. అట్టి విషయమునో ఆమెకు ఆసక్తి గలుగును. హాస్యమగును. అవి నివర్తిచేసు కొన్న స్త్రీ పతివ్రతాలనబడును.

215 శ్లో॥ నపితా నాత్మజోనాత్మా, నమాతా నసఖీజనః।
ఇహా ప్రేత్యచనారీణాం పతిరేకో గతిస్సదా,

216 తా॥ తండ్రి, తల్లి, బిడ్డలు బంధువులు కొందరు భర్త్రా
గా నాథుడు గనుక భర్తను సేవించి మోక్షపదవి
పొందవలెను. పతిసేవ స్త్రీకి ముఖ్యసాధనము.

217 శ్లో॥ నాతింగ్ని నాద్యదేవీనాం, నావ్రతోయానిదైవతం,
నాస్తి సుఖమాం ప్రీతి, నాతిస్యాత్ భర్తృసంపదః,

218 తా॥ తీర్థసేవ దేవతకు వాద్యములు కలుగునా, వ్రతము
లు చేసి బంధీ నవిసి గలుగునా? మారుబాంధవులు
పుష్టిప్యేక స్త్రీకి పతిసేవమొదల సుఖము కలుగు
నా? కలుగదు గనుక స్త్రీకి పతిసేవే ముక్తిసాధనము

219 శ్లో॥ దరిద్రో వ్యసనీ వృద్ధో, వ్యాధితో వికలస్తథా
పతితః కృపణో వాపి, స్త్రీణాం భర్తా పరాగతిః

220 తా॥ వృద్ధాప్యములో దారిద్ర్యము వ్యసనము కలిగించుచు
వ్యాధిగ్రస్తుడు వ్యాధితీర వరకు వ్యసనము వికల్పము
లో నుండును.

కర్రితో సమానమైనట్టి నదశాయిలో వద్దంబడలె పాపా
త్ముడు నరకకూపములో పడియుండును.
స్త్రీ, భర్తయొక్క సేవలోనే వుండవలయును.

221 శ్లో॥ పితా రక్షతే బాల్యే, భర్తారక్షతే యౌవనే,
రక్షంతివార్ధకే పుత్రా, న స్త్రీ స్వాతంత్ర్యమర్హతి,

222 తా॥ బాల్యమందు తండ్రి తల్లి సంరక్షణలో నుండును.
యౌవనమునందు స్త్రీ భర్త సంరక్షణలో నుండును.
వార్ధక్యములో పుత్రుని సంరక్షణలో నుండును.

ఆయుష్యమునకు స్వాతంత్రము చంపడము గాని ఇతర స్వాతంత్రములు లేవు.

228 శ్లో॥ గంధైర్మాల్యైస్తథా ధూపైః క్వాపి దైర్భూషణైరపి
నానాభోగయుతైస్సేవాం విధవాంగీ లభ్యతి॥

224 తా॥ భర్తవలన స్త్రీకి పసుపు కుంకుమ, భూషణ, ద్రవ్య అలంకారములు, సుగంధ వాసన, శయ్యా సుఖములు కలుగుచున్నవి. విధవకు వీటివల్ల ప్రయోజనము ఏమి? తన పూర్వ జన్మకృత కర్మ సంస్కారమును బట్టి విధవరాలగుట విధాయకమే? పురుషుడుండగా ఆపురుషుని విడనాడి విధవరాలగుట కూడదు. పాపాత్మురాలగును. ఇందుకు ఒక ఇతిహాసము కలదు.

225 విధవబాల్య స్త్రీలు పునర్వివాహము చేసుకున్న మొదలు పైన ఉదాహరించిన అలంకారములన్నియు కలుగుచున్నవి.

14 ఇతిహాసము.

226 శ్లో॥ పురుషుడొకవేళ్ల కోపంబు బూని పతుల,
బలిపములు బల్కి కొట్టిన తిరుగబలకక,
ఓర్పుకొని యుండి శాంతులై యున్న యపుడు,
హితము బోధింపవలయునో ఇందు ముఖులు,

227 తా॥ ఒకవేళ్ల పురుషుడు కోపముచే తిట్టినను కొట్టినను తిరుగబడక శాంతగుణము పొంది ఓర్పుకొని యుండి పురుషుడు శాంతుడై యున్నపుడు సందర్భ మూచరించి ప్రియమైన పటువంటి పలుకులచే ఆయనకు బోధ

వచ్చి మతిహీనమై యుండుట స్త్రీకి పతివ్రత ధర్మమా
ర్గముగును, అలాగున విధవ మూఢత్వమును పొంది
హింసింస్తూవున్న మొదలవదుర్మార్గ కార్యములు చేయక
తన పెనిమిటికి మాంగల్యము తప్పవస్త్ర ఆభరణములు
యిచ్చివేసి కట్టుకున్న బట్టతో తన పుట్టింటికి గాని బం
ధువుల యింటికి గాని వెళ్లి తన స్థితి వారికి తెలియ
చెప్పి కష్టము ఫలితమని వారి యింటనుండినందున
పెనిమిటి హింసించే ప్రవర్తన అంతటితో నిలచి
పోవును ఇట్టి నడవడికకు ఆ స్త్రీకి దోషములేదు లేక
ఏదుష్కార్యము నైనా చేసిన మొదల నరకప్రాప్తి ఆ స్త్రీకి
సిద్ధించును.

228 ఎప్పటికైనను తన పెనిమిటి సన్మార్గములో ప్రవేశించి తనవద్దకు వచ్చినప్పట్లో తానున్ను తన పెనిమిటి మతిహితమై యథా ప్రకారముగా ఉండవచ్చును.

229 ఒకవేళ ఆ స్త్రీ తనవద్దనుంచి తెలియచేస్తే తెలియచేయక ఆబాధ నివర్తిచేసుకొనుటకై వెళ్ళినప్పుడు ఆ స్త్రీమీద ఏమొక్క అపరాధము పెనిమిటైనవాడు వెయ్యకూడదు. అపరాధము వేసిన మొదల ఇహలోకములో దండన లేక పోయినను యమలోకములో దండన కలదు.

230 ఎవరైనను శరణు చొచ్చినవారిని రక్షించవలయును.

231 స్త్రీ యేదైన క్రోధ తలంపు చేసికొని పెనిమిటికి కోపము వచ్చేలాగు చేసినట్టాయెడల అట్టి స్త్రీకి నరక ప్రాప్తి సంభవించును.

232 వరమన్న సమ్మి పురుషుని విడనాడిన స్త్రీ దౌర్భాగ్య స్త్రీ గతియగును. రెండవది నరక ప్రాప్తి సంభవించును.

233 స్త్రీ, పరపురుషుని వద్ద అక్రమైశ్వర్యములు కలిగివచ్చిటికి ఏ దినమునకు తప్పక యమ దండన కలదు.

దేవతా పతివ్రతలు

224 పతివ్రతలు—(1) అనసూయ (2) రేణుక (3) బృంద (4) అరుంధతి (5) శచీదేవి.

ఇంతటితో స్త్రీల ప్రకరణము ముగిసెను.

గృహస్థమార్గము

---

225 గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమునందున్న మానవుడు స్త్రీ వల్లగాని, తనగృహములో తనయిలాకాలో వున్నవారి వల్లగాని, గృహకృత్యములో గలిగే అనుమానమైన కలిగినయెడల, "అనుమానం పెను భూతమన్న" సామెత చొప్పున, అనుమానమును తన వికల్పముంచక శాంతగుణము వలన తెలిసికొని మందలించడము ఉత్తమము.

226 గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమునందున్న మానవుడు గృహకృత్యములలో ఏవిషయములోనైనా లోపాలోపములు కనిపెట్టిన యెడల విచారణ చేసి యుక్తముగా చేయుకుంటూ శాంత క్షమ దయాది గుణములను పొంది ధర్మ మార్గము బోధించుట ఉత్తమం.

227. గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమున నున్న మానవుడు స్త్రీ యొక్క వ్యభిచార దుర్నడతలు కంటితో చూచినను చేతులతో పట్టినను ఆ స్త్రీ విషయములో అప్పుడు శాంతగుణముపొంది ఆ స్త్రీతో మాట్లాడకుండుట మంచి లేదా ఆ స్త్రీని తాకక విడనాడుట ఉత్తమం గాని ఆ స్త్రీని దూ హింసగాని ప్రాణహత్యగాని చేయకూడదు. చేసిన యెడల అఘోరమైన పాపము కలుగును. ఆ స్త్రీ దుర్నడతను గురించి శిక్షించే వాడు భగవంతుడు కర్త

వే యుండగా మానవుడు శిక్షించుటకు కర్త కాడు. అట్లు తొలగుట యు అహింసయని చెప్పబడును. లేదా, ఆ రోగమును నవలంభించి ఆ స్త్రీని దేహహింసగాని, ప్రాణహార్యగాని, చేసిన యెడల పాపాతో కముసంగా శిక్షనన్ను యమలోకమున యనుభవింప కలుగును.

238 దేహ హింస గాని, ప్రాణహార్యగాని, చేయు మొదల "అహంకారం, పాపకృత్యం" అను దాని అహంకరించి, హింస, ప్రాణహార్య చేసినదే యగుచున్నది. పాపము సంభవించును.

239 దేహ హింస గాని, ప్రాణహార్యగాని, చేయుచు మొదల శాంతి, శమ, దమాదిగుణముల వల్ల "అహింసా పరమో ధర్మః" అన్న స్మృతిని బట్టి అహింస యే యగుచున్నది. మోక్షము కలుగును.

240 ఈ విషయములలో ఈశ్వరాజ్ఞ ప్రకారం వారి-వారి కర్మవలన జరిగినదని చెప్పుటకు అలవికాదు. ఇకను ఈ గంటి మర్మ మున్న కిటుకు కనుగొనుటకు ఆ సృష్టించిన సృష్టికర్త విష్ణువే ఎవ రున్ను కనుగొన లేరు.

241 మానవుని తల్లిదండ్రి పుట్టినిగా గాని, మానవుని యొప్ప తిగాగాని, వివాహము చేసుకున్న స్త్రీ సాధ్యముగానున్నను లేక అం ధవికారముగానున్నను, ఆ స్త్రీ పద్మాస్థరాలుగా పుష్పస్థలో ఆమె ను విడనాడుట ఆమె మనస్సు ఎంత చింతించుచుండునో, అంతవరకు ఘోరమైన పాపము పొందగలడు.

242 (188) వ సంఖ్యయందు చెప్పిన ప్రకారం అట్టి స్త్రీ మా నవునకు భార్యగా సంభవించడము నుండి అదృష్టముగ తలంచుకొని పెనిమిటి భార్యలు అన్యోన్యమైత్రత్వముగా నున్న యెడల గృహకృత్యములో మేలు కలుగుచుండును. అటే యుండెనా ఏది మన్ను గృహస్థాశ్రమ ధర్మ మార్గమందు అంటి అంటక అనగా

బురద కుమ్మరి పురుగుకుంట నట్టున్ను, భవిదింగపండుపై బొబ్బరంటనట్టున్ను, తామరయందు జలమంటనట్టున్ను, యిటువలె వీరిరువురు సంసారమునందు ప్రవర్తించుట గృహస్థాశ్రమధర్మమగును ఈ గ్రంథమున గృహస్థాశ్రమ ధర్మములో ముద్రించిన నీతి వాక్యములను చూడుము.

పురుషుని నడవడిక.

243 పురుషుడు స్త్రీలతో యుగళాలి మాటలాడుటయు, విశేషముగా స్త్రీలయందు అనురాగము గలిగి చూచుటయు, ఇవి మొదలగునవి చెడుకార్యములగును. ఇట్లు సుందర స్త్రీల మొకముల ప్రవర్తించిన మొదల, ఆ స్త్రీలు అట్టిజనుని మనస్సునందు ప్రవేశించెదరు. సుందర స్త్రీలను చూచినపుడు ఆ స్త్రీల దేహము రక్తమాంసమనియు, ఎముకల నరములమయమనియు, వివేకించి చూచిన మొదల ఆ స్త్రీల యందు మనస్సు చిక్కుబడదు.

244 ఇంద్రియములను చెడునడతలకు పోనివ్వని వాడే ధన్యుడగును. పోనిచ్చిన మొదల పాపము సంభవించును.

245 పరస్త్రీలయందు ఆశపడిన పురుషునికి కలిగే ఫలములు ఈ దిగువ నుదాహరించిన పద్యము వలన గ్రహించుకొనుము.

15 వ ఇతిహాసము.

సీ॥ పరకాంతపై యాశపడిన మానవులకు,
వగుచాటు కనమున దగని దిగులు.
(2) నిగడు విరుద్ధంబు నాచారహీనత,
చే సొమ్ము బోవుట సిగ్గు చెడుట.
(3) అపకీర్తి బంధు జనాళి దూషించుట,

నీతియు దొలగుట స్వర్గ చెడుట.

(4) పరలోక హాని లంపట నొంది మూల్గుట,

పరువు దప్పుట దేహబలము చెడుట.

(5) తనయాలి వేరి పాలైన కృశించుట.

దాని వగను గన్గొనిన జీవంబు గోనుట.

(6) ముజ్జగంబు నేలు వాడిరాజ్య భ్రష్టుడైన,

(7) కాని దుర్వృత్తి దగ చెందు వాడైన॥

అని వేమ గోపాలశతకములో చెప్పినట్లు యింద్రియములను
చెడునడతలకు పోనివ్వనివాడే మోక్షమార్గమును కనగలడు.
మనపాపములు మనల నెట్టుకుపోనీయుటలేదు.

పురుషుడు,

246 స్త్రీలను మోసపుచ్చినట్లు దిగువ నుదాహరించిన పద్యములన తెలియబడుచున్నది:

అది అనగా:-

247 ॥ దృంగనమ్మరాదమ్మ తెలుగువారికైనగుణము,
ఇచ్చకపు మాటలాడి వీఁగించినైన,
కూడువేళ్ల నీకోర్కె కాదనటంచు,
మాయచేయుదు రెటువంటి మగువనైనా.

248 అన్న స్త్రీవాక్యమును బట్టి చూడగా నిశ్చయమే? పురుషులైన వారిలో కొందరు దుర్మార్గులు మనసు మెత్తనిగల స్త్రీలను నైతిక తియ్యాదము వలన మహాపాతకము కలుగును ఆ స్త్రీలకున్ను యమదండనగలదు. ఈ పాపము పెరుగుచుండగా రెండవది అందులో కొందరి స్త్రీలను అధోగతి పాలు చెయ్యడమును గురించి నరకమును చెందుదురు. అధోగతి నిడ స్త్రీలకు పాపము పె

నాగకన్యకలు

256 (1) కాంతామణి (2) చంద్రకాంతామణి (3) పూర్ణచంద్రకాంతామణి (4) పరిపూర్ణ చంద్రకాంతామణి (5) సర్వ పరిపూర్ణచంద్ర కాంతామణి వీరు నాగకన్యలు

257 ఇట్టి వారివలె ఉన్న కలివేశ్యలను చూచి, పోలి కొన్న చపలు చిత్తులై ఉత్తర పడవను చూడగా:-

258 సా॥ "కించిత్ భోగం భ్రష్టా కారత్వ" మన్న వచనము న చెప్పినను సా॥ కామాతురాణాం, నలజ్జనభయం అన్న వచనము న చెప్పినను, సా॥ మారుని పదపద్మంబులు మరువక యుందురు దుర్జనులు, అన్న వచనము చెప్పినను సా॥ వినాశ కాలే, విపరీతి బుద్ధి అనుపటన్ను, మోహాంధ కారములో పడి విఱ్ఱవీగుట కంటె పెద్దలననుసరించి ఈ గ్రంథము వలన నిర్గుణమైనట్టి బ్రహ్మజ్ఞానము ను పొంది మోక్షమార్గమును గ్రహించి కడతేరుట ఉత్తముడగును. పైని వివరించిన మోహపాశములను నివర్తించుకొనిన వాడే విమలుడు అనగా పరిశుద్ధముగానున్న వాడని అర్థమగును.

259 పైని ఉదాహరించిన అప్సరసలవల్లనున్ను నాగకన్యకలవల్లనున్ను ఋషులు మొదలైనటువంటి వారు మోసపోయి, తపను, భగ్నము చేసికొనిరి. శుభమహాఋషి మాత్రమే మారుని పంచ బాణములను రామబాణమువలన ఖండించి రంభను జయించుకొనెను.

బాల్యవివాహము

260 శాస్త్రా-చార-పరంపరముగా నీళ్ల ధార బంధమునందు ప్ర

హ్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రాదులలో, బాలికలకు వివాహము చెయ్యడము వాడుకగా ఉన్నది ఈ వాడుక తప్పించుటకు అలవి కాదు. ఇదివరలో అనేకులు అన్యులు పత్రికల వలన ఈ విషయమై ప్రచురపరచియున్నారు ఆ పత్రికలలో ఉన్న దుర్గుణములకు వంటి వార్తలను చదివినవారున్ను, విన్నవారున్ను, మేలు, కీడు, విచారించక పెడచెవిని పెట్టి ఎప్పటి ఆచారములోనే ఆనందించుచున్నారు. ఇకను తలచి మరిచెప్పనేల.

బాల్యములో విధవలగుట

261 పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం బాలికలకు వివాహము చేయుటవలన అనేకులు విధవలై యున్నారు ఎన్నతగముకాదు.

పునర్వివాహవిషయమై

262 కొన్ని సంవత్సరములనుంచి బ్రాహ్మణులలో బాల్యవిధవలుగా ఉన్న స్త్రీలు పుష్పవతి దశ పిమ్మట వారి ఇష్ట ప్రకారం వారి కులస్థులలోనే భర్తలను ఏర్పరచు కొని వివాహము చేసుకొనుచున్నారు. ఇది ధర్మకార్యమగును

263 ఇండియా యందంతటా శూద్రులలో నున్న పాటక వర్ణములలో పారా-వార-పరంపరముగా పునర్వివాహములు జరుగుచూనే ఉన్నవి. ఇదిధర్మ మార్గమగును వారి వారి కులస్థులలో శంక లేక పారా వారా పరంపరముగా మిళితముగానే యున్నారు.

264 రాజులు, వెలమలు, రెడ్లు, కమ్మవారు, బెలగాలు మొదలైనట్టివారికి పునర్వివాహము యొక్క తలంపులేనే లేదు. మీరున్ను

బాల్యవిధవలగు స్త్రీలు పుష్పవతి కాగానే పునర్వివాహము చేయుట ధర్మమగును. ఈ స్త్రీలలో, పునర్వివాహమందు ఇష్టమైనవారికి వివాహము చెయ్యవచ్చును. అయిష్టమైనవారికి వివాహము చెయ్యక మానవచ్చును.

265 యౌవనవిధవ స్త్రీలకు పునర్వివాహము చేసుకొనుటకు వారి పెద్దలు వల్ల అనుజ్ఞ పొంది పెట్లు పాలింపర్యా ... పునర్వివాహములు జరిగింపుచున్నారు. ఇట్లుండినగా వారిలో కొందరు ఆ మూడాచారమును పూనకొనక పోవడము అధర్మమగును. విధవ స్త్రీలుగా వున్న వారిని చెరశాలలో ఉంచినటువలె ఉంచడము పాపమగును.

266 విధవ స్త్రీలు వారి తల్లిదండ్రుల వద్దగాని అన్నదమ్ముల వద్దగాని బంధువుల వద్దగాని పోషవర్గము జరుగుచు చిన్న మొదల వారి అనుమతి కోప్పువన ఉండి మర్గొంటూ వారు చెప్పే వాక్యములను శిరసావహించుకొని ఆకులములో తలవంపులు లేక కుమారీ అన్నట్లు" గృహకృత్యములు జరుపుకొంటూ వున్న మొదల వారిని పద్మిని స్త్రీలకంటె ఒకమెట్టు ఎక్కువ అనవలెను. వీరికి ఇహలోకమునందు కీర్తియు పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు గలవు. ఇందుకు సందియంబు లేదు.

267 అహీర అనగా పెనిటి బిడ్డలు ఎవ్వరు ఆధారములేని వారు పునర్వివాహము చేసికొన వచ్చును. లేదా, వారు మర్యాదగ నడతలు నడువక యేదైన కూలివరులుగా, వ్యవహారపనులు, గాని వారి బంధువుల యిండ్లలో వుండి, పనిపాటలు చేసికొని బ్రతికిన వారికి ఇహలోక కీర్తియు పరలోకములో భోగభాగ్యములు పొందగలరు. ఇందుకు విస్మృతి:-

16 వ ఇతిహాసము.

283—స్మృతి: "కొలదినోములు నోచి ఎక్కువ ఫలంబులొందగవచ్చునే" అనునట్లు తక్కువ నోములు నోచి ఎక్కువ ఫలము కావలయునని కోరినయెడల కలుగునా? కలుగదు. మఱియొక్క శ్లో॥ "లలాటలిఖితే ప్రాప్తిః" అనునట్లు పూర్వజన్మ పాపకర్మములను బట్టి "బ్రహ్మ" ఎంతవరకు వ్రాసినాడో అంతే ప్రాప్తించును. చింతించినందున ఫలములేదు. మఱియొక్క ॥వ॥ అనువుగానివేళ నధికులమనరాదు. కాలముక్కిరి గరుడవరలయు ద్రౌపది ఒకపని తగుబాటుచేయదా! యేమిచేయవచ్చు ఈశ్వరాజ్ఞ" అనునట్లు జానకీదేవికే ప్రారబ్ధకర్మ తప్పలేదుగదా! కలియుగమందున్న మానవులకు తప్పునా? తప్పదు. గనుక విధవలలో ఆదరణలేని వారు పునర్వివాహము చేసికొనవచ్చును. లేదా, వ్యవహారము గాని కూలిపనులు గాని లేక, వారిబంధువుల యిండ్లలో పనిపాటులు అనగా ప్రాతఃకాలము లేచి "శుద్ధికట్టవాండారమును" చేతబట్టి ఇండ్లవాకిళ్లు ఊడిచి గోమయముతో ఇండ్లు వాకిళ్లు శుద్ధిపరచి ముగ్గుపెట్టి పాత్రలు శుచిపరచి స్నానము చేసికొని మడిబట్టకట్టుకొని జలము తెచ్చి వంటప్రయత్నము చేయుట విధవ స్త్రీలకు విధాయకము. ఇట్టి పనులవల్ల ఉదరపోషణ చేసికొన్నందున దోషములేదు. ఇట్టి స్త్రీలకు భూలోకమునందు కీర్తియు పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు గలవు. గాన వీరి బంధువులయిండ్లలో మినహా వేరేయితర ఇండ్లలో పనిపాటులు చేసికొని జీవించుచున్నయెడల వారు దాసీపె వాళ్లని పిలువబడుదురు. పూర్వము చేసిన పాపము వలన ఈ పేరు గలుగును. ఈ జన్మమందైనను ఈ పనులు చేసికొంటూ సుగుణవతిగానుండి భగవంతుని ధ్యానించుచున్నయెడల మోక్షమార్గము కలుగును.

269. ఇట్టివలెనే వారి పుణ్యాతిశయమువలన భాగ్యవంతులుగానుండి కేవలి అట్టివారు "పురుషార్థమును" వహించి అనగా "ధర్మమార్గమును గ్రహించి" గృహకృత్యములను మిత పవిత్రగా సంచరించుచు, వారి పుత్రమిత్రాదులనున్ను, చేతిక్రింద నున్న యుద్యోగస్థులనున్ను, దనివాండ్రనున్ను, మిక్కిలి ప్రేమగా చూచుచు, వారు చేయవలసిన పనులను వారికి చెప్పి "శాంతి" గుణము వలన కనికరముతో వారిచేత పనులు పుచ్చుకుంటూ ॥సామెత॥ "చల్లలో వెన్న కలయనటువలెనున్ను" "వెన్నవాలికకు అంటనటువలెనున్ను" అనునట్లు మనయజమానురాలు మహాశ్రేష్ఠమైన మర్యాదగల దానని పేరువహించిన యెడల, పతివ్రతలకంటె నెక్కు మహాగొప్పది అనబడుదురు. ఇట్టివారు భూలోకమునందు, కీర్తియు, పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు పొందగలరు.

270.—॥సామెత॥ "పాపాయ పరపీడనం" ॥ఇందుకు పద్మశ్రీ శ్లో॥ "స్మృతి స్మృధర్మ సంహితా" అన్నస్మృతియనే ధర్మశాస్త్రమునుబట్టి పరులను హింసించినపాపము సంభవించునని అర్థమగును. ఇది గ్రహించినడుచుచున్నవారే ధన్యులు.

271.—ఈ గ్రంథమునందు 111 వ పత్రం 204 వ సంఖ్యయందు చెప్పిన "భర్త" భార్యను విడనాడిన విషయమై కొరత ఈ దిగువ నుదాహరించబడుచున్నది.

272.—వైవాహిక నిబంధన మీరి అనగా వివాహకాలమందు నున్నటి ముక్కోటి దేవతలు సాక్షిగానున్ను దేవతాపవిత్రయగు "అరుంధతి"యనే నక్షత్రం సాక్షిగానున్ను వధూవరులిరువురున్ను ప్రమాణములు చేయించినటువలె మాంగల్యము కట్టించిన నిబంధనలను మీరుచున్నారు. అది అనగా:—

273.—స్త్రీ వ్యాధిగ్రస్తగా నుండినను లేక వ్యాపారగామి

గానుంచిన స్త్రీనిన్ని అన్యస్త్రీయందు పురుషుడు అయిష్టతపొంది విడనాడుట ఉత్తమము కాదు. ఆస్త్రీయందెట్టి కారణముండినప్పటికిని దోషము ఆపురుషునికి తప్పక తగులుచుండును. ఆపురుషుడు ఎంత సంపాదన గలవాడైనప్పటికి భార్యను విడనాడిన వాడు పాపాత్ముడగును. ఆస్త్రీనిర్దోషిగానున్నపుడు భర్త ఎన్నడూ విడనాడకూడదు.

274—పురుషుడు విడనాడిన స్త్రీ తలిదండ్రుల వద్దగాని అన్నదమ్ములవద్దగాని అక్కచెల్లెళ్లవద్దగాని వెళ్లిచేరవలసిన విధాయకము ఆస్త్రీకి దోషములేదు.

మనవర్తి విషయమై

275—స్త్రీ తల్లితండ్రిగాని అన్నదమ్ములుగాని బంధువులుగాని, భాగ్యవంతులుగా నుండినను లేక పేదవారుగా నుండినను, మా నరాజధానివారి ధర్మచట్ట ప్రకారం మనవర్తికి దావాచేసి మనవర్తి బట్టుకోవడము నీచముకాదు. ధర్మమార్గమగును. పెనిమిటి సొత్తే ఆస్త్రీకి ఆధారమగును. పెనిమిటి ఆస్త్రీని విడనాడినప్పటికి ఆపెనిమిటినిమనువచాలదు. అందువలన ఆపెనిమిటికి కొంత దోషము నివారణయగును.

276—॥స్మృతి॥ "దుష్టగో బాల్య వివాహో యూకా...శంకరః" అనునట్లు బాల్యావస్థను విడిచి యౌవన దశవచ్చినపుడు వధూవరులిద్దరు లేకస్త్రీ నైన వివాహమాడిన వరునితో మాత్రము వ్యయముగా చేసికొన్న మొదలు ఇష్టమునకస్త్ర ఆస్త్రీకి కలుగనేరదు.

277—వధూవరులిరువురకు తెలియకయే తలిదండ్రులు అన్నదమ్ములు బంధువులు మొదలైనవారు చేసిన వివాహము వలన ఆస్త్రీ కిట్టిమన్నక తప్పదు.

278—స్త్రీయొక్క పెనిమిటికి మనపస్తి యిచ్చుటకు ద్రాకుశ్యము లేని యెడలనున్ను తిన్నయెడలనున్ను స్త్రీని పోషించే భారము వివాహము చేసిన వారిదేయగును. స్త్రీనియెవరున్ను దుర దృష్టురాలని దూషించకూడదు. అతిపూర్వవివాహము చేసిన వారిదే యగును. స్త్రీని దూషించిన యెడల నాలు యొంతముఃఖంమనో అంత దోషము దూషించిన వారికి తగులును తప్పదు.

స్త్రీ పురుషుల వివాహము

279—హరా—హర—పరంపరముగా బాలురకు, బాలికలకు, వివాహము చేయడము, ఈ భరతఖండమునందు, ముఖ్యాచారమై ఉన్నది. ఈ నూచారమును విడనాడి ఇది కలియుగము గనుక—స్త్రీ—పురుషవతి తైనవారితనున్ను, శ్లో॥ దుష్టరో, బాల్య, వివాహో అనువచనము తప్పించి, పురుషునికి 16 సంవత్సరములకు పైగా శ్లో॥ యూవనో వ్యవాంకిది అనువచనము ఆచరించి, యౌవనమందు వివాహము చేయుడము ధర్మమార్గము[illegible]. ఈ గ్రంథమునందు 63 వ పత్రములో చెప్పిన ప్రకారం 16 సంవత్సరములకు బాల్యతయున్ను వదలి యౌవనము కలుగును. పూర్వీకుల స్థలలో కొందరు ఇదే ప్రకారముగా జరిగించుచున్నారు.

280—బాలికలకు వివాహము చేసినప్పటికి వారిలో విధవవైన వారికి శ్లో॥ ...న ద్వేషి పునర్వివాహ॥ అనుసరించు పునర్వివాహము చేసినందున ఏదోషమున్ను లేదు.

281—స్త్రీ—పురుషులు. ఏకమనస్కులైతే, వివాహము చేసుకొనడము మహాశ్రేష్ఠము.

282—ఈ భరతఖండము నందున్న జనులు ఈ యాచారము లను విడచివిడిచి పూర్వపు ఆచారములనే కొనసాగించుచున్నారు. అందువలన బాల్యవివాహములు గలవృద్ధవివాహములను, [illegible]

శాస్త్రులతో వినుచు అట్టి నమ్మకములు గల ఆచారము మానకపో
విడము ఉచితముకాదు.

233—పురుషుడు. భార్య చనిపోయిన పిమ్మట మరల వివాహ
ము చేసికొనవచ్చును గాని.—

234—స్త్రీ—పురుషుడు చనిపోయిన పిమ్మట పునర్వివాహ
ము చేసికొనకూడదా?—

235—ఈ విషయమునకై, సుగుణమైనటువంటి ఇతిహాస
ములు గలవు. ఆ ఇతిహాసములను దిగువ నుదహరించడమయినది.
వాటిని బట్టి ఆలోచించుడు.

17 వ ఇతిహాసము.

236—"ఇప్పుడున్న మన రాజధాని వారలో. ప్రథమవివాహ
మున్ను, పునర్వివాహమున్ను, గాంధర్వ వివాహమువలె, వధూవరు
లిరువురు, ఏకస్థులై వివాహమాడుమన్నారు. మూడు పద్ధతులు
మహామేలైనవిగానున్నవి" ఘనత పొందిన జర్మని దేశస్థురాలైన
"కేంబర్గ్" అనురాజ స్త్రీ విధవరాలైయుండి—"ఘనత పొందిన
కెంటు ప్రభువైన ఎడ్వర్డుగారిని" పునర్వివాహము చేసికొనిన
పిమ్మట వారికి ఒక్క కుమార్తెమాత్రము 1819 వ సం॥ మేనెల
24 వ తారీఖున జన్మించెను. ఆ చిన్నదియే మొన్నటివరకు మనదేశ
మునకు చక్రవర్తినిగా నుండెను. ఆమె నామధేయము "విక్టోరి
యా" అని ఆమె తల్లి పేరు పెట్టబడెను.

237—మహాఘనము పొందిన పేరు విక్టోరియా చక్రవర్తిని
గారు బాల్యమునుంచి మరణించేవరకు "కర్తవ్యో ధర్మసంగ్రహః"
అను "స్మృతి స్త్రీధర్మసంహితా" యను ధర్మశాస్త్ర ప్రకారము
చేసిన పుణ్యాకర్త్ర ప్రభుత్వము చెప్పుటకు అలవిగాదు. మన
కు రాజధాని వహించి నప్పటినుంచియున్న సేపుకు చేసిన మేలు చెప్ప

తరముగాదు. ఈ చక్రవర్తిగారు తనభర్త భక్తిలోనున్ను రాజ్యపరిపాలలోనమున్ను దానములోనున్ను దైవభక్తిలోనున్ను మిక్కిలి కీర్తికెక్కినవారని గ్రంథములవల్ల తెలియబడుచున్నది. ఈచక్రవర్తిగారిని యేమైన గాని యాదవచ్చును? ఆలోచించుడి! ఈ విక్టోరియారాజ్ఞిగారవనియందున్న పతివ్రత స్త్రీలకంటె 10 మడుగు తక్కువయగును. ఈమె పరిశుద్ధా ఆత్మమోక్ష పదవి నొందియుండును. ఇందుకు సందేహమేమియు లేదు. ఈ మనసంతానములో సంతోషించి కాలము చేసెను.

288—రెండవది, మహమ్మదీయులలో పారా—వార—పరంపరముగా పునర్వివాహాచారముకద్దు.

289—మూడవది, పైని ఉదాహరించిన 262 వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారం బ్రాహ్మణ వితంతువులలో కొందరు గాంధర్వ వివాహమువలె వధూ—వరు—లిరువురు—ఏకమ్మై పునర్వివాహము చేసుకొంటున్నారు; మరికొన్ని అచ్చటచ్చట వీరిలోనే పునర్వివాహములు జరుగుచూనే యున్నవి.

290—నాలగవది, కోమట్లలోనున్న కొంతకాలము నుంచి కోరిన వితంతువులకు పునర్వివాహము జరుగుచూనే వున్నది.

291—ఐదవది, పైని ఉదాహరించిన 265 వ సంఖ్యయందు చెప్పిన ప్రకారం శూద్రులలోనున్న యాదవ విధవరాండ్రలో పునర్వివాహము కోరిన [illegible] వారి పెద్దలు ఆ—ఆచారమును జరుపుచూనే వున్నారు.

292—ఆరవది, పైని ఉదాహరించిన 263 వ సంఖ్యయందు చెప్పిన ప్రకారం శూద్రులలో పాదక కులస్థులలోనున్న పెద్దలు ఆలోచించిన ప్రకారం విధవలలో కోరిన వారికి పునర్వివాహము చేయుచున్నారు.

293—ఇష్టమైనటువంటి ఆచారమును కొందరు విడనాడ డేము ఉత్తమము కాదని తలంచవచ్చును.

294—హిందువులలో, పురుషులకు మరల వివాహము చేసికొనుటకు అధికారము కలదుగనుక, ఆ ప్రకారమే వివాహము చేసికొనుచున్నారు.

295—హిందూవర్ణములోని పాటకకులస్థులు మినహా మిగత కులస్థులలో వివాహ విషయమై స్త్రీలకు అధికారము లేనందున విధవలైన వారిలో కొందరికి పునర్వివాహము చేసికొనుటకు మనస్సు యందున్నప్పటికి, కులకట్టడివల్ల పైకి తెలుపక మనస్సునందు కృశించుచున్నారనవచ్చును. వారు కృశించుచున్న మొదల వారిని పోషించేవారికి ఆదోషము తప్పక తగులును. సందేహము లేదు. ఈ దోషమును నివర్తించుకున్నవారే ధన్యులు. ఈ విషయములో, ఈ దిగువ నుదాహరించిన 292-293 సంఖ్యలను ముఖ్యముగా చూడుము.

296—బ్రాహ్మణులలోనున్న, కోమట్లలోనున్న కులకట్టడికిలోబడనివారు, మేలు కలిగించునట్టి పునర్వివాహమును నభ్యసించుచున్నారు. ఇదిధర్మమార్గమగును.

297—కులకట్టడివారున్ను, పైన ఉదాహరించిన 292 సంఖ్య యందు చెప్పిన దుర్గుణముగల పూర్వపు ఆచారమును విడనాడి, 230 లో చెప్పిన ప్రకారం మేలుకలిగించునట్టి పునర్వివాహమునే యాచారమును అభ్యసించడము ఉత్తమమగును. ధర్మమార్గమగును.

298—ఈ ధర్మమార్గమును పండితులైనవారున్ను బ్రహ్మజ్ఞానులుగానున్నవారు ఎవరెవరో ఆలోచించి, మేలుకలిగించునట్టి పునర్వివాహములు జరిగించుచున్నారనవచ్చును. వారు ధర్మాత్ములగుదురు.

299—వివరాంశ దృష్టిని తొలగించుటకై పైని ఉదాహరించిన మహాత్ములు గలిగినట్టువంటి ఇతిహాసములను జనులకు సర్వసాధనములలో తెలుపుటకు కారణమైనదా "తత్వ" మనగా (1) పరమాత్మ (2)నిశ్చయుండు నిత్యుండను వాక్యము అర్థమగును(**Knowledge of the eternal truth)**

ముఖ్యతాత్పర్యం

300—ఈ కలియుగమునందు మానవ జన్మమెత్తిన వారు మోక్షమార్గము కొరకై మేలుకలిగె ఫలములను పొందవలెనినగాని కీడుగలిగె ఫలముపొందటము అవసరముకాదు.

301—నరునకు ఈ భూమియందు లేశమాత్రమైన హక్కు లేదు. నరునకు గలిగిన, భార్యా పుత్రాదులు మొదలైనవారిని మమత్వతో నెంత పోషించినను, తుదకు సర్వము వదిలి వెళ్లవలసిన వాడు తానొక్కడేగదా? తాను యీజన్మమందు చేసిన పుణ్యాపాపములు, భార్యా—పుత్రాదులు మొదలైనవారు పంచుకొనజాలరు, ఇంతమాత్రమునకు మేలుగలిగించే పునర్వివాహమనే ఆధారమును అటంక పఱచనేల? ఆపాపమును వడికట్టుకొననేల? మనపాపములు మనలగట్టికుడువక విడుచుటలేదు. గనుక పైని ఉదాహరించిన వివాహ సంగతులలో మేలు—కీడు—నెఱింగి—మేలుగల ఫలము ను పొంది మోక్షమార్గము [illegible] చెందుట ఉత్తమమగును. ఈ విషయమై 76 వ పత్రం 79 సం[illegible]మూడుము. ఈ పాఠ మీదిగువ నుదాహరించిన 302 వ సంఖ్యయందున్న 4, 5 సంఖ్యల పరేచ్ఛ అనిచ్ఛ కర్మములనబడును. అనగా ఇతరుల వల్లగాని తెలియకగాని కలిగిన శాపము.

పుణ్యపాపముల విషయమై

302 ప్ర (1) పుణ్యమనగా...ఎట్టిది? (5) కరేచ్ఛాకర్మ అనగా ఎట్టిది?
(2) పాపమనగా ...ఎట్టిది? (6) అనిచ్ఛాకర్మ అనగా ఎట్టిది?
(3) ప్రారబ్ధకర్మనగా..ఎట్టిది? (7) నిషిద్ధకర్మ అనగా ఎట్టిది?
(4) స్వేచ్ఛాకర్మనగా..ఎట్టిది? (8) ఆగామికర్మ అనగా ఎట్టిది?

303—ఈ కర్మములు ఎప్పుడు నశించును.? ఉ॥ ఈ పైని దిగువనుదాహరించిన సంఖ్యలనుబట్టి గ్రహించుము.

1 జారత్వవ్యభిచారముల
వివరణము.

304—జారత్వ, వ్యభిచారము (1) కొంపలుకాల్చునది (2) సిరిమాలినది (3) కులహీనత గలది (4) భ్రష్టాకారి (5) చండాలి (6) దరిద్రము పొందినది (7) అనాచారము కలిగినది (8) మానభంగముగలది (9) ప్రాణహానిజేయునది (10) లజ్జ, సిగ్గు, లేనిది (11) పరువు, ఉరువు, లేనిది (12) దుర్దశగలిగినది (13) శిక్షకులోబడినది. (14) అన్నిటికంటె హీనమైనది (15) నీచమైనది, ఇట్టి జారత్వ, వ్యభిచారములకంటె హీనత పని మరియేదియు లేదు.

జారత్వ పుట్టుక.

305—ఇట్టి జారత్వమువలన [illegible] అంకు రోగము వాళ్లయింట్లు పు. ట్టినదియగును. రోగము వాళ్లకు దో[illegible]ము లేదు, రోగము వాళ్లు ఎవ్వరినైనను అంకుమగనిగా చేరదీసుకొనగలరు. మహాంధకారమైన మృదువాక్యములచే ఆటపాటలచే, సరసల్లాపములచే వానివద్ద ద్రవ్యము అర్జించుకొనియుందురు. అంతా హరించిపోయిన పిమ్మట, వానితో మాటలాడరు. ముఖము లివ్వకొని యుందురు. తుదకు మొ

దపట్టుకొని గుహ్యమును అవలీలగ నంటి కొయుచుండెదరు. కొందరువాని ను ర్వ్యర్థ ముంచుదురు. వీరిలో కొందరు భగవద్భక్తులుగలరు. వాని ఉష్ణ ములను భరించినంతన, వానిని సన్మానించి ఆదరించుదురు. వీరి జన్మ 302—వ సంఖ్యయందున్న ప్రారబ్ధకర్మమువల్ల కలిగినదని, చెప్పవచ్చును. మరియొక్క, దిగువ నుదాహరించిన 307 వ సంఖ్యను చూడుము.

వ్యభిచార ప్రభావము.

306—పారావార పరంపరముగా గృహకృత్యములోనున్న వారిలో కొందరు పురుషులు అట్టిపాపిష్టివ్యభిచారములో పడి ।సా। ''మరిచెడిపచ్చును ముందు, చేటువచ్చును వెనుక'' అనుజనశ్రుతి చొప్పున అష్టదరిద్రముపొంది విజ్రుంభించి నశించి పోవుచున్నారు. అట్టివారినిచూచి యైనను దురాత్ములు ఆ ఆచారము మానకయున్నారు. వారి భార్యలు ఎంత దుఃఖించుచుందురో అంత యమదండన ఆ నశించిన పురుషులకు సంభవించును. ఇందుకు సందేహమేమియు లేదు, ఈ పాపిష్టి ఆచారము నివర్తిచేయుటకై ఆర్యులు అనేక సామెతలు గ్రంథములయందు తెలిపియున్నారు.

307—।సామెత। ''కలియుగ మందున కండలు పెంచుక కావరముండకు పోమనసా!'' అన్న తత్వజ్ఞానము చొప్పున, పైని ఉదాహరించిన పురుషులు చేసిన చర్యలు కామముతో కూడిన కండకావర మనబడును. పైనుదాహరించిన 302 సంఖ్యయందున్న ప్రశ్నలకు ఉదాహరణ మిదియే (1) పాపమనబడును. (2) స్వేచ్ఛాపాపకర్మమనబడును. (3) నిషిద్ధకర్మమనబడును. (4) ఆగామికర్మమనబడును. అనగా పూర్వజన్మమందు చేసిన పాపపుణ్యములు ఈ జన్మమందు అనుభవింపుట, ఈ జన్మమందే క్రొత్తగా సంపాదించిన పాపములనబడును.

2 జారత్వ వ్యభిచారముల విషయము.

308—శ్లో॥ జారత్వే వ్యభిచారో, పాపకృత్యం అన్నట్లు చెప్పిన, పారా—పార—పరంపరముగా, ఇట్టి పాపిష్ట, జారత్వ వ్యభిచారములను స్త్రీ, పురుషులలో కొందరభ్యసించి, మానభంగమై నశించిపోతున్నారు ॥సామెత॥ "నేర్చిన విద్య గాల్చినను పోదనునట్లు" ప్రాణహాని కలిగించే జారత్వ వ్యభిచారములను ఇప్పటికి మానకయున్నారు. ఇట్టి స్త్రీ యొక్క పెనిమిటికి, పురుషుని యొక్క భార్యకు, బంధువులకు నలుగురిలో నగుబాటులు.

309—పైని ఉదాహరించిన స్త్రీలు, వారి పతివ్రత ధర్మమును భంగపరచుకొని జారుడనేటటువంటి ముగని పాలబడడమున్ను, పురుషులు గృహస్థాశ్రమ ధర్మమును విడచివిని కట్టుకొనిన భార్యలను విడనాడియు విడనాడకయు వ్యభిచారి అనే అంకిటాలు పాలుబడడము, వీటివలన శిక్షలు పొందడము, ఏమికర్మమో తెలియదు. లోగమువాళ్లు నవ్వుచున్నారు.

310—ఇట్టి పాపకృత్యము విషయములో పరలోకములో యమునిచేత బడి యేమిశిక్షలు పొందుదురో తెలియదు. వినను 71 నుంచి 76 వ పత్రమువరకు ఈ గ్రంథములో చెప్పిన ప్రకారం భువిని ప్రజలు అనుభవించే, అష్టకష్టములు, (2) తీరని వ్యాధులు (3) భిన్నముగల శరీరములను, వీటిని తలచి చూచిన మొదల ఏపాపమువల్ల అనుభవించుచున్నారో తెలియదుగాని "మొట్టుకు" పాపమువల్లనే ఆబాధలనుభవించుచున్నారనవచ్చును.

311—ఇట్టి ఘోరకృత్యమైన వ్యాధులను చూచుచు ఇప్పి ష్టాకారి జారత్వ వ్యభిచారములనే అంకములను మానకయున్నారు.

312—పురుషులు పరస్త్రీలయందు గమనముంచినను అధికారుల వలన శిక్షనున్ను పరలోకములో యమదండన తప్పక గలుగును. ఇట్టి విషయములో ఈ భూవిలో అధికారులవల్ల శిక్ష పొందడము మనము చూచుచున్నాము కదా? ఇకను తలచి చెప్పనేల? ఇందుకు సమ్మతి.

313—"...కోరికలు గోరువారికి ధారణిలో నరకమందు" అన్నవచనము చెప్పిన పైని ఉదాహరించి స్త్రీ—పురుషుల చర్యలు కోరికలనబడును. 302 సంఖ్యయందున (1) పాపము (3) స్వేచ్ఛ కర్మ (4) నిషిద్ధకర్మ (5) ఆగామికర్మలనబడును. అనగా పూర్వజననమందు చేసిన పాపపుణ్యములు ఈ జన్మమందు అనుభవించుచు ఈ జన్మమందే క్రొత్తగా సంపాదించిన పాపములనబడును.

భోగముకాండ్ల విషయమై

314—సానికులస్థులు, భోగము కులస్థులు, గుడిసేటులు అని మూడురకములు గలవారు గలరు.

315—(91-92 వ పత్రములలో చెప్పిన ప్రకారం) వీరిలో నున్న, పద్మిని, హస్తిని, చిత్తిని, శంఖిని అని పేర్లు గలవారు గలరు.

316—ఆర్యులనగా సకలం తెలిసినవారు. స్త్రీలు చేసే చర్యలను బట్టి అనగా వారి నడతలను బట్టి ఈ పేరు లిడిరిగాని మరి ఒకటికాదు.

317—సాని కులస్థులలోనున్న, భోగము కులస్థులలోనున్న కొందరు వివాహములు చేసికొని సంసారులుగానున్న మరికొందరు వ్యభిచారిణిలుగా నున్నారు. వ్యభిచారులనగా అంకటాలనబడుదురు.

318—పైని ఉదాహరించిన 200 వ సంఖ్యయందు చెప్పిన ప్రకారం సానులలోనున్న భోగముకాండ్లలోనున్న వ్యభిచారిణులుగానున్నవారు అంకటాలనబడుదురు. ఈ అంకటాలయింట పారంపర్యముగా జరుగుచున్నది.

319—వీరిలో కొందరు స్వర్ణకారాది విద్యలలో శిక్ష పొందినవారు గానుందురు. వీరిలో భగవద్భక్తులు గలరు.

320—వీరిలో నాలుగు వర్ణములలో ఎవరినైనను ఒకరిని ఉంచుకొని వానివల్ల జీవనోపాధి చేయవచ్చును. ద్రవ్యము పుచ్చుకొనవచ్చును.

321—ప్రథమ పురుషుడు తనయొద్ద వచ్చుటను విడిచిన మొదలు మరి ఒకరిని ఉంచుకొనవచ్చును. ఇటువలె జరిగించుకొన్నను జీవనోపాధి క్రమము ప్రకారము చేసికొనవచ్చును. తనవద్దనున్న పురుషుని మినహా రెండవ పురుషునితో ముచ్చటలు సంభాషణలు సంభాషించకూడదు. ఒకరి పుష్ప, ఫలము తినుటూ మరియొకరికి గౌరవము చేయుటము యమదండనకు లోబడవలయును.

322—(2 వ ఆచారము) భోగముది తనగృహమునకు వచ్చే పురుషుని చేరదీసి వాని ద్రవ్యశక్తిమీద 106 వ పత్రములో చెప్పిన నాలుగు మహూర్తములలో ఆయన కోరిన కోర్కెలు చేయుచు చిత్తము రంజిల్లచేయుట వలన విహారాంబుధిలో సుఖము లనుభవించగలదు.

323—ఇట్టి ఆచారముగల భోగమువాళ్లు పవిత్రులగుదురు. వీరికి మోక్షముగలదు. సందేహమేమియు లేదు. భోగవాళ్లు వారి తండ్రులను గుర్తెరగని వారగుదురు వీరికి గోత్రములులేవు. వీరి జన్మ 302 వ సంఖ్యయందున 2 వ సంఖ్య ప్రారబ్ధకర్మలో చేర్చవచ్చును.

324—వైవాహిక నిబంధన మీరి అనగా వివాహాల ముందు ముప్పది ముక్కోటి దేవతలు సాక్షిగానున్న దేవతా పతివ్రతయగు అరుంధతియనే అరంజ్యోతి సాక్షిగానున్న ప్రమాణము లు చేసికొని వివాహమాడిన వారు అట్టి నిబంధనలు మీరినను

న్నారు. పైని ఉదాహరించిన 111 సంఖ్యలను బట్టిన్ని ఈ దిగువ ను దాహరించిన 222 సంఖ్యను బట్టిన్ని పరీక్షించి చూడగా నరకకూ పములకు అర్హులగుటకు సందేహము లేదు.

కామము విషయమై

325—బ్రహ్మ ఏర్పరచిన గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గమును మీరి వివాహమైనవారున్ను, వివాహము కానివారున్ను, పురుషులు చాలామంది స్త్రీలను—స్త్రీలు చాలామంది పురుషులను తీసికొనిపోవుచున్నారు. ఇది అధర్మమార్గము.

326—"తాను చెడ్డకోతి, వనమంతా చెరిచినట్టు" కవిరాయులలో కొందరు వ్యభిచార కామకీర్తనలు పాడి వెల్లడి చేయుచున్నారు. ఇది వ్యభిచార, జారత్వమునకు పునాది యగును. ఇదిన్ని అధర్మమార్గము.

4 గుడిసేటుల విషయమై

327—పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం, స్త్రీ—పతివ్రత ధర్మమును భంగపరచుకొని, జారుడనే జంతు మగనిపాలు పడిగాని లేక, తనంతట తానుగాని, సంసారములోనుంచి బైటికి వచ్చిన స్త్రీ గుడిసేటిది యనబడును. ఇహలోకమునందు శిక్షపొందక పోయినను యమలోకములో తప్పక శిక్షకు అర్హురాలగును. గుడిసేటులలోనున్ను ప్రాణహత్య జరుగుచున్నది.

328—పెనిమిటిని, బంధువులు వగైరాలను, విడనాడినందున ఆ స్త్రీకి అపకీర్తికలుగును. సిగ్గుమాలినది అనబడును. ఈ స్త్రీ చేసిన చర్య, ఆగామికర్మ మనబడును. ఆగామి అనగా పూర్వజన్మమందు చేసిన పుణ్యాపాపముల యొక్క ఫలము, కష్ట, దుఃఖ, సుఖములు, ఈ జన్మమందు అనుభవించుచు ఈ జన్మమందే అంత్యకాలము వరకు చేయునట్టి, పుణ్యాపాపములు, ఆగామి సంచితము గా

షోంచి అనగా మూటగానుండి మఱుజన్మమందు లభించును. యిది యే తనంతట తాను క్రొత్తగా చేసిన పాపమనబడును. 302 వ సంఖ్యయందున్న (1) పాపము (3) స్వేచ్ఛాకర్మ (4) నిషిద్ధకర్మ (5) ఆగామికర్మలనబడును. ఇట్టి, స్త్రీపురుషులు, పుణ్యకర్మములుగాని, దైవభక్తిగాని చేసినయెడల ఇవిన్నీ ఆగామి సంచితములుగా, నుండును. అనగా మూటగానుండును.

329—ఇట్టి, స్త్రీ, పురుషులు ఈ జన్మమందు అనుభవించుచున్న పుణ్యపాపములు ఈ జన్మమందే శరీరముతో నశించి పోవును. పిమ్మట మఱల ఏజన్మమందు జన్మించుదురో ఆ జన్మమందు ఈపైని ఉదాహరించిన 320 వ సంఖ్యయందు క్రొత్తగా చేసినపాప పుణ్య ఫలములనుభవించుదురు. ఇందుకు సందేహ మేమియు లేదు.

330—॥హా మిత్ర! "శంఠకావరమున తిరిగే నరులకు దండగయమబాదోరా" అన్న తత్వజ్ఞానము చెప్పిన పైని ఉదాహరించిన, స్త్రీ, చేసిన చర్యకూడ కావరమనబడును.

5 పెంపుడు బిడ్డలవిషయమై

331—గుడిసేటులలో పుట్టిన బిడ్డలలో కొందరిని భోగము వాళ్లు కొని పెంచుకొని వారిలో చేర్చుకొని యుందురు.

332—అనేకులు బిడ్డలు లేనివారు బిడ్డల మీద ఆపేక్షచే కొని పెంచుకొని యుందురు.

333—ఏబిడ్డనైనను ఒకరియింటపుట్టి, మఱియొకరియింట పెరిగే విషయములో అందుకు తగిన సామెతలు గలవు. అవి అనగా "ప్రారబ్ధకర్మము అనుభవించక విశ్వనాథదేవుండైనను అనుభవిత్తున్న" "ఉగాను బంధయా కీగ" అనునట్లున్న, "నదులు వ్రాసిన వ్రాతకన్న గలదా" అనునట్లు—విధి—అని చెప్పుదును.

334—శ్వోత్బిడ్డలను పెంచుకునే వారికి దోషములేదు.

335—గుడి సేటులకు పుట్టే బిడ్డల జన్మ 294 సంఖ్యయందున్న స్వేచ్ఛకర్త అని చెప్పవచ్చును.

ముఖ్యతాత్పర్యం

336—స్త్రీలలో పురుషులలో, దుర్సదత చర్యలు జరిగించే చర్యలను బట్టి అర్హులైనవారు ఈ దిగువ నుదాహరించిన పేర్లు ఇవి.

1 వ్యభిచార మనగా వ్యభిచారిణి—లంకుటాలు.
2 జారత్వము అనగా జారుడు—లంకుమగడు.
3 చోరత్వము అనగా చోరుడు—దొంగ
4 అనృతము అనగా అబద్ధకుడు—అసత్యమాడేవాడు.

337—పారంపర్యా—స్త్రీ పురుషులు వల్ల జరుగుతూవున్న ఈ పాపిష్టిచర్యలు కలియుగము అంత్యమయ్యేవరకు నశింపవని తలంచవచ్చును పుట్టులు, గిట్టులు, జరుగుతూనే ఉండును. వీటివలన పాపపుణ్యములు, జరుగుతూనే ఉండును.

338—ఈ పాపిష్టి చర్యలను కలుగచేసి కొనని వారే ధన్యులు.

339—జగమునందు సకల—చరా—చర—జంతువులకు వాటి చర్యలకు, అర్హులు పెట్టిన పేర్లైయుండును.

340—ఈ పైని ఉదాహరించిన—3—వ సంఖ్య చోరత్వమున్ను, 4వ సంఖ్య అనృతమున్ను, 302 సంఖ్య యందున్న (1) పాపము (3) స్వేచ్ఛకర్త (4) నిషిద్ధకర్త (5) ఆగామి కర్మలో చేరిన్నవి యుండును.

పురుషుల విషయమై.

341—పురుషుడు పరస్త్రీలతో కూడిన యెడల (1) ఆయుర్హీనత కలుగును. (2) దుఃఖహేతువు గలుగును. (3) ఐశ్వర్యము నుండదు. (4) సుఖము కాదు. (5) సరసంబు విరసంబగును: (6) సత్యహానము. (7) సౌఖ్యము కలుగనేరదు. (8) పొందు నాశనమగును. (9) భువిలో శిక్షలు కలుగును. 10యమునిచే కొరత గలుగును. ఇట్టివన్నియు శాస్త్రముల వలన వినుచు పరస్త్రీలను కోరువాడె పాపివాడనబడును. భ్రష్టుడనబడును.

స్త్రీల విషయమై.

342—స్త్రీ—పరపురుషునితో కూడిన యెడల (1) చాలా బాధ కలుగును. (2) భువిని నపకీర్తి కలుగును. (3) శరీరము చెడును. (4) బంధుహీనత గలుగును. (5) పొందు నాశనమగును. (6) ఐశ్వర్యము నుండదు. (7) సమృద్ధి కాదు. (8) భువిలో శిక్షలు గలుగును. (9) యమలోకదండన కలుగును. ఇట్టి వన్నియు పెద్దలవల్ల వినుచు పరపురుషుని భ్రమించినదే భ్రష్టవనిత యనబడును.

1—జారత్వ వ్యభిచారములు జూచి జరిగే చర్యంగును. సంతతిల్లు పాశ్రితించును.

పాపము.

343—పైని ఉదాహరించిన పాపములవలననే అష్టదరిద్రములు కలుగును, హింసబాధలు కలుగును. నరకకూపము కలుగును. ఇట్టిపాపములను చేయనివారే ధన్యులగుదురు.

జారుల జారిణుల ప్రవర్తనల విషయమై.

344—పైని ఉదాహరించిన (1) జారత్వము వల్లనను

(2) వ్యభిచారత్వము వల్లనున్ను (3) చోరత్వము వల్లనున్ను, (4) ద్వేషమనే పగవల్లనున్ను, (5) దొమ్ములాట మొదలైనట్టి వాటివల్లనున్ను, ఈ ఐదింటిలో స్త్రీ—హత్య—పురుషహత్యలు, జరుగుచున్నవి. (6) ఏ హత్య జరిగించినవారికి ఇహలోకములోనే విచారణహత్య బహిరంగముగా జరుగుచున్నది. ఈ విషయములో—కాల—మృత్యువనిన్నీ—అకాల—మృత్యువనిన్నీ, చెప్పుటకు అలవి కాదు. జనులలో కొందరు ఈ విషయమై అకాల—మృత్యువులనిన్నీ—కొందరు—కాల—మృత్యువులనిన్నీ చెప్పుచు వాదాడెదరు గాని ముఖ్యతాత్పర్యము తెల్సుకొనుటలేదు. కాబట్టి ఈ కిటుకు కనుగొనుటకు వీలుచిక్కదు.

345—కొన్ని గ్రంథముల యందు (1) రాగుశోతుదనము వల్లనున్ను, (2) తిండిపోతుదనమువల్లనున్ను (3) పోకిరితనమువల్లనున్ను (4) దేహబాధవ్యసనమువల్ల, నూతులలో చెరువులలో, గుంటలలో నదులలో పడి చావడము. (5) స్వయముగా హత్యచేసుకొనడము. ఈ అయిదున్ను. అకాల—మృత్యువులని చెప్పియున్నది, గాని ఈ విషయములోనున్ను కాలమృత్యువనిన్నీ అకాల మృత్యువనిన్నీ, వాదించుటకు శంక గలదు.

ప్రపంచమునంతటా మాయవేషధారియై సదా—(ఎల్లపుడు) జగజ్జ్యోతియై ప్రకాశించుచుండే ఆనిరామయము వెలుగులో ఆయా కాలములయందు జరిగేలయస్థితుల కిటుకు అన్నిటికర్తకే గోచరముగా నుండును. లయస్థితి కిటుకు అనగా మానవహత్య యొక్క మర్మము అని అర్థమగును. పైని ఉదాహరించిన హత్యవిషయములో ఈ గ్రంథమునందు 118 వ పత్రమునందున్న పంక్త్యాలు 235 నుంచి 240 వరకు ముఖ్యముగా చూడుము.

పృథివిలో నీ జన్మమందు

346—జనులకు గలిగే ఫలా ఫలములు.

(1)	జనన	మరణములు.
(2)	కష్ట	సుఖములు.
(3)	సుఖ	దుఃఖములు.
(4)	కలిమిం	లేములు.
(5)	లాభా	(అ) లాభము.
(6)	జయా విజయము.	అపజయము.
(7)	అష్టైశ్వర్యములు	అష్టదరిద్రములు.
(8)	సంపద్గ్రైశ్వర్యములు	సంపద దరిద్రములు.
(9)	వ్యాధి పీడితులు	భిన్నముగం దేహములు
(10)	సంయోగ	వియోగములు.
(11)	యోగా	(అ) యోగములు.
(12)	అదృష్టము	దురదృష్టము.
(13)	దశ	దుర్దశ.
(14)	భాగ్యవంతుడు	నిర్భాగ్యుడు దౌర్భాగ్యుడు
(15)	నిష్టా	అనిష్టాదశ ప్రశ్నను ప్రారబ్ధ

దశమున ప్రాప్తించును. గనుక 302 సంఖ్యయందున్న ప్రారబ్ధకర్మ లో చేర్చవచ్చును,

కలిమి విషయమై.

347—కోటి పదగని తీరప్పటికి, హెచ్చుగాసంపదలు వచ్చి నప్పటికి, ఏనుగ, గుఱ్ఱములు, పల్లకీలు, బండ్లు వగైరాలు ఎక్కినప్ప టికి, అష్టైశ్వర్యములు గలిగి, భోగభాగ్యములతో తులదూగుచు న్నప్పటికి, రా. రాజులని రాజులని జమీందారులని, బహద్దరులని

క్షేత్రములు, కాశీలోని విద్యలను పఠించి నప్పటికి, పాండిత్యగా పైశ్యము న్నప్పటికి, భూతవిద్యలు, శాపవిమోచనలు, అనేక శక్తిశ్లు, సర్వ విద్యావంతులై జయించి నప్పటికి, సకలశాస్త్రములు చదివి శాస్త్ర విదులై నప్పటికి (ద్రావిడ, కన్నడ, సంస్కృత, ఆంధ్ర). వ్యాకరణ, పద్య పరిచ్ఛేద పదపరిచ్ఛేద సులక్షణ సారములు తెలిసినవారై నటువంటివి చదివి పండితులై కవిరాయులై నప్పటికి, వేద ఉపనిషత్తుల సారమును సంగ్రహించి బ్రహ్మజ్ఞానము నొంది దాసులై, గురువులై, ప్రబలి నప్పటికి ।।జనశృతి।। ఇంతటికంటె కలియు బలముకేదని జనులు చెప్పినంత మాత్రమున భ్రమించక, పూర్వము చేసిన పుణ్యకర్మ ఫలమువలన వచ్చిన వన్నీ ఇవియన్నియు శాశ్వతములుగావనియు అశాశ్వతములనియు "దృశ్య" కంటితో చూచుచున్నవన్నియు "దృశ్యము" చూడదగినవన్నియు "మిథ్య" అసత్యములని తలంచి "ముక్తి" నొందుటకై ।।శృతి।। ।।శ్రీ త్యాగరాజ।। "రాముని మఱవకు మే మనసా! రాముని మరవకే" అని భక్తులు పాడినటువలెనున్న "ఈశ్వరా! పరమేశ్వరా! కరుణించరా" అని పాడినటువలెనున్న, "నమశ్శివాయ మనరా" అనిపాడినటువలెనున్న, ఈ గ్రంథము నందున్న మంత్రములను పఠించుచు భక్తవత్సలుని మరవక, రాత్రింబగళ్ళు, త్రికరణ కలవేళలా త్రికరణ శుద్ధిగా అనగా ఇతర తలంపులు మాని మనస్ఫూర్తిగా ధ్యానించుచున్న మొదల మోక్షమార్గము లభించి జనన మరణములు నశించును. ఈ విషయమై 91–92 వ వృత్తములయందున్న 133, 134 సంఖ్యలను ముఖ్యముగాచూడుము.

లేమివిషయమై.

[illegible].—చనిప్పుడము మిక్కిలి వ్యాధి పీడితముగా నున్నప్పటికి, అష్టదరిద్రములు కలిగి బీదరికముగానున్న నిరుపేదరికముగా నున్నప్పటికి ।।జనశృతి।। "గోచికంటె లేమి లేదని చెప్పినట్లు,

"యభిక్షకంటె దరిద్రము లేదనునట్లున్ను" దూషించుకొని ఇవి యన్ని యు పూర్వముచేసిన పాపకర్మ ఫలములని భావించుకొని కాలము గడుపుకుంటూ, ఇవి శాశ్వతములు గావనియు అశాశ్వతములనియు మనము చేసిన పాపములు మనల గట్టి కుడువక విడుచుటలేదని, దూషించు కొని, భరించక స్మరణ! "శివ!—ఈశ్వర!—రామ! కృష్ణ!—గోవిందా!—నారాయణ! యని పలుకుచున్నయెడల ముందు జన్మమునందు క్షేమము కలుగును.

349—పైని ఉదాహరించిన వ్యాధులు పేదరికములు, ఈ జన్మముతో నశించిపోవును. ఈ జన్మమందు చేసిన భగవత్స్మరణ ములు జన్మమునందు తలకాచును. పైని ఉదాహరించిన ఉత్కృష్ట కష్టములో నుండి పాపపుణ్యకర్మములు చేసియున్నయెడల అందుకు తగిన జన్మము లెత్తవలసివచ్చును.

350—జీవత్వమను అనగా బ్రతికియుండు శవము అని అర్థమగును. దేహమనగా జీవించే పీనుగ అనబడును. శాశ పీనుగ గనుక దేహమని యూర్యులు పేరులిడిరి.

2—ఈ భువిలో లక్ష్మాధికారియనిన్ని, భిక్షాధికారియనిన్ని రెండు పేర్లు గలవు.

3—పూర్వజన్మములో చేసిన పుణ్యకర్మవలన ఈ జన్మమందు లక్ష్మాధికారియనిన్ని రెండవది పాపకర్మమువలన భిక్షాధికారియనిన్ని వాటి స్థితినిబట్టి యూర్యులైన వారు ఈ పేరులిడిరి.

4—అంత్యకాలములో ఈ రెండున్ను, దేహ పతనముతో నశించిపోవును.

5—ఈ రెండు పేర్లున్ను మరుజన్మమున్ను రాకుండుటకై ఈ జన్మమందే అందుకు తగిన ప్రయత్నములు చేసి కొనినవారే ధన్యులగుదురు. ఇందుకు సమ్మతి.

(16)—శ్లో॥ అజగారియదాలక్ష్మీ ర్నారికేళ ఫలాంబువత్ నిజగారియదాలక్ష్మీ ర్గజభుక్తకపిద్ధవత్ అనుశ్రుతి చెప్పుచు ॥తా॥ భాగ్యలక్ష్మి వచ్చినప్పుడు టెంకాయ యందలి జలము వచ్చిచేరినట్లు భాగ్యలక్ష్మి వచ్చును. పోవునప్పుడు ఏనుగ భక్షించిన వెలగపండులోగుంజుహరించినటువలె హరించిపోవును. ఇదిగ్రహించినవారే తెలివిపరులు ఈ రెండున్ను, శరీరమునకు అనిత్యయములే యవచుడును.

మానవ జననము.

351—శ్లో॥ దుర్లభోమానుషోదేహః దుర్లభోపురుషాకృతిః
దుర్లభోనవ్యాధి గ్రస్తో దుర్లభోస అవయాంగ జనః

అన్నశ్లోకము చెప్పున ఈ కలియుగమునందు చరా—కదిలికగల జగములో మానవజన్మమెత్తుటయున్ను, అందులో పురుషజన్మమెత్తుటయున్ను, వ్యాధిగ్రస్తుడుగాక యుండుటయున్ను, అవయాంగములలో చిన్నములేక జన్మించుట మహా అరుదు. ఇట్లు జన్మించుట పూర్వజన్మకృత సంస్కారము. కృతమనగా చేయుదము.సంస్కారమనగా వాసనాత్రియం అనగా పూర్వజన్మమందు చేసిన ఫలముఅని అర్థమగును.

షడ్భావవికారణములు.

352—(1)	అస్తితే అనగా	స్త్రీ గర్భములో నుండుట.
(2)	జాయతే అనగా	స్త్రీ గర్భమునుండి శిశువు భూమిమీదబడుట.
(3)	వర్ధతే అనగా	బాలుడు దినదినము వృద్ధిపొందుట.
(4)	పరిణమితే అనగా	బాలుడు తలితండ్రులకుముద్దుగా పుచు యౌవనవంతుడగుట.

(5) అపక్షీయతే అనగా బాలుడు వృద్ధాప్యమును పొందిన శరీరము దిన దినము క్షీణించుచు వచ్చుట.

(6) వినశ్యతే అనగా క్షీణించుచు వచ్చిన దేహమును విడిచి మరణించుట.

7—శ్లో॥ సర్వస్యగాత్రస్య శిరః ప్రధానం సర్వేంద్రియాణాం నయనం ప్రధానం అనునట్లు దేహమున కంతటికి శిరస్సు ప్రధానం ఇంద్రియము లన్నిటికి కన్నులు ప్రధానము.

353—స్థూల శరీరమునకు అనేక ద్వంద్వములు గలవు. వాటిలో ఈ దిగువ నుదాహరించిన ద్వంద్వములు మహాఘోరమైనవిగా నున్నవి. అవియనగా.

1—పుట్టుమూగగా జన్మించుట. 2 బాల్య యౌవన, కౌమార, వార్ధక్యములలో మూగవాడగుట.

2—పుట్టుచెవుడుగా జన్మించుట 2. బాల్య, యౌవన, కౌమార, వార్ధక్యములలో చెవుడు తనము కలుగుట.

3—పుట్టుగ్రుడ్డిగా జన్మించుట 2 బాల్య, యౌవన, కౌమార, వార్ధక్యములలో అంధకుడగుట.

4—ఇట్టి ద్వంద్వములుగల జీవ జంతువులు ప్రపంచమందు పుట్టుట, పూర్వపాప కర్మదుఃఖములవలన ననుభవించడమే కాక ప్రపంచ గోచరమై జ్ఞానము సంపాదించుటకే గాని మరి ఒకటి కాదు.

354—(1) మూగవాడు మాట్లాడనేరడు.

(2) చెవిటివాడు శబ్దమును వినజాలడు.

(3) జన్మాంధుడు అనగా పుట్టు గ్రుడ్డివాడు.

భూమ్యాకాశము సకల తత్వ— తరము లెట్టివో చూడజాలడు.

355—వీరిజన్మము పాపకర్మమని చెప్పదగును.

356—ఇట్టివారిని చూచి దైవను భగవంతుని స్తుతించుట మేలు కలుగును.

షడూర్ములు.

357—(1) క్షుత్తు ఆకలి (2) పిపాస దాహం (3) నిద్ర (4) శోకము దుఃఖము (5) జననము పుట్టుక (6) మరణము చావు స్థూల శరీరము వీటితో పుట్టినది యగును.

358—ఇట్టి స్థూలాంగంబున, జీవాత్మ—పరమాత్మ—అంతరాత్మ—చిదాత్మ—నిర్మలాత్మ—మొదలగు—పంచాత్మలు—వ్యాపించెను. ఇవి గాక పంచభూతములు గలవు. 14 వ పత్రం 1 వ సంఖ్యయున్ను, 24 వ పత్రం 40 వ సంఖ్యయున్ను చూడుము.

359—ఈ స్థూల శరీరముగలవారిలో, కొందరు 1 క్రూర మనస్సుగలవారును, (2) లోభగుణము గలవారును, (3) దురాచారము గలవారును, (4) లేని పోని మాటలు చెప్పెడి వారును (5) మందబుద్ధిగలవారును (6) ।పా పెంత। ఉపకారమునకు అపకారముచ్చినట్లున్ను భగ్యాదులనకులోకె పాపంకొందురైనట్లున్ను (7) చేసిన మేలుమరచి ఎదిరించేవారును, (8) అబద్ధమాడుటకు జంకుటకు నేర్పుగల దురాత్ములును (9) కపటము కలిగి ప్రవర్తించెడి వారును (10) అసత్యమాడేవారును, (11) భక్తజనుల బాధించువారును (12) గురువు (13) దైవము (14) వేదములను నమ్మనివారును (15) పరహత్యలేక విషము బెట్టి చంపేవారును (16) అప్రమాణములు చేసెడివారును (17) నమ్మించి మోసపుచ్చువారును (18) చేసిన కూలి యివ్వక ఇబ్బందులు కలుగజేసే వారును, (19) ధర్మకార్యములకు విఘాతము చేయువారును, (20) యాచకుల తిరస్కరించు వారును (21) ఆశ పెట్టెడివారును (22) మతములను పాడుచేయువారును (23) సజ్జ

నుల నిందించెడివారును, (24) కొండెములు చెప్పెడివారును (25) నీ నులను బాధించేవారును 26 పెద్దలను గెద్దలని యవమానించే వారును ఇట్టిమొదలైనట్టి వారికి, రజస్తమోగుణములు బాగుగావృద్ధి పొందియున్నవని తెలిసికొనవలెను. ఇట్టి వారికి నరకము సంభవించును. ఇహలోకమునందు కీర్తులు పొందరు.

360—(1) నీళ్లలో జాడలను తీయుచేర్పువాడును (2) అక్షరలించిన శ్రోత్రియుల నరయువాడును (3) ముగిము గని భావము గ్రహింపజాలిన వాడును కొందలు తీయువారగుదురు.

361—అదిని భగవంతుని మాయవలన, భూతము సృష్టించబడిన తరువాత వారు వారు చేసిన కర్మానుసారమును బట్టి చచ్చి స్వర్గ నరకాదులనుండి తిరిగి [illegible]:—

362 (1) మానుషజన్మమందునో,

(2) మృగజన్మమందునో,

(3) పక్షిజన్మమందునో,

(4) క్రిమిపురుగుల జన్మమందునో,

363—వారివారి—కర్మానుసారమును బట్టి అయుష్యకలిగి ఏకోయొక జన్మమందు బుట్టుచుండును. ఇట్లుపుట్టిన జంతువులలో మానుష జన్మమై పుట్టినవారిలో వారి—వారి—కర్మానుసారమును బట్టి సుఖఫలముయొక్క భోగభాగ్యములు కష్టఫలముయొక్క దుఃఖములు కలుగుచుండును. (శృతి) "అతన్మవతి సర్వభూతాని" అనుశృతినిబట్టి, సకల భూతములను తనవలెనే చూచుచు వీటికన్నిటికి నాధాభూతుండైన శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకుండైన భగవంతుండొక్కడే సృష్టికర్తయని తలచిన మానవులకు కేవలము పరమార్థము సిద్ధించును.

364—ఇదిగాక తనువు ఇహసౌఖ్యంబులచే మదాంధుండై

కామాంధకారములో మునిగి తుచ్ఛభోగంబుల ననుభవింపుచు తన్న కు రాబోవు సంకటములను గుర్తెఱుంగక తుదకు గాలముమ్రింగిన మీనంబు మిగుల పరితాపంబు చెందునటువలె తాపము చెందుచుం డును.

365—ఎట్లనగా నొక గ్రామంబున జాలరియొకడు తటా కంబునందలి మీనంబులఁబట్టనెంచి వలయు పరికరంబులం గొని యాతటాకమునం జేరబోయి గాలంబున నొక యఱ్రింగిలించి నీటవైచిన నాయెఱ్రమాంసంబునకై యొక మత్స్యంబు, నటునిటు పోంచి పోంచి తిరుగుచుండుటంగని గాలంబుననుండు నెఱ్ఱ యామి షంబుతో నిట్లనియె:—

366—"వస్తావుపోతావు,నాకొరకు, వచ్చికూర్చున్నాడు నీకొ రకూ పరకుజచ్చియున్నాను నీకొరకు, వచ్చినా వచ్చేవు నా కొ రకూ" అనెడు మాటలు నామీనంబు వరకు గొనక గాలమును మ్రింగి విల విల తన్నుకొని మృతినొందిన చందంబున నీప్రపంచ మునందలి మానవులు పాపకృత్యములను జేయుటవలన తమకు ముందు యమదండన గలుగునని తెలిసియున్నను కామాంధకార ముచే నొడలెఱుంగక తుదకు మిగుల వగచుచు నశింతురు, కావ భగ వంతుని జపించనేరని నరజన్మంబు వృథాయయి యున్నది.

367—ఎట్లనగ ॥గీతపద్యం॥ "చేతులారంగ శివుని పూజింపఁ జేసి నోరు నొవ్వంగ హరికీర్తినుడువఁ జేసి దయయు సత్యంబులోను గాఁదలఁచఁ జేసి కలుగనేటికి తల్లులకడుపుచేటు." అనుభాగవత ప్రమాణమువలన నరజన్మమెత్తినందుకు పరమాత్ముని నామమును స్మరించి తరించుటకు బదులుగా, పంచేంద్రియములం జిక్కి మిక్కిలి ప్రయాసచే ధనమును సమకూర్చి:—

368—॥కందపద్యం॥ "కానసుఖవింత వగ్గము,, మానవ వతి

నేను కొంత। మరి భాగతము॥—అనినట్లు లోకనమును కానను భ
వింపలేక యితరుల పాలుచేయుచున్నారు. కాబట్టి:—

369—చ॥ ॥తను తినుపాముబట్టుకొన। తద్వదనంబున్న నుం
డి యీగలం। గని తినవేగు కప్పగతి। కాలభుజంగము తన్నుమ్రింగ
గా॥ అను న్యాయంబున నొక కప్ప సంచరించుచుండ నందొక
పాముకటి దానిని దిగమ్రింగియు దాని పాపాణంబు తీరువరకాగియుం
డు తరి నా రాత్రి గ్రింపనే నివాసంబుగనున్న పన్నగమొకటి యా
కప్పను బట్టి భక్షించుచుండె నా ముండూకము తననోటను చేరువ
సంచరించుచున్న యీగలం బట్టి తినుచున్న గతి దినదినంబును తన
యాయువు క్షీణించుచుండ దెలియక కలకాలమును బ్రతుకుదునని
యెంచి యొకని కలిమికి రూపులేక పరుని కష్టపరచి తాను వృ
ద్ధిబొందవలయునని గోరువానిని దైవము తప్పక శిక్షించుననుచుం
దంబును మఱచి దీపమునం బడి నశించు పతంగములవలెనే యీ
యీ కలిమాయలలోన జిక్కి జగత్కర్తయగు శ్రీహరిని మరచి
రౌరవాది మహానరకంబు లనుభవించుచుందురు.

370—ఇందుకు సమానమైన మఱియొక ఉపాఖ్యానము గ
లదు. అది అనగా:—

371—శ్లో॥ యథా హి గ్రస్తమండూకో ధ్వాంక్షా భక్షితు
మిచ్ఛతి। తథా మృత్యువశో లోకో। భోగా భోక్తు మిహేచ్ఛతి॥
తిండిపోతు.

372 తా॥ పాముచేత చిక్కిన కప్ప, దోమలను భక్షింప
నిచ్ఛయించి నట్లు, మనుష్యులుకూడా తిండిపోతులు తినదానికి
ఏదైనా ఉంటే కొందరికి అంతే చాలును. కడుపేవారికి దేవుడు, భో
జనము చూచితే వారి ప్రాణముపోయిన దానిని వదల రనునట్లు, మృ
త్యువునోట చిక్కియుందు జీవులు అస్థిరమైనట్టియు, తుచ్ఛమైనట్టి

యు, వైహిక భోగములను అనగా విషయ సుఖములను, అపేక్షిం చుచున్నారు. కాబట్టి విష తుల్యమైన విషయ భోగములనుకాంక్షిం పక ముముక్షువుగా నుండి పరమ పురుషార్థమగు మోక్షసిద్ధికై భగవం తుని ప్రార్థింపవలయును.

పాప పుణ్యముల నశింపు.

302 వ సంఖ్యయందున 6 వ ప్రశ్నకు

ఉదాహరణము.

373—ఈ లోకములో మానవజన్మమెత్తి అనుభవించుచు న్న పూర్వజన్మపు పాప పుణ్యముల ఫలములు ఈ జన్మమందే శరీ రముతో నశించిపోవును. ఈ నశించిన శరీర అంత్యకాలము వరకు జరిగిన దినములలో అంతమున్న జీవి మాటలు సేయుక- కర్మములతో నీశ్వరార్పణమని అంటించుకొనక యుండెనేని, ఆజీవి బ్రహ్మ ములో ఐక్యమై వైకుంఠ పదవిచేరును. ఈ జీవి పరలోక పదవికి నేగునప్పుడు పరిశుద్ధముగా వెళ్లి చేరవలెను. బాల్యమునుంచి ఏకర్త లు చేయక భగవత్ స్మరణ చేయుచున్నయెడల అస్మరణ పాపము లకు బదులుగా జీవికి శోకముగా నుండును. ఇందుకు సమ్మతి:—

374—శ్లో॥ "యెవరు వెంటరారు చూడు, యమునిచేత బడిన నాడు భువిని తాను చేసినట్టి పుణ్యపాపములె తోడు" అనున ట్లు జీవి పరలోక పదవికేగునపుడు భగవత్ స్మరణతోడుగా నుం డునని అర్థం లేదా జీవితో ఈ మూటన్ను వెళ్లును.

375—(2 వది) ఎవని పుణ్యకర్మ హెచ్చై పాపకర్మలేనిదో వల పరలోకమునందున్న 5 మోక్షలోకములలో నొక మోక్షలోక

ష్టిలో గల భోగభాగ్యములు గలుగును. ఇవియు శాశ్వతములు గావు. మరల నీ లోకములోన గొప్ప ఐశ్వర్యముపొంది, స్త్రీగానో, లేక పురుషునిగానో, జన్మించును.

376—(3 వది) సరిని పుణ్యకర్మ తగ్గి పాపకర్మ హెచ్చైయుండెనేని, లేక, సమముగా నుండెనేని, వాటి ఫలము లనుభవించుటకై ఈ లోకములో నేదోయొక జీవిగా జన్మించును. ఈ విషయమై పైనిఉదాహరించిన 320, 321 వ సంఖ్యలను చూడుము, మఱియు పునర్జన్మ విషయమై 71 వ పత్రమునందు చూడుము.

377—శివునకు పునర్జన్మము గలదు. ఇది సర్వశాస్త్ర సమ్మతమైన పద్ధతిగనుక పైని ఉదాహరించిన వాక్యములను ధారాళముగా నమ్మవలసినదే.

ముఖ్యతాత్పర్యము.

378—జీవి పరలోకమునకు నేసుకపోవు పుణ్యపాపములు తనతో లేక పరిశుద్ధముగా నున్నమొదలటివి బ్రహ్మైక్యమొంది జననమరణములు నశింపు చేసుకొనును.

కులవర్తములు.

379—సా॥ "ఆత్మా సర్వభూతాని" అనునట్లు సర్వభూతములయందు ఆత్మనిండి యున్నది.

380—సా॥ "జన్మనా జాయతే శూద్రః" అనునట్లు, తల్లి గర్భమునుండి పుట్టిన జనులందరు. శూద్రులనబడుదురు

381—సా॥ "అన్నం పరబ్రహ్మ" అనునట్లు, అన్నమును వ్యర్థ చేయకూడదు.

382—వ॥ బ్రాహ్మణ బాలకులు వడుగు అయ్యే పర్యంతం శూద్రులుగా భావించబడుదురు.

383—స్త్రీలు అందరు అజ్ఞానముతో గూడుకొన్నవారు గనుక నే శూద్రులని చెప్పబడుదురు.

384—శ్లో॥ "జన్మనా జాయతే శూద్రః॥ కర్మణా జాయతే ద్విజః॥ వేదపాఠంతువిప్రాణాం॥ బ్రహ్మజ్ఞానంతు బ్రాహ్మణః"॥

జాతులవిషయమై

385—బ్రాహ్మణః, క్షత్రియః, వైశ్యః, శూద్రః, ఈ నాలుగు జాతులలో బ్రహ్మజ్ఞానము ఎవరైతే పొందుచున్నారో వారే బ్రాహ్మణులనబడుదురు.

386—కలియుగమునందు పూర్వపు ఆయావర్ణములకు తగిన ధర్మానుష్ఠానములును కర్మములును కులమతములు ఏర్పడ్చినవి. ఏకముగా చేయుటకు నెవరికి శక్యముకాదు. కులములు లేవని వాదించుట నిష్ప్రయోజనము. ఎందుకనగా:—

387—ఈ భరతఖండమునందున జనులు వారి వారి వృత్తులను బట్టియు, సీమ, నిష్ఠలను బట్టియు కులములు ఏర్పడినవి. యింతే గాని మఱియొకటికాదు. ఇందువలన బట్టి కులభేదములు వాదించకూడదు.

388—కులభేదములు లేవని కొందరు వాక్కువల్ల బోధించడముగాని వారు బ్రహ్మజ్ఞానివలె బహిరంగముగా నడిచి ప్రవర్తనలో లేరు వ్యష్టిగానే యున్నారు.

389—స్వమతము వదలి ఇతర మతములలో ప్రవేశించువారు స్వమతమును గాని, ఇతర మతములను గాని నిందించకూడదు.

390—బ్రహ్మజ్ఞాని మాత్రం అభేదముగా నుండును. కృష్ణ॥ గీ॥ "జాతిభేదంబు లెంచుట నీతిగాదు॥ జ్ఞానవంతుల జన్మమే జాతంబు॥" ఎందున జూచినా నందు లేకుండగా, పొందియున్నట్టిదే నిక్కమైనట్టి భగవంతుండొక్కడే గనుక ఆయా కులమతములలో నుండి యాంతరంగముతో భగవద్ధ్యానము చేసిన మోక్షము లభిం

భద్రా! గనుక వారి—వారి—కులములలోనుండి త్రికరణశుద్ధిగా భగవంతుని నామమును స్తుతించిన యెడల మంగళముగా మోక్షము లభించును.

391 క. "వర్ణాశ్రమ ధర్మంబుల
నిర్మల కర్మములఁ జేసి నిఖిల జగత్సం
పూర్ణుఁడు హరియను నాతఁడె
వర్ణింపఁగ భాగవతుఁడు వసుధాధీశా!".

392—వారి—వారి—కులధర్మములు తప్పక చేయుచు సమస్తకర్మములు హరికర్పణచేయువాడు భాగవత శ్రేష్ఠుడగును.

393—మనము సకల మతములను గౌరవింపవలయును.

జాతిభేదములు.

394—ఈ భరతఖండమునందు బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర, ఈ నాలుగు జాతులలోనున్ను, సముద్రతీరము ద్వీపములలోనున్న జాతులలోనున్ను అనేక జాతులు గలవు; వారికి తగిన భాషాంతరములు, వేరు, మతములు వృత్తులు వేరు, దుస్తులు వేరు, పుణికి వేరు. ఈ విషయమై భగవత్ సంకల్పము అనుకోవచ్చును.

395—అడవి మనుష్యులకు దైవ తలంపే లేదు.

ఆస్తిక మతము.

396—(1) ద్వైతము (2) విశిష్టాద్వైతము (3) అద్వైతము.

నాస్తిక మతము.

397—(1) బౌద్ధమతము (2) చార్వాకమతము (3) యోగసాంఖ్యమతము (4) శైవశాక్త మతము, (5) తార్కిక మతము (6) ఆర్హత మతము (7) పూర్వమీమాంస మతము.

విగ్రహారాధనములు.

398(1) సగుణ అవతార విగ్రహారాధన.

(2) నిర్గుణ అనగా — విగ్రహారాధన నిషేధించుట.

(3) శక్తి ఆరాధన — (1) బ్రాహ్మణపూజనము (2) అన్యన పూజనము అమ్మవార్లు ఇవి మూలన ము తి నపూజనములు.

మతములు.

399—(1) శివమతం (2) విష్ణుమతం (3) వైష్ణవమతం (4) వీరవైష్ణవమతం (5) శైవవైష్ణవమతం (6) సాతానిమతం.

400—(1) అయ్యారు వైష్ణవ సన్యాసి.

401—(2) బ్రాహ్మణులు—శివమతస్థులు.

(3)—శ్రీవైష్ణవులు వైష్ణవమతస్థులు.

(4)—కంసాలులు, లేక విశ్వబ్రాహ్మణులు వైష్ణవమతంలో చేరినయెడల సీలామంతులనబడుదురు.

(5) వైశ్యులు లేక కోమట్లు వైష్ణవ మతంలో చేరినయెడల త్రియవరకులనబడుదురు.

(6)—శూద్రులు శివమతం వైష్ణవమతం రెండు తెగలు.

(7)—శూద్రులు వైష్ణవమతములో చేరిన యెడల వైష్ణవులనబడుదురు.

(8)—మాలవాండ్లు వైష్ణవమతములో చేరిన యెడల నిశ్చయులు లేక దాసులు సాతానులనబడుదురు.

(9) మాదిగ వాండ్లు వైష్ణవమతములో చేరిన యెడల వార్కులు.

గోత్రముల వివరణము.

402—(1) భరద్వాజ గోత్రం (1) కాశ్యపగోత్రం.

403—(1) నేను పౌరాణికుడను,(2) నేను దశ్వుకుడను (3) నేను అవధానిని, అనిన విశేష భేదములున్నా, ఇట్టి మొదలైనవి

ఉన్నాయి, స్థూలశరీరము అన్నమయకోశము కంటెను, సాత్విక రూపుడగు ఆత్మకు ఎంతమాత్రమున్నా లేదు.

404—ఆ ఆత్మనే శివుడనియు, "శివో" ఆత్మనియు, "శివో" పర బ్రహ్మమనియు, పర్బ్రహ్మమే "శివు" డనియు దిగువ నుదాహరించిన శ్రీకృష్ణం అద్భుత మాయచే సృష్టించిన దేహమును భేదించుటకు వీలులేదు.

405—కొందరు తెలుగు త్రిలోకములకు యజమాని భగవంతుడే అధారకర్తయనియు, అందరికి తెలిసి యుండిన్నీ, ఆయన సృష్టించిన దేహమును మలినమైనదనిన్నీ, ఇంద్రియములు భేదపర్య దము, నిందించరాదు, శివమతమనిన్నీ విష్ణుమతమనిన్నీ కలహించు ట ద్వైత అజ్ఞాను వీరివారగుదురు.

406 శ్లో॥ మద్భక్తో శంకరద్వేషీ,
మద్వేషీ శంకర ప్రియః
ఉభయో నరకం యాతి
యావత్ చంద్రదివాకరౌ॥

407 తా॥ విష్ణుభక్తుడుగా ఉండి శివునిద్వేషించరాదు.
శివభక్తుడుగా ఉండి విష్ణువుని ద్వేషించరాదు.
వీరిద్దరు చంద్రసూర్యులుండు
ఉండేవరకు నరకప్రాప్తులగుదురని—అర్థము.

భగవంతుని.

వర్ణనము.

408—కొందరు హిందూమతస్థులలోనే భగవంతుడు వేరు, జగత్తు వేరు, జీవుడు వేరు, అని అనుకున్నట్లు వింటున్నాము. భక్తి కి యోచించుడు.

409—మరియు ఈశ్వరుడు శుద్ధసత్త్వోపాధి గలవాడగును. జీవుడు మలిన సత్త్వోపాధి గలవాడగుట వలన నిట్టి తారతమ్యజ్ఞానాది భేదములకు గారణమైన దనివివరించుచున్నాను.

410—సూర్య కిరణములు భగవంతునివే గనుక సుగంధ దుర్గంధములను, ఆసూర్యుడే ఆకర్షించుచున్నాడు.

411—ఇదియే గాక ఈ దేహ ఉత్పత్తి ఆయనవల్లనే కలిగినది. ఈ భూతముల దేహమెటువంటి దనగా, దుర్గంధ, మలమూత్ర, శుక్ల, శోణిత, మాంసము వీణాదండము వలె బ్రహ్మరంధ్రమంది వెన్నెముకల, నరములతో కట్టబడియున్నది. అందుపైని చక్కని చర్మము కప్పబడియున్నది. ఇది అందరికీ తేట తెల్లముగా తెలిసియున్నది.

412—ఇట్టి శరీరమునందు గర్భముకలదు. మధురమైనట్టి అన్నపానాదులు భక్షించితే దానె గర్భమందు ఇముడి మలినమై పోవుచున్నది. ఆ మలినమైన మలము, గుదముద్వారానున్ను మూత్రము మూత్రస్థానము ద్వారానున్ను విసర్జనము చేయుచున్నది. ఈబాగజ్ఞాలములు, ఆత్మకు లేవు కావు. ఇది యీవస్తు సృష్టికర్తమూర్తియే గనుక "ఏకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ" "సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ" అత్రమే "జీవి" అనియు "శివ" "ఆత్మ" అనియు, "జీవ" "పరబ్రహ్మ" మనియు, "పరబ్రహ్మమే" "జీవి" యగునన్నట్టున్ను, ఆత్మస్వరూపుడగు, నేను -బ్రహ్మము, అపరబ్రహ్మమును నేను అన్నట్టున్ను కలియుగమూనుమ అంతయు, కలియుగ మంత్రము, బ్రహ్మాత్మైక్యమై యుండునని ఈ మహాను యంతయు సృష్టించిన సృష్టికర్తదే గనుక ఆయన మహిమ అయున తెలుసునని ఈ గ్రంథము యొక్క 10 వ పత్రములో తెలియపర్చబడినది.

413—అట్లు ఆయన చేసిన వస్తువులను తెలుపుదముగా

భూతములుగాదు. ఆయన సృష్టించిన దేహము మలినమైనది. అని చె ప్పుటకున్ను సంశయించుటకున్ను వీలు లేదు.

414—ఆయన మహిమచే సృష్టించిన దేహము స్నాన, పానాదులవల్ల, శుద్ధిపరచుచు అన్నపానాదులవల్ల బలపరచుచు వ స్త్రములు కట్టుకొని గృహస్థాశ్రమమునుండి అందు అంటి అంటక కామక్రోధ లోభగుణములు మాని, ఈ గ్రంథమునందు అమనస్కములో ముద్రించిన మంత్రములవలన భగవత్స్మరణ రాత్రింబగళ్లు త్రికరణ శుద్ధిగా చేయుటవలన మోక్షము అరచేత నుండునని త లంచవలెను. ఇదియే ముఖ్యమైన పని గనుక, వేరే గ్రంథములను బ్రహ్మజ్ఞాన విషయమై చూడవలసిన అవసరము లేదు.

415—లోభగుణములను నివృత్తిచేసుకున్నవాడె విమలుడు.

స్త్రీలకు పురుషులు రహస్యసంగతులు
తెలుపకుండుటకు సమ్మతి.

415—కుంతీదేవి సూర్యునికి కన్నకర్ణుడు తనకొడుకని ధర్మ రాజునకు తెలుపకుండిన ధర్మరాజు స్త్రీలకు రహస్య, రక్షణము, లేకుండ శపించుట.

417—సకల లోకములయందు స్త్రీలకు రహస్యమైన విష యమును పరులకుచెప్పక రక్షించుటయందలి శక్తి మనస్సుల యందు కలుగకుండ వలయునని ధర్మరాజు శపించెను. గనుక:—

418—"స్త్రీల నోటకువ్వగింజ నానదన్న సామెతచొప్పున మనస్సుతో మనస్సు కలిసిన స్త్రీకి నైనను పురుషుని గుట్టు యివ్వ కూడదు. రహస్య సంగతులు చెప్పకూడదు. చెప్పకూడదు. చెప్ప కూడదు

419—పురుషుడు, స్త్రీలతోనున్ను, పురుషులతోనున్ను, స్త్రీ స్త్రీలతోనున్ను, పురుషులతోనున్ను, వాదాడకూడదు.

[illegible] హాస్యబుద్ధిచే [illegible] చెప్పుదురు. అటువంటి హాస్య కాని కలుగును. కాలము, బర్వు, గొప్ప వస్తువగును. ఓర్పుగా ఉండుట ఉత్తమమగును. ఓర్పుగా ఉన్నందున నలుగురు మెచ్చుదురు. అవతలి వారిని దూషించుదురు: ఈ వాక్యములను మనస్సుయందుంచిన వారు ధన్యులగుదురు.

రాణివాస గృహస్థధర్మమార్గము.

[illegible]—గార్హస్థ్యధర్మమార్గములోనున్న రాణివాస పుణ్యస్త్రీ పాత్రికాలకు తమదేహ శాశ్వతములను బట్టి కయ్యమంది లేని భర్త కన్యపై నున్నను లేక రాణివాస స్థలమునందు ఎచ్చోట నున్నను, అయినను నమస్కారముచేసి గృహకృత్య పనులు నెరవేర్చుటకై అయినవద్ద సెలవు పుచ్చుకొని పనివాళ్లవద్ద ॥శ్లో॥ "శాంతం భావగం ధరితం మరణం॥" "అన్నవచనము చొప్పున కాంత గుణముతో, ఏర్పాటైంచి యున్న పనులు వారు చేసేవి కంటితో చూచుచు పనులుపుచ్చుకుంటూ॥ శ్లో॥ "నిత్యం సన్నిహితో మృత్యుః కర్తవ్యోధర్మసంగ్రహః॥" అను ధర్మశ్రుతిని బట్టి తా మృత్యువు ఎల్లపుడు దగ్గరయుండును. కాబట్టి ధర్మమార్గమును చేయాలని "శ్లో॥ భక్తి మోక్షము నొసగును "భక్తి చింతించు భోగభాగ్యము లిచ్చు భక్తి బ్రహ్మైశ్వర్యము నొందించును భక్తి సిధ్యానించు వారె ధన్యులగుదురు" అన్న వేద సత్యమును బట్టి భక్తిని వహించి "సామిత్ర చల్లలో వెన్నగలయు నటువలెయున్ను, వ్యాపించు నీహార యందంటు నటువలెనున్ను" గృహకృత్యములు నెరవేర్చుచున్నప్పటో పనివాళ్ల వల్లనున్ను, గ్రామస్థుల వల్లనున్ను [illegible] [illegible] న మర్యాదగల వారనిన్ని పతిభక్తిగల వారనిన్ని పుణ్యాత్మురాలనిన్ని దైవ భక్తిగలవారనిన్ని ఇహలోకమునందు పేరు వహించుచున్న [illegible]

క్షించినా ముక్తి సుఖము ననుభవింపగలడు. కనుక "జనవా క్యంతు కర్తవ్యం" అని యార్యుల వాక్యము.

గృహస్థ ధర్మమార్గము.

2—గృహస్థ ధర్మమార్గములో నున్న పుణ్యస్త్రీలు ప్రాతః కాలమున నిద్రనుండి లేచి కొయ్యలైనన్న ధర్మము. నమస్కారము చేసి గృహకృత్య పనులు సరిచేయుటకై ఉతికిన వస్త్ర కొలవు పుచ్చుకొని కుడ్డికట్ట నాంచారమ్మను చేతప్పుకొని ఇండ్లు వాకిళ్లు ఊడిచి చేతతో ఇళ్లు వాకిళ్లు కుచిపెట్టి ముగ్గుపెట్టి పాత్రలు తుడిచిపెట్టి స్నానము చేసి మడిబట్ట కట్టుకొని జలము తెచ్చి కులాచారపు బొట్టుపెట్టుకొని వంటప్రయత్నము చేసి ఇంటనున్న వారికందరికి భోజన తృప్తి చేయుట పుణ్యస్త్రీకి విధాయకమగును. పుణ్యస్త్రీ అనగా పునిస్త్రీ స్త్రీ అనియు ముత్తైదువ అనియు పెనిమిటి గలస్త్రీ అనియు అర్థమగును. కుడ్డికట్ట నాంచారమ్మ అనగా చీపురుకట్ట అనబడును.

3 ।పద్యం॥ కార్యేషుదాసీ కరణేషుమంత్రీ
రూపేచ లక్ష్మీ క్షమయా ధరిత్రీ
స్నేహేచ మాతా శయనేచ వేశ్యా
షట్కర్మ యుక్తా కుల ధర్మపత్నీ

4—తా॥ (1) ఇంటి కార్యములయందు దాసివలెను, (2) ఆలోచన యందు మంత్రివలెను, (3) రూపమునందు లక్ష్మివలెను, (4) ఓర్పుయందు భూమివలెను (5) స్నేహమునందు తల్లివలెను. (6) శయనమందు వేశ్యవలెను. ఈ ఆరింటి పై రీతిగా ప్రవర్తించువారి కులస్త్రీ యనబడును. ఈ వివరము 185 వ పత్రము మొదలుకొని 187 వ పత్రము వరకు స్పష్టముగా చూడుము.

గృహస్థాశ్రమము.

421—భార్య భర్త లిరువురు ఎక్కడనో పుట్టి ఎక్కడనో పెరిగి అరణ్య ప్రదేశమునందు కాచు యుసిరిక కాయలు, సముద్రజలమునందుండు లవణము చేరి యెట్లు రుచియించునో అట్లే వీరిరువురు ఒక్కటి యగుచున్నారు: సృష్టికర్త చాతుర్యమును ఏమని కొనియాడవచ్చును. భర్త యగువాడు చక్కగా పోషించి ముందు తనకు గలుగబోవు మంచిగతికై తనభార్య పుత్రబంధువుల యందు ప్రీతిగా సంచరించుచు అందరి యందును కరుణగలిగి యుండుటయు ఓర్పుగలిగి యుండుటయు స్నానము చేయుటయు పూజా నమస్కారములు చేయుటయు తమయిష్టప్రకారము వండుకున్న అన్నము కూరలు, వగైరాలు దేవున కర్పణచేసి ఈ గ్రంథమునందున్న అమనస్కములో 37 వ సంఖ్యనున్న మంత్రమును చదివి భుజించవచ్చును.

422—దిగువ నుదాహరించిన ఇతిహాసములోనున్న ప్రకారము తామరాకునందు జలమంటనట్టున్ను, అద్దమునందు రూపమంటనట్టున్ను, కుమ్మర పురుగుకు బురదంటనట్టున్ను, వెన్న జిహ్వాయందంటనట్టున్ను, చింతపండు పైబొబ్బరంట నట్టున్ను వెన్నతో చల్లయంటనట్టున్ను, చీకటిదీపము నంటనట్టున్ను, ఆకాశమునకు వాయువంటనట్టున్ను, బ్రహ్మవేత్తలు మాయా ప్రపంచమందు నిఖిల వ్యవహారములు చేసి, అంటకుండ నట్లున్ను సంసారమునందు కోపము వచ్చి మాట్లాడునప్పుడు మరివకరు । పాపులు । “ఇట్టి పదక మిడిసిరాలక” అనునట్లు, గాక శాంతముపొంది “వివాహ్యము” అనగా భూలోక సంబంధమైన కష్ట సుఖములును అంటి అంటక చాలినొందక మిత ప్రమాణముగా భార్యా భర్త లిరువురు సమాధానముగా సంచరించుట గృహస్థాశ్రమధర్మమార్గమగును. శ్రీ రత్నముతో

సహాయము పురుషుడు స్త్రీకి మనోహరముగా నుండుటకొఱకైన.
శ్లో॥ "అప్యాతం పద్మగా భార్యా॥"

423—గృహస్థాశ్రమధర్మమార్గము భిక్షుకులకున్ను, బ్రాహ్మణులకున్ను, పశువులకున్ను, పురుగులకున్ను, జీవనార్థము గలిగియుండును.

424—గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గములోనున్న మానవుడు తన భార్య యుండగా "స్త్రీ నాతిక్రమ నిబంధనమూ" రెండవ వివాహము చేసికొనుట అధర్మమగును. శ్రుతిః "భార్యామూలమిదంగృహం" అనునట్లు గృహమునకు భార్య మూలము.

17 వ ఇతిహాసము.

425 (1) సీ॥ జలజపత్రమునందు నిలిచియుండని యట్లు,
అద్దమందున రూపు నుండు నట్లు,
(2) బురద యంటక మ్మరపురుగుండని యట్లు,
నాల్యంబు జిహ్వయుందుండు నట్లు,
(3) పులిచింత పండుపై బొబ్బరుండని యట్లు,
బలుచల్లలో వెన్న గలయనట్లు,
(4) చిత్రభానుండు చీకటి నంటనట్లు,
నాకాశమున వాయువంటనట్లు,
426 (1) బ్రహ్మవేత్తలు మాయా ప్రపంచ మందు,
(2) సకల వ్యవహారములు చేయుచుందురు,
(3) రమ్యగుణాభిరామ దాశరథీ, సత్య
(4) కామకరుణా లలామలో [illegible]రాము!

427—గృహస్థాశ్రమధర్మమార్గమున ఇటువలె సంబంధించిన వారే కడతేరగలరు.

(2) బ్రహ్మచర్యాశ్రమము.

428—గృహస్థాశ్రమధర్మము పొందకుండుటయు, వేద శాస్త్రములు చదువుటయు, గురుశుశ్రూష చేయుటయు, భిక్షాన్నము భుజించుటయు, కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్య, రాగ ద్వేషములు లేకుండుటయు, శాంత, శమ, దమాది, గుణములు, కలిగియుండుటయు, కాషాయవస్త్రములు ధరించుకొని యుండుటయు, ఒక స్థలమునందు నిలకడగా నుండుటయు, నిలకడగాయుండ కుండుటయు, ఇది బ్రహ్మచర్యాశ్రమధర్మములగును.

(3) వానప్రస్థాశ్రమము.

429—వానప్రస్థాశ్రమమును గోరువాడు మహారణ్యము వెళ్లి ఫలపల్లవాదులు భక్షించుచు, పానీయంబులు త్రావుచు, కౌపీనము ధరించుకొని, వెండ్రుకలు జడలుగా కావించుకొని, విభూది ధూళి శరీరమునందంతట పూసుకొని, కమండలువును, చేత నుంచుకొని, అడవియందు సంసార సంబంధముతో నుండియైనను, లేకయైనను, శాస్త్రములను చదువుచు సంసారమునందు విరక్తిప్రవర్తనగా సంచరించుచు, తపస్సంపన్నులతో గూడి వర్తించుచుండవలెను. ఇది వానప్రస్థాశ్రమధర్మములగును.

(4) సన్యాసాశ్రమము.

430—సన్యాసాశ్రమమును పొందువారు ధూళిశరీరము నంతంతట విభూది పూసుకొన వలయును రాత్రులయందు ఎక్కడనైనను విశ్రాంతిగా నుండుకొనవచ్చును. గాని స్థావరముగా నుండకూడదు. కౌపీనము ధరించుకొని వెండ్రుకలు జడలుగా గావించుకొని కమండలువును చేత నుంచుకొని, సూర్య, చంద్రాదులు వెలి గించు తీర్థములు నంతట ప్రదక్షిణ[illegible] చేయుచుండవలెను. కామ, క్రోధ, లోభ రాగద్వేషములను విడిచి, శాంత, శమ, దమాది, గుణము లను పొందవలెను.

431—ఆహారముకొరకు సాహాయ్యపడ్డాని, లేక భిక్షగాని చేసి సవురుసంతోషించకూడదు. వారికి సవురుయుమయాకారియుండ కూడదు. సన్యాసులు సంసారము నివర్తించవలెను. ఇందుకు పరవాతెంత గలదు. అనగా

432—సంసారి తిరిగి చెడ్డాడన్న, సన్యాసి తిరగక చెడ్డాడని సామెతగలదు.

433—సంసారులగువారు కావి వస్త్రములు ధరించుకొని భిక్షాన్నము భుజించుట విధాయకము. సంసారములో నివృత్తగానుండవచ్చును. సంసారము లేకనైనను నుండవచ్చును.

434—వైరాగులు శాస్త్రములను చూచి ఇతరులకుపదేశములు చెప్పుచు జీవించడము విధాయకము.

సాధువులు సన్యాసుల వలెనే వర్తింతురు.

435—పైని ఉదాహరించిన నాలుగు ఆశ్రమములలో గృహస్థ ధర్మము శ్రేష్ఠమైనదని పెద్దలు చెప్పియున్నారు. గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గములో నుండి త్రికరణ శుద్ధిగా సృష్టించిన సృష్టికర్త యైన భగవంతుని స్తుతించిన యెడల మోక్షము మాత్రముగా లభించును.

436—(1 వది) అరిషడ్వర్గములు ఆరును, (2 వది) రాగద్వేషములు పదియును, (3 వది) ఈషణత్రయములు మూడును, (4 వది) గుణములు మూడును, (5 వది) ఆశాపాశములు మూడును, వీటిచర్యలతోకూడా ఈ దిగువ నుదాహరించడమైనది.

అరిషడ్వర్గముల చర్యలు.

(1 వ వది)

437—(1) కామమనగా [illegible]ండ్లు, తోటలు, సొమ్ములు, ధనములు, పశువులు, స్త్రీలు, [illegible]లగు, వాని యొక్కువగా సంపాదించవలెననెడి చిత్తవృత్తి. దీనివలన పరోపకారము అనేక స్త్రీలను

తెచ్చి పరబ్రహ్మమంచున, శ్రీకృష్ణమూర్తి వానిని తెలిపెను. ఆ కామములను నివర్తించుటకై వైరాగ్యమును విధన వలయును. ఎట్లన్న, స్త్రీ, పురుషుని యొక్క అవయవాంగములు అనగా ముక్కు, [illegible], రక్తములతోనున్ను, చరకల్యకేశ, క్రిమిమాంసములతోనున్ను, మలమూత్రములతోనున్ను, దేహము, దుర్గంధములతో, నిండియున్నదని. శోధించిన యెడల, స్త్రీ, పురుషులయొక్క కామములు నశించుచున్నవి. కామములు నశించిన యెడల పరపురుష, పరస్త్రీ గమనము నుండ నేరదు. గృహస్థధర్మమార్గముగా నుండవలెను న్యాయమునున్ను. పరస్త్రీ, పరపురుష పరియాచకము వలన పాతకము సంభవించునని శోధించవలయును. స్త్రీ, పురుషుడు గృహస్థమార్గముగా నుండినను వానిని అంటి, అంటకుండా ఇంద్రియములను నిగ్రహించడము వల్ల శాంతగుణములు కలిగి పరమపదమును బొందగలరు. ఇంద్రియములకు చిక్కపడనివాడే ధన్యుడు, మనోవ్యాపారములను విడచినవాడే ఘనుడు.

438—(2) <u>క్రోధమనగా</u> తాము చేయువట్టి పనులకు విఘ్నము చేయు వానిని శిక్షింప వలయునని యుగ్రము కలిగెడి చిత్తవృత్తి. యిందువలన బకాసురుడు యేకచక్రపురిని వాసులగు బ్రాహ్మణులను బాధించుచుండ వారల ప్రేరేపణంబున భీముడా రక్కసుజక్కాడెను. అట్టి క్రోధము మిక్కిలి వోర్పువలననున్ను, మనోనిగ్రహము వల్లనున్ను, నశింపుచున్నది.

439—(3) <u>లోభమనగా</u> దేహములు అస్థిరమనే వివేకము లేకుండున తనకు లభించిన పదార్థముల నితరుల కివ్వకూడదను చిత్తవృత్తి. ఇతరుల వద్ద పుచ్చుకొన్న ద్రవ్యమున్ను బాకీ [illegible] యివ్వక దుడిమాన్యము నివ్వనట్లు చేయును. ఇందువలన రాజగు దుర్యోధనుడు తన జ్ఞాతులగు పాండవులకివ్వవలసిన సగభాగము నివ్వనం

[illegible] సహోదర తన సైన్యముతో కూడ వారి చేతను [illegible] స్థిరములు గావని వివేకము చేతనున్ను, పె ద్దల సాంగత్యము చేతనున్ను, అట్టి లోభగుణము నశించును.

440—(4) [illegible] ఈ మనుష్యులు [illegible] అనగా (ధనము) ధనధాన్యములు (దారలు) భార్య (పుత్రులు) బిడ్డలు వీటియందు అజ్ఞానము చేత మిక్కిలి ప్రేమగల చిత్తవృత్తి. ఇందువలన దశరథ మహారాజు తన భార్యయగు కైక యందలి ప్రేమచేత సత్యశీలాది సద్గుణ విశిష్టుడైన శ్రీరాముని భార్యతో వన [illegible] పంపి భరతునకు పట్టము కట్టి అందుచే తాను వ్యసనము పొంది మృతిబొందెను, ఇందుకు కారణము కృతయుగమునందు రావణాసురుడు తనలంకలో మునులను, రాక్షసులను హింసించినందున వారి మొరవిని త్రేతాయుగమునందు రావణుని సంహరించుటకై భగవానుడు రామావతారమున అవతరించెను. గనుక ఇంద్రియనిగ్రహము వలననున్ను యముని చేత దక్షిణపుడు తన వెంట ఎవరు రారని తెలిసికొనిన మోహము నశించును.

441—(5) మదమనగా సకలసంపదలు గలిగి గర్వాంధుడై నేనే మించినవాను చెల్లునని తోచు చిత్తవృత్తి. ఇందువల్ల జమదగ్ని మహాఋషియొక్క హోమధేనువు వలన కార్తవీర్యార్జున నృపుడు [illegible] తండ్రియగు కార్తవీర్యుడును, వీళ్లిద్దరు అట్టి మదము నశించుటకు సకల సంపదలు తనకు ఎటువలె వృద్ధియైనవి తెలిసి వలన తెలుసుకొన్న మొదల మదము నశించున్ను.

442—(6) మత్సరము అనగా ఇతరులు తనకంటె ఎక్కువ విద్యయును, ఐశ్వర్యమును [illegible], భోగమును, శరీర బలమును, పరాక్రమమును, గలవారై [illegible] సౌందర్య వాలక మును చూచి ఓర్వని చిత్తవృత్తి. ఇందువలన కౌరవులు [illegible]

చేయు రాజసూయ యాగమందు కృష్ణుని వైభవమును జూచిరోష్వానంబున చక్రాయుధముచేత గిట్టెను. మాత్సర్యము నశించు విధము పూర్వజన్మ సంచితార్థములు బట్టి వారికి యిట్టి దైశ్వర్యము లభించినది. అనిన్ని యిప్పుడు తాను పూర్వజన్మమందు చెప్పిన ఫలితార్థములకు తగిన ఫలము తనకు ఈ జన్మమునందు లభించినది. అని తెలివిన్ని తెలిసికొన్న యెడల మాత్సర్యము నశించును పునర్జన్మము విషయమై ఈ గ్రంథము నందు తత్వజ్ఞానములో తేటగా తెలియపర్చబడ్డది.

రాగద్వేషములచర్యలు.

(2 వది)

443—<u>రాగములనగా</u> పరస్త్రీ విషయమై గలిగెడు చిత్తవృత్తి రెండవ భవంబునకై కేసియను రాక్షసికి ఈ దిగువ ఉదాహరించబో మడిసిన హిరణ్యకశిపు, హిరణ్యాక్షులు, రావణ, కుంభకర్ణులై సంభవించిన వారిలో రావణుడు, సీతాదేవిని చెరబెట్టినందున విశ్వంభరయందు రఘుకులంబున రాఘవుండై యవతరించి వారిని వధించె ఇంద్రియ నిగ్రహము వలన రాగము నశించును.

444—(2) ద్వేషమనగా ఉపకారికి నపకారము చేయవలెననే చిత్తవృత్తి. ఇందువలన, శిశుపాల దంతవక్త్రులు దొల్లి విష్ణుమందిర ద్వారపాలకులు, విప్రశాపంబునం బదభ్రష్టులై, భూతలంబున, హిరణ్యకశిపు, హిరణ్యాక్షులన, దితికి జన్మించి రందుక నిష్టుండైన హిరణ్యాక్షుని, హరి వరాహరూపంబున సంహరించె నగ్రజుండైన హిరణ్యకశిపుండు సోదరుని జంపిన పగకై ద్వేషించినందున నరసింహ మూర్తియైన శ్రీహరిచేత విధతుండయ్యెను, శాంత గుణమువలన, ద్వేషము నశించును,

445—(3) ఈర్ష్యఅనగా నాకువచ్చిన కష్టములు యితరులకు రావలయునను చిత్తవృత్తి యిందువలన అరుణాక్షుడను వాడు తనతో

[illegible]మదను శాంతనవకు సుఖములు రాగోరి అతనిచేత ప్రాణములు గోలుపోయెను. పూర్వజన్మ ఫలము ఎవ్వరికైనా విడువదు. నకులుడు విరాటరాజువద్ద అశ్వశిక్షకుడయిన విధములను తెలిసివల్ల తెలిసికొనినను ఈర్ష్య నశించును.

446—(4) <u>అసూయ యనగా</u> తనకుతగిలిన సుఖములు యితరులకు గలుగ రాదను చిత్తవృత్తి. యిందువలన పౌండ్రక దేశపురాజు వాసుదేవుడను పేరునాకు దగునుగాని మఱియొకనికి దగునా యనెడు విరోధముచేత వాసుదేవుడయిన శ్రీకృష్ణమూర్తితో మత్సరించి చచ్చెను. పూర్వజన్మ ఫలమువల్ల అంతకంటె రెడంతలు ఫలముగలుగును, మూఢులు అసూయ తలచుదురేగాని, జ్ఞానులు తలవరు నాకంటే యెక్కువ యితరులకు కలుగవలెననే చిత్తవృత్తి గలవారు ఈర్ష్యపొందరు.

447—(5) <u>దంభమనగా</u> తాను చేసిన పన్నులు పరులెరింగి హెచ్చుగా మెచ్చవలయునను, చిత్తవృత్తి. యిందువల్ల అపూర్వుడు తనయాగమును జూడుమని దుర్వాసునితో బలికిన అతడు యిదిడంబ మనగా అందుకు అపూర్వుడలిగి దుర్వాసుని దూషించి విఫలము నొందెను. గనుక కలిగిన పట్టుకు భుజించుచు, ధరించుచు, యుండడమే యుక్తము గాని యితరులు మెచ్చుటకు యెక్కువ కార్యాలు చేసిన యెడల తుదకు నష్టము సంభవించును; శాంతగుణము వల్ల దంభము నశించును.

448—(6) <u>దర్పమనగా</u> నేను సర్వవిషయముల యందు సమర్థుడ నాకు సాటియయిన మేటి యెచ్చోటను లేడను చిత్తవృత్తి. యిందువల్ల త్రిలోక కంటకుడయిన దశకంఠుడు క్రొవ్వి [illegible] అన్యపెట్టక నాకెవ్వరీడని తిరుగుచుండగ విష్ణుదేవుడు శ్రీరామమూర్తి యుదయించి దర్పంబున వానిని వధించెను. తనకు దగిన సమర్థ

తమోటుల గలిగినదని వివేకముచే తెలిసికొనిన యెడల, దర్పము నశించును.

449—(7) <u>అహంకారమనగా</u> వోరి నన్ను శిక్షించువాడెవడని యెరుగగా నేను (అహం) పట్టినపట్టు "తుదముట్టించక వదలను" విడిచిపెట్టేట్టి వాడను గాను అని యితరుల నిందించు చిత్త వృత్తి. అహంకారము రజో, తమోగుణములలో చేరి యుండును. శాంతిగుణమును పొందిన యెడల అహంకారము నశించును.

450—(8) <u>మమకారమనగా</u> ఇది నాది, ఇదినాకు కావలయును. అనుటయే మమకారము మమకారము లేదనుట జ్ఞానానంద సర్వ పరిపూర్ణ పరబ్రహ్మమే నేను కాబట్టి ఈ దేహాది ప్రపంచము ఏదిన్ని నేనుకాను, ఏదిన్ని నాదికాదు. అని తలంచుటే, మమకారము లేక పోవుట, ఈ రెండు భావములే బంధముక్తులకు కారణములు. మమకారము వలన బంధము మమకారము లేక పోవుట దీని లక్ష్యము.

451—(9) <u>కోపమనగా</u> ఒకరు చేసిన పనిమీద సమ్మతించని చిత్తవృత్తి చండప్రచండముగా వచ్చే కోపము పాపముకు కుదురు. శాంతగుణము లభించిన యెడల కోపము నశించును.

452—(10) <u>రోషమనగా</u> శత్రువుని జయించవలెనని చిత్త వృత్తి మరిన్ని, అనేక దుర్వృత్తులు గలవు అవి తటస్థించిన యెడల రోషము కలుగును. శాంతము వలన నశించును. ఇట్టివి ఈశ్వరాజ్ఞ ప్రకారము కలిగినవి అని చెప్పకూడదు.

452—మనుష్యుని హృదయము నందు ఇట్టి దుఃఖ విషయములు చిక్కు పెట్టుచుండగా జనుడు ఆయాకార్యములను చేయుచుండునుగాని ముదిమి దాపులుచేరి తనదేహము నశించెడి విషయమును తెలియక అజ్ఞానమందు మునిగియున్నాడు. గనుక, ధన, జం

భోగములు, పొందదగునవి యెన్నియు స్థిరములు గావని తలచిన తొలకల జ్ఞానము గలిగి అజ్ఞానము నశించి మోక్షమార్గము చెందగలరు.

ఈషణత్రయములు.

(3 వది)

454-(1) ధనేషణ అనగా	ధన సంపాదన.
(2) దారేషణ అనగా	వివాహము చేసికొన్న భార్య.
(3) పుత్రేషణ అనగా	బిడ్డలు.
455—పత్రము.	సంఖ్యనందు చెప్పిన ప్రకారం బ్రహ్మవేత్తలు మాయా ప్రపంచమందు సకల వ్యవహారములు చేసి పైని ఉదాహరించిన వాటియందు అంటక సంచరించిన వారు కడతేరగలరు.

గుణములు.

(4 వది)

456-(1) రజోగుణము	మిగుల దట్టమగు దుఃఖమును పుట్టించుటకు కారణమగును.
(2) తమోగుణము	అజ్ఞాన రూపమును గలిగించుటకు కారణమగును.
(3) సాత్విక గుణము	సౌఖ్యమును బుట్టించుటకు కారణమగును.

ఆశాపాశములు.

(5 వది)

457-(1) మంచి ఆశ	ధనముల సంపాదన

(2) స్త్రీల ఆశ పరస్త్రీ గమనము.

(3) వస్తువుల ఆశ పంచలోహముల సంపాదన

వీటియందు 8 —38— పీఠములు 68 సంఖ్యను చెప్పబడిన ప్రకారము నడుచువాడె జ్ఞాని అనబడును.

పంచమలముల

వివరణము.

453—(1) ఆణవమలము (2) కార్మికమలము (3) మాయికమలము (4) మాయేయమలము (5) తిరోధాన మలము

1—ఆణవ మలమనగా బ్రహ్మజ్ఞానము తలంచుచుండగా సంకల్ప వికల్పములను మనస్సునందు దెప్పించి దానిని మరుగు పర్చును.

2—కార్మిక మలమనగా వేదాంత శాస్త్రవిషయమై ఎవరైనను బోధించుచుండగా శ్రవణముల యందు చొరనివ్వక భేద బుద్ధి గలిగించును

(3)—మాయిక మలమనగా పరబ్రహ్మ విషయిక జ్ఞానవాసనను ఎప్పుడున్ను, తలంచ నివ్వక మోసపుచ్చును.

4—మాయేయిక మలమనగా ఎల్లప్పుడు పాపకార్యముల యందు మనస్సును పోనిచ్చును.

5—తిరోధాన మలమనగా పరబ్రహ్మకంటె వేరుగను అనిత్యమైనటువంటి వస్తువులయందు విగ్రహారాధనలయందు భ్రమకలిగించి పుట్టు గిట్టుటలు దుఃఖములననుభవింపజేయించును ఈ పంచ మలములు లేనివారే బ్రహ్మజ్ఞానులు వీటిని నివర్తి చేసికొన్నవారే ధన్యులు ఇట్టి చంచల గుణమును తనలో నున్న ఆత్మజ్ఞాననిష్ఠ వలనే పొంద సూత్రమున కట్టివేసిన మొదల బ్రహ్మజ్ఞానము పంచు తిరికిగానుండును గాని ఇంతటికన్నా వేరొక్క ఉపాయముచేతను కట్టుబడి కుదరికగా నుండదు.

459—శ్లో॥ విచిత్రా దేహసంపత్తి । రీశ్వరాయ నివేదితా । పూర్వమేవ కృతా బ్రహ్మ । హస్తపాదాది సంయుతం॥

460—తా॥ మనము జీవించుటకు సాధనముగ, కరచరణాద్యవయవములతో గూడిన విచిత్రమగు దేహసంపత్తి, భగవదనుగ్రహముచే మనకు సిద్ధించెను. ఆయన వలన సిద్ధించిన యీ అవయవ సహితమైన దేహమును ఆజగన్నాథుని విషయమున వినియోగించక పోలేమేని, మనము దానిని, దుర్వినియోగముచేసిన వారమగుదుము. అందుచే యమదండనకు తప్పదు. కాబట్టి మనము తెలివిగలవారమై వ్యక్తమైన అంహాకార మమకారములను త్రిగా విడనాడి విషయములనెడి కూరసర్పములను గాలించకుండ హరిపాదపద్మముల నాశ్రయించవలయును. అందుచే మోక్షము సిద్ధించును. 4 వ ప్రకరణ అమనస్కమును చూడుము. చూచి ధ్యాని భావమును గ్రహించిన వారే ధన్యులు.

దేహము దహించే విషయమై.

461—జీవి ఘటములో ఉండగానే "దేహతీతిదేహః" అనగా దహింపబడునది దేహమని భావము.

462—ఇందుకుసమ్మతి (1) "అధ్యాత్మికము" ఆత్మవలన గలిగిన తాపత్రయము (2) అధిభౌతికము భౌతికమువలన గలిగినతాపత్రయము (3) అధి దైవికము దైవము వలన గలిగిన తాపత్రయము. ఈ మూటి తాపత్రయాగ్నివల్ల దేహము దహించబడుచున్నది. ఈ మాటినిగ్రహించిన వారే ధన్యులు.

463—ఇట్లు దేహము దహించుచు, కాలము తటస్థించిన తోడనే 70 వ పత్రములో చెప్పిన ప్రకారము దేహము లయమై పోతున్నది.

షట్కర్మల వివరణము.

404-(1) ప్రారబ్ధకర్మ అనగా—పాపపుణ్యముల మూటయొక్క ఫలము సుఖ దుఃఖము లనుభవించుట.

(2) స్వేచ్ఛకర్మ అనగా—ఈ జన్మమందు స్వయముగా చేయు పాపపుణ్యములు.

(3) పరేచ్ఛకర్మ అనగా—ఈ జన్మమందు ఒకరివల్ల కలిగిన పాపపుణ్యములు.

(4) అనిచ్ఛకర్మ అనగా—ఈ జన్మమందు తెలియక వచ్చు పాప పుణ్యములు.

(5) నిషిద్ధకర్మ అనగా—పరస్త్రీ గమన నరహత్య పరద్రవ్య చోరత్వము మొదలైనవి.

(6) ఆగామికర్మ అనగా—పూర్వ జన్మమందు చేసిన పాపపుణ్యముల సుఖదుఃఖము లనుభవించుట.

స్వభావము.

305—శ్లో॥ "పితావత్పర పురుషాశ్చ" అనుశ్లోకము చెప్పిన పరపురుషుని తండ్రివలెను శ్లో॥ "మాతృవత్పరదారాశ్చ" అను శ్లోకము చెప్పిన పరస్త్రీని తల్లివలెను. శ్లో॥ "సుతావత్పర యౌవనాశ్చ" అను శ్లోకము చెప్పిన యౌవనములో నున్న పరపురుషుని సుతునివలెను ఎవరూ భావించుకొనుచున్నారో వారు తెలివి పరుల నబడుదురు. శ్లో॥ "పరద్రవ్యాణిలోష్టవత్" అనుశ్లోకము చెప్పిన పరద్రవ్యము మంటి పెళ్లవలెనున్ను శ్లో॥ "ఆత్మవత్సర్వ భూతాని" అను శ్లోకము చెప్పిన సకలభూతములను తనవలె ఎవరు చూచుచున్నారో వారే ఉత్తము లనబడుదురు.

విషయము.

466—శ్లో॥ (1) ఉత్తమం క్షణకోపంచ,
(2) మధ్యమం క్షణబంగరం,
(3) అధమం అహోరాత్రించ,
(4) కపటీ మరణాంతికః

టీ॥ (1) ఉత్తమం క్షణకోపస్య అనగా సత్పురుషుల కోపం నీటి మీద గీతవలె క్షణమాత్రముండునని అర్థము
(2) మధ్యమంక్షణ బంగరం అనగా మధ్యముల కోపము బంగరం తిరిగేటంత సేపుండునని అర్థము
(3) అధమం అహోరాత్రించ అనగా దుష్టుల కోపం రాత్రి వంతటా నుండునని అర్థము.
(4) కపటీ మరణాంతికః అనగా కపటస్థుల కోపం చచ్చేవరకు నుండునని అర్థము.

467—ఇది కలియుగము గనుక ఉత్తమ సత్పురుషులు చేసే కర్మలు వలె నడుచుచున్నవారే ధన్యులు. మీటిన్ని జనన మరణాద్యవస్థలున్ను, కించిత్ జ్ఞత్వాది స్వల్పగుణములు కలుగచేయకొననివాడే ధన్యుడు.

468—మొదటి ప్రకరణము 23 వ సంఖ్యలో ఉదాహరించిన సంవత్సరము నెలలు వారములు దినములు ఆ సాక్షాత్తు పరబ్రహ్మము వలననే ద్వీపముల నందంతటా విశంబరమైనవి యగును.

469—భూత భవిష్యద్వర్తమానములు ఆ పరబ్రహ్మమందే యున్నవి గనుక సకల—చరా—చరములకు కావలసిన పదార్థము లన్నియు వీటి సృష్టికి ముందే కలుగ చేసియుండెను.

470—భూతాత్మస్వరూపన బ్రహ్మము మనల నందరిని మనము చేయు కార్యములన్నిటిని. మనకు ప్రారబ్ధకర్మ వలన సంభవించ బోవువాటిని ఎరుగును. కాబట్టి మనము జాగ్రతగా మనలడము

మహాత్మ త్రయము మన దేహమా? భూతాత్రము.

471—భూత భవిష్యద్వర్త మానములు అనగా
(1) భూత కాలము—ఇదివరకు జరిగినట్టిది—జైనది.
(2) భవిష్యత్ కాలము—ఇకను జరగబోవునట్టిది—కాగలది.
(3) వర్తమాన కాలము—ఇప్పుడు జరుగుచున్నట్టిది.—జరుగుచున్నది.

తత్వజ్ఞాన శ్లోకములు.

472 శ్లో॥ సత్సంగత్వే నిస్సంగత్వం నిస్సంగత్వే నిర్మోహత్వం
473 నిర్మోహత్వే నిశ్చల తత్వం నిశ్చల తత్వే జీవన్ముక్తి
474 తా॥ సత్సంగత్వే అనగా భగవచ్చింతన గల మహాపురుషుల స్నేహము దొరుకుటచేత నిస్సంగత్వం అనగా పుత్రమిత్రకళత్రాదులు అంటి అంటక పామర జనులను చేరక యుండుట కలుగును.

475 నిస్సంగత్వే యెప్పుడు పామర జనసాంగత్యము లేక పోవునో నిర్మోహత్వం ధన ధాన్యాదుల యందు గల యభిమానమును విడుచుచున్నాడు.

476 అట్లా నిర్మోహత్వే ధన, ధాన్య, దారా, పుత్రాదుల యందు గల యభిమానమును ఒదిలిన వాడు కాగానే నిశ్చలతత్వం అనగా విషయ రహితు డౌచున్నాడు.

477 ఎప్పుడు నిశ్చల తత్వే విషయ రహితు డౌచున్నాడో నిర్మల జ్ఞానము కలుగును. నిర్మల జ్ఞానము గలిగి సర్వసంగ పరిత్యాగుడగునో యటువంటి వానికి "జీవన్ముక్తినా" సునాయాసముగా విదేహ కైవల్యము చెందకలడు.

478—ఇందు సూక్ష్మార్థహిత

∴ (1) సత్సంగత్వం — భగవచ్చింత గలవారి స్నేహితము.

(2) నిస్సంగత్వం — పుత్ర, మిత్రాదులయందు అంటీ అంటక యుండుట.

(3) నిర్మోహత్వం — ధన ధాన్యములు అనిత్య మనితలంచుట.

(4) నిశ్చల తత్వం — విషయ రహితుడగుట.

(5) జీవన్ముక్తిః — నిర్మల జ్ఞానము పరిపూర్ణము.

479 శ్లో॥ 1 జన్మదుఃఖం, జరా దుఃఖం జాయా దుఃఖంపునః పునః
సంసార సాగరం దుఃఖం తస్మాజ్జాగ్రత జాగ్రతః

480 2 మాతానాస్తి పితానాస్తి నాస్తిబంధు సహోదరాః
అర్థంనాస్తి గృహం నాస్తి తస్మాజ్జాగృధ జాగృధః

481 3 ఆశాయాబద్ధతేలోకో, కర్మణా బహుచింతయా
ఆయుః క్షీణంన జానాతి తస్మాజ్జాగృధ జాగృధః

482 4 కామం క్రోధశ్చ లోభంచ, దేహేతిష్టతి తస్కరాః జ్ఞాన
రత్నాపహారాయా, తస్మాజ్జాగృధ జాగృధతః

అష్టమదముల వివరం.

483—కులమదం నేను కులముకు ఎక్కువ గల్వాడననిన్ని దర్పించుట బ్రహ్మజ్ఞానము విచారించిన యెడల కులగర్వము నశించును.

484—(2) ధనమదం నాకు బాగుగా ధనమున్నదని గర్వించుట తన మనోధనములు, శాశ్వతము గావని ఓడలు బండ్లు అవును బండ్లు ఓడలవును అని తలంచిన యెడల ధనమదం నశించును.

485—(3) బలమదం నే నెల్లయిన పగసాధించెదననుట తన మనో శాంతమును పొందిన యెడల బలమదం నశించును.

486—(4) విద్యామదం నేను మహా పండితుడనని గర్వించు ట సరస్వతి వలన విద్య లభించినదని. యోచించిన యెడల విద్యామదం నశించును. శాంత చిత్తత గలిగి యుండవలసినది.

477—(5) రూపమదం నేనుమిగుల రూపవంతుడననిన్నీ సౌందర్యవంతుడననిన్నీ గర్వించుట. రూప సౌందర్యములు శాశ్వతములు కావనిన్నీ వృద్ధరూపమును తలంచిన యెడల రూపమదం అణుగును.

488—యౌవనమదం నేను యౌవన ప్రాయముగల వాడననిన్నీ గర్వించుట. యీ దేహం స్థిరముగాదని వ్యాధులను గమనించిన యెడల యౌవనమదం నశించును.

489—రాజ్యమదం నాకు చాలా రాజ్యములున్నవనిన్నీ సైన్యము చాలా వున్నవని గర్వించడను యివి యన్ని దైవ అనుగ్రహము వలన పొందినవి. అని తెలిసికొనిన యెడల రాజ్యమదం నశించును..

490—తపోమదం నేను తపస్సు చేయుచున్నానిని అన్నపానాదులువిడిచి వాయు భక్షణచే యుచున్నానని గర్వము సద్గురుమూర్తి కటాక్షమువల్ల తపోగుణం సంభవించినది. అని యోచించిన యెడల తపోమదం నశించును.

తను వ్యసనములు.

491—(1) మనో వ్యసనము (2) ధనవ్యసనము (3) రాజ్య వ్యసనము(4) విశ్వాస వ్యసనము (5) పుత్రాన్వహవ్యసనము (6) కలహ వ్యసనము (7) తను వ్యసనము (8) సేవకావ్యసనము ఇట్టి వ్యసనములు మనో వ్యసనములనబడును. ఇవి కర్మాధీనత వలన కలుగును.

492—తన్నుతా తెలిసిన వాడు ఇట్టి వ్యసనములను పొందనేరడు. మరిన్నీ తాను చేసి నటువంటి సత్కార్యముల వల్లను సద్గురుమూర్తి కటాక్షమువల్ల ఈ వ్యసనములు నశింపగలవు.

లక్ష్మీప్రభావము.

493—(1) విద్యాలక్ష్మి (2) వీర్యలక్ష్మి (3) విజయలక్ష్మి (4) ధాన్యలక్ష్మి (5) ధనలక్ష్మి (6) శాంతలక్ష్మి (7) సౌభాగ్యలక్ష్మి (8) సర్వలక్ష్మి ఈ 8 లక్ష్మీప్రభావములు తాను పూర్వము చేసిన పుణ్య ఫలమువల్ల తనకు లభించునుగాని మఱియొకరి వల్లకాదు. ఈజన్మమందు చేసిన సత్కార్యములకు గాను దుర్నడతలకు గాను మఱివక జన్మమందు వీటి ఫలము లభించును.

సామెత.

494 (1) మిణుగురు పురుగు సూర్యుని గెలువ వలయు ననియు.
(2) రంకులాడి యరుంధతి పదవికి రావలెననియు
(3) నీటి బుగ్గ సముద్రమును మించవలెననియు
(4) పొగ, మేఘములను మ్రింగవలెననియు
యెంత ప్రయత్నము చేసినను కానేరదు.

ఎఱుక మఱుపుల ప్రభావము.

495—ఎఱుక—అనగా జ్ఞాత ఒకవస్తువ తోచుచుండుట.

496—మఱుపు—అనగా ఒకవస్తువు తోచకుండుట.

దృష్టాంతములు.

497—నిద్రయందుండు నపుడు స్థూల శరీరము యొక్క ప్రతిబింబము కనుబడడము. ఎఱుక అనబడును. లేక మనస్సుచే తెలుసుకొనుట "స్వప్న అవస్థ"

498—నిద్రయందున్నపుడు ఏదిన్నీ తోచకుండుట మఱుపు అనబడును.

లేక మఱుగు "సుషుప్త్యవస్థ"

499—ఈ ఎఱుక—మఱుపులే—సంకల్ప వికల్పములు.

ముఖ్యతాత్పర్యము.

500—చూచిన వస్తువులన్నియు తలంచిన వస్తువు లన్నియు ఎఱుక అనబడును. జ్ఞాత అనబడును.

501—చూచిన వస్తువు లన్నియు తలంచిన వస్తువులన్నియు కనుబడనియెడల మఱుపు అనబడు.

502—బ్రహ్మమే ఎఱుక అనబడును.

503—బ్రహ్మము లేనిదే మఱుపు అనబడును.

504—బోధ.

(1) బోధ అనగా — ఒకరి మనస్సునందు పట్టేటట్టు మాటలు చెప్పడము.

(2) బోధ అనగా — కైపు, లేక, నిషా, అనబడును

(3) గురువు అనగా — శ్లోకం ॥గు శబ్దో అంధకారశ్చ. రుశబ్దో తేజముచ్యతే అన్నవచనము చొప్పున ॥గు॥ అనే అక్షరము అనే చీకటిని ॥రు॥ అనే అక్షరము హరించె వెల్తురు గురువుల అనబడును.

(4) గురుబోధ అనగా — గురువు మాటలను మనస్సునందు పట్టేటట్టు చెప్పడము,

(5) అచల బోధ / వేదాంత బోధ అనగా — ॥ఏక మేవాద్వితీయం బ్రహ్మ॥ అన్న సూక్తినిబట్టి బ్రహ్మము తప్ప అన్య వస్తువ లేదని తెలియ చేయుట

(6) సన్మార్గబోధ అనగా — మంచిమాటలు మనస్సునందు పట్టేటట్టు చెప్పుట.

(7) దృక్ బోధ అనగా — పెద్దమాటలు మనస్సునందు పట్టి టట్టు చెప్పుట.

(8) కైవు బోధ అనగా — కైవు వస్తువులలో నున్నగుణాళ్ళు లు మనస్సు నరెడు పట్టునట్లు, చెప్పుట.

మాయయొక్క ప్రభావము.

505—(1) సమస్త దేశకాలముల యందును వ్యాపించి యుండి మాయ భగవంతుని గర్భస్థానమున నుండును.

(2)—మాయయొక్క స్వరూపము ఇట్టిట్టిదని చెప్పుటకుం అలవికాదు. మాయే లోకమాత.

(3)—మాయ చరాచరముల యందు కప్పుకొని యున్నది.

(4)—మాయ ఎండ మావులవలె భ్రమింపజేయుచున్నది.

(5)—భ్రమే మాయ, మాయే భ్రాంతి, మాయేము క్తి కాంత.

(6)—మాయను గణించుటకు అలవికాదు.

(7)—మాయ భూమి ఆకాశముల మధ్యను త్రిలుము కొని యున్నది.

(8)—మాయ యొక్క స్వరూపము గుణాలి కయముల్లు కనుగొనిన వారు లేరు.

(9)—మాయ శైవనటువంటిది పెన్నాలలో «అధ్యారోపయుక్తివలె» రజ్జుఅనే త్రాడును గాని మరియేవస్తువునుగాని సర్పమువలె నున్న, చీకటి కాలమందు పాదములకు, పర్వర్చదగిలినను సర్పమనే తలంపు కలిగించి భయము కలిగించును.

(10)—మనుష్యులకు జననమరణములయందు దుఃఖావేశము కలిగించును.

(11)—స్త్రీలయొక్క మాయ యిట్టిదే అనుకోవచ్చును.

(12)—స్త్రీలయొక్క మాయలో పడినవారు కడతేరుట అరుదు

(13)—స్త్రీలయొక్క మాయ గణించుటకు అలవికాదు.

(14) స్త్రీ ఈ మాయను సా॥ ‚‚మాయను నటికే మర్మము లున్నవి'' అన్న సామెత చొప్పున, శాంత, గుణముచే అవ్యయుని యొక్క భక్తివైరాగ్యమనే ఖడ్గముచే ఖండించిన వాడే ధన్యుడు.

మనస్సు విషయమై.

506—మనస్సు యందు రెండు గుణములు గలవు.

అవిఅనగా

507—(1) ఈ సద్గుణము—మంచిబుద్ధి.

508—(2) దుర్గుణము—చెడుబుద్ధి.

509— సద్గుణ, నిర్గుణములను వర్ణించుటకు అలవికాదు. వి నను ముఖ్యమైనవి కొన్ని యీ దిగువ నుదాహరించడమైనది.

సద్గుణము విషయమై.

510 (1) మనస్సే సద్గుణములను కలిగించుచున్నది.

(2) మనస్సే దయా ధర్మములను కలిగించుచున్నది.

(3) మనస్సే సంతోష, భోగ భాగ్యములను కలిగించుచున్నది.

(4) మనస్సే భక్తి యందు ప్రేమించ చేయుచున్నది.

(5) మనస్సే మేలు కార్యములు మొదలైనటువంటివి రొయిన ర్పుచున్నది.

(6) మనస్సే సంసార వృక్షమునకు మొదలైనది.

(7) మనస్సే అష్టైశ్వర్యములను కలిగించుచున్నది.

(8) మనస్సే వైకుంఠమును కలిగించుచున్నది.

దుర్గుణముల విషయమై.

511 (1) మనస్సే మహామాయ యనబడును. ఈ మాయే మనస్సు అనబడును.

(2) మనస్సుకు వాత శ్లేష్మాదుల వలన వికారములు కలుగుచుండును.

(3) మనస్సే జనన మరణములు కలిగించును.

(4) మనస్సువల్లనే దుఃఖములు గలుచుండును.

(5) మనస్సువల్లనే సంకల్ప వికల్పములు పుట్టుచుండును.

(6) మనస్సు చంచలమువల్ల పరితపించుచుండును.

(7) మనస్సు ముక్తి కాంతను పొంది భ్రమ, భ్రాంతి, వాంఛ, ఆశ, ఈ నాలుగింటిని కలిగించును.

(8) మనస్సే బుద్ధి, చిత్తము, అహంకారము, మమకారములు 4 గింటిని, అరిషడ్వర్గములు 6 టిని రాగద్వేషములు 7 టిని, అంతఃకరణను ఆవరించువాని లోభాది గుణములుగా మారుచుండును.

(9) మనస్సే నానావిధ కార్యములను జరిపించును.

(10) మనస్సే వ్యాధి పీడితునిగా చేయుచున్నది.

(11) మనస్సే అష్టదరిద్రమును కలిగించుచున్నది.

(12) మనస్సే నరకమును కలిగించుచున్నది

ముఖ్యతాత్పర్యము

ఇట్టి, సద్గుణ దుర్గుణములు గల మనస్సు నానాదిక్కులయందు పరుగెత్తి సంచరించుచుండుటకు యుక్తులు వున్నే సక్కవలెనన్ను, రజ, స్తమో, శాంతగుణములుగలిగిన శుక్కవలెన్నన్ను, మానావ

నే మదము పట్టిన ఏనుగవలెనున్ను, ఇతరుల కష్టార్జితమువల్ల తేక్షిం చి ఆఫలమంతా దాచిపెట్టికొనే బద్ధకమునకును దొంగతనమునకును లోభత్వముగలిగే ఎలుక వలెనున్ను, గంతులువేసే కోతివలె నానా విషయముల యందు విచ్చల విడిగా వ్యాపించి తిరుగుచు భ్రమించు చుండేమనస్సును తనలోనున్న తీవ్ర్వ విశ్వాసమనే హంససూత్ర మునందు కట్టివేసిన మొదల ఎక్కడికి పారిపోక అక్కడనే నెమ్మ దిగా నుండునుగాని, ఇంతకంటె వేరే ఏ యుక్తి ఉపాయముచేతను కట్టుపడి కుదురు పడదు.

ముఖ్యతాత్పర్యము.

512 (1) జీవము—ప్రాణవాయువు 68 వ పత్రం 51 వ సంఖ్యనున్న ప్రకారం ఈ జాలమును కనుగొనుటకు నెవరి శక్యము కాదు.

513 (2) జ్ఞాత—ఒకదాని తెలిసి కొనుట లేక గ్రహించుట.

514 (2) మనస్సు-తలంచును. తెలిసికొనును "హితము" మీగా మనస్సు ప్రకారం జరిగించుడి.

515 (3) చిత్తము-మనస్సు కార్యముల చేయించును. ఇందుకు "హితము" మీగా చిత్తప్రకారము జరిగించుడి.

516 (4) బుద్ధి———మరి ఇచ్ఛ తలంపు తెలిసికొనుట ఇందుకు "సాదృశము" ఏ కార్యము నైనను చేయుట కు నిశ్చయించును. ఈ మూడున్ను సమిథల నెడి ఉడుకలగును.

517 (5) అహంకారము—పాపమునకు కుదురు.

మనస్సు వాక్కు-కంఠ

ద్వారము విషయమై,

518—ఉదానవాయువు మనసు, ఇవిరెండును గూడి, ప్రేరే

ఘట్టిచేయగా ఆ రెంటి వలన వాక్కు కలుగుచున్నది. గనుక ఈ రెంటిలో వాగ్దేవి కంటె మనస్సు అధికమైన దగును ఇందుకు సమ్మతి—

519—ఈ శరీరమునందు స్థావర మనస్సనియు, జంగమ మనస్సనియు రెండుగలవు. ఆ రెంటిలో స్థావర మనస్సు శరీరమునందుండును. జంగమమనసు వాగ్దేవివలన గలిగెడినాగవాయువుతో చేరిన వర్ణమంత్రకంఠ స్వరములు జంగమ మన్నని తెలిసికొనుము.

520—ఆజంగమ మనస్సు కంటె వాగ్దేవి అధికమైనదగును.

521—వాగ్దేవికంటె స్థావర మనస్సు అధికమైనది యగును.

522—వీటి కన్నిటికి "జీవి" ప్రధానమైనది యగును.

మనస్సు విషయమై

523—జీవి—అనే జ్ఞాతవల్ల మనస్సు చిత్తముగలుగును. మనస్సు చిత్తమువల్ల బుద్ధి అనే తెలివిగలుగును. తెలివి అనే జ్ఞానము వల్ల భక్తి కలుగును. భక్తివిషయమై ఈ గ్రంథమునమున్న అమనస్కము చూడుము భక్తిని చేకొనినవారే ధన్యులగుదురు.

పాపము విషయమై.

524—మనస్సు అనే చిత్తము అవివేక బుద్ధి తెచ్చును. అవివేకమనే అజ్ఞానము అహంకారము తెచ్చును. అహంకారము పాపము తెచ్చును. పాపము నరకము జెందించును. అష్టదరిద్రము దెచ్చును, తీరని వ్యాధులు దెచ్చును, పుట్టుగిట్టుటలు గలుగును. ఇది, గ్రహించి పాపమును చేకొనని వారే ధన్యులగుదురు.

పద్యము—"పాపమె అష్ట దరిద్రం బిచ్చును, పాపమె చింతించె హింసబాధలనిచ్చున్" పాపమె నరకము జెందించును. పాపము చేకొనని వారే ధన్యులగుదురు.

నాలుక విషయమై.

శ్లో॥ "జిహ్వాగ్రే వర్తతే లక్ష్మీః (2) జిహ్వాగ్రే మిత్ర బాంధవాః (3) జిహ్వాగ్రే బంధన ప్రాప్తి (4) జిహ్వాగ్రే మరణంధ్రువం॥"

టీ॥ నాలుక వలన సంపత్తు గలుగును. (2) నాలుక వలన చుట్టాలు స్నేహితులు వత్తురు. (3) నాలుక వలన సంకెళ్ల ప్రాప్తియగును. (4) నాలుక వలన చావును గలుగును.

పుణ్యము లభించే మార్గము.

Charity Bgins At home.

525—గృహస్థా శ్రమి ధర్మమునుండి దారాపుత్రాదులను మిత్ర పరివర్తనగా పోషించుచున్నదే దానము వారికి మించని ధర్మము చేయరాదు. శ్లో॥ "కర్తవ్యో ధర్మ సంగ్రహః" అను శృతి చొప్పున అష్టైశ్వర్యములు పొందినవారు.

చేయవలసిన దానములు.

(2) భిక్షుకులకు భిక్షయిడిన దానము (3) ధాన్య, అవరాదులు దానము (4) అన్నదానము (5) పంచ భక్ష్యాదులు దానము (6) జలదానము (7) నవకాయ కూరల దానము (8) కంద మూల ఫలాదుల దానము. 9 సువర్ణదానము (10) ధనదానము (11) గోదానము (12) వస్త్రదానము. (13) గృహదానము. (14) గజదానము(15) అశ్వదానము ఈ దానములు రెండున్ను పాత్రాపాత్ర మెఱింగి నడువ వలయును. (16) బీదలకు వివాహ నిమిత్తమైన ధనసహాయము (17) పాఠశాల దానము (18)

బీద బాలురకు బాలికలకు విద్య ధన సహాయము (19) గురుబోధ స
హాయము (20) వంశావళి గురువులకు యిచ్చే దానము (21) సద్గురు
వుని పేరు వహించిన వారు యితరులకు ఉపదేశముచే దానము
(22) పుస్తకముల దానము పేదలకి వృత్తులు నేర్పిన దానము (23)
తాను భిక్షయిడ శక్తిలేక పోయినను భిక్షయిడే స్థలము చూపిన
దానము (24) పాత్రల దానము (25) పనిముట్ల దానము (26) ఔ
షధముల దానము (27) హరికథ, సంగీత, సాహిత్య, నృత్య, వి
నోదముల సత్కార్యములకు వినియోగ పర్చిన ద్రవ్య సహాయము
(28) మృతి చెందిన శవముకు ద్రవ్యసహాయము (29) కర్మ సహా
యము (30) గురువులను వార్కి పెద్దలగు మహనీయులకు స్థలప
మాపి దానము (31) ముత్తైదువులకు బాలులకు పసుపు కుంకుమ గం
ధ, అక్షిత, పుష్ప, ఫలాదులు, పరిమళాదులు, వస్త్ర భూష
ణ, వగైరాలదానము (32) ఛత్రి, చామర, వింజామర, విసరుకర్రె
ల, పాదరక్షల దానము (33) గుళ్లు కట్టించే ద్రవ్య సహాయము.
ఇట్టి మొదలైనట్టి దానములు, జనులు వారి వారి శక్తి కొలది ఏదా
నమైనను "ఈశ్వరార్పణ" "బ్రహ్మార్పణ" "రామార్పణ" "కృ
ష్ణార్పణ" యని ఈ నాలుగింటిలో నొక వాక్యము నోట చెప్పు
చు, భిక్షదానము యివ్వవలెను. వీటి వలన పుణ్యలోకములో భోగ
భాగ్యములు కలిగి మరు జన్మములో స్త్రీ గానో పురుషుడుగానో
జన్మించి అష్టైశ్వర్యములను పొందగలరు. తాను కర్తృత్వమున
శ్లాఘ ప్రాధత్వము వహించిన యెడల ఫలములేదు, ఫలములేదు.
ఫలములేదు ముమ్మాటికి తెలియ చేయడమైనది.

526—పైని ఉదాహరించిన దానములకన్నిటిలో జలదాన
ము యెక్కుడు శ్రేష్ఠమైనది యగును ఎట్లనగా జలము దప్పిక తీ
ర్చును. సకల వృక్షాది ఓషధులను అనగా చెట్లు మొక్కలను రక్షిం

వు చున్నది. మఱియు, బావులు చెరువులు, కోనేరులు, త్రవ్వించుట ము, చలి వేందర్లు పెట్టడము, గోవులకు తొట్లు కట్టించి నీరు నివ్వడము, బాటసారులకు సత్రములు కట్టించడము ఇవి ఉన్నంతకాలము ఆ జీవికి పుణ్యము పెరుగుచూనే ఉండును. పుణ్యలోకములో భోగభాగ్యములు పొందుచునే ఉండును. ఇవియన్నియు 302 వ సంఖ్యనందు చెప్పిన పుణ్యకర్మల్లో చేర్చబడును.

సత్వగుణమనగా.

శాంతగుణ ప్రభావము.

527—శాంతము శిరోభూషణ మన్నమాట మఱచి పోయి దుష్కర్మాచరణమునకు దలపెట్టి సద్గతి నొందుట కూడదు.

(2) హింస యన్న జంతువులను వధించుటయే కాదు. ఇతరుల మనస్సు నొప్పించుటయే హింస.

(3) పూజయన్నమాటకే నోటబలుకుట కాదు. మనశ్శుద్ధి కలిగి చేసిన భక్తియే పూజ.

(4) స్నానమన్న గంగలో మునుగుటకాదు. మనమ్మన లేశమైన కల్మషము లేకుండుటే స్నానము.

(5) శుచియన్న మడి బట్టలు కట్టుకొనుట కాదు. బుద్ధిమాంద్యమును వదలి పరిశుద్ధ చిత్తముతో నుండుటే శుచి.

(6) పాండిత్యమన్న వేద శాస్త్రముల నభ్యసించి వివాదములకు బూనుకొనుట కాదు. బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది బ్రహ్మానందము ననుభవించుటయే పాండిత్యము కాబట్టి ముఖ్యముగా శాంతచిత్తత గలిగియుండ వలసినది.

(7) విశ్వామిత్రుడెంతయుడికి పడినను, వశిష్ఠుడెంత మాత్రమును గోడు పడక, మనస్సున శాంతతను వహించి యున్నందు నేగదా యతని కాలాంతరమున సులభముగా జయించినది శాంత

మే బ్రహ్మజ్ఞానము శాంతమే జీవన్ముక్తి. శాంతమునకు సమాన మైన సద్గుణ మొక్కటియు లేదు. శాంతము లేని వాని జన్మము నిరర్థకము. మోక్షాపేక్ష గలవానికి మనస్సులో నహంకార మమకారము లెప్పుడు నుండకూడదు. అహంకారమమకారములను భ్రాంతిగా వదులుకొని నిర్మల చిత్తత గలిగియున్న వాడొక్కడే ముముక్షువుగాని యితరులుగారు అహంకార మమకారములెంత పర్యంతము విడువవో అంత పర్యంతము అజ్ఞానాంధ కూపములోనే బడియుండ వలసి వచ్చును.

528—సత్వగుణము సుఖము నందు గలుపుచున్నది. ముక్తుడగుచున్నాడు.

529—సత్వగుణము రజోగుణమును తమోగుణమును న ణచ గలదు.

530—శరీరము నందుండు సమస్త ద్వారములయందుండు ప్రకాశించుచుండు జ్ఞాన మెప్పుడు కలుగుచున్నదో అప్పుడు సత్వ గుణము బాగుగా వృద్ధి పొందియున్నదని తెలిసికొనవలెను.

531—శాంతగుణము పుణ్యమునకు కుదురు కోపము కలుగకుండుట.

532—శాంతమే బ్రహ్మజ్ఞానము.

533—శమమనగా మనోనిగ్రహము.

534—దమ మనగా ఇంద్రియ నిగ్రహము మంచిగుణము.

తమోగుణ ప్రభావము.

535—తమోగుణము వలన కోపము కలుగును. కోపము వలన అహంకార మమకారములు కలుగును. అవివేకము కలుగును, పరాకు, పోమరితనము నిద్ర, మొదలగు వానిచే బంధించును. అత

మానము పాపిణహాని కలుగును. వీటిని నివర్తించుకొని శాంతి శమదమాది గుణములను పొందిన మొదల మోక్షమార్గమును కనుగొన శక్తి కలుగును. తమోగుణముచే కలుగు కర్మమునకు అవివేక ఫలము కలుగును. యీవిషయమైన పాపపుణ్యములకు ఈ గ్రంథమునందు 71 వ పత్రము 59 వ సంఖ్యను చూడుము.

536—కోపము పాపమునకు కుదురు.

రజోగుణ ప్రభావము.

537—రజోగుణము వలన రాగాదులతో గూడుకొనినదని యు అభిలాషను, అభిమానమును, గలుగ జేయును. రాగ మనగా పరస్త్రీ విషయముగా గలిగెడు చిత్తవృత్తి. యిందువలన పాపిణహాని కలుగును. అవమానము గలుగు ఈ రజోగుణము వృద్ధిని బొందిన దగుచుండగా పరద్రవ్యము స్వీకరించుట యందు కనబడు ప్రతివస్తువు నందాశయును గలుగును. యిందువలన రావణుడు జచ్చెను గనుక వీటిని నివర్తించుకొని, శాంతి, శమ, దమాదిగుణములను పొందిన మొదల మోక్షమార్గమును కనుగొన గల శక్తిగలుగును. రజోగుణముచే కలుగు కర్మమునకు దుఃఖఫలము గలుగును. ఈవిషయమైన పాప, పుణ్యములకు ఈ గ్రంథమునందు 71 వ పత్రము 59 వ సంఖ్యను చూడుము.

538—రజోగుణము పాపమునకు కుదురు.

539—తమో—రజో—గుణములను బొత్తిగా వదులుకొని శాంతగుణము కలిగి నిర్మల చిత్తత గలియున్న వాడొకడే ముముక్షువుగాని యితరులు గారు.

540—ముముక్షువు అనగా మోక్షము కలుగవలయునని కోరిక గలవాడు సకలమునందున నిచ్ఛగలవాడు.

ముఖ్యతాత్పర్యము.

541-(1) శాంతగుణము వలన జ్ఞానము కలుగును.
(2) రజోగుణము వలన విషయాసక్తి కలుగును.
(3) తమోగుణము వలనే విపరీత జ్ఞానమును అవివేకమును కలుగుచున్నది.

542-(1) ఇంద్రియముల కంటె విషయములు శ్రేష్ఠమైనవి యగును.
(2) ఆశబ్దాది విషయముల కంటె మనస్సు శ్రేష్ఠమైనది యగును.
(3) ఆమనస్సుకంటె బుద్ధి శ్రేష్ఠమైనది యగును.
(4) ఆబుద్ధికంటె క్షేత్రజ్ఞుడనెడి ఆత్మ శ్రేష్ఠుడగును.
(5) ఇతర వస్తువులయందు గలబుద్ధికంటె ఆత్మ బుద్ధి శ్రేష్ఠమైనది యని లోక ప్రసిద్ధమైయున్నది.

543—ఇందుకు ఇతిహాసము కలదు అదిఎనగా

శ్లో॥ ఆత్మబుద్ధిసుఖంచైవా.
గురుబుద్ధి ర్విశేషతః
పరబుద్ధి ర్వినాశాయ
స్త్రీబుద్ధిః ప్రళయాంతకః

అన్నశ్లోకము చెప్పిన ఆత్మబుద్ధివలననే ఙ్ఞానంగతులు తెలిసికొని ఆత్మలో ఊహించి పరమార్థమును కనుగొనవలయును. ఈ రహస్యమును కనుగొనినవాడే ధన్యుడు వీడె విముక్తుడు.

మాయమాటలు విషయమై

544—వ॥ పురుషులన్ను, స్త్రీలన్ను, మాయమాటలు, దబ్బఱమాట లాడకూడదు. అడినవాళ్ళు తప్పకూడదు. సా॥ «మాటతప్పిన వాడు మాలవాడు» అను శృతిని బట్టి మాయమాటలైయుం

ది ఏ విషయ మంద్దైనను అడినమాట తప్పకూడదు. వాగ్దత్తము త ప్పిన యెడల పాపమునంభవించును. ఇది సత్యము ఇది తెలియక మానవులలో కొందరు యోచించక విజ్జృంభించి మాటలాడెదరు త రువాత పశ్చాత్తాపమును తెచ్చుకొనెదరు ఇందువలననే మాట ల్లాడు నపుడు యోచనచే మాటలాడ వలయును. ఒకరిచేత చిక్కు పడకూడదు. చిక్కు పడిన యెడల అప్రతిష్ఠకలుగును. భూమియందు లేశమాత్రమైనను మనకు హక్కులేదు. నాపొలం నా ఇల్లు నాసొ త్తు నాతోటలనివాదాడెదరు తుదకు భూమియందున్నంత మట్టుకే గాని (తల్లి గర్భమునుంచి జననమైనప్పుడు తెచ్చినదేమియు లేదు.) అంత్యకాలములో యమచంచులు చేత బడినపుడు పట్టుకపో యేది యేమీలేదు. ఈ రెండున్ను వుళ్లంకేయని, జనులందరికి తెలిసేయున్న ది. తెలిసిన్నీ అందులో కొందరు అజ్ఞానములో పడి జనులను దుః ఖించెదరు. రారాజులకు నహా ఉన్నంత మట్టుకే గాని ఎందుననున్ను హక్కులేదు. తుదకు యోచించగా భూమికి కర్త భగవంతుడే గాని మరి యొకడు లేడు మనముచూచుచుండగా జనులు చేతులు చాచు కు రిక్తహస్తములతో పరలోకమునకు వెళ్లుచున్నారు. జనులుచూచు చుండగా మనమ చేతులు చాచుకు రిక్తహస్తములతో పరలోక మునకు వెళ్లుచున్నాము. స్థూలశరీరమును ఈ లోకములోనే దహిం ప చేయుచున్నారు. ఇంతమాత్రమునకై, మిట్టి పడనేల! మిడిసిరా

మానవపాపములు

లనేల! తుళ్లిపడనేల! ప్రజలను దుఃఖించనేల! దార్జన్యముచేయనే ల! ఇతరులను బాధపెట్టనేల! అవగా రుణములు తీర్చకపోవుట, దొంగపనులు చేయ తలంచుట, ఇతరుల కిబ్బంది కలుగ చేయుట ఇత రులసొమ్ముహరించుట స్త్రీ—పరపురుషుని గమనించుట పురుషుడు

పరస్త్రీని గమనించుట వ్యవహారములలో మోసపుచ్చుట దూరాలోచనే చేయుట (కపటము దప్పుట అక్రమముగా నడుచుట చండప్రచండముగా కోపము దెచ్చుకొనుట పాపకార్యములకు సమ్మతించుట ఇట్టివి మొదలైనటువంటివి మానస పాపము లనబడును.

చేతులతో చెయ్యబడిన పాపములు.

545—పరస్త్రీలతో భోగించుట, నరహత్యచేయుట కొట్టుట తన్నుట కట్టివేయుట దొంగిలించుట తన పశువుల నితరుల చేలలోనికి విప్పివేయుట చేలగట్లు దున్నుకొనుట ఇతర భూము లపహరించుట ఈశ్వరునితో సమానమైనటువంటి తరాజుతో తక్కువ తూనికె తూచుట తాను ఎక్కువ తూనికె తూచుకొనుట 80 తులములకు తగ్గుగల శేరుతో తూనికెతూచుట తాను రయితులవద్ద నెక్కువ వీసెతో తూనికె తూచుకొనుట తక్కువ తూము తక్కువ కుంచము తక్కువ శేరుతో కొలత కొలుచుట తాను రయితుల వద్ద ఎక్కువ తూము ఎక్కువ కుంచము ఎక్కువ సేరుతో కొలతకొలుచుకొనుట సిసలుకానిపిచ్చ పడులు కొలతలు నుపయోగించుట కొలతలో మోసపుచ్చుట ఇట్టివి మొదలైనటువంటివి చేతులతోచేయు పాపము లనబడును. లేక కాయపాపము లనబడును. కాయమనగా దేహము సిసలుగా తూనికె తూచడము సిసలుగా కొలతలు కొలవడము ధర్మమార్గమగును.

నోటివాచక పాపములు.

546—అసత్యము చెప్పుట అబద్ధము చెప్పుట కఠినముగా మాట్లాడుట దుర్భాషలాడుట దొమ్మి జరిగించుట ఆడిన మాట తప్పుట యిస్తానని ఆశపెట్టుట ఒట్టుపెట్టుకొనుట ఇట్టివి మొదలైనటు

వంటివి పాతకపాపము లనబడును. నోటిమాట పాపములనబడును.

547—ఇట్టి చెడుకార్యములను చేసి, తరువాత పశ్చాత్తాపము పడనేల? ఇడుములు పడనేల? త్రొక్కుళ్లు పడనేల? చింతించనేల? ప్రాణమును అపాయములో తెచ్చుకొననేల? తుదకు అధికారుల యెదుటకు పోనేల, శిక్షలు పొందనేల? ఇహలోక శిక్షలుగాక పరలోకములో యమదండన కూడాకలదు. ఇందుకు సాక్ష్యము—

548—ఈ మాయ ప్రపంచములో జన్మించి కండకావరము వల్ల ఇట్టి తంత్రములచే అపకీర్తి బాధలు నొందుటకంటె, తత్వం "మురహరి నామము ముదముతో దలచుచు ముక్తి బొందవె ఓ మనసా" అనిపాడినట్లు ఈ గ్రంథము నందున్న మురహరి నామమును సంతోషముతో భజించుచు ముక్తినొందడము ఉత్తమమగును. తంత్రమనగా—మాయ—మాయ—అనగా—లేనిది—రాని—పోనిది.—

తలిదండ్రులు మొదలైనవారి ప్రభావము.

549—(1) మొదటిది తల్లి (2)వ వాడు తండ్రి (3)వ వాడు గురుడు (4)వ వాడు దైవము.

550-(1) దైవముకంటె పదిమడుగు లెక్కువ గురువు గురువు అనగా (1) వంశావళి గురువు (2) బాల్యములో విద్య నేర్పినవారు గురువు (3) వృత్తివనులు నేర్పినవారు గురువు (4) కారణ మిచ్చినవారు గురువు.

(2) గురువుకంటె పదిమడుగు లెక్కువ తండ్రి.

(3) తండ్రికంటె పదిమడుగు లెక్కువ తల్లి.

(1) కనిపెంచినందున తల్లి మొదటి దైవము.

(2) పాలి సంరక్షించినందున తండ్రి రెండవ దైవము.

(3) సన్మార్గములోకి తెచ్చినందున గురువులు మూడవ దైవము.

(4) మోక్షమునిచ్చుట వలన దైవము నాలగవ దైవమని పెద్దలు చెప్పుదురు.

551—నవమాసములు మోసి ప్రసవవేదనచే బాధ పడి తుదకు మహాకష్టముతో కని పెంచిన తల్లినిన్ని, నానావిధములైన వ్యధలకు తలయిచ్చిన తండ్రినిన్ని ఎల్లప్పుడు భార్యయు తానును వారిని సంరక్షణచేసి పూజించుట, ఇహలోకమున కీర్తియు పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు కలుగును. ఇట్లునడవని వారికి ఇహలోకమున నపకీర్తియు పరలోకమున యమదండన గలుగును. ఇందుకు సందేహము లేదు.

552 మంచిగుణములు గలవారు.

	పురుషులు.	స్త్రీలు.
(1) భగవత ధ్యానముచేసేవారు.	భక్తుడు.	భక్తురాలు.
(2) సత్యముగా ప్రవర్తించువారు.	నీతిమంతుడు.	నీతిమంతురాలు.
(3) మంచికార్యముల గ్రహించువారు.	బుద్ధిమంతుడు.	బుద్ధిమంతురాలు.
(4) శాంత శమ దమ గుణములు గలవారు.	ధీరశాంతుడు.	ధీరశాంతురాలు.
(5) మంచి చెడ్డలు గ్రహించువారు.	తెలివి పరుడు.	తెలివిపరురాలు.
(6) ఆత్మానాత్మలు గ్రహించువారు.	వివేకి జ్ఞాని.	వివేకి జ్ఞాని.

	పురుషులు.	స్త్రీలు.
(7) అహంకార మమకారములు లేనివారు.	శాంతుడు.	శాంతురాలు.
(8) ఒకరి యందు ప్రేమ కలిగినవారు.	దయాపరుడు.	దయాపరురాలు.
(9) ఓదవంచనలేక పలుకువారు.	నిఘంటుడు.	నిఘంటురాలు.
(10) అందరిని సమముగా చూచువారు.	సమిష్టి.	సమిష్టిరాలు.
(11) ఆపత్కాలమందు ఆదుకొన్నవారు	ఆపత్ బాంధవుడు.	ఆపత్ బాంధవురాలు
(12) ఒకరి యిబ్బందిని తలంచేవారు.	కనికరుడు.	కనికరస్తురాలు.
(13) సమముగా పంక్తిభోజనము పెట్టేవారు.	పక్షపాతము లేనివాడు.	పక్షపాతము లేనిస్త్రీ
(14) న్యాయముగా ప్రవర్తించే వారు,	న్యాయస్తుడు.	న్యాయస్తురాలు.
(15) సంకల్పము వికల్పము కోరికలు లేనివారు.	జ్ఞాని.	జ్ఞాని.
(16) తప్పిదము పొందనివారు.	నిర్దోషి.	నిర్దోషి.
(17) పరులకు ఉపకారముచేయువారు	ఉపకారి.	ఉపకారురాలు.
(18) మనస్సుయందు కపటముంచనివారు.	నిష్కపటి.	నిష్కపటి.
(19) పుణ్యకార్యములు చేయువారు.	పుణ్యాత్ముడు.	పుణ్యాత్మురాలు.

పురుషులు స్త్రీలు ఇట్టియుండరైన ఫలితము గలిగే ద్వంద్వములను వర్జించిన వారు ఇహలోకమునందు సౌఖ్యాతిశయము పరలోకమునందు మోక్షభోగ భాగ్యములను పొందగలరు.

553 చెడుగుణములు గలవారు.

	పురుషులు.	స్త్రీలు.
(1) భగవద్ధ్యానము చేయనివారు.	పామరుడు అజ్ఞాని	పామరురాలు.
(2) దూషణస్వభావము గలవారు.	అనమ్రతి.	అనమ్రతురాలు.
(3) చెడుకార్యమును పూనువారు.	దురాత్ముఁడు.	దురాత్మురాలు.
(4) మనస్సునందు కపటముంచువారు.	కపటుఁడు.	కపటురాలు.
(5) ఇమ్మని గొంటిమాటలాడేవారు.	క్రూరుడు.	క్రూరురాలు.
(6) న్యాయమును తలంచనివారు.	నీతిలేనివాఁడు.	నీతిలేనిస్త్రీ.
(7) తప్పితమును పొందినవారు.	ద్వేషి.	ద్వేషి.
(8) ఒకరియందు ప్రేమలేనివారు.	నిర్దయుడు.	నిర్దయురాలు.
(9) పంక్తిలోపలి పక్షము చేసేవారు.	పక్షపాతకుడు.	పక్షపాతకి.
(10) మనస్సునందున్న సంగతి తెలుపనివారు.	కుచ్ఛితుడు.	కుచ్ఛితురాలు.

(11) పరులు చేసిన మేలు మరచిన వారు.	విశ్వాసఘాతకుడు.	విశ్వాసఘాతకి.
(12) సత్యము తప్పి మాట లాడేవారు.	అసత్యుడు.	అసత్యురాలు.
(13) దుడుకు పనులు చేసే వారు	దుష్టుడు తుంటరి.	దుష్టురాలు.
(14) కొంటె మాటలాడే వారు.	పలుగాకి.	పలుగాకి.
(15) పోకిరి మాటలాడే వారు.	లుచ్ఛా	లుచ్ఛా.
(16) ఘడియకు ఒకతరహాగా మాటాడు వారు.	చపలచిత్తుడు.	చపలచిత్తురాలు.
(17) అసత్యముగా ప్రవర్తించే వారు.	అసత్యుడు	అసత్యురాలు.
(18) ఒకరికి అపకారము చేసేవారు.	కఠినచిత్తుడు	కఠినచిత్తురాలు.
(19) ఒకరితో నొకరు మాట్లాడునప్పుడు క్లేశము తెచ్చువారు.	కల్మషుడు.	కల్మషురాలు.
(20) ఒకరు తెచ్చిన వస్తువును నమ్మనివారు.	అనుమానికుడు అనుమానం	అనుమానకురాలు పెనుభూతము.
(21) పాపకార్యములు చేయువారు.	పాపాత్ముడు.	పాపాత్మురాలు.

పంచమహాపాతకములు.

22—(1) స్వర్ణస్తేయము (2) సురాపానము (3) గురుపత్నీగమనము (4) బ్రహ్మహత్య (5) మహాపాతక సహవాసము యీ 5ను పంచమహాపాతకములనబడును

23—పురుషులు స్త్రీలు ఇట్టి చెడ్డచేష్టలు మొదలైనటువంటివి చేసుకొన్నవారికి భూలోకములో శిక్షయు యమలోకములో నరక దండన కలుగును.

విషజంతువులు.

(24)—వృశ్చికస్యవిషంపుచ్ఛం (2) మక్షికస్యవిషంశిరః (3) తక్షకస్యవిషందంష్ట్రా (4) సర్వాంగందుర్జనేవిషం—తా (1) తేలుకు తోకయందును (2) ఈగకు తలయందును (3) పాముకు కోరలయందును (4) దుర్జనునకు సర్వాంగములయందు విషమునుండును జంతువులకు వీటివలన మృత్యువుగలుగును జంతువులవలన వీటికిమృత్యువు గలుగును వీటికిన్ని జంతువులభయముగలదు. జంతువులకున్ను వీటి భయముగలదు.

పరువువిషయము.

5—1—జనశృతి॥ (1) పరువుపోగొట్టెడమే—స్త్రీ
(2) పరువుతేవడమే—స్త్రీ.
(3) పరువుపోవడమే—స్త్రీవల్ల
(4) పరువురావడమే—స్త్రీవల్ల

5—అది గ్రహించి పరువుతోనున్నవారే స్త్రీలు. ఈ జగమునందు పరువు అనేవస్తువే మహాగొప్పదియగును. ఇట్టి పరువును సంపాదించుకొన్నవారే ధన్యులు జగమునందు పరువుగలవారనిన్ని అరిందాలు అనిన్ని పేరు వహించినవారే ధన్యులు.

6—పరువు పురువులేనివారు జగమునందుండి ప్రయోజనము లేదు.

7—పరువుపోవడం క్షణమాత్రం పరువురావడం దినాలపట్టును.

8—పరువు ఎట్లువచ్చును. మంచి నడతవల్ల వచ్చును.

9—అరిందా అనే పేరుపెట్టవచ్చును. పట్టిన సాంగత్యమున ఖిల్లి వచ్చును.

పుత్ర—పుత్రీసంతానము విషయమై

10 జనులలో సంతానములేదని కొందరు వ్యసనమునొందుచున్నారు. కొందరికి సంతానము కలిగినంతో చింతుచున్నారు. కొందరికి సంతానము కలిగి దుఃఖము నొందుచున్నారు. తలిదండ్రులకు సంతానము వలన హీనమృత్యువు కలుగుచున్నది. ఇట్టి సుఖదుఃఖములు మనము చూచుచున్నాము గదా? ఇందుకు సమ్మతి—

11—శ్లో॥ ఏకోపి గుణవాన్ పుత్రో దుష్టజైనశ తైరపి॥

12—టీక॥ తలిదండ్రులను పోషించను ఆయువు కలిగిన కుమారుడొక్కడేచాలును కీర్తివహించను కుమారుడైనను ఒక్కడే చాలును దురాత్ముడైనవారు నూరుగురున్నను నేమి ప్రయోజనము ఇట్టివారివల్ల తలిదండ్రులకు హీనమృత్యువు కలుగును ఇందుకు నిదర్శనము.

13—ఏకచంద్ర ప్రకాశేన నక్షత్రైఃకిం ప్రయోజనం॥

14—టీక॥ ఒకచంద్రుడుదయమైన లోకమంతా ప్రకాశింపుచున్నది. అదృష్టము లేక నక్షత్రము లెన్ని యున్నను ప్రయోజనమేమి? కుదరదు ఇది యంతయు తలిదండ్రుల ప్రారబ్ధకర్మమని ఎంచవచ్చును.

శ్లోకములు.

15—శ్లోకం॥ వేదమూలమిదం బ్రాహ్మణ్యం భార్యామూలమిదంగృహం కృషిమూలమిదంధాన్యం॥ ధనమూలమిదంజగత్.

తా॥ బ్రాహ్మణ్యమునకు వేదమే మూలము. గృహమునకు భార్యమూలము. ధాన్యమునకు కృషిమూలము. జగత్తునకు ధనమే మూలమని తాత్పర్యము.

శ్లోకములు

556—శ్లో॥ అనభ్యాసేవిషంశాస్త్రం అజీర్ణేభోజనంవిషం దరిద్రస్యవిషంగోష్ఠీ. వృద్ధస్యతరుణీవిషం.

తా॥ అభ్యాసములేనివానికి శాస్త్రమేవిషము. అజీర్ణముగా యున్నప్పుడు భోజనమేవిషం. దరిద్రునకు వినోదగోష్ఠియేవిషము. ముసలివానికి పడుచుపెండ్లామేవిషము.

557—శ్లో॥ కోకిలానాంస్వరోరూపం। పాతివ్రత్యంతుయోషితా విద్యారూపంకురూపీణాం। క్షమారూపంతపస్వినాం.

తా॥ కోవిలకు స్వరముగూపము. స్త్రీలకు పాతివ్రత్యమురూపము. కురూపికి విద్యరూపము. తపస్వులుకు క్షమరూపము.

విద్యార్థులవిషయమై.

558—(105వ పత్రము 186వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారము తల్లిగర్భమునుంచి శిశువుగాజనించి తల్లిపాలుత్రాగి పెరిగి బాల్యావస్థనుంచివెడలి యవ్వనదశపొంది తలితండ్రులు అన్నదమ్ములు అప్పచెల్లెళ్లు ఇంకాయింతబద్ధబంధువులు మొదలైనవారితోనున్ను పాఠశాలకువెళ్లుచు పాఠశాలలోయున్న ఉపాధ్యాయునితోనున్ను బాలురతోనున్ను కలహించక వారికిఅనుకూలముగా ప్రవర్తించుట విద్యనేర్చుకునే విద్యార్థులకు విధాయుకమైయున్నవి. ఇట్లుప్రవర్తించినయెడల మంచిసుగుణముగల విద్యార్థులనేపేరువహించగలరు. విద్యార్థిఅనగా బడిలోచదువుకునేచిన్నవాడనిఅర్థము. విద్యార్థులుబాలబడిలోచదువుకునే చిన్నవాళ్లనబడుదురు కరిగినప్పుడువారించిన 566వ సంఖ్యలో చెప్పినప్రకారం ఉపాధ్యాయునివల్ల సకల విద్యలునేర్చి సంపన్నులైనయెడల ఇహలోకమునందు కీర్తిపొందగలరు. ఇందుకొక పద్యము. గీ॥ విద్యధనమిచ్చు తొలగక వెలయజేయు, బంధువుల గూర్చు స్నేహిత మొసగుగముఖ్య। దైహికాముష్మిక సుఖంబు లిచ్చు

కపరచు। గానమనుజుడు విద్యకై గడగవలయు॥ శ్లో॥ శ్లో॥ విద్యాతురాణాం నన్నిద్రా నమోరంబను శ్లోకము చెప్పిన విద్యయందుగాని సుగ్రంథమునందున్న బ్రహ్మజ్ఞానము యందుగాని అపేక్షగలవారు నిద్రాహారములందు అంతగాప్రేమించరు. ఇట్లు కష్టపడి విద్యనేర్చిన మొదల ఇహికా ముష్మిక సుఖము లనుభవించగలరు. అనగా ఇహపరలోకము లందుగల భోగభాగ్యములు పొందగలరు. ఇందుకునిదర్శనము ॥శ్లో॥ అభ్యాసానుసరీవిద్యా। బుద్ధి కర్మానుసారిణే ఉద్యోగానుసరీలక్ష్మీ। ఫలంభాగ్యానుసారిణే ॥తా॥ అభ్యాసము వలన విద్యవచ్చును. కర్మానుసారముగా బుద్ధికలుగును. ఉద్యోగానుసారముగా నైశ్వర్యము వచ్చును. భాగ్యానుసారముగా ఫలముగలుగును. గనుక సుగ్రంథమును నమ్మిన వారు పావనులగుదురు. మోక్షమటచేత నుండును. ఇందుకు సందేహమేమియు లేదు.

గురుబోధ

జీవన్ముక్తి- లక్షణము.

559—సింహోత్పత్తిలో 60 వ పత్రం 49 వ సంఖ్యయందు వివరించిన ప్రకారం తల్లిగర్భములోనున్న పిండమునందున్ను గ్రుడ్లలోనున్ను మృగములలోనున్ను పక్షులలోనున్ను ఇతరపురుగుల స్వరూపములలో నున్ను స్త్రీ—పురుష నపుంసక స్వరూపములు కలిగియున్నవి. జీవి పూర్వజన్మ ప్రారబ్ధసంచిత కర్మములను బట్టి కూడుమార్చి గూటిలో ప్రవేశించినపుడు దేహమందు గల స్త్రీ—పురుష నపుంసక రూపములను తానని గ్రహించు నకొనుచుగాని “జీవి” మాత్రం స్వరూపములు లేవు.

560—“జీవి” విషయమై 20 వ పత్రం 28 వ సంఖ్యయందు వివరించిన ప్రకారం పరమాత్మ ప్రతిబింబమగును.

జీవిరయొక్క నామములు.

561—(1) జీవి (2) చిత్తుజీవాత్మ జ్ఞానస్వరూపము విద్యయ నబడును

562—(1) జీవాత్మ (2) పరమాత్మ, (3) అంతరాత్మ (4) చిదాత్మ (5) కమలాత్మ (6) నిర్మలాత్మ (7) ఆత్మ—బుద్ధాత్మ—జీవుడు—ముక్తాత్మ—శివుడు.

563—(1) ఆహోజ్యోతి (2) జీవనజ్యోతి (3) పరంజ్యోతి (4) జ్యోతి.

564—(1) రాజహంస (2) హంస (3) జీవహంస (4) పరమహంస, (5) రాయంచ.

565—(1) ప్రాణము (2) ప్రాణవాయువు (3) ఉచ్ఛ్వాస (4) నిశ్వాసలు ఇవియన్నియు లెక్కించగా 22 నామములగును.

లక్ష్యార్థము కనుబడని వస్తువ.

566—"జీవి" శరీరము నంతటా వ్యాపించియుండును. ఘటము ప్రకృతి కాయము స్థూలశరీరము శరీరము అనగా దేహము "ఓం" కారస్వరూపము అవ్యక్తమని చెప్పబడును.

567—ఈ జీవి ఏ తాను చేసిన పాపపుణ్యములు అంత్యకాలమందు తాను సాక్షిరూపముగా యముని ఎదుట నిలవబడి తెలియచేయును. అందుకు తగిన ఫలములు అనుభవించును.

568—సాంఖ్యమన్న శరీరలక్షణమునందు 17 వ పత్రములో 7 వ సంఖ్యయందు వివరించిన ప్రకారము "అవ్యక్త" తత్వమువలన ఏర్పడిన 25 తత్వములతో "సత్తు" "చిత్తులు" రెండున్ను చేరి శుక్లమందు వ్యాపించి "పిండోత్పత్తిలో" చెప్పినట్లు స్త్రీ మర్మస్థానము నుంచి పురుష రూపముగానో స్త్రీరూపముగానో జన్మించి తాను తల్లిగర్భములోనుండి ధ్యానించిన పరాత్పరుని దివ్యజ్ఞానమును మ

ఇది 69 వ పత్రములో వివరించిన ప్రకారం పరిశనములో 5 సంవ
త్సరముల ప్రాయములో ఉండగా గురువు వలన విద్యాభ్యాసముపొం
ది పూర్వజన్మములో తాను చేసిన ప్రారబ్ధసంచిత కర్మమును బ
ట్టి సకలవిద్యలు నేర్చి సంపన్నుండై గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గము
నమిత పవిత్రముగా సంచరించుచు "వేదపారాయణ విప్రాణాం" అ
న్నశ్లోకము చెప్పిన యిందున్న వేదాంత వాక్యములను గ్రహించి
"బ్రహ్మజ్ఞానంతు బ్రహ్మణాః" అన్నశ్లోకము చెప్పిన అమనస్క
మనే బ్రహ్మజ్ఞానము సద్గురువు వలన పొంది బాల్య యౌవన కౌ
మార వార్ధకములలోగాని "విద్యాతురాణాం ననిద్రా నహారం అ
న్నశ్లోకము చెప్పిన విద్యయందు అపేక్షగలవాడు నిద్రాహారము
ను తలంచ నటువలె ఇవి అన్నియు గ్రహించి తనను పుట్టించిన భ
గవంతుని తలంచుచు బ్రహ్మము కనుగొనినవాడే మానవుడనబడు
ను బ్రహ్మప్రాప్తి కలుగగలదు.

569—దూషణ, భూషణ తిరస్కారములు రక్తమాంసములు
గల మానవ శరీరమునకేగాని "జీవిఅనే ఆత్మకులేవు అయితే" "జీ
విఅనే ఆత్మకు" పుణ్య—పాప—కర్మములనుబట్టి (1) పరలోకము
నందు 5 మోక్షలోకములు గలవు అందున భోగ, భాగ్యములును,
(2) యమలోకమునందు 5 గలవు అందున యమదండనయున్ను, (3)
ఇహలోకమునందు అనగా ఈ భూలోకమునందు జనన మరణము
లు రెండున్ను దుఃఖ సుఖములు రెండున్ను, గలవు. ఇవిమాత్రముత
ప్పవు అయితే "జీవి" తనపుణ్యాతిశయముచేత బ్రహ్మములో ఐ
క్యమైనమొదల జనన మరణములు దుఃఖ సుఖములు, నశించును.

570—కొందరు మానవులు, దేహము దహనమై పోయున్న
దన్నీ, ప్రాణ, గాలిలో కలిసి పోవుచున్నదని చెప్పుదురు. ఇది పిచ్చి
మాటలు, ఏలనే పామరులనబడుదురు. పైని ఉదాహరించిన పతిలో

కథలు ఈ గ్రంథమునందు ముద్రించబడెను. తరచి చూడుము.

571—నానావిధ శాస్త్రములను చదువవలయు నని భ్రాంతిని విడిచిపెట్టి తత్వవివేచనముచేసి ఆత్మయేసత్యమను పరబ్రహ్మమని తెలియగవలయును.

572—యజన, యాజన, అధ్యయన, అధ్యాపన, దాన ప్రతిగ్రహ, స్నాన, సంధ్య, జప, తపహోమ—వేద—యాగ—తీర్థయాత్రాది సకల సత్కర్మములు చేయుట వలన తత్త్వజ్ఞానము కలుగజాలదు. ఆత్మానుభవము గలుగజాలదు.

573—సకలవిద్యలు చదివినందున ఉదరపోషణ కొఱకేగాని ముక్తిపొందజాలరు. ఈ దేహమునందున్న ఆత్మను అంతరంగ దృష్టివలన కనుగొనినయెడల ముక్తిపొందగలరు. అంతరంగ దృష్టి అనగా ఆత్మలో ఊహించి చూచుట. మరియు మనోనేత్రమనబడును.

574—దేహమునకే బాహ్య శౌచమనే స్నానాదులు కావలయునుగాని «జీవిఅనే ఆత్మకు శౌచమనే స్నానాదులతో పనిలేదు. దీనికి అంతర పరిశుద్ధజ్ఞాన స్నానమే ఉచితమైయున్నది. దేహస్నానాదుల వలన ఆత్మ పరిశుద్ధుడగుచున్నాడనుట వృథా భ్రమ స్నానములు బాహ్య దేహస్వాస్థ్యమునకేగాని అంతరాత్మ స్వాస్థ్యమునకుకాదు. «జీవిఅనే ఆత్మకు» జ్ఞానశౌచమే స్వాస్థ్యము. మరియు ఆత్మజ్ఞాన శౌచమువలననే పరిశుద్ధుడగుచున్నాడు. ఇందుకు సాదృశ్యము॥

575 శ్లో. «శౌచములు రెండు తెరగులై యొప్పు బ్రసిద్ధి,
మృత్తికా జలములచేత యొరయు బాహ్య,
ములు నాభ్యంతరము శౌచ యమగు భావ,
శుద్ధియగుచు [illegible]»

576—తా॥ బాహ్య పరిశుద్ధమని అంతర పరిశుద్ధ మని లే క భావపరిశుద్ధమని రెండు విధములు.

577—తా॥ బాహ్య పరిశుద్ధమనగా మృత్తిక అనగా విభూతిచేతను జలముచేతను చేయబడునది బాహ్య పరిశుద్ధము. అంతర పరిశుద్ధమనగా కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్య, రాగ, ద్వేష, దంబములతోనున్ను, ఆవగ, కార్మిక, మాయిక, మాయేయ తిరోధినములనెడు పంచమలములు మొదలైన దుర్గుణ సంఘములతోడను కూడక, మనస్సు నిర్మలమైయుండుటే అంతర గరిశుద్ధమని విజ్ఞానసంపన్నులగు పండితులు పలుకుదురని తాత్పర్యము.

578 శ్లో॥ ఆశయాబద్ధతే లోకః । నిరాశా పాశబంధకః॥
అత్యాశా పరమందుఃఖం । నిరాశా పరమం సుఖం॥

అనుశృతివలె భక్తి, భ్రాంతి, వాంఛ, ఆశ, వీటియందు మితప్రమాణముగా సంచరించినవారే ధన్యులు లేక వీటియందు మితప్రమాణము తప్పి అక్రమమునుబట్టి అధికముగా దురాశ వాంఛ చేసిన తుదల కలిగేనష్టము యింతంత యనిచెప్పటకు అలవికాదు. స్వల్పవిషయములలో పైతము యథార్థముగా నుండవలయును.

579—ఓ॥ జీవుడు॥ తనపుణ్యాతిశయమువలన తన్నుతానెరిగి నపుడు సంసార—సుఖ—దుఃఖములు నిత్యములుగావనియు, సకలప్రపంచ పదార్థములు అనిత్యములనియు, చెడుకర్మలను చేయుట అజ్ఞానమనియు అట్లు ఊహించి, ॥శృతి॥ ॥అజ్ఞానతిమిరాంధస్య జ్ఞానాం జనశలాకయా॥ అనునట్లు అజ్ఞానమనే చీకటిని జ్ఞానమనే వెలుతురువలన పోగొట్టుకొని మోక్షమును కోరువారు సంసార చక్రమునందు అతివర్తనగా సంచరించుచుందురు.

580—అవివేకమువలన అజ్ఞానము, అజ్ఞానమువలన నేను, నాది అనెడి కర్తృత్వ శ్లాఘా ప్రాధాన్యములనెడి అభిమానము, అభిమానమువలన కామ, క్రోధాదులు, రాగద్వేషములు వీటివలన అనేక చెడుకర్మములు చేయుచు "జీవాత్మ" జనన, మరణములను బొందుచుండును. ఇట్లు అనేక జన్మములు ఎత్తుచు దుఃఖించుచుండును. ఈ దిగువ నుదహరించిన నరక ప్రభావము చూతుము.

నరక ప్రభావము.

581—నరకములు వివరణము.

(1) రౌరవము.
(2) మహారౌరవము.
(3) కంటకావనము.
(4) అగ్నికుండము.
(5) పంచకష్టము.

582—అనియిట్లు అయిదు నరకములు కలవు.

ఈ నరకములలో మొదటి దానికంటె రెండవ దానియందు నధికదుఃఖము కలిగియుండును. ఈ ప్రకారమే రెండవదానికంటె, మూడవదానియందును, మూడవనరకముకంటె, నాలుగవ నరకమందును, నాలుగవనరకముకంటె అయిదవ నరకమందును, అధిక దుఃఖములు కలిగియుండును.

583—(1) రౌరవమనునరకము భూమిక్రింద నుండును.
(2) రౌరవముక్రింద మహారౌరవముండును.
(3) మహారౌరవముక్రింద కంటకావనమనెడి నరకముండును.
(4) కంటకావనమనెడి నరకము క్రింద అగ్నికుండముండును.
(5) అగ్నికుండముక్రింద పంచకష్టమనెడి నరకముండును.

584—ఇట్టి అయిదు నరకస్థలములకును పాపకార్యముల తారతమ్యములను తెలిసికొని యముడు ఆయాపాపాత్ములను పంపించుచుండును. అంతట ప్రాణులను యమ భటులుతీసికొని పోయి ఆయానరకములయందుంచి అగ్నిచేత కాల్చుచు కత్తులచేతకోయుచు త్రాళ్లచేతను సర్పములచేతను కట్టివేయుచు కొట్టుచు ప్రాణులను బాధింపుచుందురు. మరియు అట్టినారకస్థలములయందు ప్రాణులను కుక్కలు కరుచుచు పురుగులు దేహమును తొలుచుచు గ్రద్దలు ముఖమును పొడుచుచు బాధింపుచుండును. మరియు యమదూతలు నానావిధములగు కష్టములు కలిగించుచు బాధింపుచుందురు. ఈ ప్రకారము జనులు తాముచేసినపాపములప్రకారం పైనిచెప్పబడిన అయిదువిధములగు నరకములయందుపడి తమతమ పాపకర్మములకు ననుభవింపదగిన దుఃఖము లనుభవించి అటుపిమ్మట క్రమముగా మనుష్యులుగాను పురుగులుగాను పక్షులుగాను మృగములుగాను పుట్టుచు చచ్చుచు పిమ్మట మనుష్యులై పుట్టుదురు. ఈప్రకారము ఇనుము అగ్నియందుకాల్చబడి తనకల్మషమునువిడిచినట్లు ప్రాణులునరకములచేతను పురుగు, పక్షి, మృగములు మొదలగునవిగా పుట్టుటచేతను తమ తమపాపకామాలిన్యమును పోగొట్టుకొని తుదకు మనుష్యులై మఱలపుట్టుచుందురు. ఇట్లుచెప్పుటచేత మనుష్యజన్మమందుచేయబడిన పుణ్యపాపములవలననే స్వర్గనరకములను పొందునట్లు ఏర్పడుచున్నదేగాని యితరజన్మములయందుచేయబడిన పుణ్యపాపములనుబట్టి స్వర్గనరకములుకలుగనట్లు స్పష్టమగుచున్నది.

585—ఈ విషయమై ఈ గ్రంథమునందు 25 వ పత్రం 28 వ సంఖ్యక్రింద ముఖ్యతాత్పర్యముచూడుము.

586—పైనిఉదాహరించిన పాములు కుక్కలు పురుగులు, గ్రద్దలు కాకులు మొదలైనట్టి నరకకారణములలోనున్న ప్రాణులను

హింసించ సృష్టించిన వారా? లేక నరకకూపములోకి వెళ్లినపాపాత్ములలో వారేనా? అని అడుగరాగా.

587—నరకకూపములోకి వెళ్లిన పాపాత్ములలో వున్నవారికే యగుదురనవచ్చును.

588—ప్రాణులను ప్రాణులే హింసించేలాగు : యముని ఆజ్ఞ ప్రకారం జరిగించుచుందురు.

స్వర్గనరకములవిషయమై

భక్తులవాక్యము.

589—కొందరు భక్తులు స్వర్గలోకమున్ను యమలోకమున్ను లేనే లేదనిన్ని ఈ జగమందే పుణ్యాపాపకర్మలు ప్రాణులనుభవించవలయునని "<u>తత్వములు</u>" పాడి ప్రచురపరచియున్నారు.

590—కొందరు భక్తులు స్వర్గలోకమున్ను యమలోకమున్ను ఉన్నవనిన్ని ప్రాణులు అందున పుణ్యపాపకర్మములు అనుభవించి శేషించిన పుణ్యాపాపములు మరుజన్మమందు మానవజన్మము గానో మృగములుగానో పక్షులుగానో పురుగులుగానో జన్మించి అనుభవించుదురని <u>తత్వములు</u> పాడి ప్రచురపరచియున్నారు.

591—కొందరు భక్తులు పునర్జన్మము నున్నయన్ని "<u>తత్వములు</u>" పాడి ప్రచురపరచి యున్నారు.

592—ఈమాటయందున్న కిటుకు కనుగొనుటకు ఎవరికి శక్యకాదు. అన్ని సృష్టించిన సృష్టికర్తకే గోచరముగా నుండునుగాని ఎవరున్ను కనుగొనలేరు.

593—ఎటులైనను మనము చేసేపనులన్నియు యుక్తమైనవి చేయవలెనుగాని అయుక్తమైనవి తలంపులోకి రాకూడదు.

504—॥సామెత॥ "ఎవరికి వారే యమునాతీరే" అనునట్లు సంసార సముద్రములో పామరులుగానుండి మునిగి తేలుతూ తుదకు 193వ పత్రము 544వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారం ॥శృతి॥ ఉ॥ "ఎన్నియుగంబులేగ నరు లెందరు పుట్టరో వానిలోన సంపన్నులు బుద్ధిమంతులును పండితులెందరు గిట్టరందు లో। కోన్నతికై పరోపకృతి సొప్పడు ధన్యులు కీర్తినొందగా। నున్నది పుట్టుగిట్టుటలు యూరును పేరును శక్యవారికిన్" అనుశృతిచొప్పున నున్న ॥కం॥ "మనసాటి వారలెందరో। మనయెదుటనె మరణమొంది మహిగనలేదే?। తనవారెవరో? తానెవరనియెడు వాక్యంబువిన మె యార్యులు దెలుపన్" అనునట్లు అంత్యకాలమునందు రిక్తహస్తములతో "జీవి" యమభటులతో స్వర్గనరకాదులకుం జేరిన పిదప ఇహలోకములో విశ్వాసముతో కేశవుని పొగడని పురుషులు స్త్రీలు ఏగతి అగుదురో ఈ గ్రంథమును తరచి చూచినయెడల గ్రహింపులోకి రాగలదు. గనుక బాల్యయౌవన కౌమార వార్ధక్యములోనున్నవారు 1 వ పత్రిమునుంచి 14 వ పత్రమువరకు ప్రపంచ సృష్టిక్రమమున్ను 15 నుంచి 40 వ పత్రములలో వివరించిన ప్రకారం "సాంఖ్యయోగమున్ గ్రహించినయెడల బ్రహ్మము ఇట్టిదని తెలిసికొన్నవారనబడుదురు. మరిన్ని 41 వ పత్రముమొదలు ఈ తారకమనే పూర్వయోగము యొక్క అఖరు పత్రమువరకు వున్నసంఖ్యలను దృష్టినిలిపి చదివి జనన మరణములను పునర్జన్మఫలములను పుణ్యపాపములు మొదలైనటువంటివి తెలిసికొన్నయెడల అధ్యాత్మజ్ఞానమనే తత్వజ్ఞానము తెలిసినవారనబడుదురు. మరిన్ని ॥పద్యం॥ తారకంబు మనశ్శుద్ధికారకంబు అనునట్లు తారకమువలన మనస్సు పరిశుద్ధిచేసికొనిన వారగుదురు. ఇందుకు సమ్మతి.

595—గీ॥ తరవతరవంగ బుట్టును తరులవగ్ని। తరవతరవంగ బుట్టును దధిని ఘృతము। తనువు సీకేరిదరిచియా తత్త్వమరిగి। నిర్వ్య ముగ నీవు సుఖయింపు నిర్మలాత్మ!

596—"చిన్నతనమునుండి చదువు పెక్కులు చదివి చిత్తునుగనలేక చెడుట. ఛీ—ఛీ"—అన్నవచనము చెప్పిన 9 వ పత్రము 12 వ సంఖ్యలలోనున్న 21 వ పత్రము 31 వ సంఖ్యలో నున్న 60 వ పత్రము 46 వ సంఖ్యలోనున్న చెప్పిన పరిహారము "సత్తు" "చిత్తుల" ప్రభావమునుగ్రహించి రాజాయోగ్య అమనస్క మనే పరయోగము యొక్క జ్ఞానమును పొంది సచ్చిదానందము పొందడముకంటె సర్వోత్తమ మయిన సుఖము మరిఒకటి ఎల్లించి వెదకినను కనుబడలేదు.

పక్షులు భగవంతుని స్తుతించడము.

597—(1)పక్షులలో రాయంచ లేక హంస బృందావనము వద్ద చల్లని జలము గాలి అనుభవించుచు దైవమును తలచి పాడడము మహావినోదముగా నుండునని పెద్దలు చెప్పుదురు. ఇందుకు సాదృశ్యము.

598—(2) వృక్షములు చిగిరించిపుష్పించేవసంత ఋతువుకాలములో చెట్ల కొమ్మలమీద చాతకమనే కోవెల కూర్చుని మహా సంతోషముతో సన్నగొంతుక స్వరముతో భగవత్ స్మరణచే కూయునపుడు వినినవాడు ఎవరైనను భగవత్ స్మరణచేయు గానములలో కోవెల కంఠమువలెనే యున్నదని జనశృతి చెప్పునదున్న ॥శృతి॥ "అత్తవారి ఇంటివద్ద నోరుమూసుకొని పుట్టింటికివచ్చిన సంతోషపాట" అనిఅడు సామెతచెప్పునను ॥శృతి॥ శ్లో॥ "కోకిలానాం స్వరోరూపం" కోకిలకు స్వరమే రూపము గనుక ఆపాడే "కూత" (శబ్దము) మహావిన సొంపుగానుండునన్ని; ఇటువలెనే.

599.—(3) చక్రవాకమనే బ్రహ్మ సూర్యకాంతి గో రుచటువలె.

600.—(4) పూర్ణచంద్రుని వెన్నెలకాంతి యందు చకోరమనే పక్షి మంచి చల్లని స్థలమందు నివసించి భగవంతుని మీాద పాడేట టువంటి పాటవిని నందున ఆనందకరముగా నుందునని పెద్దలు చె ప్పెదురు. ఇందుకు నొక ఇతిహాసముకలదు. అదిఅనగా.

ఇతిహాసము.

601 (1)సీ॥ మందార మకరంద మాధుర్యమున దేలు మధుపంబు వో వునే మదనములకు,

(2) నిర్మల మందాకినీవీచి కలదూగు రాయంచ చనునె తరంగి ణులకు,

(3) లలిత రసాల పల్లవఖాదియై చొక్కు కోయిల చేరునే కుట జములకు,

(4) బూర్ణేందు చంద్రికా స్ఫురిత చకోరక మరుగునే సాంద్ర నీ హారములకు,

(5) గీ॥ నంబు జోదరు దివ్యపాదారవింద। చింత నామృత పాన విశేషమత్త। చిత్త మేరీతి నితరుల జేరనేర్చు। వినుత గుణశీ ల! మాటలు వేయునేల.

602.—పక్షులు ఇటువలె భగవంతుని స్తోత్రముచేయుచుం డగా, మానవులలో కొందరు భూరివిద్యలు నేర్చినన్ని అవ్వుట్టించిన సృష్టి కర్తయిన భగవంతుని స్తోత్రముచేయకపోవడము అద్భుతముగానున్న ది. పామరుల విషయమై మరిచెప్పనేల?

603.—పా॥ పరము సాధింపను బ్రహ్మవిద్యయే విద్య।

604.—ఇహము సాధింపను హేమవిద్యయే విద్య।

అన్నసామెతను బట్టి:—

605—పరమనగా—మోక్షముకొరకు బ్రహ్మవిద్యయనే విద్యయును:—

606—ఇహమనగా:—భూలోకముకొరకు హేమవిద్యయనే ద్రవ్యసంపాదనయున్ను "ధనమూల మిదం జగత్" అన్నట్లు. ఈ రెంటిని మనవారు సాధింపుకొనుచు "రామనామంబు ము॥ రాజపదము" అనునట్లు ఆశ్రితవత్సలుని భజించుటవలన మోక్షము తప్పక లభించును. మరిన్ని:—

607—"సంసారసాగరం దుఃఖం" అనునట్లు ఇందు "జీవితకాలమంతయు పొద్దుగడిపె" "అనునట్లుగాక దీనదయావరద్యానంబు నిత్యజీవనంబు" అనురీతి ననుసరించి, భగవంతునిమీదనే ధ్యానముంచి ఏపొద్దు ఇదే దృష్టిగా సంసారమందు మితప్రవర్తనగా గడుపుకొనుచుండక అనిత్యమైనట్టి తదితర బాధలనే వ్యవహారములు. జరుపుకుంటూఉన్న యెడల ॥సా॥ "అనిత్యాని శరీరాణి" అన్నవచనము చొప్పున నున్ను సా॥ "నిత్యం సన్నిహితో మృత్యుః" అనిన్ని సా॥ "దినదినగడం నూరేండ్లు ఆయుసు" అనునట్లున్ను ॥సా॥ "కాలము వ్యర్థంబాయె మృతికాలము సమీపం బాయె" అనునట్లు కాలముతటస్థించి నప్పుడు ఏమిచేయగలరుగావున ॥జనశృతి॥ "గాలి ఉన్నప్పుడే నూర్చుకోవలయు" నని వ్యవసాయదారులు చెప్పినట్లున్ను సా॥ "శుభస్య శీఘ్రం" అన్నవచనము చొప్పున నెప్పుడు చేయవలసిన పనుల నప్పుడే చేయుచు రేపుమాపని జాగుచేయక ॥సా॥ "ఘటము పగిలి ఘటాకాశములో చేరకముందే" అనగా "జీవి" ఘటములో ఉండగానే మైని ఉదహరించినప్రకారం గృహస్థమార్గముననుండి సా॥ "రామనామకీర్తనం పాపవినాశకారణం" అను వాక్య॥ నిబట్టి భగవంతుని స్మరించుచు, జనన మరణములు నశించే మార్గమును కన్నవారు పరిశుద్ధులగుదురు. అంతట నిశ్చలచిత్తులై ఉండవచ్చును.

608—ఆర్యు లని బట్టి అనగా అభిమాన మాన్యులై వైరాగ్య సంపన్నులై తత్వవేత్తలై తమ్ముతాము తెలిసికొని ధన్యులైనవారే గదా ఆర్యులనబడుదురు.

609—తమ్ముతాము తెలిసికొనిన వారనగా సాంఖ్య తారకములగ్రహించినవారే తమ్ముతాము తెలిసికొనిన వారనబడుదురు. కాబట్టి ఈ బ్రదుకు అశాశ్వతమని తత్వజ్ఞానమువల్ల కనబడుచున్నది. 70 వ పత్రమునందు చెప్పినప్రకారం ఏక్షణములోనైనను ఈ ఇహలోకమును విడిచి పోవలసివచ్చునని జ్ఞాపకముంచుకొని పరలోకమునకు పోవుటకు సిద్ధముగానున్నవారు మాత్రమే ధన్యులనబడుదురు.

కలియుగమంత్యకాల

జలప్రళయమువిషయమై

610—త్రిమూర్తులలో ప్రథమదేవతయైన «బ్రహ్మ» ఏర్పర్చిన కలియుగ మంత్యకాలమున జలప్రళయ మునకుఅధిపతియైన త్రిమూర్తులలో శివ దేవత««రుద్రుని»» ఆజ్ఞవల్ల అర్ణవమనే సముద్రము చండప్రచండముగా పొంగినజలప్రళయము కలియుగమునంతానశింపు చేయువనిన్నీ, అనశించిన—చరా—చరములను అనంతుండై పోషించిన త్రిమూర్తులలో రెండవదేవత ఏకోనారాయణ మూర్తి గర్భమునందు ఇమిడి యుందుననిన్నీ, ఆఏకోనారాయణ మూర్తి ఆజలప్రళమునందు వటపత్రశయనుడై యుందుననిన్నీ ఆశయనించిన ఏకోనారాయణమూర్తి (సుషుప్తి) నిద్రనుంచి జాగ్రదవస్తలోకి ప్రవేశించి నపుడు, త్రిమూర్తులలో ప్రథమ దేవతయైన «బ్రహ్మ» ఎట్టియుగమును ఏర్పర్చునో ఆబ్రహ్మకే గోచరముగా నుండునని ఆర్యుల వాక్యము.

శ్లో॥ "ఏకో దేవః కేశవో వా శివో వా" అనుశ్రుతిచే వ్యాసునుదకుత త్రిమూర్తులు ఒకటే బ్రహ్మయని అర్థమగును. బ్రహ్మచర్యలవల్ల అన్యులు ఉత్పన్నమైరి. అనంత నామములు కల్పితనామ రూపములే యనబడును.

611—జనులారా! (1) భూమికంటె జలభూతము శ్రేష్ఠమగును (2) జలముకంటె అగ్ని అధికమగును. (3) అగ్నికంటె వాయువు అధికమగును (4) వాయువుకంటె ఆకాశమధికమగును (5) ఆకాశముకంటె అహంకార తత్వము అధికమగును. (6) అహంకార తత్వముకంటె బుద్ధి అధికమగును, (7) బుద్ధికంటె ప్రకృతియనెడి అవ్యక్త తత్వము అధికమగును. (8) వీని అన్నిటికంటె ఆత్మయనెడి పురుషుడు అధికమగును. ఈప్రకారము భూతతత్వములయొక్క హెచ్చుతక్కువులను గ్రహించినవారలు పరంజ్యోతి స్వరూపుడగు పురుషుని తెలిసికొని శాశ్వత సుఖముగల మోక్షమును పొందగలరు.

612—తారకముయొక్క ప్రభావము ముగిసెను.

613—భూతదయా పరుడైనట్టి
పరాత్పరునకు.
నమః నమస్కారము.

614—ఓం శ్శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

శ్రీ వపీఠిక.

అమనస్కయోగము ఆరంభము.

శ్రీమదఖిలాండ కోటిబ్రహ్మాండనాయకా ఆదిమధ్యాంతరహితా ఆనందరూపా అనాథరక్షకా ఆపద్బాంధవా సదానందా సచ్చిదానందా జనార్దనా నిరాకారా నిరంజనానిర్గుణా అంతములేనివాడా శాశ్వతముగానుండువాడా సజాతీయవిజాతీయస్వగతభేదము లేనివాడా ‹శివ›విష్ణు,మతస్థుల మధ్యద్రిపుముగానున్న ఈశ్వరా మునిజనవందితా ముక్తిప్రదాయకా నిర్మలనామా సర్వేశ్వరా సత్యసంకల్పా సత్యజనకా శ్లో॥ 'ద్వైవాధీనంజగత్సర్వ' మనునట్లు జగత్తుకంతాఅధిపతిఐనవాడా సర్వలోకపూజ్యుడా దీనునియందు కటాక్షించి తారకయోగమును సంపూర్తిగావించి నటువలె 3 వది అమనస్కమనే బ్రహ్మజ్ఞానమును తెలిచిరచియించుటకై భారతీదేవిని నాహృదయమునవిల్పి సత్యవాక్యములచే రచియింపంజేసి తత్వజ్ఞానులును బ్రహ్మజ్ఞాలుగామార్చి రక్షింపసదానిన్ను వేడుచున్నాను. గురువు కుంకమశోభితురాలైన పందిగాం తులశమ్మగారికి నేనుసదాకృతజ్ఞడనై యున్నాను. ఇందలి తప్పులుమన్నించ పండితులు ప్రార్థితులు.

సృష్టికర్తకు
నమః నమస్కారము.

విధేయుడు
యర్రా రామస్వామి,
హెడ్ జమాదారు.
అలకట్టుతోట,
రాజమండ్రి.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

4 వ ప్రకరణము.

అమనసరూము అనగా:

బ్రహ్మజ్ఞానము.

శ్లో॥ గురుబ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః । గురుర్దేవో మహేశ్వరః

గురుస్సాక్షాత్పరం బ్రహ్మ । తస్మై శ్రీ గురవే నమః॥

ఓం ప్రణవము	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	ఓం అర్థమగును
హంసోహం	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	హంసోహం
శివోహం	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	శివోహం
హరిఓమ్	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	హరిఓమ్.
బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	సృష్టికర్త	సృష్టికర్త	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ
శివుడు	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	శివుడు
రుద్రుడు	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	రుద్రుడు
మహేశ్వరుడు	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	మహేశ్వరుడు
ఈశ్వరుడు	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	ఈశ్వరుడు
సదాశివుడు	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	సదాశివుడు
విష్ణువు	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	విష్ణువు.
నారాయణుడు	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	నారాయణుడు
రాముడు	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	రాముడు
కృష్ణుడు	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	కృష్ణుడు
భగవంతుడు	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	భగవంతుడు
దేవుడు	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	దేవుడు
త్రిమూర్తులు	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	త్రిమూర్తులు
అష్టమూర్తులు	అనే శబ్దము	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ	అనే శబ్దము	అష్టమూర్తులు

2—ఈ బ్రహ్మ మొట్టమొదట ప్రపంచము నంతను సృష్టించను కడపట సర్వమును హరించను కర్తగా నున్నాడు.

3—పద్యం॥ శివకరలీల ప్రాణుల సృ జించునెడర్ కమలాసనుండవై। యనవినమ స్తజంతు నిహంబుల బ్రోవగనచ్యుతుండవై ప్రవిమల జీవసంఘముల ప్రాణుల జంప హరింప రుద్రుడై । యవని త్రిమూర్తులొక్కరగు నార్యునననంతుని మ్రొక్కి వేడదగ్.

4—భూతములను సృజించను పోషించను చంపను కర్తగా నున్నాడు.

5—బ్రహ్మఅనగా దుష్టభంజన లేక దుష్టసంహారణ సృష్టి రక్షణ లేక భక్తరక్షణ యనబడును.

ప్రణవము అనగా

6—ఓం అనే శబ్దమని అర్థమగును.

స ప్తకోటిమంత్రములకు "ప్రణవమే తల్లి" సనకనందన సనత్కుమారనారదాది యోగులు అట్టిప్రవణముతో చేరిన మంత్రములను పఠించుట చేతనే త్రిలోకపూజ్యులైరి.

7—ప్రణవప్రభావము వర్ణింప నెవరికిశక్యముగాదు. ఈదిగువ నుదహరించిన 271 వ సంఖ్యను చూడుము

(1) వేదాంతము,

8—వేదాంతమనగా వేదములందు కడపటజ్ఞాన కాండంబున బ్రహ్మజ్ఞానమును దృఢముగా బోధించువాక్యములే వేదాంతములనియు ఉపనిషత్తులనియు చెప్పబడును.

(2) ఉపనిషత్తు.

9—ఉపనిషత్తు అనగా బ్రహ్మమిట్టిదని తెలియపర్చి అజ్ఞానమును పారద్రోలి బ్రహ్మైక్యమును బోధించునదె ఉపనిషత్తుఅనబడును,

10—ప్రపంచకమునందున్న మానవులు (1) బ్రహ్మ చర్యాశ్రమము (2) సన్యాసాశ్రమము (3) వానప్రస్థాశ్రమము (1) తీర్థయాత్రలు (2) గంగాస్నానములు (3) వ్రతఉపవాసములు (4) భోగములు (1) యోగములు (2) మానయోగములు, (3) పంచముద్రలు (4) త్రివిధ దృష్టులు ఇట్టిమొదలైనట్టివి తెగద్రుంచి ॥పాటంత కీర్తన॥ "ఉన్నతావున ఆత్మఉండేది తెలిసితే ఊరూరు, తిరుగనేల" అన్న తత్వజ్ఞాము చెప్పిన ఉన్నతావుననే గృహస్థమార్గమునసుండి కష్ట—నష్ట—వ్రియవ్రయము కలుగకయే సునాయాశముగా ఈ గ్రంథము ననుసరించి బ్రహ్మజ్ఞానము వలన మోక్షమార్గము కన్గొన గలరు.

బ్రహ్మజ్ఞానముఅనగా.

11—బ్రహ్మ—ప్రపంచ. సృష్టిక్రమము. మొదటిప్రకరణము 13 వ పేజీలో చెప్పిన ప్రకారము (1) విద్యలలో శ్రేష్టమైన వాడు (2) రహశ్యములో శ్రేష్ఠమైనవాడు (3) ఉత్కృష్టమైనవాడు (4) స్వానుభవమును కలుగచేయువాడు (5) ధర్మమార్గమును తప్పనివాడు (6) స్తుతించుటకు మిక్కిలిమిలభ మైనవాడు (7) పతిశుద్ధమైనవాడు (8) నాశములేనివాడె! "బ్రహ్మ"

జ్ఞానమః

12—ఈగ్రంథము నందున్నవాక్యము లన్నియు "బ్రహ్మజ్ఞాన" మనబడును—మఱిన్ని—:

13—బ్రహ్మజ్ఞానం—రాజ యోగానందము అనగా బ్రహ్మజ్ఞానయోగమునుండి గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గమును వదలక ఆత్మజ్ఞానమువలన ప్రపంచ మాయాశక్తిని మఱచి సదా భగవంతునిప్రార్థించేఆనందమే బ్రహ్మజ్ఞానందమురాజయోగానందమన

మును. సాంఖ్య, తారక, అమనస్కములచే ముక్తిరంగులుగా శ్లోకి ల్లుచుందును. రెండవది కులభేదములు లేవనుట—"అభేదం"

ధ్యానయోగమనగా

14—ధ్యానసమయమున నిశ్చలభక్తిని గురిగామనస్సునయం దుస్థాపించి సకలబాహ్య విషయముల తోసివేసి ఈశ్వరతత్వము నే మాత్రము—"స్ఫురింప"—చేసికొనునో వాడే ధ్యానయోగు లలో నుత్తముడగును—"స్ఫురింప"—అనగా—బంగారపు వస్తు వులలో నవరత్నమును స్థాపించినటువలె—మనస్సునందు—ఈశ్వర తత్వమును స్థాపించుకొనుట అని అర్థమగును—ఇందుకుసమ్మతి ॥గీ॥ తరవతరవంగ బుట్టును తరులనగ్ని। తరవతరవంగ బుట్టును దధిని ఘృ తము।తనువు తాకిలి తరచియూ తత్వమెరిగి। నిత్యముగ నీవు సుఖయిం పుకర్మలాత్మ!

ముక్తివిషయమై.

15—వేలం వెఱ్ఱివలె గురువులవారి వద్ద ఉపదేశముపొందిన ను భూరివిద్యలు అధికప్రశ్నలుచెప్పన్న భాషలు, సకలశాస్త్రము లు సంస్కృతములు మొదలైనటువంటివి నేర్చి నప్పటికిన్నీ విగ్ర హారాధనలు దేవతార్చనలు చేసినప్పటికి శక్తి బలిఆరాధనలుచే సినప్పటికి యోగము మౌనము సాధించినప్పటికి ప్రపంచసృష్టిక్రమ ము బ్రహ్మలక్షణము సాంఖ్య తారకఅమనస్కయోగములు చూ డ్కి మొదల ముక్తుడుకానేరడు.

16—నానావిధములైన గ్రంథములను చదువలేననికి భ్రాంతిని విడచి పద్యం॥ "నికరమైన మంచి నీల మ్యుటిచాలు తళుకు బెళుకురాళ్లుతట్టెడేల"అనునట్లు ఈగ్రంధము ననుసరించి బ్ర హ్మజ్ఞానము పొంది అజ్ఞానము వలన గలుగు నరకదుఃఖ బాధ్య ములకు మూలమైన చీకటిని నివారణచేసికొని జ్ఞానమనే దేదీప్య

మైనట్టి తెలుగును వలన, ఆనంద బాష్పములను విడుచుట ఎంత మేలో గ్రహించుడి.

షోడశ కళలు.

17—ఓంకారం 16 విధములుగా భాగింపబడుచున్నది.

(1) అవిద్యాపాదము.

1/1 జాగ్రతలో జాగ్రత.

18—గురు సన్నిధానమున శాస్త్ర శ్రవణము చేయు సమయమున నడుగవలసిన విషయముల నెల్లనడిగి తెలిసికొని మరల మరవకుండుట.

2/2 జాగ్రతలో స్వప్న.

19—గురువుల నాశ్రయించి శాస్త్ర విషయముల నాలకించు నపుడు ప్రమాదవశమున నావిషయములు జ్ఞప్తిలోనుండియు నుండకపోవుట.

3/3 జాగ్రతలో సుషుప్తి.

20 గురువుల వద్ద సద్విషయములను వినవలెనన్నకుతూహలములు గలిగియు పకిని పూనుకొన్న మీదట నెచ్చరిక తప్పుటచేత విన్నవిషయము లేమియును జ్ఞప్తిలో నిలవక పోవుట.

4/4 జాగ్రతలో తురీయము.

21—గురువులవద్ద శ్రద్ధతో శ్రవణముచేసినందున వస్తుతత్వ జ్ఞానము కలిగి తెలిసికొన్న వస్తువు నెప్పుడు చింతించుట.

(2) సువిద్యాపాదము.

5/1 స్వప్నములో జాగ్రత.

22—కలగని మేల్కొని కలలో కాగన్నవాని నెల్ల దప్పక

6/2 స్వప్నములో స్వప్నము.

23—కలగని మేల్కొన్న తరువాత, కలయందు కన్న విషయములను మరచియు మరవకుండుట.

7/3 స్వప్నములో సుషుప్తి.

24—కలగని మెలకువ వచ్చినప్పటికి కలలో గన్నసంగతి నే మఱచి పోవుట.

8/4 స్వప్నములో తురీయము.

25—కలయందు గన్నవిషయములను బట్టి కష్ట సుఖములు కలుగు నన్నఫలము నందలి విచారము మాని ఇవియంతయు మనః ప్రవృత్తిగాని మరియొకటి కాదని నిశ్చయించుకొని బ్రహ్మానుసంధానమున నిలకడ గలిగియుండుట.

(3) ఆనందపాదము.

9/1 సుషుప్తిలో జాగ్రత.

26—సుఖముగా నిద్రపోయి లేచిన తరువాత నిద్ర సుఖమిట్టిదని తెలియజేయుట.

10/2 సుషుప్తిలో స్వప్నము.

27—సుఖనిద్రచేసి లేచినను దాని సుఖమిట్టిదని తెలిసియు దెలియకుండుట.

11/3 సుషుప్తిలో సుషుప్తి.

28—నిద్రపోయిలేచిన పిమ్మట తత్సుఖమిట్టిదని తోచకుండుట.

12/4 సుషుప్తిలో తురీయము.

29—సుఖముగా నిద్రపోయినను నిద్రావస్థ యజ్ఞానవిషయమేగాని ప్రజ్ఞానఘనప్రత్యగాత్మయైన తనకు విషయముకాదని తెలిసికొనుట.

(4) తురీయాపాదము.

13/1 తురియములో జాగ్రత.

30—బ్రహ్మము సంధానముఖ మున్నప్పుడు జాగ్రదవస్థయొక్క వృత్తులైన క్షుత్పిపాసలు తోఁచి ప్రపంచ వృత్తికలుగుట.

14/2 తురియములో స్వప్నము.

31—బ్రహ్మ నిష్ఠయందున్నప్పుడు జాగ్రతవస్థావ్యాపారములగు క్షుత్పిపాసలుతోఁచి ప్రపంచ వృత్తినే కలిగి కలిగియుండుట.

15/3 తురీయములో సుషుప్తి.

32—బ్రహ్మ నిష్ఠయందు వికల్ప రహితముగా నుండుట.

16/4 తురీయములో తురీయము.

33—జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తులవలన, కలుగు భేదములను అఖండ పరిపూర్ణ సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మము తనకంటె అన్యముగాదను వృత్తి భేదమును లేక పరబ్రహ్మమైన తానే తానయియుండుట. మఱియును, పైచెప్పిన 15 భేదములు ఏదిన్ని లేక అఖండ సచ్చిదానంద సర్వ పరిపూర్ణ పరబ్రహ్మము తానే కాని తనకంటె వేరుగా లేదని నిశ్చయ జ్ఞానము కలిగి తాను తానై యుండుట. ఈ 16 వ భాగమే అన్నిటికంటెను ఎక్కువైన స్థితి. ఇంతకంటె ఎక్కుడు అనుభవములేదు. ఇట్లు 15 భాగములలో నుండు "ఓంకారమె" ప్రకృతియనియు పరాపరబ్రహ్మమనియు చెప్పబడును.

34—పైనిచెప్పబడిన వాటిలోచతుష్పాదములు నాలుగు—స్వప్న అవస్థలునాలుగు—అవిఅనగా,—

(1)—అవిద్యాపాదము (2) సువిద్యాపాదము (3) ఆనందపాదము (4) తురీయపాదము—ఈ 4 గున్ను చతుష్పాదములనబడును.

(1)—జాగ్రదవస్థ (2)స్వప్నావస్థ (3) సుషుప్త్యవస్థ (4) తురీయావస్థ—ఈ 4 గున్ను స్వప్నావస్థలనబడును.

35—అవస్థాత్రయములవివరము.

(1)—జాగ్రదవస్థ—మెలుకవలో చేయుపనులు.

(2)—స్వప్నావస్థ—కలలోకనుబడేవన్నియు.

(3)—సుషుప్త్యవస్థ—సుఖనిద్ర.

(4)—తురీయము—బ్రహ్మనిష్ఠ.

36 అవస్థాత్రయములవివరము దిగువనుదాహరించబడుచున్నది.

(1) జాగ్రదవస్థ.

(37)—జాగ్రదవస్థఅనగా మెలకువలో చిదాభాస రూపముగల జీవునకు (1) నేత్రము—స్థానము. మేలుకొని ఉన్నప్పట్లో అఖిలశరీరము నంతటా వ్యాపించియున్నను దానివిశేషభాగము నేత్రమునున్నందున నేత్రమేస్థానమని ఎన్నబడ్డది. (2) వైఖరి—అనగా—వాక్కు; (3) స్థూలమనగా—భోగం; (4) క్రియ—అనగా శక్తి; (5) గుణము—అనగా—సాత్వికము; జాగ్రతాభిమానము వల్ల విశ్వుడనిన్ని, వివరించేజీవుడనిన్ని పేరు; (7) వీటికిఅక్షరము—అ—కారము; ఈఅక్షరమునకు దేవత విష్ణువట.

(2) స్వప్నఅవస్థ.

38—స్వప్నావస్థ—అనగా—నిద్ర కల మెలకువలో జీవునకు (1) కంఠము—స్థానము; (2) మధ్యమము—అనగా—వాక్కు (3) సూక్ష్మము(వాసనామయము) అనగా—భోగము; (4) జ్ఞానము—అనగా—శక్తి; (5) గుణముఅనగా—రజోగుణము; (6) స్వప్నాభిమానమువల్ల తైజసుడనిన్ని, ప్రాదిపాసికజీవుడనిన్ని, స్వప్నకల్పితుడనిన్ని పేరు; (7) వీటికి—అక్షరము—ఉ—కారము; (8) ఈ అక్షరమునకు దేవత బ్రహ్మఅట.

(3) సుషుప్తి.

39—సుషుప్త్యవస్థ—అనగా—సుఖనిద్రచీకటిలో జీవు

ము (1) హృదయము—స్థానం; (2) పైనంది—అనగా—వాక్కు (3) ఆనందము—అనగా—భోగము; (4) ద్రవ్యము—అనగా శ్రీ (5) గుణము—అనగా—తామసము; (6) సుషుప్త్యాభిమానమువల్ల ప్రాజ్ఞుడన్నీ పారమార్థిక జీవుడన్నీ పేరు; (7) వీటికి—అక్షరము మ—కారము; ఈ అక్షరమునకు దేవత రుద్రుడట.

(4) తురీయావస్థ.

40—తురీయమనగా—బ్రహ్మనిష్ఠ ఈ పైని చెప్పబడ్డమూడవస్థలను అధిగింత చేసే భావము తెలిసికొని బ్రహ్మనిష్ఠయందుండుట పరమాత్మతో జీవుడు కలసిపోవుచున్నాడు. ఇట్టివారే విజ్ఞానులమని అనుకోవచ్చును.

41—పైని ఉదాహరించిన—అ—కార—ఉకార—మకారములనే మూడు అక్షరములు చేరి "ఓం" అనే ప్రణవమాయెను ఈ ప్రణవము త్రిమూర్తుల స్వరూపము.

42—ఈ ఓం కారము నుండి, ఘౌత్రిలోకములున్ను సకల చరా—చరములు స్వరమున్ను పుట్టెను. కాబట్టి ఓం కారమే సర్వము దేహమున్ను జీవుడున్ను ఓం కారస్వరూప మగును.

43—(1) నానాజీవ వాదకట్టళ (2) వేదాంతచూడామణి అనే అరవ గ్రంథములలో పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం అ—కారమునకు దేవత విష్ణువనిన్ని ఉ—కారమునకు దేవత బ్రహ్మ అనిన్ని చెప్పియున్నది.

44—తెనుగు గ్రంథములలో అ—కారమునకు దేవత బ్రహ్మ అనిన్ని—ఉ—కారమునకు దేవత విష్ణువనిన్ని చెప్పియున్నది.

45—ఈ రెంటియందున భేదాభేదములు చదివినవారు నిశ్చయము తెలిసికొన వలయునని ప్రార్థన.

46—ఓం కారంబు ప్రణవము శిరంబు శిరస్సు త్రినేత్రం

ము మూడవ కన్ను. అనగా జ్ఞాననేత్రము. జ్ఞాన నేత్రము అనగా మనోనేత్రము.అంతరంగ దృష్టియనబడును. అంతరంగ దృష్టియనగా ఆత్మలో ఊహించి చూచుట,

భక్తిమార్గములు.

47—భక్తి—అనగా—రెండు, మార్గములు.

(1)—జ్ఞానముతో కూడుకొనునది—భక్తి

(2)—అజ్ఞానముతో కూడుకొననది—మూఢభక్తి

48—జ్ఞాన—మనగా—ఎనిమిది విధములు.

(1)	ఆత్మజ్ఞానం	(5)	జ్ఞానం
(2)	దేహజ్ఞానం	(6)	సుజ్ఞానం
(3)	తత్వజ్ఞానం	(7)	విజ్ఞానం
(4)	బ్రహ్మజ్ఞానం	(8)	అజ్ఞానం

49—ఆత్మజ్ఞానం—ఆత్మఅనగా (1 వది) బ్రహ్మము (2 వది) జీవుడు (3 వది) మనస్సు జ్ఞానమనగా చదివినది, విన్నది, మనస్సునందు ఊహించి మంచి చెడ్డలు తెలిసికొనడము (తెలివి)

ముఖ్యతాత్పర్యము.

50—(1) ఆత్మజ్ఞానమనగా—మనస్సునందు ఏఒక్క-సంగతి, ఊహించి, మంచి, చెడ్డలు, తెలిసికొనడము. ఆత్మజ్ఞానమువలన, దేహజ్ఞానము కలుగును. దేహజ్ఞానమువలన తత్వజ్ఞానముకలుగును. తత్వజ్ఞానమువలన బ్రహ్మజ్ఞానము కలుగును. బ్రహ్మజ్ఞానమువలన పరిపూర్ణము చెందగలరు.

51—(2) దేహజ్ఞానమనగా దేహముయొక్క వరములు కల్యములు రక్తమాంసము తెలిసికొనడము. బ్రహ్మ ఇట్టిశక్తి కలవాడని తెలియబడును, ఈ గ్రంథమునందు 2 వ ప్రకరణ సాంఖ్యమును చూచినదే దేహజ్ఞానము.

52—(3) తత్వజ్ఞానమనగా జనన మరణములు సుఖ, దుఃఖ ములు మొదలైనటువంటివి తెలిసికొనడము. మనస్సు పరిశుద్ధమగును. 3వ ప్రకరణ తారకమును చూచినదే తత్వజ్ఞానము.

53—(4) బహ్మజ్ఞానమనగా మోక్ష (పదవులు) స్థావరములు గ్రహించడము 3వ ప్రకరణ అమనస్కమే బహ్మజ్ఞానము.

54—(5)జ్ఞానమనగా—దేహజ్ఞానములో 25 తత్వములయందు26వ తత్వము, ఆత్మపరమాత్మ, పరమాత్మఆత్మయని ఆత్మజ్ఞానమువలన తెలిసికొని, తనవల్ల ఎఱుగబడిన దేహేంద్రియాది నానావిధ నామరూప ప్రపంచంబు(దృశ్యం)అనగా చూచినదంతా కల్లనియు, సర్వప్రపంచంబును ఎరుగుచుండెడు జ్ఞానానందమయుండగు తాను (దృక్కు)అనగా శాశ్వతుడు గాడనియు ప్రపంచంబు, అసత్యంబనియు ఆత్మస్వరూపుడగుతానుసత్యజ్ఞానానందపరబ్రహ్మమయనియు ఎరింగి సకలసందేహములు మాని నిష్కాముండై నిర్వికల్పుండై, ఏతలంపులులేక కేవలసాక్షి మాత్రుండై ఆత్మధ్యానపరుండై ఆనందించుట జ్ఞానమనబడును. ఆత్మధ్యానమనగా ధ్యానించడము.

55—(6)సుజ్ఞానమనగా—సాలోక్య, సామీప్య, సారూప్య, సాయుజ్యములు నాలుగింటిని స్వాధీనము చేసుకొన్నయెడల సుజ్ఞానులగుదురు, మఱిన్ని.—

56—(7)విజ్ఞానమనగా—అగ్నితో సమానమైనటువంటిదిఅరిషడ్వర్గములు ఆరింటిని రాగద్వేషములపదింటిని మలములుఅయిదింటిని అంటని వారేవిజ్ఞాన సంపన్నులనబడుదురు. ఇట్టిసుజ్ఞాన, విజ్ఞానులకే ముదిమిచావులు మొదలగు దుఃఖములు లేనిఅప్రతిరూపమగు మోక్షస్థానములభించి పునర్జన్మము అనేజనన మరణములు నశించును ఈదిగువ నుదహరించిన మంత్రముల సాధనము 264 సంఖ్యను చూడుము.

57—(8)అజ్ఞానము—అనగా దేహాజ్ఞానములో 25 తత్వములందును 26వ తత్వములైన పరమాత్మ పరమాత్మ ఆత్మయని ఆత్మజ్ఞానము వలన తెలిసికొనలేక దేహమే తానని తలంచి దేహాభిమానము గలవారై కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్య, ఈర్ష్య, అసూయాది ((అవిద్య)) అనేక దుర్గుణములు గలవారై వ్యభిచార పరహింస చోరత్వ అనే ((నిషిద్ధకర్మలు))నాచరించి పాప కార్యములు చేయుచు, ధన, మద, గాఢాంధకార, తాపత్రయములచే దుఃఖించుచుండుటే అజ్ఞానము. దీనివలన జనన మరణములు తప్పక గలుగును.

పామరుల ప్రభావము.

58—శ్లో॥ పునరపి జననం పునరపి మరణం
పునరపి జననీ జఠరే శయనం

అన్నవచనము చొప్పున పలుమారు చచ్చుచు పుట్టుచుందురు. తమ కాయుష్కాల మింకను విశేషముగా నున్నదన్న భావముచేత నింత వేగిరముగా మోక్షము కొరకు పాటుపడవలసినదేమని యుపేక్షగా నుందురు. పామరులుగా నుండడము యుక్తము కాదు. ((అనిత్యాని శరీరాణి)) యన్నవచనము చొప్పున హృదయమును కుదిరకగాని నిలుపుకొని శరీరాభిమానమును వదిలి ధర్మార్థ కామమోక్షములనెడు గ్రంథమునందున్న చతుర్విధ పురుషార్థములను గ్రహించవలసినది.

59—మందమతులు కొందరు, ((నిత్యం సన్నిహితో మృత్యుః)) అన్నవచనమును మరచి నేడు చేయవలసిన పని రేపు చేయవచ్చునని యు రేపు చేయవలసిన పనిని ఆమరునాడు చేయవచ్చునని యు కాలము వ్యర్థపుచ్చుచుందురు.

60—అట్టివారు తుదకు తాముచేయవలసిన కార్యములను ఈ గ్రంథమునందు నుచ్చరించిన త్రికాలములయందు చేయక వ్యా

ఇష్టదేవత ప్రత్యక్షమైవచ్చి నపుడు సత్కార్యముల నేమియుం చే యక పోతిమిగదాయని విచారపడుదురు. కాబట్టి యెవ్వడు చేయవల సినపని నప్పుడే చేయుట యుక్తము.

61—పాపములనగా—అజ్ఞానము లనబడును. కారణమువ లన అజ్ఞానము నశించి జ్ఞానముకలుగును. జ్ఞానమువలన దేహజ్ఞాన ము కలుగును. దేహజ్ఞానమువలన త్రిత్వజ్ఞానము కలుగును. త్రిత్వజ్ఞా నమువలన ఆత్మజ్ఞానము కలుగును, ఆత్మజ్ఞానమువలన బ్రహ్మజ్ఞాన ము కలుగును. బ్రహ్మజ్ఞానమువలన మోక్షములభించును. ఇది యం తయు మనస్సుతో తర్కించి ఈ గ్రంథమునందున్న ప్రపంచసృష్టి క్రమము, పరబ్రహ్మలక్షణము, సాంఖ్య, తారక, అమనస్క పరి పూర్ణములవలన తెలిసికొనుడు. తెలిసికొనిన వారే ధన్యులు. మఱి న్ని తే. గీ. "దుష్టవారితో స్నేహంబు చేసితేని । కీడు తప్పక సతులకు జూడు మండ్రు" అను శ్రుతిని పెడచెవిని బెట్టి తే. గీ. మంచివారితో మైత్రినటించి కేని । మేలు జనులకు కలుగును చాలగాను । అను శ్రుతిని మఱి నిలిపి దుఃఖసాగరములో మునుగుట కంటె సంతోషసాగరం బున మునుగుట ఎంత మేలు కలుగునో గ్రహించుడి.

పురుషార్థముల వివరణము.

62—(1)పురుషార్థము(2)పరమపురుషార్థమని రెండువిధములు.

63—పురుషార్థమనగా ధర్మ అర్థ, కామములు, మూడును పురుషార్థములుగా చెప్పబడును.

64—పరమపురుషార్థమనగా మోక్షమని చెప్పబడును.

65—పైని ఉదాహరించిన పురుషార్థము, పరమ పురుషార్థ ములలో చేరిన ధర్మము అర్థము కామము మోక్షములనే నాలుగు పురుషార్థములలో సకల ప్రాణికోటులచే ఆచరింపదగినవి మూడు అనగా ధర్మము, అర్థము, కామము.

66—ఈ మూటిలో ఒకదానిని గ్రహించినవాడు అధముడనియు రెంటిని గ్రహించినవాడు మధ్యముడనియు మూటిని గ్రహించినవాడు ఉత్తముడనియు చెప్పవలయును.

67—ధర్మము ధనమునకు ఆధారము. ధనము ధర్మమునకు ఆధారము. ధనమునకు కామము వెంటనే దగిలియుండును. కనుక ధనము శ్రేష్ఠమైనదని కొనియాడ దగియుండును.

68—ఈ గ్రంథములో ఉదాహరించిన మంత్రములను గురువులవలన ఉపదేశము పొందినను గాని లేక పొందియున్నను గాని లేక గురువుల ననుసరించుటకు సామర్థ్యము లేని మానవులు ఆ మంత్రములను తమ యిష్టప్రకారం గురిగా త్రికరణశుద్ధిగా మనస్ఫూర్తిగా మనోభేదము లేక పఠించిన మొదల మోక్షము లభించుటకు సందియంబు లేదు. త్రికరణశుద్ధి అనగా ఇతర తలంపులుమాని ఏకాగ్రమగును.

69—శ్లో॥ ॥ఆహారనిద్రా, భయమైథునాని,
సమానమేతత్పశుభి, ర్నరాణాం,
జ్ఞానం నరాణా, మధికో విశేషో
జ్ఞానేన హీనః పశుభిస్సమానః॥

70—టీ॥ మానవజన్మము గ్రహించుటకు ఫలమేమనగా జ్ఞానము పొంది మోక్షము సంపాదించుటయే ఫలము. అట్టి జ్ఞానము లేని మానవులు పశుప్రాయులనియెన్నబడుదురు.

(I) మోక్షపదవుల వివరణము:

71—(1) సాలోక్యము (2) సామీప్యము (3) సారూప్యము (4) సాయుజ్యము అని నాలుగు విధములు.

72—ఈ మోక్షపదవులు ప్రాప్తించుటకు సాధనాంతరముల వివరణము.

73—(1) భక్తి (2) వైరాగ్యము (3) ధ్యానము (4) జ్ఞానములని నాలుగువిధములు.

(4) భక్తివైరాగ్యములవల్ల పొందదగినవి.

74—(1) సాలోక్యమనగా శ్రీహరిలోకమందు నుండుట.

75—(2) సామీప్యమనగా శ్రీహరిసాన్నిధ్యమును పొందుట.

76—(3) సారూప్యమనగా శ్రీహరిచతుర్భుజాదిచిహ్నములు కలవాఁడై యుండుట.

77—(4) సాయుజ్యమనగా శ్రీహరి యందైక్యమగుట.

(3) భక్తియొక్క విధములు.

78—(1) బాహ్యభక్తి (2) అనన్యభక్తి (3) ఏకాంతభక్తి

79—మఱి "తనుహృద్భాషల సఖ్యమున్ శ్రవణమున్, దాసత్వమున్, వందనార్చనముల్, సేవయు నాత్మలో నెఱుకయున్, సంకీర్తనల్, చింతనంబును నీతొమ్మిది భక్తిమార్గముల సర్వాత్ముఁడౌ హరిన్ నమ్మి సజ్జనుఁడై యుండుట భద్రమంచు దలఁతున్ సత్యంబు దైత్యోత్తమా!" అన్నవచనము చొప్పున:—

(1) బాహ్యభక్తి

80—(1) బాహ్యభక్తి అనగా (1) సఖ్యము (2) శ్రవణము (3) దాసత్వము (4) వందనము (5) అర్చనము (6) సేవయు (7) ఆత్మనివేదనము (8) కీర్తనము (9) చింతనము అనెడి తొమ్మిది విధములు.

నవభక్తుల వివరణము.

1 సఖ్యమనగా.

81—(1) అనేకవిధి. భగవంతునియందు భయభక్తులు కలిగి శ్రద్ధతో భగవత్స్మరణ చేయుట.

2 శ్రీవణమనగా.

82—(2) దేవుని చరిత్రింబులు ప్రీతిచే విని ఆనందించుట

3 దాస్యమనగా.

83—(3) ఊడిగము. కొలువు. భగవంతునికి ఊడిగముచే యుట. అయ్యనను భక్తిశ్రద్ధలతో మననధ్యానమువల్ల స్మరించుట.

4 వందనమనగా.

84—(4) ప్రార్థించుట. నమస్కరించుట. మిక్కిలి అడకువగా ఆభగవంతుని ప్రార్థించుట.

5 అర్చనమనగా.

85—(5) మానసపూజ చేయుట.

6 సేవయనగా.

86—(6) హృదయమందున్న భగవంతుని సేవించుట.

7 ఆత్మనివేదనమనగా.

87—(7) తనచిత్తమును భగవంతుని యందు అర్పణచేసి ఇతర సంకల్పము లేమియు లేక నిస్సంకల్పుడై తదేకధ్యానముగా నుండుట.

8 కీర్తనమనగా.

88—(8) శ్రీహరి లీలావినోద చరిత్రమును అత్యాసక్తితో పాడునపుడు దేహపులకాంకురుండై నేత్రములందు ఆనంద బాష్పము లొలుకుచు గద్గదస్వరముతో కీర్తనలు పాడునపుడు ఆభగవంతు డానందభరితుడై వారితో తాండవమాడుచుండునట.

9 చింతనం అనగా.

89—(9) ఆభగవంతుని అనంత నామములు అత్యంత చింతతో స్మరించుట.

90—ఈ నవవిధభక్తులు బాహ్యభక్తిలక్షణములైయున్నవి. వీటిలో నేదైనను ఒకటి దృఢముగా అచరించినయెడల సంసారసాగరమును దాటి కడతేరవచ్చును. ఇట్టిబాహ్యభక్తి శ్రద్ధతో జరుపుచు రాగా అనన్యభక్తికి సాధనమై అట్టి అనన్యభక్తి లభ్యమగుచున్నది.

2 అనన్యభక్తి

91—అనన్యభక్తి అనగా—ప్రపంచమునందున్న సకల—చరా—చరము—లందును భగవంతుడే జీవస్వరూపంబుగా నున్నాడని యెఱింగి సదా భగవంతుని భక్తి శ్రద్ధలతో ధ్యానించుట.

92—శ్లో॥ “ఈశ్వరస్సర్వ భూతానాం హృద్దేశే ర్జున! తిష్ఠతి,
(భ్రామయన్ సర్వభూతాని యంత్రారూఢాని మాయయా”

93—తా॥ ఈశ్వరుడు సర్వభూతముల హృదయమున వసించి సూత్రధారి బొమ్మలనాడించు నట్లు, సమస్తాత్మలను తనమాయచేత భ్రమింపజేయుచున్నాడు.

94—ఆ. వె. “నాకు మేలుగోరు నాభక్తుడగువాడు.
భక్తజనులకేను పరమగతియు,
భక్తుడెందు జనిన బరతెంతు వెనువెంట,
గోవువెంట దగులు గోడెభంగి.”

95—తా॥ ఈ గీతముయొక్క అన్వయం స్పష్టముగా తెలియుచున్నది.

96—ఇట్టి అనన్యభక్తి ఏకాంతభక్తికి సాధనమగుచున్నది.

3 ఏకాంతభక్తి.

97—ఏకాంతభక్తి అనగా—చరా—చర—ప్రపంచమునకు అధిపతియగు పరబ్రహ్మమును ఏకాంతముగా నిశ్చలమైన...

లయమున కూర్చుని ధ్యానంబు చేయుచు తన్మయుడై సాన్తుండై యుండుట.

98—ఇట్టి ఏకాంతభక్తి వలన బ్రహ్మానందమును అనుభవించుచు నిత్యుల జ్ఞానము కలిగియుండును.

1 త్రివిధభక్తి మార్గములలో మోక్షపదవులు.

యిచ్ఛ్వివరణము,

99—(1) బాహ్యభక్తి సాలోక్య, సామీప్యంబులనిచ్చును. అనగా శ్రీహరిలోకమందుండుట శ్రీహరి సాన్నిధ్యమును పొందుట.

100—(2) అంతర్యభక్తి సారూప్యంబునిచ్చును. శ్రీహరివలె చతుర్భుజాది చిహ్నములు కలవాడై యుండుట.

101—(3) ఏకాంతభక్తి—సాయుజ్యంబు నిచ్చును. అనగా శ్రీహరి యందైక్యమగుట.

102—(1) "బ్రహ్మానందం పరమ సుఖదం కేవలం జ్ఞానమూర్తిం
(2) విశ్వాతీతం గగనసదృశం తత్త్వమస్యాదిలక్ష్యం
(3) ఏకంనిత్యం విమలమచలం సర్వధీసాక్షిభూతం
(4) భావాతీతం త్రిగుణరహితం సద్గురుం తం నమామి."

103—కావున బాహ్యభక్తి అంతర్యభక్తికి సాధనము అంతర్యభక్తి ఏకాంతభక్తికి సాధనము. అట్టి ఏకాంతభక్తి వలన బ్రహ్మానందమును పొంది సుఖము ననుభవింపగలరు.

104—శ్లో॥ "అచ్యుతుకటంబని కృపాపాత్రులై సమయవారి హితులై । ఇచ్చును బుట్టుమడ మరల జర్వితచావంబులైన వారికిం జచ్చిరబుట్టునే పశులు చెప్పిన శైన విశేష్యనై భసేయిచ్చినైన గా వలదు నేగినట్లైన హరిప్రబోధనల॥"

105—కాబట్టి సంసారవిముక్తులు వర్తులయందు మిక్కిలి వర్తు జ్ఞానానందభరితులై నిరంతరంబు భగవంతుని స్మరించుచుండ వలయును.

106—శా. నిష్ఠన్ గానక నీకథల్ వినక నిర్వ్యాపారుఁడై గ్రంథులో నెన్నంటాలక నిన్ను గొల్వక నిన్నే వేఁడఁ బూజింపలేక నన్నా! యూర్తనికేతనాంగణనిధీ! యమునా దరహార వారధీ! యెన్నిదిం దినముల్ గ్రమించితి వృథాయేకాంతమున్ జక్కఁగన్.

1 బాహ్యార్థకర్మ కలవాడు చేయుకర్మ.

107—స్వవర్ణాశ్రమోచితమైన సకల కర్మలను యథావిధిగా అనుష్ఠించి ఈశ్వరార్పణ చేయుచు ఫలాకాంక్షితుడై యుండును. ఇది ఫలముకోరుటచేత సకామ కర్మముగనున్నది. ఇట్లు సకామ కర్మలు చేయు బాహ్యార్థకర్ములకు మనశ్శుద్ధిని పొందుట కష్టము కాబట్టి అట్టి వారు మనశ్శుద్ధి లేక పోయినను భక్తితో భగవన్నామోచ్చారణ మనవరత చేయుచుండవలెను. ఇందుకు సమ్మతి

108—క॥ "కర్మంబు లెల్లఁ జేయుచు
మర్మము దెలుపంగ లేమి మధురిపు పేరన్
పేర్మిని దలఁపుచునుండిన
దుష్కర్మము సత్తరము తొలఁగి తలఁకను కర్మల్"

109—తా॥ ఇట్లు బాహ్యార్థకర్మ చేయుచు రాను రాను క్రమముగా వృద్ధినై అనన్యార్థకర్మ యౌచున్నది.

2 అనన్యార్థకర్మ కలవాడు చేయుకర్మ

110—స్వవర్ణాశ్రమోచితకర్మలను శ్రద్ధతో క్రమముగా ఆచరించి కర్మఫలమును కోరక తాను చేయు సకల కర్మలు ఈశ్వరాజ్ఞయని సంగరహితుడై చేయుచుండును.

111—క॥ "వర్ణాశ్రమధర్మంబుల
నిర్ణయకర్మముల వదల నిఖిలజగత్సం
పూర్ణుడు హరియను వారలె
వర్ణింపగ భాగవతులు వసుధాధీశా!"

112—తా॥ వారి వారి కులధర్మములు తప్పక చేయుచు న న్నికర్మలు ఈశ్వరార్పణచేయువాడు భాగవత శ్రేష్ఠుడగును.

113—ఇట్టి అనన్యభక్తుడు కర్మఫలత్యాగముచేసి లోకలు లేనివాడై పరిశుద్ధుడగుచున్నాడు. ఇదే నిష్కామకర్మలక్షణము.

114—గీ॥ "కరణత్రయంబునేరను
నడచు కర్మంబు సేయుచున్న వేళ
నీశార్పణమని పలుకుట యదు
నది సుజ్ఞానమంద్రు పరమము నింద్రుల్"

115—తా॥ మనోవాక్కాయములచే నరుండెకర్మంబు చేసి నను ఈశ్వరార్పణచేయుటే నిర్మలమైన జ్ఞానమని పెద్దలు చెప్పుచు న్నారు.

3 ఏకాంతభక్తిగలవాడు చేయుకర్మ.

116—కర్మ ఈశ్వరాజ్ఞ గావున యథా—"విహితా" అన గా విధింపబడిన కర్మలను (ఫలకాంక్షిగాక) ఈశ్వరార్పణచేయుచుం డును.

117—గృహస్థాశ్రమధర్మ మార్గముననుండి అందున అం టీ అంటక సంచరించుచు భక్తిసంపాదించినవారే ధన్యులు. భక్తి అన్నిమార్గములలో గొప్పది. ఇందుకు సమ్మతి:—

118 సీ. (1) "జలజపత్రమునందు సలిలమంట నియట్లు,
అద్దమందున రూపమంట నట్లు,
(2) బురద యాకుమ్మరపురుగు కంటని యట్లు,
నాట్యంబు నెవ్వాయుండంట నట్లు,
(3) భువిచింతపండుపై బొబ్బరంటనియట్లు
బలువల్లలో వెన్నగలయనట్లు

(4) భిత్తిభాగమందు చిత్రంబుంటని యట్లు
నాకాశమున వాయువంటు నట్లు

(1) బ్రహ్మవేత్తలు మాయా ప్రపంచమందు
(2) సకల వ్యవహారములు జేసి యంటకుంద్రు
(3) రమ్యగుణ ధామ ! భద్రాద్రిరామ ! సత్య
కామ కరుణాలలామ ! లోకాభిరామ !

119—తా॥ బ్రహ్మవిదుడు ప్రపంచ జ్ఞానము గలవాడైనప్పుడు బ్రహ్మజ్ఞానమును విడువక ఇరువ నుదాహరించిన లౌకిక కర్మములలో నిషిద్ధకర్మ మినహా మిగత మూడుకర్మలు చేయుచు ఆ కర్మఫలముల యందు అభిలాష లేక భక్తితో భగవన్నామోచ్చారణ విడువక చేయుచున్న పెద్దల మోక్షమార్గము కనుగొనగలడు.

120—గీ॥ విద్యచే భూషితుండై వెలయుచున్న। దూరి వర్జింపబడు సుమీ దుర్జనుండు చారుమాణిక్య భూషిత శస్త్రమస్త్ర । కం కైన పన్నగము భయంకరముగాదె ?

121—తా॥ శృంగారమైన మాణిక్యమును శిరస్సున ధరించిన సర్పమువద్ద జేరుటకు భయపడులాగుననే కేవల అహంకారముతో నుండు దుర్జనుడు విద్యచే ప్రకాశించుచున్నవాడైనను అట్టివాని వి విద్యను మనము గ్రహించరాదు.

122—కాబట్టి కర్మలలో ప్రయోజనము లేదని తలచరాదు. కర్మవలననే జ్ఞానమును పొందవలయు. కర్మాచరణము వలన జ్ఞానము కలుగుట ఎటులనగా పాలలో నెయ్యి కలదు. చెరుకులో పానకము కలదు. నువ్వులలో నూనె కలదు. పాలు పెరుగుచేసి కవ్వముతో చిలుకుటయను కర్మను చేయుటవలన వెన్నయు తద్వారా నెయ్యియు దొరుకుచున్నది.

123—చెరుకును గానుగలో నాడుటవలన పానకము జారుచున్నది. నువ్వులను గానుగలో ఆడుటవలన నూనె దొరుకుచున్నది. అపరికారముగానే కర్మాచరణమువలన అంతఃకరణమందు నిగూఢముగానున్న జ్ఞానము సంప్రాప్తమగును. కాబట్టి ఫలాభిసంధి రహితముగా కర్మనాచరింపవలెను.

124—బాహ్యభక్తివలన సాలోక్యమును, నీభక్తి దృఢముగా నున్నయెడల సామీప్యంబును నిచ్చుచున్నది.

125—అనన్యభక్తి సామీప్యమును నిచ్చుచున్నది.

126—ఏకాంతభక్తి సాయుజ్యమును నిచ్చుచున్నది. కాబట్టి భక్తి అన్నివిధములలో గొప్పది. అట్టి భక్తిని బాగుగా సంపాదించవలెను. భక్తుల సాంగత్యము సదా చేయుటవలన భక్తి వృద్ధియగుచున్నది.

127—సాధుసంగతి సకల శుభముల నిచ్చుచుండును.

ప్రారబ్ధకర్మములు.

128—(1) స్వేచ్ఛ—స్వయముగా చేయుకర్మ

129—(2) పరేచ్ఛ—పరులవల్ల కలిగినకర్మ

130—(3) అనిచ్ఛ—తెలియక వచ్చుకర్మ

(1) లౌక్యకర్మములు.

131—కర్మ అనగా పుణ్యకర్మములు పాపకర్మములని రెండు. అవి అనగా మంచి చెడ్డలు లేక పుణ్య, పాపములు (1) మిశ్రకర్మ

(2) లౌకికకర్మ

132—వ్యవహార కార్యములన్నియు లౌకికకర్మములని చెప్పబడును.

(3) వైదికకర్మమనగా.

133—(1) నిత్యకర్మ (2) నైమిత్తికకర్మ (3) కామ్యకర్మ (4) నిషిద్ధకర్మ (5) ప్రాయశ్చిత్తకర్మ.

(1) నిత్యకర్మమనగా.

134—స్నాన, సంధ్యావందన, జప, తప, హోమ, దేవతర్పణ, వైశ్వదేవ, అతిథిపూజ, మొదలగునవి.

(2) నైమిత్తికకర్మమనగా

135—ఒకనిమిత్తమును అనుసరించి చేయునది అనగా సంక్రాంతి, ఉత్తరాయణ, దక్షిణాయన, అర్ధోదయ, మహోదయము మొదలగు పర్వదినములయందు కాలము తప్పకుండా, స్నాన జపాదులు చేయుట.

(3) కామ్యకర్మమనగా.

136—అశ్వమేధ, రాజసూయ, పౌండరీక హోమము మొదలగు యజ్ఞములను చేయుట.

(4) నిషిద్ధకర్మమనగా.

137—శాస్త్రములయందు నిషేధించబడ్డది అనగా పరద్రవ్యాపహార, పరనింద, పరదారగమన, పరహింస, మద్యపాన, చోర, అన్యాయాదులు ఈ కర్మచేసినట్లయితే నరక ప్రాప్తికలుగును.

(5) ప్రాయశ్చిత్తకర్మమనగా.

138—శాస్త్ర, నిషిద్ధకర్మ లాచరించినందువలన వచ్చిన దోషములను పరిహరించుటకై చేయు కర్మలనగా అరణ్యవాసము జలభక్షణ, వాయుభక్షణ పర్ణభక్షణ తీర్థయాత్ర, చాంద్రాయణ, పంచకవ్యాదికర్మములు చేయుట.

4 వ ప్రకరణము.

139—ఇట్టి కర్మ లాచరించినందువలన కలుగు ఫలమేమనగా.

140—(1) నిత్యకర్మ (2) నైమిత్తికకర్మములు యావజ్జీవ పర్యంతం చేసినట్టయితే ప్రారబ్ధకర్మములు నశించును

141—(3) కామ్యకర్మమువల్ల స్వర్గాది భోగములు కలుగును గాని విదేహకైవల్యము దొరకదు. తిరిగి జన్మమరణము కలుగును.

142—(4) నిషిద్ధ కర్మచేసినట్టయితే నరక ప్రాప్తి కలుగును.

మూఢభక్తి.

143—మూఢభక్తి అనగా ఏకులములోనైనను ఉన్నమనుజులు మూఢులుగానున్నవారు పెద్దలవల్ల వాఙ్మూలముగా అనగా నోటిమాటలవల్ల వినబడిని అనగా భగవంతుండొక్కడేయని అందుకు తగిన మంత్రములని యెల్లప్పుడు ధ్యాన నిశ్వాసలు వదులుతూ ఉన్నట్టువారే స్మరించినయెడల తప్పక మోక్షములభించును ఇందుకు సందేహమేమియు లేదు. అనేకమంది మూఢులు ఒకని అడగా. ఆయన నామమును స్మరించిన వారు. కడతేరియున్నారు.

144—కలియుగమునందలి జనులెల్లరును అల్పమతులు నల్పాయుష్కులుగనుక తపోయోగధ్యానధారణలచేత గడతేరుట దుర్లభము, గనుక మోక్షము పొందుటకు భక్తి, జ్ఞానము, ఈ రెండును ముఖ్యసాధనములయియున్నవి, అందులో పూర్వులైన నారదులు భక్తిసాధనము నవలంబించి ప్రసిద్ధినొందిరి. జనకాదులు కేవలము జ్ఞానంబున ప్రసిద్ధినొందిరి. కావున జనులు తమ అధికారానుసారముగా ఈరెంటిలో [illegible]నను భక్తియైనను నొకటి దృఢముగా సాధించవలెను. భక్తి [illegible] గాని, భక్తిలేక ఏదియును సాధించుటకు సాధ్యముకాదు.

145—క. చిక్కఁడు వ్రతముల గ్రతువుల
చిక్కఁడు దానముల శౌచ శీలతపములం
జిక్కఁడు యుక్తిని భక్తిని
జిక్కినక్రియ నచ్యుతుండు సిద్ధము సుమ్మీ!,

కాబట్టి భక్తి శ్రేష్ఠమైనది,

146—భక్తి అనునది (1) బాహ్యభక్తి (2) ఆంతర్యభక్తి (3) ఏకాంతభక్తి అని మూడువిధంబులు గనుకనే మానవులు శాంతిగుణమువలననున్ను భగవద్భక్తివలననున్ను ముక్తిపొందవలెను. ఈ రెంటి నొకటి లేకున్న మొదల ముక్తిపొందరు,

147—గీ. సర్వభూతమయుండైన సరసిజాక్షుఁ
డతఁడె తనయాత్మయందుండె ననెడివాఁడు
శంఖచక్రధరుండంచు జనెడివాఁడు
భక్తిభావాభిరతుఁడువో భాగవతుఁడు.

148—తా॥ సమస్తభూతముల యందుండు, పరమాత్మ తన యందును నున్నవాడనియు ఆయనతప్ప వేరెవ్వరు లేదని అభేదబుద్ధితో వర్తించు నిశ్చలభక్తిగలవాడే, భాగవతుడని చెప్పబడుచున్నాడు. ముఖ్యతాత్పర్యములు. మాయాకాంతను జయించినది విరక్తికాంత, విరక్తికాంతనుజయించినది భక్తికాంత, భక్తికాంతనుజయించినది ముక్తికాంత ఈనాలుగింటిని భుజించినవారలైన భక్తులనబడుదురు.

ముఖ్యతాత్పర్యము

149—(1) భగవద్భక్తియు (2) శాంతగుణము ఇవి గలవారి మనస్సునందు భగవంతుండు నిలచియుండును.

150—(2). ఈ రెంటిలో నొకటి లేకున్నను అజ్ఞానాంధకారమున్నసం [illegible] [illegible] బ్రహ్మైక్యము [illegible]

151—(రి) ఉగ్రీంధరుని చూరించి ఊరంటినివాస్యభీషముగాక నిత్యులన్నవారు వైకుంఠవాసులు.

152—భక్తి అనగా దైవసేవ అని అర్థమగును.

153—శ్లో॥ జిహ్వే కీర్తయ కేశవం మురరిపుం చేతో భజ శ్రీధరం
పాణిద్వంద్వ సమర్చయాచ్యుతకథాః శ్రోత్రద్వయ త్వం శృణు
కృష్ణం లోకయ లోచనద్వయ హరే ర్గచ్ఛాంఘ్రియుగ్మాలయం
జిఘ్ర ఘ్రాణ! ముకుంద పాదతులసీం మూర్థా నమాధోక్షజం.

154—తా॥ అనగా నాలుకచే కేశవుని కీర్తింపుము. మనస్సుచే మురవైరిని భజింపుము. చేతులతో శ్రీధరుని నర్చింపుము. చెవులతో నచ్యుతుని దివ్యచరిత్రములను వినుము. కన్నులతో శ్రీకృష్ణుని దర్శింపుము, పాదములతో శ్రీహరిసన్నిధికి నడచి పొమ్ము. ముక్కుతో ముకుందుని పాదతులసిని అఘ్రాణింపుము, శిరముతో నధోక్షజునికి వందనములు చేయుము.

155—భక్తి మార్గము చూపును భక్తి చింతించు భోగభాగ్యము లిచ్చుగా భక్తి బ్రహ్మైశ్వర్యము చెందించును భక్తి నిచేకొని నవారే ధన్యులనగుదురు. తా॥ భక్తిమార్గమార్గము చూపును. భోగభాగ్యములిచ్చును. బ్రహ్మైశ్వర్యము చెందించును. జనన మరణములు నశింపచేయును. బ్రహ్మైశ్వర్యమనగా వైకుంఠమని అర్థమగును.

భగవంతుని విషయమై

156—భగవంతుడు గుణరహితుడా? గుణసహితుడా? మాయారహితుడా? మాయాసహితుడా? అనిశంక రాగా 83 పత్రి 105 వ సంఖ్యలో చెప్పిన ప్రకారము మానవులగువారము అన్నప్రాణంచే సృష్టికర్తను స్తుతించిన కడతేరవలసిన వారమేగాని అనుభవానుభవుడు గుణరహితుడా? గుణసహితుడా? మాయారహితుడా?

మ్నాయానసహితుండా ?. అని వక్కాణించే అవసరములేదు. అలదిగాదు. ఈ విషయములనుగురించి తెలిసికొనవలయునని అపేక్షగలిగినట్లయితే ఆత్మజ్ఞానమువలన సాధించిన మొదల బోధపడును. ఇందుకు సమ్మతి:—

157— వాదభేదములుమాని, బ్రహ్మజ్ఞానముచే బూని అన్నసత్పునినిబట్టి ఈ విషయములో వాదభేదములు నివర్తించి, ఆత్మజ్ఞానమువలన తెలిసికొనడమే ఉత్తమము.

158—సమాధిలక్షణము.

(1)—సమాధి—ఆత్మస్వరూపుడగు నేనేబ్రహ్మము అని ఐక్యభావము దృఢముగా కలిగి సకల మనోవృత్తులు శూన్యమై తలంపులు లేక సకల దృశ్యములు మఱచి నిద్రాదిగా తాను తానై సాక్షిమాత్రముగా నుండుటే సమాధియనబడును.

(2)—నిష్ఠసమాధి—నేనే బ్రహ్మము బ్రహ్మమే నేను అని ధ్యానించువాడు, ధ్యానము. ఈ రెంటినీ మఱచి గాలిలేనిచోట కదలక మెదలక యుండు దీపమువలె సకలసంకల్పములు నశించి బ్రహ్మమునందు మనస్సులయించి తాను బ్రహ్మాకారముగానుండునిష్ఠయే, సమాధియనబడును.

(3)—సవికల్పసమాధి—నేనే బ్రహ్మము, బ్రహ్మమే నేను అని ఏకాంతస్థలమునందు గూర్చుండి చిత్తము నానావిధముల పోకుండ తదేక ధ్యానముగా ధ్యానించుట సంప్రజ్ఞాత సమాధియనియు సవికల్పసమాధియనియు చెప్పబడును.

(4)—నిర్వికల్పసమాధి—నేనే బ్రహ్మము బ్రహ్మమే నేను అనెడు ధ్యానమున్ను మఱచి మనోబుద్ధులు రెండున్ను శూన్యమై సకలతలంపులు మఱచి దేహాదిప్రపంచము మొదలగు సకలదృ

ర్యములు మఱచి తాను తానై తన్మయుండుగా కేవల చిన్మాత్రుడై సాక్షిగానుండుట అసంప్రజ్ఞాత సమాధియనియు, నిర్వికల్పసమాధియనియు చెప్పబడును.

(5)—నిర్వికల్పసమాధి—నిష్ఠాభ్యాసముచేత అజ్ఞానమయమగు సమస్తహృదయ గ్రంథులు నశించి, అనగా సంకల్పవికల్పములు నశించి కేవల అద్వయ బ్రహ్మమగు ఆత్మసాక్షాత్కారము కలుగును.

(6)—సదా, నిర్వికల్పసమాధి నిష్ఠాభ్యాసము చేయుచు నిర్వికారముగా నుండుటకు ప్రయత్నపడుచుండుము.

(7)—ఈ నిర్వికల్పసమాధిని, ధర్మమేఘమని పెద్దలు చెప్పుదురు. దీనివలన, స్వానుభవానందామృతము అమితముగా వర్షించి దేహవాసన శాస్త్రవాసన ప్రపంచవాసనలనెడు వాసనాత్రయములనెడి తాపము చల్లార్చును.

వాసనాత్రయములు.

159—శ్లో॥ వాసనా ద్వివిధా ప్రోక్తా । శుద్ధాచ మలినా తథా
మలినా జన్మహేతుస్స్యాత్ । శుద్ధా జన్మవినాశినీ.

శుద్ధవాసన మలినవాసన అని రెండువిధములు.

(1) మలినవాసన.

పాపకార్యములు చేయుట వలన జననమరణములు కలుగుటకు కారణముగా నుండును.

(2) శుద్ధవాసన.

సదాయెల్లప్పుడు భగవత్స్మరణ చేసినందువలన జననమరణములు లేకుండ చేయును.

160—శ్లో॥ లోకవాసనయా జంతోః । శాస్త్రవాసనయాపి చ
దేహవాసనయా జ్ఞానం । యథావన్నైవ జాయతే॥

161—లోకవాసన అనియు శాస్త్రవాసన అనియు దేహవాసన అనియు మూడువిధములు.

(1) లోకవాసన.

162—లోకములో తాను చేయు సత్కార్యములవలన తన పేరు ప్రఖ్యాతి పొందవలయుననెడు తలంపే లోకవాసన లేక ప్రపంచ వాసన యనబడును.

(2) శాస్త్రవాసన.

163—తానే సకలశాస్త్రములు చదివినానని గర్వించడమే శాస్త్రవాసన.

(3) దేహవాసన.

164—దేహ పటుత్వము చెడకుండవలయుననియు వృద్ధాప్యము, వ్యాధులు, చావు, మొదలైనవి రాకుండవలయుననియు, వనమూలికౌషధములు మొదలైనవి భక్షించి కాయస్థితి చెందవలయుననెడి దేహాభిమాన తలంపే దేహవాసన యనబడును.

165—పైన ఉదాహరించిన వాసనలు నశించువరకు ఆత్మజ్ఞానము కలుగ జాలదు.

166—గీ॥ జాతిభేదంబు లెన్నుట నీతిగాదు.
జ్ఞానవంతుల జన్మమే జాతకంబు
అదియు లేకున్న నన్నియు వ్యర్థమగును
జ్ఞానశీలంబు నెఱుగుము విద్రలాత్మ !

తా॥ కులాభిమానము మతాభిమానము దేశాభిమానము వీ మూటిని సమముగా చూచినవారె భిన్నభావము లేనివారగుదు

దురు. (జనకృతి) శ్లో॥ అన్యథాచింతితంకార్యం దైవమన్యత్రచింతయేత్। తా॥ తాను నొకటితలపదైవ మొకటి తలచును.

167—పైని ఉదాహరించిన లోకవాసన, శాస్త్రవాసన, దేహవాసన, అనెడు మూడువాసనాత్రియములు బంధములనబడును. గనుక నిర్వాసనగానుండుట వలన ముక్తిపొందగిలరు.

పంచముద్రిలు

168—(1) భూచరీముద్రి (2) ఖేచరీముద్రి (3) అంతర్లక్ష్యముద్ర (4) షణ్ముఖీముద్ర (5) సాంభవిముద్రి.

169—కొన్ని గ్రింథములలో వీటిచర్యలు వివిధములుగానున్నవి. ఐనను ఈ ముద్రిలు పట్టినందున నేత్రిదృష్టి తగ్గి దేహము శుష్కించును. వీటివలన ముక్తి పొందలేరు.

త్రివిధ దృష్టులు.

170—(1) అమావాస్య దృష్టి (2) పాడ్యమి దృష్టి (3) పౌర్ణమిదృష్టి ఈత్రివిధదృష్టులవల్ల నేత్రిదృష్టితగ్గిదేహము శుష్కించును. వీటివల్ల ముక్తి పొందనేరరు.

ఆకాశములు.

171—(1) ఘటాకాశము (2) చిదాకాశము (3) ధారాకాశము (4) మహాకాశము (5) హృదయాకాశము. ఈ ఐదును పంచాకాశములనంబడును.

ఆధారములు.

172—(1) మూలాధార (2) స్వాధిష్ఠాన (3) మణిపూరక (4) అనాహత (5) విశుద్ధ (6) ఆజ్ఞేయములని ఆధారము లారు విధములు.

శరీరములు.

173—(1) స్థూలము (2) సూక్ష్మము (3) కారణము (4) మ

ఛాకారేణము (5) సమ్మరసము (6) వ్యక్తము. అని లక్ష్యములు (శరీరము) అరువిధములు. 71 వ పేజీ 58 వ సంఖ్యను చూడుము.

174—(1) మంత్రయోగము (2) లయయోగము (3) హఠయోగము (4) రాజయోగము. అని యోగములు నాల్గువిధములు.

175—(1) అణిమ (2) మహిమ (3) గరిమ (4) లఘిమ (5) ప్రాప్తి (6) ప్రాకామ్యము (7) ఈశత్వము (8) వశిత్వము. అనునవి అష్టసిద్ధులు.

176 టీ॥ (1) అణిమాదిసిద్ధి యనగా లేశముకంటె లేశముగానుండువాడు. బ్రహ్మ

(2) మహిమసిద్ధి యనగా గొప్పవానికంటెగొప్పగానుండువాడు. బ్రహ్మ

(3) గరిమసిద్ధియనగా గొప్పతనముగా నుండుటకంటెగొప్పగానుండువాడు బ్రహ్మ

(4) లఘిమసిద్ధియనగా తేలిక తేలికకంటె తేలికగానుండువాడు. బ్రహ్మ

(5) ప్రాప్తిసిద్ధి యనగా అనుభవము. అనుభవించేవానికంటె అనుభవించేవాడు భాగ్యవంతుని కంటె భాగ్యవంతుడు చక్కనివాని కంటె చక్కనివాడు సూర్యచంద్రాదులకంటె తేజోరూపమైనవాడు. బ్రహ్మ

(6) ప్రాకామ్యసిద్ధి అనగా ఇష్టము. బ్రహ్మ తనకోరిక ప్రకారము నిరాటంకముగా విచిత్రముగా జరుపుట.

(7) ఈశత్వమనగా ప్రభుత్వ. సంపన్నులలో ప్రధానసంపన్నుడగు బ్రహ్మ.

(8) వశిత్వమనగా అధీనము. స్వయంభువుడైన బ్రహ్మ తాను సృష్టించిన చరాచరప్రపంచమంతయు తనయధీనముగా నుంచుకొనుట.

అష్టాదశయోగముల పేర్లు

177—విషాదయోగం (2) సాంఖ్యయోగం (3) కర్మయోగం (4) సన్యాసయోగం (5) అభ్యాసయోగం (6) విజ్ఞానయోగం (7) అక్షరపరబ్రహ్మయోగం(8) రాజగుహ్యయోగం(9) విభూతియోగం (10) విశ్వరూపసందర్శనయోగం (11) భక్తియోగం (12) ప్రకృతిపురుషవివేకయోగం (13) గుణత్రయవిభాగయోగం (14) పురాణపురుషోత్తమవిరక్తియోగం (15) దైవాసురసంపద్విభాగయోగం (16) శ్రద్ధాత్రయవిభాగయోగం (17) జ్ఞానయోగం (18) సకలోపనిషత్సారపాదన మోక్షయోగం ఈ 18 న్ని అష్టాదశయోగముల పేర్లు.

షడ్విధసంబంధములు:

178—జన్యజనకత్వము (2) ప్రాప్య ప్రాపకత్వము (3) ఆధిపత్యదాసత్వము (4) ప్రేర్యప్రేరకత్వము (5) వేద్యవేదకత్వము (6) అంశాంశకత్వము అను నీయారు సంబంధములు గలిగి భక్తిచేయవలయును.

తాత్పర్యం.

179—(1) జన్యజనకత్వమనగా శ్రీనారాయణుడు మనలను పుట్టించువాడు. మనము అవిద్యావృత్తి అనగా అజ్ఞానము వలన తల్లి గర్భమునుండి బుట్టినవారమనుట.

(2) ప్రాప్యప్రాపకత్వమనగా జ్ఞానభక్తివైరాగ్యము వలన మన మతని జేరవలసిన వారము. అతడు మనలను తనలో జేర్చుకొనువాడనుట.

(3) అధిపత్యదాసత్వమనగా మనము అతని సృష్టికి లోబడిన వారము కాబట్టి అతడు మనలను రక్షించు ప్రభువు, మనము అతని యాజ్ఞకు లోబడినవారమనుట.

(4) శిక్ష్యశిక్షకత్వమనగా మనము చేయు పుణ్యపాపకర్మములకు తగినట్లుగా మనముస్వర్గనరకములను, చేరువారము. అతడు మనలను స్వర్గనరకములందు మన కర్మానుసారముగా చేర్చువాడనుట.

(5) వేద్యవేదకత్వమనగా మనము మన నేత్రములకు కర్ణములకు గోచరించు పదార్థములను ఎరుగువారము. అతడు అపదార్థములను ఎరుగుజ్ఞానమును మనకు గలిగించు వాడనుట.

(6) అంశాంశకత్వమనగా మనము అతని యంశముగా బుట్టినవారము. అతడు మనజన్మములకు ఆశ్రయమయిన వాడనుట. ఈషడ్విధ సంబంధములను దెలిసికొని ఆ భగవంతుని మనము భక్తిచేసిన యెడల అతని యనుగ్రహమువలన మనము బ్రహ్మజ్ఞానము గలిగి ముక్తిపొందగలము.

బోధ.

180—బోధ అనగా ప్రపంచము సర్వము మిథ్యఅనియు ఆత్మస్వరూపుడగు తానే సత్యమయిన బ్రహ్మమనియు తత్వవిచారణవల్ల తెలిసి ఆనందించుట.

ఉపరతి.

181—సకల సంకల్పములు నశించిన పిమ్మట మరల ఏ సంకల్పమున్ను పుట్టకుండా సదా జాగ్రతగా ఆత్మానుసంధానము చేయుటే ఉపరతి యనబడును. ఈ వైరాగ్యబోధ యుపరతులు గలిగి చంచలము లేనట్టి ప్రజ్ఞగలవాడే బ్రహ్మానందమును అనుభవించును.

ఉపనిషత్తు

182—ఉపనిషత్తు అనగా సుషుప్తులయందు నూనె ఉండునట్లు

వేదములందు కడపట జ్ఞానకాండంబున బ్రహ్మజ్ఞానము ప్రధానముగా బోధించు వాక్యములే వేదాంతములనియు ఉపనిషత్తులనియు చెప్పబడును.

183—ఉపనిషత్తు అనుశబ్దమునకు అజ్ఞానబీజమగు సంసారవృక్షమును నిర్మూలముగా ఖండించి బ్రహ్మలక్షణమున్ను తద్దైక జ్ఞానమునున్ను బోధించి జననమరణములులేక చేయునది అని వ్యుత్పత్తి అర్థము.

184—బ్రహ్మమిట్టిదని తెలియపరచి అజ్ఞానమును పారద్రోలి బ్రహ్మైక్యమును బోధించునదే ఉపనిషత్తు అనబడును.

185—వేదాంత విచారణయందు అధ్యారోపయుక్తి అపవాదయుక్తి అని రెండుయుక్తులుగలవు. అధ్యారోపము బంధమును అపవాదము మోక్షమును పొందజేయును. ఇవి విచారించుటవల్లనే తన నిజస్వరూపం తెలిసి ముక్తుడగుచున్నాడుగాన జగత్తు జీవుడు బ్రహ్మము వీని లక్షణంబుల బోధించు నీ రెండుయుక్తులున్ను సదా విచారించుచుండవలయును.

అధ్యారోపయుక్తి.

186—రజ్జువు సర్పముగా దోచునట్లు ఒకవస్తువు మరియొక వస్తువుగా దోచుట అధ్యారోపమనబడును.

అపవాదయుక్తి.

187—కారణము వినా కార్యము లేదనియు కారణమే కార్యముగా తోచుచున్నదనియు చెప్పుట అపవాదయుక్తియనబడును.

బ్రహ్మసాక్షాత్కారము.

188—దేహమే నేను అనెడి అజ్ఞానమున్ను నాకన్న నాముఖ్య- నాదేహమనెడి దేహాభిమానమున్ను బ్రహ్మజ్ఞాని ముఖ్యముగా

విడిచిపెట్టవలయును. మానగా, భామగా తిరస్కారములు కులగోత్రములు జాతినీతులు సుఖదుఃఖంబులు శరీరమునకే గాని ఆత్మస్వరూపమగువానికి నెంత మాత్రము లేదు, స్త్రీకాదు పురుషుడు కాడు. దేహమునకే కన్ను ముక్కు చెవులు మొదలగు అవయవములు గలవుగాని ఆత్మస్వరూపుడగువాడు అవయవములు లేనివాడగును సుమా!

189—యోగములకన్నిటికి జ్ఞాన అష్టాంగములు ఉచితమైనవి యగును.

190—(1) యమము (2) నియమము (3) ఆసనము (4) ప్రాణాయామము (5) ప్రత్యాహారము (6) ధారణ (7) ధ్యానము (8) సమాధి.

యమము.

191—(1) దేహేంద్రియంబులందు వైరాగ్యము అనగా యింద్రియంబులను దాని దాని యిష్టప్రకారము విడిచి పెట్టక జాగ్రతగా నుండుట. ఇదే యమము అనబడును.

నియమము

2 సదా పరబ్రహ్మమునందు ప్రియముగా నుండుట నియమము అనబడును.

ఆసనము.

192—(3) సకలవస్తువులందును ఆశ లేకుండుట ఆసనము అనబడును.

ప్రాణాయామము.

193—(4) జగత్తు సర్వము స్వప్నమువంటి దనియు మిథ్యయనియు, దృఢముగా తలంచుట ప్రాణాయామము అనబడును.

ప్రత్యాహారము.

194—(5) చిత్తమును బాహ్య వ్యాపారములందు పోనియ్యక సదా అంతర్ముఖమున దిప్పుట ప్రత్యాహార మనబడును.

ధారణ.

195—(6) చిత్తమును చలింపక నిశ్చలముగా నిలుపుట ధారణ అనబడును.

ధ్యానము.

196—(7) సత్యజ్ఞానానంద మయమయి సర్వసాక్షిగా నుండు పరబ్రహ్మము నేను నేనే ఆపరబ్రహ్మమనెడు (సోహంభావమే) ధ్యానము అనబడును.

సమాధి.

197—ధ్యానమున్ను సకల తలంపులున్ను సకలదృశ్యములున్ను మఱచి తాను తానై కేవల సాక్షిమాత్రముగా నుండుటసమాధిఅనబడును. ఇవియే జ్ఞాన అష్టాంగములు.

198—పూజవిషయమై

(1) పృథివీ తత్వాత్మనే శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః గంధం పరికల్పయామి నమః

(2) ఆకాశ తత్వాత్మనే శ్రీరామచంద్ర పుష్ప, అక్షతాః, పరికల్పయామినమః

(3) తేజస తత్వాత్మనే శ్రీరామచంద్రదీపం దర్శయామి నమః

(4) వాయుతత్వాత్మనే శ్రీరామ చంద్ర ధూపం సమర్పయామి, నమః

(5) అమృతతత్వాత్మనే శ్రీరామచంద్ర, అమృతమహానైవేద్యనారికేళం సమర్పయామి నమః

(6) సకలశత్రుకీర్తనే (శ్రీరామచంద్ర) తాంబూలాది దక్షిణ సక లోపచార పూజాం సమర్పయామి నమః పంచామృత స్నానం సమర్పయామి నమః

(7) ఉగ్రాంశమునందున్న 361–362 సంఖ్యలందున్న 41–44 సంఖ్యలనున్న మంత్రములను పఠించుచూ అభ్యంగన స్నానము గాని శిరస్నానము చేసికొని పైని ఉదహరించిన ప్రకారము దేవునికి పూజానమస్కారము చేసి బ్రహ్మార్పణ క్రియ నైవేద్య భోజ్యాదులలోనున్న పదములు పైన ఉదహరించిన పూజలో 10వ సంఖ్యయందు తెలుపబడియున్న అన్నము కూరలు పండ్లు ఫలహారము పక్వాన్నాలు దేవునికి అర్పణ చేయునది 364 సంఖ్యయందున్న 45–46 సంఖ్యలనున్న మంత్రములు పఠించి ఆ అన్నపదార్థములు భుజించినవారికి మోక్షము చేకూరును.

జ్ఞానపూజ.

119 (1) ధ్యానము (2) ఆవాహనము (3) ఆసనము (4) పాద్యము (5) అర్ఘ్యము (6) స్నానము (7) గంధము (8) అక్షతలు (9) జ్ఞానా[illegible] (10) పుష్పము (11) జ్ఞానాగ్ని (12) ధూప దీపము (13) నైవేద్యము (14) ప్రదక్షిణము (15) నమస్కారము (16) స్తుతి. వీటి అన్వయం దిగువ నుదహరించబడినది.

(1) ధ్యానము—నిశ్చింతగానుండుటే ధ్యానము.

(2) ఆవాహనము—సర్వకర్మములను విడచిపెట్టుటే ఆవాహనము.

(3). ఆసనము—బ్రహ్మము సత్యము, జగత్తు మిథ్య. అనెడు నిశ్చలజ్ఞానమే ఆసనము.

(4) పాద్యము—ఉన్మనీభావమే పాద్యము.

(5) అర్ఘ్యము—సదా అమనస్కభావమందుండుటే అర్ఘ్యము.

(6) స్నానము—సదా జ్ఞానాకారముగా నుండుటే స్నానము.

(7) గంధము—సర్వము బ్రహ్మమని భావించుటే గంధము.

(8) అక్షత—దృష్టి సదా బ్రహ్మమందు చెదరకుండా ఉండుటే అక్షతలు.

(9) జ్ఞానాప్తి—ఆత్మదర్శనము చేయవలయునను తలంపే జ్ఞానాప్తి.

(10) పుష్పము—ఈజ్ఞానాప్తియే పుష్పము.

(11) జ్ఞానాగ్ని—ఆత్మదృష్టియందు బుద్ధి ఇట్టిట్టుకదలకస్థిరముగానుండుటే జ్ఞానాగ్ని.

(12) ధూపము—ఈజ్ఞానాగ్నియే ధూపము—దీపము—(నేతి నేతి)అని నేను దేహముకాదు. నేను మనస్సు జీవుడుకాదు ప్రపంచము సర్వము నేనుకాదు. ఇన్నిటిని ఎరుగుచుండెడి సర్వసాక్షియగు ఆత్మయే నేననిఎఱింగెడు తత్వవివేకమే జ్ఞానసూర్యుండనబడును. ఈజ్ఞానసూర్యుడే దీపము.

(13) నైవేద్యము— నేనే బ్రహ్మము బ్రహ్మమే నేనని సర్వ పరిపూర్ణమగు పరబ్రహ్మమందు ఐక్యభావమే నైవేద్యము.

(14) ప్రదక్షిణము— చలనము లేక నిస్సంకల్పముగా నుండుటే ప్రదక్షిణము.

(15) నమస్కారము— సోహంభావమే నమస్కారము.

(16) స్తుతి—నిర్వాసనా మౌనమే స్తుతి. సర్వసంతోషమే విసర్జనము. ఇవియే జ్ఞాని చేయునట్టి షోడశోపచార ఆత్మపూజయనబడును.

బ్రహ్మకుశిష్యులుచేయుశుశ్రూషణలు

1 స్థానశుశ్రూష.

200 ఏకమనుష్యులు లేని యునికితో విచారణ చేయుటయే స్థానశుశ్రూష.

2 అంగశుశ్రూష.

201 సూర్య, చంద్ర, బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రులనే, కన్నులు మొదలగు నవయవములని విమర్శించియుండుటయే అంగశుశ్రూష.

3 భావశుశ్రూష.

202 పరబ్రహ్మము, త్రికాలసాక్షియైనది. ఆపరబ్రహ్మమే తానని భావించుటయే భావశుశ్రూష

4 ఆత్మశుశ్రూష.

203 కూటస్థాభిన్నపర బ్రహ్మమైన తనయందు ఆత్మప్రీతి ఫలించి తాను గానున్నాననియుండుటయే ఆత్మశుశ్రూష.

గృహకృత్యబంధములు.

204 శ్లో॥ చిత్తం సంజాయతే—జన్మ జరామరణ—కారణం అనునట్లు మనస్సే జనన మరణములు కలిగించుచుండును.

జననమరణములే బంధము. బాల్య, యౌవన, కౌమార, వార్ధకములేబంధము. సకలవ్యాపారములు కలుగిచేసి కొనడమే బంధము. తండ్రి, తల్లి, అన్నదమ్ములు, అప్పచెల్లెళ్ళు, భార్య, బిడ్డలు, బంధు, మిత్రులు, ధన, ధాన్యములు, మేడలు, గృహములు, పొలములు, తోటలు, గ్రామములు, వస్తువాహనములు మొదలయినటువంటివి ఇన్నిగలసంసారిగాతలంచుటే బంధము: నేను—నాది—అ

నికి అహంకార మమకారములు గలిగి నేనే యజమానుడను నేనే వాళ్ళస్వస్థులు మొదలయినవారిని పోషించువాడనను సంకల్పమే బంధము. [illegible] కర్తృత్వముతే బంధము. దానధర్మపరోపకారములు చేయుచున్నాడనను తలంపు బంధము. కులగోత్రములు, వర్ణాశ్రమాచారములు గలదను సంకల్పమే బంధము. సంకల్ప వికల్పములే బంధము. ఆకలి, దప్పికే బంధము. జననమరణముగలవని భయపడుటయే బంధము. "నేను అల్పుడను, నాసాటివారులే"రనుతలంపే బంధము. అరిషడ్వర్గములు రాగద్వేషములు ఈషణత్రయములు గుణములు, అష్టరాగములు, పంచమలములు షట్కర్మలు అష్టమదములు, వ్యసనములు మొదలయిన యీవంటివి బంధము. ఈవిషయము 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176; 179, 180, పత్రములను చూడుము.

(2) శ్రుతి "బంధాయ—విషయాసక్తం" అనునట్లు మనస్సువిషయములందు తగులుకొనుట వలన పైనిఉదాహరించిన బంధములు ప్రాప్తించును.

(3) శ్రుతి "ముక్త్యై—నిర్విషయం—స్మృతం" అనునట్లుమనస్సు విషయములందు తగులుపడకుండుట వలన బంధముప్రాప్తించదు. గనుక పైనిఉదాహరించిన వాటియన్నిటియందు అంటిఅంటక నిమిత్తమాత్రుడుగానుండి సద్గ్రంథము ననుసరించి జ్ఞాన, భక్తి, శాంతి శమదమాది గుణములను బ్రహ్మజ్ఞానానందముగు నాభంది జనన మరణములు నశింపచేసికొన్న వాతడే బంధరహితుడయి ముక్తి పొందగలడు.

యోగబంధములు.

205 తీర్థయాత్రలు, గంగాస్నానములు వ్రతఉపవాసములు భోగములు నారదీయోగములు మౌనయోగములు పంచముద్ర

లు త్రివిధ సృష్టులు వాసనాత్రయములు షట్కర్మలు అనగా యజన యాజన, అధ్యయన అధ్యాపక, దాన, ప్రతిగ్రహ,-ఇవిఆరు షట్కర్మలు.స్నాన,సంధ్య,జప, తపహోమ సేవ— రాగ తీర్థయాత్రాది సకల సత్కర్మములు మొదలయినట్టివి బంధములు, ఇవిషమై 207—221—247—248—పద్యములను చూడుము.

యోగ బంధరహితము.

206 పైనిడదావారించిన వాటియందు దృష్టినిలపక ఈగ్రంథమునను సరించి బ్రహ్మజ్ఞానానందమును సాధించి—సునాయాసముగా జననమరణములు నశింపచేసికొన్న యోగియే బంధరహితుడయి ముక్తి పొందగలడు.

యోగముల విషయమై.

207 ఉ॥ వారధికట్టవచ్చు భగవంతుని కన్నులజూడవచ్చు వ్యా
ఖ్యానము చేయవచ్చు జడ బాగ్ని గణంబుల మ్రింగవచ్చు సం
సారము నీదరాదు జల జాక్షిద నాకిక తోత్రజూపవే
ధాముడి కాశిహ స్థిధరణేశ్వర సాంబశివా మహాప్రభో॥

అని చెప్పినదానిలో బ్రహ్మమేర్పర్చిన సంసారములో మితవర్తనగా సంచరించుచు వారిత్రములుగా ఈగ్రంథమునందున్న సాంఖ్య తారక అమనస్కములనుచదివి దేహమునకు అలసటగలిగే యోగములు మానయోగములను తెగదుంచి రాజయోగాఖండమనే బ్రహ్మజ్ఞానము పొంది ఆభగవంతుని ప్రార్థించి కడతేరినవారే ధన్యులు.

2 మూగవాడు వాక్కుకొరకై భగవంతుని ధ్యానించుచుండును. ఇట్లుండగా భగవంతుడు ఇచ్చిన వాక్కునులంఘించకూడదు. వాక్కును బంధించి మౌనముగా భగవంతుని ధ్యానించినందున మోక్షముపొందజాలరు.

3 దేహమునకు శ్రమగలిగే యోగసాధనము గారడీవిద్యయ నబడును. దేహమును బలపరుచును. శుష్కింపచేయును. గాని మోక్ష ముపొందజాలదు,

4 ఈకలియుగమునకు రాజయోగాభ్యాసమునే బ్రహ్మజ్ఞాన ముప్రధానమైనదని వేదములు ఘోషించుచున్నవి. మఱి తెలిపి చెప్పనేల. యిందుకునమ్మకము—శివగీతాదర్శనమునందు49పుట 174 వ సంఖ్యను జెప్పినప్రకారం (1) మంత్రయోగమనియును (2) లయ యోగమనియును (3) హఠయోగమనియును (4) రాజయోగమని యును నాలుగువిధములయిన యోగములుగలవు. ఆనాలుగు యో గములలో నీరాజయోగమే శ్రేష్ఠము. ఈరాజయోగమును రెండు విధములుగా పెద్దలుజెప్పెదరు. రాజయోగమనియును. మానరాజ యోగమనియును రెండువిధములుగలవు. ఈరెంటిలో రాజయోగ మే విశ్రాంతిమార్గము—ఇట్టివిశ్రాంతి మార్గమును నవలంబించిన వారు పరమపదము జెందగలరు. పరమపదమనగా వైకుంఠము.

5 మానరాజ యోగమనగా అధిగవింతుని ఆత్మలో నూహించ చడమేకాని వాక్యబంధనకాదు. వాక్యబంధన చేసుకొని చేతుల తోసైగచేసినందున ఫలమేమి?—వాక్యబంధనమున మోక్షమా ర్గముకలుగనేరదు. పరమపదము కలుగదు. యోచించుడి—ఈవిష యమయి నాలుగవప్రకరణము పూర్తిగాచూచుము.

వేదవాక్య శ్లోకములు.

228 శ్రుతి॥ వేదాంతసారం ప్రథమ స్స్వరాణాం । త్రియ తత్వసారం ప్రణవ నమామి॥

టీక॥ వేదములకు స్వరాక్షరము. "ఓం" అనే బీజము ప్రథ మాక్షరమైయున్నది."హరిః ఓం"యనినాద బ్రహ్మమైన ఓం కార మాది స్వరమునెత్తుకొని శ్రుతులు జదివెదరుగదా?అ ఓం కారమందే

వేదములు పుట్టెడము. రెండవది—త్రియతత్వసారం అనుటకు—త్రియు—మూడుతత్వములతో కూడినది. ప్రణవము అనేమూ త్రి త్రిగుణమైనది. ఆ వేదసారమనెడి త్రిమూర్తులను పఠనచేసి ధ్యానము చున్నాము.

మఱియు బాల్యమునందే గురుసమక్షముగా నక్షరాభ్యాసముచేసినప్పుడే "ఓం-న-మః-శి-వా-య-సి-ద్ధం-న-మః" యని తెలుగులో నేర్పినవాక్యము యెవ్వనిముగానున్నదో బాగుగ ఆలోచించండి —నాడే అక్షరాభ్యాసము చేసినప్పుడు చెప్పినపదం బ్రహ్మజ్ఞాన ప్రదీపికయంటిమి. అపరమే ఈగ్రంధమువలన గురూపదేశంబునా దెలుసుకొన్న మహాత్ములు మోక్షమార్గం కనుగొనగలరు. గనుక నిందున్న వేదములు చదివిగ్రహించుకొన వచ్చును.

గీ. విద్యనెనయు మ్పుయోగ్యత వెలయజేయు
బంధులనుగూర్చు స్నేహితప్రకరముసగు
నైహికాముష్మికసుఖంబులధికపఱచు
గాన మనుజుడు విద్యకై గడగవలయు॥

శ్లో॥ కోకిలానాం స్వరోరూపం।పాతివ్రత్యం తు యోషితాం । విద్యారూపం విరూపాణాం। క్షమా రూపం తపస్వినాం॥

తా॥ కోకిలమునకు స్వరమేరూపము—స్త్రీకి పాతివ్రత్యమే రూపము—కురూపికి విద్యయే రూపము—యతికి (తేజ) తపసికి శాంతియేరూపము. గనుక విద్యాభ్యాసముపొంది జ్ఞానము అనతెలివిని దెచ్చుకొని బ్రహ్మజ్ఞానము ననుసరించి గృహస్థాశ్రమధర్మమార్గమునుండి అంతమున అంటిఅంటక మోక్షమార్గమును కనుగొనిన వారేధన్యులు.

209 జ్ఞానవేద సారసంగ్రహము.

శ్లో॥ ఉల్లంఘ్య వేదవాక్యాని రౌరవం నరకం వ్రజేత్

టీక॥ వేదవాక్యములను ఎవరు ఉల్లంఘన చేయుచున్నారో వారు రౌరవాది నరకప్రాప్తు లగుచున్నారు.

(2) శ్లో॥ వేదశబ్దమహావాక్యం । విశ్వాసే పాపనాశనం ।

టీక॥ వేదవాక్యము ఉత్కృష్టమైనటువంటిది గనుక ఆవేదమును ఎవరు విశ్వసిస్తున్నారో వారికి పాపములు నాశనమౌచున్నవి.

(3) శ్లో॥ తద్బుద్వా వేదవిశ్వాసః । కర్తవ్యో జ్ఞానబోధనైః ॥

టీక॥ ఆవేదమును ఎవరుబోధించుచున్నారో వారు జ్ఞానబోధచేత కర్తవ్యం గలిగినవారుగా చున్నారు.

(4) శ్లో॥ పరాత్పరం పరం వేదా । వేదాంతే బ్రహ్మణా ॥

టీక॥ ఈవేదం పరాత్పరునియొక్క పరమైనది. ఆవేదంయొక్క సారమే పరబ్రహ్మమని చెప్పబడుచున్నది.

(5) శ్లో॥ వేదోక్తాచారహీనశ్చ । వృథావాగ్వాద దుర్గుణః ॥

టీక॥ వేదంయొక్క ఆచారం లేనివారు వృథావాగ్వాదము చేత దుర్గుణంగలవారని చెప్పబడుచున్నది.

(6) శ్లో॥ జ్ఞాతవ్యం వేదవాక్యంచ । బుద్ధిస్సర్వప్రియత్నతః ॥

టీక॥ వేదవాక్యమును ఎవరుబోధ చేయుచున్నారో వారు సర్వప్రియత్నములయందున్ను బుద్ధిగలవారని చెప్పబడుచున్నది.

శ్రీ మత్సద్గురుశ్యానందస్వామిం శ్రీనారదవిద్యార్థ్యాం నమో నమః

అభేదదర్శనమ్.

210 పక్షనుదంచి పొట్టునురాలగొట్టుటవలనవానియందు మొలకెత్తెడి శక్తి అణగిపోయినట్లు మాయాసంబంధమగు పంచకోశాత్మకమయిన శరీరత్రియ అవస్థాత్రియములయందు నామనమ్మనవాసనలతోగూడి చలించనీయక విజ్ఞానస్వరూపినిగాచేసిన హేగురు

స్వామి పరబ్రహ్మంబౌటకేమి తెలియుచున్నది. బ్రహ్మైకనామములే నలేకని శ్రుతి, స్మృతి, పురాణంబులు బాహాటముగా ఘోషించు చున్నయి. పరబ్రహ్మ మొదలగు ముప్పదిమూడుకోట్ల దేవతలనియు నారింటిలో త్రిమూర్తులు శ్రేష్ఠులనియు ఆ త్రిమూర్తులలో నారాయణనామస్మరణ శ్రేష్ఠమని వైష్ణవులు శివనామస్మరణ శ్రేష్ఠమని శైవులు చెప్పెదరు. మరియు కొందరు వైష్ణవశైవులలో కొందరు పరస్పరముగా కలహించుకొనుచున్నారు.

211 ఇట్టి భగవన్నామముల మహిమయు అనిర్వాచ్యంబులునున్న పరబ్రహ్మైకనామములేదని ఘోషించు శ్రుతి, స్మృత్యాది సాధనము నా బ్రహ్మవేత్తలు సమన్వయపరచుకొని ఆనందించుచున్నారు.

“బ్రహ్మ” అనునది త్యాదిశబ్దార్థంబుల కలనాడే పదదిలేని పరమాత్మస్వరూపులముగా నుండియు నొకటి వేరుగా పరిగ్రహించుటచే గలుగు అనర్థమును గాలి మబ్బును చెదరగొట్టినట్లు పారద్రోలి అద్వయబ్రహ్మము యుక్తిగ్రహింపజేయుటకుల చేయునవియు అయిన శ్రీమన్నారాయణ శివరుద్రాది నామముల మహిమ యేమనిపలుకుదును? ఆమహిమలిట్టివని నిరూపింప వాఙ్మనసంబులకలవి గావు. వేదశాస్త్రముల కగోచరమైనను “ఈదివ్యనామములలో నొక్కటియే భవసాగరము నింకజేయు”నని వేదశాస్త్రములు మొరవెట్టుచున్నవి.

212 నారాయణ పరబ్రహ్మ—నారాయణ నమోస్తుతే—

213 ...... (మహానారాయణోపనిషత్తులో) రామఏవపరబ్రహ్మ—

214 (రామరహస్యోపనిషత్) శివఏవ స్వయం సాక్షాద్వేరీయంబ్రహ్మ—

215 (మహోపనిషత్) పురాణాని సమస్తాని—బుధాస్త్వాత్రాగమాస్తథా—శైవాశ్చవైష్ణవాశ్చైవ—మదుక్తాగమాఃఽపి—శౌనకసంహితా—ఇత్యాద్యనేక శ్రుతి, స్మృతులచే, "నారాయణుడే పరబ్రహ్మము"—"శివుడే పరబ్రహ్మము"—"రాముడే పరబ్రహ్మ"మని ఇట్లు బహుముఖములుగా బ్రహ్మత్వమును ప్రతిపాదించుచున్నవి.

216 సమస్తశాస్త్రములను పరీక్షించి మాటిమాటికి విచారించగా నారాయణుడొకడే ధ్యానింపబడువాడుగా నిశ్చయబడుచున్నాడని వేదవ్యాసులు మహాభారతాంతరమందు, "ఆలోక్యసర్వశాస్త్రాణి, విచార్యచపునః పునః ఇతి సుశ్రిసునిష్పన్నం, ధ్యేయో నారాయణస్సదా" అని చెప్పియున్నారు. ఇట్లనే ప్రకృతిమీరి మహత్తుకంటె, మహత్స్వరూపముగా వెలుగునట్టి పురాణపురుషుడయిన, శివస్వరూపమును, సమస్తదేవతలు ఉపాసించుచున్నారు. అట్టి దేవదేవుడయిన పరమేశ్వరుని సదా ధ్యానించవలెననుటకు, ప్రమాణములు.

217 శ్లో॥ పరాత్పరం యన్మహతో మహాంతం
స్వరూపతేజోమయశాశ్వతం శివం
కవిం పురాణం, పురుషం సనాతనం
మహేశ్వరం, సరసురైరుపాస్యం.

(మహోపనిషత్)

సతతం ధ్యాయేద్దేవదేవం సనాతనం,

(శాండిల్యోపనిషత్)

మరియు— నారాయణ అనెడు మంగళనామమువలని వాక్యయం దుండునో వానివెంట నారాయణుడు, గోవు, దానిదూడవలె, అను

వర్ణించినట్లు, అనుసరించియుండునని. అనగా, సర్వేశ్వరునిగా లుగ
చేయునని కైలాస యాత్రయందు, శ్రీమహేశ్వరుడు.

శ్లో॥ "నారాయణేతి యస్యాస్తి । దశం నామ మంగళం ।
నారాయణ స్మరన్నాతో । వర్ణింగనీవ పాత్రకః॥"

అని చెప్పియున్నాడు.

218 మరియు—

«శివుడు ప్రసన్నమూర్తియగు స్వరూపముగలిగియున్న వాడు. లేని మనోవాంఛా ఫలదాయకుడనియు. యెవరియొక్క చిత్తము పద్మములవంటివాని. వారియొక్క సేవ చేయుచున్నదో అట్టి భక్తులకు యీలోకమందు, సర్వమును స్వాధీనమైయుండునను—

శివానందలహరియను గ్రంథమునందుండు శ్రీమత్ శంకరభగవత్పాదాచార్యుల వాక్యములు—

219 «ప్రసన్నమూర్తిరగణితఫలదాయకః ఓంనమో నారాయణాయ ఇతిమంత్రోపాసకః వైకుంఠ భవనమ్ గమిష్యతి» అను నారాయణోపనిషద్వాక్యరీతిని, "ఓంనమోనారాయణాయ" అను మంత్రము నుపాసించువాడు వైకుంఠమునుపొందును. అనగా మోక్షములభించును. కలిసంతారణోపనిషత్తులో, «ఆదిపురుషుడయిన, భగవంతుడయిన, నారాయణునియొక్క నామము నుచ్చరించిన మాత్రమున కలిదోషమునుపారద్రోలినవాడగునని బోధించుచున్నది—

220 ఇట్లనే శరభోపనిషత్తులో «ఓంమహాగ్రాసాయ మహాదేవాయ శివః»అని సదాస్మరించుటచే మోక్షములభించుచున్నదనియుం

మవాక్యము— ఓం నమో భర్గాయ మహాదేవాయ శూలినే మహేశ్వరాయ మృత్యుంజయాయ త్రిపురాంతకాయ నమో అస్తు శివ సదాశివాయ సర్వసహాయ నమః.

---

221 మంత్రము—

శ్లో॥ "హరే రామ హరే రామ। రామ రామ హరే హరే।
హరే కృష్ణ హరే కృష్ణ। కృష్ణ కృష్ణ హరే హరే॥"

శ్లో॥ ఇతి షోడశకం నామ్నాం। కలికల్మషనాశనం।
నాతః పరతరోపాయః। సర్వవేదేషు దృశ్యతే॥

ఇతి షోడశకలావృతస్య। జీవస్యావరణవినాశనం॥
తతః ప్రకాశతే పరబ్రహ్మ। మేఘాపాయే రవిరశ్మిమండలీవ (ఇతి)॥

"హరే రామ హరే రామ" అను పదియారు నామములు కలిదోషమును నాశనము చేయును. ఇంతకన్న యెక్కువ వుపాయము సమస్త వేదములయందు లేదు. ఈ పదియారు నామములు పదియారు కళలచే చుట్టబడియుండు జీవునియొక్క ఆవరణమును నాశనము చేసి, మేఘావరణము పోయిన వెనుక సూర్యమండలము ప్రకాశించులాగున పరబ్రహ్మ ప్రకాశము కలుగజేయును.

222 ఈవిధముగనే

"శ్రీరుద్ర రుద్ర రుద్రేతి। యస్తుబ్రూయాద్విచక్షణః
కీర్తనాత్సర్వదేవస్య। సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే॥

223 రుద్రహృదయోపనిషత్తులో—

శ్లో॥ అచింత్యమవ్యక్తమనంతరూపం।
శివం ప్రశాంతమమృతం బ్రహ్మయోనిం।
తమాదిమధ్యాంతవిహీనమేకం।
విభుం చిదానందమరూపమద్భుతం।

ఉమాసహాయం పరమేశ్వరం ప్రభుం।
త్రిలోచనం నీలకంఠం ప్రశాంతం।
ధ్యాత్వా మునిర్గచ్ఛతి భూతయోనిం।
సమస్తసాక్షిం తమసః పరస్తాత్

కైవల్యోపనిషత్.

శ్రీరుద్ర రుద్ర రుద్రయని ధ్యానించువాడు సమస్త పాపములనుండి విముక్తుడగును అట్టి, సమస్త దేవతులను పొగడిన వానినుమాత్రమన్న, చింతించుటకు, చూచుటకు శక్యముగానివాడును, అంతము లేని రూపముగలవాడుగానున్న (ప్రతిదేహమునందున్ను వేరుపడుట లేక, అఖండమైయున్నదో అది అనంతం) మంగళస్వరూపిగాను, ఆదిమధ్యాంతరహితుడుగాను మోక్షస్వరూపుడుగాను, మాయాప్రకారణుడుగాను, అద్వితీయుడుగాను, సర్వవ్యాపకుడుగాను, జ్ఞానానందరూపుడుగాను, ప్రకృతిసంబంధరూపము లేనివాడుగాను; అద్భుతవిగ్రహముగానున్న, ప్రభువుగాను, త్రినేత్రములు నీలకంఠముగలిగి పార్వతితోగూడియుండెడు పరమేశ్వరుని ధ్యానముచేసి మననశీలురు సమస్తమునకు ఉపద్రష్టయు, అజ్ఞానముకంటె పరమైన సమస్తభూతములను సృష్టించియుండు పరబ్రహ్మమును పొందెదరు.

---

224 మరియు శ్లో॥ జేన ఏకోనారాయణః। నద్వితీయోస్తికశ్చిత్।
నారాయణుడొక్కడే దేవుడు రెండవవాడు లేడు.

2.5 (నారాయణోపనిషత్)

శ్లో॥ ఏకోవా రుద్రో నద్వితీయాయతస్థు।

రుద్రుడద్వితీయుడగుటవలన బ్రహ్మవేత్తలు, రెండవవస్తువ కొరకు నిలువకపోయిరి.

226 (శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్).

శ్లో॥ ఏక ఏవశివోనిత్య। స్తతోన్యత్సకలంమృషా।

నిత్యుడగు శివుడొక్కడేను. వానికన్యమంతయు లేనిది.

227 (శరభోపనిషత్)

అతఃపరంనాన్యదణీయసంహి।

పరాత్పరం యన్మహతో మహాన్తం

యదేకమవ్యక్తమన న్తరూపం

విశ్వంపురాణంతమసః పరస్తాత్ ॥

ఏది పరాత్పరమై మహత్తుకంటె మహత్తైనదియో అదియే సూక్ష్మమునకంటె సూక్ష్మమైనది దీనికంటె సూక్ష్మమైనది మరేది యు లేదు. అది అజ్ఞానముకంటె పరమైందుండునదియును ఇంద్రియ ములకగోచరమును అనన్తస్వరూపమును ప్రపంచరూపమును ఒకటి యు నై యున్నది.

228 (తైత్తిరీయోపనిషత్తు)

శ్లో॥ ఏకస్తథాసర్వభూతాన్తరాత్మరూపం

రూపం ప్రతిరూపోబభూవ

సమస్త భూతములయందుండు ఒకటియైన పరమాత్మ ప్రతి ఆకారమునుగురించి సమానరూపముగలవాడై యున్నాడు.

శ్లో॥ నిత్యోనిత్యానాంచేతనశ్చేతనానామేకః॥

నశించేవాటిలో నశించనివాడై బ్రహ్మాదిసర్వజీవులకు చేతన స్వరూపుడై యుండు పరమాత్మయొక్కడు రెండవది లేనివస్తువుకటే.

229 శ్లో॥ ఏకోదేవస్సర్వభూతేషుగూఢః

స్వయంప్రకాశమానుడగు పరబ్రహ్మమొక్కడే సర్వ భూతములయందు రహస్యముగానున్నాడు.

230 శ్లో॥ ఏకోవిష్ణుర్గతిశ్చేషు । జంగమస్థావరేషు చ
తైలంతిలేషు కాష్ఠేషు । వహ్నిః క్షీరే ఘృతంయథా॥

తా॥ నువ్వులయందు నూనె—అగ్నిమథనకాష్ఠములయందు నిప్పు—క్షీరమందు నెయ్యివలెనే ఒక్కడగువిష్ణువు జంగమస్థావరములయందున్నాడు.

231 (వాసుదేవోపనిషత్॥)

శ్లో॥ ఏకఏవహిభూతాత్మా భూతేభూతేవ్యవస్థితః। ఏకధాబహుధాచైవ
దృశ్యతేజలచంద్రవత్

తా॥ సర్వస్వరూపుడగు ఏకపరమాత్మ ప్రతిభూతమందున్నవాడయు, జలమందుండుచంద్రునివలెనే, ఏకవిధముగాను బహువిధములుగా చూడబడుచున్నాడు.

232 శ్లో॥ ఏకమేవాద్వితీయంబ్రహ్మ

తా॥ సజాతివిజాతి స్వగతభేదరహితముగ ప్రకాశించునది పరబ్రహ్మమొక్కటేను.

233 (అధ్యాత్మోపనిషత్.)

శ్లో॥ సర్వభూతేషుయేనైకం । భావమవ్యయమీక్షతే
అవిభక్తంవిభక్తేషు । తద్జ్ఞానం విద్ధిసాత్త్వికమ్॥

తా॥ ఏజ్ఞానముచేత సమస్తభూతములయందు అఖండమయినట్టిన్ని, నాశనరహితమైనట్టిన్ని, ఏకమైనపరమాత్మస్వరూపమును ఎవ్వడుచూచుచున్నాడో ఆజ్ఞానమును సత్వగుణమువలన, పుట్టినదాన్నిగాను తెలియుము.

234 శ్లో॥ ఏకస్తద్వైతభగవాన్ । భాతానారాయణప్రభుః

తా॥ సమస్తమువిష్ణుప్రభువగు భగవంతుడయిన నారాయణుడొక్కడేయని తెలిసికొనుము.

235 (మహాభారతము.)

శ్లో॥ ఏకఏవపరోహ్యాత్మా। భూతేష్వాత్మన్యవస్థితః

తా॥ నను సర్వభూతములయందుండువానిగ నెఱుంగుమని చెప్పెను.—

236 (శ్రీవిష్ణుపురాణమ్) ఇత్యాదిశ్లోక స్మృతిప్రమాణములు భేదవాదపరబ్రహ్మమైన శివుడొక్కడేయని నిస్సంశయముగ సిద్ధించెను.—

237 (నిరాలంబోపనిషత్.)

శ్లో॥ శివాయ విష్ణురూపాయ । శివరూపాయ విష్ణవే
శివస్య హృదయం విష్ణు । ర్విష్ణోశ్చ హృదయం శివః
యథాంతరం న పశ్యామి । తథా మే స్వస్తిరాయుషి
యథాంతరం న భేదాస్స్యు । శ్శివకేశవయోస్సదా॥

తా॥ విష్ణురూపముగానుండు శివునిగురించిన్ని, శివరూపముగానుండు విష్ణునిగురించిన్ని—నమస్కారము. శివునియొక్క హృదయమే విష్ణువు. విష్ణువుయొక్క హృదయమే శివుడు. ఎట్లు యిరువురిలో భేదము నాకగుపడదో అట్లు నాకు సంతోషము, ఆయుస్సు కలుగు. గాక శివకేశవులలో భేదము లేదు.

238 శ్లో॥ విష్ణోరన్యంతు పశ్యంతి । యే మాం బ్రహ్మాణమేవచ
కుతర్కమతయో మూఢాః । పచ్యంతే నరకేష్వధః
యే చ మూఢా దురాత్మానో । భిన్నం పశ్యంతి మాం హరేః
బ్రహ్మాణంచ తథా తేషాం । బ్రహ్మహత్యాసమం త్వఘం॥

తా॥ నన్నైనను బ్రహ్మదేవునైనను, విష్ణునికంటె, అన్యముగా నెవరు జూతురో॥ మరియు॥ మామువ్వురకు భేదంబెవ్వరు కల్పింతురో వారలు మహానరకంబులం బొందుదురనియు బ్రహ్మహత్యాదోషమును బొందుదురనియు శ్రీమహేశ్వరుండు చెప్పియున్నాడు.

239 (భవిష్యత్పురాణం॥)

శ్లో॥ హరిః శివశ్శివస్సాక్షా । చ్ఛివ ఏవ హరిస్స్వయం
తయోర్భేదం ప్రకుర్వాణః । ఘోరం నరకం వ్రజేత్॥

తా॥ పాషాణాత్మాత్ శివుడు శివుడే స్వయం పాపస్వరూపుడు ఇనుపురకు భేదం కెవరు కల్పింతురో వారు, రౌరవనరకము పొందుదురు.

శ్రీ

వినాయకచవితిపద్యములు.

240 విఘ్నేశ్వరషోడశనామశ్లోకాః.

(1) సుముఖశ్చైకదంతశ్చ కపిలో గజకర్ణకః।
లంబోదరశ్చవికటో విఘ్నరాజో గణాధిపః॥
(2) ధూమకేతుర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః।
వక్రదంతశ్శూర్పకర్ణో హేరంబస్స్కంధపూర్వజః॥
(3) షోడశైతాని నామాని యఃపఠేచ్ఛృణుయాదపి।
విద్యారంభేవివాహేచ ప్రవాసేనిర్గమేతథా॥
సంగ్రామేసర్వకార్యేషు విఘ్నస్తస్యనజాయతే॥

విఘ్నేశ్వరషోడశనామావళిః.

(1) సుముఖాయనమః
(2) ఏకదంతాయనమః
(3) కపిలాయనమః
(4) గజకర్ణికాయనమః
(5) లంబోదరాయనమః
(6) వికటాయనమః
(7) విఘ్నరాజాయనమః
(8) గణాధిపాయనమః
(9) ధూమకేతవేనమః
(10) గణాధ్యక్షాయనమః
(11) ఫాలచంద్రాయనమః
(12) గజాననాయనమః

(13) వక్రతుండాయనమః (15) హేరంబాయనమః
(14) శూర్పకర్ణాయనమః (16) స్కందపూర్వజాయనమః

ఇతిషోడశనామావళి స్సమాప్తః.

---

241. భగవంతునిస్మరించే పద్ధతులు

(1) దీక్ష— మనస్సు పట్టుదలగానుంచుట.
(2) నిష్ఠ—శుచిగానుంచుట.
(3) దృష్టి—ఏవస్తువుమీదనైనను భ్రూమధ్యమునుండి నేత్రములనుగురిగానుంచుట.
(4) అంతరంగదృష్టి— } అగ్నిలో లేక "మనోనేత్రశ్శ్ప శక్తి"
(5) మనోనేత్రదృష్టి-- } మనో నేత్రముచే చూడినమనోనేత్రమనబడును. మఱియన్ని ఆత్మలో ఊహించుట.
(6) నేత్రదృష్టి—ఏవస్తువునైనా కళ్లతో చూడడము.
(7) జ్ఞానదృష్టి—తెలివితో చూచుట.
(8) ధ్యాన—తలచుట.
(9). అద్వైతమంత్రము—పరమరహస్యమైనమంత్రము రాజయోగము.
(10) ద్వైత తిరుమంత్రము—పరమ రహస్యమైన మంత్రము.
(11) విశిష్టాద్వైతమంత్రము—పరమరహస్యమైనమంత్రము.
(12) నీమము—నీతి—తిన్నటిమార్గము మంచినడత సత్యప్రవర్తనగానడుచుట.
(13) జపము—108 పూసలుగల తులసిమాలతో పరమరహస్యమైన మంత్రమును నేత్రములను మూసుకొని కుడిచేతి అంగుష్టము పవిత్రపువేలు అనగా నడిమిపెద్దవేలు మధ్యనుంచి అరచేత నునిచి రెండువేళ్లగోళ్లుకలిపి కో

మధ్యనుంచి చిన్నవేళ్లు మధ్యనుంచి చిన్నవేళ్లుతో ఒక
ఒక పూస మొదటిపూస మొదలుకొని తుదిపూసవరకు ఒకవ
ర్యాయము లేక ... నను వ్యాసముగా నుచ్చరించుచు జ
రుపుచుంది జపము నబడును.

(14) పాదసేవన—పాదసేవను—భగవంతుని వేడుకొనుట.

(15) నుతి—
(16) స్తోత్రము— } స్తుతి-నిష్ట-దృష్టి-ధ్యాన-వీటిని మనస్సు
(17) స్తవము— యందు నిలిపి భగవంతుని కొనియాడుట.

(18) స్మరించు—స్మరించు—ఒకవస్తువును తలంచడము. జ్ఞాపకము చేయుట.

(19) స్మరణము భగవంతుని పలుమారు లేక వేమారు జ్ఞాపకములోనికి తెచ్చుకొనుట.

(20) మనోధ్యానము—మనస్సునందు తలంచుట

(21) ఆత్మధ్యానము—ఆత్మలో తలంచుట

(22) వాగ్రూపముగా ధ్యానించుట—నోటిలో తలంచుట-ఉచ్చరించుట.

(23) మౌనము—గృహస్థమార్గమునందుండి కొంతసేపు నోరు తెరవక మనస్సున ధ్యానించుటేగాని వాక్కు బంధనకూడదు.

(24) విగ్రహారాధన—విగ్రహమునకు శుద్ధోదక గంధ పుష్ప దీప ధూప అక్షత నారికేళ తాంబూల దక్షిణ పంచామృత పండ్లు ఫలహార అన్నము కూరలు వగైరాల నైవేద్యములపూజతో 197 వ సంఖ్యలో చెప్పినప్రకారం స్వామికి అర్పణచేయుట.

(25) శక్తి-అమ్మవార్లు-పోతురాజు మొదలైన విగ్రహ గ్రామీన విగ్రహములకు పైన ఉదహరించిన ఆరాధనలతో సేవ హించిన అనగా దున్నపోతులను మేకలను కోళ్లను బలియిచ్చుట.

(26) కాళీ—కుంభములో దున్నపోతులను మేకలను కోళ్లను నరబలి యిచ్చుట. భరతఖండమునందు ఇప్పటి రాజధానిలో నరబలి నివర్తించినారని స్పష్టముగా చెప్పవచ్చును. మఱిన్నీ ఈ రాజధాని మహా (Highness) గొప్పరాజధానియగునని జనులు పొగడుచున్నారు. గనుక ఈ రాజధాని ఈ యుగము మారేవరకు స్థిరముగనుండునని నమ్మవలసినదే!

(27) (1)దేవాలయములకుగాని(2) గొప్పగొప్ప ప్రభువుల దర్శనమునకుగాని (3) గురు సన్నిధానమునకు వెళ్లినపుడుగాని (4) బంధువర్గ సమూహములకు వెళ్లినప్పుడుగాని (5) స్నేహితుల కలువబోయినపుడుగాని (6) వేశ్య గృహములకు వెళ్లునపుడుగాని రిక్త హస్తములతో వెళ్లుట ఉచితము గాదు. ఐతే వారి వారి అంతస్థును బట్టి నడువవలెను. గొప్ప ప్రభువులకు పుష్పబంతిన్నీ నిమ్మపండున్ను వారి చేతికి యిచ్చుట మహాగొప్పమరియాదయగును.

మంత్రములనుజపించేవిధము.

243 ఈకలియుగమునందలి జనులెల్లరును, నల్పమతులునల్పాయుష్కులు గనుక, తపో యోగ ధ్యాన, ధారణలచేత కడతేరుట మిక్కిలిదుర్లభమని యోచించి కలిసంతారోపనిషత్తులనే మొదలయిన వేదములనునిర్ణయించబడ్డవి—ఆ వేదములును ఈగ్రంథమునందు ముద్రించబడెను. వేదములను చదివినయెడల మోక్షము అతి చేరనుండునని యోచించుకొనవలయును.

244 అధర్వణంతుని అనంతనామములకు ఈగ్రంథమునందు ముద్రించిన మంత్రములే ప్రధానమైనవి. అనివేదములు ఘోషించుచున్నవి—గనుక వాటినిపఠించి మోక్షమార్గము నెరుగవలెను. గాని యింతకన్నా యెక్కువ ఉపాయము సమస్తవేదములయందు జల్లించి వెదకి చూచినను కనుపడలేదు.

245 సప్తకోటిమంత్రములలో ఈదిగువముద్రించిన మంత్రములే కలిమానవులు పఠించి కడతేరుటకు సులభమయినవని వేదములు తెలియ పర్చుచున్నవి. గనుక కలియుగమునందు ఈమంత్రములేపఠించి చాలాభక్తులు కడతేరియున్నారు.

మంత్రములను జపించేవిధము.

246 నానావిధగ్రంథములను చదువవలయుననెడి భ్రాంతిని విడిచిపెట్టి భగవత్స్మరణచేయుటకు ఆధారమైనట్టి, దీక్ష, నిష్ఠ, ధ్యాన,దృష్టి, ఈనాలుగింటిని మనస్సుయందుసలిపి దిగువనుదహరించిన ప్రకారం మంత్రములను పఠించవలెను.

247 మానవజన్మమందు పుట్టినజనులలో పామరులు గార్హస్థ్యమనగా గృహస్థుడగువాడు, తన, భార్య, పుత్ర,బంధువులతుండు లీలగా సంచరించుచు వ్యాపకములవల్ల తగనిబాధలుపొందుచున్నవారున్ను, మరిన్నిపైని ఉదాహరించిన ప్రకారం కలియుగమునందున్న జనులందరు, నల్పమతులు, స్వల్పాయుష్కులు, గనుక, తపోయోగ, ధ్యాన, ధారణలచేత కడతేరుట యుకాదుగనుక, దిగువనుదహరించిన మంత్రములను, దీక్ష, నిష్ట, ధ్యాన, దృష్టి, ఈనాలుగింటిని సంపూర్ణమనస్సుయందు నిలిపి భక్తి శ్రద్ధలతో త్రికరణశుద్ధిగా అనగా—యితర తలంపులుమాని— చెవులతోవినినను గాని, చదివి వాక్కువల్ల ఉచ్చరించుటవల్లగాని మననధ్యానమువలనగాని, ఏ ప్రతం

మందయినా పులిచర్మముగాని, కృష్ణాజినము అనే లేడిచర్మముగాని; దర్భాసనమనగా, దెంట్రికలతో చేసిన చిన్నఆసనముగాని లేదా తెల్లనితువాలుమీద పద్మాసనమువలె మఠము వేసుకొని కూర్చుని 108 తులసిపూసలుగల జపమాలతో 242వద్దతి 12వ సంఖ్యలో వివరించిన ప్రకారము జపించవలెను. ఉత్తభూమిమీద కూర్చుని జపించకూడదు. గృహస్థాశ్రమస్థులకు పద్మాసనము శ్రేష్ఠమయినదియగును. అనగా బాసికపట్టుఅనబడును.

248 శివమంత్రమనిన్నీ, విష్ణుమంత్రమనిన్నీ వీరియువురకు భేదమెంచక. సమముగా స్మరించినసుగాని, లేక వారి—వారి—ఇష్టానుసారమైన మంత్రములను త్రికాలములయందు అనగా ప్రాతఃకాలము! మధ్యాహ్నకాలము, సాయంకాలములయందుగాని, లేక తీరుబాటున సమయములయందు ధ్యానించినసుగాని మోక్షము కరస్థమైయుండును. అనగా అరచేతనుండును. ఇందుకు సందేహమేమియు లేదు.

249 శివకేశవులలో భేదమేమియు లేదు.

శ్లో॥ శివాయవిష్ణురూపాయ । శివరూపాయవిష్ణవే
శివస్యహృదయంవిష్ణు । ర్విష్ణోశ్చహృదయం శివః
యథాంతరంనపశ్యామి । తథా మేస్వస్తిరాయుషి
యథాంతరంనభేదశ్చ్య । చ్ఛివకేశవయోస్సదా॥

250 శ్లో॥ ఏకోదేవః కేశవోవా । శివోవాఏకఏవనః॥

తా॥ విష్ణువయినను శివుండయినను నొకడేదేవుడని తలంచుము. వీరియువురకు భేదమెవరు కల్పింతురో వారు రౌరవనరకముం బొందుదురని భవిష్యత్పురాణమునందు చెప్పియున్నది. మంత్రములు జపించేవిధము ముగించబడినది.

251 శ్లో॥ (1) క్షుధాతురాణాం న రుచి ర్న పాకం
(2) కామాతురాణాం న భయం న లజ్జా
(3) నిద్రాతురాణాం న సుఖం న శయ్యా
(4) విద్యాతురాణాం న నిద్రా న హారిం॥

---

252 శ్లో॥ జన్మనా జాయతే శూద్రః । కర్మణా జాయతే ద్విజః ।
వేదపాఠం తు విప్రాణాం । బ్రహ్మజ్ఞానాత్తు బ్రాహ్మణః॥

253 శ్లో॥ అల్పబుద్ధిస్సుఖం నైవ । గురుబుద్ధిర్విశేషతః
పరబుద్ధిర్వినాశాయ । స్త్రీబుద్ధిః ప్రళయాంతికః॥

254 ఈశ్లోకములను పఠించి అన్వయమును గ్రహించినవారు పూర్ణాత్ములగుదురు.

౬౫.

పరబ్రహ్మసేవనం

255 శ్లో॥ దైవాధీనం జగత్సర్వం
మంత్రాధీనంతు దైవతం
తన్మంత్రం బ్రాహ్మణాధీనం
బ్రాహ్మణో మమదేవతా॥

256 తా॥ ఈలోకమంతయు దైవాధీనమై యుండును.
ఆదైవము మంత్రాధీనమైయుండును.
ఆమంత్రము బ్రాహ్మణాధీనమై యుండును.

257 కాబట్టి బ్రాహ్మణులు నాకు దైవమని కృష్ణమూర్తి ఆనతిచ్చెను.

258 బ్రాహ్మణులనగా—శ్రుతి॥ శ్లో॥ బ్రహ్మజ్ఞానాత్తు బ్రాహ్మణః అనునట్లు బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్య శూద్రాదులు ఈనాలుగు వర్ణములలో ఎవరైనను బ్రహ్మజ్ఞానము పొందినవారె బ్రాహ్మణులనబడుదురు.

259 శ్రుతి శ్లో॥ "అభ్యాసానుసారీ విద్యా" అనునట్లు అభ్యాసముతలన విద్యవచ్చును. గావున ఈదిగువనుదాహరించిన మంత్రి మంత్రార్థ మంత్రమూల మంత్రిసారములనెడు మంత్రములను సాధనముచే పఠించినయెడల మోక్షము చేతనుండును.

260 శ్రుతి॥ శ్లో॥ "అనభ్యాసేవిషంమంత్రి" అనునట్లు అభ్యాసములేనివారికి మంత్రిమే విషముగానుండును గావున చలించక ముఖ్యముగా మంత్రిసాధనము నభ్యసించి మోక్షముచెందినవారము కులగురు. వైకుంఠము చేరుదురు.

మంత్రి మంత్రార్థ మంత్రిమూల మంత్రిసారములయొక్క అర్థము దిగువ నుదహరించబడ్డమైనది.

261 "మంత్రి మంత్రార్థ" మనగా॥ శ్లో॥ "మంత్రాధీనంతు దైవతం" అను వేదశ్రుతినిబట్టి అద్వైతము మంత్రాధీనమై ఉన్నది. మరియున్ను దైవమే మంత్రమనబడును. ఇట్లు వివరించి చెప్పడమే అర్థమగును"

262 "మంత్రిమూల" మనగా అద్వైతముయొక్క చర్యలనబడును.

263 "మంత్రింసార" మనగా "మోక్షవైకుంఠము లే" మంత్రి సారములనబడును.

మంత్రములయొక్క సాధనము.

264 ఈదిగువ నుదహరించిన మంత్రములు మరణకాలమునందు పలికినయెడల పుణ్య పాపములు రెండున్ను నశించి బ్రహ్మ

కదయుకలుగుచున్నది. సాధారణముగా మంత్రములు మరణకాలమున వాక్కునందు రావేరవు గనుక—శ్రుతి—అభ్యాసానుసారీ విద్యా"

తా॥ "అభ్యాసమువలన విద్యవచ్చును" గావున, శ్రవణ మనన సంత్రిములసాధనము నభ్యసించవలయును. శ్రుతి॥ "అనభ్యాసే విషం శాస్త్రం"—తా॥ "అభ్యాసములేని వారికి, శాస్త్రమే విషముగా నుండును." గావున ముఖ్యముగా మంత్రసాధనము నభ్యసించవలయును. లేనియెడల పట్టుబడ నేరదు. శ్రుతి॥ "అభ్యాసేనకాంచనవిద్య" అని గాల్వరలో చేసిన అందే మార్గము.

265 కలియుగమునందున్న జనులు పొట్టకొరకు పాటుపడి ద్రవ్యము సంపాదించితేగాని జరుగదు. గనుక ఎప్పుడైతే తీరుబాటు సమయము కలుగున్నదో ఆయావేళలయందు మంత్రములను సాధనము చేయువలయును.

266 ఎటువలె ననగా—నీ—ఉచ్ఛ్వాస—నిశ్వాసముల—మార్గముగా "హంసోహ"మని అజపగాయత్రియనెడి ప్రాణగాయత్రి జీవాత్మ తనకు తానే—"నేనే—బ్రహ్మము—నేనె బ్రహ్మము—అని (నీవుఎంతపనిలోఉన్నప్పటికి) ఎట్లు జపించుచుండునో అటువలెనే నీమనస్సుమంత్రములను జపించుచున్నయెడల మరణకాలమున నీబంధుజనముల, నీవ్యాధిని మరిపించి, నీవాక్కు—మంత్రములు పలుకును.

267 నీవు నిద్రించుచున్నప్పుడు నీ—జీవాత్మ—నయిన శ్రద్ధాహారించిన ప్రకారము ఎడతెగక జపించుచునే యుండును.

268 అటువలెనే—నీమనసు—నీమాయలు నిద్రయందున్ను, మరణకాలమున—నీ—నిజ నిద్రలో నున్ను, మంత్రములను జపించుచున్న యెడల (1) నీ జీవాత్మ (2) నీ పుణ్యాత్మ

(3) పాపకర్మ (4) నీవు పఠించుచున్న మంత్రములు ఈనాటివున్న పరలోకమునకు వెళ్లినను. అప్పట్లో నీభక్తివల్ల పఠించిన మంత్రముల బలముచే నీ పుణ్య పాపములు నశించి యున్న యెడల బ్రహ్మైక్యమునం దెందుదువు జనన మరణములు నశించి వైకుంఠమునందే యుందువు కాబట్టి—

269 ఉదిగునట్టి మంత్రములను ఏదినమునుంచి పఠించు చున్నావో అప్పటినుంచి మరణాంతకాలమువరకు పఠించుచున్న యెడల నీ సాధనముచే—నీ మనస్సునందే—ఆ మంత్రములు నిలిచి మరణనిద్రలో పఠించుచూ (పైనిఉదహరించిన ప్రకారము) పరలోకమునకు జేరి చేయును. ఈవిషయమై 154 పత్రము 373వ సంఖ్యను చూడుము.

270 ఏమో పాపిసినాను అనే తలంపు తలుచుకుడీ. సమ్మతి "భగవంతునివాచ"

గీ॥ "నన్ను చేరంగ దలచెడు నరులకెల్ల
కర్మ లేశంబు గూడదు గానవతని
కర్మమంతయు దీరినగాని నను చు
కాచియుండెదరి కర్మ మ్ముగడచి చని యె॥"

అను శ్రుతి చెప్పిన మానవుడు పూర్వజన్మ కర్మవశంబున సుఖ దుఃఖములు పొందుచు పైన 264-265-266-267-268-269 సంఖ్యలలో ఉదహరించియున్న ప్రకారం భగవత్ స్మరణ స్ఫురింప చేసికొని ఇద నృథగిను చేసిన పుణ్యపాప కర్మలు భక్తివలనే నశింపుచేసుకొనిన యెడల పైనిభగవంతుని వాక్యలో ఉదహరించిన ప్రకారము అభగవంతుడు కా[illegible]ని మానవుడు పరలోకము చెందినప్పుడు మానవుడు చేసిన [illegible] విషయమై అమానవునకు బ్రహ్మైక్యము కలుగ చేయును.

క॥ భక్తి మూలంబిదియ్యమ్మ
భక్తి దొరికించు భోగభాగ్యములిచ్చు
భక్తి బ్రహ్మైక్యంబిడు
భక్తి నిచేకొనినవారె ధన్యులు ధరణిన్.

ఈవిషయము త్రింశుకూడా చెందుచున్నదిగాన త్రింశుకూడ యీ గ్రంథమునందున్న మంత్రములను సాధనములోనికి తెచ్చుకొనినచో పదవి చెందవచ్చును.

మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రమూల—మంత్రసారము.

తారకమంత్రమనగా.

ఓమ్

[illegible]

— వ్యాఖ్య —

271 సప్తకోటి మంత్రములకు ప్రణవమే తల్లి. సనకసనందన సనత్కుమార నారదాది యోగులు అష్టాక్షరముతో చేరిన మంత్రములను పఠించుటచేతనే. త్రిలోకపూజ్యులైరి. ప్రణవప్రభావము వర్ణింపనెవరికి శక్యముకాదు.

272 సకలమంత్రములకు మొదట ప్రణవమనే ఓమ్కారము ప్రధమస్వరముగానున్నది. ఒకపర్యాయము ఓంకారము నుచ్చరించినమాత్రమున—హరి—హర—బ్రహ్మలను—ధ్యానము చేసినట్లగును. వేదములయందు ప్రతిపాదింపబడి యున్నది. అజపగాయత్రిమహామంత్రమగును. అజప అనగా. ప్రకృతి—గాయత్రి—అనగా—ఓం—కారమును నమ్మి యెవరు జపించుచున్నారో వారిని రక్షించు నదని భావము.

273 అద్వితీయ బ్రహ్మ భగవంతుడని నిశ్చయింపబడినది. ఆభగవంతుడే ఓం కారస్వరూపుడని చెప్పబడును, ఆ ఓం కారము...

[మంత్ర — మంత్రార్థ — మంత్రమూల — మంత్ర సారము.]

"అ-కార-ఉ-కార-మ-కారములు" చేరి ప్రణవమాయెను. అ-కార మనగా-బ్రహ్మ ఉకారమనగా విష్ణు. మకారమనగా మహేశ్వరుడు. దీనినే పెద్దలు ప్రణవమని చెప్పుదురు. ప్రణవమనే ఓంకారమును పరబ్రహ్మమని వేదములు ఘోషించుచున్నవి.

274 అఖిల ప్రపంచ నిర్మాణమునకు నాధారాధేయ రూపమున నున్నదియు, 'ప్రణవమే' ప్రణవార్థము నెరిగినవారే బ్రహ్మజ్ఞానులనియు మంత్ర తంత్రములెల్ల ప్రాణమైయున్న ప్రణవముయొక్క అర్థమును దెలిసికొనక యాచరించిన జప తపో యోగ ధ్యాన మౌనాది సాధనము లెల్ల నిష్ఫలమగుననియు పెద్దలు చెప్పుదురు.

275 తరువులకు జలమును వనితలకు పాతివ్రత్యమును పురుషులకు వివేకమును గృహములకు బునాదియు నాధారముగానున్నట్లు. సకలమంత్రములకును ప్రణవమనే ఓంకార మాధారముగా నున్నది. ఇందుకు సమ్మతి:—

276 శ్లో॥ ఓంకారంప్రణవో దేవః ఓంకారం ప్రథమస్వరం
ఓంకారాత్ ప్రభవం సర్వం త్రైలోక్యం సచరాచరం.

277 తా॥ ఈచరాచరాత్మకంబగు త్రిలోకములున్ను, సమస్తమైన వేద వేదాంగేతి హాసంబులును, ఓంకారమువలనే జనియించెను. ఆ ప్రణవ స్వరూపుండగు పరబ్రహ్మ పంచముఖములై, పంచకర్తలై, పంచభూతములై, పంచవర్ణములై యున్నాడు.

278 శ్లో॥ "పంచబ్రహ్మ పరబ్రహ్మ పంచరూపం తు ఈశ్వరం
పంచభూతాత్మకో ఈశ। పంచవింశతితత్వతః."

అనియున్నది గనుక సమస్తమునకు సృష్టిస్థితిలయములకు కారణ భూతుండు సర్వేశ్వరుండొక్కడే యని భావము.

279 శ్లో॥ బ్రహ్మావిష్ణుశ్చరుద్రశ్చ । ఈశ్వరశ్చసదా శివః॥

తా॥ బ్రహ్మ విష్ణు, రుద్ర, ఈశ్వర, సదాశివులు ఈప దునగున్న పంచభూత అధి దైవతములని తెలిసికొనవలయును.

280 తత్వం॥ "నాదంబతి జాగ్రతగా విను మనసా,

ప్రణవానాదం నాదంబతి జాగ్రతగా వినుమనసా॥"

అని పాడినటువలె, ప్రణవనాదము ఎటువలె ధ్వని నిచ్చుననగా:—

ఇందుకు నమ్మతి:—

281 పద్యం॥ "కీటకమును దెచ్చి భ్రమరము

పాటవమున పరిభ్రమింప భ్రాంతంబై

తత్కీటకము భ్రమరరూపము

పాటించి వహించు గాదె భవయోగమునన్."

అను శ్రుతివాక్యప్రన 35 వ పత్రి 65 వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకా రం భ్రమరమనే తుమ్మెద కీటకములు అనేపురుగులను దెచ్చి తాను చేసిన మట్టిగూటియందు నునిచి ఝూంకరించి ప్రతిదినము ఆగూ టిమట్టు తిరుగుచు ప్రణవనాదం అనగా తనయందున్న ఓం అనే ఝూంకారనాదమును ప్రయోగించినమీదట పక్షదినములు కాగానే పురుగులు తుమ్మెదస్వరూపముల బొంది ఎగిరిపోయినటులనే ప్రణ వమనే ఓంకారనాదము జీవమిచ్చునదని భావము. ఓం-రక్షించునని అర్థమగును.

282 శ్లో॥ "అకారోవహ్నిరిత్యుక్తం । ఉకారస్సూర్య ఉచ్యతే ·

మకారశ్చంద్రయిత్యుక్త । ఏతత్తారక లక్షణమ్."

283 తా॥ బ్రహ్మప్రణవమందలి అకార ఉకార మకారములచే అగ్ని సూర్య చంద్రుల గాభున ఆమండలత్రయ మధ్యగతంబై వె లుగునది తారకము అనగా ప్రణవము॥

[మంత్ర-మంత్రార్థ-మంత్రోచ్చార-మంత్రసారము]

284 శ్లో॥ అకారం బ్రహ్మరూపంచ
ఉకారం విష్ణురూపకం
మకారం రుద్రరూపంచ
త్రిమూర్తి ప్రణవాత్మకం

టీక॥ ఈ బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రులయందు అంగములైన విరాట్ అనె ప్రణవము ఓంకారమాయెను.

శ్లో॥ అకారాత్ప్రభవేత్ బ్రహ్మ జాంభవానసంఖ్య ఉకారాత్ప్రభవే దుపేంద్రో హరినాయక। మకారాత్ప్రభవేత్ శివస్తు హనుమాన్ కృత॥

శివ

(1) ద్వ్యక్షరి-రెండు అక్షరముల మంత్రము

285 శివ—అనగా—భువనేశ్వరి—లక్ష్మి—పార్వతి యని అర్థమగును.

286 లోకములో శివ—శివ—యని అందురు. పార్వతిమొదలైనటువంటి వారిని తలంచినట్లగును.

287 (2) శ్లో॥ "శివరూపాయ విష్ణవే" యని వేదములందు చెప్పుచున్నది గావున నిదిశివుడనికూడా భావించుకొన వచ్చును. శివ గా పైని ఉదాహరించిన ప్రకారం లోకములో "శివ-శివ" యని కలసి ఎవరైతే పలుకుచున్నారో వారు ఈశ్వరుని . పార్వతి మొదలైనటువంటి వారిని కూడా తలంచిన వారగుదురు.

288 (3) శివ అనగా శుభప్రదమైనటువంటి స్వరమగును.

బ్రహ్మ.

(2) ద్వ్యక్షరి. రెండు అక్షరముల మంత్రం.

289 బ్రహ్మ—అనగా త్రిమూర్తులలో మొట్టమొదట ప్రపంచమునున్ను, భూతములనున్ను విచిత్రముగా సృష్టించిన వాడని భావము. శివుడు. లోకేశుడు. భువనత్రయుడు—మూడు లోకములకు కర్త.

విష్ణు.

(3) ద్వ్యక్షరి. రెండు అక్షరముల మంత్రం.

290 విష్ణు—అనగా—త్రిమూర్తులలో 2 వ దేవత. అనంతుడయి ఆసృష్టించిన భూతములను పోషించు వాడనబడును. విష్వక్సేనుడు.

రుద్రుడు.

(4) త్ర్యక్షరి మూడు అక్షరముల మంత్రం.

291 రుద్రుడు—అనగా—త్రిమూర్తులలో 3 వ దేవత. జీవములను చంపను కడపట జగమును హరించువాడని భావము. శివుడు. సాంబమూర్తి.

292—త్రిమూర్తుల ఒక దేవుని భావము.

[మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రమూల—మంత్రసారము.]

ఈశ్వర

(5) త్య్రక్షరి. మూడుఅక్షరములమంత్రం.

293 ప్రణవ శబ్దమందలి ఈశ్వర ప్రభువులైన బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రేశ్వర సదాశివులనబడుదురు. సర్వవ్యాపి అంతటా నిండియున్నవాడు. ప్రపంచమందు అంతరాత్మ అంతర్యామి ఐనవాడు.

294 ఈశ అనగా ప్రభువు.

295 పరమేశ్వరుడు అనగా కేవలము జగత్తుకుప్రభువనే అధిపతి శివుడు.

296 పరమేష్ఠి అనగా కేవలము సాక్షాత్కారముగా బ్రహ్మ

297 కేవలుడు అనగా పరమాత్మ

298 ఇట్టి సుగుణమైనట్టి నామములుగల ఈశ్వరునిధ్యానించిన తొందల మోక్షము అతిచేరనుండును.

శివుడు

(6) త్య్రక్షరి— మూడుఅక్షరముల మంత్రం.

299 శివుడు—అనగా—త్రిమూర్త్యాత్మకులలో రుద్రుడై జగమును లయింపుచేయువాడని భావము. మఱిన్ని. ప్రసాదోన్ముఖమైన స్వరూపమును గలిగినట్టిన్ని, లెక్కలేని మనోవాంఛాఫల దాయకుడన్ని, ఎవనియొక్క చిత్తము పద్మమువలవంటి వాని పాదములయొక్క సేవచేయుచున్నదో అట్టిభక్తునకు ఈలోకమందు, సర్వమును స్వాధీనమై యుండుననుట. శివానందలహరియనుగ్రంథమునందుండు శ్రీమత్ శంకరభగవత్పాదాచార్యుల వాక్యములు.

శివోహం

(7) త్ర్యక్షరి — మూడక్షరముల మంత్రం.

300 శివోహం — అను పదములో హల్లులు తీసివేయగా సంధి వశమున ఓం అనే శబ్దము మిళితమైయున్నది. అట్టిదే సోహం మంత్ర మగును.

శ్లో॥ "శివఏవసదా ధ్యేయః । శివస్సంసారమోచకః॥"

అనుశ్రుతిప్రకారం "శివోహం" అనే మంత్రమును పఠించినయెడల మోక్షము లభించును.

నమశ్శివాయ

(8) పంచాక్షరి — ఐదక్షరముల మంత్రం.

301 నమశ్శివాయ అనగా ఐదైన పంచాక్షరములనబడును. శివాయ — అనగా — శుభప్రదస్వరూపమైనటువంటి శివునకు నమః నమస్కారమని భావము.

302 (9) "ఓం మహాగ్రాసాయ మహాదేవాయ శివాయ" అనిసదా స్మరించుటచే మోక్షము సంభవించు చున్నదనియుండు వాక్యము;

303 (10) "ఓం మహాగ్రాసాయ మహాదేవాయ, శూలినే, మహేశ్వరాయ, అమృతాయ, త్రిస్థిరుద్రాయ నమో అస్తు॥ శివఏవసదాధ్యేయ శ్శివ స్సంసారమోచకః॥ ఇట్లు శరభోపనిషత్తులో చెప్పయున్నది.

[మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రమూల—మంత్ర సారము.]

జగద్బ్రహ్మాహం

304 "జగద్బ్రహ్మోహం" అను పదములో పాల్గులుగోపింప గానర్థికమువచ్చుం" అనే శబ్దములు ఏకమైయున్నది. జగత్తునకంతా బ్రహ్మస్వరూపము అర్థమగును. ఇట్టి బ్రహ్మమంత్రమును పఠించిన యెడల మోక్షములభించును.

305 శ్లో॥ శ్రుతి॥ "దైవాధీనం జగత్సర్వం
మంత్రాధీనంతు దైవతం॥"

అను శ్రుతివాక్యమున—

306 తా॥ ఈలోకమంతయు దైవాధీనమైయుండును. దైవము మంత్రాధీనమైయుండును. గనుక ఆమంత్రమును పఠించిన వారికి మోక్షము చేకూరుచుండును.

శ్రీ రుద్ర రుద్ర రుద్రాయ

(12) అష్టాక్షరి—ఎనిమిదక్షరముల మంత్రం

307 "శ్రీ రుద్ర రుద్ర రుద్రాయ" అని ధ్యానించువారు సమస్త పాపములనుండి విడుదలబడుదురు అనిన్నీ సమస్త దేవతలను పొగడినవారగుదురనిన్నీ చింతించుటకు చూచుటకు కలవిగానివాడును, అంతరములేని రూపముగలవాడుగానున్ను, ఏది దేనివల్లనున్న వేరుపడుపలకక అఖండమైయున్నదో? అది అనంతమంగళ స్వరూపిగాను, ఆదిమధ్యాంత రహితుడుగాను, మోక్షస్వరూపుడుగాను, మూలోత్పత్తి కారణుడుగాను, అద్వితీయుడుగాను, జ్ఞానానంద రూపుడుగాను, ప్రకృతిసంబంధరూపములేనివాడుగాను, అద్భుతవిగ్రహముగానున్ను

ప్రియుఁడగాను. త్రిమూర్తులు సిలితంతముగలిపిన పరమేశ్వరుని ధ్యానము చేసి మానవులు సమస్తగుణ ఉండ్రియము లక్ష్యము పరించి పర్మును సమస్త భూతములయందు వ్యాపించియుండు పరబ్రహ్మమును పొందుదురు; అద్వైతవర్యంతరమున నో వెన్నమన్నాని.

309 (13) హర హర మహాదేవ. } శ్రీపురసుధాకర
308 (14) హరహర ఉమాపతి శివశంకర. } ము.)

అని స్మరించిన యెడల మోక్షము లభించును.

మ|

(15) స్వ్యక్తి-రెండక్షరములమంత్రి.

310 "రా"—యన్న మాత్రమున సకల పాపములు భ్రష్టములై పోవునని యు —"మ"—యన్న మాత్రమున అవి తిరిగి ప్రవేశింపవనియు పెద్దలు చెప్పుదురు. ఇది సర్వ ననుటకు —"రా"—యన్నదేవ తెరచబడుటయు "మ"—యన్న నోరుమూయఁ బడుటయు ముఖ్యనిదర్శనముగా నున్నది. (2) "రా"—యన్న మాత్రమున యముడు గడగడ వడకును. (3) "మ"—యన్న మాత్రమున వతనిపాశము తెగిపోవును. (4) "రామ"-యన్న మాత్రమున-భవబంధములు నశించును. (5) "రామా"—యన్న మాత్రమున సమస్తకర్మలు భస్మమగును. (6) "రామ"—యన్నను సర్వసంపదలు గలుగును. (7) రామ నామస్మరణ చేసెడివారికి మోక్షము కరస్థమైయుండును.—అనగా అరచేతిముత్యమై యుండును. (8) తారకనామప్రభావము లోకములో వెల్లడిపఱచి పామరులనెల్ల నుద్ధరించుట ఉత్తమము గదా!! ధర్మ—అర్థ—కామ—మోక్షములనిచ్చునది.

[మంత్రి—మంత్రాక్షర—మంత్రమూల—మంత్ర సారము.]

కృష్ణ.

16 ద్వ్యక్షరి—రెండక్షరముల మంత్రం.

311 కృష్ణా—యని సదాధ్యానించుటచే మోక్షములభించును. ఏ పృథివి చిత్రములు ధరించునట్టి కృష్ణుని పదములు మనస్సునందు తలంచుచుండువారికి అష్టజనులకు అసాధ్యకార్యములయినదయినను ఏ కాలమందయినను భయముగలుగ జాలదు. నల్లనిఛాయగల వాడయినందున కృష్ణుడని చెప్పబడును.

క. హరియను రెండక్షరములు
హరియించును పాతకంబు లంబుజనాభా
హరి నీ నామ మహత్త్వము
హరియని పొగడంగ వశము హరి శ్రీకృష్ణా.

గోవింద

17 త్ర్యక్షరి—మూడక్షరముల మంత్రం.

312 గోవిందా—యని సదాధ్యానించుటచే మోక్షము లభించును: భూమినిపడిపోకుండునట్లు యెత్తుటచేత గోవిందుడని చెప్పబడును.

రంగ

(18) ద్వ్యక్షరి—రెండక్షరముల మంత్రం.

313 రంగ అనగా విష్ణు, పోషించువాడు. రక్షించువాడు, ఆనందుడు అని అర్థమగును.

పద్యం: శ్రీరంగ రంగనాయక, శ్రీరంగేశ్వర రంగధామ, రంగనివాస, రంగప్ప రంగమందిర, శ్రీరంగా రంగయ్య మమ్ము రక్షింపగదే అను నట్లు రక్షించు వాడనబడును. శ్రీరంగపట్టణమునందు గొప్ప దేవాలయములోనున్న శ్రీరంగనాయకులు అనబడును.

దేవుడు

(19) త్ర్యక్షరి—మూడక్షరముల మంత్రం.

314 దేవుడు అవ్యక్తముగా ఉన్నట్టి వాడనబడును. స్వయంభువు: స్వప్రకాశకుడు: జగత్తుకలుగజేసినవాడు: పరమాత్మకు భేదము లేనివాడు. (త్రిమూర్తులు.)

315 ఈ గ్రంథము యావత్తు ఈ పరిపూర్ణుని యొక్క మహిమతో ప్రకాశించుచున్నది.

వరద

(20) త్ర్యక్షరి—మూడక్షరముల మంత్రం.

316 వరద—అనగా విష్ణు. వరమునిచ్చువాడని అర్థమగును. కంచిఅనే పట్టణమునందున్న గొప్పగోపురములుగల దేవాలయము లోనున్న వరదరాజులు అనబడును. సంవత్సరమునకు ఒకపర్యాయము గరుడసేవల ఉత్సవము 10 రోజులవరకు జరుగును. గరుడుఅనగా గరుత్మంతుడు, శ్రీకృష్ణుని వాహనము. ఈ ఉత్సవమునకు అనేక జనులువచ్చెదరు. చెప్పతరముగాదు. చూచితీరవలెను.

[యంత్ర-మంత్రార్థ-మంత్రమూల-యంత్రసారము]

హంసోహం

(21) త్ర్యక్షరి—మూడక్షరముల మంత్రం.

317 'హంసోహం'. అనే శబ్దములో హల్లులు లోపింపగా సంధి వశమున ప్రణవమే ప్రధానమైయున్నది. ఆ జపగాయత్రి మంత్రము. జీవియే హంస-హంసయే జీవి అనగా కొంగనున్న హంసనున్న సమముగానుండుననిన్ని భేదము చిక్కదనిన్ని పెద్దలు చెప్పెదరు. నీరున్న పాలున్న కలిపి వాటిముందు పెట్టినయెడల పాలనుపీల్చి నీటినివేరుచేయగలశక్తి హంసముక్కుయందున్నది. గనుక హంస పక్షియనబడెను. కొంగకు అంతశక్తి లేనందున కొంగయనబడెను. హంసప్రభావము చెప్పుటకు శలవికాదని పెద్దలు చెప్పుదురు.

318 ఇడానాడి పింగళనాడులనే రెండునాడులుగలవు. అవి అనగా:—

319 ఇడానాడి అనే చంద్రనాడి ముక్కుకు నెడమభాగద్వారమనబడును.

320 పింగళనాడి అనే సూర్యనాడి ముక్కుకు కుడిభాగమనబడును.

321 రేచకపూరకంబులనెడు నిశ్వాసౌచ్ఛ్వాసలు ఏదోయొక ముక్కురంధ్రముగుండా వెళ్లుచు వచ్చుచుండును. గాని రెండుముక్కురంధ్రములగుండా కలసి వెళ్లుచువచ్చుచుండవు.

322 కుడిముక్కు రంధ్రమునుంచి ఎడమముక్కు రంధ్రముకు ఎడమముక్కు రంధ్రమునుంచి కుడిముక్కు రంధ్రముకున్ను ఇటుల కుడి ఎడమలకు మారి మారి తిరుగుచుండును.

323 శ్లో॥ "ఉచ్ఛ్వాసంచ అకారం" అను శ్రుతి చెప్పిన ప్రకారము లేక ఉచ్ఛ్వాస వెలుపలనున్న వాయువును ఊర్ధ్వరూపముగా అనగా ముక్కు-రంధ్రముగుండా పైభాగముగా గర్భములోనికి లాగునపుడు హాం అనే శబ్దమునిచ్చును.

324 శ్లో॥ "నిశ్వాసంచ సాకారం" అను శ్రుతి చెప్పిన ప్రకారము లేక నిశ్వాస అధోరూపముగా అనగా ముక్కు రంధ్రముగుండా గర్భములోనున్న వాయువును క్రిందికి విడుచునపుడు "సోహం" అనే శబ్దమునిచ్చును.

325 శ్లో॥ "శ్వాసనిశ్వాసహంసశ్చ" అనుశ్రుతి చెప్పినట్లు పైని ఉదహరించిన "హాం" అనే ఉచ్ఛ్వాసశబ్దమున్ను "సోహం" అనే నిశ్వాసశబ్దమున్ను ఈ రెంటినికలిపినయెడల హంసోహం అనే అజపగాయత్రి మహామంత్రమగును. ఈ హంసయే జీవి ఈ జీవియే హంసోహం అనే అజపగాయత్రి మహామంత్రమును పైన చెప్పిన ముక్కు-ద్వారములలో వకముక్కు-ద్వారముగా రేచక పూరకంబులనగా నిశ్వాస ఉచ్ఛ్వాసలుగా శ్లో॥ "జీవస్సర్వజపేశ్రుతిం" అను శ్రుతి చెప్పిన జీవి తనకు తానే నేనే బ్రహ్మం నేనేబ్రహ్మంఅని(హంసోహము) జపించుకొనుచుండును. కుడియెడమలకు మారుచుండును.

326 ఈ "హంసోహం"అనేశబ్దము బ్రహ్మమని అర్థముగుటచే అట్లు జపించుచు బెడచెవినిబెట్టి మోహాంధకారములో జిక్కి 2వ ప్రకరణసాంఖ్యమనే శరీరలక్షణము 20వ పత్రము 87వ సంఖ్యయందు చెప్పినప్రకారం జనన మరణములకు లోబడుచున్నది.

327 ఈ హంసోహం—అనేమంత్రమును జపించినయెడల విదేహకైవల్యంబును బొందుదురు.

328. శ్లో॥ అకారం నాదరూపంచ। సాకారం బిందురూపకం॥
నాదబిందుశ్చ హంసశ్చ। జీవస్సర్వజపేశ్రుతిం॥

[మంత్ర-మంత్రార్థ-మంత్రముల-మంత్ర సారము.]

320 శ్లో॥ ఆకారం శివరూపంచ సాకారం శక్తిరూపకం।
శివశక్త్యాత్మకం హంసం జీవసర్వత పేక్షితం॥

తా॥ నాదబిందుకళలు రెండున్ను. శివశక్తిరూపములు రెండున్ను, హంసయందున్న కలిసినహంసనుచేరి జీవి జపించుకొను చుండును.

క. శివశివాఖ్యహంసమ్మున
త్రిపుటీమధ్యంబునందు దీపముతానై
జపియించు రామ మంత్రము
తపియించను నేర్చువాడు ధన్యుడనఘునా.

హరిహోం

(22) త్రిపుటి—మూడక్షరముల మంత్రం.

330 హరిహోం—అను పదము హల్లులు లోపింపగా సంశ్లేషమున ఓం అనే శబ్దము మిళితమైయున్నది.

హరి—యనగా. హేయగుణముల న్నిరసించు నిమిత్తమై "అపహతపాప్మా" అను శ్రుతిద్వారా పాపములనుహరించువాడని అర్థమగును. "హరిహోం" అను మంత్రమును పఠించినయెడల మోక్షపదవిదొరకును. "హరిఃఓం" అను మంత్రవాక్యమున, శబ్దము తెలిసికొన్నమీదట మరిచదివి తెలిసికోవలసిన రహస్యము మరియొకటియున్నదా? లేదు.

నారాయణా

(23) చతురక్షరి—నాలుగక్షరముల మంత్రం.

331 నారాయణా—యని స్మరించిన మాత్రమున, కఠోరమును పారద్రోలిన వాడగునని శ్రీనంబారణోపనిషత్తులో బోధించు చున్నది. నారాయణుడనే శబ్దమునకు నీరములనగా జలమగును. ఆయన మనగా స్థానమగును జలమునందు నివసించుటకు స్థిరముగా యున్నందున జనులు నారాయణుడని చెప్పెదరు.

శ్రీ రామ రామా

24 పంచాక్షరి—పంచాక్షరముల మంత్రం.

332 శ్రీరామ రామ—యని తలంచిన మొదల చేసిన పూర్వ కర్మములు "కారాకులు మల్లినట్లు" అనునట్లు నశించిపోవును.

333 "శ్రీరామరామయనుచును ఏమూర్తిపదానియేకత్ర మదిలో ఆ రామభక్తులు తలంచిన కారాకులు మల్లినట్లు కర్మములు పోవును.

భగవంతుడు

25 పంచాక్షరి—పదక్షరముల మంత్రం

334 భగవంతుడు అనగా మంగళకరమైనటువంటి పంచాక్షరములవలనను. లోకములను సృష్టించినకర్తయగును-(త్రిమూర్తులు.)

[మంత్ర-తంత్రార్థ-యంత్రముల-మంత్ర సారము]

ఓం, హ్రీం, శ్రీం, హాం, సం

(26) హంసపంచాక్షరి.

395 ఈ 'హంసపంచాక్షరి' సాధారణముగా పఠించుటకు అలవి కాదు.

న మో నా రా య ణ

(27) షడక్షరి—ఆరక్షరముల మంత్రం

396 నమోనారాయణా—అని ధ్యానించుచు, నమస్కరించుచున్నవారు తప్పక మోక్షపదవి చెందగలరు.

నమోనారాయణాయ

(28) సప్తాక్షరి—ఏడక్షరముల మంత్రం

397 నమోనారాయణాయ—అని మరణకాలమందు పలికిన మొదలు సత్పురుషులకు బ్రహ్మపదవును కలుగుచున్నవి. అట్టి నారాయణ పదమును మాటిమాటికి వినుచున్నను, తలచినను, పొగడినను మిక్కిలి మేలు కలుగఁగలదు. గనుక సర్వదా నారాయణ పదము స్మరించుచుండవలెను. ఆనారాయణునకు భక్తవత్సలుండని పేరు గలిగియున్నది. అందుచేత భక్తులకు కనఁబడఁగలఁడు.

ఓం నమో నారాయణాయ

(29) అష్టాక్షరి — ఎనిమిదక్షరముల మంత్రము

338 ఓం నమో నారాయణాయ — అని సదా స్మరించుటచేత జననమరణములు లేని బ్రహ్మైక్యమును విదేహముక్తిని పొందుచున్నారు. మఱియెన్ని ఈమంత్రమును ఏవరు ప్రసిద్ధముగా జపించుచున్నారో వారు పూర్ణాయువును పొంది ప్రజాపశైశ్వర్యమును పొందుచున్నారు. ఇట్లు సామవేదమందలి యుపనిషత్తులో బోధించుచున్నది.

339 సాక్షి — కూట — స్థాంతర్యా — మిత్రిత్వనారతలు ఁనాలుగురు — చేతనా చేతనలు — అనగా — జడేశ్వరులు — అంశవేశ్వరులకు నాధారమైనవాడు — శ్రీమన్నారాయణమూర్తి యొక్కఁడే యని యున్నదిగావున నైపని నుదాహరించిన అష్టాక్షరీమంత్రము జపించుచున్నవారికి మోక్షము లభించును.

ఓం నమో నిరంజనాయ నమోస్తుతే

30 ద్వాదశాక్షరి — పండ్రెండక్షరముల మంత్రం

340 ఓం నమో నిరంజనాయ నమోస్తుతే — అని పఠించిన మొదల మోక్షము తప్పక కలుగును. "ఓం" త్రిమూర్త్యాత్మకమైనటువంటిన్ని — "నిరంజనాయ" చింత లేనటువంటిన్ని నిరాకారుడైన భగవంతునకు "నమోస్తుతే" నమస్కారమని భావము.

[సూత్ర—శాస్త్ర—మంత్రముల—మాత్ర సారము]

ఓం నమో భగవతేవాసుదేవాయ

(31) ద్వాదశాక్షరీ—పంచాక్షరముల మంత్రం.

341 ఓం నమః భగవతేవాసుదేవాయ—అని సదాస్మరించినవారికి విదేహకైవల్యము లభించును. ఈ స్తోత్రము విష్ణుదేవుని మనస్సునకు ప్రియమైయుండును.

342 ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ—అనగా—ఓం = శ్రీమూర్త్యాత్మకమైనటువంటిన్ని, ప్రణవస్వరూపమైనటువంటిన్ని, భగవతే, మాయాశక్తి నిగళించునటువంటిన్ని, వాసుదేవాయ, సకలలోకములు భగవంతునియందు నివసించియున్నందునను, సకలలోకములయందు భగవంతుడు నివసించియున్నందునను, వాసుదేవుడని చెప్పబడ్డ భగవంతునకు, నమః నమస్కారమని భావము.

343 ద్వాదశాక్షరియనగా—శరీరరహితులయి, కర్త, కర్తృ, క్రియలంబారయుక, సంకల్ప, వికల్పములు లేని వారయి, కలిగిన దాన్తుకు, భుజించుచు, ధరించుచు, బరుండుచు, కోరికలు లేనివారయి, యుండుట, అనగా—శాంతము, శమము, దమము, ఉపరతి, తితిక్ష, శ్రద్ధ, సమాధానం, ఈ షట్కంలో—శాంతము—శమము—దమము—సమాధిగుణములు గలిగి సర్వసములయి యుండుట.

నిర్మలమేకదాకారా । శరీరం నాస్తి కేవలం।
నిరాధరణ పరిపూర్ణం । పరశివోహమస్మి ॥

(2) షోడశాక్షరి—పదునారక్షరముల మంత్రం.

344 తా॥ ఈనూరులంటిని గ్రంథములో శరీరత్రయములేదు. ఈషో డశాక్షరీయందు గా—నేను – నాది–నీవు—నీది–తాను–తనది–అనునా. త్మనాములకు జన్మ బంధక స్థూల సూక్ష్మ కారణ భావములను విడుచు ని పరమ పదము.

345 (16నామములు) ఉప॥ శ్లో॥ "హరే రామ హరే రామ,
32 అక్షరములు రామ రామ హరే హరే.
మంత్రం హరే కృష్ణ హరే కృష్ణ,
కృష్ణ కృష్ణ హరే హరే."

యను పదునారునామములు కలిదోషమును నాశనముచేయును. ఇంతకన్న ముఖ్యమయిన యుపాయము సమస్త వేదములయందు లేదు. ఈ పదియారు నామములు పదియారుకళలచే చుట్టబడియుండు జీవుని యొక్క ఆవరణమును నాశనముచేసి ఘనావరణము పోయినవెనుక సూర్యమండలము ప్రకాశించులాగున పరబ్రహ్మము ప్రకాశము కలుగజేయును. ఇట్లు కలిసంతరణోపనిషత్తులో చెప్పియున్నది.

346 (2వది —కలియుగమునందు దినములు అల్పాయుష్కులు అల్పమతులు గనుక నిరాహార ధ్యాన ధారణలచేత గడతేరుట ముఖ్యమిన్నట్లు మనసెంచి పదునారు నామములను భక్తులనుద్ధ రించిన మాత్రమున భవసాగరమును గడచి పరమ పదమునొంద ననుగ్రహించితినని భగవానులు ప్రత్యక్షమై, కబీరుదాసునకు చెప్పి రని కబీరుదాసుచరిత్రలో వ్రాయబడియున్నది.

347 (34) శ్లో॥ అష్టాక్షరే నాష్టదళే జపదత్తం। హారేకుటే ధ్యాంతరచక్రివర్తే। అనంతకోటి ప్రభసూర్యరూపం ధ్యాయేత్ శివం శాంత మఖండ తేజసం॥ ఓం నమో నారాయణాయ। ఓం నమశ్శివాయ॥ "హరే రామ—హరే రామ. రామ రామహరే హరే—హరే కృష్ణ

[మంత్ర-మంత్రార్థ-మంత్రమూల-మంత్రసారము]

హరేకృష్ణ కృష్ణ కృష్ణ హరే హరే" యని చెప్పవలెను త్రికరణ శుద్ధిగా నిర్మల మనస్సుతో నేకమనస్సుగా ఆమంత్రములను పఠించినవారు మోక్షపదవి సిద్ధింపను.

35 మంత్రం.

349 "రామకృష్ణ గోవింద నారాయణా" అని ప్రాతఃకాలము ఎవరు పఠించు చున్నారో వారు తప్పక పరలోకపదవి చెందుదురు. సందేహము లేదు.

పార్వతీదేవికి ఉపదేశించిన

36 తారక మంత్రం

349 "రామ రామ రామ రామ—రామ రామ యంచు శ్రీ
(2) రామ రామ రామ రామ—రామ రామ యంచు శ్రీ
(3) రామ రామ రామ రామ—రామ రామ యంచు దే
(4) వ్నామకీర్తనంబుఁ జేసినం గలుంగు మోక్షముల్.

(ఆమంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రాధిమాన దేవతాస్వరూపంబున్ నీకు సదాపకేన్న నెరుగ నుపదేశమిచ్చితినింతకంటె ఘన నిధానంబు లేదు నామనమునందు.

350 తా॥ ఓపార్వతీ! నీకు నేనుఈ రామమంత్రముయొక్కయు ఆరామ మంత్రాధిమాన దేవతయగు పరబ్రహ్మముయొక్కయు, వ్యాఖ్యానములను బాగుగ బోధించితిని. నామనస్సునందింతకంటె గొప్పనిక్షేపమేదియును లేదని పార్వతీదేవితో నీశ్వరుడు చెప్పెనని తాత్పర్యము" శ్రీరామాంజనేయ సంవాదము చూడుము.

37 మహాజపమంత్రము.

భీష్ముఁడు ధర్మరాజునకు ఉపదేశించిన మంత్రము.

"శ్లో:—

1 నమో భగవతే వాసుదేవాయ.
2 నమః పురుషోత్తమాయ.
3 నమ స్సర్వలోక గురవే.
4 నమ స్సర్వలోక పిత్రే.
5 నమ స్సర్వలోక పితామహాయ.
6 నమ స్సర్వలోక ప్రపితామహాయ.
7 నమ స్సర్వలోక ప్రధానాయ
8 నమ స్సర్వలోకేశ్వరాయ.
9 నమ స్సర్వలోక విశిష్టాయ.
10 నమ స్సర్వలోక సుఖప్రదాయ..
11 నమ స్సర్వలోక కర్త్రే.
12 నమ స్సర్వలోక భర్త్రే.
13 నమ స్సర్వలోక హర్త్రే.
14 నమ స్సర్వలోక నిధయే.
15 నమ స్సర్వలోక నిదానాయ.
16 నమ స్సర్వలోక హితాయ.
17 నమ స్సర్వలోక హితకరాయ.
18 నమ స్సర్వలోకోద్భవాయ.
19 నమస్సర్వలోకోద్భవకరాయ.
20 నమో విష్ణవే.
21 ప్రభవిష్ణవే" అని ఇట్లు పఠించుట మహాజపమగును.

351 ఈ మహాజపమువలన, సకలపాపములును, భయములును, ఆపదలును, నశించుచున్నవి. శోభములును, ధర్మసిద్ధియు, కలుగుచున్నవి.

38 ఆపత్కాలమందు పరమేశ్వరుని స్తోత్రించువిధము.

352 (1). పరమేశ్వరా, పార్వతీమనోహరా, పురహరా, స్మరహరా, పాపవిదూరా, పరమకల్యాణగుణాకరా, దయామయా, ధర్మనిలయా, భవబంధవిమోచనా, భక్తవత్సలా, చంద్రచూడావతంసా, భక్తజనరక్షకా, నీకు నమస్కారము, నమస్కారము.

353 (2) పరమదయాళో, ఆపద్బాంధవా, పరమేశ్వరా, నీకు నమస్కారము, నమస్కారము.

[మంత్ర—మంత్రార్థ—మంత్రమూల—మంత్ర సారము.]

354 తుర్యాకారము ప్రాతఃకాలము నిద్రించి లేవగనే ప్రార్థించుచున్నవారికి అపశ్యాలములు తొలగిపోవును. సందేహము లేదు. మోక్షము లభించును.

355 వ॥ కబీరుదాసుగారు రామదాసుగారిని ప్రతిదినము రేలు—పగలు—"రామా, రామా" యనిపలుకుమని బోధించిన శ్లోకము.

39 శ్లో॥ శ్రీరామ రామ రామేతి। రమే రామే మనోరమే
సహస్రనామ తత్తుల్యం। రామనామ వరాననే॥

356 వ॥ కబీరుదాసుగారు రామదాసుగారికి నుపదేశించిన రామమంత్రంబును ఇట్లని కొనియాడు చున్నారు.

40 (1) దశరథసుతమంత్రం—దైత్యసంహారమంత్రం.
(2) విబుధవినుతమంత్రం—విశ్వవిఖ్యాతమంత్రం.
(3) మునిగణనుతమంత్రం—ముక్తిమార్గైకమంత్రం.
(4) రఘుపతినిజమంత్రం—రామ రామేతిమంత్రం.

357 వ॥ రామదాసుగారు రాములవారిని స్తోత్రించిన శ్లోకము లిగువనుదాహరించడమైనది.

41 శ్లో॥ (1) సకలసుకృతరత్నం। సత్యవాక్యార్థరత్నం
(2) శమదమగుణరత్నం। శాశ్వతానందరత్నం
(3) ప్రణవనిలయరత్నం। ప్రస్ఫుటజ్యోతిరత్నం
(4) పరమపదవిరత్నం। పాతుమాం రామరత్నం॥

42 క॥ యిలలోన రామనామము
సులభంబై వెలుగుచుండఁ జాలక గఁబలుకక
కలనాలుకఁ గలుగఁగ
కల్పాలు మన్నక నరకములను బొందెదరకటా॥

తా॥ లోకమందు శ్రీరామమంత్రము. సుగుణశ్రేష్ఠ మొదలయిన కష్టములు లేకనే సులభముగ దొరకుచున్నది. పలుక నాలుకకు చులకనగానున్నది. అయ్యో యిట్లుండినను మూఢులు శ్రీరామనామ స్మరణచేయక, పాపులుమాలి వ్యర్థముగ నరకములపాలగుచున్నారని తాత్పర్యము. (సీతారామాంజనేయము చూడుము)

359 ఇప్పైని ఉదాహరించిన శ్లోకములనుమంత్రములనుభక్తి శ్రద్ధలతో పఠించుచుండువారికి తప్పక మోక్షములభించును.

(42) రామకోటి వ్రాయుటకు ఆరంభము.

(1) రామ రామ రామ రామ రామ రామయంచు శ్రీ
(2) రామ రామ రామ రామ రామ రామయంచు శ్రీ
(3) రామ రామ రామ రామ రామ రామయంచు శ్రీ
(4) రామ రామ రామ రామ రామ రామయంచు శ్రీ
రామకోటి వ్రాసినంత రాదె మోక్షమెదురుగా.

358 ఇట్లు నిశ్చయ మనస్కులై రామకోటి వ్రాసి భద్రాచలములో స్వామివారిగుడిలో సమర్పించిపెట్టు వారికి మోక్ష మఱి చేరినుండును.

360 స్నానముచేయునపుడు జపము

361 (43). శ్లో॥ అంబ! త్వద్దర్శనాన్ముక్తిః న జానే స్నానజంఫలం।
స్వర్గారోహణసోపాన! మహాపుణ్య తరంగిణి॥

శ్రీవిష్ణు పాదోదకం, పావనంశుభం, గంగాస్నానం కరిష్యామి. కావేరి రంగ మందిరం, పరవాసుదేవ ప్రత్యక్షం గోవిందం, గోవిందం.

362 (44). కేశవా, మాధవా, మధుసూధనా, గోవిందా,

[అమనస్క-ము మంత్రమంత్రార్థ మాలికయను మంత్ర సారము.]

అచ్యుతా, ధన్వంతరీ, భక్తవత్సలా, అనాథరక్షకా, అపరిమేయసుర ,దా, హరిముకుందా, దీనరక్షకా, దీనపోషకా, కరుణాకరా, కు సామభావా, సర్వేశా, సాంబశివా, ద్రౌపదీ మానరక్షకా, కుచే లును రక్షించినటువలె నన్ను రక్షింపుము, అనాథ ప్రహ్లాదునకు దర్శ నమిచ్చినటువలె నాకుదర్శనమీయుము. కరిరాజవరదా కాపి రక్షించు, ము. ఈదిగువ నుదహరించిన స్నానములుచేయుము.

363 (1) అభ్యంగ స్నానము—శిరస్స్నానము

(2) కంఠస్నానము—మెడక్రిందనుంచి పాదముల వరకు

(3) నాభిస్నానము—బొడ్డుక్రిందనుంచి పాదములవరకు

(4) పాదప్రక్షాళనము—మోకాళ్లనుంచి పాదములవరకు

364 అన్నముభుజియించే విషయము.

ప్రతిదినము భుజించుచుండు అన్నము—కూరలు—వగైరాలు—దేవునికి అర్పణచేయక నే—భుజించుట—పాపమగును. గనుక ఈదిగువ నుదహరించిన మంత్రమును మూడుపర్యాయములు స్మరించి భుజింపవలెను.

మంత్రము.

45 శ్లో॥ అన్నం బ్రహ్మరసోవిష్ణు। భోక్తాదేవో మహే శ్వరః

46 వ॥ సకలదోషనివారణ సకలపాపనివారణ, సర్వేశ, సాం బశివా, సకలమునీవేగనుక నీకేఅర్పణ చేయుచున్నాను. నామనస్సు నీకేసమర్పించెదను.

మంత్రములప్రకాశము

ముగిసెను.

365 ఓం శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః అనెడు మూడు ప్రణవములు పుస్తకములు చదివి ముగించినను ప్రసంగమిచ్చిన నాలోచించి ముగించినను ఏ కార్యమునైనను ముగించినను అవలంబింపబడినను ఇట్టి విషయములు ముగించినపిమ్మట ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః అని మూడుమార్లు చెప్పిన మాత్రమున సకలదోషములు శమించునని అభిప్రాయము.

366 ఏ పుస్తకమున్నా ప్రారంభించిన ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః అని వ్రాయుదురు.

367 మనోనిగ్రహమునందున్న అభ్యాసకులతో సహవాస సాంగత్య వాక్యములను మనస్సునబెట్టి ఆ మోక్షశాస్త్రోపదేశం దనలను. అట్టి మోక్షమునిచ్చునట్టి శ్రీవేద్యమంత్రము నాశ్రయించి లోకము తప్ప మాకేమియు మనసున్నది కాదు.

368 మోక్షపదప్రతిపాదనము.

(1) నిత్యసూరులతో విలసిల్లుచున్న వైకుంఠము.

(2) ప్రమథగణములతో పరిఢవిల్లుచున్న కైలాసము.

(3) బ్రహ్మర్షులతో శోభిల్లుచున్న సత్యలోకము.

(4) దేవతలతో భాసిల్లుచున్న స్వర్గలోకము.

(5) యక్షకిన్నరులతో నలరుచున్న అలకాపురము.

369 ముఖ్యమైనట్టి తీర్థయాత్రలు

హిందుస్థాన దేశ ప్రాంతము.

1—అయోధ్య
2—మధుర
3—బృందావనం
4—గయా
5—చిత్రకూటం
6—హరిద్వారం
7—బదరీనారాయణం

} ఈపట్టణముల యందున్న దేవతలను సేవించుటకై, సన్యాసులు, సాధువులు, వైరాగులు, పండారులు నానావిధ దేశస్థులు కోటానకోట్లు ఎడతెగక వెళ్ళుచుందురు.

8—కాశీ—కాశీవిశ్వనాథుని సేవించుటకై కోటానకోట్లు జనులు ఎడతెగక వెళ్ళుచుందురు.

9—జగన్నాథం
10—హోసగిరి

} జగన్నాథ స్వామిని సేవించుటకై కోటానకోట్లు జనం ఎడతెగక వెళ్ళుచుందురు. అలాగునసే హోనగిరి దేవతలింగమును సేవించుదురు. మహా గొప్పలింగమని చెప్పుదురు.

370 మరాటిదేశ ప్రాంతము.

11—పంఢరపురము—విటోబా అనే కృష్ణమూర్తిని సేవించుటకై కోటానకోట్లు జనం ఎడతెగక వెళ్లుచుందురు.

12—రామటెక్ కొండ—రాములవారిని సేవించుటకై మితము లేని జనం వెళ్లుచుందురు. గొప్పతీర్థము జరుగును.

13—మహాదేవుపాడ్—మహాదేవుల అనే శివుని సేవించుటకై సంవత్సరమునకు ఒకపర్యాయము జరిగే ఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనం వెళ్లుదురు. ఆకొండ నిలువుగానుండును. ఎక్కువారు మహాశ్రమ నొందుదురు. కాబట్టి ఆకొండ ఎక్కి స్వామిని సేవించుకొని ఆకొండ దిగువస్తారు. రామునాథుని అస్థిపాస్థియాదవత్తు వారిపుత్రమిత్రకళత్రా

ములకు ఒప్పగించి పెట్టి వారి బంధువులు వచ్చి రాలకు భోజనములు పెట్టి వారివద్ద సెలవు పుచ్చుకొని వెళ్లుదురు.

371 తెలుగుదేశ ప్రాంతము.

14—సింహాచలం—అప్పన్న అనే వరాహావతారమును సేవించుటకై ఆప్రాంతము జనము అప్పుడప్పుడు మొక్కుబళ్ళు చెల్లించుటకై వెళ్ళుదురు. సంవత్సరమునకొక గొప్పఉత్సవం జరుగును. ఆవరాహావతారమునకు పక్కలో వక బళ్ళెపుపోటువున్నది. ఆగాయమునకు ప్రతిరోజు గంధము అంటించుదురు.

15—భద్రాచలం—రాములవారిని సేవించుటకై సంవత్సరమునకు వకపర్యాయము జరిగేఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనం వెళ్ళుదురు. ఎన్నతరముగాదు.

16—అంతర్వేది సముద్రతీరము కృష్ణాడిస్ట్రిక్టు } నృసింహస్వామి గొప్ప దేవాలయము గలదు. జనులు సముద్రస్నానములు చేసికొని కోవిలలో నున్న నృసింహస్వామిని సేవించుటకై సంవత్సరమునకొక పర్యాయము జరిగే ఉత్సవమునకు కోటాన కోట్లు జనం వెళ్ళుదురు. ఎన్నగతరము గాదు. రథఉత్సవము జరుగును.

17—కాళహస్త్రి—సాంబశివాలయము గలదు. ఇందుకీసమస్త ఉదక్షిణ కాశిగంగ యనదగు సువర్ణముఖి మహానదీ, యక్షసుదానవసాధ్యముని యక్షులు తుంబురునారదాదులున్, దక్షులైనట్టి సిద్ధులు కృతార్థులైన మహాస్థలంబు పంచాక్షరి మంత్రపూరితరసామృతపాత్రిల దివ్యక్షేత్రమౌదక్షిణకాశీశ్రీకాళహస్తీశ్వర సాంబశివా మహాప్రభావ అన్నకృతిచే చాలగొప్పపుణ్యక్షేత్రమగును. సంవత్సరమునకొక గొప్పఉత్సవంజరుగును.

18—తిరుపతికొండ—వెంకటేశ్వరుని సేవించుటకై మొక్కుబడులు చెల్లించుటకై కోటానకోట్లు జనంవెళ్ళుచుందురు.

19—నంది—మూలవిగ్రహము వదద రాజులు కట్టించియుం డును. సంవత్సరమునకు నొకపర్యాయముగా జరిగే ఉత్సవమునకు కోటా నకోట్లుజనం వెళ్ళుదురు. 10రోజులుఉత్సవము జరుగును. కేదారేశ్వరుడు. ఏకాంబరేశ్వరుడు [illegible] 10రోజులుఉత్సవముజరుగును.

372 [illegible]

20—అహోబలం—నృసింహస్వామిని సేవించుటకై సంవత్సర మునకొక పర్యాయము జరిగే ఉత్సవమునకు కోటానకోట్లుజనం వె ళ్ళుదురు. నృసింహ స్వామి [illegible] హిరణ్యకశిపుని సంహరించి ప్రహ్లాదుని రక్షించిన స్థలం.

21—శ్రీశైలం—మల్లికార్జునస్వామిని సేవించుటకై సంవత్సర మునకు వచ్చే శివరాత్రి పండుగ ఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనం వెళ్ళుదురు.

22—శ్రీరంగము—శ్రీరంగనాయకులను సేవించుటకై కోటాన కోట్లుజనం ఎడతెగక వెళ్ళుచుందురు. అనేక బ్రాహ్మణులకు సంత ర్పణ ప్రతిరోజు జరుగును. సంవత్సరమున కొకపర్యాయము గొప్ప ఉత్సవము జరుగును. అన్నదాన దేవాలయమగును. భూలోకవైకుంఠ మనబడును.

23—జంబుకేశ్వరం—అప్పలింగమును స్వామిని సేవించుటకై సంవత్సరమున కొకపర్యాయము జరిగేఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనం వెళ్ళుదురు.

24—త్రిచనాపల్లి—తాయుమానస్వామి అనేలింగమును సేవిం చుటకై సంవత్సరమునకొకసారి జరిగేఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనంవెళ్ళుదురు.

25—కుంభకోణం—సార్ఙపాణి, చక్రపాణి, కుంభేశ్వరుడు. వీరిని సేవించుటకై సంవత్సరమునకొకపర్యాయము జరిగెడి యుత్సవమునకు కోటా కోట్లుజనం వెళ్ళుదురు.

26—తిరువణ్ణామలై—అరుణాచలస్వామి అగ్నిలింగము సంవత్సరమున కొకపర్యాయము గొప్పయుత్సవము జరుగును. చాలాజనం వెళ్ళుదురు.

27—తిరుక్కోవలూరు—త్రివిక్రముడు విష్ణువు. సంవత్సరమున కొకపర్యాయము గొప్పయుత్సవము జరుగును.

28—తిరువహీంద్రపురము—దేవనాయకస్వామి విష్ణువుసంవత్సరమున కొకపర్యాయము గొప్పయుత్సవము జరుగును.

29—మధుర—మీనాక్షిసుందరస్వామి, శివుడు, ఎల్లప్పుడు ఉత్సవములు జరుగుచుండును.

30—మధుర—కూడలళగరు విష్ణువు సంవత్సరమున కొకసారి గొప్పయుత్సవము జరుగును.

31—మధుర—సుందరరాజస్వామి. విష్ణువు, సంవత్సరమున కొకసారి గొప్పయుత్సవము జరుగును.

32—చిదంబరము— } నటేశమూర్తి శివుడు. తిల్లగోవింద
33—చిదంబరము— } రాజులుస్వామి వీరిద్దరకు సంవత్సరమునకొక పర్యాయము గొప్పయుత్సవముజరుగును.

34—రామేశ్వరం—రామలింగస్వామిని సేవించుటకై దేశాంతరదిక్కులనుండి కోటానుకోట్లుజనం సదావచ్చుచుందురు. కాశీగంగాతీర్థమున్ను గోదావరిగంగనున్ను కలిపి రామేశ్వరలింగస్వామికి అచ్చటతీర్థముతో అభిషేకము చేయించుదురు. అచ్చోటనే ధనుష్కోటి శ్రీరాములవారిని సేవించుదురు.

35—శ్రీవిల్లిపుత్తూర్—వటపత్రశాయి, విష్ణువు, వటపత్ర శయనుడై యుండును. గొప్ప గోపురముగల దేవాలయము. అర్ధ[illegible]ముననున్న, పెరియాళ్వారు—శ్రీఅండాళ్—వీరిరువురు అవతరించిన స్థలము.

36—శ్రీవైకుంఠము—వైకుంఠనాథుడు విష్ణువు ప్రతిరోజున గొప్ప పాలతో అభిషేకమగును. సంవత్సరమున కొక పర్యాయము గొప్ప ఉత్సవము జరుగును.

37—ఆళ్వార్ తిరునగరి—నమ్మాళ్వార్ అవతరించిన స్థలము. సంవత్సరమున కొకపర్యాయము వైశాఖమాసమందు జరిగే ఉత్సవమునకు కోటానకోట్లు జనం వెళ్ళుదురు.

38—అనంతశయనము—అనంతపద్మనాభస్వామి దేవాలయమందు ప్రతిరోజున సుమారు వెయ్యి బ్రాహ్మణులసంతర్పణ జరుగును. ఇది మహా పుణ్యక్షేత్రము.

39—కంచికామాక్షి—మధుర మీనాక్షి, వీరిరువురు అప్పచెల్లెళ్ళు అవుదురు.

పుణ్యనదులు.

40 (1)గంగ (2)యమున (3)సరస్వతి (4)గౌతమి (5)నర్మద (6)కావేరి (7)గోదావరి (8)కృష్ణ (9)తుంగభద్ర (10)ఐరావతి (11)సింధు (12)శోణ (13)తామ్రపర్ణి (14)పుష్కరిణి (15)సువర్ణముఖి (16)పెన్న (17)మహానది (18)తపతి. ఉపనదులనేకము పుణ్యనదులవానిదియును.

41 శ్రీరాములవారిజననము.

అయోధ్యాపురమందు మిక్కిలిపవిత్రమైన రఘువంశమున శ్రీరాముడు పుట్టెను, విశ్వామిత్రునితో డువెడలి తనయు

గయును కొనసాగించుటయును, అహల్యాదేవిశాపమును తీర్చి శివుని విల్లువిఱిచి మాయాసీతను పెండ్లాడుటయును, పరశురాముని భంగపెట్టి అయోధ్యానగరమున ప్రవేశించుటయును, దండకారణ్యమునకు పోయి విరాధునివధించి చుప్పనాతిముక్కు చెవులు కోయుటయును ఖరుని దూషణుని త్రిశిరుని మొదలయినవారను. చక్క-చేయుటయు, మాయాకాంచనమైన మారీచునిచంపుటయును, రావణుడు మాయాసీతను గొనిపోవుటయును, జటాయువునకును కబంధునకు మోక్షమిచ్చి శబరిచేత పూజింపబడుటయును, సుగ్రీవునితో స్నేహముచేసి వాలినిచంపుటయును, వానరులుమాయాసీతను వెదుకుటయును, సముద్రమునకు వారధికట్టి లంకాపట్టణమును ముట్టడించి ఘోరయుద్ధమందు తోడబుట్టువులు కొడుకులు మంత్రులు చుట్టములు స్నేహితులు మొదలయినవారితోడ రావణునిచంపుటయును, విభీషణునకు లంకారాజ్యమున పట్టముకట్టి పుష్పకవిమానమెక్కి సీతతోడ అయోధ్యాపురమునకువచ్చి శ్రీరాముడు పట్టముకట్టుకొనుట మొదలయిన పనులన్నిటిని నేనచేసితిని. అట్లుండగా జననమరణాది వికారములు లేనివాడును సర్వలోకవ్యాపకుడును అయిన యీశ్రీరాముడే రావణసంహారాదికార్యముల నన్నిటిని చేసెనని మూఢులు పలుకుదురని తాత్పర్యము.(సీతారామాంజనేయము చూడుము.)

374 సగుణారాధన, నిర్గుణారాధన విషయము.

1 సగుణారాధన అనగా, విగ్రహారాధన.

2 నిర్గుణారాధన అనగా, విగ్రహారాధన విసర్జించుట.

375 సగుణారాధనలో మూడువిధములు గలవు. అవియనగా:

(1) శివ ఆరాధన } శిష్టదైవములు.
(2) విష్ణు ఆరాధన }
(3) శక్తి ఆరాధన ... క్షుద్రదైవములు.

376 పీటివిషయమై అన్యులైనవారు పారా—వార.—పర్యం కరముగా ఉండే టట్లు గొప్పగొప్ప గోపురములతో దేవాలయము లను సదాచార సంపన్నుల కొరకు కట్టించి యున్నారని అనుకొన వచ్చును. ఇప్పటికి యింకా అన్యులైన వారు గుళ్లు కట్టించు చునే యున్నారు. ఇతరులకు ఇతిహాసములు గలవు. అవి ఏవనగా.

377 క॥ ఇందుగలడందు లేడని| సందేహమువలదు చక్రిసర్వోప గతుండె చెందెందు వెదకిచూచిన| నందందే కలడు దానవాగ్రణి! వింటే॥ అన్న వాక్యోక్తి నిబట్టిన్ని:—

కీర్తన॥ అందిందనకన్ను ఎందునజూచిన| అందం వనరుం జామునామం॥ అన్నబ్రహ్మజ్ఞానము చెప్పుచున్నది॥ వ॥ అపరాత్ప రుడు అన్నిటియందు అమరి యున్నాడని శ్రుతివల్ల తెలియబడు చున్నది గనుక—

378 శిష్టదైవములకొరకై కట్టించిన దేవాలయములలో ఉన్న శిష్టదైవములు.

379 (1) శివదేవాలయములో శివ లింగాకారము ఏర్పర్చి

380 (2) విష్ణుదేవాలయములో విష్ణువిగ్రహములు ఏర్పర్చి ధూప దీపఫల నైవేద్యములతో విగ్రహారాధన చేయుచు—దక్షగాం వసుర్వ యూమి" అన్న వచనముచొప్పున అందువచ్చే కానుక ఫల ములు బ్రాహ్మణులైనవారలు అనుభవించు చున్నారు.

దుష్ట దైవములు.

(3) దుష్టదైవములకొరకై కట్టించిన దేవాలయములలో వివిధము లైయున శక్తులను,

(4) వివిధములైన ఆత్మవార్లు మొదలగు నటువంటివారిని ఏర్ప ర్చుచు, దీప, ధూప, ఫల నైవేద్యములను కర్మ ప్రవృత్తి అనగా తదితరులైనవారే ఫలమనుభవించు చున్నారు.

381 ఆ భగవంతుడు, రక్తమాంసములు కల్గి లేనివాడు. ఆయన స్వరూపము ఇట్టిదని తెల్పుటకు అరుహుడుకాడు. ఇట్టివానిగా ఆయనకు కల్పితవిగ్రహ స్వరూపముగా పెట్టుటయు మహాఅపచారముగా నున్నది. అయినను.—

382 పారావార పరంపరముగా "విగ్రహారాధనమున్న" "శక్తిముక్తమైన ఆరాధనలనున్న" ఇట్టి ఆరాధనలను చేయువారికి అటంకము పరచకూడదు. వారి వారి ఇష్టానుసారముగా జరిగింపు కొననివ్వవలెను. మరియు, వారి వారి సంప్రదాయములనుబట్టి, వారు వారు చేసే, నేమ, నిష్ఠలు, ముక్తమైనటువంటి వారినిగురించి భేదాభేదములు ఎంచకూడదు.

విగ్రహారాధన విసర్జించే విషయమై,

383 పారావార పరంపరముగా విగ్రహారాధనవలన ఫలమనుభవించేవారు విగ్రహారాధన విసర్జించి నిర్గుణారాధనమునకు రావడమునకు మహాముక్తదమగును.

384 భూలోక మంతమయ్యేవరకు విగ్రహారాధన విసర్జించుట కానేరదు.

385 ఈవిషయమై నెంతట చలన లేనైన మనస్సు స్థిరముగా నిలుపుటకు సామాన్యులకు సాధ్యముకాదు.

386 మనస్సు నొకచోట కుదురుగా నిలుపువరకు విగ్రహారాధన విసర్జించే ధ్యానము పట్టుపడదు.

387 భరతఖండములోనున్న జనులందరికి నిర్గుణారాధనము చేయ తేవడముకు, అవతరించిన సృష్టికర్తకు వివాహమానవులలో ఉన్న జ్ఞానులు ఎంతోవారికి బోధించినను. విగ్రహారాధన ఫల మనుభవించేవారికి వారిబోధ ఏరికి అంటజాలదు.

388 కారణమునకు. మహాకార్యము ఫలోగదవన్నట్లుపామువలె తెలి. తెప్పుడొప్పుటకే, దేహాభిమానములను కట్టించి, అందుల వేగి భాగములనువిడి, పాపములవల్ల ప్రాణమును ఉందిన కడచ, కొంత కాలమునకు న్నా తెలిసి తెప్పుకొని బ్రహ్మజ్ఞానముపొందగలిగిన పూర్వపు ఆర్యులనువారు ఆలోచించి చేసినపనిగాని మాత్రకటి కాదని తెలుపుచున్నారు.

389 గృహస్థాశ్రమ ధర్మమార్గములోనున్నవారు, బ్రహ్మజ్ఞాని వచ్చిన యెడల వారిని అంటే అతనికి మిగిలిన సేవగా సంచరించును తనభార్యా పుత్రమిత్ర బంధువులు మొదలయినవారిచే సేవ ఆత్మాదులను విసర్జించేట్టుచేయు ... నారాయణ, కుల యోగ గోవిందా అనుచు ఉగ్రింపుమూలోనున్న బ్రహ్మజ్ఞానమును వారికి బోధపరిచి సన్మార్గములోనికి వచ్చేలాగు చేసిన యెడల, వారికి వారే ఆత్మజ్ఞానముపొందినను, జ్ఞానారాధన, భేదాభేదములు తెలిసికొని, పాపకర్మములను విడిచి జ్ఞానారాధనలోనికి క్రమక్రమముగా ప్రవేశించగలరు.

390 చిత్తశుద్ధి లేనియెడల నిగ్రహారాధన నివర్తించేటంత శక్తి కలుగదు.

391 కలకాలము నిగ్రహారాధన మునందే ఉన్న యెడల, కడ తేరుట దుర్లభము.

392 జీవుడు తన పుణ్యాతిశయముచేత తన్ను తా నెరిగినపుడు దేహ మనిత్యమనియు, సకల పదార్థములన్నియు అసత్యమని నిశ్చితార్థ అనగా, పాపకర్మములు చేయుట అజ్ఞాన మనియు, అట్లు ఊహించి తనకు కప్పిన అజ్ఞానమనెడి చీకటినిపోగొట్టుకొని ఇంద్రియ నిగ్రహ మనగా. చెవులను, దేహముమీద కప్పిన చర్మమును, నేత్రములను, జిహ్వను, ముక్కును, ఈ ఐదింటిని మూర్ఖవయములయందు

పోనివ్వక, పురుషుని వశము చేసుకొని వ్యవహరించుట ఇంద్రియ నిగ్రహ మనబడును.

303 శాంతి, శమ దమాదిసుగుణములు విషయమై.

(1) శాంతమనగా— కోపము రాకుండుట.

(2) శమమనగా— మనోనిగ్రహమగుట.

(3) దమ మనగా— ఇంద్రియ నిగ్రహమున్ను, మంచిగుణము.

304 అన్ని ఆశ్రమములకు భగవద్భక్తి, శాంతము, ఈ రెండున్ను ముఖ్యమైయున్నవి.

శాంతి శమ దమాది, గుణములు గలవారికే మోక్షాధికారులగుదురు.

305 ఏకాంతిక ధర్మమునకు "అహింసా పరమోధర్మ" అన్న శ్రుతినిబట్టి అహింసయే మూలమై యున్నది.

306 అన్ని ఆశ్రమములకున్ను శాంతము ముఖ్యమై యున్నది. గనుక శాంతిగుణమును వహించి, భక్తిశ్రద్ధలతో సత్కర్మములు చేసి, మనస్సు చక్కగా కుదిరియుండి, నారాయణుం డొకడేయని తలంచినవారికి నిర్గుణధ్యానము పట్టుపడును.

307 "శాంతిం ధర్మాణాం" అన్న శ్రుతినిబట్టి, శాంతము అనే నిధానమును వహించినసాత్త్వికులు స్వర్గలోకము చెందగలరు.

308 "దురితం మరణం, శౌర్యం సదావర్జనే" అన్న వాక్యమునిబట్టి దురితమను తొందరను వహించిన దురాత్ములు నరకలోకము చెందగలరు.

309 నారాయణ పరంపరముగా, నిగ్రహారాధన చేయువారు, దాని కేదు మేలులెరుంగక ఇహ పరము లనిత్య మనిన్ని, శ్రీ "బ్రహ్మసత్యం జగన్మిథ్య" అను శ్రుతి చొప్పున, సత్యమైన పదార్థమును దెలిసికొని, అజ్ఞానమును వదలి, దేహాభిమానములను పరిత్యజించిన వారే నిర్గుణారాధనమునకు అర్హుడగును.

ముఖ్య తాత్పర్యము.

400 సగుణారాధన, నిర్గుణారాధనలలో మేలు, కీడు, వివేకించి తాని వారి యిష్టానుసారముగా నడుచుకొనవచ్చును.

401 కలకాలము విగ్రహారాధనలో నున్నవారు కనలేరని తెలిసికొనుము.

402 పంచామృతము.

(1) గోమూత్రము. నీరుడు—లేదా తేన (2) గోమయం—పేడ—లేదా—చక్కెర (3) గోఘృతం— గో నెయ్యి (4) గోదధి—గోపెరుగు (5) గోక్షీరము — గోవు పాలు	హిందూమతస్థులలో పిండప్రదానముమొదలైనవి చేయునప్పుడు బ్రాహ్మణులు ఈపంచామృతమును తీర్థముగానిచ్చెదరు.

అభ్యాంతరభక్తిపదవులు.

404 (1) సద్భక్తి (2) వైష్ణవభక్తి (3) అవధానభక్తి (4) అనుభవభక్తి (5) ఆనందభక్తి (6) సమరసభక్తి ఈయాఱు అభ్యాంతరభక్తుల నబడును.

(1) సద్భక్తి వివరము.

405 పూర్వోక్తమైన తనయిష్టదేవతను తనహృదయకమల కర్ణికమధ్యంబున నిలుపుకొని యామూర్తియందు భావంబునిల్పుట సద్భక్తి యనిపించుకొనును.

(2) వైష్ణవ భక్తివివరము.

406 బహిరాద్వార వ్యాపారములను వర్జించి అంతరంగంబున స్నానసంధ్యావందనంబులగునిత్యకర్మంబు లంగీకరించుటయే వైష్ణవ భక్తియని పించుకొనును.

(3) అవధానభక్తి వివరము.

406 ఆమూర్తికి షోడశోపచారపూజాదిభావనలును చేసి యూహాపోహణంబులు లేక స్వస్థచిత్తమైయుండుటయే అవధానభక్తి యనిఎంచుకొనుము.

(4) అనుభవభక్తి వివరము.

407 హృదయ చిత్తంబునందుండి యామూర్తి కళా విశేషముచే అవయవ సుందరాకారములను హృదయ కమలంబున నిల్పి పైనిగా వ్యాపారంబులు మరచియుండుటే అనుభవభక్తి యనిఎంచుకొనుము.

(5) ఆనందభక్తి వివరము.

408 ఈప్రకారంబుగా ప్రపంచకం బేమియు దోచకుండునప్పుడు ఆనంద సాగరమున మునిగి తన మేనుమఱచి యుండుటే ఆనంద భక్తియనిఎంచుకొనుము.

(6) సమరసభక్తి వివరము.

409 తనశరీరంబు తానెఱుంగకయున్నప్పుడు తోడు లేగియుండు మూర్తియందలి తానేకరూపమై పూజ్యపూజకుండను భావంబు లేక యుండుటయే సమరసభక్తియనిఎంచుకొనుము.

410 ఇాత్తెరంగునం గలిసి యుండిన ఈశ్వరుండే బాహ్యాభ్యంతరాకారరూపంబై సమస్తబంధంబులం బరిహరించును.

వైరాగ్యముల, యొక్క వివరణము.

1 ప్రసూతివైరాగ్యము.

411 స్త్రీ యొకది ప్రసవవేదనపుడుమాత్రముమున స్త్రీపురుషలాను నుండ కాదుకు పూనుకొంటినని యును నువ్వది ముక్కోటి దేవతలను వేడుకొనుచు (సా॥" ఈగంటనుగడచి పింతమూలకేటనవచ్చిన్నాటు సుఖంచిపున్నతోడల పురుషసాంగత్యము చేయకూడదని తలంచుచుండి ములాంగి బెంబ్బిపోయి ప్రసవవేదనను తప్పించుకొని [illegible]

కేవలము జయించుకొని జనన మైనవిగ్రహమ్మిట గల్గి అశోకువును దేహాది సంతోషముపొంది ఎప్పటివలెనే సంసారబాధములోపడి సుఖించుచున్నారు. "మూలని పదపదార్థములు సమసిపోయియుండుచున్న అనుచట్లు భోగములతో తృప్తులగుచుందురు. బ్రహ్మానందస్ఫూర్తి మోహపాశమును మూర్ఖకాంతిమువలె భ్రమలాగుచుండును.

2 పురాణవైరాగ్యము.

412 పురాణశ్రవణము చేయుచున్న మార్గములు(పురుషులు, స్త్రీలు)చెప్పెడుముక్తికి సాధనములనిందువనియు, భగవద్ధ్యానమును మనుష్యులు చేయవలెనని తలంచుదురు. ఆకాలక్షేపము గడచిన పిమ్మట సా| "యథాప్రకారం తథాస్తు అన్నట్లు తాము ఇంటికిరావడముతోనే కొందరు ఆతలంపులు మరచిపోవుదురు.

3 ఉపదేశవైరాగ్యము.

413 ఉపదేశముకావలయునని కోరికగలవారు గురువులనువారికి శుశ్రూషలుచేసి ద్రవ్యము వ్యయపరచి ఉపదేశము పొందిన వారిలో కొందరు సా| "దండిగగురుఉపదేశియై యుండి కొండాలకుపాములు ఖండనచేయవు" అన్నట్లు తిరిగి తమమనసును ఉంచి యున్న కామక్రోధ రాగద్వేషములను మరియు అజ్ఞానమువలన ఖండన చేయునపాయములుగా గురువులు ఉపదేశించిన పరమరహస్యమును త్రికరణశుద్ధిగా వశమ చేయకపోవడమే వెల్లి భ్రమవల్ల ఉపదేశము పొందినవారవలదురు.

4 గ్రంథవైరాగ్యము.

414 గ్రంథములు చదువవలయునని కోరికగలవారై ద్రవ్య ... పెట్టి కొనినవారిలో కొందరు అందున సారాంశములను గ్రహిం ... బుద్ధిచే ... లజన వైద్యుడము మహాతత్వమును లదును

శ్మశానవైరాగ్యము.

415 శవమును మోసికొని కాటికి పోవునప్పుడు మాత్రము ఎందుకు వచ్చిన బ్రతుకు ఎక్కడి సంసారము ఎక్కడి ధనధాన్యములు ఎక్కడి జీవితము ఎక్కడి సుఖదుఃఖములు తాత్కాలికమైన యీ దేహమును పొందనేల యీలాగున ... ఇంత మాత్రమునకు జనులు గర్వించుచు మెలఁగెదరు మనము కూడా ఒకదినము పోవలసినవారమే యని వ్యసనపడుచు దీనముగతో నడచెదరు, శవము దహింపబడి పోయిన పిమ్మట ఎవరివారు వారు ఒకరికొకరు చెప్పక యింటికి పోవుదురు. సాయంకాలమైనంతనే, ఎప్పటివలె తాతాలు అనుకొనుచు యింటికి వచ్చినతోడనే కొందరు భార్యాపుత్రాదులు రుచికరములైన — తినుబండారముల యథాప్రకారముగా తినుచుకొని మెదరు. "బ్రతికియుండగా బల్లుసుకూరతిని బ్రతికినన్ని సాముదెనుబట్టి, ప్రాణమును అంతకట్టిగా కాపాడుకొనియెదరు.

416 ఇట్టిమొదలగునట్టి వైరాగ్యములు చాలాగలవు.

417 ఉపాధి ఎట్టికార్యములవలన నరక కూపమ్ములో ప్రవేశించుచున్నదో ఎట్టికార్యములవలన మోక్షలోకమును ప్రవేశించుచున్నదో, గ్రహించినవారే జ్ఞానులు.

418 కరతలామలకముగా అనగా అరచేతిలో ఉసిరికఫలమును పెట్టినట్లుఅయితే ఆఫలముయొక్క గీతలుఎటువలె స్పష్టముగాచూచుటకును బడుచున్నదో అటువలెనే భక్తిమార్గము కనుగొనుటకున్నా, ఛేదించుటకున్ను అరటిపండు ఒలిచిఅరచేతపెట్టినటువలె నరకు

పదములకును తెల్లముగా తెలియపరచియున్న సుధురమైనటువంటి వేద శాస్త్రము అనుగ్రహించుటకున్ను. ఈ రెంటిని అనుభవములోనికి తెచ్చుకొని ఈ అమనస్కమువలన కడతేరినవారే ధన్యులు.

అమనస్కప్రకాశము

ముగిసెను.

420 భక్తులనుపాలించేకృష్ణునకు

నమః నమస్కారము.

ఓం శ్శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః

ఉపపీఠిక.

పరిపూర్ణయోగము ఆరంభము.

శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకుడై యోగీశ్వరా గ్రేసరుండై విశ్వసాక్షియై విమలచరిత్రుడై జీవేశ్వరాత్మమూర్తి కల్పా నిర్వికల్పా దివ్యప్రకాశ స్వరూపా ఉపాసముగానుండువాడా అక్షయముగానుండువాడా అవ్యక్తముగానుండువాడా తైజసుడుగానుండువాడా ఈశుడుగానుండువాడా అతీతుడుగా నుండువాడా విరాటుగానుండువాడా పరిపూర్ణజ్ఞానప్రద్యోత శీతలకృపచే బ్రహ్మజ్ఞానానందములో చేరిన బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపూర్తిగావించి నటువలెనె యందుచేరిన పరిపూర్ణమును తరచి రచియించుటకై "వాణీదేవి" నాజిహ్వయందు నిలిచి వేదాంతవాక్యములచే రచియింపజేసి బ్రహ్మజ్ఞానులను పరిపూర్ణులుగా గావించుమని సదా నిన్ను ఆత్మధ్యానముచే యుచున్నాడను.—నాకుపదేశమిచ్చిన గురువు కుంకుమకోటివారలైన నందిగాం తులశమ్మగారికి సదా కృతజ్ఞుడనైయున్నాడను.—ఇందలితప్పులు మన్నింప పండితులు ప్రార్థితులు.—

భగవంతునకు
నమః నమస్కారము.

యజ్ఞా రామస్వామి
హెడ్జమాదారు.
అలకట్టుతోట.
రాజమండ్రి.

బ్రహ్మజ్ఞానానందము.

5 వ ప్రకరణము.

4 వ భాష్యము.

శ్లో॥ అచింత్యావ్యక్తరూపాయ। నిర్గుణాయ గుణాత్మనే।
సమస్తజగదాధార। మూర్తయే బ్రహ్మణే నమః॥

శ్లో॥ అజ్ఞానతిమిరాంధస్య జ్ఞానాంజనశలాకయా॥
చక్షురున్మీలితంయేన। తస్మైశ్రీగురవే నమః॥

పరిపూర్ణము.

2 పరిపూర్ణమనగా— అంతటా చక్కగా నిండియుండునది. మఱియు, తాను, నేను, అనిచెప్పకుండుటయే (అహంభావము) పరిపూర్ణమనబడును. జననమరణములేని పరిపూర్ణము చలనమేమియు లేక స్థిరముగానుండును. పెరుగుట, విరుగుట, ముదుగుట, తగ్గుట, తరుగుట, మొదలగునవ్వేమియు లేవు. చలిచే వణకదు, ఎండకు మాడదు, వానకు తడవదు, చెదరదు, ఎల్లప్పుడును నొకటేరీతిగా నుండును. తన శక్తిని నితరులకు తెలుపదు. తన్ను నితరులు భూషించినగాని దూషించినగాని బదులుపలుకదు. విగ్రహముల నారాధించుట, జపతపములు, తీర్థస్నానములు, ఇట్టి ప్రపంచ సంబంధమైన విశేషము లేదు. గాన దానికి నేను, నీవు, అను భేదబుద్ధి లేదు. అది సర్వత్రా వ్యాపించి యున్నది. దానికి, 148 వ పత్రం, 352 వ సంఖ్యను వివరించిన ప్రకారం (1) అస్తితే, (2) జాయతే, (3) వర్ధతే, (4) పరిణమతే, (5) అపక్షీయతే, (6) వినశ్యతే, అను షడ్భావవికారములు, స్థూల శరీరము మొదలగు శరీరములు లేవు. నిద్రాహారములు లేవు. 107 నుండి 174 పత్రములలో 437 నుండి 458 సంఖ్యలలో వివరించినప్రకారం

తానువర్తిగా (1) అరిషడ్వర్గములకు (2) రాగద్వేషములకు (3) ఈష ణత్రయములకు (4) గుణములకు (5) ఆశాపాశములకు, పంచ క్లేశములకు లోబడదు. పుణ్య పాపములు దానిని పొందవు. ముల్లుచోట్ల యందును, కల్లరాముల యందును, ఒకటే విధముగా సర్వత్ర వ్యాపించియుండుటను బట్టి పరిపూర్ణమును అనాదియని చెప్పుటకు అలవి కాదు.

బ్రహ్మలక్షణము.

3 అఖండ జ్ఞాన దివ్యజ్ఞాన చిన్మయ సద్రూప చిద్రూప చిత్కళా తేజోమయుడైనట్టిన్ని, సర్వము శిరస్సునందు ధరించిన శృంగారమైన మాణిక్యప్రకాశముకన్నను, వైశ్వానరుడనే అగ్ని, చీకటియందు ఎట్టికాంతి యిచ్చుచున్నదో, అట్టికాంతికన్నను, సూర్యజ్యోతికన్నను ప్రకాశుండైన భగవంతుడే బ్రహ్మ. ఆబ్రహ్మ ఎట్టివాడనగా:—

వేదశ్రుతి॥ స్వయంభూ కృతురానన॥ అనునట్లు, శా॥ చతురతగలవారికంటె, చతురతగలవాడు, ప్రకాశముకంటె, స్వప్రకాశుడు (ఉపమయుక్తి 249వపత్రం 176వ సంఖ్యనుచూడుము) మరిన్ని నామరూపము లేనివాడు, కల్పితనామరూపములు గలవాడు బ్రహ్మ అది అనగా, ముఖ్యమైనవి:—

అవ్యయుడు— లింగపృథక్త్వరూపనామక్రియలు లేనివాడు
అక్షరుడు— నశింపనివాడు, నిష్కాముడు, కోరికలేనివాడు
అతీంద్రియుడు— ఇంద్రియములకగపడనివాడు
తైజసుడు— సుగుణబ్రహ్మము, బంగారు తెంపిలో నుండు ధాతుద్రవ్యము
ఈశుడు— పరమేశ్వరుడు, శివుడు, భూమీశుడు

విరాటుడు—	ఆదిదేవుడు, నిర్గుణాకారుడు
అచలుడు—	కదలనివాడు, పరబ్రహ్మము
అతీతుడు—	అంకలేనివాడు, లోకాతీతుడు, శుద్ధ, నిర్గుణ, నిరాకార, అద్వితీయ, పరబ్రహ్మస్వరూపుడు.
అమలుడు—	నిర్మలుడు
నిష్కాముడు—	కోరికలేనివాడు
అజుడు—	జనన మరణములు లేనివాడు
అకర్త—	ఒక కార్యమును చేయనివాడు.
అభోక్త—	కర్మానుభవము లేనివాడు
నిర్వికారుడు—	రాగాది వికారములు లేనివాడు
నిరామయుడు—	అశరీరుడు
అసంగుడు—	దేనియందు ఇష్టతలేనివాడు
నిరాకారుడు—	ఆకారము లేనివాడు
నిరంజనుడు—	ఎందును అంటనివాడు, దోషము లేనివాడు
నిర్వికల్పుడు—	ఎందున కల్పనలేనివాడు
ధ్రువుడు—	శివ, విష్ణు, మతస్థుల మధ్యమున్నవాడు.

4 సప్త మహా ఋషులు.

(1) కశ్యపుడు (2) అత్రి (3) భరద్వాజుడు (4) విశ్వామిత్రుడు (5) గౌతముడు (6) జమదగ్ని (7) వసిష్ఠుడు ఈ యేడుగురున్ను సప్త మహాఋషులు.

5 షట్చక్రవర్తులు.

శ్లో॥ హరిశ్చంద్రో నలోరాజా పురుకుత్సః పురూరవః।
సగరః కార్తవీర్యశ్చ షడైతే చక్రవర్తినః॥

(1) హరిశ్చంద్రుడు (2) నలుడు (3) పురుకుత్సుడు (4) పురూరవుడు (5) సగరుడు (6) కార్తవీర్యుడు, ఈ ఆరుగురున్ను షట్చక్రవర్తులు.

6 షోడశ మహారాజులు.

(1) గయుడు (2) అంబరీషుడు (3) శశిబిందువు (4) అంగుడు (5) పృథువు (6) సుయగ్వీతుడు (7) మరుత్తు (8) సహోత్రుడు (9) పరశురాముడు (10) శ్రీరాముడు. (11) దిలీపుడు (12) నృగుడు (13) రంతిదేవుడు (14) యయాతి (15) మాంధాత (16) భగీరథుడు ఈ 16 గురున్ను షోడశ మహారాజులు.

7 వేదముల వివరణము

శ్లో॥ ఋగ్వేదో౽థ యజుర్వేదః సామవేదో హ్యథర్వణః॥

(1) ఋగ్వేదం (2) యజుర్వేదం (3) సామవేదం (4) అథర్వణ వేదం

8 ఈవేదములలో మొదట ఏర్పడిన ఋగ్వేదము ముఖ్యమైనదన్ని, ఈవేదముచే ఇతరవేదములు పుట్టబడ్డవన్ని తెలియబడుచున్నది.

9 ఋగ్వేదము పూర్వమే నిశ్చయమైన వేదమని నన్ని, పూర్వీకులు ఈఋగ్వేదమునే నమ్మియుండిరని గ్రంథములవల్ల తెలియబడుచున్నది

10 మొదట ఋగ్వేదమును ఏర్పర్చిన ఋషులపేర్లు.

(1) వేదవ్యాస (2) గృత్సమద (3) విశ్వామిత్ర (4) వామదేవ (5) అత్రి (6) భృగు (7) భరద్వాజ (8) వసిష్ఠ (9) కణ్వ (10) అంగీరస. వీరితోనున్నవారు—(1) అగస్త్య (2) కశ్యప (3) జమదగ్ని (4) పరాశర (5) గౌతమ (6) హ్యామ్యావతి (7) నారద (8) మధుచ్ఛంద్ర (9) నవ్యానిప (10) కటసా (11) హిరణ్యస్తూప (12) వాల్మీకి

11 వేదములు—మహావాక్యములు.

1 ఋగ్వేదమందు 1 ప్రజ్ఞానంబ్రహ్మమనియు.

2 యజుర్వేదమందు 2 అహంబ్రహ్మాస్మియనియు.

3 సామవేదమందు 3 తత్త్వమసి, యనియు.

4 అథర్వణవేదమందు 4 అయమాత్మబ్రహ్మమనియు.

12 ఇట్లువరబ్రహ్మమును తెలియజేయునవియై పరబ్రహ్మముపలన గలిగినవియే ప్రకాశించు నాలుగువేదములలో నీనాలుగు మహావాక్యములు వచించియున్నారు.

13 ఇవిగాక చిత్తశుద్ధికలుగుటకు(1)కర్మకాండమును, గురువులయందును, జ్ఞానశాస్త్రములయందును, నమ్మకముగలుగుటకొరకు.(2)భక్తికాండమును.బ్రహ్మసాక్షాత్కారజ్ఞానము కొరకు (3) జ్ఞానకాండమును అనెడుమూడుకాండములుగానున్నవి.

14 నాలుగువేదములలో ఒక [illegible] వేద రుషుపి [illegible] పాఠియమంతయును ముగియనందున తొలుత ఋగ్వేదమందు ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మయను, సాక్షాత్కారవాక్యమును నిరూపించి, దానిచేత అనుభవము గలుగనందుః యజుర్వేదవాక్యమును అహంబ్రహ్మాస్మియను మహావాక్యములచేత అనుభవమును చూపెను.

15 అయర్థముచక్కగా తెలియుటకు మూడవదియగు సామవేదమందలి తత్త్వమసియను మహావాక్యముచేత ఉపదేశక్రమమును తెలిపెను. అదే సంపూర్ణముని సమాప్తినిపొందుటకు, అథర్వణవేదమందు అయమాత్మబ్రహ్మయను మహావాక్యము జనించెను గనుక వేదములు నాలుగే అయ్యెను.

16 శ్లో॥ ఋగ్వేదోథ యజుర్వేద

స్సామవేదోప్యథర్వణః॥

1 ఋగ్వేదమందు ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మయనెడుసాక్షాత్కారమహావాక్యమును—

2 యజుర్వేదమందు అహంబ్రహ్మాస్మి యను అనుభవ మహావాక్యమును—

3 సామవేదమునకు తత్త్వమసి యను ఉపదేశ మహావాక్యముకు —

4 అథర్వణ వేదమునకు అయమాత్మ బ్రహ్మయను సమాప్తి మహావాక్యమును దెలిపెనుగనుక వేదములు నాలుగవుటకు కారణమైనది.

17 ఋగ్వేదమందు.

(1) ప్రజ్ఞానం (2) బ్రహ్మ—అని రెండుపదములు. ప్రజ్ఞాన మను పదమునకు సర్వవిషయములను బాహ్యాంతరముల ఎరుగుచున్నదో— అజ్ఞానమే ప్రజ్ఞానమనుపదమునకు అర్థము. ముఖ్యతాత్పర్యం—నేనే బ్రహ్మనని నిశ్చయము. 25—26 తత్త్వం.

18 యజుర్వేదమందు.

(2) 1 అహం 2 బ్రహ్మ 3 అస్మి యనుమూడు పదములు. అహం అనేపదమునకు—నేనే— బ్రహ్మమునియు—అస్మి—అనేపదమునకు ఐక్యమును ప్రతిపాదించుచున్నది. గనుక ముఖ్యతాత్పర్యం. నేనే బ్రహ్మమని నిశ్చయించుకొనుము.

19 సామవేదమందు

(3) 1 తత్త్వమసి, తత్పదము, త్వం, పదము, అసిపదము అని మూడు పదములు.

తత్ అనుశబ్దమునకు బ్రహ్మము—త్వం—అనుశబ్దమునకు జీవుడు అనియును అసియనుశబ్దమునకు ఆరెంటియందు నైక్యమును పొందించును. ముఖ్య తాత్పర్యం—జీవుడు—బ్రహ్మములో నైక్యమైయున్నట్టు అర్థము.

20 అథర్వణవేదమందు.

(4) అయమాత్మబ్రహ్మ అయం ఆత్మ బ్రహ్మ యనిమూడు పదములు గలవు. అయం—అనుపదమునకు వ్యవహారమైన నిత్యాపరోక్ష

స్థాయము పుండి ఉత్పత్తే యని చెప్పబడుచున్నది. సత్యమును జడము, ఋజునాదేహామని తొలగిసి చైతన్యమై ప్రత్యగాత్మ రూపము. బ్రహ్మమనెడి శబ్దమునకు తనకుతాను పరిపూర్ణమయిన ప్రమాణ్యమే—ముఖ్యార్థ ర్థం. అన్నిక స్వభావాదివికారములు లేక నిర్వికారముగా సాక్షిమా త్రముగానున్నది. అని అర్థమగుచున్నది.

21 ఇట్లు పరబ్రహ్మమును. తెలియచేయునదియే పరబ్రహ్మము వలన కలిగినదియై ప్రకాశించు నాలుగు వేదములలో నాలుగు మహావాక్యములు వసియించియున్నవి.

22 చైతన్యం బ్రహ్మయను, ఏకమునకు, నిర్విశేష, శుద్ధజ్ఞానమే పరబ్రహ్మము అని అర్థమగును.

(1) శబ్దార్థం—శ్రుతి, (3) బాహ్యార్థము— బహిరంగము
(2) వాచ్యార్థం—గురు, (4) లక్ష్యార్థము. అంతరంగము }
స్వానుభవము }

23 ప్రత్యగాత్మయే— పరమాత్మ. పరమాత్మయే ప్రత్యగాత్మగాను సమర్థశక్తిమును బొందుచుండును;

మాయా ప్రతిబింబమగు ఈశ్వరునకు అధిష్ఠానమయి సాక్షిగానుండు చైతన్యమే పరమాత్మ అనబడును. అంతఃకరణ ప్రతిబింబమగు జీవునకు అధిష్ఠానమయి సాక్షిగానుండు చైతన్యమే ప్రత్యగాత్మ అనబడును. ఒక్క ఆకాశమే ఘటోపాధివలన ఘటాకాశమనియు, మఠోపాధివలన మఠాకాశమనియు, గృహోపాధివలన గృహాకాశమనియు, గోపురోపాధివలన గోపురాకాశమనియు, నానావిధములుగా చెప్పబడినట్లు, పరబ్రహ్మమగు ఆత్మ ఒక్కడే, జీవజంతువుల శరీరములందు వసించుటవలన ప్రత్యగాత్మయనియు, బ్రహ్మవిష్ణురుద్రేంద్రాది దేవశరీరము లందు వసించుటవలన, పరమాత్మయనియు చెప్పబడును. మహాకాశమే ఘటాకాశమయినట్లున్నను, ఘటాకాశమే, మహాకాశమైనట్లున్నను, ప్రత్యగాత్మయే పరమాత్మగాను, పరమాత్మయే ప్రత్యగాత్మగాను సమ

నిస్సంశయముగా బోధించును. ఈరెంటియొక్క నిశ్చయజ్ఞానానంద లక్షణ సహజముగాన సవికల్పముగాని ఎంతమాత్రమున్ను భేదము లేదు.

24 శాస్త్రములయొక్క అర్థము తెలిసికొనుట పరోక్షజ్ఞానమనబడును. ఆత్మజ్ఞానమువలన విచారణచేసి బ్రహ్మమే నేనని తెలియుట అపరోక్షజ్ఞానమనబడును. ఈ అపరోక్షజ్ఞానమే—విజ్ఞానమనబడును. ఈ జ్ఞాన విజ్ఞానములు రెండును మోక్షసాధనములగును. మోక్షమార్గమును కోరినవాడు ఈరెంటివలనకాని బ్రహ్మైక్యము చెంద గలడు. ఇందుకు శ్రుతి:—

25 శ్రుతి॥ అస్తి, బ్రహ్మేతి, విజ్ఞానంపరోక్షజ్ఞానముచ్యతే।
బ్రహ్మేతి, విజ్ఞానమపరోక్షజ్ఞానముచ్యతే

26 ద్వైతం॥ పరోక్షజ్ఞానమనగా తనకంటె వేరుగా బ్రహ్మము కలదనుకొని దానినుపాసించుమతము దానివలన జన్మాంతరంబున ముక్తిపొందును. అనేమతము.

27 అద్వైతం॥ అపరోక్షజ్ఞానమనగా బ్రహ్మమే నేను—నేనే బ్రహ్మమని తెలిసి ఐక్యభావముపొందుట. దీనివలన ఈ జన్మమందే ఇప్పుడే ముక్తి కలుగును అనేమతము. ఇటువలె ఒక గ్రంథమునందు చెప్పియున్నది.

జీవైక్యసంధానము

28 బ్రహ్మైక్యమును బోధించునట్టి నాలుగు వేదములలో చెప్పిన నాలుగు మహావాక్యములవల్ల జీవునియొక్క విచారణచేయుటవలన జననమరణములు లేనిదాన్ని బ్రహ్మైక్యమును తాదిముక్తిపొందునుగాని ఇతరవాటివల్ల వైకుంఠము చెందజాలరు.

29 పైని ఉదాహరించిన, ఋగ్వేదం, యజుర్వేదం, సామవేదం, అథర్వణవేదం, ఇవి (1) విధివాదం (2) అర్థవాదం (3) మంత్రవాదం (4) నామధేయమనెడు నాలుగు విధములుగా, సమస్తధర్మములను బోధించును.

30 (1) నిటిలో రాజాగ్ని జలె నున్న పురుషులను, నిషేధకర్మము లను చేయక నత్కర్మములు చేయు విధించునదే, విధివాదమన బడును.

31 (2) వేదములయొక్క మహిమలనుస్తుతించటమే అర్థవాద మన బడును.

32 (3) ఆచార్యులవలె చే జరిగినది ఇదియని శ్రమపర్చునదే మంత్ర వాదమనబడును.

33 (4) జననీ జనకులవలె యాగాది కులకు పేరుపెట్టడమంత నామధేయమని చెప్పను.

34 యీనాలుగున్ను కర్మకాండప్రతిపాదకమగును.

ఉపవేదములు.

35 ఆయుర్వేదం—(2) అర్ధవేదం (3) ధనుర్వేదం (4) గాంధర్వ వేదములని నాలుగు.

36 (1) వ్యాధి నిదానమును (2) వ్యాధిచిహ్నలున్ను తెలి సికొని మంత్రఅవుషధాలతో చికిత్సవల్ల ఆయురారోగ్యములను చెప్పిన దే,ఆయుర్వేదం.

37 (2)దక్షణ మొదలయిన వుపాయాలనుులు నిర్మయించి ధ ర్మాదిచతుర్విధ పురుషార్థములకు స్వాధీనముగా ఉంచటమే—అర్థవే దము.

38 (3)మంత్రప్రయోగములను చెప్పేదదే—ధనుర్వేదము

39 (4) స—రి—గ—మ—ప—ధ—ని—స—యనుశబ్ద స్వరగీతప్రబంధనలు ,వివరించటమే గాంధర్వవేదము.

40 స్మృతిధర్మములు.

(1) కృతయుగమందు మనుస్మృతిధర్మమున్ను,
(2) త్రేతాయుగమ్మందు గౌతమస్మృతి ధర్మమున్ను,
(3) ద్వాపరయుగమందు శంఖలిఖితస్మృతిధర్మమున్ను,

(40) కలియుగమునందు పరాశర స్మృతి ధర్మమే ముఖ్యముగా నుండును.

(41) ఈ స్మృతులు మూడు కాండములుగా చెప్పబడ్డవి—అవి ఏవనగా:—(1) కర్మకాండము (2) వ్యవహారకాండము (3) ప్రాయశ్చిత్త కాండము.

42 (1) జాతి—వర్ణాశ్రమాచారములు మొదలైనటువంటివి చెప్పేది కర్మ కాండము.

43 (2) విగ్రహ, దండన, దాయాదిభాగములు మొదలైన 18 భేదములు చెప్పేది వ్యవహార కాండము.

44 (3) బ్రహ్మహత్యాదిపంచమహాపాతకములు మొదలైనమహాపాతకములకు శిక్ష చెప్పేది ప్రాయశ్చిత్త కాండము.

45 (1) జాతి అనగా కర్ణాట, కన్నడ, ఆంధ్ర, ద్రావిడ,మని నాల్గు ఇవిగాక (1) వేదాంతవాక్యములు (2) సంస్కృతవాక్యములు (3) ద్రావిడ వాక్యములు (4) ఆంధ్ర వాక్యములని ఇవిగాక వ్యాకరణ (శబ్దములు) ఒకటి.

వర్ణాశ్రమములు రెండువిధములు.

46 వర్ణములనగా (1) బ్రహ్మ (2) క్షత్రియ (3) వైశ్య (4) శూద్రులని నాలుగు.

47 ఈ నాలుగు వర్ణములలో గ్రంథములయందు దైవ భక్తి కొరకు ఆచారములకొరకు ఉదరపోషణకొరకు చెప్పబడిన చర్యల ప్రకారం, కృతయుగం త్రేతాయుగం ద్వాపర యుగముల యందు జరిగి యుండును.

48 శ్లో॥ కలౌ వాచ సహస్రాణి జాయతే వర్ణసంకరః॥ అన్న శ్లోకము చొప్పున వారి వారికి, తగినట్టుగా దైవభక్తి ఆచారములున్ను ఉదరపోషణకొరకు ఉద్యోగములున్ను చేయుచున్నారు. ఇవియు ధర్మమార్గముగానే యున్నవి.

49 భక్తులలో కొందరు కలియుగమునకంటె సమానమైన యుగము లేదని చెప్పుచున్నారు.

50 వర్ణాశ్రమములు.

1గృహస్థాశ్రమము(2)బ్రహ్మచర్యాశ్రమము (3) వానప్రస్థాశ్రమము (4) సన్యాసాశ్రమము. ఈవర్ణాశ్రమముల విషయమయి 165, 166, 167, వ పత్రములలో 427, 428, 429, 430, 431 సంఖ్యలయందు చూడుము.

51 జ్ఞానబోధ నేర్చుకునేవారు.

1 అభ్యాసుడు } జ్ఞానబోధ నేర్చుకునేవాడు, నేర్చుకునేవారు.
అభ్యాసులు }
జిజ్ఞాసువు— తెలియ నిచ్ఛగలవాడు.

2 సాంఖ్యుడు— ఇంద్రియజ్ఞానము తెలిసికొని పరబ్రహ్మస్వరూపము ఇట్టిదని తెలిసికొనేవాడు.

3 తారకుడు— జననమరణములు గ్రహించి మనస్సును పరిశుద్ధము చేసికొనేవాడు.

4 అమనస్కుడు—బ్రహ్మమోక్ష జ్ఞానమును పొందేవాడు.
పరిపూర్ణుడు— బ్రహ్మమును తెలిసికొనినవాడు.
సకలం తెలిసినవిమ్మట.

6 ఆర్యుడు } సకలం తెలిసినవాడు. సకలం తెలిసినవారు. అధి
ఆరూఢులు } మానుశూన్యులై, వైరాగ్య సంపన్నులై తన్నుతా తెలిసికొనినవాడు (ప్రాజ్ఞుడు పండితుడు)

7 వ్యష్టి — నీవు నేను అని భిన్నభావము కలిగినవాడు.

8 సమిష్టి — భిన్నభావము లేనివాడు.

9 విలక్షణుడు—అన్నిటియందు విరక్తి పొందినవాడు.

10 నిర్మలుడు— లౌకిక కర్మలయందు అపేక్ష లేనివాడు.

11 దాసుడు — జ్ఞాని. అభేదముగా [illegible] కోరువాడు.

12 గురువు — ఛత్రమును వహించు వాడు.

13 ముముక్షువు — శాంతగుణములుగలవాడు. భక్తుడు సుజ్ఞానుడు.

14 ముముక్షువు — మోక్షము కలుగవలెను అనిమోక్షాపేక్ష గల వాడు. సకలము విడువనిచ్చగలవాడు. విజ్ఞానుడు.

15 శివయుడు — పరమాత్మతో సమానము.

16 జీవన్ముక్తుడు — బ్రహ్మలో ఐక్య మయ్యే వాడు. అనగా, వైకుంఠమునుజెందువాడు.

52 ఇట్టి మొదట్టి శక్తివన్నియు గ్రహించి సకలం మనోత్యాగముజేసినవాడే సిద్ధులు. ముముక్షువు. జీవన్ముక్తుడు.

53 ప్రపంచమును విడచినవాడు. వాడే పరిపూర్ణుడు.

54 జ్ఞానమార్గములో రెండువిధములు.

1 సకలం త్యాగం చేసినజ్ఞాని

2 గృహస్థమార్గమువనున్న జ్ఞాని.

55 గృహస్థు మార్గమున నుండి, సకలం త్యాగంచేసిన జ్ఞానిలగుదురు.

56 "గృహస్థధర్మమేవాచ" అన్న వచనముచొప్పున,గృహస్థుండగువారు తీనకుల వృత్తివల్లగాని, లేక ఉద్యోగమువల్లగాని, వ్యవసాయమువల్లగాని, కూలిపనుల వల్లగాని, తాముకష్టపడి ద్రవ్యమును సంపాదింపుచు, పుత్రమిత్రాదులతో అంటీఅంటక అనగా, తామరాకులయందు జలం అంటనట్లున్న, బురద నుండి వచ్చినకుమ్మరి పురుగు వలెనున్న, భూదింత పండుపై బొబ్బరంటనట్లువలె, భార్యాభర్తలు వీరిరువురు సంసారమునందు మిత పతివ్రతనగా సంచరించుచు, వీరిరువురుగాని. వీరిరువురులో ఎకరుగాని, బ్రహ్మజ్ఞానముపొంది,సంసారమునందుండి ముక్తిపొందినమొదల ధన్యులగుదురు.

57 ఇట్లుండగ "బ్రహ్మజ్ఞానాత్తు బ్రాహ్మణః" అన్నట్లున్న, "తొండమునరి డొన్నరెల్లి అయినట్టు" వీరిరువురుభార్యాభర్తలుగాని,

(లోక వ్యవహారములను) బహిర్జ్ఞానులై బహిరంగముగా అభేద
ముగా సంచారమునుండి తొలగించిపోవడము మహాత్ములకు ఒకవేళ
వారి పుణ్యాతిశయమునుబట్టి ఈశ్వరాజ్ఞవలన వారిసంపాదనలనుండి
బ్రహ్మజ్ఞానులై బహిరంగములో అభేదముగా చరించిపోయిన మొదల
వారి ననుసరించియున్న పుత్రమిత్రాదులు పోషించు కర్త లేదని
చింతించుచున్న విషయములో అందుకు ఉక్త ఉదాహరణము కలదు.

శ్లో॥ ఎవ్వరుస్వాంతమపారము! నెవ్వరురక్షించుచుండు
నెవ్వడనంతుం! డెవ్వడు విభుడెవ్వడు! వాడీశ్వరుడట మనుచుటవల
హేవారమ్మై॥

(1) గీ॥ తనను వీక్షించిన దైవవశంబున! నుండు తోపు మూల
నున్నతోనదపి రక్షలేని యటులుండునట్టులు! రక్షితుండు మందిరమున
దన్ను॥ అన్నపద్యరీతి, పైని ఉదాహరించిన పుత్రమిత్రాదులను
పోషించు కర్త లేదని చింతించుచున్న విషయములో వారిని సృష్టించిన
సృష్టికర్త అనంతుండై, వారి వారి ప్రారబ్ధ కర్మానుసారమును
బట్టి వారిని సంరక్షణచేయను ద్దేశించుచు దలంచినవాడై యుండగా
వారు చింతించ నవసరము లేదు.

59 భార్యాభర్తలు ఏకీభవించి భగవంతుని ప్రార్థించిన
మొదల వారి పుణ్యమేనవచ్చును.

60 భార్యాభర్తలు బ్రహ్మజ్ఞానముపొంది వీరియురువురుబహి
రంగముగా బ్రహ్మజ్ఞానులై సంచరించిపోవడమునకు లేదా, వారి
పుణ్యాతిశయమువలన, ఒకరికి లభించిన వస్తువు, ఒకరికి లభించక
పోవడమువల్ల ఒకరుబహిరంగముగాసంచరించిపోవడము ఒకరుగృహ
కృత్యములో ఉండడమువల్ల వారి వారికి తగిన ఫలము కలుగును.
అయినను కాలము గడచినకొలది వీరియిద్దరిలో ఒకరినొకరు విడ
నాడిన మొదల, దోషమును అనుభవించును. ఆదోషఫలము అనుభవింప

వెలయును. ఈవిషయమై దిగువ నుదాహరించిన 119 వ సంఖ్యను చూడుము. అట్టి కృతార్థులైనటువంటి బ్రహ్మజ్ఞానికి మొదల నొకస్థలము న్నంమందను. శరీరముండగనే ముక్తుడగుచున్నాడు. వృత్తిన్ని పరమాత్మ స్వరూపమును పొందవలెను. వాస్తవమైన శబ్దార్థమును ఎవడు తెలిసికొనుచున్నాడో అట్టివాడే జీవన్ముక్తుడు. దిగువనున్న 67 వ సంఖ్య చూడుము.

61 ఇట్టి పరిపూర్ణుని చెందినవారే ఈకలియుగమునందు గురుభక్తులై యిహ ప్రఖ్యాతివహించి పరలోకమున బ్రహ్మైక్యము పొందుదురని శాస్త్రమందు బోధించుచున్నది.

62 ఇట్టి జ్ఞానులు నేను కర్తనుగాను, ఏమిన్ని చేయుటలేదు. నేను భోక్తనుగాను. ఏదిన్ని కోరికతో అనుభవించుటలేదు. నేనుఇతరులను అనుభవింపజేయు వాడనుకాను. కేవల సాక్షిమాత్రుడను. అకర్తను, అభోక్తను, అని నిశ్చయించుకొని కర్తృత్వ అహంకార మమకారములులేక జ్ఞానిగానుండును. ఇట్టిజ్ఞానులు బాలోన్మత్తపిశాచాదుల రీతిగా నుందురు. ఒకప్పుడు పిచ్చివాని వలెను, ఒకప్పుడు బాలునివలెను, ఒకప్పుడు ఎవరుపిలిచినను వినకయునునుండును. ఇట్లు పెక్కువిధములుగా గనబడుచుండును. ఇట్టివారినిచూచి ఉపేక్షింపకూడదు.

63 శ్రుతి: గురువును భావించుటలో, గురుపుణ్యము పంచుకొనును శిష్యుడుండి: అనునట్లు పైనిఉదాహరించినజ్ఞానిని ఎవరైనను భావించినమొదల అతనికున్న పుణ్యమును పంచుకొనెదరు.

64 శ్రుతి: గురువును దూషించుటలో, గురుపాపము పంచుకొనును శిష్యుడుండి: అనునట్లు దూషించిన మొదల అతనికున్న పాపమును పంచుకొనెదరు.

65 శ్లో॥ అతని పుణ్యపాపములను పంచుకొనిన యెడల, అజ్ఞాని, ముక్తుడగు చున్నాడని శ్రుతులు చెప్పుచున్నవని యాచార్యులు చెప్పియున్నారు.

66 భగవానువాచ— శ్లో॥ సన్న్యాసేరంగాదలచెకి సకాలకొల్లా! కర్మశేషంబుగూడదు గానవలెని। కర్మమంతయు తీర్చిన గాతువనుచు కాచియుంటివి కర్మము గడచినదెయు॥ అనుశ్రుతి చెప్పిన రామదాసు కాచియుంటి గాని కర్మములన్నియు, దొలగే పర్యంతము కారాగారము కాచియుండి గాని కర్మము లన్నియు దొలగిన పిమ్మట రామదాసుగారిని వైకుంఠమ్ము చెందించెను. గాన, ప్రజ్ఞానికైనను అంత్యకాలములో, పాపపద మున కేగునప్పుడు పరిశుద్ధుడుగా వెళ్ళవలెను లేదా, అజ్ఞానిలో కర్మము లున్న యెడల ముక్తుడు కానేరడు. కర్మము లున్న యెడల, వాటి ఫలము లనుభవించుటకై పుణ్యలోకము, లేక నరకలోకము చేరును. పుణ్యలోకము చెందిన యెడల భోగము లనుభవించి, పుణ్య జన్మములో పురుషుడుగానో, స్త్రీగానో, జనించి గొప్ప ఐశ్వర్యమును చెందును. లేదా—నరకలోకము చెందిన యెడల కష్టమనుభవించి మరల పుణ జన్మములో ఏదో ఒక జన్మము ఎత్తి మిక్కిలి కష్టమనుభవించును.

శ్లో॥ ఈశ్వరానుగ్రహాదేవ పుంసామద్వైతవాసనా। మహాభయకృతత్రాణాత్ విప్రాణాముపజాయతే॥ తా॥ ఈశ్వరానుగ్రహము లేనట్టి వారలకు బ్రహ్మాద్వైత జ్ఞానము గలుగజాలదు. బ్రహ్మజ్ఞానము లేనియెడల జననమరణముల ప్రవాహంబును దాటి మోక్షంబును చేరుటకు సాధ్యపడదు.

67 శ్రుతి॥ కారణావినా కార్యం— నోత్పద్యతే— బ్రహ్మజ్ఞానం భక్తిమార్గేణ భక్తినిష్ఠో భవ। భక్త్యా సర్వసిద్ధయస్సిద్ధ్యంతి భక్త్యైకధ్యేయ— సర్వ— విజ్ఞానం— ప్రాప్య అనుభూతి విబక్తి— కారణము లేనిది కార్యోత్పత్తి లేనట్లు, భక్తి లేక బ్రహ్మజ్ఞానము గలుగ

సాధనము. భక్తి శ్రేష్ఠసాధనముగా నెంచెను. గృహస్థమార్గమునను భక్తివల్ల ననే సకలసిద్ధులు పొందవచ్చును. గాన సమస్తోపాయములనువదలి భక్తిమార్గమే ముఖ్యము. సమస్తోపాయములను వదలి అనగా ఉపాయములనగా— సామము, సామము అనగా వేదము, దానము— దానమనగా దానమిచ్చుట, భేదమనగా— భేదాభేదములు ఇవియన్నియు వదలుట అని అర్థమగును. భక్తిచే సాధింపని సౌభాగ్యము కొంచమైనను లేదు. భక్తి క్రియచే జ్ఞానము లభించును గాన బ్రహ్మయందు దృఢభక్తి గలిగిన వైరాగ్యము గలుగునని. అట్టి వేళల విజ్ఞాన ప్రాప్తి యగును. అవిజ్ఞానము క్రమముగా నశించును. అనగా జీవన్ముక్తుడగునని శ్రుతి॥ అభ్యాస— క్రియ— జ్ఞానం— క్రమేణ పరిపక్వం భవతి। పక్వవిజ్ఞానం— జీవన్ముక్తో భవతి॥ అను శ్రుతి ప్రకారం అభ్యాసమువలన జ్ఞానం క్రమముగా వృద్ధియగును. జ్ఞానము వలన క్రమముగా విజ్ఞానం వృద్ధియగును. విజ్ఞానమువలన క్రమముగా జీవన్ముక్తుడగునని శ్రుతులు పలుకుచున్నవి— గాన.—

63 పద్యం॥ భక్తే మోక్షము మార్గము

భక్తే దివ్యంబు భోగభాగ్యము లిచ్చున్

భక్తే బ్రహ్మత్వము నొందించును

భక్తిచే నిర్వాణపదమ్ము లనుమయు.

69 భక్తి విషయమై శ్రీగ్రంథమునందు 233వ పత్రము మొదలుకొని 244వ పత్రమువరకు చూడుము.

జీవన్ముక్తుడు— విషయము.

70. శ్రుతి॥ ప్రారబ్ధకర్మపర్యంతం। దేహవిమోక్షవత్॥ అనువట్లు ప్రారబ్ధకర్మము నశించువరకును ఎట్టివానికిని దేహము నశించదు గాన జ్ఞానికి ప్రారబ్ధకర్మము నశించువరకును దేహధారుడైయుండును. అయితే, జ్ఞానికి సంచిత-ఆగామి-ప్రారబ్ధ-ము మల మొదలైనవన్నియు నశించు

ముత ప్రజ్ఞానాగ్నివలన నిజరూపాద లంకారపు ద్రవ్యములనంతా చేసికొని వర్గ్ను సాదంపు నిర్జితంగా నిమ్మళించినదయి ఏదోషములున్ను లేనివాడై కర్తవ్య కృత్యములనకు అహంకార శూన్యుడయి సంకల్పరహితుడై ... మనసులోనుండు ఆశాసక్తపురుషునకు మురికె అంటుట కల్గిన్ని 23వ పత్రిం 118వ సంఖ్యయందున చెప్పిన ప్రకారమున్ను సంసారము నుండియు దానికంటుకొంటను నిముక్తుడై మాత్రుడుగానుండి సకలజనులకు మిత్రుడయి అతిదయాళుత్వముగలవాడయి ఓర్పుగలవాడయి క్రోధాదులు అసూయాదులు మొదలయిన మొదలగునవి లేనివాడై దినదినము దాహరించినట్టుల దేశసంచారి కొలుచేయు జనులకు జ్ఞానోపదేశము చేయువాడు తనకు నిష్టమగు పదార్థములు లభించుటవలన సంతోషమున్ను తనకు నిష్టముకాని పదార్థములు లభించుటవలన దుఃఖమున్ను లేనివాడయి నిర్విపూర్వకముగా సారముగా ఏదిఏది ప్రాప్తమగునో దానితో తృప్తి పొందుచుండి తనకులభించనివస్తువులకుగాను దుఃఖించక దూషణ భూషణములు సమముగా తలచుచు సదా బ్రహ్మాత్మైక్యానుసంధానము చేయుచుండును. ఇతడే జీవన్ముక్తుడు. ముఖ్య తాత్పర్యం జీవన్ముక్తుడు ఇంకొకడగువాడు, ప్రారబ్ధంబగు లేకమైన పని వేయుచును, తృప్తి నొందని మనుజుడు సప్త ద్వీపంబులందు చక్రవర్తి అనుకొనబట్టి ఆయా వేళలయందు రాగలవన్నిటిని భరించి ధీరత్వముగా నున్నవాడే జీవన్ముక్తుడు.

71 పైని ఉదాహరించిన అంశములలో సరూపమనోనాశనమనియు, అరూపమనోనాశనమనియు రెండు విధములుగా గలవు. జీవన్ముక్తియందు సరూపమనోనాశనమున్ను, విదేహముక్తియందు అరూపమనోనాశనమున్ను గలుగును.

సరూపమనోనాశనము.

72 ప్ర॥ అహంకారమమకారములు, సంకల్పవికల్పములున్ను మనోవికారములనబడును. ఇవియెల్లనశించి మనస్సు నిర్వికారముగా

కర్తృత్వ శూన్యమై జీవకారుణ్య మైత్రి మొదలగు సద్గుణములు గలిగి పరమశాంతిని బొందియుండుటే సరూప మనోనాశన మనబడును.

— గ్రసా॥ అగ్నియందు కాలినగుడ్డ మునుపటి రూపుతోడ కనబడుచున్నను ఉపయోగపడనట్లు జ్ఞానులగువారు సకలగృహకృత్య కార్యములు చేయుచున్నను వారి మనస్సు బ్రహ్మనిష్ఠ జ్ఞానాగ్నియందు దగ్ధమై యుండుటవలన నిర్వికారమై కర్తృత్వ శూన్యమైయుండును. కాబట్టి అదిసరూప మనోనాశనమును జెందియుండును. ఇందువలన వారికి పునర్జన్మములు లేకపోవును.

అరూపమనోనాశనము.

73 పైనిఉదాహరించిన కాలినగుడ్డ మడత చేతితో నలిపినంది వస్త్రమే రూపులేక ధూళిగా నెగిరి పోవునట్లు మనస్సు రూపులేక బొత్తిగానశించిపోవుట ఇవివిదేహముక్తియందు గలుగును. ఎటులనగా ప్రారబ్ధమునశించినంతనే జ్ఞాని 24 తత్వములున్ను దేహత్రయమున్ను రూపులేక బొత్తిగానశించిపోవును గాన అటువలెనే విదేహబ్రహ్మైక్యము జెందుచున్నది. ఇదే అరూపమనోనాశన మనబడును.

74 (25) వతత్వముగా జీవాత్మగానుండెడు తాను దేహేంద్రియాది 24 తత్వములుతాను గాదనుచు వాటియందలి భ్రాంతినివిడచిపెట్టి 26 వ తత్వమైన పరబ్రహ్మమే తానని దృఢనిశ్చయము గల యోగి జీవన్ముక్తుడు ఈగ్రంథమునందున్న 17 వ పత్రము 6,7,8, 13, 14, 15 సంఖ్యలను చూడుము.

జీవన్ముక్తి విషయమై—

75 సకలవ్యాపారములు నశించిన మొదల. చింతలేకుండును. చింతలేకుండుటవలన వాసనాత్రయము నశించును. అట్లునశించుటే జీవన్ముక్తియనబడును.

జ్ఞాని, దేశసంచారవిషయమై.

76 శ్రుతి॥ పరమాత్మగగనేబంధుః॥ అనుశ్రుతివిధ్యర్థ, జ్ఞాని బట్టబయలైన బ్రహ్మము యందే బుద్ధినిలిపి॥ శ్రుతి॥ సర్వదేశసంచారశీలః॥ అనునట్లు, యథేచ్ఛగా, నిర్భయముగా సర్వదేశ సంచారశీలుండై॥ శ్రుతి॥ సర్వదేశజ్ఞానబోధః॥ అనునట్లు సర్వదేశస్థులకు జ్ఞానబోధ తెలిపినవాడై॥ శ్రుతి॥ సర్వదేశస్తుతిపాత్రః॥ అనునట్లు సర్వదేశస్థులచేత స్తుతింపబడినవాడై సహజ అమనస్క యోగనిద్రాళువై యుండి సదా అఖండజ్ఞానానంద వృత్తితో నుండునట్టి యాతడే జీవన్ముక్తుడు. అతడే దేశసంచారజ్ఞాని యనబడును. అట్టిజ్ఞాని గృహస్థ ధర్మమార్గమున నుండి దేశసంచారము చేయవచ్చును.

బట్టబయలు విషయమై.

77 బట్టబయలు అనగా (బయలు బయలు) నిష్కళబయలు. (బట్టబయలు, బిట్టబయలు) మరియన్ని ఎటులుండుననగా భూమ్యాకాశములకు మధ్యనున్నదే బట్టబయలు. ఆబట్టబయలైన భూమి యందు సకల చరాచరములు నివసించుచున్నవి.

బట్టబయలు అనే శబ్దమునకు సాదృశ్యము.

78 (1) సూర్యకిరణములవల్ల వెలిగె వేడిగల వెలుతురుగల పగలుగానున్న (2) చంద్రకిరణములవల్లకలిగె చల్లనినైన వెలుతురుగల రాత్రిగానున్న (3). నల్లనిచీకటిఛాయగల, రాత్రిగానున్నదే బట్టబయలు. బ్రహ్మ సృష్టించినదేయగును. ఆసృష్టించిన బట్టబయలులోన ఆదిమధ్యాంతరహితుడుగా బ్రహ్మ ప్రకాశించుచున్నాడు. శ్రుతి॥ పరమాత్మగగనేబంధుః అన్నశ్రుతి కి॥ అపరమాత్మ బట్టబయలైయున్నట్టి బ్రహ్మమని అర్థమగును. భూమ్యాకాశములు పుట్టకముందు బట్టబయలు లేనే లేదు. ఈవిషయమై॥ శ్రుతి॥ [illegible]

అనుక్రమణి బట్టి 11వ పత్రం 15 వ సంఖ్యమొదలు 29 వ సంఖ్యవరకు చూడుడు.

భగవంతుని నెఱుగుట.

79 సాంఖ్య, తారక, అమనస్క, పరిపూర్ణ యోగాభ్యాసములైనను శైలచూచుట, నిశ్చయములేక యుండుటచే నిల్వలేరుగు భగవత్స్వరూపమును యెఱుగజాలరు. మఱియు అజ్ఞానమనెడి బురదయందు మునిగినవారు ఉపవాసముల చేతను, వ్రతముల చేతను, గానపీఠయోగముల చేతను భగవంతుని తెలిసికొనజాలరు. ఈగ్రంథమునందున్న 234 వ పత్రం 87వ సంఖ్యయందును 236వ పత్రమున 101 సంఖ్యలలో చెప్పిన ప్రకారం యోగాంతిక ధ్యానపరులను అద్వైత జ్ఞానభక్తులు ఈయుగమునందే భగవంతుని తెలియగలరు.

భగవంతుని స్వరూపము.

వాసుదేవనామము చేత—ఆత్మగాను,

సంకర్షణనామము చేత—బుద్ధిగాను,

ప్రద్యుమ్ననామము చేత—అహంకారముగాను,

అనిరుద్ధనామము చేత—మనస్సుగాను,

ఇట్లు నాలుగువిధములుగా విభజింపబడియున్నాడు, గావున పైన దాహరించిన ఏకాంతధ్యానపరులగు అద్వైత జ్ఞానభక్తులు, అట్టి స్థూల స్వరూపమును నెఱుగగలరు.

ముక్తుల చర్యల విషయము

81 ॥పద్యం॥ ఏకర్మ చేసినను, ఏఅవస్థ పొందినను, ముక్తులచిత్త మొందును మానమందు, విజ్ఞాననారి అటలాడుచు వలువక్కల నీరిగి [illegible] మొంద్రుముట దుముందు అనసామున్నమ బట్ట— [illegible] ముక్తులతో

మాటలాడుచు, కథలు చెప్పుచు, నవ్వుచు, చేతులు విసరుకొనుచు తిప్పుచున్నను, స్త్రీచిత్తము అనుకూలముగనుండునట్లు బ్రహ్మవిదుడు ప్రపంచజ్ఞానముగలవాడై జీవనోపాధికొరకు ప్రవృత్తిచేయుచున్నను, ఏ అవస్థలు పడుచున్నను ముక్తుల చిత్తము శూన్యముగ నుండును. దోషము లేదు.

౬౩ (1) బ్రహ్మజ్ఞానము వచ్చినవారికి కామక్రోధాదులన్నియు నశించును.

(2) బ్రహ్మజ్ఞానులు నిష్కాములై సకల కోరికలను విడిచిపెట్టి సదా పరబ్రహ్మమగు తమ ఆత్మస్వరూపమందె తృప్తిగలవారై యుందురు.

(3) బ్రహ్మజ్ఞానులు పక్షపాతములేక సర్వమును తమవలెనే చూచుచుందురు.

(4) బ్రహ్మజ్ఞానులు ఆకలిదప్పులు మరచి నిత్యానందులై నిత్యతృప్తులుగా నుందురు.

(5) దైవాధీనముగా తమకు లభించిన వాటిని అనుభవించుచు, తమకులభింపని వాటికిగాను చింతపడకయుండి నిరాశగా నుండువారె జ్ఞానులనబడుదురు. ఇటులగాక భోజనమందు రుచులు కోరేవాడు జ్ఞానికాడు.

(6) ఇసుక చక్కెర చేరియున్న మొసలి చీమ చక్కెరను గ్రహించి యిసుకను త్రోసివేయునుగదా! అటుల జ్ఞానులు ఇతర దోషములను త్రోసివైచి సత్వాదిగుణముల గ్రహింతురు.

(7) శివప్రాయముగా నుండువారే జ్ఞానులు. గర్వముగా మర్యాద విచారించక మాటలాడేవారు జ్ఞానులుకారు.

(8) దీపస్తంభము క్రింద నీడగానే యుండును. అదీపము చుట్టు ఉన్న వస్తువులను కనుపెట్టును. గాని దానిక్రింద నున్న వస్తువులను

కనువర్చెదు. అటువంటి స్థానముల పదియారుగుణ్య సంఖ్యనాడు, నాకే పాపో ర్మము కన్నుగొన తేరు. దూరము గా సుసుమ ఏ ల చే, గా కలిగి పర మల్లార్ధము పొందుదురు.

84 ॥శ్లో॥ ఉత్తమం క్షణకోపంచ॥ అనునట్లు సత్పురుషుల కోపము నీటిమీదవ్రాత వలె క్షణమాత్రముండునని యర్థము

(2) మధ్యమం ఘటికా ద్వయం—మధ్యముః॥ ఒంగిరము, తిరి? పంతసేపు కోపము ఉండునని అర్థము.

(3) అధమం అహోరాత్రించ॥ అనునట్లు దుష్టుల కోపము, ఒక రాత్రిపగలంతయునుండునని అర్థము.

(4) కపటః మరణాంతకః॥ అనునట్లు కపటము కలిగినవానికోపం చచ్చేవరకు ఉండునని అర్థము.

85 శ్లో॥ అగ్నికుండ సమానారీ। ఘృతకుండ సమానరః।
జానుజంఘు పయోస్త్రీణాం। కన్య నిశ్చలతో మనః।

86 శ్లో॥ మాతాపితృభ్రాతా చైనాం। పితామహం సదాచారః।
ఉభయోర్వీర్య సంబంధే। కన్యనిశ్చలతో మనః॥

87 శ్లో॥ కోకిలానాంస్వరోరూపం।పాతివ్రత్యంతుయోషితాం।
విద్యారూపంగురుమూర్తి। సదాచారిత్వంతు పురుషః॥

యీశ్లోకముల భావము గ్రహించినవారే జ్ఞానులు.

88 బ్రాహ్మణః॥ జ్ఞాన యోగమునుబట్టి బ్రహ్మమును తెలిసికొని అటువలె నడచినవాడే బ్రాహ్మణుడు.

89. వాదము గానిదిగానున్న, శ్రేష్టముగా వున్నటువంటి బ్రహ్మము ఏదో ఆబ్రహ్మమును సూత్రముగా(నూలుపోగును జన్నిదముగా) ధరించుకొనవలెను. పర్యాటుగా(గురిగా)కనుపర్చుచున్నందున సూత్రమని చెప్పుచున్నారు. సూత్రమనేది పరమపదము. (ఉత్తమమైన బ్రహ్మము)గనుక అసూత్రభావమును కనినవాడే

బ్రహ్మవిదః। నారదం ప్రోవాచ। కోపనిషత్సుతో ఘూతన శృత దేశమంతా చెప్పయున్న దానిని మననించ తగినది. (మూర్తి మనగా నూలువోగు. దర్శనము, వారుఁ మూర్తి దంజెరూ— ఏర్పాటు)

౯౦ (తుర్య బ్రహ్మజ్ఞానాన్ని బ్రహ్మణ్యాః) అన్నట్లు ఎవరైతే బ్రహ్మము స్వస్వరూపమని తెలిసికొనుచున్నారో, వారే బ్రహ్మత్వము పొందిన వారను చున్నారు. గనుక, జంజము అవసరము లేదని వ్యాఖ్యానము.

కామ్యగురువుల లక్షణము.

౯౧ బ్రహ్మజ్ఞాను లయినవారు వారి పుణ్యాతిశయము వలన వాక్సిద్ధి మాత్రముగా ఏర్పర్చుకొని ఉండినను గాని లేక ఇతరశాస్త్రములందు మాత్రముగా ఏర్పర్చుకొనినను గాని భగవత్ స్మరణ చేయుచు జనులకు గురుబోధ చెప్పుచున్నా॥ "కారణమే గురుధర్మో" మనునట్లు ఉపదేశమిచ్చుచు అందుకుతగిన పూజనమస్కారాలు ఒనరించుచున్న యెడల ఇహలోకములో విహితగురువులని పేరుగలిగియున్న పరలోకములో భోగ భాగ్యములు లేక, బ్రహ్మత్వమును పొందగలరు.

౯౨ గురువులైనవారలు తమశిష్యుని సుతునిగానున్న, అన్నగా కుమారుడివలెనున్న, స్త్రీశిష్యురాలును సుతసీగానున్న లేనగా కుమార్తెవలెనున్న భావించుకొని శిష్యపాదములను నొసగవలెను. ఇట్టివారు విహిత గురువులనబడుదురు.

శ్లో॥ శరణాగతుడగు శిష్యుని కరుణించియు సాంఖ్యతారక మనస్కంబులలోనగు మనమునకు గూఢమైన గురువులు కామ్యగురువులే గాని విహితగురువులుగారు

౯౩ విహితగురువులనగా శిష్యులకుగలిగినట్టి సకలసందేహ

ములను పోగొట్టి నిరతానంద నైవల్యమును పొందు నట్లు చేసిన వారల విశిష్ట గురువులన బడుదురు.

94. శ్రుతి, శ్లో, "విద్వాన్ సర్వత్ర పూజ్యతే", అను శ్రుతిని బట్టి విద్వాంసుడు సకలదేశములయందును పూజింపబడును. అటువలెనె విశిష్ట గురువులనువారు సకలదేశములయందును పూజింపబడుదురు. గనుక గురువులనువారలు మాసములకు గాని లేక ఒక సంవత్సరమునకుగాని శిష్యులను చూచి వారి క్షేమ సమాచారములను విచారించి అచ్చటచ్చట పూజా పురస్కారములు శిష్యులవల్ల జరిగించి అందుకు రావలసిన గురుకట్నములు శిష్యులిచ్చినంత పొందడము గురుధర్మము. శిష్యులు గురురాక యెదురు చూచుచున్న వారే శ్రేష్ఠులైన గురు శిష్యులన బడుదురు.

శివమతము.

తీర్థప్రసాదముల వివరణము.

95. గురువులనువారలు శిష్యులకు దర్శనమిచ్చునపుడు పరిశుద్ధమైనట్టి భగవంతుని మూర్తి చేసిన వారములనే కేట జలమునున్ను పంచామృతమున్ను పులగము పరమాన్నము పాయసము పండ్లు ఫలహారములు అన్నము నవకాయ కూరలు పిండివంటలు మొదలైనవి శివునికర్పణచేసి శిష్యులకు తీర్థప్రసాదములుగా నిచ్చుట ధర్మమగును. ఇది శివమత పూజయనబడును. స్ఫటిక మైనట్టి తీర్థజలములో ఏదయినా మిశ్రమము చేసినయెడల అధర్మమగును. పాపము పొందగలరు.

విష్ణుమతము.

తీర్థప్రసాదముల వివరణము.

96. గురువులనువారలు శిష్యులకు దర్శనమిచ్చునపుడు పం చామృతము (భక్తిం చేవారమున మొదల మధురిపుసారాయము నే

త్స్వరకం, మాంసాదులు నైవేద్యములు మొదలైనవి పట్టి వండినవారలు సురాపానకములో ఱట్టుచున్న,) కంద్లే ఫలహారములు పుల్లగము వర మాన్నము పాయసము మొదలయిన టువంటివిన్ని అన్నము. వడ మాయ మూరలు పిండివంటలు మొదలయినటువంటివిన్ని విష్ణువునకర్పణ చేసి శిష్యులకు తీర్థప్రసాదములుగా ఇచ్చుట ధర్మమార్గమగును. ఇది విష్ణు మతపూజ యనబడును. మధుశివ సారాయ ద్రావకము వంటి తీర్థములో జలమువినా ఏవస్తువయినా మిశ్రము చేసిన మొదల పాపాత్ములగుదురు.॥ శ్రుతి॥ దాసరిపాట్లు పెరుమాళ్లవారు కనుపట్లు గాక ఏవస్తువు నైనా మిశ్రముగా భుజించరాదు ఉత్తమము—ఏమో వ్యాసులవారు కే తలంపుతలచకు—శ్రుతి—."శివాయ విష్ణురూపాయ।శివరూపాయ విష్ణవే" అన్న వేదశ్రుతిచొప్పున శివుడే విష్ణువు। విష్ణువే శివుడు గనుక భుజించేవారయిన మొదల విష్ణుపూజ శివపూజకు ఒకరిద్దర్తవ్యము. ఇందుకు స్మృతి—

97 మనము చేసిన వంటలన్నియును పాపియును లన్నియు ప్రతి దినము దేవునికర్పణ చేయక భుజించడము పాపమగును.

98 మనము కట్టుకొను వస్త్రములు అన్నియు దేవునికి అర్పణము చేయక కట్టుకొనడము పాపమగును,

తీర్థప్రసాదముల విషయము.

(1) పైని ఉదాహరించిన 96—98వ సంఖ్యలలో చెప్పిన తీర్థప్రసాదములు శివ—కేశవులకు అర్పితమైనందున శ్రేష్ఠమైనవిగా యెంచ గును. మనకు శివకేశవులు ఒకరేయగుదురు. మనము మధులో నున్న మరలోనున్న [illegible] ఉన్నారు. మాంసాదులలో భుజించగూడదు. మద్య మరా, పాపము చేయకముందు చెప్పినవి పాపము చేసిన [illegible] మారిపోవును. ఇదిగో హిందూ మానవులలో కొందరు పాపము [illegible]

మాంసాదులు భక్షించుట మానుకొన్న వంశములుగలవు. వారిం వార్లు మధు, సురా, మాంసాదులు భక్షించేవంశములు గలవు. ఇందులో కొందరు వైష్ణవులు మధుసురామాంసాదులు భక్షించుటమానుకొనుచున్నారు. వీరు శ్రేష్ఠులగుదురు. బ్రాహ్మణులలో కొందరు మధు సురా మాంసాదులు భక్షించనివారున్నారు. కొందరు మధు సురా మాంసాదులు భక్షించేవారున్నారు. ఐతే మధు సురా మాంసాదులు భక్షించనివారికి మోక్షముగలదనిన్నీ భక్షించేవారికి మోక్షముగలుగదనిన్నీ చెప్పుటకు అలవిగాదు. ఎవరైనను దైవ నామ త్రికరణ శుద్ధిగా ధ్యానించిన యెడల మోక్షము గలుగుటకు సందియంబులేదు. గనుక మానవుల యిష్ట పద్ధతిని శివపూజ చేసికొనిన వారు శివపూజ నిర్గుణారాధనగా చేసికొనవచ్చును. కేశవుని పూజచేయం చేవారు కేశవుని పూజ నిర్గుణారాధనముగా చేసికొనవచ్చును. తుదకు శోధించగా శివకేశవులు ఒకటేయగుదురు. గాని యిరువురుగాను గనుక ఈ రెండు పూజలున్ను ఇహపరలోకములకు పూజ్యమైన "శ్రుతి స్వయంభూశ్చతురానవా' అనుశ్రుతినిబట్టి అవ్యయంభువైన ఈశ్వరునికే చెందును. ఈ రెంటియందున మోక్షముగలదు. గనుక గృహస్థ ధర్మమార్గములోనున్న బ్రాహ్మణులు వారి వారి స్వంత గృహములలో వారి, వారి, స్వంత గురువును రప్పించుకొని ఈ పూజలు నెరవేర్చుకొనవచ్చును. గురువును రప్పించుటకు శక్తిలేనియెడలనున్ను, గురువు గతించిపోయినను, గురువులేని యెడలను ఈగ్రంథమునుబట్టి స్వయముగా అప్పుడప్పుడు 95,96వ సంఖ్యలలో చెప్పినట్లునై వేద్యతీర్థ ప్రసాదములుగా సమర్పించి 254వ పత్రములో 198వ సంఖ్యలో చెప్పినట్లు పూజ నెరవేర్చుకుంటూ శక్తికొలది గృహస్థ మార్గమును తప్పక జ్ఞానులన్నుగాని, ఇతరభిక్షుకులన్నుగాని సంతుష్టిపరచుచున్న యెడల మోక్షము చెందుటకు సందియ్యంబులేదు.

అఖండజ్ఞానిగురుపూజ.

2 అఖండజ్ఞానిగురుపూజ అనగా బ్రిహ్మజ్ఞానులందరును అచ్చట్లందరు సమూహముగా చేరి, నిర్గుణారాధన నవలంబించి పూజచేయుట ఎట్లనగా పైని 95, 96వ సంఖ్యలలో చెప్పినప్రకారం వైశేష్యతీర్థప్రసాదములుగా నర్పించి 214వ పత్రములో 196 సంఖ్యలో చెప్పినప్రకారం పూజనుచేసి బ్రిహ్మజ్ఞానులందరు సమిష్టిగాభుజించి ఆనందించుటయే అఖండజ్ఞానిపూజ యనబడును. ఈపూజలో నుండువారికి మోక్షము అచిరమున నుండును.

సమిష్టివిషయము.

3 సమిష్టిలో రెండువిధములు గలవు. అవియెట్లనగా:-

4—(1)అంతరంగసమిష్టి (2)బహిరంగసమిష్టి

—అంతరంగసమిష్టి—

5 గృహస్థమార్గములోనున్న బ్రిహ్మజ్ఞానులు రహస్యఅంతరంగ సమిష్టిగా నుండవలెను. వీరు అంతరంగ సమిష్టులనబడుదురు. బహిరంగములో వ్యష్టి అనబడుదురు. అనగా భేదముగా నుండువారు. మోక్షముగలదు.

— బహిరంగసమిష్టి —

6 గృహస్థమార్గమును విడిచినజ్ఞానులు బహిరంగ సమిష్టిగా నుండవలెను. వీరుబహిరంగ సమిష్టులనబడుదురు. బ్రహ్మజ్ఞానులలో ముముక్షువులనబడును. అనగా సకలము త్యాగముచేసినవారు. అభేదముగానుండువారు. మోక్షము గలదు. ఇందుకుసమ్మతి:—

ముముక్షువులు.

7 గీ॥ జాతిభేదంబు లెన్నుటయనీతిగాదు
జ్ఞానవంతులజన్మమే జాతి కొలువు

అదియు లేకున్న సన్నియుంవ్యర్థమగును
జ్ఞానశీలంబెఱుంగుము నిర్మలాత్మ!
కనుక ముముక్షువులగువారు ఈవిధముగానుందురు.

9 రహస్య అంతరంగ సమిష్టిలోనున్న గురువులున్ను బ్రహ్మజ్ఞానులున్ను బహిరంగ సమిష్టిలోనికి రాగలరు. ఇందుకు సమ్మతి తాండవ మూడిరి ఉపరవల్లె యగును.

10 ముముక్షువులకు అఖండజ్ఞాని గురుపూజలు అవసరము లేదు.

ఉపదేశ పద్ధతులు.

11—గురువువద్ద ఉపదేశము పొందతలంచినవారు ఉపదేశము ఇచ్చ్యునమయమున శిరస్స్నానము చేసికొని, పట్టుపీతాంబరముగాని, లేక క్రొత్తవస్త్రమునుగాని మడికట్టుకొనవలయును.

గురు శుశ్రూషలు.

12—(1) గురుస్థానమందు గురుపీఠమొకటియేర్పరచి, ఆపీఠము మీద క్రొత్త వస్త్రమును పరచవలెను. (2) గురువుకు స్నానము చేయించి (3) పట్టుపీతాంబరముగాని, లేక క్రొత్తకావి వస్త్రమును గాని లేకక్రొత్తనన్న తెల్లటి వస్త్రమునుగాని, ధరియింపంజేయించి (4) గంధ పరిమళాదులు గురుదేహమునకు పూసి (5) గురువుకొరకు ఏర్పరచిన గురుపీఠముమీద కూర్చుండబెట్టవలయును. ఒక బ్రహ్మజ్ఞానిని సాక్షి మాత్రుడుగానుండుటకున్ను, ఉపదేశపద్ధతులు ఆశిష్యునకు నేర్పుటకున్ను, గురువువద్దకూర్చుండ పెట్టవలెను. శ్రుతి॥ "తాంబూల దక్షిణాం సమర్పయామి" అనునట్లు తాంబూలముతో గురుకట్నం, తనద్రవ్య సంపాదనకొలది సమర్పించవలెను. గురుమూర్తిని సదా ధ్యానించుచుండవలెను.

తీర్థ ప్రసాదములు.

13 శిష ఉపదేశము పొందే మొదల పైనెరుదాహరించిన, 95 వ సంఖ్యలో చెప్పిన పద్ధతిగానున్న కేశవుని ఉపదేశము పొందే మొదల 96 వ సంఖ్యలో చెప్పిన పద్ధతిగానున్ను, తీర్థప్రసాదములు సమర్పించవలెను. పిమ్మట గురువగువారు "నిర్గుణారాధనగా" 254 వ పత్రాన 197 వ సంఖ్యలో చెప్పినప్రకారం శిష్యునకుబోధపర్చి పూజ పునస్కారములు చేయుంచి శిష్యునకు ఉపదేశమిచ్చి తీర్థ ప్రసాదములు నొసగవలెను. గురువు, శిష్యుడు, సాక్షి ఈ ముగ్గురు లోనే ఈయుపదేశపద్ధతులు జరుగవలెను॥ గురుమూర్తి రహస్యముగా ఉపదేశించిన మూలమంత్రమును సదా ధ్యానించు చుండవలెను.

14 స్త్రీ—శిష్యురాలైన మొదల గురువునకు శుశ్రూషలు ఈ పైని ఉదాహరించిన పద్ధతిగానే జరుపవలెను. గురువుపైనుదహరించిన ప్రకారం శిష్యురాలకుఉపదేశమిచ్చి తీర్థప్రసాదములనొసగవలెను.

గురువులు.

15— గురువులలో, స్త్రీలు—పురుషులుగలరు. పామరులుగానున్న స్త్రీలుగాని, పురుషులుగాని వీరిరువురిలో ఎవరి వద్దనైన నొకరివద్ద ఉపదేశము పొందవచ్చును.

ధర్మమార్గము.

99 అనేకవిధములుగా అనేకధర్మములు గలవు. అట్టిధర్మముల కన్నింటికితగిన ఫలములున్న వేగాని ఫలములేనిధర్మమొకటియును లేదు. ఈఫలములననుభవించుటకే యీ పునర్జన్మము గలదు. జలదానమునకు పునర్జన్మము అనదు. 188—189—190 పత్రములందు చూడుము.

100 అట్టి ధర్మములకంటె ఆత్మసాక్షాత్కారము కలుగజేసెడి ధర్మములు శ్రేష్ఠమైనవియగును. అవిఏవనగా—.

101 విషయములవలన కలిగెడి సుఖదుఃఖములను బంధమన్న బంధము (నిశ్చలజ్ఞానమువలన) తేర్చుకొనుటయే మోక్షధర్మమగును. గ్రహించుడి—

శిష్యులవిషయమై.

1వ పద్ధతి

102 గృహకృత్యములలో నున్నవారు గురుబోధ పొందుటకు సమయముండదు గనుకనే అనేకులు పామరులుగానున్నారు. ఉపదేశము పొందినాననే పేరు వహించుటకాదు. బ్రహ్మజ్ఞానమునే బోధకావలసియున్నది. ఉపదేశముపొందినవారైనను ఉపదేశముపొందని వారైనను ఈగ్రంథమును బట్టి ఇందులోనున్న బ్రహ్మజ్ఞానము నున్న మంత్రములనున్ను, గురిగా పఠించినయెడల కడతేరగలరు. ఇందు సందియంబు లేదు.

2 వపద్ధతి.

103 ఈగ్రంథమున్ను తెలిసిచూచి బ్రహ్మజ్ఞానము పట్టుబడిన పిమ్మట గురూపదేశము పొందుటయు మహోచితమగును.

104 పామరులుగానున్నవారు గురువును ఏవిషయమైఅడుగ గలరు వారుఏవిషయమునుగురించిచెప్పగలరు. ఐనను వారు తోచినంత చెప్పగలరు. అట్లుచెప్పినయెడల తోచినంత గ్రహించగలరు. "శక్తి" అడిగినవారికిన్ని అడగనివారికట్లు ఇచ్చు అనునట్లు కాబట్టి ఈగ్రంథమును పఠించి అందున విషయములను గ్రహించని వారు అప్పుడప్పుడు గురువులనుగాని పెద్దలనుగాని విచారించినయెడల సంశయము తీరుచుండును. అట్టిసంశయములు ఉండనేవుండవు.

105 పురుషులుగాని, స్త్రీలుగాని, గురువులను, పెద్దలను, దూషించ గూడదు. దూషించిననుగాని నిందించిననుగాని ఘోరాతి పాతకములను పొందుదురు.

106 గురువుల సమసంబంధించిన మొదల వారివారికి తగిన మర్యాదలు ననుపవలయును. గురురాక గోరుచుండవలయును.

శిష్యులిరు తెగలుగా నున్నారు.

107 ఇహాముష్మికమైన యుపదేశమును గురువులక్షర[ప్రకారము తమంతటనుంచుకొను వారుసిద్ధులనబడుదురు.

108 ఇహాముష్మికమైన యుపదేశమును తమంతటనమభవించు కొరకు బహిరంగపఱచి అందరు సద్గతిని పొందేటట్టు చేయు పరోపకారులు అవతారపురుషులనబడుదురు.

109 ఇట్టి యాత్మార్థారకమగు విషయమును గురుఆజ్ఞపొంది మతివరకుఁ ఉపదేశమివ్వవచ్చును.

శిష్యులవిషయమై.

110 శిష్యులగువారు గురువును నాశ్రయించి ముక్తిలిథయార్థక్తులతో పరమార్థముకొరకై తపనమనస్కులై యున్నశిష్యులకు పరిపూర్ణములోకివచ్చేమార్గమును గురుప్రకనుపర్చనిమొదల ఆశిష్యులు ఇతరగురువులను నాశ్రయించి కడతేరవచ్చును. గాని గురునిందచేయకూడదు. అట్లుగురునిందచేసిన మొదల ప్రాయశ్చిత్తము పొందగలరు.

111 శిష్యులగు వారు గురువునకు భిక్ష జరిపించవలెను.

శిష్యులగువారు మఠములో నిష్టావస్తువు లుపయోగించకూడదు.

112 శిష్యులగువారు గురుమతమును ఏర్పర్చిదానిని వృద్ధిపొందించినవారికిఇహలోకములోకీర్తియు పరలోకమున మోక్షపదవియు గలుగును.

113 శిష్యులగువారు గురుమతమునందు సంశయమువలనఁ గాలుదువ్వి ఆమతమును భ్రష్టుచేసిన వారు రౌరవ నరకంబునకుఁ బోవుదురు.

114 శ్రు॥ మాతృవత్పరదారాంశ్చ। అనుటచే శిష్యులు స్త్రీలను తల్లిగాని ఇతరులుగానివరు—స్త్రీని—తల్లివలె భావించుకొనవలెను.

115 శ్రు॥ పితృవత్పరపురుషాంశ్చ। అనుటచే—స్త్రీలు—పరపురుషుని తండ్రివలె భావించుకొనవలెను.

శిష్యులారా!

116 జగమునందు గురుబోధకంటెమించినబోధ జగతి వినలేదు. చూచినను మరియొకటిలేదు. గురువుగారతగలవాడనబడును. గురువు కంటె గారత గలవారులేరు. విహితగురువైనను మొదల మోక్షమార్గము చూపును. దైవముమోక్షమిచ్చును. ఈవిషయమై 190వపుటలో 549వ సంఖ్యనుచూడుము.

117 ॥శ్లో॥ గుకారోఅంధకారశ్చ
రుకారో తేజముచ్యతే.

అనుటచే—గు—అనేశబ్దము అజ్ఞానమనే చీకటిని రు—అనే శబ్దముహరించి జ్ఞానమనే వెలుతురును కలుగ చేయున్న గురువుయందు ఇంత శక్తి కలిగియున్నది.

118 శ్లో॥ గురుతీర్థోదకంపీత్వా। గురోరుచ్ఛిష్టభోజనం।
గురుమూర్తింసదాధ్యానం। గురుమంత్రంసదాజపేత్॥

119 తా॥ గురుతీర్థప్రసాదమును భుజించుచు గురుమూర్తిని సదా ధ్యానించుచు గురుమంత్రమును సదాజపించుచుండవలెను.

శిష్యులనువారలు గురువుకుచేయవలసిన
—కృత్యములు—

(1) స్థానశుశ్రూష.

120 గురుగృహకృత్యములు వగైరాలు రక్షించుటకు తలంచుట.

(2) అంగశుశ్రూష.

121 దేశికునకు అభ్యంగస్నానము మొదలైనవి చేయించుట.

(3) జ్ఞానశుశ్రూష.

122 గురుడు చెప్పిన మోక్షమార్గము చూపునని మనస్సునందు తలచుట.

(4) ఆత్మశుశ్రూష.

123 గురువునకు కొరత లేకుండా ఇష్టమైన పదార్థములను తెచ్చియిచ్చి తృప్తి బొందించ తలంచుట.

124 గురువునకు ఈచతుర్విధశుశ్రూషలు అనగా నాలుగు శుశ్రూషలు చేసి గురువును ఆనందము పొందించిన వారే శిష్యులు.

125 బ్రాహ్మమత ధర్మములు:

(1) పుట్టించువాడును రక్షించువాడును ముక్తి నిచ్చువాడు నగు సర్వేశ్వరు డొక్కడే కలడు. అతడు పరమాత్మ. అతని కద్వితీయ మగు శక్తి, బుద్ధి, ప్రేమ, న్యాయము, పవిత్రత గలవు. ఆయన సర్వవ్యాపి, ఆద్యంతరహితుడు, ఆనందమయుడు.

(2) మానవుని యాత్మకు గూడ వినాశము లేదు. ఆయాత్మకు గూడ హద్దులేని వ్యాప్తి కవకాశముగలదు. తనయాచరణమున కా యాత్మ పరమాత్మకుత్తరవాదియై యున్నది.

(3) భగవంతుడు సత్యస్వరూపుడనియు పరమాత్ముడనియు నారాధింపబడదగినవాడు. పరమసుఖానుభూతికిని మోక్షప్రాప్తికిని భగవంతుని యారాధన మవసరము.

(4) భగవంతుని ప్రేమించి తనయాత్రయందన్ని విషయముల నాతనిచిత్తి ననుసరించుటయే నిజమైనభగవదారాధనము.

(5) ప్రార్థనము చేయుట. భగవంతుని నమ్ముకొనియుండుట. భగవత్సన్నిధానమును నిరంతరమును గమనించుట యనునవియే ఆముష్మిక వాంఛాభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనములు

(6) పరమేశ్వరునిచే సృష్టింపబడిన ఏపదార్థమునుగాని భగవంతునిగ నెంచి పూజింపగూడదు. ఏ దైవనొక గ్రంథముగాని ఎవడైన నొక పురుషుడుగాని వరిపూర్ణతను కలిగియుండు నట్లుగాని ముక్తికి ముఖ్యసాధనమగునట్లుగాని తలంపగూడదు. గాని అన్నిమత గ్రంథములలోను అందరు మతకర్తలవలనను అని దేశములలోను వ్రాయబడినయంశములలో సత్యపరములగునట్టి యంశములను భక్తిపూర్వకముగ నంగీకరింపవలయును.

(7) సర్వేశ్వరుడు జగత్పిత. మానవు లందరును సోదరులు. సమస్తజీవకోటిని ప్రేమించ వలెను. అనునవియే నిజమైన మతము యొక్క ముఖ్యధర్మములు.

(8) భగవంతుడు పుణ్యమును బహూకరించును. పాపమును శిక్షించును. ఆయనశిక్ష పాపపరిహారార్థముగాని నిరంతరసంతాపార్థము కాదు.

(9) పాపి తానొనరించిన పాపకార్యములకు పరితాపముచెంది అదిమొదలు పాపకార్యములను చేయకుండుటయే ప్రాయశ్చిత్తము. బుద్ధియందును యోగ్యతయందును పవిత్రతయందును భగవదైక్యమే నిత్యమైనముక్తి అనునీతొమ్మిదియును బ్రాహ్మ మతధర్మములు.

126 బ్రాహ్మలమతము బ్రాహ్మ్యమతము. బ్రాహ్మల మతము బ్రాహ్మమతము. బ్రహ్మమనగా సర్వేశ్వరుడు. బ్రహ్మము నెరిగినవాడు బ్రాహ్మణుడు. బ్రాహ్మశబ్దముకూడ బ్రహ్మమునుండి వచ్చినదియే బ్రాహ్మణులనునది యిచ్చట. నద్వైతపరము బ్రాహ్మణులనుగూడ భగవంతుడు నిరాకార నిర్గుణుడు పరమాత్మ యనియే

కావించి. అతనినే బ్రహ్మమని పిలచుచున్నారు. కాని అద్వైతులు బ్రాహ్మణులు వేదము లాధారముగాలని యొప్పుకొను చున్నారు. బ్రహ్మజ్ఞానియగువరకును జాతి మతభేదమును కర్మయును అవశ్యక మనుచున్నారు. సోహంబ్రహ్మయను జ్ఞానము స్వానుభవమునకు వచ్చినపిమ్మట కర్మలతోను జాతి మతభేదములతోను, అవసరము లేదని (అద్వైతులు) బ్రాహ్మణులనుచున్నారు. వారికి వేదములతో పని లేదు.

127 సర్వేశ్వరుడుగంగ్రి. మానవులందరును సోదరులు. జీవకోటులనన్నిటిని ప్రేమించవలెను. అహింస పుణ్యము. అసత్యమాడరాదు. వ్యభిచారము చేయరాదు. స్వార్థత్యాగము, పరోపకారము, భూతదయ, ఇంద్రియనిగ్రహము నిర్డాంభికత్వము, కలిగి యుండవలెను. శౌచముండవలెను. కాని షట్కర్మలతో పని లేదు. (షట్కర్మలనగా యజనయాజన అధ్యయన అధ్యాపక దాన ప్రతిగ్రహ) స్నానము పరిశుద్ధికొరకు, పశ్చాత్తాపమే పాపమునకు ప్రాయశ్చిత్తము ప్రార్థనమే భగవంతుని కరుణపడయుటకు సాధనము. భగవంతుడు రూపరహితుడు, సర్వశక్తి భరితుడు, కరుణామయ విగ్రహుడు. సర్వపరిపూర్ణుడు, సర్వవ్యాపి సర్వసమర్థుడు న్యాయైకరతుడు పుణ్యాత్ములనాతడు గౌరవించును, పాపయుతులనాతడు శిక్షించును. ఆశిక్షయైన పాపిని ఘోరవాది మహానరకముల పాల్చేయుటకాదు. వారికి పరితాపము కలుగుటకు, వారికి పశ్చాత్తాపము కలుగుటకు, వారి తప్పువారికి తెల్పియుటకు, వారిబుద్ధిపాపములనుండి మరలుటకు మాత్రమే భగవంతుడు పాపులను శిక్షించును. తండ్రి తప్పుచేసినబిడ్డను శిక్షించినటులనే, రాజు ద్రోహిని శిక్షించినటులనే శిక్షించును. కాని పగచేతగాదు.

128 పరిపూర్ణభక్తిగలవానికి జాతి భేదము లింగభేదములు

దలగుటానికో నేమియునని లేదనియుకూడ భక్తులంగీకరించియున్నారు. కాని అట్టిసంపూర్ణ భక్తి కలుగువరకును కర్మలును జాతిభేదములును అవశ్యకమని భక్తులనుచున్నారు. భక్తి కుదిరేటివరకును భక్తులకును బ్రహ్మజ్ఞానము కుదిరేదువరకు అద్వైతులకును కర్మలును జాతిభేదములును అవసరములు.

(ఇట్లు రఘుకు మద్రాసు లేకలో ప్రచురించినవారు.)

129 శ్లో॥ అన్నాతేనతుప్తస్య। పయసాకింప్రయోజనం।
ఏవంస్వాత్మంజ్ఞాతస్య। వేదైః ప్రయోజనంకింభవేత్॥

(1) తా॥ అన్నపానము చేసినవానికి పయఃపానము చేయుట వలన ఫలములేనట్లు వేదాంతవిచారణచే ఆత్మానుభవము పొందినవానికి వేదములతో పనిలేదు.

బొట్టువిషయము

130 అడ్డబొట్టు, నిడివిబొట్టు, చుక్కబొట్టు, జన్నెదము వేసగా త్రముతో పనిలేదు. ఇవి జాతి, మత, భేదములుకనుపర్చుచున్నవి. ఇం లేగాని మరివకటిగాదు. గనుక సర్వమైనబ్రహ్మజ్ఞానికి, జాతి, మత, భేద, కులగోత్రములు కర్మలు దేశాభిమానములు వుండవు గనుక వీటితోపని వుండకూడదు. మానవులు వేదాంతవిచారణ చేసేవరకు నివి యున్నియు అవసరములు. ఈగ్రంథమును పరిశీలించి చూడుము

131 ఎవనియొక్కమనస్సు చంచలములేక వాక్కు కాయమానముగా ఇంద్రియములు స్వేచ్ఛగా విహరింపక సుపరిశుద్ధముగానుండు వాడే వేదాంతమునందు చెప్పబడిన ఆత్మానుభవమును పొందును. యితరులు పొందజాలరు. శుద్ధనిర్గుణపరబ్రహ్మము తానని తెలిసికొనిన వాడే జ్ఞాని. కర్తృత్వ, అహంకార, మమకారములు, శ్లాఘాపేక్షత్వములులేక రాగద్వేషసమానముగా నుండువాడే జ్ఞాని యిట్టివాడే జ్ఞాని

స్వేచ్ఛాకార్యమును చేయుచున్నను లోకమార్యాదకొఱకుని మంచి యుండు ను. బాలోన్మత్త, పిచ్చి, పిశాచాదుల రీతిగానుండెను. ప్రకృష్టము రాజ యోగాభ్యాసమును మంథ్రమున శ్రీకృష్ణు, శివర్షిగా శేషాదుల చూచినను, కొందరు తిర్యద్వయము పాడుచు, కొందరు పైకిలే వర్ణభేద వాక్యములు బోధించుచు పరిశ్ర గనక లోకే వర్ణగోముచు అటులనంతా ఉగానుండును. శిష్టాచార్యమును విడచి మ్లేచ్ఛులయుల లో నానుండినను దోషము లేదు. మార్గారి కనిమంత్రించిన యిది బ్రాహ్మణ అగ్నిహోత్రము ఇవిరాజుల, వైశ్య, శూద్రులపనులవన్నీ ఇది మార్గముదిగల వాతలన్ని భేదము లేక సమము సహముగా అశేషముగానుండును. దోషము లేదు. సత్త్వజ్ఞానిప్రోక్తమునశించిన దేహ శరీరము విడచి బ్రాహ్మణ్యము జేయునుగాని అతడు ఏట్టివాళ్ల పాత్రమును విడచినదోషము లేదు. అట్లు బ్రాహ్మణుడి విజ్ఞాని స్థూల శరీరమును ఎట్టివర్ణస్థులైనను సమాధి చేయుచున్నను. దోషము లేదు. గానీ దహింపకూడదు. జ్ఞాని దేహము జ్ఞానాగ్నివలన దహింపబడుచుండు ను. ఇంగిళస్మృతి:—

132 శ్రుతిః కస్య దహానంనాస్తి యస్య పర్ణకంయథా ।
జ్ఞానాగ్నిదగ్ధదేహస్య నచ శ్రాద్ధం నచ క్రియా ॥

133 తాత్పర్యము. జ్ఞానాగ్నిదగ్ధశరీరుడగు జ్ఞాని. అగ్నిలోకాలి బూడిదగా పోయినవస్తువును మరల కాల్చుట లేదు. అట్టిజ్ఞానాగ్నివ లనదేహము కాదనని భ్రాంతి నశించిన జ్ఞాని మరణించిన తర్వాత అతని స్థూలశరీరమును మరల శవాగ్నిలో దహనము చేయరాదు. అయితే అతని శవమును భూమిలో సమాధిచేసి సమారాధనయులు చే యవలయును గాని శ్రుతిర్ నచ శ్రాద్ధం నచ క్రియా ॥ అనునట్లు అత ని తిలోదకదానమ్ము, పిండప్రదానము మొదలగు కర్మక్రియలు శ్రాద్ధ

ముగించవలెనే గాని చేయరాదు. సమాధిక్రియలు ముగించిన తర్వాత క్రమముగా చేయవలెను.

124 సమాధిక్రియలనగా మూడువిధములు. అవి ఎవనగా (1) శివపూజ (2) అన్నదానము (3) వస్త్రదానము, వీటిలో శక్తి కొలది ఏదియైనను చేయించవచ్చును. ఎట్లనగా:—

125 బ్రాహ్మణులలో గాని శూద్రులలో గాని లింగధారులగాని వీరశైవులలో జ్ఞాని పూజచేసిన వారిలో నొకరు సమాధి చేసిన రెండవదినముగాని మూడవదినముగాని పదియవదినము దాకా చినవిధ్యారం జ్ఞాని పూజ సమాధివద్ద శివపూజ చేయవలయును.

—శివపూజ—

126 స్నానం సమర్పయామి, (2) గంధం సమర్పయామి (3) అక్షతాన్ సమర్పయామి (4) పుష్పం సమర్పయామి (4) దీపం సమర్పయామి (6) ధూపం సమర్పయామి (7) పంచామృతస్నానం సమర్పయామి (8) నైవేద్యం సమర్పయామి (9) వస్త్రం సమర్పయామి (10) నారికేళం సమర్పయామి. ఇటుల పూజచేసి శక్తి కలిగియున్నట్లైతే అన్నదానం, కలిగియున్నట్లైతే వస్త్రదానం చేయించవలెను. ఇటుల సమాధిక్రియలు చేయించిన పుణ్యాత్ములకు గాని లేక పుణ్యాత్మునకుగాని ఇహలోకమునందు కీర్తియు, పరలోకమునందు భోగభాగ్యములు కలుగును.

దానములవిషయమై.

127 సమాధి స్థలం దానము చేసిన వారికి (2) సమాధికట్టించిన వారికి (3) సమాధిపూజలో చెప్పు వారికి (4) గుళ్లలో దీపములు పెట్టు వారికి (5) సమాధుల గూళ్లలో దీపములు పెట్టువారికి (6) మఠములలో దీపములు పెట్టుటకు చందా సహాయమిచ్చిన వారికి పేరు యోగ్యముగ చేసినవారు పుణ్యములు పొందురు గ్రంథములో చెప్పిన ప్రకారం వైకుంఠపదవి పొందగలరు. నమ్మవలసినది.

138 సుశీలురగు వారలు ఏగ్రామమందైన స్మార్తులకు సైతము దానిందు వ్రతము శిష్యులుగాని శిష్యురాండ్రుగాని, యితరులు గాని చేరి పవిత్రమైన సమాజ క్రియలు జరుపవలయును. ఈగురువు గారికన్న వారి వారి సత్వము కలవారినిగాని లేక శిష్యులలో గుణవంతునిగాని నాయకుని నేర్పాటుచేయవచ్చును.

ద్వైత మతములు.

139 హిందూ మతములలో మూడు విధములు— అవి అనగా—

(1) ద్వైతము (2) విశిష్టాద్వైతము (3) అద్వైతము కేవల మతములు. అవి ఏవనగా—

1. ద్వైతము.

140 భగవంతుడు వేరు, జీవుడు వేరు, జగత్తు వేరు, ఈ మూడు పదార్థములకు భేదమున్నదను మతము,

2 విశిష్టాద్వైతము.

141 జీవుడు, జగత్తు, ఈశ్వరుడు వస్తువులను మతము.

142 ఈ రెండు మతముల వారిలో కొన్ని అభిప్రాయభేదములు తప్ప తక్కిన అంశములన్నియు సమములుగానే యున్నవి—

143 ఈ రెండు మతముల వారును భగవంతుని సాకారమనుటవలన ఆస్తిక మతము అనబడును.

144 శ్రుతి అస్తి బ్రహ్మేతి, జ్ఞానం

పరోక్ష జ్ఞానము వ్యక్తే—

145 అను శ్రుతి చే ఆస్తిక మతమున పరోక్ష జ్ఞానమనగా తనకంటె వేరుగా బ్రహ్మ మొకటి యున్నదని దాని నుపాసించు మతము. దానివలన బ్రహ్మాకారంబున ముక్తి కలుగునని మతము. ఇది ఆస్తిక మతమునకు జరుగును.

3 అద్వైతము.

146 శ్రుతి:- ఏకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ అనునట్లు బ్రహ్మము వినా అన్యవస్తువేదియు లేదు. శ్రుతి:- సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ అను వాక్యమువలన జగద్బ్రహ్మములను మతము అభేదము. భేదము లేదనుట. శ్రుతి:- బ్రహ్మవిద్ విజ్ఞానమానందో బ్రహ్మజ్ఞానముచ్యతే అను శ్రుతిని బట్టి ద్వైతమతమున అహంకారమునగా బ్రహ్మమే— జగ— జీవ— బ్రహ్మము అని వర్ణ్యభావము చేయుట. దీనివలన అద్వైతమాధ్వ ఇద్దరికి ముఖ్యభేదము. ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందము రామానుజాచార్యుల మతము అనబడును.

147 మతములసిద్ధాంతములు.

1 సర్వజ్ఞత్వ—సర్వలోక వ్యవహారములను తెలియుట

2 సర్వేశ్వరత్వ—సకలచరా—చరములకు అధిపతిగానుండుట.

3 సర్వాంతర్యామిత్వ—త్రిలోకములయందు వ్యాపించియుండుట

4 సర్వభోక్తృత్వ—త్రిలోకములయందు ప్రాణులచే పొందబడు వ్యాపారములు తానుపొందుట.

5 సర్వస్వాతంత్ర—అన్నిటియందు స్వతంత్రించుట.

6 సర్వస్రష్టృత్వ—సకలచరాచరములను విచిత్రముగా కల్పించుట

7 సర్వపాలకత్వ—సకలచరా—చరములను రక్షించుట.

8 సర్వసంహారకత్వ—లోకములను లయింప చేయుట.

9 సర్వసమత్వ—అన్నిటియందు సముడుగా నుండుట.

10 సర్వజీవదయాపరత్వ—అన్ని జీవములయందు దయాళుడుగా నుండుట.

11 సర్వక్రియాశూన్యత్వ—సర్వక్రియలయందు శూన్యుడుగా నుండుట.

12 నిస్సంగత్వ—దేనియందు అంటకయుండుట.

13. నిరస్త — అవగుణములు లేనివాడనుట

148 ఆ ఈశ్వరుడు ఎన్నటికిని దోషయుక్తగుణములు కలవా డును ఎందువలనంటే ఆయన స్వాతంత్ర్యముగానున్నాడు. మరియు లీలా వినోదముకొరకే యిచ్ఛచేత జగత్తును సంసృష్టించెను. ప్రళ యమునందుకూడ యిచ్ఛానుసారము గానే జరుగుచున్నది. అయిన ప్రళ యమును నిర్ణయింపశక్యముగాదు. ఆయన హేయగుణరహితుడును దుఃఖశూన్యుడును సర్వదా యానందముగల వాడైయున్నాడు.

149 ఈశ్వరుడు శుద్ధసత్వోపాధి గలవాడును జీవుడుమలిన సత్వోపాధిగలవాడునగుటవలన సర్వజ్ఞత్వ అల్పజ్ఞత్వాది భేదములకు కారణమైనదని అద్వైతమతమువారు చెప్పుదురు. ఈవిషయము పై గ్రం థమునందు 159 వ పత్రిక మొదలు 161 వ పత్రికవరకు చూ డుము.

150 జీవులకు అంతఃకరణములును ఈశ్వరునకు ప్రకృ తియు స్థూలశరీరములుయున్నవని ద్వైతులు చెప్పుదురు. ఈవిషయము పై గ్రంథమునందు 36 వ పత్రికయు 37 వ పత్రికయు చూడుము.

151 ప్రళయకాలములో ఈశ్వరుని యందు జీవులీనులై యుందురు. సృష్టియందు స్థూలశరీరములను ధరించి జన్మాంతరములనెత్తుచుం దురు ఈవిషయము పై గ్రంథమునందు 216వ పత్రికయు 610వ సంఖ్యను చూడుము.

152 జలూకము అనగా జలగ గడ్డిపోచనుండు జలగ యేలాగున తన ముందటి గడ్డిపరకను పట్టుకొని వెనుకటి గడ్డిపరకను వదలివేయు నో యాలాగుననే జీవులున్నూ ముందటిశరీరము నవలంబించి, వెనుకటిశరీరమునువిడిచిపెట్టుదురు. దీనికే పునర్జన్మమని చెప్పుదురు. ఈవిషయము పైగ్రంథమునందు 71 వ పత్రిక మొదలు 76 వ పత్రికవరకు చూడుము.

153 ఇట్టిశరీరములను పొందించుటకొరకే ఈశ్వరుడు అనాదిసే యుగుణరూపుడై ఆత్మల కర్మలకు వారువారు చేయు పుణ్యపాపములకు తగినసుఖదుఃఖముల ననుభవింపుటకై శరీరములను గలుగజేయుచున్నా డని చెప్పుదురు. ఈవిషయమై ఈగ్రంథమునందున్న పునర్జన్మప్రకరణము-71వ పత్రిక.

154 మోక్షము సత్క్రియాచరణము చేతను ఈశ్వరానుగ్రహ చేతను శాశ్వతసుఖములను గోరునో యతని దనకట్టిపెట్టిన వానిచే సవశోధించి జనన—మరణములులేని నిత్యపదవిని పొందించును ఇదే మోక్షము.

155 ఇట్టిమోక్షము నందలి భేదములు.

(1) ద్వైతులు—సాలోక్య, సామీప్యములు, ఈశ్వరునిసన్నిధిని గలుగు నందురు.

(2) విశిష్టాద్వైతులు—సారూప్యముగలిగి ఈశ్వరాంశులయి యుండురందురు.

(3) అద్వైతులు—సాలోక్య, సామీప్య, సారూప్య, సాయుజ్యములు నాలుగింట యుందురందురు. ఈవిషయమై 236 పత్రము మొదలు 241వ పత్రమువఱకు చూడుడు.

156 నాస్తిక మతములు. [1 బౌద్ధమతము.]

(1) జ్ఞానము వస్తువు, కూడా గలదను వారిమతము.

(2) జ్ఞానము మాత్రమే కలదనువారి మతము విజ్ఞానోత్పత్తి—క్షణికవాదమునుగలదని చెప్పుదురు.

(3) జ్ఞానవస్తువులు రెండును లేదను వారిమతము.

2 చార్వాకమతము.

157 ఐదుభూతములలో నాలుగుభూతములే నిత్యమని చెప్పు

పంచభూతసమ్మేళనే జగత్కారణము అనుమతము.

ఇది కేవల నాస్తిక మతములు.

3 యోగసాంఖ్య మతములు.

158 మాయాజగత్కారణమనునది.

(1) పతంజలిస్మృతము, ఆస్తిక సాంఖ్యము. ఇక్కే యోగమతము.

(2) కపిలస్మృతము. నాస్తిక సాంఖ్యము ఇక్కే సాంఖ్యమతము

4 శైవశాక్త మతము.

159 ఇది చిచ్ఛక్తి జగత్కారణమనునది.

160—(5) తార్కిక మతములు, పరమాణువులు జగత్కారణమని వాదించు వారి మతములు.

(1) నైయాయిక మతము గౌతమ సిద్ధాంతము.

ఇది నాస్తిక తర్కము.

(2) వైశేషిక మతము— కణాదసిద్ధాంతము. ఇది నాస్తిక తర్కము.

6 అద్వైత మతము.

161 యిది వైదికుల సిద్ధాంతము. ప్రపంచపదార్థములు జగత్కారణమగునట్టివి.

7 పూర్వమీమాంస.

162 కర్మ జగత్కారణమనునట్టిది. ఇది ప్రవృత్తిశాస్త్ర మతము.

163 అన్ని మతములలో, బద్ధులు, ముముక్షులు, నిత్యులు, కేవలులు, నాలుగువిధములుగ విభజించబడిరి—వీరివివరణము.

(1) బద్ధులనగా—అనిత్యములను ననుసరించు వారు.

(2) ముముక్షులనగా — శాంతగుణములందు ముక్తి ననుసరించు వారు.

(3) సత్యాలవగా— ఎల్లకాలము దైవభక్తి ననుసరించువారు.

(4) శీలవంతులగా— మనశ్శుద్ధిపరిశుద్ధము చేసుకొనినవారు. పరమార్థిన్నో నిష్ఠావంతులు.

164 యీభూమి యందు నాలుగవరసలు గ్రహించక మనుష్య [illegible] విలాసముపొందువారు బద్ధులనబడుదురు. అవగా [illegible] సంసారం అనిత్యమును గ్రహించక [illegible] వారనబడుదురు [illegible] కిందుమందు. సందియంబు లేదు.

హరినామస్మరణ

165 శ్లో॥ ప్రహ్లాద, నారద, పరాశర, పుండరీక, వ్యాసాంబరీష, శుక, శౌనక, భీష్మ, దాల్భ్యాన్, రుక్మాంగద, అర్జున, వసిష్ఠ, హనుమద్విభీషణాద్యాన్, పుణ్యానిమాన్ పరమ భాగవతాన్ స్మరామి. వీరందరును భగవద్భక్తులగు నారాయణనామమును పఠించి కృతార్థులైనవారలు.

166 శ్లో॥ పునరపిజననం పునరపిమరణం పునరపి జననీ జఠరే శయనం॥ మన్నవజననము [illegible] [illegible] [illegible] తమకాయమున్నాల యంకను [illegible] [illegible] చేరి, సంతసింగముగా మాత్రము కోరిక పొందవలెనన దేవుని యుపదేశమునందును. పాపములు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] శరీరము అనిత్యమునంచి కాలహరణచేయక భగవత్స్మరణచేయుడమె మానవులకు ముఖ్యము [illegible] [illegible] దేవుని [illegible] ముఖ్య [illegible].

167 [illegible]

1 వ్యాసులు [illegible] [illegible] దయదేవులన్నియు,

2 వాల్మీకులు [illegible] [illegible] [illegible],

3 శుకులు [illegible] [illegible] [illegible]

4. అనేకాగ్రాములు మధురాబృందావనములందు పూర్వకాలమందు
5 శ్రీకృష్ణుడు పండరీపురమునందు నామదేవునకు ప్రత్యక్షమై యింకను నా
మము అనేకస్థలముల ననేక నామములతో సంచరించి అత్యద్భుత
కృత్యములు పెక్కులు చేసి జనుల హృదయముల నావరించుకొని
యున్న యజ్ఞానాంధకారముల నతొలగించి ధన్యులుగా చేసి ధర్మ
మును లోకమునందు స్థిరముగా నిలిపి పిదప భగవంతుని యనుగ్రహ
మువల్ల వారి వారి నివాసస్థానములకు వెళ్ళిపోయిరి.

168 యుగముల పరిమాణము.

1 కృత యుగమునకు— పదియేడు లక్షల యిరువది యెనిమిది వేల సంవత్సరములు. (17 28 000) సం॥ లు.

2 త్రేతాయుగమునకు—పన్నెండు లక్షల తొంబది యారు వేల సంవత్సరములు. (12 96 000) సం॥ లు.

3 ద్వాపరయుగమునకు—ఎనిమిది లక్షల అరువది నాలుగు వేల సంవత్సరములు. (8 64 000) సం॥ లు.

4 కలియుగమునకు—నాలుగు లక్షల ముప్పది రెండు వేల సంవత్సరములు. (4 32 000) సం॥ లు.

169 ముక్తివిషయము.

1 కృతయుగము నందలి జనులనేక సహస్ర సంవత్సరములు పంచముద్రలను ధరియించి అష్టాంగయోగములను సాధించి అణిమాది సిద్ధులను గాంచి జ్ఞానులై ముక్తి ప్రయాసతో ముక్తి నొందినారట.

2 త్రేతాయుగమునందు జనులు గొప్ప గొప్ప యాగము లనేకములు చేసి ముక్తి కష్టముగ పడసి నొందినారట.

3 ద్వాపరయుగమందుండెడి జనులు వ్రతములు నోములు మొదలగు సత్క్రియలు, తీర్థయాత్రలను చేసి, పరమాత్మ సాక్షాత్కారమును గాంచినారట.

4 కలియుగమునందు క్రైస్తుని నుదాహరించిన రీతులను కొందరు కేవలము, భగవంతునిగుణగణములను కీర్తించుటవలననే ముక్తిని బహు సులభముగా పొందిరని కొందరుభక్తులు కలియుగముతో సమానమైన యుగములేదని నిశ్చయించినారు.

170 రామాయణము.

1 పరస్త్రీల నపేక్షించకూడదని రామాయణము బోధించుచున్నది,

171 భాగవతము.

2 భగవంతునియందు నెల్లపుడును ధ్యానముగలిగి యుండవలెనని భాగవతము బోధించుచున్నది.

172 భారతము.

3 నీతిమార్గముగా ప్రవర్తించుటకును, భగవంతుని స్మరించుటకున్ను అశ్రద్ధమున్నట్లు మానవుచ్చుట యున్నటికిగూడదని భారతము బోధించుచున్నది.

173 భగవంతుడు వైకుంఠమునందుగాని, లేక యోగిజనుల హృదయకమలములయందు గాని యుండడనియు, భక్తులెచట భగవన్నామ సంకీర్తన చేయుదురో యచ్చట తప్పక వసియించునట్లు స్పష్టమగుచున్నది. గనుక నటువంటి పరమాత్ముని యెటులకనుగొన వచ్చునని యడిగిన భగవంతుని జ్ఞానమువలనగాని, స్మరణవల్లగాని, భగవన్నామ పరవశులై యానందనృత్యము సేయుటవలన కనుగొనవచ్చును.

174 మరియున్ను, మొదటనైతే భగవన్నామమును చేయదలచి తంబూరయొక్కగాని, లేక మృదంగముయొక్కగాని, ధ్వనిని మొదట చేయుదురో యాధ్వనిని వినిన తోడనే భక్తులను గాపాడ భగవంతుడప్పుడు ప్రవేశించి తాండవమాడుచుండును.

175 ఉత్తమ భగవన్నామ కీర్తన శ్రేష్ఠుల అనగా, దేహము పులకాంకురంబులను నేత్రములందు ఆనందబాష్పంబులు లొలుకుచు గద్గదస్వరంబుగలిగి మైమరచి భగవన్నామకీర్తన చేయుచున్న సమయమున ఆ భక్తశ్రేష్ఠులు నిలువబడి నృత్యము చేయుచుందురు.

176 ఈమహాత్ములనైనను భగవత్స్మరణ సేయుచున్న సమయమున పామరులు ఆ స్మరణ వినుటకై వచ్చెదరు ఆ స్మరణవిని అందువలన గలిగే ఫలమును అనుభవించ నేరక ఆ సాధారణ్యమున భోగముచ్వాండ్లు నాట్యమాడుచున్నయెడల (అశబ్దము విన్నమాత్రమున నే దీపమును చూచి పతంగములు అనగా రెక్కలుగల మిడతలు వగయిరాలు భ్రమపడి నశించునట్టులనె) నాట్యముచూచుటకై వెళ్ళి మోహాంధకారములో ప్రవేశించి "కృతిః కించిత్ భోగం భ్రష్టాకారత్వం" అనునట్లు, కించిత్ భోగము అనుభవించి, అందుచే కలిగినట్టి కష్టములకులోబడి దుఃఖించుచుందురేగాని ముందు హరిభజనవలన గలిగే ఫలమును అనుభవించలేకపోతిమని చింతించజాలరు. గనుకనే పామరులిట్టి వారని గ్రహించవలెను— యిదియేగాక గ్రామాదుల వీధులయందు భజనభక్తులు హరిస్మరణ గానవినోదములచే నృత్యము సలుపుచు ఆనంద భరితులై వెళ్ళుచున్నయెడల అభజనభక్తులే యుందురు గాని మరియితరులు నెవ్వరు వారితోనుండరు. వారివెనుక భోగమువాండ్లు నాట్యమాడుచు వెళ్ళుచున్నయెడల, వా. "పిలువనిపేరంట"మన్న వచనము చొప్పున ఆభోగమువాళ్ల చుట్టు యెంతమంది జనం గుమిగూడియుందురో చెప్పుటకలవిగాదు.

భగవానువాచ.

177 గీ॥ నాకు మెలుగోరు నాభక్తుడగువాడు
భక్తజనులకేను పరమగతియు

భక్తునందు జనిన బలము తెలుసు వెనువెంట
కీర్తులెంత దగులు గోడెదరం?॥

తా॥ సత్పురుషులైతే, ఇతరులు కష్టపెట్టిన తెలియనిస్తారా? అట్టి అచంచల భక్తులయొక్క ... వహించుచున్నాను. అని కృష్ణ పరమాత్మ చెప్పియున్నాడు.

178 భగవద్విలాసము.

1 భగవంతుని భక్తి తెలాగున సాధించిన, తాను నాలాగు నాడుచుండును.

2 భక్తులు సంతతము, భగవంతునకు మేలుకోరు చుందురు. భగవంతుడు సంతతము భక్తులకు మేలుకోరుచుండును.

3 భక్తు లెక్కడకు బోయినా భగవంతు డక్కడకు బోవుచుండును.

4 భక్తుల హృదయము భగవంతునిది, భగవంతుని హృదయము భక్తులది.

5 భగవంతుని భక్తులెరుగుదురు, భక్తులను భగవంతు డెరుగును. గనుక ఏపరిశాంతముగా గొనియాడేవారి చిద్విలాస మనే ఆనందమే మనసవచ్చును. చెప్పతరముగాదు.

6 ఓకభక్తుడు యింకొక భక్తునితో చేరుటవలన నిరువురు ముఖముగా భగవత్కథలను తెలిపించుకొనుచు కాలక్షేపము చేయుదురు. ఒకరినొకరు వదులుటకు సమ్మతింపరు.

7 తాకుబోతు లాగు తేనవేలు సంవత్సరములు నీటియందున్నను, తనయందుండు జ్యోతిగలదివ్వెను బోగొట్టుకొనదు గనుక అట్టి జ్యోతి వంటి అర్థ పరిపూర్ణుండైనట్టి భగవంతుని స్మరించినవారు ముక్తి పొందగలరు, పరమపదమనే బ్రహ్మముల్లో ఐక్యముకాగలదు. ఇట్టి

మరణకాలము సమీపించి భక్తి మోక్షమునందు వనిర్మలరై వైకుంఠ వాసులై యుందురు. బ్రహ్మత్వముగా వైకుంఠ మును బొందుదురు.

179 ఈ పరిపూర్ణానంద గ్రంథమ్యమును తెలిసికొన్న వారు ఇందు చెప్పబడిన పూర్ణఫలమును బొందగలరు.

180 ఇందలి తప్పుల మన్నించ పండితులు ప్రార్థితులు.

181 ఓం శ్శాంతి శ్శాంతిః

182 పరిపూర్ణము ముగిసెను.

యర్రా రామస్వామి దాసు.

హోమ్ జమాదార్

అలకట్టుతోట

రాజమండ్రి.

శ్రీ బ్రహ్మజ్ఞానానందము

వేదములు మొదలైనటువంటి వాటివివరణములు.

183 పైని చెప్పబడిన నాలుగు వేదములలో శ్రేష్ఠమైనది సామవేద మనబడును. యిందులో 4 మహావాక్యములు, 3 కాండములు గలవు. ఇదిగాక 6 శాస్త్రములు, 18 పురాణములు భాగవతం, భారతం, రామాయణము, చప్పన్నభాషలు, మన్వాదిధర్మశాస్త్రములు, శిల్పశాస్త్రము, కోకశాస్త్రము, సాముద్రికము, యింద్రజాల మహేంద్రజాల గోకర్ణ గజకర్ణవిద్యలు, అరువదినాలుగువిద్యలలో శ్రేష్ఠమైన అధ్యాత్మ విద్యయును, బ్రహ్మవిద్యయును. ఆరు వేదాంగములును అనగా (1) శిక్ష, (2) వ్యాకరణము, (3) ఛందస్సు (4) నిరుక్తము (5) జ్యోతిషము (6) కల్పము ఇవి ఆరువేదాంగము లనబడును. ధర్మవేత్తలు చెప్పబడిన ధర్మశాస్త్రములు, మీమాంస శాస్త్రములు, వైద్యశాస్త్రములు, మనువు చెప్పిన భక్తిజ్ఞానభావములు, తర్కశాస్త్రములు, బ్రహ్మతత్వవిచారణరూపమగు వేదాంత శాస్త్రములు, ధనుర్వేదము ఆయుర్వేదము గాంధర్వవిద్య అర్థశాస్త్రమగు నీతివిద్య అనీతివిద్యతో సహాయముగానుండెడి నీతిశాస్త్రములు ద్వైతము విశిష్టాద్వైతము అద్వైతము ఉపనిషత్తులు 28 అంగములు సప్తకోటి మంత్రములు అనంతనామములు పంచముద్రలు త్రివిధ దృష్టులు ప్రాణాయామ లక్షణము అంతఃప్రాణాయామ లక్షణము, సమాధిలక్షణము సులక్షణసారము జపతపాదులు తపోయోగములు

నై భాగ్యములు వేదాంత సంస్కృత ద్రావిడ, ఆంధ్ర వ్యాకరణ కావ్య కన్నడ గౌడభాషాంతర్యాది శాస్త్రములు, గురుబోధలు కీర్తనములు చరిత్రములు కథలు ఇట్టి మొదలైనటువంటివిద్యాలాగలవు. ఇవి సాధించుటకు గృహస్థధర్మమార్గములోనున్న మానవులకు అలవిగాదు. కనుక ఈగ్రంథములోనున్న జ్ఞానమార్గములను సులభముగా గ్రహించవచ్చును. మఱియు, ఇందున్న మంత్రములను పఠించుటకై పూజాసమన్వితములు మొదలైనటువంటివి చేయుటకై మూడుకాలములుగలవు. అనగా ఉదయం, మధ్యాహ్నము, సాయంకాలము, ఇవి భగవంతుని స్మరించుటకై ఉచితకాలములగును. ఈత్రికాలములయందు అనగా నీమూడుకాలములలో త్రికరణశుద్ధిగా అనగా, భగవంతుని స్మరించునపుడు ఇతరితలంపులు మాని అనగా వ్యవహార వ్యాపకములను మనస్సునందు రానీయక వాక్—వాక్—ఇష్టానామముగా ఈగ్రంథమునందున్న మంత్రములను మనస్ఫూర్తిగా స్తుతించిన యెడల అధిక ఫలము గలుగును. ఇంతకంటె మఱియొకఫలము వేదములయందు చెప్పించి వెదకిచూచినను లేదు.

184 ఈగ్రంథమును బాల్య, యౌవన, కౌమార, వార్ధక్యములుగల పురుషులు, స్త్రీలు, వారివారి కరమున(అనగా చేతి) నుంచుట మహా ఉచితమగును.

185 మేలిమి బంగారువస్తువులలో వజ్ర, వైడూర్య, గోమేధిక, పుష్యరాగ, మరకత, మాణిక్య, నీలములు మొదలైనటువంటివి స్థాపించినటువలె ప్రపంచ సృష్టి, సాంఖ్య, తారక, అమనస్క, పరిపూర్ణములలోనున్న అష్టరత్నగుటికలతో సమానమైనటువంటి వాక్యములను చదివి వారిమనస్సునందు స్థాపించుకొన్నయెడలనే ముక్తిపదవి పొందుటకు సందేహము లేదు.

186 ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమును భక్తి శ్రద్ధలతో చదివిన వారును విన్నవారును జగద్గురుని కటాక్షంబున ముక్తిఁజెందగలరు. (ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః.)

గ్రంధరచన కిదియే ప్రధమప్రయత్నము గనుక ఇందలి తప్పులు మన్నింప పండితులు ప్రార్థితులు.

యిట్లు రామస్వామి దాసు

పెన్షన్ జమాదార్.

ఆలకట్టు తోట

రాజమండ్రి

ప్రపంచ సృష్టికర్తయైన

ఈశ్వరునకు

నమః నమస్కారము.

7 వ పీఠిక

6 వ ప్రకరణము

సిద్ధాంత ప్రశ్న

నిరామయుని ప్రార్థన

—:(౦):—

188(1) శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకా శ్రీమహావిష్ణు తత్త్వకా హిరణ్యకశ్యపునివధించి ప్రహ్లాదునికాపాడిన మహాత్మా (2) శివుకేవలింగముకు పూజచేసిన మార్కండేయునికి యమునివాశమును తప్పించి యెల్లప్పుడు 16 సంవత్సరముల చిరంజీవిబాల్యునిగా నుండుటకు వరమిచ్చిన దాతువుగావా (3) అశ్వమేధయాగములో అనంగుడైన శ్రీ రాములవారి పాదస్పర్శ తగిలినంతమాత్రమున శిలఅనగా రాతినుంచి శాపవిమోచనమై వెడలిన మునిభార్యఅయిన అహల్యకుమోక్షమిచ్చిన శ్రీరాములవారవుగావా(4)ఆనాడు రామ,లక్ష్మణ,భరతుల్లయూ యూశీతమ్మ ముగ్గురు వనములో శబరిదెచ్చిన యెంగిలిపండ్లను భక్షించి ఆశబరిఅనేమాలదానికి మోక్షమిచ్చిన శ్రీరాములవారవుగావా(5) రావణాసురునిజంపి శరణుజొచ్చిన,విభీషణునకు పట్టముగట్టి ఆరావణకుంభకర్ణాదులతో యుద్ధములో జచ్చినవారందరికి మోక్షమిచ్చిన పదునాలుగు లోకములకు కర్తవైన శ్రీరాములవారవుగావా (6) కౌరవయుద్ధములో అర్జునునకు రధసారధివై ఉన్నదమున్ప్రాభాగము నివ్వక లోభగుణముగలిగిన దుర్యోధనునితో సహా యుద్ధములో చనిపోయినవారికి మోక్షమిచ్చిన, శ్రీకృష్ణమూర్తివిగావా

(7) ప్రహ్లాదుని కాపాడిన దాతవుగావా? (8) పంచపాండవులకు ద్రౌప
దితోనిహ కష్టములిచ్చిన మహాపదబాపినవుగావా! (9) అనాథద్రౌప
దికిని మానముగాచిన బ్రోతవుగావా! 10 ధర్మరాజునకుపదేశమి
చ్చిన భీష్మునకు శుక్లపక్షములో మోక్షమిచ్చిన శ్రీకృష్ణుడవుగావా!
(11), కాపాడుమని శరణుజొచ్చిన గజరాజుని గాచి రక్షించిన
దాతవుగావా! (12) ద్రౌపదీదేవికష్టమును మాన్పినదైవమవు, అతి ప్రేమగల
భక్తుడైన విదురు నింట అన్నపానాదులు భక్షించిన కృష్ణమూర్తివిగావా
(13) అనాడు వారధిబంధించినప్పుడు సహాయము చేసిన ఉడత వీపుపై ప్రేమ
తో దువ్విన శ్రీరాములవారవుగావా ! (14) నీతో విద్యార్థిగాను
న్న కుచేలుడు నీవు వస్త్రాదానముకై పోవునప్పుడు కుచేలునితో నన్ను మరువ
కుమని అనతిచ్చినవాగ్దానము కుచేలుడు స్వస్థానమునకు వెళ్ళి దా
రాపుత్రాదులతో, మిక్కిలి పేదరికముగా నుండినప్పుడు, భార్య,
నాథా! "బాల్యస్నేహితుడు కృష్ణుడు ఐశ్వర్యకరుడు అతని చెంత
కేగిన మన దారిద్ర్యము నశించునని తోచుచున్నది. అట్లు చేయుమని
చెప్పగా మిత్రదర్శనమునకు వెళ్ళునప్పుడు రిక్తహస్తములతో
వెళ్ళరాదని భార్యయిచ్చిన గుప్పెడటుకులు బట్టచెంగున మూటగ
ట్టుకొని కుచేలుడు ద్వారకాపురము చేరి కృష్ణుని దర్శనము చేయగా
కృష్ణుడు కౌగిలించుకొని నీకు పెండ్లియైనదా ? భార్య గుణవతియేనా? పిల్ల
లుగలరా! మనము గురుకులవాసమున్ననాటిచేష్టలు జ్ఞాపకమున్నవా!"
అని క్షేమసమాచారములు అడుగగా కుచేలుడు పెండ్లియైనది పెక్కుం
డ్రు పిల్లలుగలరు. భార్య గుణవతియే! బాల్యావస్థయంతయు జ్ఞాపకము
న్నదని చెప్పెను. మిత్రుడా! చాలాకాలమునాటికి నన్ను జూడవచ్చితివి
గదా! నాకేమైనా తెచ్చితివా! అని అడిగి బట్టచెంగున నేదో
మూటయున్నది అని మూటవిప్పి అటుకులున్నవని గుప్పెడు తీసి నో
నుపెట్టుకొనబోగా రుక్మిణి, నాథా! (నవ్వుచుండగా) మాకు తినక

[illegible] యములతో [illegible] ఐశ్వర్యముగల [illegible] అని చెప్పగా కృష్ణుని [illegible] కృష్ణా! [illegible] అని [illegible] గా వా?—

దశావతారములు.

(1) మత్స్యావతారమునొంది సోమకాసురుని చంపి వేదములను బ్రహ్మదేవునకిచ్చి దేవతలను రక్షించిన కృష్ణుడవుగావా? (2) కూర్మరూపమునొంది దేవదానవులు క్షీరసాగరమును మథించునపుడు మందరపర్వతమును వీపున మోసి దేవతలను సంతోషపెట్టిన కృష్ణుడవుగావా? (3) వరాహరూపమునొంది హిరణ్యాక్షుని చంపి సముద్రమునందుండి భూమిని పైకెత్తిన యజ్ఞవరాహమూర్తివిగావా? (4) నృసింహరూపమునొంది హిరణ్యకశిపుని గోళ్లచేత చీల్చి భక్తుడగు ప్రహ్లాదుని రక్షించినట్టి నారసింహమూర్తివిగావా? (5) వామనరూపము నెత్తి [illegible] తన విశ్వరూపము చేత మూడు లోకములను ఆక్రమించు కొని బలిచక్రవర్తిని అణచి దేవేంద్రుని రక్షించినట్టి వామనమూర్తి వగు కృష్ణుడవుగావా? (6) పరశురామావతారమునొంది జమదగ్ని మహాముని గర్భమందు పరశురాముడై పుట్టి రాజుల నిరువది యొక్కమారులు వధించిన క్రోధరూపుడైనట్టి పరశురాముడవగు కృష్ణుడవుగావా? (7) శ్రీరామావతారమునొంది దశరథుని గర్భమందు శ్రీరాముడనెడి నామమున జన్మించి దేవశత్రువగు రావణాసురుని సంహరించినట్టి శ్రీరామమూర్తివగు కృష్ణుడవుగావా? (8) బలరామ

అవతారము నొంది రోహిణీదేవి గర్భమున బలరామునవై జన్మించి సాంఖ్యను గ్రంథములు ఆయుధములుగా ధరించి భోగరూపుడైనట్టి బలరామరూపుడగు కృష్ణుడవుగావా? (9) కృష్ణావతారమునొందియూ దుష్టులకు మంచిబుద్ధి గలుగుటకై దేవకీదేవిగర్భమున బుట్టి సకల రాక్షసులను దండించి అర్జునునకు సారథివై సకలరాజులను సంహరించి భారతయుద్ధమున భూభారమును పోగొట్టినట్టి కృష్ణుడవుగావా? కలికావతారము నొంది కలియుగాంతమునందు ధర్మమార్గము ప్రవర్తింపజేయుటకయి కల్కి రూపమునొంది గుర్రమునెక్కి సకలదుష్టులను సంహరింపబోయెడి కల్కిరూపుడగు కృష్ణుడవుగావా? (16) ఈ అవతారములన్నియు నీయొక్క అంశ (కళ)గా ఉద్భవించిన వారికి నీవు తోడుగానుండి వారి కార్యములను నెరవేర్చిన వాడవు గావా? ఈ లీలు తెలియని జనులు (జననమరణాదివికారములు లేని వాడవు గాన్నలేక స్వరూపుడవు) నీవుద్భవించినావు అని పలుకుదురు.

అనాదికాలని కాచి ముక్తిని సూర్యచంద్ర తేజోమయమైనట్టి చక్రముతో ఖండించి అసురులకు మోక్షమిచ్చిన ప్రభుడవుగావా? (17) కృతయుగ, త్రేతాయుగ, ద్వాపరయుగములలో, మొదలి క్రమముతో అనగా జనులు పంచముద్రలు అష్టాంగయోగములు అణిమాదిసిద్ధులనుగాంచి గొప్పగొప్ప యాగముల నేకులు చేసి భూప్రదక్షిణములు తీర్థయాత్రలు చేసి జన్మరాహిత్యమును గాంచినారట. (18) కలియుగమునందు ఈ పైన ఉదాహరించిన క్రియలను ఎందరు కేవలము భగవంతుని గుణగణములను కీర్తించుటవలననే ముక్తి బహుసులభముగా పొందిరని కొందరు భక్తులు కలియుగముతో సమానమైన యుగము లేదని నిశ్చయించియున్నారు. (19) మరియొక ఈగ్రంథమునందు ముద్రించిన మంత్రములు వస్తోటమంత్రములలో ప్రకాశ

ష్టులవలె వేదములు ఘోషించు చున్నవి. ఇంద్రియములు పంచి
మహామహా కోవ్వతి వస్తువు వరకున్నందున వేదశాస్త్ర పారగా
రులు, మునులు, యోగులు, సురలు, కిన్నరకింపురుషులు, దేవతలు,
మొదలైనవారు కనుగొనలేనివారలు. (20) గాన నీవు స్త్రీలలోకెల్ల
మహాభాగ్యురాలైన నందిగాం తులశమ్మగారివలన జ్ఞానోపదేశమున్ను
బ్రహ్మజ్ఞానబోధను నాకనుగ్రహించుటచేసి నాయిచ్చ—సమస్త
కళాభ్యాసములవలన— శారద, శ్రీలక్ష్మి, సావిత్రి, భారతి, వాణి, ఇట్టి
మొదలైన పేరులుగల సరస్వతీదేవిని నావాక్కుయందు
నిలిపి ఈకలియుగమునందున బ్రహ్మజ్ఞానానందమను గ్రంథమును
సంపూర్తిగావింపజేసి ప్రచురింప చేయించిన మహానుభావా!
(21) ఈగ్రంథమును చదివి పరిపూర్ణమును పొందినభక్తుల అంత్య
కాలములో నీభటులను పంపి వారిజన్మములన్ను మాయావరముగా రక్షించు
కొని బ్రహ్మైక్యమునగా వైకుంఠము జెందించుటకై యిక్కడ వినయ
ముతో నా అంత్యకాలమువరకు పూర్వజన్మప్రారబ్ధకర్మము లనుభ
వించుచు త్రిలోకములకు శ్లో॥ "సత్య సంకల్ప సార్వభౌమ"ని యంచు
టవలన నీవాక్కుచే ప్రధానమైన దైవమని సమ్మతిగా కరుణతోడిగా
అత్యంత నిశ్చలభక్తితో నిన్ను ప్రార్థించుచున్నాడను.

189 నాకుజ్ఞానోపదేశమిచ్చిన గురువుకుంటుమనోభక్తుగా
గాం తులశమ్మగారికి— నేను— సదా— కృతజ్ఞుడనై యున్నా
ను. మరియన్ని— ఈగ్రంథములోనున్న జ్ఞానమార్గము గాక, చరి
త్ర, ధర్మములయందున్ను, పునర్జన్మ, ప్రాయశ్చిత్తముల యందు
న్ను, పుణ్య, పాప, కర్మముల యందున్ను, వేదాంత వాక్యము
యందున్ను, ఇంకాయింత బహుసాధారణమైన, వాక్యములయందున్ను
ఈగడచిన యిరువది సంవత్సరములనుండి, ఏమి తెలియక—నా
కేటతెల్లముగా— తెలియవచ్చె నయ్యది ముఖ్యరాశి భక్తుల,

మఠ్ మకేదార్ కందిగాం రామస్వామి నాయుడుగారిన్ని, అట్టివ ప్రియపత్ని, శ్రీ శాస్త్రిగారు పయనించి ప్రారంభించిన ప్రకారం వారిట్ల తొలిదేశమున్నచో ప్లవంగలకల గురువుగారులకమ్మగారిని పిలిచిపురిని ఏమునిగానియున్నగలను. ఇందుకు ప్రమాణము:—

190 శ్లో॥ గురుమూర్తింసదా ధ్యాయేత్। గురుమంత్రం సదా జపేత్। అనుమతశ్చ వివర్జనః॥ టీ॥ గురుమూర్తిని సదా ధ్యానించు। గురుమంత్రము సదా జపించుము అన్నాడను.

191 ఇందలి తప్పులు మన్నింప పండితులు ప్రార్థితులు.

192 గ్రంథ పూర్తి యుగిసెను.

భ క్తు డు.

దుర్గా రామస్వామిదాసు, హోమా జమీదార్, అంకోలు, రామమంత్రి.

—————

193 బ్రహ్మానందము.

సంపూర్ణము.

194 ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః.

———

195 ఈగ్రంథమును

శుద్ధిరూపం శేయించి

పూర్తిగావించి

ప్రకటింపం జేయించినట్టి

శ్రీ శ్రద్ధా వం తు

సద్గురు నమస్కారము.

106 బ్రహ్మశ్రీ లింగం సుబ్బరాయుడు శ్రేష్ఠులు రాజ్యేశ్వ వందినాం తులశమ్మగారు ఈ గ్రంథము వ్రాసిన మహానుభావులు అగణ్య వ్రాతకోధించి విజ్ఞానబోధ వలన ఈ గ్రంథము సంపూర్ణమాయెను.

విజ్ఞాపనము.

యడ్లా రామస్వామిదాసు, పిఠాపురం జమీందారు

అలకట్టుతోట, రాజమండ్రి.

ఇట్లు.

బ్రహ్మశ్రీ లింగం సుబ్బరాయుడు శ్రేష్ఠ రాజ్యేశ్వ

వందినాం తులశమ్మగారు

అంకితము.

ఈ గ్రంథమును చదివినవారును, విన్నవారును, సర్వైశ్వర్య పాపాత్ప్రపదలను బొందుదురు. గాక (గురువాక్యము.)

సమాప్తము.

పరిపూర్ణము యొక్క ముఖ్యత్వము

1 వ్యాఖ్యానములు సంపూర్ణ గోచరముగా వివరించియు [illegible] వాక్యములలో [illegible] సరియైనది [illegible] [illegible] పరిపూర్ణ ముకుటమును. [illegible] గూడిన [illegible] పరిపూర్ణము [illegible] వివేకమును, [illegible] వదులుము.

2 అపరాగము, నిరాపరాగమని రెండుగలవు. అపరాగమునకు వాక్యములనియు, నిరాపరాగమును పరిపూర్ణమనియు మహాత్ములు చెప్పుదురు. అపరాగము వ్యాఖ్యానములకు గోచరముగా నుండును. నిరాపరాగము వ్యాఖ్యానములకు గోచరము కాదు. [illegible] వాక్యములకందుదు. [illegible] మని [illegible] నిరాపరాగమను పరిపూర్ణమును తెలిసికొని అపర అపరాగమును పారద్రోలుము.

3 పరిపూర్ణము తనకు [illegible] వివరింపబడదు. అది వర్ణించ బడదు. ఇట్టిగుణములుండుటవలన యెటువంటి ప్రాణములు దానిని తెలుపవు. తన్ను గురించి [illegible] [illegible] పలుకవు. ఈ పరిపూర్ణము దేవతలందరును [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

4 [illegible] పరిపూర్ణము [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] పరిపూర్ణము [illegible] [illegible] [illegible]

5 పరిపూర్ణమైతే శరీరమెల్లను దైవము బట్టబయలై వ్యాపించి యున్నది. ఆ పరిపూర్ణము బ్రహ్మాండముయొక్క లోపలను వెలుపలను నిండి యున్నదని తెలిసికొనవలెను. పరిపూర్ణజ్ఞానము తెలిసినపిదప, శరీరప్రపంచములు రెండును లేకపోవును.

6 మానినియైన పతివ్రతకు మాంగళసూత్రము మెలాగు ప్రధాన భూషణమో అట్లే పురుషులకు స్త్రీలకు పరిపూర్ణజ్ఞానమే ఉత్తమ భూషణము.

7 ఈ శరీరమునకు నవరంధ్రములు గలవని పిండోత్పత్తిలో తెలియచేయడమైనది. అవిఅనగా ముక్కురంధ్రములు 2, నేత్రరంధ్రములు 2. చెవిరంధ్రములు, 2, నోరు 1, గుదరంధ్రము 1, మర్మస్థానము 1, వీటిలో నేత్రరంధ్రములు రెంటికి నాలుగు తుల్కలు. అనగా పొరలు—అనగా—కంటికి నాలుగుమూతలు రెక్కలుపు లనబడును. వాటిలో మొదటిది యెఱ్ఱది అనగా, కంటిరెప్పలు రక్తనాళము లుండుకొలమున యెఱ్ఱపూతలు. రెండవది తెల్లదిఅనగా కంటిమధ్యన నుండు తెల్లపొర. మూడవది నీలపుగ్రుడ్డు. నాలుగవది, నలుపుగ్రుడ్డులోని కల్లు దానియెదుట ఏవస్తువుకనుబడినను ఆవస్తువేకనుబడును. ఆకృష్ణ [illegible] అద్దమువంటిది. ఈనాలుగింటికి పైనుండు నాళమునే వివేకముతో చేసిన దృష్టి (చూపు) ఆదృష్టియందు హంసయుండును. అహంసయే—[illegible]— అమరకే—ముక్తికాంత— అముక్తికాంతే —శక్తి— [illegible]— పెనుమాయ— ఇదోకటైయున్నది. ఇది మహా రహస్యమైనవస్తువు—ఈసంగతి కనుగొనుటకు ఎవరి శక్యము గాదు. సద్గురువు వలన [illegible]

8 [illegible] శక్తియుక్త [illegible] [illegible] [illegible] అత్యంత [illegible] [illegible] చెప్పుదురు. [illegible] [illegible] గాదు. [illegible]

వటుడు దైశ్యతస్మైయున్నదే. పెనుమాయయది తెలిసికొనుము.
నమీమాయ లోకమునంతటా వ్యాపించియున్నది
చిక్కుకుము.

9 పరిపూర్ణమునిత్యము. పరిపూర్ణమునందు మాయలేదు. ఈ మాయ చిత్రముగా నుండి లేదా! మాయనొక్క పుట్టుకే. మాయ తప్ప యుంకేదియు నెరుగజాలదు. తనమూలమును తెలియగ బోయినప్పుడు తానే మాయమైపోవును. ఈమాయ పోకహాటకియనే తత్త్వాలంకరిత మునందు కూడియున్నది. మహాత్మునియనే స్త్రీముతో ఆమ్నాయము పారవోలుము.

10 దేవుడెట్టివాడో నీకు తెలియదు. నీవు ఎట్టివాడవయినది నీకు తెలియదు. ఈగ్రంథమును తెరచి దేవుని చూడుము. నిన్ను చూడుము.

11 ప్రకృతిద్వయంబొకటి, పరిపూర్ణమొకటి, రెండుగలవు. ఈ రెంటిభావము దెల్పినవారే సద్గురువులు.

12 ఈగ్రంథములోనున్న గ్రంథ ప్రభావములో చెప్పినప్రకారము, పరమపదము, బయలు. గుహ్యము, అనంతము, గోప్యము, పరమాత్మ, పరిపూర్ణము, అచలము, యింకా ఉండబడ్డ అనేక నామములు, బయలు పర్యాయనామములుగా గ్రహించుము. పర్యాయ నామములనగా కృత్రిమమైన కల్పిత నామము అనబడును. వీటిని బుద్ధితో నెరింగి యవివేకమును వదలిపెట్టుము. నాణెను మైయుక — మరపులు లేనిదియునైన యుత్కృష్టవస్తువే పరిపూర్ణము.

13 లోక పెనుమాయ అనగా (పెనుభూతము ప్రకృతిద్వయం) ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలపు గారడివిద్యల కనికట్టుములు సవారిని సద్గురువు పరిపూర్ణబోధవలన విడిచి పరిపూర్ణమును పొందినటువలె తనకుతాను పారవోవును.

సద్గురుకృపచేతనే పూర్ణముక్తులగుదురు. ఆత్మానుభూతులు అంత్యకాల
ములో పునరావృత్తిరహితం—పునరావృత్తిరహితం లేక, బ్రహ్మైక్యము నొంద
దురు. పరిపూర్ణమున్ను సేవించని శిష్యుల, జనన మరణములు శరీరము
తోనే యుండును. కావున వర్ణములను వదలి రాజయోగానందమునే,
బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదించి సద్గురువు కటాక్షమువలన పరిపూర్ణ
మునొందుము.

14 కలియుగమునగా బ్రహ్మజ్ఞానమునకు తెలుపలేనట్టి స్థి
తులనుట.

15 ప్రకృతి ద్వయమునకు అనేక అర్థములు గలవు—ప్రకృతి
అనగా—మాయా—స్వభావము—శరీరము, మూలము లేనిది. ప్రకృ
తిద్వయమునగా రెండు చేరినది. బ్రహ్మరహితము.

16 పరిపూర్ణమంత్రముతోనే అనంతనామములు "బ్రహ్మయొక్క"
కల్పితనామము అని అర్థమగును.

17 శ్రుతి॥ "నామరూపము లేనిది. అది నాశము నొందునది గానిది."
అను శ్రుతినిబట్టి ఆదిని నామరూపము లేనివస్తువగా నుండెను. నాశము
కానిది.

18 పరిపూర్ణమంత్రముయొక్క పుట్టుక పరిపూర్ణము తప్ప ఇంకేది
యూ తెలుపజాలదు.

19 శ్రుతి॥ న్యాయాంధా కృతురావన॥ అను శ్రుతిని బట్టి బ్ర
హ్మ వ్యాఖ్యముగా తనకు తానే పుట్టినది.

పరిపూర్ణబోధను

సమాప్తము.

20 ఈ ప్రపంచమునందున్న భక్తులలో కొందరు విగ్రహారాధనలయందును, కొందరు ముందున్న వారి గురువులను కొలుచుటయందును, కొందరు ఆకాశమునందును, సముద్రమునందును, గంగాదులయందును, అగ్నియందును, పర్వతములపై నాగేంద్ర పుట్టలో పాలు పోయుటయందును, కొందరు గాంధీ పూజా స్థలములయందును, మౌనయోగములందును, నవమాంతర [illegible] ఘోష యోగముల దశవిధ నాదములయందును అనగా (1) ఓం అనే ప్రణవనాదము (2) భ్రమరమనే తుమ్మెద నాదము (3) ఘంటానాదము (4) శంఖనాదము (5) వీణానాదము (6) తాళనాదము (7) వేణునాదము (8) భేరీనాదము (9) మృదంగనాదము (10) మేఘనాదము అనెడి నాదములయందును, ఇట్టి దశవిధ నాదములను వివిధములుగా భక్తులు వారివారి అనుభవస్థితిని ఏర్పరచియున్న వాటి సాధనలందును, కొందరు పంచ ముద్రలయందును అనగా (1) ఖేచరి (2) భూచరి (3) మధ్యచరి (4) షణ్ముఖి (5) శాంభవి అనెడు పంచముద్రలయందును, ఇట్టి పంచముద్రలను వివిధములుగా భక్తులు వారి వారి అనుభవస్థితిని ఏర్పరచియున్న ముద్రలయందును కొందరు వివిధములైన వ్రతముల [illegible] యందును పొద్దాకంటి పూట ఉపవాసములయందును, వాయుభక్షణయందును, ఫలకందమూల పదార్థముల భక్షణయందును చెట్ల ఆకుల భక్షణయందును కొందరు పాలు, పెరుగు, పండ్లు, టెంకాయల ఫలహారములు మొదలైనటువంటి వాటియందును బుద్ధినిలిపి ధారణ చేసియుందురు. అనగా మీర దేహము గుర్తించినంత [illegible] ఫలములేక ఓం అనే ప్రణవనాదమును భ్రమరమనే తుమ్మెద [illegible] న్నారు.

21 కొందరు కృత్యములయందును అనగా నేత్రముల (శ్రోత్రంను (శ్రోత్రపంచ్ఛి కపాలాదుల ప్రవేశమునజొచ్చి యుక్కడయుండు బ్రయలును కనుపించుట లేదగా బ్రహ్మమునుచూచుచుందురు. ఇట్టివి అనేక కృత్యములను చెప్పియున్నారు. వీటియందు శరీరకష్టమనుభవించడమే కాని ఫలములేదు. ఇవిఅనుభవములోకి తెచ్చినవారు అనిత్యము అనియూచి పరిపూర్ణబోధలోకి ప్రవేశించియున్నారు.

22 కొందరు ఆత్మసాక్షి అనుభవమానగా—ఆత్మను దెలుసుకొనుటయే మోక్షమందురు. కాదు, తత్వజ్ఞాను లనబడుదురు.

కొందరు తన్నుదా దెలుసుకొనుటయే మోక్షమని చెప్పుదురు. కాదు, ఇంద్రియజ్ఞాను లనబడుదురు.

23 ఈబోధలన్నియు తొరుకయని దెలుసుకొనుము. ఇవియన్నియు గజకర్ణ—గోకర్ణ—యింద్రజాల—మహేంద్రజాల—గారడితంత్రములు—మాయా—కనుకట్టు—మంత్రమనే జాలవిద్య తంత్రమనే మాయ—వీటివలన మోక్షము తెంచ సేరదు. ఈబోధవలను నమ్మకుము.

24 ముందుచెప్పినటువలె తొరుకవలన పరిపూర్ణబోధ సద్గురువులవలననున్న వారుచేసిన పరిపూర్ణ గ్రంథములను చూచి నమ్మకము పొందుము. క్రింద నుదాహరించిన ఇతిహాసములను చూడుము.

25 "పద్యం. చూపుచేతను రూపముల్ దోచుచుండు। చూపులోగల రూపము దానెయగును। చూపులేనట్టివారలు మునులెర ఉంగ" అనుటన్ను—చూపే—తొరుక—తొరుక అర్థము—నిజము. పరిపూర్ణము గాపున పరిపూర్ణమను ఈగ్రంథములో అనుభవములో నున్న పంచాక్షరి—ద్వాదశాక్షరి, అష్టాక్షరి—షోడశాక్షరి—అనే మంత్రములను పఠించుకతేయము—త్రిమూర్తులు

కపటపూర్ణమని తెలుసుకుము— అవల తెలుసుకొను మార్గం [illegible]
యుండును నేను చెప్పిన దీక్ష గ్రహించిన అంతట [illegible] గ్రంథమును.

26 కందార్థము. గురుపాద ఏకాంతమందు [illegible] వ్రాసి తెలిపెదను. వినరాయన్న, నేనాస్తు చెప్పెద [illegible] మహాత్మ పూర్ణ [illegible] వారికింత నీకు, సాధనలందరూవారికి తెలియదు. మహాత్మ [illegible] వాసన చేసిన వేళ పరిపూర్ణ [illegible] తెలిసికొను, సాధనలందరూ తెలియదు. అను కందార్థము చెప్పిన పైని గ్రహించినచో యోగముల [illegible] ముఖ్యమయిన వాటివలన ఉపయోగము లేదని అనుభవజ్ఞానులు చెప్పియున్నారు. గనుక తొలుత, సాంఖ్య, తారక, అమనస్క యోగములు ఈ గ్రంథమునందున్నవి. వాటిని చూచినగా [illegible] బాగ తెలుసుకొని— తేటపడిన పరిపూర్ణబోధ కూడా ఈ గ్రంథ మును చదివించి అనుభవముల్లోని తెచ్చుకొనుము. కాదు, పిదప భేదము లేక యుండు పరిపూర్ణ [illegible] ఈ గ్రంథమును [illegible] బాగుగా గ్రోలుము. ఇదివిశ్రయము ఈ గ్రంథమునందు [illegible] గూఢార్థముగా తెలియచేయుటేను. గూఢార్థమనగా రహస్యము మరిన్ని తెలిసి తెలపవట్టే అనికూడా అర్థమగును.

27 పద్యం. కర్తచేతను కర్మయు గలుగుచుండు। కర్త కర్మకర్తయుగాదు రాదు। ఉత్తమలందు [illegible] కర్తలేదు కర్తలేకున్న కర్మముల్ గొలుపవాదు।

28 తా॥ తెలుసు, చూపి, [illegible] అర్థమగును.

29 కందార్థము— పంచాక్షరములోగల పదమ్ముల [illegible] మించి పన్నుపుచ్చవచ్చె, పదియారక్షరములు గల "దధి [illegible] [illegible] నని యుండవచ్చును। ఈ రెండింటిగలవనే ధీవరుడు" అనుట [illegible] తా॥ కందాక్షరి అనే అయిదక్షరములతో గూడిన పరబ్ర హ్మయిన మంత్రమును మించి [illegible] పదునా రక్షరము

[illegible] స్థాదిత మంత్రము ఈ రెంటి భేదాభేదములను చెప్పిన యాతడే సద్గురుడు. పరిపూర్ణమైన గ్రంథమును ఇట్టి సద్గురువువలన పరిపూర్ణులౌ[illegible] రెండుగా.

30 ॥ కీ॥ మనోవాక్కులకు అందని [illegible]. మొదటి మాత్రా భావము। ఈ భావము [illegible] లేక కలిగిన [illegible] యమనేమము।

2 ఆదిమధ్యాంతములు లేనిదే ద్వైతశాస్త్రీ న్యాయము। వా మభేదము లేక నిలచిన వేదసారార్థము॥ మా॥

3 [illegible] తెలియచేసే వేదశాస్త్రార్థభావము। ఇది ఉండవలెనని [illegible] మా॥

4 ప్రపంచమున [illegible] పంచదశలోభావము। కల జగమంతయు [illegible] గాలిపోవు న్యాయము॥ మా॥

5 స్థిరముగను [illegible] జననమరణములున్నవి। గురు కరుణచే [illegible] జనన మరణములు లేవు॥ మా॥

31 [illegible] అమావాస్యములో పున్న మంత్రి[illegible] భావమును తరచిచూడుమా.

32 కీ॥ [illegible] అచలభావము। సూక్ష్మమార్గంబై యున్నది। ఈసారము తెలియనివారికి చాలగాఢగా యున్నది॥ మా॥

2 నిత్యమై యున్నది—[illegible] గానిది। సత్యవంతుల చిత్తమందుండి। నిత్యపదమై యున్నది॥ మా॥

3 [illegible] యున్నది। ఈ [illegible] నిలచున్నది॥ మా॥

4 [illegible] యున్నది। [illegible] ఉన్నది—అది [illegible] లేనిది॥ మా॥

5 ఎంతెంతక—[illegible] అంతు[illegible] లేనిది। నివృత్తి [illegible] తెలియనివారికి [illegible] యున్నది॥ మా॥

6 నామరూపములేనిది అదినాశముగానిది ఒకప్పుడు [illegible]ని ఉపచారమాత్రమే అవనిలో ఏర్పడ్డది॥ సూ॥

7 అది అంగములు లేనిది అది అవసరముగ వరానిది। [illegible] గై యున్నది—అది భయము—భ్రాంతులు లేనిది॥ సూ॥

8 చావుపుట్టుక లేనిది—అది సత్యమై యున్నది। సాక్షీభూ తమైనది నశించుటయము లేనిది॥ సూ॥

9 రత్నములను మీరినది—అది—మహిమాన్వితమై యున్నది— దీని మహిమను గనినవారికి మోక్షపదమై యున్నది॥ సూ॥

10 కొండవంటి అచలమే పరిపూర్ణమైయున్నది। వంద బ్రహ్మవిద చిన్మాత్రము ముందుగా నేయున్నది॥ సూ॥

11 స్థిరముగను దీపించు నీగవరకు—జనన—మరణములున్నవి. గురుకరుణచే ఇది గనినమీదట జనన—మరణములు లేవివి॥ సూ॥

33 శా॥ పరిపూర్ణము ఇట్లు ప్రకాశించుచున్నది—గావున ఈ గ్రంథమునందున్న పరిపూర్ణమంత్రములను సదా ధ్యానించి మోక్షప్రాప్తి జెందుము.

34 (1) మొదటిపుష్పము—జీవహింస చేయకుండ వర్తించుము.

(2) రెండవపుష్పము—ఇంద్రియనిగ్రహము అనగా. కర్మేంద్రియములను, జ్ఞానేంద్రియములను అవి యథేచ్ఛగా వ్యవహారములు చేయకుండా పాపకార్యములకు పోకుండా మరలించుట.

(3) మూడవపుష్పము—పశ్చాత్తాపము. దుష్టజంతువులను యెడల భూతదయ పశ్చాత్తాపముగా నుండుట. అన్నిజంతువుల యందు ప్రేమగలిగి బీద భిక్షకులకు అన్నపానాదుల నిచ్చుట. దుర్గుణములను ప్రవహింపచేసేవారికి నిగ్రహించకుండుట. వాటివలన మను[illegible]ించి వాటియందు ద్రోహబుద్ధి తలంచుట పాపాత్ములగుదురు.

(4) నాలుగవపుష్పము—క్షమ యనగా శాంతి కరుణదయాది

…కలుగుట, …గలిగియుండుట, క్షమించుట.

(5) అయిదవ పుష్పము—శాంతి—తాను చేసిన పాపములను. మన్నించమని ఈశ్వరుని వేడుకొనుట.

(6) ఆరవ పుష్పము—తపస్సు—సదా బ్రహ్మ విచారము చేయుచుండుట—దేవోపాసన చేయుట.

(7) ఏడవపుష్పము—ధ్యానము—సదా బ్రహ్మమును మానసమున ధ్యానించుట.

(8) ఎనిమిదవ పుష్పము—సదా సత్యవాక్యము లాడుట—పక్షపాతము లేక—తీర్పు చేయుట.

(9) తొమ్మిదవ పుష్పము—తలిదండ్రులను పూజించుట.

(10) పదవపుష్పము—గురువచనము మరవకుండుట.

(11) పదకొండవపుష్పము—ఏకపత్ని సదాచారిగా నుండుట.

(12) పన్నెండవ పుష్పము—సదా భర్తను పూజించుచు పతివ్రతాధర్మములను విడువకుండుట.

(13) పదమూడవ పుష్పము—పరుల ద్రవ్యము అపహరించకుండుట.

(14) పదునాలుగవ పుష్పము—సాధు సజ్జనుల భగవద్భక్తుల నింద చేయకుండుట.

(15) పదియేనవపుష్పము—కైపువస్తువులను నివర్తించుట.

(16) పదునారవపుష్పము—పరదార—పరపురుష గమనమును నివర్తించుట.

(17) పదియేడవ పుష్పము—అధికనిద్రాహారములు నివర్తించుట.

(18) పదునెనిమిదవపుష్పము—పెద్దలనిందించకుండుట—పెద్దలన్న తెలిసినవారు—వయస్సు జ్ఞానాదుల బుద్ధిమంతులు,

౩౦ శ్లో॥ పూర్వజన్మకృతంపాపం। వ్యాధిరూపేణబాధతే।
తచ్ఛాంతిరౌషధైర్దానైః జపహోమసురార్చనైః॥

తా॥ పూర్వజన్మమందు చేయబడిన పాపము ఈజన్మమందు రోగరూపమై బాధించుననియు ... వ్యాధి అయినా మొదల ... గాదనియు స్పష్టముగు చున్నది. కావున పరిపూర్ణజ్ఞానమును పొందిన ...

1 శ్రీగిరిశిఖరదర్శనము చేయుజనంబుల పాపకర్మదు
ర్యోగదరిద్రదుఃఖములు రూపగ నశ్యము చేసి, మోక్షసం
భోగము నొసంగి బ్రోతువని భోగిధరుండు ప్రతిజ్ఞ చేయు నా
నాగరనేలకుంకరుని సన్నిధి జేరవె మూఢచిత్తమా॥

2 కాయము బలిమి యౌవనము కలిమియు సంపద తల్లిదండ్రులున్
ప్రియము సోదరుల్ మిగుల బాంధవవర్గము ఆప్తకోటియున్
... పుత్రపౌత్రుల ప్రపంచము లంగారడి తంత్రము కల్లగాని ...
మాయ మనమున మర్మము పరమార్థము శివుడని నమ్మవె చిత్తమా

3 కాము మతంబు పౌరుషము కామము క్రోధము లోభమోహము
క్రూరము మదము మత్సరము కీచకవృత్తి దురాభిమానము
...గుణంబు తిరస్కారము చంచలబుద్ధి దురాశ తమకము
... వికారములు కూడవు పురస్కారము చేయు చిత్తమా॥

4 బొమికలు మాంసఖండలును బొక్కలు ముదిగిన ...
... మలమూత్ర రక్తమును, చీము నరాలు పురీష ముత్రము
అమరిన తోలుబొమ్మ ఘనగారవమైన సువర్ణఘటంబుగాదు ...
... మానసపోష ... తరించు చిత్తమా॥

5 ... తాయువంచు పరమేష్ఠి ... కల్ల ...
... వ్యర్థముగ కాలము పోక ... చిత్తము
... మార్గముగా నక ...
... చిత్తమా॥

6. కాలము మీరిపోవు గనగ కాలగుణము దెలిసి తపదామె ...
[illegible] కలికాలము సంకరవర్ణగామి నీ
కాలము [illegible] యిక కాముని రాముని కేయుచి త్తమా!!

7 విద్యబుద్ధి జ్ఞానము కార్యమయ స్వస్థి నిమీరి భవాంబురాశిలో
పడబడ బట్టలేక ధుమ బాధ గనాక ... ఎహబు ప్రయోగ చే
... వడి బడి ద్వారపుత్ర ధనవాంఛను ... చెరంగ నేల
... శివనాథుని గొల్చి తరించు చిత్తమా!!

8 స్నానము పితృతర్పణము సంధ్య జపంబులు బ్రహ్మ యజ్ఞము
గానము వేదశాస్త్రములు కావ్య పురాణము యోగ సాధన
దానము యాగము ... ధర్మములు సత్యవ్రతంబులన్ని సు
... శివనాథుని గొల్చి తరించు చిత్తమా!!

9 ఎవ్వరు నీకు దిక్కు మరి యెవ్వరు నీకు ... వా
రెవ్వరు లేరు భాగ్యులు ... దీర్చువారు యిం
... ఫలియింపగ జేసి బాంధవాళి వా
రెవ్వరు లేరు శివుడగరి యందు ... తరించు చిత్తమా!!

36 ఈ పైని ఉదహరించిన యుపాసనములను బట్టి గృహస్థ బ్రహ్మమార్గమునుండి వృత్తి పనులు నెరవేర్చుకొనుటూ శివపూర్ణము బొందగలరు. కడప వారివారి యిష్టానుభవము చొప్పున—(1) బ్రహ్మచర్యాశ్రమ (2) వానప్రస్థాశ్రమ (3) సన్యాసాశ్రమముల బొందవచ్చును.

37 శివపూర్ణబోధ గొన్నవారు జనన—మరణ రహితుల గుదురు.

38 ఈ గ్రంథము నందలి సారాంశమును గ్రోలిన చిన్న—పెద్దలు అంత్యకాలమున మోక్షము నొందుదురు. ఈ భూమియందు నంతకాలము కీర్తి వహించి సుఖపడుదురు.

శివపూర్ణబోధ సంపూర్ణము.

8వ పీఠిక.

—:(○)—

శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకా, శ్రీమహా స్వాత్మకా, అష్టమూర్త్యాత్మకా, వాఙ్మానసములకు గోచరముగానివాడవు. మనోవాక్కులకందనివాడవు, భక్తవత్సలా, ఈ బ్రహ్మజ్ఞానానందమనే గ్రంథమును రచియింపజేయించి సంపూర్తిగావించి ఈకలియుగమునందున ప్రకటింపజేయించినట్టి భక్తవత్సలా, మీరుకటాక్షించిన పదవినిగురించి గురుశిష్యులగుమేమిరువురము మిమ్ము స్తోత్రించుచు మిక్కిలి ఆనందభరితులమై యున్నారము.

గ్రంథముఖ్యతాత్పర్యము.

1 భక్తిమోక్షంబిచ్చును. 2భక్తిచింతించభోగభాగ్యములిచ్చును. 3భక్తిబ్రహ్మైక్యముజెందించును. 4 భక్తిచేకొనువారు ధన్యులగుదురు.

పాపము విషయము.

1 పాపమొక్కదరిద్రంబిచ్చును.2పాపముచింతించదుఃఖబాధలనిచ్చును. 3పాపము నరకముజెందించును. 4 పాపము చేకొననివారు ధన్యులగుదురు.

ఈగ్రంథమును చదివినవారును, విన్నవారును భక్తిజ్ఞాన బ్రహ్మైక్యముజెందుదురనిన్ని పునరపి జననము లేదనిన్ని నమ్ముచున్నారము.

భక్తురాలు, నందిగాం తులశమ్మ, అర్ధి.

భక్తుడు, గ్రంథకర్త, యర్రా రామస్వామి, హెడ్డుమాదమా దార్, అలకట్టుతోట రాజమండ్రి.

—